

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ve EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

İRAN SAHASI TÜRKMEN YOMUT AĞZI

Doktora Tezi

Shahrouz AGHATABAI

Ankara 2022

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ve EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

İRAN SAHASI TÜRKMEN YOMUT AĞZI

Doktora Tezi

Shahrouz AGHATABAI

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Melek ERDEM

Ankara 2022

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ve EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

İRAN SAHASI TÜRKMEN YOMUT AĞZI

Doktora Tezi

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Melek ERDEM

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof.Dr. Melek ERDEM

.....

Doç.Dr. Berdi SARIYEV

.....

Doç.Dr. G.Selcan SAĞLIK ŞAHİN

.....

Prof.Dr. Fatih KİRİŞÇİOĞLU

.....

Prof.Dr. Figen GÜNER DİLEK

.....

Tez Sınavı Tarihi 07.10.2022

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Melek ERDEM danışmanlığında hazırladığım “İran Sahası Türkmen Yomut Ağzı (Ankara 2022)” adlı doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

20.09.2022
Shahrouz AGHATABAI



ÖNSÖZ

İran Türklüğü gerek tarihî gerek çağdaş Türk dili araştırmaları için oldukça değerli ve önemli bir saha olsa da bu alanda yapılan az sayıdaki çalışmalar, genelde merkezî yerlerde yaşayan ve büyük bir nüfusa sahip olan Azerbaycan Türklerine odaklanmış vaziyettedir; Bu koşullar altında doğal olarak İran'ın Türkmen Sahra gibi daha ücra yerlerinde yaşayan ve göreceli olarak da çok az nüfusa sahip olan Türkmenler ile ilgili yapılan araştırmalar nicelik açısından kısıtlıdır. İran Türkmenlerinin dili ve konuştukları ağızlar ile ilgili sadece son zamanlarda birkaç bilimsel araştırma hayata geçirildi ancak İran'da en kalabalık nüfusa sahip olan Yomut Türkmenlerinin ağız ile ilgili günümüze kadar herhangi bir bilimsel çalışma hazırlanmadı. Elinizdeki bu çalışma vesilesiyle söz konusu eksikliği gidermekle birlikte İran Türkmenlerinin diyalektolojik haritasının tamamlanmasına doğru yol alınacağı kanaatindeyiz.

1881 yılında imzalanan Ahal anlaşmasından sonra Yomutların yaşadığı topraklar, İran ve Rusya (bugünkü Türkmenistan) arasında parçalandı. Tarihî açıdan Türkmenistan'ın Balkan vilayetinde yaşayan Yomutların bir uzantısı sayılan İran Yomutları, kendi ana dillerinde okuryazar olmadıkları ve ölçünlü Türkmen Türkçesinin etkisinden uzak kaldıkları için kendine mahsus ağız özelliklerini en iyi şekilde korumuşlardır; diğer yandan İran'ın devlet dili olan Farsçadan etkilendikleri için dilleri zaman içerisinde Türkmenistanlı boydaşlarına göre az çok değişikliklere uğramıştır. Bu yüzden de Türkmenistan Yomutlarının konuştuğu ağız ve alt ağızlar ile ilgili birkaç çalışma yapılmış olsa da İran Yomutları arasında diyalektolojik bir araştırmanın yapılması önem arz etmektedir.

Tez projesi kapsamında 2016 ve 2017 yıllarının yaz aylarında, tamamı Gülistan vilayeti sınırları içerisinde yaşayan İran Yomutları arasında alan araştırması yapmak amaçlı bilimsel seyahate çıkıldı ve bu bağlamda altı şehre bağlı olmak üzere 35 yerleşim

biriminden seçilen 63 konuşur kişiden dil malzemesi toplandı ve elde edilen ses malzemesi, yazıya aktararak ve dilbilimsel yöntemlerle incelenerek bu çalışmanın ortaya çıkmasına imkân hazırlandı.

Bu çalışma altı bölümden oluşmaktadır: “Tarihte ve Bugün Yomut Türkmen Boyu” başlıklı ilk bölümde Yomut Türkmenlerinin tarihi ve onların İran topraklarına yerleşme süreci ele alınmaktadır. “Türkmen Türkçesi ve Yomut Ağzı” adlı ikinci bölümde, Türkmen Türkçesinin diyalektolojik meseleleri çerçevesinde Yomut ağzı ve kendine özgü nitelikleri ve ayrıca bu ağız ile ilgili yapılan çalışmalar açıklanmaktadır. “Türkmen Yomut Ağzının Sesbilgisi” başlıklı üçüncü bölümde alan araştırması aşamasında derlenen ses malzemesi esas alınarak İran Yomut ağzının sesbilgisi detaylı bir şekilde betimlenmeye çalışılmaktadır. “Türkmen Yomut Ağzının Biçimbilgisi” adlı dördüncü bölümde ise hazırlanan derleme göre İran Yomut ağzının biçimbilgisi (çekim konuları ile sınırlı kalmak şartıyla) irdelenmektedir. Beşinci bölüm olan “Metinler” kısmında araştırmamızın temelini oluşturan ve derlenen ses malzemesinin yazılmasından meydana gelen derlem verilmektedir ve son olarak altıncı “Sözlük-Dizin” bölümünde ise söz konusu metinlerin dizini ve açıklamalı sözlüğü hazırlanmıştır.

Eğitim aldığım yıllarda her zaman sağlam bilgisine ve deneyimlerine başvurduğum saygıdeğer hocam Prof. Dr. Sema Barutcu Özönder, tez çalışmamın bütün aşamalarında beni destekleyen ve yol gösteren danışman hocam sayın Prof. Dr. Melek Erdem ve Türkmen Türkçesi ile ilgili öğrenimimde bana rehberlik eden değerli hocam Doç. Dr. Berdi Sarıyev başta olmak üzere bütün hocalarıma, alan araştırması aşamasında ses malzemesini derlemek ve konuşurlarla irtibata geçmek için her türlü yardımlarını esirgemeyen ve çeşitli bölgelerde bize rehberlik eden kültürsever arkadaşlarım Emin Fellahnejad, Nasir Diyeci, Latif İzedi, Dr. Yakup Rahimi Daşlıburun, Recep Muhammet Kesalha ve aziz ağabeyim Feriðid Ak Atabay’a içten ve yürekten şükranlarımı sunarım.

Ayrıca alan araştırması sırasında evlerine misafir olduğum saygıdeğer Alemi, Ak, Ademi, Aj, Şirmuhammedi, Mahiri, Kem, Garahani, Zevki, Fellahnejad, Yolma, Süleymani, Tevare, Guvanzade ve Diyeci ailelerine ve konuşurların her birine minnettarlığımı bildirmek isterim. Birtakım kaynakları elde etmekte Muhammed Geldi Geldinejad, Rusça kaynakları kullanmakta Egor Tcaci, Yomut ve Göklen konuşurlarının ağız sınırını ayrıntılı şekilde belirleme konusunda Mansur Nami ve Abdülaziz Memizade, dizin programını kullanmakta Veliyullah Yakubi, haritaları hazırlamakta ve metin redaksiyonunda arkadaşım Dr. Zeynep Yıldırım ve çetin meselelerde istişare tarafı olan dostum Nasir Haze Şahgöli ve dilbilimci arkadaşım Dr. Senka İvosevic İpek'e yardımlarından ötürü teşekkür eder ve özellikle de her konuda beni destekleyen ve zorlu yollarda bana yoldaşlık eden sevgili eşim Dr. Sara Behzad'a ve büyük aileme derin saygı, sevgi ve şükranlarımı sunmayı boynumun borcu bilirim.

Daha önce Göklen ve Nohur olmak üzere iki ağız araştırılan (Yıldırım 2019) İran Türkmen sahasında, üçüncü ve son büyük ağız sayılan Yomut ağızını konu edinen tez çalışmamızın Türkmen Sahra bölgesinin diyalektoloji haritasını tamamlamak ve ağız araştırmalarını bütüncül bir şekilde ele almak için yararlı bir kaynak olacağını ümit ve temenni ederim.

Shahrouz AGHATABAI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZELGELER.....	x
HARİTALAR.....	xii
TABLOLAR.....	xiv
KISALTMALAR	xv

0. GİRİŞ.....	1
0.1. Konu	3
0.2. Araştırmanın Türü	3
0.3. Malzeme	3
0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi3	
0.3.2. .. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntemler5	
0.3.3.Malzemenin Kodlanması.....	6
0.3.3.1. Harita Anahtarları.....	7
0.3.3.2. Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları	24
0.3.4. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi.....	33
0.3.4.1. Fonetik İşaretler.....	33
0.3.1.3.1. Fonetik İşaretler.....	34
0.3.4.2. Diğer İşaretler	40

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHTE VE BUGÜN YOMUT TÜRKMEN BOYU

1.1. Türkmenlerin Genel Tarihi	41
1.2. Tarihî Süreçte Yomut Türkmenleri.....	44
1.2.1. Yomutların Ortaya Çıkışı	44
1.2.2. Yomut Etnonimi.....	46
1.2.3. Yomutlarda Boy Teşkilatı.....	51
1.3. Yomut Türkmenlerinin Yaşadıkları Bölge	69

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKMEN TÜRKÇESİ VE YOMUT AĞZI

2.1. Türkmen Türkçesine Genel bir Bakış	76
2.2. Türkmen Diyalektolojisi.....	76
2.3. Türkmen Yomut Ağızı	78
2.3.1. Yomut Ağızı Diyalekt Alanı	78
2.3.2. Yomut Ağızı ile İlgili Araştırmaların Tarihi.....	80
2.3.3. Türkmen Ağızları Tasnifi İçerisinde Yomut Ağızı	91
2.3.3.1. Tarihi ve Etnik Tasnife Göre	91
2.3.3.2. Coğrafi Tasnife Göre	93
2.3.3.3. Linguistik Tasnife Göre	94

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKMEN YOMUT AĞZININ SESBİLGİSİ

3.1. Yomut Ağızının Betimlemeli Sesbilgisi.....	97
3.2. Yomut Ağızının Ses Düzeni	112
3.2.1. Ünlüler	112
3.2.1.2. Ünlülerin Söyleniş Süreleri.....	112
3.2.1.2.1. Sesbirimsel Değerde Bulunan Normal Uzunluktaki Ünlüler ve Alt Sesleri.....	112
3.2.1.2.1.1. /a/	112
3.2.1.2.1.2. /e/	124
3.2.1.2.1.2. /ä/	132
3.2.1.2.1.1. /ı/	136
3.2.1.2.1.1. /i/	144
3.2.1.2.1.1. /o/	148
3.2.1.2.1.1. /ö/	154
3.2.1.2.1.1. /u/	157
3.2.1.2.1.1. /ü/	161
3.2.1.2.2. Sesbirimsel Değerde Bulunan Uzun Ünlüler ve Alt Sesleri	167
3.2.1.2.2.1. Birincil Uzun Ünlüler	168
3.2.1.2.2.1.1. /a:/	170
3.2.1.2.2.1.2. /e:/	178

3.2.1.2.2.1.3. /ä:/	181
3.2.1.2.2.1.4. /ı:/	182
3.2.1.2.2.1.5. /i:/	185
3.2.1.2.2.1.6. /o:/	188
3.2.1.2.2.1.7. /ö:/	189
3.2.1.2.2.1.8. /u:/	190
3.2.1.2.2.1.9. /ü:/	193
3.2.1.2.2.2. İkincil Uzun Ünlüler	194
3.2.1.2.2.2.1. Ünsüz Düşmesi Sonucunda Oluşan Uzun Ünlüler	194
3.2.1.2.2.2.2. Eklere Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler	198
3.2.1.2.2.2.3. Vurgu ve Tonlama Sonucunda Oluşan Uzun Ünlüler	202
3.2.1.2.2.2.4. Alıntı Kelimelerdeki Uzun Ünlüler	205
3.2.1.2.2.3. Kısa Ünlüler	208
3.2.2. Ünsüzler	209
3.2.2.1. Sesbirimsel Değerde Bulunan Ünsüzler ve Alt Sesleri	209
3.2.2.1.1. /b/	209
3.2.2.1.2. /c/	219
3.2.2.1.3. /ç/	220
3.2.2.1.4. /d/	222
3.2.2.1.5. /f/	226
3.2.2.1.6. /g/	229
3.2.2.1.7. /ğ/	236
3.2.2.1.8. /h/	240
3.2.2.1.9. /j/	246
3.2.2.1.10. /k/	247
3.2.2.1.11. /l/	253
3.2.2.1.12. /m/	258
3.2.2.1.13. /n/	260
3.2.2.1.14. /ŋ/	264
3.2.2.1.15. /p/	267
3.2.2.1.16. /r/	271
3.2.2.1.17. /s/	279
3.2.2.1.18. /ş/	284

3.2.2.1.19. /t/	287
3.2.2.1.20. /v/	291
3.2.2.1.21. /y/	296
3.2.2.1.22. /z/	301

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKMEN YOMUT AĞZININ ÇEKİM BİÇİMBİLGİSİ

4.1. İsim Çekimi	308
4.1.1. Çokluk Kategorisi	308
4.1.2. Hâl Kategorisi	314
4.1.2.1. Yalın Hâl	314
4.1.2.2. İlgi Hâli	314
4.1.2.3. Belirtme (Yükleme) Hâli Ekli	315
4.1.2.4. Yönelme Hâli	315
4.1.2.5. Bulunma Hâli	318
4.1.2.6. Ayrılma (Çıkma) Hâli	319
4.1.2.7. Eşitlik Hâli	320
4.1.2.8. Vasıta Hâli	320
4.1.2.9. Yön Gösterme Hâli	320
4.1.3. İyelik Kategorisi	320
4.1.4. Soru Kategorisi	330
4.1.5. İsimlerde Bildirme	331
4.1.5.1. Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipi	332
4.1.5.2. Belirli Geçmiş Zaman Kipi	334
4.1.5.3. Belirsiz Geçmiş Zaman Kipi	336
4.1.6. Zamirlerin Çekimi	342
4.1.6.1. Şahıs Zamirleri	342
4.1.6.2. İşaret Zamirleri	343
4.1.6.3. Dönüşlülük Zamirleri	344
4.1.6.4. Soru Zamirleri	345
4.1.6.5. Belirsizlik Zamirleri	347
4.2. Fiil Çekimi	348
4.2.1. Şahıs ve Sayı Kategorisi	349

4.2.1.1. Zamir Kökenli Ekler	349
4.2.1.2. İyelik Kökenli Ekler	349
4.2.1.3. Emir Kipindeki Ekler	350
4.2.2. Fiilde Zaman ve Kip Kategorisi	351
4.2.2.1. Bildirme Kipleri	351
4.2.2.1.1. Geçmiş Zaman.....	351
4.2.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	351
4.2.2.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman	353
4.2.2.1.2. Şimdiki Zaman	355
4.2.2.1.3. Geniş Zaman	357
4.2.2.1.4. Gelecek Zaman.....	359
4.2.2.2. Tasarlama Kipleri	360
4.2.2.2.1. Şart Kipi	361
4.2.2.2.2. Emir Kipi	364
4.2.2.2.3. Gereklilik Kipi.....	366
4.2.2.3. Fiillerin Birleşik Çekimleri	370
4.2.2.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi	371
4.2.2.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi.....	378
4.2.2.3.4. Ketmerli Birleşik Çekim	381
4.2.2.4. Tasvir Fiilleri.....	382
4.2.2.4.1. Yeterlilik	382
4.2.2.4.2. Tezlik	382
4.2.2.4.3. Süreklilik.....	383
4.2.2.4.4. İstek	384
4.2.3. Uyum Kategorisi	385
4.2.4. Soru Kategorisi	387
4.2.5. Çatı Kategorisi	388
4.2.5.1. Geçişli ve Geçişsiz Fiiller	388
4.2.5.2. Etken ve Edilgen Fiiller	391
4.2.5.3. Ettirgen Çatı	392
4.2.5.4. Dönüslü Çatı	392
4.2.5.5. İşteş Çatı	394
4.2.6. Olumsuzluk Kategorisi	394

5. BÖLÜM.....	406
METİNLER	406
DİZİN-SÖZLÜK.....	551
SONUÇ.....	892
KAYNAKLAR.....	900
ÖZET.....	927
ABSTRACT	928
EKLER.....	929
Ek 01: Gülistan Vilayetinde Türkmen Yomut Yerleşim Birimleri.....	929



ÇİZELGELER

Çizelge 01 Kaynak Kişi Bilgi Formu

Çizelge 02 Yomut Kelimesinin Çince Yazılışı ve Tamgası ile Benzer bir Yomut Tamgası

Çizelge 03 Mirza İbrahim'e Göre Yomut Altboyları (1860)

Çizelge 04 Colonel Stewart'a Göre Yomut Altboyları

Çizelge 05 Napier'e Göre Yomut Altboyları (1874)

Çizelge 06 General Yate'e Göre Yomut Altboyları (1900)

Çizelge 07 Poliakov'a Göre Yomut Altboyları (1980)

Çizelge 08 Gülistan'ın Şehristanları ve Nüfusu (2016 Verilerine Göre)

Çizelge 09 C. Amansariyev ve R. Berdiyev'e Göre Türkmen Ağızlarının Listesi

Çizelge 10 Türkmen Türkçesi Ağızlarının Tasnifinde Kullanılan Dilbilimsel Ölçütlere Göre Yomut Ağzı

Çizelge 11 Yomut Ağzında Ünlü Sesbirimleri

Çizelge 12 Yomut Ağzının Ünlü Sesbirimlerinin Ayırt Edici Özellikleri

Çizelge 13 Yomut Ağzının Ünlü Seslerinin Ayırt Edici Özellikleri

Çizelge 14 Yomut Ağzının Ünlü Sesleri

Çizelge 15 Yomut Ağzının Ünsüz Düzeni

Çizelge 16 Yomut Ağzının Ünsüz Seslerinin Ayırt Edici Özellikleri

Çizelge 17 OTÜ. ile Türkmen Yomut Ağzında Birincil Uzun Ünlülerin Durumu

Çizelge 18 Türkmen Türkçesinde Sonradan Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler

Çizelge 19 /b/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 20 [f]/[ɸ] Seslerinin Fonetik ve Fonemik Düzeydeki Durumu

Çizelge 21 /g/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 22 /ğ/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 23 Türkmen Yomut Telaffuzunda /h/ Sesbiriminin Altseslerinin Bütünleyici Dağılımında Genel Eğilim

Çizelge 24 /k/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 25 /l/ Ünsüzünün Kısmen Kalın ve İnce Telaffuzlarının Örnekleri

Çizelge 26 /ŋ/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 27 /p/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

Çizelge 28 /s/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu

Çizelge 29 /v/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu

- Çizelge 31 /z/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu
- Çizelge 32 [ʔ] Sesi ile Hemze ve Ayn Sesleri Arasındaki İlişki Durumu
- Çizelge 33 Çokluk Ekinin Hâl Ekleriyle Birlikte Kullanımı
- Çizelge 34 Çokluk Ekinin İyelik Ekleriyle Birlikte Kullanımı
- Çizelge 35 İyelik Eklerinin Hâl Ekleri ile Birlikte Kullanımı
- Çizelge 36 Bildirme Eklerinin Çekimi
- Çizelge 37 Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipinin Çekimi
- Çizelge 38 Ek-fiil (-i) Olumsuzluğu
- Çizelge 39 Şahıs Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Çekimi
- Çizelge 40 İşaret Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Birlikte Çekimi
- Çizelge 41 Dönüşlülük Zamirinin Hâl Ekleriyle Birlikte Çekimi
- Çizelge 42 Zamir Kökenli Ekler
- Çizelge 43 İyelik Kökenli Ekler
- Çizelge 44 Emir Kipindeki Ekler
- Çizelge 45 Görülen Geçmiş Zaman
- Çizelge 46 Duyulan Geçmiş Zaman
- Çizelge 47 Şimdiki Zaman
- Çizelge 48 Geniş Zaman
- Çizelge 49 Gelecek Zaman
- Çizelge 50 Şart Kipi
- Çizelge 51 Emir Kipi
- Çizelge 52 Gereklilik Kipi
- Çizelge 53 Geniş Zaman Hikâyesi
- Çizelge 54 Şimdiki Zaman Hikâyesi
- Çizelge 55 Belirsiz Geçmiş Zaman Hikâyesi
- Çizelge 56 Gelecek Zaman Hikâyesi
- Çizelge 57 Gereklilik Kipinin Hikâyesi
- Çizelge 58 Geniş Zaman Rivayeti
- Çizelge 59 Şimdiki Zaman Rivayeti
- Çizelge 60 /-mAz/ Yerine /-mAr/ Ekinin Kullanımı
- Çizelge 61 Şimdiki Zaman Kipinin Olumsuz Şekli
- Çizelge 62 /-Ano:k/ ve /-Ana:k/ Eklerinin Coğrafi Konumu
- Çizelge 63 Şimdiki Zaman Kipinin Olumsuz Şeklinin Çekimi

HARİTALAR

Harita 01 Gülistan Vilayetinin Harita Anahtarı

Harita 02 Gülistan Vilayeti İllerinin Harita Anahtarı

Harita 03 Günbed (0501) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 04 Günbed (0501) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 05 Günbed (0501) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 06 Maravadepe (0502) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 07 Maravadepe (0502) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 08 Maravadepe (0502) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 09 Kelale (0503) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 10 Kelale (0503) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 11 Kelale (0503) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 12 Gümüşan (0504) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 13 Gümüşan (0504) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 14 Gümüşan (0504) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 15 Akgala (0505) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 16 Akgala (0505) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 17 Akgala (0505) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 18 Türkmen (0508) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 19 Türkmen (0508) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 20 Türkmen (0508) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 21 Aliabad (0509) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 22 Aliabad (0509) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 23 Aliabad (0509) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 24 Ramiyan (0510) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 25 Ramiyan (0510) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 26 Ramiyan (0510) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 27 Azadşehr (0511) İlinin İlçelerinin Harita Anahtarı

Harita 28 Azadşehr (0511) İlinin İlçelerine Bağlı Bucakların Harita Anahtarı

Harita 29 Azadşehr (0511) İlindeki Yomut Oturumlu Yerleşim Birimlerinin Harita Anahtarı

Harita 30 Purkerim'e Göre Yomut Altboylarının Yerleşimi (1967: 32)

Harita 31 Türkmenistan'da Kalan Yomutlar (Polyakov 1980: Ek)

Harita 32 Gülistan Vilayetinin İlleri ve İl Merkezleri (<https://www.amar.org.ir> 20.10.2021)

Harita 33 Gülistan Vilayetinin Siyasal Haritası ve Türkmen Nüfusunun Yaşadığı Bölgeler

Harita 34 Gülistan Vilayetinde Türkmen Lehçesinin Yomut ve Göklen Diyalekt Alanı

Harita 35 Türkmenistan Diyalekt Alanı İçerisinde Yomut Ağzı

Harita 36 İran - Türkmen Sahra Diyalekt Alanı İçerisinde Yomut Ağzı

Harita 37 Türkmen Türkçesi Ağızlarının Coğrafi Tasnifi

TABLÖLAR

Tablo 01 Eski Oğuzlarda Salur Boyu Tamgası

Tablo 02 Günbed Şehrini Cerk Sopı Mezarlığında Bulunan bir Mezar Taşı ve Üzerindeki Tamga (Mayıs 2015)

Tablo 03 Günbed Şehrini Nazlı Hocam Mezarlığında Bulunan Mezar Taşı ve Üzerindeki Tamga (Mayıs 2015)

Tablo 04 Tanghuyao Eserinde Ui-mei-hun Sözcüğünün Yazımı (Zuev 1960: 112-113)

Tablo 05 Karpov’a Göre Yomut Altboyları

Tablo 06 İran Türkmenlerinin Arasında Şirin Beyan der Şecere-i Türk Zeban Adı ile Yayımlanan bir Soy Kütüğü (1980’li Yıllar)

Tablo 07 İran Türkmenlerinin Arasında Yayımlanan Anonim bir Soy Kütüğü: *Şeceretü’n-Neseb-i Türkmenhâ*

Teblo 08 Yomut Ağzında Ünlüler

KISALTMALAR

a.	aynı
age.	adı geçen eser
A.	Arapça
bk.	bakınız
C.	cilt
cev.	ceviren
Ç.	Çince
Ç1K	Çokluk birinci kişi
Ç2K	Çokluk ikinci kişi
Ç3K	Çokluk üçüncü kişi
Dr.	doktor
ETü.	Eski Türkçe
F.	Farsça
Fr.	Fransızca
H.	Hintçe
İng.	İngilizce
İYA.	İran Yomut Ağzı
km	kilometre
m	metre
MÖ	Milattan önce
MS	Milattan sonra
Moğ.	Moğolca
OTü.	Ortak Türkçe
ö.	ölüm
ÖTm.	Ölçünlü Türkmen Türkçesi
R.	Rusça
s.	sayfa
S.	sayı
San.	Sanskritçe
Soğ.	Soğdca
TDK	Türk Dil Kurumu

T1K	Teklik birinci kişi
T2K	Teklik ikinci kişi
T3K	Teklik üçüncü kişi
IPA	Uluslararası Sesçil Alfabe (International Phonetic Alphabet)
Tr.	Türkçe
Y.	Yunanca
YA.	Yomut Ağzı
YBA.	Yomut Batı Altağzı
YKA.	Yomut Kuzey Altağzı
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğçerleri
vs.	ve saire

Eserlerle İlgili Kısaltmalar

- ADL - (2010) *Azərbaycan Dialektoloji Lüğəti II*, Ankara: TDK.
- DK Ergin, M. (1997) *Dede Korkut Kitabı II (İndeks-Gramer)*, Ankara: TDK.
- DLT (2014) *Kâşgarlı Mahmud, Dîvânu Lugâti't-Türk (Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin)*, Haz. A. B. Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, Ankara: TDK.
- TS VI (2009) *Tarama Sözlüğü*, Cilt VI, Ankara: TDK.
- ED Clauson, S. G. (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford: At The Clarendon Press.
- EUTS Caferoğlu, A. (2011), *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- ME Zemahşerî, Cârullâh (1993) *Mukaddimetü'l-Edeb (Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks)*, Haz. N. Yüce, Ankara: TDK.
- TSKS Atanıyazov, Soltanşa (2004) *Türkmen Diliniň Sözköki Sözlügi*, Aşkabat: Miras.
- TT Tekin, T. (1995) *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Ankara: Simurg.
- ŞT. Ölmez, Zuhall Kargı (1996) *Şecere-i Terakime*, Ankara: M. Ölmez.

0. GİRİŞ

Coğrafi konumu açısından Türkmenistan Cumhuriyeti, Türkmen nüfusunun en yoğun yaşadığı sahadır ve bilindiği üzere Türkmen Türkçesi, burada devlet dili statüsüne sahiptir. İran, Afganistan ve Özbekistan ülkelerinde azınlık hâlinde yaşayan Türkmenler ise, genellikle Türkmenistan sınırı içinde yaşayan etnik grupların ve Türkmen boyların bir uzantısı niteliğindedirler.

Dünya Türkmenlerinin ikinci büyük nüfusu sayılan İran Türkmenleri, bu ülkenin Gülistan ve Kuzey Horasan illerinde yer alan ve ‘Türkmen Sahra’ adını taşıyan bölgede yaşamaktadırlar. Genelde ana dillerinde eğitim alamayan ve Türkmen Türkçesini sadece günlük konuşmalarında kullanan İran Türkmenleri, nüfus sırasıyla Yomut, Göklen ve Nohur ağızlarının konuşurlarıdır. Yayımlanan haritalara göre konuşurları İran’ın yaklaşık 450 köy, kasaba ve şehrinde bulunan ve İran Türkmenlerinin en kalabalık konuşur nüfusuna sahip olan Türkmen Yomut ağızı, aslında Türkmenistan’ın Balkan ve Daşoğuz olmak üzere iki vilayetinde de konuşulmaktadır.

Yomut ağızı ile ilgili ciddi bilimsel araştırmalar ilk önce A. P. Potseluyevski gibi dilbilimcilerin önderliğinde 1920’li yıllarda ve Türkmenistan Yomutları arasında yapılmaya başlandı. Bu yıllarda düzenlenen bilimsel seyahatler sonucunda Potseluyevski, önce *Türkmen Dilinin Sesbilgisi*, daha sonra ise *Türkmen Dilinin Ağızları* kitaplarını yayımladı ve bu değerli eserlerde diğer ağızların yanı sıra Yomut ağzının ses ve biçimbilimi özelliklerini betimlemeye çalıştı. Türkmenistan coğrafyasında yaşayan Yomut Türkmenlerinin gerek Daşoğuz (eski Daşhovuz) vilayetindeki kuzey altağızı (Amansariyev 1954), gerekse Balkan vilayetindeki batı altağızı (Şamiradov 1960) hakkında yapılan monografik araştırmalar da mevcuttur.

Maalesef Türkmenistan dışındaki Türkmen ağızlar ile ilgili dikkate değer seviyede bilimsel çalışmalar bulunmamaktadır ve bu yüzden mevzubahis Yomut ağızı da

siyasi sınırlara bakmaksızın ve bütüncül bir şekilde hiçbir zaman ele alınmamıştır. İran’da yaşayan Yomut ağzı konuşurlarının dil özellikleri konusunda genel açıklamalar ve bazı örnekler hariç, şimdiye kadar hiçbir ciddi çalışma yapılmamıştır.

İran Yomutlarının yoğunlaştığı Günbed-i Kavus şehrinde konuşulan Türkmen ağzı hakkında ilk olarak 1960’lı yıllarda bir çalışma hazırlandı (Doerfer-Hesche 1998) ancak Alman Türkolog G. Doerfer’in bu alan araştırmasında seçtiği ve derleme yaptığı şahıs, bir Göklen ağzı konuşuru olduğundan dolayı söz konusu çalışma Yomut ağzı ile ilişkili değildir. Son yıllarda Günbed-i Kavus’ta konuşulan Yomut ağzı ile ilgili biri İran’da (Pehemli 2000) diğeri Türkiye’de (Yıldırım 2008) olmak üzere iki yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Ayrıca dilbilim bölümlerinde İranlı Türkmen konuşurlardan toplanan dil malzemesine dayandırılarak yazılan bazı yüksek lisans ve doktora tezleri de İran sahası Yomut ağzı hakkında az çok bilgileri içermektedir (Gurbandurdı Nejad 1994, Âdde 2002, Garabayi 2004 vb.).

İran Türkmenleri ile ilgili ağız araştırmaları aslında Göklen ve Nohur Türkmen ağızları konusunda hazırlanan *İran Sahası Göklen ve Nohur Türkmen Ağızları* (Yıldırım 2015) başlıklı doktora tezi ile başlatılmıştır. Hâlihazırda ise İran Türkmenlerinin en büyük ağzı sayılan Yomut Ağzının çalışılması, İran sahası Türkmen diyalekt alanının tamamını inceleyebilmek ve söz konusu coğrafyanın diyalektolojik haritasını bütünleştirmek için bir zaruret hâline gelmiş durumdadır.

İran sahasında yaşayan konuşurlara ait hazırlanan derlem temelinde Yomut ağzının incelenmesi, aslında söz konusu ağzın sesbilgisi ve çekim biçimbilgisi özelliklerinin tespiti açısından önem taşımaktadır. Tezimiz kapsamında ortaya konulacak tespitler, eş zamanlı olarak ölçünlü Türkmen Türkçesi ve gerekli noktalarda Türkmen Türkçesinin diğer ağızları ile karşılaştırılarak Yomut ağzının Türkmen diyalekt alanı içerisindeki yerinin belirlenmesine imkân sağlayacaktır. Diğer yandan Yomut ağzı ile

ilgili bu çalışma aracılığıyla elde edilen bilgiler, Türk dil alanına ilişkin diyalekt coğrafyası ve dil atlası çalışmalarına katkı sağlayacak nitelikte olup ayrıca Türk lehçeleri arasındaki dil içi temasların etkisi ve İran'ın devlet dili Farsça başta olmak üzere dil dışı etkenlerin tesirinin incelenmesi için de faydalı olacaktır.

0.1. Konu

Çalışmamızın konusu İran sınırları içinde Türkmen Türkçesinin Yomut ağzı konuşurlarının bulunduğu sahaya yapılan alan araştırması sonucu derlenen sözlü malzemelere dayandırılarak Yomut ağzı dil özelliklerinin sesbilgisi ve çekim biçimbilgisi açılarından incelenmesidir.

0.2. Araştırmanın Türü

Bu araştırmada Yomut ağzı, eşsüremlî dilbilim kuramı temel alınarak ve coğrafi dilbilim yöntemleri de kullanılarak sesbilgisi ve çekim biçimbilgisi açısından incelenmekte ve tespit edilen hususların açıklanmasına ilişkin gerekli yerlerde kimi zaman artsüremlî şekillere de yer verilmektedir.

0.3. Malzeme

0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi

Tezimizin araştırma problemini teşkil edecek olan dil malzemesinin güvenilir ve orijinal şekilde tespiti için alan araştırması yöntemi uygulanmıştır. Tez projemiz kapsamında ilk alan araştırması gezileri 2016 ve 2017 yıllarının yaz aylarında İran'a gerçekleştirilmiştir.

Alan araştırmasını gerçekleştirmek için her şeyden önce araştırma konumuz olan Türkmen Türkçesinin Yomut ağzının konuşurlarının yaşadığı bölge, yani derleme yapacağımız alan belirlendi. İran'da yayımlanan nüfus sayımlarına ilişkin istatistikler,

etnisite ile ilgili verileri kapsamaması dolayısıyla bu çalışma için gerekli verilerin tespitini sunmamaktadır. Bu nedenle bölge halkına mensup birkaç rehber kişiye başvurularak söz konusu yerleşim yerlerini gösteren taslak diyalekt haritası hazırlandı ve derleme yapılacak sahanın çerçevesi çizildi; Yomut ağzının diyalekt alanı ile ilgili çizilen bu taslak harita, alan araştırılması sırasında her bölge halkına tekrar sorularak daha ayrıntılı bir biçime getirilmeye çalışıldı.

Bölgede köy, kasaba veya şehir olmak üzere 450 civarı yerleşim biriminde Yomut ağzı konuşurları yaşamaktadır (bk. Ek 01). Dil malzemesi, tespit edilen söz konusu coğrafya içerisindeki altı şehre bağlı olmak üzere 35 yerleşim biriminden toplandı. Gezide coğrafi dağılımına göre çeşitli yerlerde yaşamakta olan 63 konuşur kişiden ses kaydı ve kaynak bilgi formu ve farklı noktalarda sözcük listesi kaydı derlendi.

İran’da yaşayan Türkmen araştırmacı ve yazarlar ile irtibata geçilerek bölgede yaşayan Türkmenler ve İran’da bu alanla ilgili yapılan ve hâlihazırda yapılmakta olan çalışmalar hakkında bilgi toplandı. Ayrıca bölgede bulunan özel ve genel kütüphaneler, yerel yayınevleri ve bazı kuruluş veya derneklerin arşivinde kaynak taraması yapıldı ve alan araştırması sırasında gerçekleştirilen bu çalışma, tez çalışması süresince devam ettirildi.

Bir sonraki aşamada alan araştırması yöntemi ile elde edilen ses malzemesi, Uluslararası Sesçil Alfabe (International Phonetic Alphabet: IPA) ile yazıya geçirildi. IPA ile yazılan metin temel alınıp konunun kuramsal kısmının oluşturulmasında birincil ve ikincil kaynakların taranması neticesinde elde edilen verilerin analizi ile desteklenen bir yöntem takip edildi. IPA ile yazılan metinlerin (yani derlemin) incelenmesi aşamasında ise eşsüremli ve gerektiğinde yer yer artsüremli karşılaştırma yöntemleri kullanıldı.

0.3.2. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntemler

Yaptığımız bilimsel seyahatlerde alan araştırması yöntemine bağlı olarak veri toplamak amaçlı şu teknikler kullanıldı:

Görüşme: Kaynak kişilere daha önce hazırlanan sorular yöneltilerek konuşmaları sesli (ve bazen görüntülü) şekilde kaydedildi. Bununla birlikte her bir kaynak kişiye ilişkin gerekli bilgiler hazırlanan Kaynak Kişi Bilgi Formuna (bk. Çizelge 01) işlendi.

Çizelge 01. Kaynak Kişi Bilgi Formu

Kaynak Kişi No:

Ağız:

Kayıt Yeri / Kodu:

Kayıt tarihi:

Kaynak Kişinin

Adı Soyadı:

İkamet Yeri:

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi:

Cinsiyeti:

Medenî Hali:

Öğrenim Düzeyi:

Mesleği/İş Yeri:

Dil Bilgisi:

Başka Bölgede Yaşaması:

Soyu:

Konu:

Babasının Adı-Soyadı:

Annesinin Adı-Soyadı:

Annesinin Soy:

Gözlem: Bölgeden derlenen malzemenin değerlendirilmesine yardımcı olması için doğrudan veya dolaylı gözlem yöntemleriyle Yomut boyuna mensup halkın günlük yaşamına ilişkin veri toplandı.

Soru Kağıdı (Anket): Gerek duyulan birtakım konularda veri toplamak için, bu yönteme başvuruldu. Çeşitli bölgelerden dil örneği elde etmek ve karşılaştırmak amaçlı G. Doerfer'in Halaç ve Horasan Türkçeleri ile ilgili çalışmalarında kullandığı Mogaddem kelime listesi, Türkmen Türklerinin kültürel ve sosyal yaşayışlarına uygun hale getirilerek Z. Yıldırım ve Sh. Agatabai tarafından tekrar düzenlenmiş ve Göklen ve Nohur ağızları ile ilgili çalışmada kullanılmıştı (Yıldırım 2015). Yaptığımız alan araştırmasında yaklaşık bin kelimedenden ve ayrıca fiil ve isim kategorisi çekimlerinden oluşan söz konusu liste, kaynak kişilere Farsça olarak soruldu ve onlardan kendi ağızındaki karşılıklarının belirtilmesi istendi. Böylece standart ve aynı söz listesi kullanılarak İran Türkmen ağızları arasında karşılaştırma yapma imkânı da sağlanmış oldu.

Kılavuz Kişiden Yararlanma: Derleme yaptığımız alanın çok geniş olduğundan dolayı her bölgede o coğrafyayı ve halkını daha iyi bilen ve kaynak kişilerle ilişki kurmamızı kolaylaştıran kılavuz kişilerin yardımından yararlanıldı. Tabii kendimizin de İran Yomut ağızı konuşuru olması, bu işi büyük ölçüde kolaylaştırdı. Alan araştırması sırasında ses malzemesini derlemek ve konuşurlarla irtibata geçmek için Kümüşdepe'de Emin Fellahnejad, Bender Türkmen'de Nasir Diyeci, Akgala'da Mehran Guvanzade, İnçeburun'da Dr. Yakup Rahimi Daşlıburun, Günbed'de ağabeyim Ferşid Ak Atabay, Kelale'de Recep Muhammet Kesalha ve Maravadepe'de Latif İzedi başta olmak üzere birçok kültürsever insan bize rehberlik etti.

0.3.3. Malzemenin Kodlanması

Çalışmamızda İran'ın idari bölümlenmesine göre kodlanan dil malzemesi, şehir veya köy olmak üzere konuşurların yaşadığı yerleşim birimlerinin kodları ile gösterilmektedir. Kodlama işinde, İran İçişleri Bakanlığınca belirlenen ve İran İstatistik Merkezi internet sitesinde açıklanan siyasi bölümlenmeler terminolojisi kullanılmaktadır.

Söz konusu adlandırmaya göre İran ülkesi, 30 vilayetten (ostan/استان), her vilayet ise birkaç ilden (şehristan/شهرستان), her il ise birkaç ilçeden (bahş/بخش) ve herbir ilçe ise sırasıyla bucaklardan (dehistan/دهستان) oluşmaktadır (<https://www.amar.org.ir> 15.01.2022¹).

Türk kökenli adlar Türkmen Türkçesi telaffuzuna göre verilmeye çalışıldı ve bu adların Türkiye Türkçesine uyarlanmasından (örneğin Kümüşdepe yerine Gümüştepe adının kullanılması) kaçınıldı ve Fars kökenlileri ise İran Farsçasına göre düzenlendi.

Hazırladığımız haritalarda, şehir veya köy olmak üzere derleme yapılan yerleşim birimleri kırmızı renkle gösterilmektedir.

0.3.3.1. Harita Anahtarları

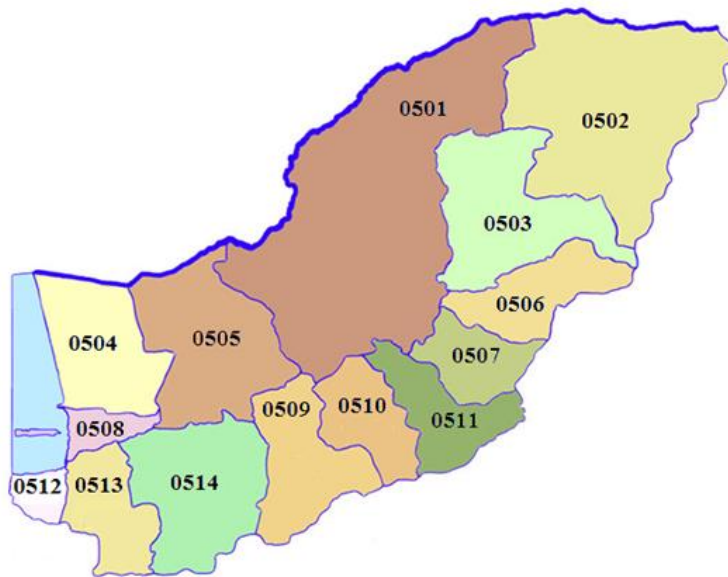
Çalışmamızda İran'ın 30 vilayeti, kuzeyden güneye ve batıdan doğuya olmak üzere numaralandırılmıştır. İran'daki Türkmen nüfusun Kuzey Horasan ve Gülistan olmak üzere iki vilayette toplandığı; ancak Yomut boyunun sadece Gülistan vilayetinde bulunduğu tespit edilmiş ve yaptığımız numaralandırmaya göre, Gülistan vilayeti (05) rakamı ile gösterilmiştir.

¹ <https://www.amar.org.ir/%D8%A7%D8%B1%D8%AA%D8%A8%D8%A7%D8%B7-%D8%A8%D8%A7-%D9%85%D8%A7/%D8%AA%D9%82%D8%B3%DB%8C%D9%85%D8%A7%D8%AA-%DA%A9%D8%B4%D9%88%D8%B1%DB%8C>



Harita 01. Gülistan vilayetinin harita anahtarı

İran’da Türkmen nüfusunun büyük çoğunluğunu içinde barındıran Gülistan vilayeti 14 ilden oluşmaktadır:

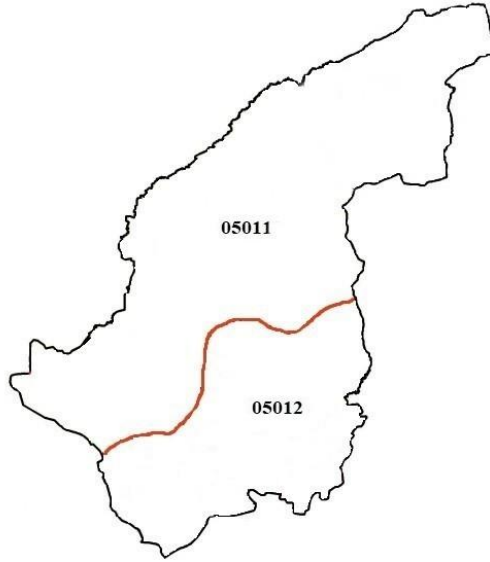


Harita 02. Gülistan vilayeti illerinin harita anahtarı

Yomut nüfusunun çoğunluğu, Gülistan vilayetinde yer alan Günbed-i Kavus (0501), Maravadepe (0502), Gümişan (Türkmenlere göre Kümüşdepe) (0504), Akgala (0505) ve Türkmen (Bender Türkmen veya Türkmen Limanı) (0508) olmak üzere beş ana ilde (ve ona bağlı olan şehir ve köylerde) yoğunlaşmıştır. Bununla birlikte Kelale (0503), Aliabad (0509), Ramiyan (0510) ve Azadşehir (0511) illerine bağlı birtakım köylerde de Yomut boyunun konuşurları yaşamaktadır.

Yomut nüfusunun yoğunlaştığı veya bulunduğu on ilin her biri kendi içinde bölündüğü ilçeler ve bucaklar ile birlikte aşağıda gösterilerek ve köy ile şehirlerden oluşan yerleşim birimleri, numaralandırılmış ve ayrıntılı şekilde verilmiştir:

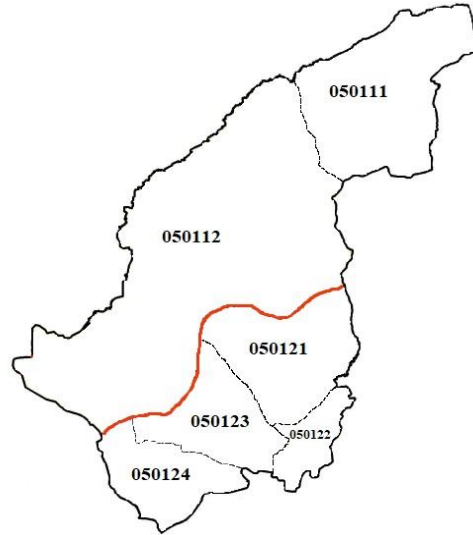
Günbed-i Kavus ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05012) ve Daşlıburun (05011).



Harita 03. Günbed (0501) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçenin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Akabad (050121), Fecr (050122), Sultanali (050123) ve Bağlı Marama (050124). Daşlıburun ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Küren (050111) ve Etrek (050112).

Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:

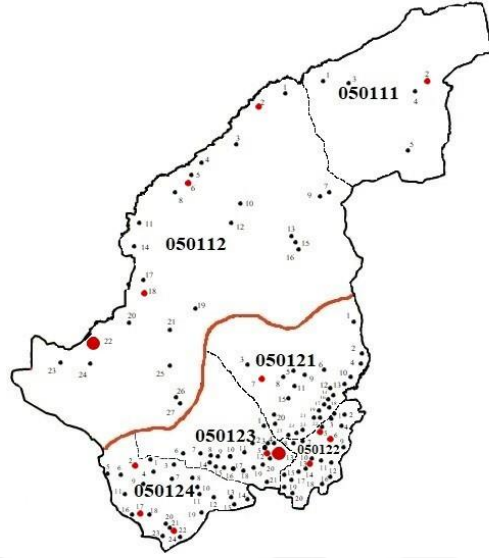


Harita 04. Günbed (0501) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

Günbed-i Kavus (0501)'un Merkezî (05012) ilçesinin Akabad (050121) bucağına bağlı 25, Fecr (050122) bucağına bağlı 20, Sultanali (050123) bucağına bağlı 21 ve Bağlı Marama (050124) bucağına bağlı 24 yerleşim birimi vardır.

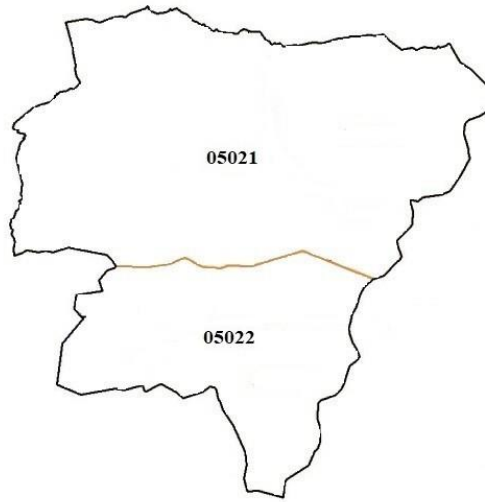
Daşlıburun ilçesinin (05011) Küren (050111) bucağına bağlı 5 ve Etrek (050112) bucağına bağlı 27 yerleşim birimi bulunmaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 05. Gönbed (0501) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

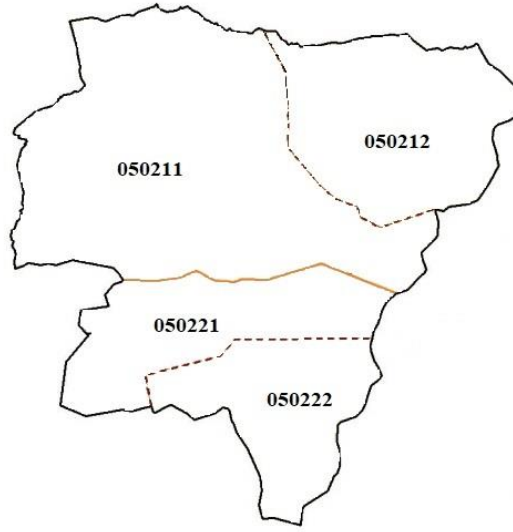
Maravadepe ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05021) ve Güllüdağ (05022).



Harita 06. Maravadepe (0502) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Maravadepe (050211) ve Palizan (050212). Güllüdağ ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Güllüdağ (050221) ve Şeleme (050222).

Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:

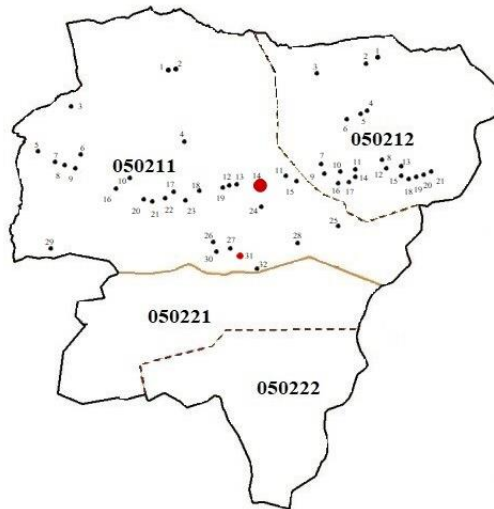


Harita 07. Maravadepe (0502) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

Maravadepe (0502)'nin Merkezî (05021) ilçesinin Maravadepe (050211) bucağına bağlı 32, Palizan (050212) bucağına bağlı 21 yerleşim birimi vardır.

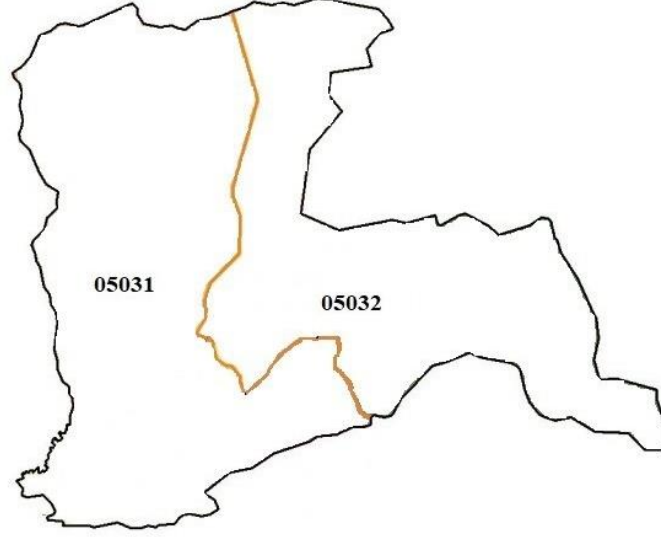
Güllüdağ (05022) ilçesinin bucakları olan Güllüdağ (050221) ve Şeleme'ye (050222) bağlı yerleşim birimlerinde Yomut konuşuru yaşamamaktadır. (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu iki ilçeye bağlı yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 08. Maravadepe (0502) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

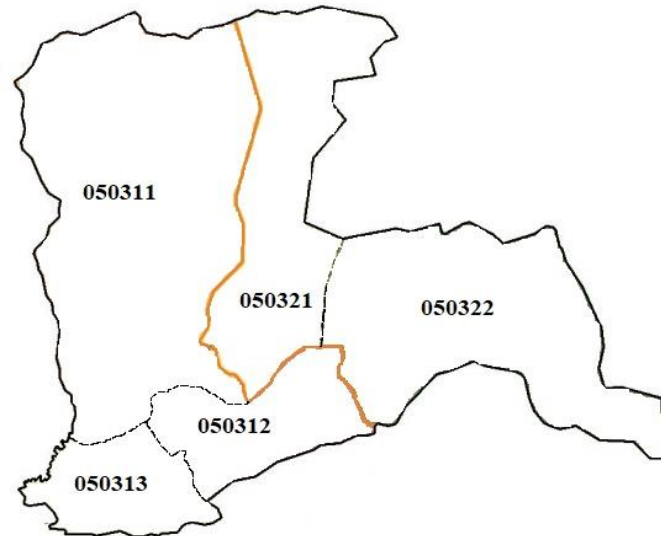
Kelale ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05031) ve Pişkemer (05032).



Harita 09. Kelale (0503) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Temiran (050311), Aksu (050312) ve Küngür (050313). Pişkemer ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Zavkuh (050321) ve Arapdağ (050322).

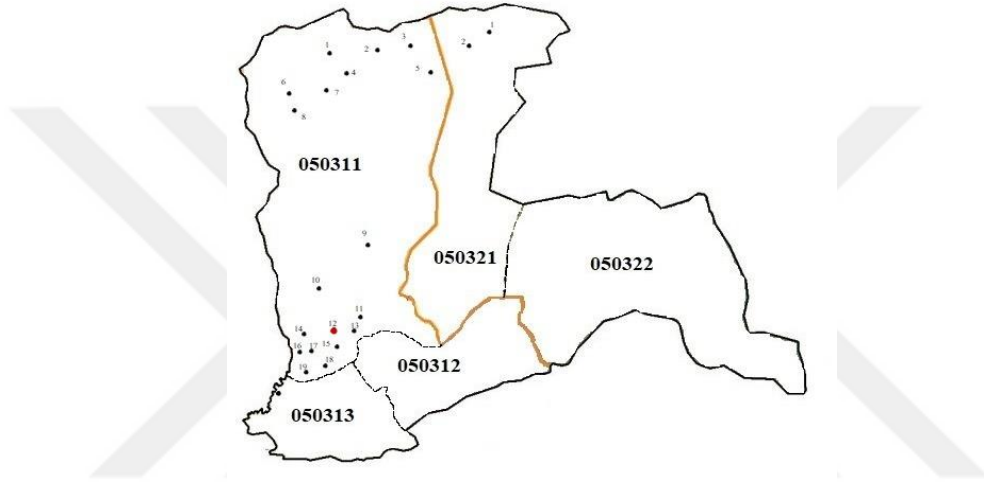
Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:



Harita 10. Kelale (0503) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

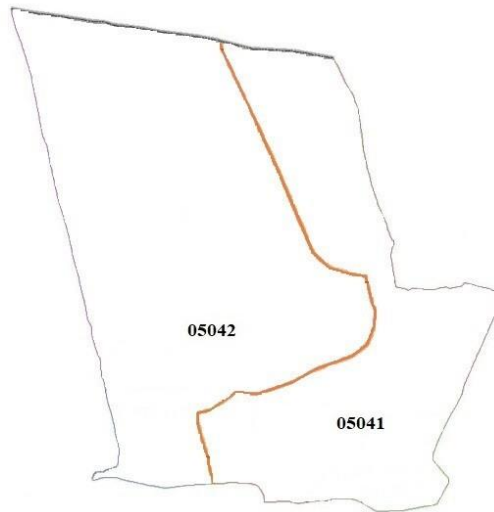
Kelale (0503)'nin Merkezî (05031) ilçesinin Temiran (050311) bucağına bağlı 19, Küngür (050313) bucağına bağlı ise 1 yerleşim birimi vardır. Pişkemer ilçesinin (05032) Zavkuh (050321) bucağına bağlı 2 yerleşim birimi bulunmaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 11. Kelale (0503) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

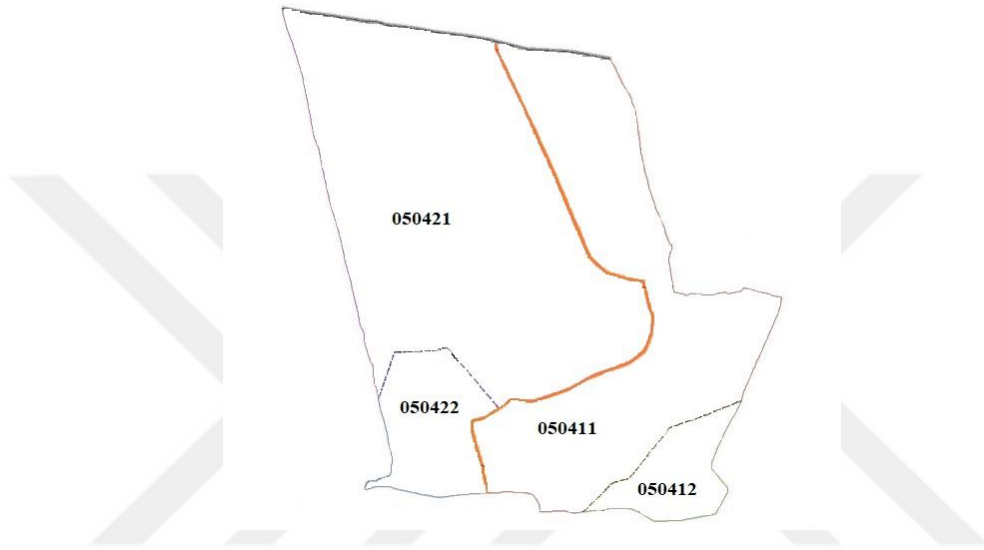
Gümişan ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Güldeşt (05041) ve Merkezî (05042).



Harita 12. Gümişan (0504) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Göldeşt ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Cafarbay-i şarki (050411) ve Gızıl Alan (050412). Merkezî ilçesi ise iki bucağına bölünmektedir: Neftlice (050421) ve Cafarbay-i Garbi (050422).

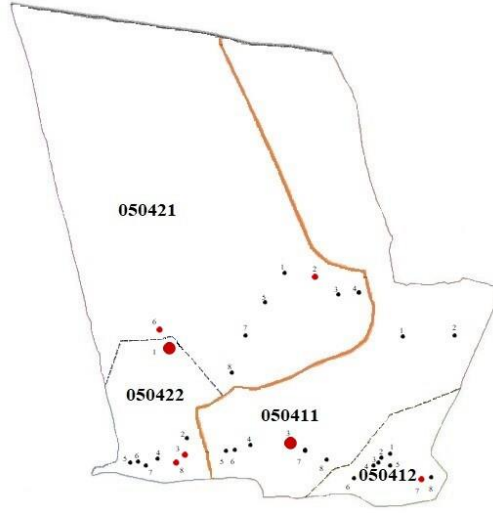
Bu iki ilçeye bağılı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:



Harita 13. Gümüşan (0504) ilinin ilçelerine bağılı bucakların harita anahtarı

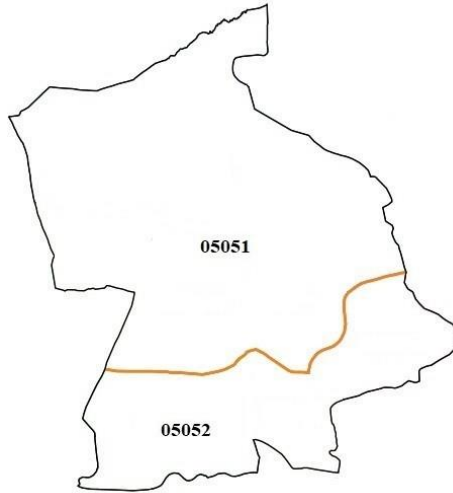
Gümüşan (0504)'ın Göldeşt (05041) ilçesinin Cafarbay-i şarki (050411) bucağına bağılı 8, Gızıl Alan (050412) bucağına bağılı 8 yerleşim birimi vardır. Merkezî (05042) ilçesinin Neftlice (050421) bucağına bağılı 8 ve Cafarbay-i Garbi (050422) bucağına bağılı 8 yerleşim birimi bulunmaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 14. Gümüşan (0504) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

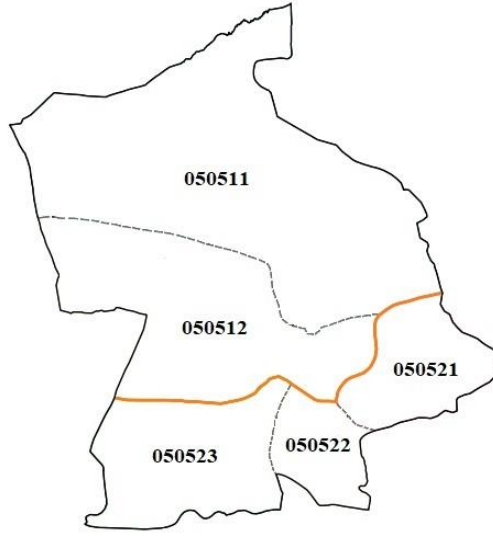
Akgala ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Vuşmgir (05051) ve Merkezî (05052).



Harita 15. Akgala (0505) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Vuşmgir ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Mezraa Şimali (050511) ve Mezraa Cinubi (050512). Merkezî ilçesi ise üç bucağa bölünmektedir: Şeyh Musa (050521), Ak Altın (050522) ve Gürgenboy (050523).

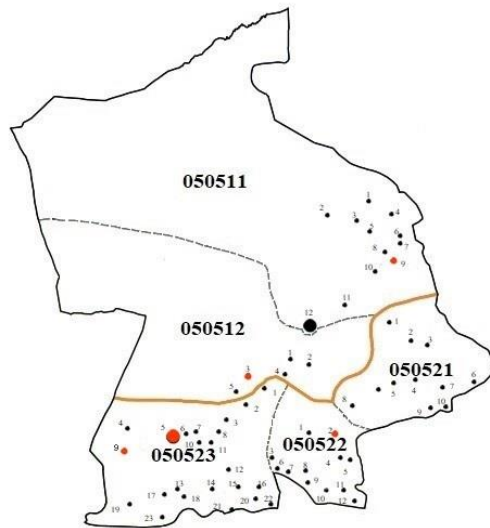
Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:



Harita 16. Akgala (0505) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

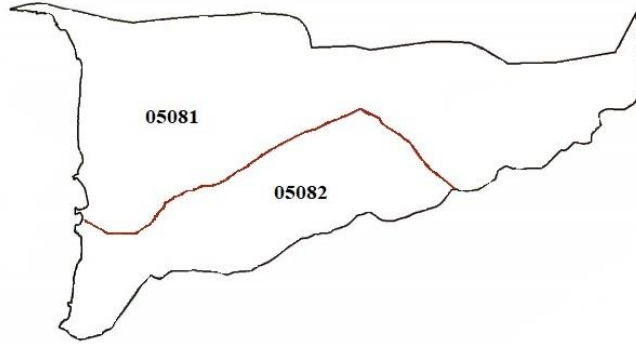
Akgala (0505)'nin Vuşmgir (05051) ilçesinin Mezraa Şimali (050511) bucağına bağlı 12, Mezraa Cinubi (050512) bucağına bağlı 5 yerleşim birimi vardır. Merkezî ilçesinin (05052) Şeyh Musa (050521) bucağına bağlı 10, Ak Altın (050522) bucağına bağlı 12 ve Gürgenboy (050523) bucağına bağlı 23 yerleşim birimi bulunmaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 17. Akgala (0505) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

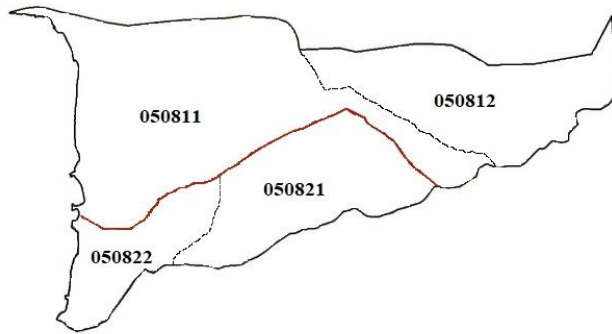
Türkmen ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05081) ve Süycüval (05082).



Harita 18. Türkmen (0508) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Cafarbay-i Cinubi (050811) ve Firagi (050812). Süycüval ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Karasu Garbi (050821) ve Karasu Şarki (050822).

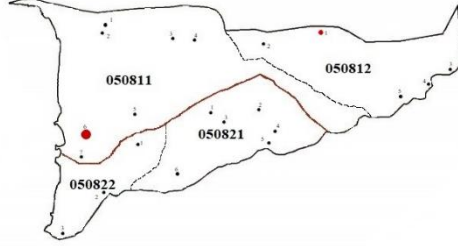
Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:



Harita 19. Türkmen (0508) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

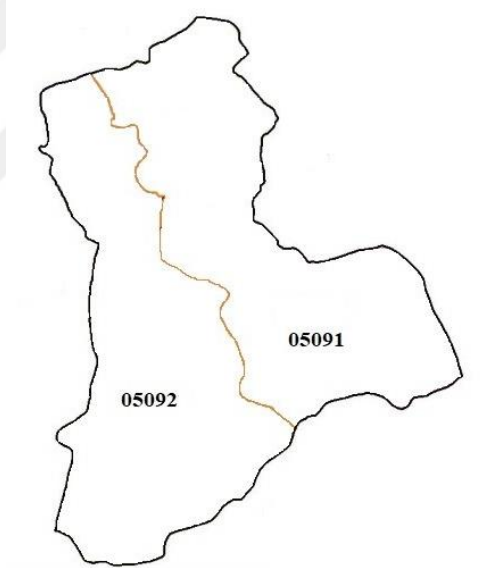
Türkmen (0508)'in Merkezî (05081) ilçesinin Cafarbay-i Cinubi (050811) bucağına bağlı 7, Firagi (050812) bucağına bağlı 5 yerleşim birimi vardır. Süycüval (05082) ilçesinin Karasu Garbi (050821) bucağına bağlı 6 ve Karasu Şarki (050822) bucağına bağlı 3 yerleşim birimi bulunmaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 20. Türkmen (0508) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

Aliabad ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05091) ve Kemalan (05092).

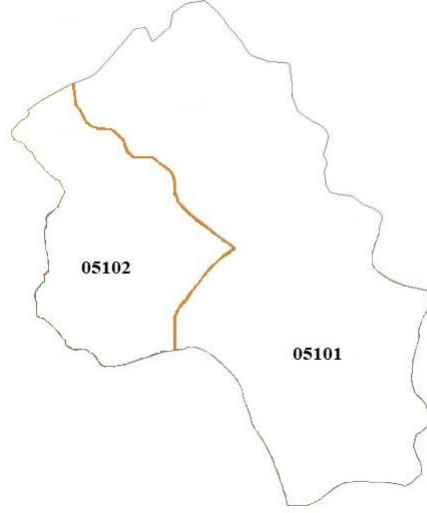


Harita 21. Aliabad (0509) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Ketul (050911) ve Zerrin Gül (050912). Kemalan ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Şireng (050921) ve Esterabad (050922).

Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:

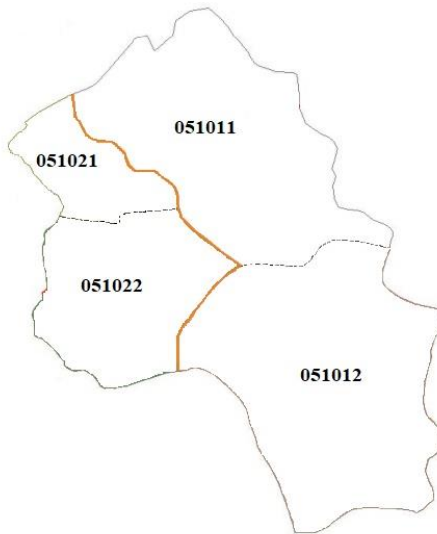
Ramiyan ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05101) ve Fenderesk (05102).



Harita 24. Ramiyan (0510) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Delend (051011) ve Kalemiran (051012). Fenderesk ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Fenderesk-i Şimali (051021) ve Fenderesk-i Cinubi (051022).

Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:



Harita 25. Ramiyan (0510) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

Ramiyan (0510)'ın Merkezî (05101) ilçesinin Delend (051011) bucağına bağlı 7 yerleşim birimi vardır. Fenderesk (05102) ilçesinin Fenderesk-i Şimali (051021) bucağına bağlı 1 yerleşim birimi bulunmaktadır.

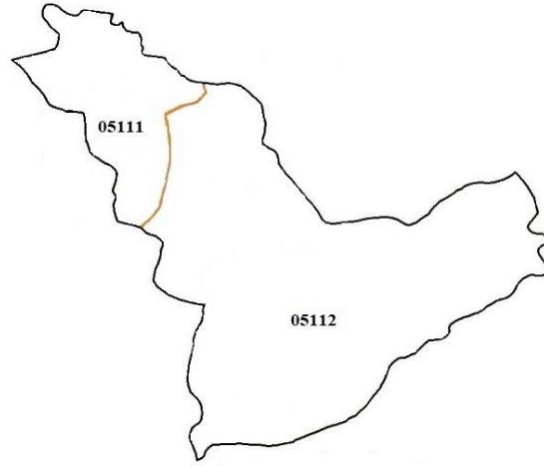
Merkezî ilçesinin Kalemiran (051012) bucağı ve Fenderesk ilçesine bağlı Fenderesk-i Cinubi (051022) bucağına bağlı yerleşim birimlerinde Yomut konuşuru bulunmamaktadır. (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 26. Ramiyan (0510) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

Azadşehir ilinin kendi içinde iki ilçesi bulunmaktadır: Merkezî (05111) ve Çeşmesaran (05112).



Harita 27. Azadşehr (0511) ilinin ilçelerinin harita anahtarı

Merkezî ilçesinin bucaklara bölünmesi şu şekildedir: Nezamabad (051111) ve Hurmarud-i Şimali (051112). Çeşmesaran ilçesi ise iki bucağa bölünmektedir: Hurmarud-i Cinubi (051121) ve Çeşmesaran (051122).

Bu iki ilçeye bağlı bucakların kodlarının harita üzerindeki yerleşimi aşağıdaki gibidir:

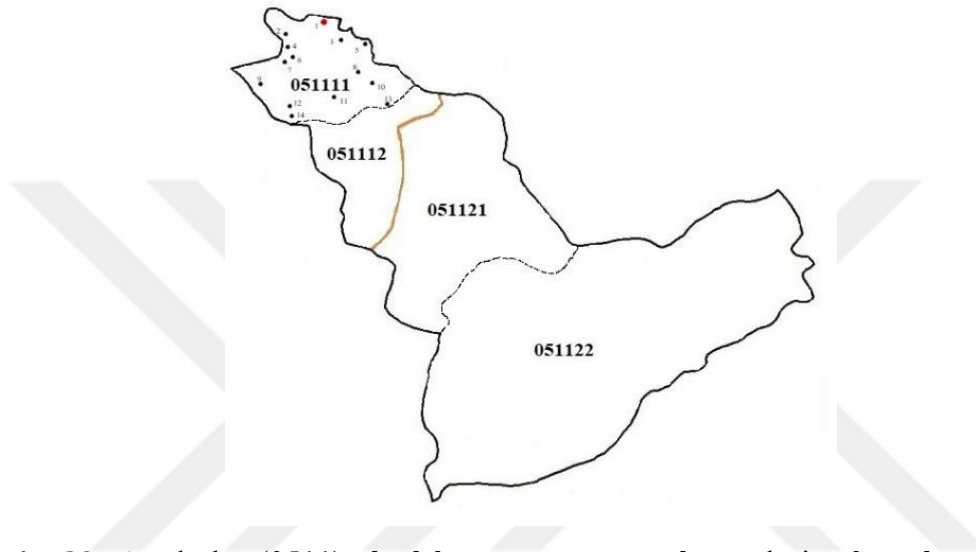


Harita 28. Azadşehr (0511) ilinin ilçelerine bağlı bucakların harita anahtarı

Azadşehr (0511)'in Merkezî (05111) ilçesinin Nezamabad (051111) bucağına bağlı 14 yerleşim birimi vardır.

Merkezî ilçesinin Hurmarud-i Şimali (051112) bucağı ve Çeşmesaran ilçesinin Hurmarud-i Cinubi (051121) ve Çeşmesaran (051122) bucaklarında ise Yomut konuşuru bulunmamaktadır (Yomut nüfuslu yerleşim birimlerinin listesi için bk. Ek 01).

Bu yerleşim birimlerinin harita üzerindeki dağılımı ve numaralandırması aşağıdaki gibidir:



Harita 29. Azadşehr (0511) ilindeki Yomut oturumlu yerleşim birimlerinin harita anahtarı

0.3.3.2. Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları

05 Gülistan Vilayeti

0501 Günbed-i Kavus (Günbed)

05011 Daşlıburun

050111 Küren

05011102 Küren

0501110201 Arazmuhammet Alemi

0501110202 Gülkamer Alemi

0501110203 Metin Aleml

0501110204 Zekeriya Aleml

050112 Etrek

05011202 Küllüce

0501120201 Oğultağın Atabay

05011206 Hayır Hoca Sufla

0501120601 Nurmhammet Tevekküli

05012107 Eğriboğaz

0501210701 Aybibi Ak

0501210702 Tagandurdı Ak

0501210703 Toylı Nahidi İnçeburun

05011218 Düzolum (Fedevi)

0501121801 Abdülhalık Ademi

0501121802 Meretbibi Ahmetpur

0501121803 Musa Aj

05011222 İnçeburun

0501122201 Ferşid Salemi

05012 Merkezi

050121 Akabad

050122 Fecr

05012205 Eymir Memmetgılı Ahun

0501220501 Gök (Amansoltan) Köçeknejad

0501220502 Orusgılı (Akga) Behzad

05012206 İğdir Sufla

0501220601 Bayrammuhammet (Haydar) İğdiri

05012213 Peşmek Penadeh

0501221301 İbrahim Ahun İskenderi

050123 Soltanali

05012312 Gedemabad

0501231201 Hacıbibi (Hecil) Akatabay

05012313 Günbed-i Kavus

0501231301 Amanbibi (Avece) Miladi

0501231302 Abdülcebbar Ahun Niknahad

0501231303 Hacıgül Amanbayi

0501231304 Sepide Şirmuhammetli

050124 Bağlı Marama

05012402 Bibi Şirvan

0501240201 Garrıgız Ahmetpur

05012417 Eymir Molla Sarı

0501241701 Gülnaz Şirmuhammedi

0501241702 Tuvakbibi (Tuvacan) Ahundi Gocuk

05012422 Köçek Berdi Kör

0501242201 Yusuf Çeperli

0502 Maravadepe

05021 Merkezi

050211 Maravadepe

05021114 Maravadepe

0502111401 Amanmuhammet Uzun Deveci

0502111402 Muhammet (İmam) Güranlı Deveci

0502111403 Tağandurdı Tağani

05021131 Çınaran

0502113101 Nazgurban Uzun Deveci

050212 Palizan

05022 Güllüdağ

050221 Şeleml

050222 Güllüdağ

0503 Kelale

05031 Merkezi

050311 Temiran

05031112 Malay Şeyh Ginlik

0503111201 Recep Muhammet Kesalha

050312 Aksuv

050313 K ng r

05032 Pişkemer

050321 Zavkuh

050322 Arapdağ

0504 Gümişan (Kümüşdepe)

05041 G ldeşt

050411 Cafarbay-i şarki

05041103 Siminşehr (Omçalı)

0504110301 Nurcemal Gocuk

050412 Gızıl Alan

05041207 Garincik Hocahan

0504120701 Kerim Mahiri

05042 Merkezi

050421 Neftlice

05042106 Safa İşan

0504210601 Araz Besim

0504210602 Beğnur Tatar

05042102 Kellepos

0504210201 Bibi Fatma İri

0504210202 Bibi Fatma Kem

0504210203 Umit Kem

050422 Cafarbay-i Şarki

05042201 Kümüşdepe

0504220101 Ahmet Garahani

0504220102 Kerimberdi Zevki

05042203 Hocanefes

0504220301 Emin Kelte

0504220302 Gurbanbaht Kemi

05042208 Gamişli

0504220801 Allahgulu Fellahnejad

0504220802 Emin Fellahnejad

0505 Akgala

05051 Voşmgir

050511 Mezraa-i Şimali

05051109 Yolma Saliyan

0505110901 Muhammetberdi Ahun Yolma

050512 Mezraa-i Cenubi

05051203 Akdegiş Ulya

0505120301 Halbaht (Mayaece) Süleymani

05052 Merkezi

050521 Şeyh Musa

050522 Akaltın

05052202 Kürt

0505220201 Annabibi Hasan Kasımı

0505220202 Arazbibibi Hasan Kasımı

0505220203 Sarabibi Hasan Kasımı

0505220204 Umit Tevere

050523 Gürgenboy

05052305 Akgala

0505230501 Sona Gızıl

0505230502 Şihı Hacı Guvançzade

05052309 Sahne Sufla

0505230901 Settar Sokı

0506 Galikeş

0507 Minudeşt

0508 Bender Türkmen

05081 Merkezi

050811 Cafarbay-i Cenubi

05081106 Bender Türkmen

0508110601 Amansoltan Pang

0508110602 Arslan Kem

0508110603 Meryem Kem

0508110604 Sara Nedimi

0508110605 Şemseddin Diyeci

050812 Firaki

05081201 Balaca (Kiçi) Arık

0508120101 Zekeriya Tumaç

05082 Süycüval

050821 Karasuv Şarki

050822 Karasuv Garbi

0509 Aliabat

05091 Merkezi

050911 Ketul

0509115 İrfanabad (Garakçı)

050911501 Abdürrahman Ahun Tengli Tana

050912 Zerringöl

05092 Kemalan

050921 Şireng

05092104 Garabulak

0509210401 Yarmuhammet (Yarcan) Ahun Nazari

050922 Esterabad

0510 Ramiyan

05101 Merkezi

051011 Delend

05101101 Tatar Ulya

0510110101 Mahmut Tatar

051012 Kale Miran

05102 Fenderesk

051021 Fenderesk-i Şimali

051022 Fenderesk-i Cenubi

0511 Azadşehir

05111 Merkezi

051111 Nizamabad

05111101 Akçalı Ulya

0511110101 Cemşid Akçalı

051112 Hurmarud-i Şimali

05112 Çeşmesaran

051121 Hurmarud-i Cenubi

051122 Çeşmesaran

0512 Bender Gez

0513 Kürdkuy

0514 Gürgen

0.3.4. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi

0.3.4.1. Fonetik İşaretler

Bütün dillerin telaffuzunu ayrıntılı bir şekilde yazıya aktarmak için dilbilim araştırmalarında Uluslararası Sesçil Alfabe (International Phonetic Alphabet, IPA) kullanılmaktadır. Tez çalışmamızda ses kayıtlarının yazıya geçirilmesi aşamasında IPA Alfabesinin en son biçimi olan ve 2015 yılında yayımlanan versiyonu ve 2020 yılında revize edilen IPA çizelgesi (IPA Chart) kullanıldı (<https://www.internationalphoneticassociation.org> 10,05,2021).

0.3.1.3.1. Fonetik İşaretler

Ünlüler

- [a] : geniş, düz, arka dille yakın, açık
- [aː] : geniş, düz, arka dille yakın, açık, yarı uzun
- [a:] : geniş, düz, arka dille yakın, açık, uzun
- [ã] : geniş, düz, arka dille yakın, açık, genizsi
- [ãː] : geniş, düz, arka dille yakın, açık, yarı uzun, genizsi
- [ã:] : geniş, düz, arka dille yakın, açık, uzun, genizsi
- [ɒ] : geniş, düz, arka dil, açık
- [ɒː] : geniş, düz, arka dil, açık, yarı uzun
- [ɒ:] : geniş, düz, arka dil, açık, uzun
- [õ] : geniş, düz, arka dil, açık, genizsi
- [õ:] : geniş, düz, arka dil, açık, uzun, genizsi
- [e] : geniş, düz, ön dil, kapalı
- [eː] : geniş, düz, ön dil, kapalı, yarı uzun
- [e:] : geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun
- [ẽ] : geniş, düz, ön dil, kapalı, genizsi
- [ẽː] : geniş, düz, ön dil, kapalı, yarı uzun, genizsi
- [ẽ:] : geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun, genizsi
- [ɛ] : geniş, daha yuvarlak, ön dil, kapalı
- [ẽ] : geniş, düz, ön dil, kapalı, daha kısa
- [æ] : geniş, düz, ön dil, açığa yakın
- [æː] : geniş, düz, ön dil, açığa yakın, yarı uzun
- [æ:] : geniş, düz, ön dil, açığa yakın, uzun
- [æ̃] : geniş, düz, ön dil, açığa yakın, genizsi

- [ã·] : geniş, düz, ön dil, ağığa yakın, yarı uzun, genizsi
- [ã:] : geniş, düz, ön dil, ağığa yakın, uzun, genizsi
- [ɛ] : geniş, düz, ön dil, yarı açık
- [ɛ·] : geniş, düz, ön dil, yarı açık, yarı uzun
- [ɛ:] : geniş, düz, ön dil, yarı açık, uzun
- [ĕ] : geniş, düz, ön dil, yarı açık, genizsi
- [ĕ·] : geniş, düz, ön dil, yarı açık, yarı uzun, genizsi
- [ĕ:] : geniş, düz, ön dil, yarı açık, uzun, genizsi
- [a] : geniş, düz, ön dil, açık
- [a·] : geniş, düz, ön dil, açık, yarı uzun
- [a:] : geniş, düz, ön dil, açık, uzun
- [ã] : geniş, düz, ön dil, açık, genizsi
- [u] : dar, düz, arka dil, kapalı
- [u·] : dar, düz, arka dil, kapalı, yarı uzun
- [u:] : dar, düz, arka dil, kapalı, uzun
- [ũ] : dar, düz, arka dil, kapalı, genizsi
- [ũ·] : dar, düz, arka dil, kapalı, uzun, genizsi
- [u] : dar, daha yuvarlak, arka dil, kapalı, uzun
- [ũ] : dar, düz, arka dil, kapalı, daha kısa
- [i] : dar, düz, orta, kapalı
- [i·] : dar, düz, orta, kapalı, yarı uzun
- [i:] : dar, düz, orta, kapalı, uzun
- [ĩ] : dar, düz, orta, kapalı, genizsi
- [ĩ·] : dar, düz, orta, kapalı, uzun, genizsi
- [ĩ] : dar, düz, orta, kapalı, daha kısa

- [i] : dar, düz, ön dil, kapalı
- [iː] : dar, düz, ön dil, kapalı, yarı uzun
- [i:] : dar, düz, ön dil, kapalı, uzun
- [ɪ] : dar, düz, ön dil, kapalı, genizsi
- [ɪː] : dar, düz, ön dil, kapalı, yarı uzun, genizsi
- [i:] : dar, düz, ön dil, kapalı, uzun, genizsi
- [i] : dar, daha yuvarlak, ön dil, kapalı
- [i:] : dar, daha yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun
- [ɪ] : dar, düz, ön dil, kapalı, daha kısa
- [o] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı kapalı
- [oː] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı kapalı, yarı uzun
- [o:] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı kapalı, uzun
- [ɔ] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı kapalı, genizsi
- [ɔ:] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı kapalı, uzun, genizsi
- [ɔ] : geniş, yuvarlak, arka dil, yarı açık
- [ø] : geniş, yuvarlak, ön dil, yarı kapalı
- [øː] : geniş, yuvarlak, ön dil, yarı kapalı, yarı uzun
- [ø:] : geniş, yuvarlak, ön dil, yarı kapalı, uzun
- [œ] : geniş, yuvarlak, ön dil, yarı kapalı, genizsi
- [ø] : geniş, daha düz, ön dil, yarı kapalı
- [ø] : geniş, yuvarlak, ön dil, orta
- [ø:] : geniş, yuvarlak, ön dil, orta, uzun
- [œ] : geniş, yuvarlak, ön dil, orta, genizsi
- [u] : dar, yuvarlak, arka dil, kapalı
- [uː] : dar, yuvarlak, arka dil, kapalı, yarı uzun

- [u:] : dar, yuvarlak, arka dil, kapalı, uzun
[ũ] : dar, yuvarlak, arka dil, kapalı, genizsi
[ũ:] : dar, yuvarlak, arka dil, kapalı, uzun, genizsi
[o] : dar, yuvarlak, arka dile yakın, kapalıya yakın
[u] : dar, yuvarlak, orta, kapalı
[u:] : dar, yuvarlak, orta, kapalı, uzun
[ũ] : dar, yuvarlak, orta, kapalı, genizsi
[y] : dar, yuvarlak, ön dile yakın, kapalı
[y'] : dar, yuvarlak, ön dile yakın, kapalı, yarı uzun
[y:] : dar, yuvarlak, ön dile yakın, kapalı, uzun
[ỹ] : dar, yuvarlak, ön dile yakın, kapalı, genizsi
[ỹ:] : dar, yuvarlak, ön dile yakın, kapalı, uzun, genizsi

Ünsüzler

- [b] : ötümlü, patlayıcı, çift dudak
[b̥] : ötümsüzleşen, patlayıcı, çift dudak
[β] : ötümlü, sızıcı, çift dudak
[d͡ʒ] : ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak
[d͡ʒ̥] : ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak, genizsi
[tʃ] : ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak
[d] : ötümlü, patlayıcı, dişeti
[d̥] : ötümlü, patlayıcı, dişeti, genizsi
[d̪] : yarı ötümlü, patlayıcı, dişeti
[f] : ötümsüz, sızıcı, diş-dudak
[ɸ] : ötümsüz, sızıcı, çift-dudak

- [g] : ötümlü, patlayıcı, ön damak
- [ḡ] : ötümlü, patlayıcı, ön damak, genizsi
- [ɢ] : ötümlü, patlayıcı, küçük dil
- [Ḡ] : ötümlü, patlayıcı, küçük dil, genizsi
- [ɕ] : ötümsüzleşen, patlayıcı, küçük dil
- [ɸ] : ötümlü, sızıcı, küçük dil
- [ɣ] : ötümlü, sızıcı, orta damak
- [h] : ötümsüz, sızıcı, gırtlak
- [ħ] : ötümsüz, sızıcı, gırtlak, daha kısa
- [χ] : ötümsüz, sızıcı, küçük dil
- [ʒ] : ötümlü, sızıcı, dişeti-damak
- [k] : ötümsüz, patlayıcı, arka damak
- [q] : ötümsüz, patlayıcı, küçük dil
- [l] : ötümlü, yanal akıcı, dişeti
- [ļ] : ötümlü, yanal akıcı, dişeti, genizsi
- [m] : ötümlü, genizli, çift dudak
- [n] : ötümlü, genizli, dişeti
- [ɱ] : ötümlü, genizli, dişeti, daha kısa
- [ŋ] : ötümlü, genizsi, arka damak
- [ɳ] : ötümlü, genizsi, küçük dil
- [p] : ötümsüz, patlayıcı, çift dudak
- [p̚] : ötümsüzleşen, patlayıcı, çift dudak
- [r] : ötümlü, titreşim (çok vuruşlu), dişeti
- [r̥] : ötümlü, titreşim (çok vuruşlu), dişeti, daha kısa
- [r̄] : ötümlü, tek vuruşlu, dişeti

[θ]	: ötümsüz, sızıcı, dış
[s]	: ötümsüz, sızıcı, dişeti
[ʃ]	: ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak
[t]	: ötümsüz, patlayıcı, dişeti
[t̪]	: ötümsüzleşen, patlayıcı, dişeti
[w]	: ötümlü, yarı ünlü, çift dudak
[v]	: ötümlü, sızıcı, dış-dudak
[j]	: ötümlü, yarı ünlü, ön damak
[j̥]	: ötümlü, yarı ünlü, ön damak, daha kısa
[ð]	: ötümlü, sızıcı, dış
[z]	: ötümlü, sızıcı, dişeti
[ʔ]	: ötümlü, patlayıcı, gırtlak

Ayırıcı İşaretler

'	birincil vurgu
,	ikincil vurgu
V:	uzun
V·	yarı uzun
Ṽ	daha çok yuvarlak
Ṽ̥	daha az yuvarlak
ǃ, ǂ	çok kısa
ǃ̥, ǂ̥	genizsi
Ç̥	ötümsüzleşen
Ç̌	ötümlüleşen

0.3.4.2. Diğer İşaretler

V	ünlü
C	ünsüz
/x/	fonemik biçimi gösteren slaş
[x]	fonetik telaffuzu gösteren köşeli parantez
x > y	y, x'ten çıkar; x, y'den öncedir
x < y	y, x'ten öncedir
$\overline{xx}$	bitişik telaffuz, kesintinin bulunmayışı
x ~ y	x ve y ihtiyarî olarak bulunur
°	derece
'	dakika

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHTE VE BUGÜN YOMUT TÜRKMEN BOYU

1.1. Türkmenlerin Genel Tarihi

Oğuz Türkleri batıya doğru yaptıkları tarihî büyük göçlerinde, Maveraünnehir ve Horasan bölgeleri üzerinden İran, Azerbaycan ve Anadolu'ya giderken onların bir kısmı da, eski ülkeleri olan Hazar denizi doğusunda kalarak şimdiki Türkmenistan ve onun civarındaki İran ve Afganistan (yani Hazarötesi) Türkmenlerini oluşturmuşlardır.

Kaşgarlı Mahmut'un açıklamasına göre X. yüzyılda bütün Oğuzlara *Türkmen* denilmekte ve Oğuz ile Türkmen kelimeleri eşanlamlı şekilde kullanılmaktaydı; ancak hâlihazırda Türkmen ismi, sadece Hazar ötesi Türkmenlerinde ve ayrıca Irak, Suriye ve Türkiye ile Azerbaycan'ın belirli bölgelerinde yaşayan Oğuz kökenli dağınık etnik gruplar tarafından kullanılmaktadır. Tarihî açıdan XIII. ve XIV. yüzyıllarda Anadolu ve Azerbaycan'da bulunan Türklerin tamamına Türkmen denildiğini fakat yerleşik hayata geçenlerin arasında bu adın zamanla kaybolduğunu söyleyebiliriz. Günümüz Batı Oğuzları arasında ancak geç dönemlerde yerleşik hayata geçenlerin Türkmen olarak anıldığını, bunların da adacıklar hâlinde Anadolu'ya yayıldığını gözlemlemek mümkündür. Azerbaycan, Irak ve Suriye Türkmenlerinin tarihî durumu ve Türkmen ismini korumaları da Anadolu'daki adaşlarından farklı değildir ve söz konusu etnik gruplarla Hazarötesi Türkmenleri arasındaki bağlar ve tarihî ilişkilerin diğerlerine göre daha yakın olduğu düşünülemez. Aslında en doğrusu onları, bugünkü Türkiye veya Azerbaycan ağızları içerisinde sınıflandırmak, lingüistik ölçütlere göre daha uygundur. Buna karşılık Türkmenistan'da konargöçerlik ve boy teşkilâtı, yakın zamanlara kadar devam ettiğinden dolayı söz konusu ortak adımız, bu ülkede hâlâ halk adı olarak kullanılmaktadır (Ercilasun 2007: 231).

Tarihî kaynaklara bakıldığında Hazarötesi Türkmenlerinin temelini 10. yüzyılın ilk yarısında Seyhun kıyılarından Mankışlak’a göç eden Oğuzlar oluşturmaktadır. 10. yüzyılın ikinci yarısı ile 11. yüzyılın ilk yarısında (Selçuklu hareketleri sonucu) Oğuzların kaydadeğer nüfusu Seyhun kıyılarından buralara geldi. Belki de bu göçlerden dolayı onların yaşadığı alanlar güneyde Balkan dağlarına kadar genişledi (Sümer 1999: 450).

Bilindiği üzere Atsız Harezmşah’ın 1128 öncesi bir tarihte kanlı bir savaşla Mankışlak Türkmenlerinin topraklarını Harezm’e bağlamasından önce Mankışlak Türkmenleri bağımsız bir beyliğin yönetimi altında yaşamaktalardı (Sümer: 452). Bu tarihten sonra Hazarötesi Türkmenleri hiçbir zaman bağımsız bir devlet kuramadılar ve her zaman Maverâünnehir merkezli hükûmetlere bağlı kaldılar.

Moğol saldırısından sonra Mankışlak ve Balkan Türkmenleri, Altın Ordu’ya bağlıydılar ve o yüzden de onların büyük bir kısmına Sayın Hanlı (daha sonra Söyün Hanlı) adı verildi (Sümer: 455). Sayın Han aslında Altın Ordu kurucusu ve Çingiz Han’ın torunu Batu Han’ın lakabı idi.

Hazarötesi Türkmenlerinin coğrafi dağılımı 16. yüzyılın ilk çeyreğinde şu şekildeydi: Çoğunluğu Salur boyundan olan Mankışlak Türkmenleri, İçki Salur ve Taşkı Salur olmak üzere ikiye ayrılıyordu. İçki Salurlar sahilde ve Taşkı Salurlar ise doğuda, sahilden Harezm’e doğru giden yolun etrafında yaşıyordu (Sümer: 456-457). İçki Salurlar, günümüze kadar Salır adını koruyan Türkmen boyudur. Taşkı Salurlar ise sonradan Teke, Yomut, Sarık ve Ersarı Türkmenlerini oluşturmuşlar (Ataniyazov 2010: 183).

Mankışlak’ta uzun zaman yaşayan Türkmenlerin tarihini derinden etkileyen bir olay da, Kalmuk saldırılarıdır. Kendilerine Oyrat diyen, fakat Türk komşuları tarafından Kalmuk olarak adlandırılan Moğolların Turgut boyu, 1616 yılından itibaren batıya göç edip kuzeyden Aral ve Hazar denizini geçti ve bu taraflardaki Türk kavimlere defalarca

saldırdı. Volga Kalmuklarının ataları sayılan bu budist kültürlü Moğol boyu, Müslüman Türkistan'da yabancı bir unsurdu (Roux 2001: 393).

Mankışlak topraklarında yaşayan Türkmenler, Kalmukların 1637 yılı saldırısından epey zarar gördüler ve eskiden oturdukları toprakları terk etmeye ve güneye çekilmeye mecbur kaldılar (Sümer 1999: 462). Onların arasındaki Yomutlar da, Balkan dağlarına göç etti.

Yomutlar, gerek boy teşkilatı ve gerek soy kütüğüne dair rivayetlerine göre en eski zamanlardan beri iki gruba ayrılıyordu: Gutlı Temir ve Ötli Temir. Görünürde Yomutların tarihî göçünde (çok keskin bir ayrıma tabi olmamakla birlikte) Gutlı Temirler Balkan'da kalmayı tercih ederken, Ötli Temirler Harezm'e göç etmişlerdir. O yüzden de Gutlı Temirler'e Balkan (ya Şagadam) Yomutları, Ötli Temirlere ise Hive (ya Daşhovuz) Yomutları denilmektedir.

Hive tarihçisi Munis'e göre Yomutlar Harezm'e ilk kez Şirgazi Han döneminde (1715-1728) yerleştiler. Ancak Özbek kabileleri ile çatışmaya giren ve Harezm'de henüz yeteri kadar tarım arazisine sahip olmayan Yomutlar (Çovdurlar ve Tekeler ile birlikte), bu tarihte Harezm'in daimi sakinleri yerine konulamazdı. Bu yüzden de Yomut boyunun Hive'deki varlığını 18. asrın ikinci yarısına bağlamak daha doğrudur. Tabiki tarihî olaylar sırasında Yomutların bazı alt boylarının defalarca Balkan ile Hive toprakları arasında gelgit yaptığı da gözardı edilmemesi gereken bir gerçektir (Bregel 1961: 21-27). Hive topraklarına yapılan tarihî göç, Yomutların toplumsal olarak parçalanmasına ve dilbilimsel açıdan da daha sonralar iki altağıza bölünmesine yol açtı.

16. yüzyılın ilk yıllarında İran topraklarında Şii mezhepli Safevi devleti kuruldu. Bu tarihten itibaren özellikle Yomut ve Teke Türkmenleri, Safeviler ve Özbek hanlıkları arasında bir tampon bölge oluşturdular. Balkan Yomutları, Safevi döneminin güçsüz kaldığı dönemlerinden faydalanarak Balkan dağlarının güneyinde yer alan Etrek ve

Gürgen ırmaklarının kıyılarına kadar ilerlediler ve şimdiki Türkmen Sahra yerlerinin Türkleşme sürecini tamamladılar (Güli 1986: 20-21).

1881 yılında İran ile Rusya arasında Ahal anlaşması imzalandıktan sonra, Etrek ırmağının güneyinde yaşayan birçok Yomut Türkmeni, İran toprakları içerisinde kaldı.

İran'ın Türkmen Sahra bölgesinde yaşayan Yomutlar, doğal olarak Balkan Yomutlarının uzantısı olduğundan dolayı çalışmamızda sadece bu grubun boy teşkilatı ele alınacak ve tamamen Türkmenistan'da yaşayan Daşoğuz (eski Daşhovuz) Yomutlarının boy teşkilatına değinilmeyecektir.

1.2. Tarihî Süreçte Yomut Türkmenleri

1.2.1. Yomutların Ortaya Çıkışı

Yomutların Balkan-Mankışlak civarlarındaki Salur Eli'nin çeşitli gruplarından toplanıp boy hâline gelmiş olması tarihî bir gerçektir. Bunun kanıtlarını özet olarak şu şekilde sıralayabiliriz:

I. Ebulgazi Bahadır Han'ın tasrihine göre Yomut boyunun soy kütüğü Salur elinden Ökürcik/Ögürcik Ulug Alp'tan gelmektedir (sonraki bölümlerde bu konu ayrıntılı şekilde açıklanacaktır) (Ölmez 1996: 266-267).

II. Ersarı, Sarık ve Teke boylarıyla birlikte Yomutlar da, 16. asırda gerçekten Taşkı Salur adını alan boy birleşmesine dâhil olmuşlardır (Bregel 2003: 72).

III. Şecereelerde Yomutla kardeş sayılan Gultag'ın adı uruk adı şeklinde Salır ve Ersarı boylarında da korunmuştur. Ayrıca birçok Yomut uruk ve oymaklarının adları, diğer boylardaki etnonimlerle uygun düşmektedir (Atanıyazov 2010: 146).

IV. Yomutların eski Salur boyundan gelmesini kanıtlayan bir başka neden de, onların arasında hâlâ kullanılan “kaz ayağı” yani Salur tamgasıdır. Yomutların Ak Atabay alt boyunun tamgası olan kaz ayağı, hâlihazırda bile Türkmen Sahra'da bulunan

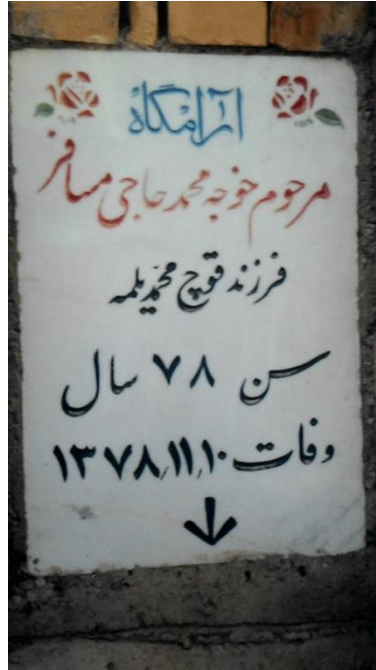
Yomutlara ait mezar taşlarında kullanılmaktadır (Alan araştırmamızda tarafımızca çekilen fotoğraflarda bu durum, açık şekilde görünmektedir; bk. Tablo 01, 02 ve 03).



Tablo 01. Eski Oğuzlarda Salur Boyu Tamgası



Tablo 02. Günbed Şehrini Cerk Sopı Mezarlığında Bulunan bir Mezar Taşı ve Üzerindeki Tamga (Mayıs 2015)



Tablo 03. Günbed Şehrini Nazlı Hocam Mezarlığında Bulunan Mezar Taşı ve Üzerindeki Tamga (Mayıs 2015)

1.2.2. Yomut Etnonimi

Yomut etnoniminin anlamı ile ilgili şimdiye kadar farklı görüşler ileri sürülmüştür. Biz bu konuyu halk etimolojisi ve yazılı kaynaklara dayanan açıklamalar olarak iki ayrı başlık altında ele alacağız:

Halk Etimolojisi

- Antroponim olduğuna dair açıklamalar:

Türkmen şecerelerinin hemen hepsi, Yomut'un tarihî bir şahsiyet olduğu inancındadır. Boy adlarının aslında boy bireylerinin gerçek veya mitolojik ortak atasının adı ile aynı olduğuna vurgu yapan ve Orta Asya Türklüğünün şecere anlayışında yaygın olan bu görüşe göre; Yomut etnonimi, tüm Yomutların atasına işaret eden bir antroponim yani kişi adıdır. Bu yüzden de Türkmen sözlü rivayetlerinde bu adın anlamına ilişkin herhangi bir izaha gerek duyulmamıştır.

Sadece sözlü rivayetlerle sınırlı kalan kanıtlarla Yomut'un tarihî bir şahsiyet olduğunu ispatlamak güçtür; ama böylesi bir iddianın doğru olduğunu varsayarsak Yomut'un kim olduğu ve ne zaman yaşadığını açıklığa kavuşturmak için bazı rivayetler ile birlikte yazılı kaynaklara başvurmayı deneyebiliriz: Türkmenlerin sözlü anlatılarını baz alan ve bu halkın şecere geleneğine uygun bir şekilde kaleme alınan Şecere-i Terakime eserinde Yomut, Salur Kazan'ın sülalesinden gelen Ökürcik/Ögürcik Ulug Alp'in torunu Kulmı'nın oğludur. Söz konusu eserin yazarı Ebulgazi Bahadır Han'ın verdiği bilgilere göre Yomut, Er Sarı Baba'nın amcaoğlu ve muasıdır. Aynı kaynakta Er Sarı Baba'nın Muinü'l-Mürid kitabının yazılmasına vesile olduğu da söylenmektedir. Muinü'l-Mürid'in 1313 yılında yazıldığı bilgisi (Toparlı-Argunşah 2008: 26-27) dikkate alınırsa Yomut'un 13.-14. yüzyılda yaşamış olduğu düşünülebilir.

Türkmenlerin arasından derlenen sözlü ve yazılı şecere rivayetlerinin hemen hepsi, Yomut'un bir boy atası olduğuna dair görüşü desteklemektedir. Aşağıda bu rivayetlerin bazılarını aktarmaya çalışacağız:

1660 yılında Abulgazi Bahadırhan tarafından telif edilen Şecere-i Terakime'de şu bilgilere yer verilmiştir: “Salur boyundan olan Ökürçik/Ögürçik Ulug Alp'ın Berdi adlı bir oğlu vardı. Berdi'nin Kulmı ve Kul Hacı adında iki oğlu oldu. Kulmı'nın oğulları, Yomut ve Kultak illerini oluşturdular. Ama Yomut, Özli Temür ve Kutlı Temür adında iki oğla sahip oldu. Özli Temür'ün üç oğlu oldu: İsa, Musa ve Behramşah. Kutlı Temür'ün de üç oğlu vardı: Çonı, Şeref ve Kocık.” (Ölmez 1996: 267).

1863 yılında bölgeye seyahat eden Vámbéry, Kümüşdepe'de yaşayan bir Yomut aliminin dilinden şu rivayeti kaleme almıştır: “Bizim hepimizin aslı Mankışlak'tandır. Dedelerimiz Söyün Han ve Esenili'dir. Söyün Han'ın oğulları Yomut ve Teke, Esenili'nin oğulları ise Çavdur ve Göklen'dir.” (Vámbéry 1990: 414-417).

19. yüzyılın sonlarında yaşayan Türkmen alimi Nazar N. Yomutskiy (veya bazı kaynaklara göre Yomudskiy), bu etnonimin 12-13. yüzyıllarda yaşayan ve Söyün Han'ın oğlu olan Yomut adlı bir şahıs ile bağlantılı olduğunu savunmuştur (Ataniyazov 2010: 146).

1908-09 yıllarında Türkmenlerin arasında bulunan H. L. Rabino, onlardan şöyle bir rivayeti kayıt altına almıştır: “Yomut boyunun kurucusunun özgür ve cariye olmak üzere iki eşi vardı. Özgür eşinden Şeref adlı ve cariye eşinden ise Çonı ve Kocuk adlı iki erkek çocuğa sahip oldu. Şimdiki Yomutlar, bu üç şahsın torunlarıdır” (Rabino 1986: 154-155).

Biri Abdurrahman Ahun Tengli Tana, diğeri ise anonim bir şahıs tarafından hazırlanan ve İran'da 1980'li yıllarda yayımlanan iki Türkmen şeceresinde de Yomut'un bir boy atası olarak gösterildiğini açık görebiliriz.

- Türkçe “yagı > yav > yov” ve Arapça “mevt > mut/mat” sözcüğünden ortaya çıktığına dair açıklama:

Halk etimolojisine dayalı bir görüşe göre Yomut etnonimi, Türkçe “yagı > yav > yov” (düşman) ve Arapça “mevt > mut/mat” (ölüm) sözcüklerinden ortaya çıkmış ve “düşmanı yenen/öldüren” şeklinde açıklanmıştır (Ataniyazov 2010: 146).

- Menşei belirsiz “yovm” ve Türkçe “it” sözcüğünden ortaya çıktığına dair açıklama:

Genelde Yomutlar ile anlaşmazlık yaşayan bazı boyların arasından derlenen art niyetli rivayetlerde Yomutların atasının bir babasız bebek olduğu ve bu yüzden de köpek yatağına atıldığı anlatılmakta ve Yomut etnonimi “yovm + it” (it yatağı) şeklinde yorumlanmaktadır (Ataniyazov: 2010: 146); ancak menşei belirsiz “yovm” sözcüğü, bilinen herhangi bir kaynaktan bu anlamda kullanılmamaktadır.

- Yomut sözcüğünün “kurt” anlamına geldiğine dair açıklama:

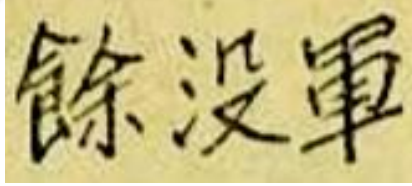
İran Türkmenleri arasından toplanan bir diğer rivayette şöyle anlatılır: “Bir kişinin üç kadını hamile kaldı. Adam, eşeren kadınlarının birine avladığı bir dağ keçisinin (teke), diğerine ise gök ve topal (gök leng) olan bir koyunun ciğerini yedirdi. Dolayısıyla da bunların çocuklarına Teke ve Göklen adı verildi. Ancak üçüncü kadına hiçbir av bulamadı ve ele geçirdiği bir kurdun ciğerini alıp ona yedirdi. Böylece söz konusu kadının çocuğuna Yomut adı verildi (Kesraiyen-Arşi 1991: 11). Bu rivayette açık bir şekilde Yomut sözcüğünün “kurt” anlamına geldiği ileri sürülmüş olsa da tarihî veya çağdaş Türk lehçelerinde kurt anlamına gelen böyle bir sözcüğe rastlanılmadı.

Yazılı Kaynaklara Dayanan Açıklamalar

Bu başlık altında biri tarihî ve diğeri etimolojik olmak üzere şu iki görüşe yer vereceğiz:

- Eski bir Türk boyu olduğuna dair açıklama:

Yomut adı bir Türkmen boyunun adı olarak ilk defa 17. yüzyılda Ebulgazi Bahadır Han'ın eserinde geçmiştir (Ataniyazov 2010: 145); Ama bu kullanımdan önce de eski Türk boylarının arasında Yomut adı ile bilinen bazı toplulukların varlığına tanıklık eden kimi tarihî bilgilere rastlayabiliriz. Doğal olarak da Yomut sözcüğü (ileride daha ayrıntılı açıklanacağı üzere) yom-/yomut- fiil kökünden türeyen ve “bir araya gelen insanlar, halk veya topluluk” anlamında olduğu için Türklerin arasında birden fazla boyun adı olarak kullanılmış olabilir.



Tablo 04. Tanghuyao Eserinde Ui-meï-hun Sözcüğünün Yazımı (Zuev 1960: 112-113)

Yomut etnonimi, ilk kez 8-10. yüzyıllarda Çin'in Tang hanedanında kaleme alınan Tanghuyao tarihî eserinde Ui-meï-hun = i^wo-muət-xuən (muhtemelen Yomut-gün) biçiminde görülmektedir. Bu adın ilk bölümü modern Türkmenlerin Yomut boyunun adıyla eşleşirken ikinci bölümü eski Türk dillerinde çoğul anlamına gelen gün (kün) ekinden oluşmaktadır. Ui-meï-hunlar ile şimdiki Yomut'ların arasındaki tarihî ilişkiler sadece bir isim benzerliği ile sınırlı kalmayıp bu iki boyun kullandıkları tamgalar arasında da, bazı benzerlikler tespit edilmiştir; örneğin:

Çizelge 02. Yomut Kelimesinin Çince Yazılışı ve Tamgası ile Benzer bir Yomut Tamgası

Ui-mei-hunlar tamgası: 	Yomut tamgası: 
--	--

Sonraki dönemlerde konuyla ilgili herhangi bir kaydın bulunmamasından ötürü maalesef şimdiki Yomutlar ile bahsi geçen boy arasındaki bağları aydınlığa kavuşturmak güçtür (Zuev 1960: 112-113).

- “yom/yum” kökünden türediğine dair açıklama

Yomut etnoniminin anlamı ile ilgili fikir bildiren araştırmacıların arasında Vámbéry'nin *Türkenvolk* adlı eserinde ileri sürdüğü görüş yaygın bir şekilde kabul görmüştür. Vámbéry'ye göre Yomut etnonimi halk, insanlar ve topluluk anlamına gelen eski “yom” sözcüğü ile günümüzde sadece Moğolca ve Ugor dillerinde kullanılan “ot” (Eski Türkçedeki -It) çoğul ekinin birleştirilmesinden kaynaklanmış gibi görünüyor (Vámbéry 1885: 392).

Vámbéry'nin söz ettiği yom/yum sözcüğü, muhtemelen Ortak Türkçedeki yom-/yum- veya yomut-/yumut- (toplanmak, bir araya gelmek) fiil kökünden türemiş yahut onunla aynı kökene sahip olmaktadır. DLT'de geçen yomit- [(insanlar vb.) toplamak; bir araya getirmek), yomitgan (devamlı toplanan (kavimler vb.)), yomdar- (toplamak) ve yomgı (her şeyleriyle beraber toplanmış insanlar) gibi sözcüklerde (Kaşgarlı 2014: 980-981) ve bugünkü Türkmen Türkçesinde kullanılan yum-, yumur-, yumalan- (yuvarlanmak), yumak, yumruk, yumrı (yumru), yumsı (Yomut ağzında utangaç, çekingen anlamında), yumalak (toparлак, yuvarlak) ve yumurtga (yumurta) gibi sözcüklerde bu eski fiil kökünün hâlâ korunduğunu görebiliriz (Ataniyazov 2010: 146).

Sonuç olarak Yomut etnoniminin halk, insanlar ve topluluk anlamına gelen eski bir Türkçe kelime olduğu, daha önce de muhtemelen birkaç Türk boyunun adı olarak

kullanıldığı ve nihayetinde bugünkü Türkmenlerin Yomut boyunun adlandırılmasında muhafaza edildiği anlaşılmaktadır.

1.2.3. Yomutlarda Boy Teşkilatı

Türkmenlerin boy teşkilatı, hiyerarşik şekilde katmanlaşan bir düzen içerisinde betimlenebilir. Üstün olan Türkmen kavramı, ilk sırada halk, sonra ise tayfa ve tirelere bölünmektedir. Vambery bu konuyla ilgili şöyle yazmaktadır: “Türkmenlerin boy bölünmelerini onların kabul ettiği şekilde ve detaylı biçimde göstermek için bence onlara özgü terimleri kullanmamız gerekiyor. Biz Avrupalıların anlayışına göre bir boy veya koldan söz edildiğinde aynı milliyetten türeyen bölümleri kast ediyoruz. Hâlbuki Türkmenlerin en eski rivayetlerine göre hiç bir zamanda böyle bir birlik ve topluma sahip olmamışlar ve bu yüzden de farklı ırklarını ‘halk’ adı ile anmaktalar. Bu halklar şunlardan ibarettir: Çovdur, Ersarı, Alili, Gara, Salır, Sarık, Teke, Gökleñ, Yomut. Bu halklar da sırasıyla tayfa ve tirelere bölünmekteler.” (Vambery 1991: 384).

Türkmen boylarının oluşumu, görünürde ata tarafından belirlenen soy ağacına dayandığı kabul edilirse de, bu süreci siyasi-güvenliksel boy birleşmeleri (il-yagı ilişkileri) veya uzun zaman ortak coğrafyada yaşamak gibi faktörler etkileyebilir. Eski Oğuz boyu sayılan Eymir ve İgdirlerin hâlihazırda Yomut boyu içerisinde yer alması boy birleşmesi veya komşuluk ilişkileri konusunda açık bir örnek teşkil etmektedir.

Yomutların boy teşkilatını anlamak için önce yazılı kaynaklarda boy teşkilatı ile ilgili raporları bir araya getirecek ve daha sonra ise toplanan verileri incelemeye çalışacağız.

17. yüzyıldan günümüze kadar Yomutların boy teşkilatı ile ilgili verilen birçok rapor elimizdedir. Bu bölümde söz konusu raporlarda yer alan bilgileri, tarihî sırasıyla özetlemeye ve değerlendirmeye çalışacağız.

Yomut etnonimine değinen en eski müellif olan Abulgazi Bahadır Han, 1659-60 yılında kaleme aldığı Şecer-i Terakime eserinde Yomut boyunun ortaya çıkışı ile ilgili şu bilgileri aktarmaktadır:

“Şah Melik'in yenilgisi sırasında, Dingli Bey başkanlığında Irak'a giden Salur halkı orada uzun yıllar oturduktan sonra onların içinde Ogürcık adlı cesur (bir) genç ortaya çıktı... (Ölmez 1996: 264).

Şimdi Ogürcık'ın hikâyesini anlatalım: O zaman Irak'ın güçlü halkı Bayındır halkıydı. Ogürcık Alp, Bayındır beyinin buyruğuna girmede. Bayındır Bey Ogürcık'la kötü oldu. Ogürcık'ın Bayındır'la dövüşecek kadar kuvveti yoktu. Bin evli halkıyla Irak'tan kaçıp Şamahı'ya geldi. Dokuz yüz evi Salur, yüz evi Karkın'dı. Bayındır'ın korkusuyla orada oturmaktan da korkup Kırım'a geldi. Oradan (da) göçüp İtil ırmağını geçerek Yayık ırmağına geldi. O zamanda Ala Kenk ve Kara Kaş denilen yerde Kanklı [Kanglı] halkı oturuyordu. Hanlarının adı Kök Tonlı'ydı. Onun yanına gelip birkaç yıl oturdu. Sonunda onunla da kötü olup göçüp kaçtı. Kök Tonlı arkasından yetişip yedi yüz ev aldı. Üç yüz ev ile kaçıp Mankışlak'a gelip "Kara Han" denilen yerde üç yıl oturdu. Kök Tonlı Ogürcık'ın nereye gittiğini bilmiyordu. Üç yıl sonra (ancak) duydu ve ata bindi. Onun atlandığını duyan Ogürcık halkıyla kaçıp kurtulup Ebulhan dağına gitti ...” (Ölmez 1996: 266).

Ogürcık'ın altı oğlu vardı. Her ikisi bir ikiz olmuştu. Birbirinin arkasından üç defa ikiz olmuş, adları şudur: Berdi, Buka bir ikiz. Usar, Kusar bir ikiz. Yaycı, Dingli bir ikiz. Berdi'nin iki oğlu vardı. Birinin adı Kulmı, birinin adı Kul Hacı. Kulmı'nın oğulları Yomut ve Kultak halkıdır. Ama Yomut'un iki oğlu vardı. Birinin [adı] Özli Timür, diğerinin adı Kutlı Timür'dü. Ayrıca Özli Timür'ün üç oğlu vardı. Adları şöyledir: İsa, Musa ve Behramşah. Kutlı Timür'ün de üç oğlu vardı. Adları şöyledir: Çunı, Şiran ve Kucık [doğrusu Çonı, Şeref ve Kocık olmalıdır]. Kul Hacı oğlu Ersarı Bay, ... (Ölmez 1996: 267).

Salur içinde bir kişi vardı: Toy Tutmaz. Teke ve Sarık onun oğullarıdır (Ölmez 1996: 268).

Verilen şu bilgilere göre Oğuz Yabgu Devleti dönemindeki birliğin dağılmasının ardından eski Salur boyunun bir kısmı Irak-ı Acem bölgesine gitmiş ve soyağaçlarında

şimdiki Hazar ötesi Türkmenlerinin birçok boyunun atası sayılan Ögürcık Uluğ Alp da, bu bölgede doğmuş ve büyümüştür. Ögürcık, Bayındır (belki Akkoyunlu) beyi ile ortaya çıkan bir anlaşmazlıktan sonra Şamahı, Kırım Yarımadası, İdil (Volga) sahilleri ve Yayık (Ural) nehri etrafında konargöçer şekilde bir süre yaşadktan sonra Kanglı hanı ile yaşadığı birtakım olayların ardından kaçarak Mankışlak ve Balkan bölgesine geri dönmüştür. Rivayetdeki Salur Ögürcık, kim olsa da Berdi, Kulmı ve Yomut (Yomut boyunun atası), sırasıyla onun oğlu ve sonraki kuşak torunları şeklinde gösterilmektedir.

General Nikolay Muraviyev'in 1819 yılında verdiği bilgilere göre on bir Türkmen elinin biri olan ve 40,000 haneden oluşan Yomutlar Etrek ve Gürgen ırmağının etrafında yaşamaktadırlar. Onların boy teşkilatı şu şekilde gösterilmektedir:

1. Şeref: Behelke, Düyeci, Garravı, Baga, Yılgay, Cafar (Cafarbay)
2. Bayramşalı: Salak, Orsukçı, Öküz, Gara Goca, Uşak, Cüneyt
3. Gocuk-Tatar
4. Çonı: Atabay, Ak, Daz, Badrak, Köçek, İgdir, Yolma, Eymir, Maşrık (Özalp 2008: 184).

İranlı bir araştırmacı olan Mirza İbrahm Beg Gilani'nin 1860 yılında General Dorn adlı bir şahıs için yazdığı raporda verdiği bilgilere göre 9215 haneden oluşan Yomutlar, şu tirelere bölünmekte (Gulzari 1975: 58-62):

Çizelge 03. Mirza İbrahim’e Göre Yomut Altboyları (1860)

	Boy	Hane
1	Cafarbay (İgdirlerden 50 hane, Burkaz ve Ogurcalı’yı da içerir)	2215
2	Ak Atabay	1620
3	Yılgay ve diğerleri	2285
4	Daz	650
5	Diyeci (Baga dâhildir)	1105
6	Badrak	200
7	Eymir	375
8	Köçek	345
9	İgdir	200
10	Ganyokmaz	300
11	Salak (Bütün boyların arasında)	255
12	Garravı	250
13	Behelke	260
14	Tatar	220
15	Gocuk-Tatar	450
16	Ata ve Magtım	210

Aynı yılda (1860) Türkmenler arasında araştırma yapan Grigori Valerianoviç Melgunov’un kaydettiği bilgilere göre Yomut boyunun bölümlenmesi şu şekildedir (Melgunov 1997: 121-123):

- A. Cafarbay: Yaralı ve Nuralı olmak üzere ikiye ayrılır.
- B. Ak Atabay: Ak ve Atabay olmak üzere ikiye ayrılır.
- C. Ogurcalı: Terekeme, Semedim, Gerey, Nedin
- D. Yılgay

E. Diyeci

F. Daz

Melgunov, Yomut'un diğere tirelerinin şunlardan ibaret olduğunu belirtmektedir: Badrak, Ganyokmaz, Eymir, Köçek, Salak, Garravı, Behelke, Gocuk-Tatar.

1863 yılında bir sahte derviş kılığında Yomut Türkmenlerinin arasında bulunan ve gördüklerini kaleme alan Macar Türkolog Armin Vámbéry, eserinde Türkmenlerin boy tasnifi ile ilgili de bilgi vermiş ancak Yomutların boy teşkilatı hakkında verdiği rapor, bir hayli eksik ve kafa karıştırıcıdır. Vámbéry'ye göre Yomutların dört alt boyu şu şekilde bölünmektedir (Vámbéry 1990: 392):

1. Atabay: Sehne, Düğünçi, Tana, Keskarka, Kese ve Temek tirelerini içermektedir.
2. Cafarbay: Genelde Yaralı ve Nuralı olmak üzere iki kola ayrılan Cafarbay'ın tireleri şunlardan ibarettir: İri Tumaç, Gızıl-Sakgallı, Arık-Köseli, Çükgen-Burkaz, Ovnuk Tumaç, Esengulılı-Kör-Paň Kötük
3. Şeref-Çonı [?]: Bir bölümü Gürgen ırmağı kıyılarında, diğere ise Hive'de yaşamaktadır:
 - A. Gürgen'de: Garabulak, Diyeci, Yılğay Cafar
 - B. Hive'de: Öküz, Salak, Uşak, Gocuk, Maşrık, Yemreli
4. Ogurcalı: Semedim, Gerey-Terekme, Nedin

Vámbéry ayrıca Ogurcalıların Yomutlarla aynı boya mensup olduklarını kabul etmediklerini de kaydetmektedir.

İngiliz askerî yetkilisi Colonel Stewart (1836-1904) İran'da Nasriddin Şah Kaçar döneminde ve Çarlık Rusya'nın Orta Asya'ya saldırdığı zamanlarda Yomutların alt boyları ve hane sayısı hakkında hazırladığı raporda, şöyle yazmıştır: “Gizli: Gürgen ve

Etrek ırmaklarının kıyısında yaşayan ve İran devletine bağlı olan Yomut boyu hakkında bir not.” (Güli 1987: 226).

Bu raporda Yomutlar 11 alt boya ayrılmış ve Cafarbaylar hariç hepsinin yarı göçebe şekilde yaşadığı ifade edilmiştir:

Çizelge 04. Colonel Stewart’a Göre Yomut Altboyları

Boy	Yerleşik	Göçer	Toplam
Cafarbay	1000	-	1000
Atabay	500	300	800
Yılgay	300	200	500
Daz	500	500	1000
Diyeci	400	600	1000
Badrak	200	300	500
Eymir	100	100	200
Köçek	100	200	300
İğdir	100	300	400
Gocuk	500	500	1000
Ganyokmaz	100	300	400
	3300	3800	7100

1874 yılında Türkmenlerin arasında seyahatte bulunan ve bu bağlamda yazdığı eseri 1876 yılında yayımlayan G.C. Napier ve rehberi Kazi Syud Ahmad, Yomutlar ile ilgili şu ifadeleri kullanmaktadır: “Esterabad yakınlarındaki Yomutların 60 bin aileden oluştuğu ve 20 bininin Esterabad yakınlarında yerleşik olarak yaşadığı söylenir. İkamet ettikleri bu topraklar, Hazar yakınlarındaki Esengülü'dan başlayıp Göklen ve Yomut kabileleri arasındaki sınırı oluşturan Günbed-i Kavus'a kadar uzanmaktadır. Yomutların kalanı ise Balkan'dan Hive'ye kadar yerleşmekteler. Yomutlar iki bölüme ayrılırlar: 1.

Çonı ve 2. Şeref (bu kollar, daha çok Atabay ve Cafarbay olarak bilinir.)” (Napier and Kazi Syud Ahmad 1876: 142).

Çizelge 05. Napier’e Göre Yomut Altboyları (1874)

El	Boy	
Çonı	Atabay	Atabay
	[Akatabay]	Ak
	Daz	
	Köçek	
	Ganyokmaz	
	İğdir	
Şeref	Cafarbay	Yaralı
		Nuralı
	Yılgay	
	Diyeci	
	Garadağlı	
	Tatar	
	Gocuk	

Bu raporda Atabayların bir alt boyu olarak Garadaşlı’yı görebiliriz. Eymir ve Badrak ise İğdirlerle bağlı olan alt boylar olarak gösterilmektedir. Burkazlar Yaralı’nın bir alt kolu, Oğurcalı ve Behelkeler ise Nuralı’nın alt kolları olarak gösterilmektedir (a. 142-143).

Ayrıca Gereyler, Diyeci’nin bir alt kolu olarak gösterilirken Garadağlı’nın kolları olarak adı geçen Galmık ve Orus alt boyları da dikkat çekicidir. Diyeci’de görülen Gürgenli ve Hıvalı (Hiveli) ayrımı da Yomutların tarih içerisinde Hive ve Gürgen coğrafyasında yaptıkları göç ve gelgitlere işaret etmektedir. Buna benzer bir şekilde Gocuklarda da Hıvaçı adlı bir alt boy vardır (a. 144).

1900 yılında İran Türkmenlerini yakından ziyaret eden General Yate'in verdiği bilgilere göre Yomut boyunun altboyları şu şekildedir:

Çizelge 06. General Yate'e Göre Yomut Altboyları (1900)

El	Boy	Hane
Çonı	İğdir	300
	Ganyokmaz	300
	Köçek	300
	Daz	1000
	Atabay	350
Şeref	Diyeci	600
	Gocuk	300
	Cafarbay	3000
	Yılgay	350
		7000

Söz konusu kaynakta bu 9 alt boyun 4600 hanesi yerleşik ve kalanı göçer olarak gösterilmektedir (Yate 1900: 132).

Tuhuf-i Ehl-i Buhara adlı seyahetnamenin yazarı Mirza Siraceddin Mirza Abdurrauf Buharayı, 1902 yılında Türkmen Sahra'dan geçtiği sırada Yomutların 12 alt boyu hakkında şu bilgileri kayda almıştır: “Günbed-i Kavus'tan sonra Ganyokmaz boyu orturmaktadır ve 1000 haneden oluşur. Sonra bin haneli Gocuk boyu var. Daha sonra Köçek, Tatar, Eymir, Salak ve Badrak boyları sakindir. Bunların her biri 100 ila 400 haneden oluşmaktadır. Sonra tamamen yerleşik olan ve sayısı bin haneyi aşan Diyeci boyunu görebiliriz. 500 hanelik göçer Diyeci de Giñcay adlı yerde yaşamaktadır. Sonra Daz (yaklaşık 1000 hane), Yılgay (400 hane) ve Atabay (çoğunluğu Rusya'da yaşayan göçerleri hariç 1000 yerleşik haneden ibaret) yer almaktadır. En batıda Hazar denizine

kadar yerleşik hayata geçen Cafarbay boyu (5-6 bin hane) var.” (Mirza Abdurrauf 1990: 273-277).

İran devletinin görevlisi olarak Türkmenlerin arasında bulunan ve 1903 (kameri 1321) yılında Nuhbe-i Seyfiyye kitabını kaleme alan Muhammet Ali Gurhançı, eserinde Yomut boyu ile ilgili şu açıklamalara yer vermektedir: “Hâlihazırda İran’a bağlı olan Yomut Türkmenlerinin nüfus sayısı 10 bin haneden fazladır ve hepsi konargöçerdir (Gurhançı 1981: 38). Söz konusu Yomutlar Şeref ve Çonı olmak üzere ikiye ayrılırlar ve toplamda şu 12 tireden oluşmaktalar: Cafarbay, Atabay, Yılgay, Daz, Diyeci, Badrak, Salak, Eymir, Köçek, İgdir, Gocuk, Ganyokmaz. Bunlar Gürgen ırmağı kıyısında bozkırda ve yurtların içinde yaşamaktalar (Gurhançı 1981: 34).

1908-1909 yıllarında bölge ile ilgili öğrendiklerini yazıya aktaran Büyük Britanya’nın Reşit Başkonsolosu Hyacinth Louis Rabino, Yomut alt boylarını şu şekilde betimlemektedir: “Yaklaşık 7000 haneden oluşan İran Yomutlarının üçte biri göçerdir. Yomut tireleri batıdan doğuya şu şekilde yerleşmişlerdir: Cafarbay, Atabay, Yılgay, Daz, Diyeci, Baga, Behelke, Badrak, Eymir, Köçek, Salak, Gocuk, Ganyokmaz, İgdir.” (Rabino 1986: 154-155).

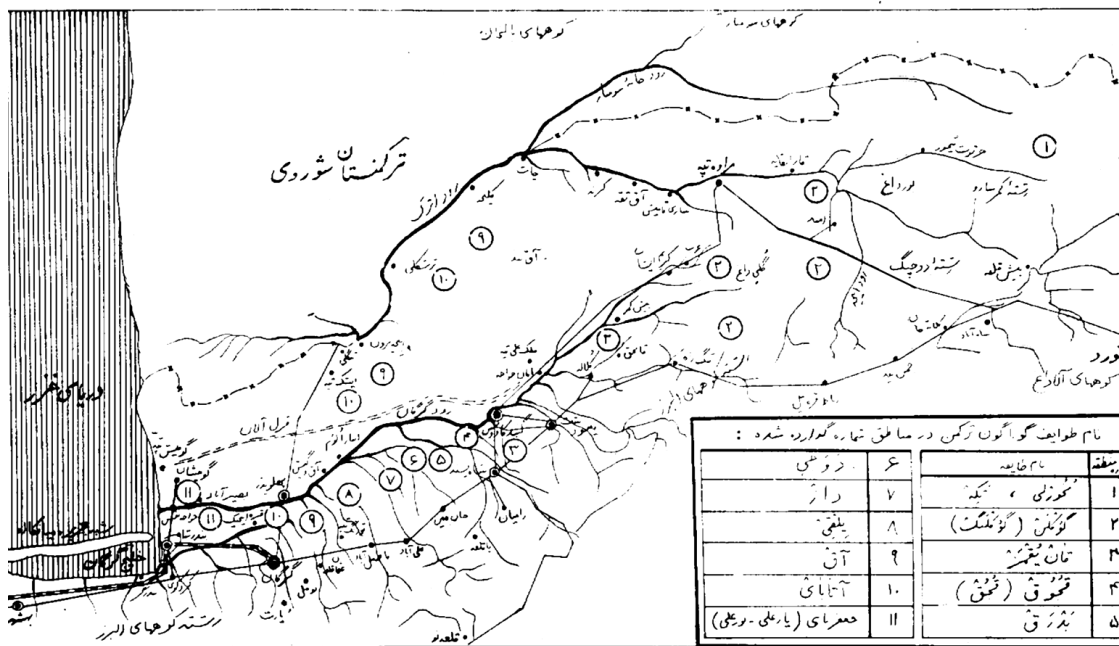
1925 yılında Rus araştırmacı K.İ. Karpov tarafından çizilmiş olan şemaya göre Yomutlar Gutlitemir (Garaçuka) ve Ötlitemir (Bayramşalı) olmak üzere iki büyük gruba ayrılmaktadır. Gutlitemirler de sırasıyla Çonı-Atabay ve Şerif-Cafarbay olarak ikiye ayrılırlar.

Çonı-Atabaylar: Ak Atabay, Tatar, Yolma, Köçek, Ganyokmaz, İgdir, Badrak, Eymir, Daz

Şerif-Cafarbaylar: Cafarbay, Garravı, Behelke, Diyeci, Yılgay, Baga, Maşırık, Gocuk (Ataniyazov 2010: 256)

Atabaylar: Aşırnök, Daz, Tatar, Düvünçi, Köçek, Eymir, Tana, Ganyokmaz, Kesearka, Badrak, Gocuk, Memmetalık, Temek (Ataniyazov 2010: 259).

İranlı antropolog Huşeng Purkerim, İran Türkmenleri arasında yaptığı bilimsel gezinin sonuçlarını 1967 yılında bir dizi makale olarak yayımlatmıştır. Purkerim'e göre "Yomut'a bağlı alt boylar, kendi aralarında nüfuz alanlarını bilirler ve Yomutların en doğu bölgesinden batıya doğru, Gürgen ırmağına paralel şekilde Hazar denizine kadar oturan alt boyları şu şekilde sıralayabiliriz: Ganyokmaz, Gocuk, Badrak, Diyeci, Daz, Yılğay, Atabay, Ak, Cafarbay. İğdir, Eymir, Köçek, Behelke, Salak ve Baga gibi daha küçük alt boylar da Yomut coğrafyasında yaşar ve şecere yapısına göre diğerlerinden farklıdır. Ayrıca her biri kendini dört halifenin evladı sayan Hoca, Mahtım, Şih (Şeyh) ve Ata alt boyları, hem Göklen hem Yomutların arasında yaşamaktalar (Purkerim 1967: 31).



نقشه‌ای که مناطق استقرار طوایف گوناگون ترکمنهای ایران را در دشت گرگان و کوهستانهای مشرق دشت نشان میدهد.

Harita 30. Purkerim'e Göre Yomut Altboylarınin Yerleşimi (1967: 32)

1975 yılında İran Yomutları arasında alan araştırmasında bulunan Amerikan antropolog William İrons, *The Yomut Turkmens* adlı kitabında İran Yomutlarının boy teşkilatını da ele almıştır. Onun harita ve çizelge şeklinde verdiği bilgilerde Yomutların boy teşkilatı şu biçimdedir: Yomutlar Ötli Temir (Hive Yomutu) ve Gutlı Temir (Gürgen Yomutu) olmak üzere iki büyük kola ayrılmaktadır. İran'daki Yomutlar Gutlı Temir'e bağlı olduğundan İrons sadece bu grubun tirelerini saymakla yetinmiştir (İrons 2007: 109):

Gutlı Temir Yomutları üçe ayrılır: Çonı, Şeref ve Gocuk.

1. Çonı: Şecerele göre Çonı bir şahıs adıdır ve onun üç oğlu vardır. Hıdırgulı adlı oğlundan İğdir ve Köçek boyları ortaya çıkmıştır. Elyasgulı'dan da Ganyokmaz boyunun soyu gelmektedir. Son olarak da Memmetgulı vardır. Memmetgulı'nın ilk oğlu Acem'den Ak Atabay boyu, ikinci oğlu Ahmet'in ahfadından ise Daz ve Badrak boyları oluşmuştur.

2. Şeref: Yılgay, Cafarbay ve Baga olmak üzere üç boya ayrılmaktadır.

3. Gocuk.

Orta Asya etnografyası alanında uzman olan ve kanidatlık tezini Türkmenlerin etnik tarihi konusunda çalışan Rus antropolog Sergey Petroviç Polyakov, 1980 yılında yayımladığı Orta Asya ve Kazakistan Tarihsel Etnografyası çalışmasında Yomutların boy teşkilatını şu şekilde göstermektedir (Polyakov 1980: 96):

Çizelge 07. Polyakov’a Göre Yomut Altboyları (1980)

El	Boy		Altboy
Garaçuka	Çonı-Atabay		Köçek
			Ak
			Atabay
			Eymir
			İğdir
			Daz
			Badrak
			Ganyokmaz
	Şeref-Cafarbay		Şeref-Yaralı [Cafarbay]
			Şeref-Nuralı [Cafarbay]
			Baga
			Behelke
			Maşrık
			Gocuk
			Diyeci
			Yılğay
Bayramşalı	Güneş	Salak	
		Öküz	
		Orsukçı	
		Uşak	

Bu bilgilere göre Yomut boyu, Garaçuka ve Bayramşalı olmak üzere iki büyük altboya ayrılmaktadır. Türkmen Sahra ve Balkan bölgesinde yaşadığını bildiğimiz Garaçukalar, Çonı-Atabay ve Şeref-Cafarbay olarak iki boy birleşmesine bölünmektedir. Bu tasnifte dikkat çekici konu, Çonı ile Atabay’ın ve Şeref ile Cafarbay’ın aynı değerde ve seviyede gösterilmesidir. Muhtemelen Çonı boy birleşmesi içerisinde Atabaylar ve

Şeref boy birleşmesi içerisinde de Cafarbaylar başat konumunda görüldüğü için bunun gibi bir adlandırmaya doğru gidilmiştir.

Abdurrahman Tengli Tana (1985)

Abdurrahman Ahun Tengli Tana, İran Türkmenleri arasında soy kütüğü araştırmalarıyla ün kazanmış bir din alimidir. Tengli Tana, Fezailü't-Türkiman adlı kitabının “Türkmeniñ Nesebi” adlı bölümünde (Tengli Tana 1984: 109-135) Türkmenlerin ve özellikle İran Türkmenlerinin şeceresini onların arasındaki yazma kaynaklara ve şifahi rivayetlere dayandırarak detaylı şekilde betimlemiştir. Tengli Tana tarafından bu eserde verilen bilgiler, daha sonra *Şirin Beyan der Şecere-yi Türk Zeban* adı altında büyük bir şecere şeklinde defalarca yayımlanmıştır (bk. Tablo 06).

Söz konusu Fezailü't-Türkiman adlı kaynağa göre Yomut'un Garasaç adlı bir cariyesi varmış ve ondan Uşak adlı oğlu doğmuştur.

Yomut'un soylu eşi Er Sarı Bay'ın kızı Köse imiş ve ondan iki çocuk sahibi olmuş: Ötli Temir ve Gutlı Temir.

Bayramşalı Yomutları Ötli Temir'in torunlarıdır ve üç tireden oluşmaktadır: Öküz, Salak, Orsukçı (Tengli Tana 1984: 119).

Yomut'un Gutlı Temir adlı oğlundan gelen ahfadına Garaçukalar derler (a. 120).

Gutlı Temir'in bir eşinden Veyis, diğer eşinden ise Serdar ve Muhammet adlı oğulları doğmuştur. Bu üç oğuldan ortaya çıkan tireler şunlardan ibarettir.

1. Veyis: Onun oğlu Gocuk, aynı adı taşıyan tirenin dedesi sayılır.

2. Serdar: Oğlu Şeref, aynı adı taşıyan boy birleşmesinin kurucu babasıdır. Behelke, Garravı, Diyeci, Baga, Yılğay ve Cafarbay bu boy birleşmesi içinde yer alır.

3. Muhammet: Bu Muhammet'in Çonı adlı oğlu, aynı adı taşıyan boy birleşmesinin kurucu babasıdır. İğdir, Köçek, Ganyokmaz, Daz, Badrak, Gañırma, Ak,

Atabay, Yolma, Gök (Maşrik tiresi Gök'ten bölünmüştür (a. 128)) bu birleşme içinde yer alır (a. 120-128).

Bu soy kütüğü ile şimdiki boy hiyerarşisi arasında bazı farklılıkların da olduğunu hatırlatmak gerekir.



Tablo 06. İran Türkmenlerinin Arasında *Şirîn Beyan der Şecere-i Türk Zeban* Adı ile Yayımlanan bir Soy Kütüğü (1980'li Yıllar)

A. **Ak Atabay**: sırasıyla Ak ve Atabay olmak üzere ikiye bölünmektedir.

Uzun Ak ve Kısa Ak şeklinde iki kola ayrılan Aklar, toplam 6 tireden oluşmaktadır: Sakavı, Hebipli, Gök, Gözmetli, Şirmetli ve Nurmetli.

Atabaylar 15 tireden oluşmaktadır: Sehne, Sokı, Yampı, Sarı Çonı, Memetalık, Temek, Hanlı, Kazılı, Gañırma, Tana, Dügünçi, Kesearka, Aşır, Gök, Garadaşlı (Gülü 1987: 222).

Ayrıca şu tireler de Atabay’a bağlanmaktadır: Yılğay, Daz, Diyecı, Badrak, Köçek, İğdir, Tatar, Gocuk, Ganyokmaz, Behelke (a. 223).

B. **Cafarbay**: Cafarbayların “onluk” adını verdikleri on tireleri Yaralı ve Nuralı adlı iki grupta yer almakta ve şunlardan ibarettir (a. 223):

Yaralı: 1. Tumaç 2. Arık-Kel-Köse 3. Gızıl-Sakgallı-Garagul 4. Burkaz-Çükgen (5 olması lazım, ama galiba birisi eksik yazılmış).

Nuralı: 1. Kötük-Pañ 2. Kör 3. Kem-Turaç-Törrük-Gılguyruk 4. Kelte-Garaca 5. Garaincik-Keçebaldır

Ayrıca Tatar ve Maşırık tireleri de, Cafarbay’ın eklentisi sayılmaktadır.” (a. 224) (Ama bu, müellifin daha önceki ifadesi ile çelişmektedir; çünkü Tatar’ı Atabay tireleri arasında saymıştı.).

Sonuç olarak, çeşitli kaynaklardan elde edilen karışık bilgileri gözden geçirerek değerlendirdiğimizde İran’ın Türkmen Sahra bölgesinde yaşayan Yomutların hemen hepsinin Garaçuka (Guthı Temir) altboyuna mensup olduğu ve Türkmenistan’ın Balkan Vilayetindeki Yomut-Garaçuka alt boyunun doğrudan bir uzantısı olduğu ortaya çıkmaktadır. Aslında tarihî açıdan birkaç boyun birleşmesi ve kaynaşmasından ortaya çıkan Garaçuka alt boyunun bünyesinde bulunan unsurları, çıkış menşesine göre özetçe şu şekilde sınıflandırabiliriz:

A. Eski Türk-Moğol Halkları: Listelerde Yomut boyunun bünyesinde görülen Tatar, Burkaz (< Burtas) ve Gerey (< Kereyit) etnonimleri aslında adları Türk-Moğol tarihinde sıkça önümüze çıkan farklı boylardır (bk. Ataniyazov 2010: 194-195, 92-94, 118-119).

B. Eski Oğuz Boyları: Eymir, İğdir, Garadaşlı (< Yazır) ve Gayı (< Kayı) gibi adlar ise eski Oğuz boyları arasında yer almaktadır. Söz konusu boyların kalıntıları, daha sonra Yomutlar ile bir yerde yaşamaları veya ortak boy birleşmelerine dâhil oldukları için muhtemelen Yomutlaşmışlardır.

C. Evlat ya da Kutsal Dört Boy: Türkmenlerin inancına göre İslamiyetin başlangıç tarihindeki dört halifenin evladı olarak kabul edilen ve bu yüzden de saygı gören kutsal boylar aslında Ata, Hoca, Şih (< Şeyh) ve Magtım (< Mahdum) olmak üzere dört kutsal boydan oluşmakta olup (Erdem 2001: 94) Yomutların arasında dağınık şekilde yaşamaktalar.

D. Diğer Farklı Boylar: Abulgazi'nin açıklamalarına göre Türkmen kökenli olmayan ve ataları Altın Ordu bölgesinden gelen Diyeciler (Ölmez 1996: 271) ve ayrıca 19. yüzyıla kadar kendini Yomut olarak tanımlamayan Ogurcalılar (Vámbéry 1990: 392) veyahut farklı bir boy olduğuna herhangi bir şüphe duyulmayan Yemrelileri (Ataniyazov 2010: 144-145), daha önce Yomutların komşuluğunda yaşayan farklı boylar olarak addediliyor ve hâlâ bağımsız birer boylar olarak Türkmenistan'da tanınıyor olsalar da İran Türkmenleri arasında Yomut boyunun bir parçası gibi kabul görmüşlerdir.

Kaynaklarda verilen boyların listesi ve hiyerarşik konumu farklı olsa da, son zaman raporlarında Yomutların bir nevi 12 altboydan oluştuğuna dair fikir, yaygınlaşmıştır.

1.3. Yomut Türkmenlerinin Yaşadıkları Bölge

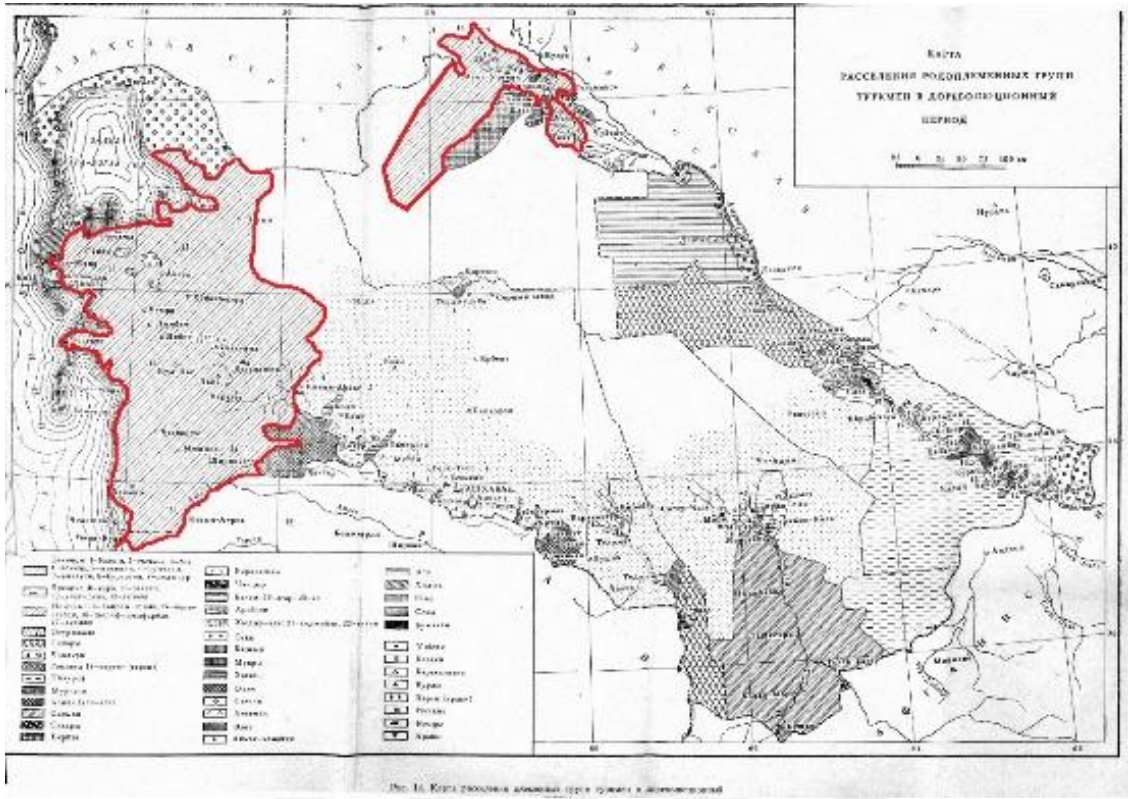
Coğrafi konumu açısından Türkmenistan Cumhuriyeti, Türkmen nüfusunun ana merkezi ve bilindiği üzere İran, Afganistan ve Özbekistan ülkelerinde azınlık hâlinde yaşayan Türkmenler, ise genellikle Türkmenistan sınırı içinde yaşayan Türkmen boyların bir uzantısı niteliğindedir.

Yomut Türkmenleri, Türkmenistan'ın Balkan ve Daşoğuz vilayetleri ve İran'ın Gülistan vilayetinde yaşamaktadır. Afganistan'da çok az ve dağınık nüfuslu Yomut Türkmenlerine rastlamak mümkündür; ancak Özbekistan Türkmenleri arasında Yomut boyu bulunmamaktadır.

Aslında İran Yomutları, Balkan'da yaşayan Yomutların boydaşı ve uzantısı sayılır ve bu yüzden de konuşmalarında Yomut Batı Altağzını (YBA.) kullanmaktadırlar.

Türkmenistan

Türkmenistan'da Yomut nüfusu, genelde Balkan ve Daşoğuz olmak üzere iki vilayette odaklanmış vaziyettedir. Balkan vilayetinde Gazancık, Gızıletrek ve Esengulı ilçeleri ve Nebitdağ, Krasnovodsk (Türkmenbaşı) ve Çeleken şehirleri ve çevresindeki köylerde oturmaktadır. Daşoğuz vilayetindeki Yomutlar Daşoğuz şehri ile birlikte Tagta ve Köneürgenç ilçeleri ve Lenin ve Kalinin ilçelerinin bazı köylerinde yaşamaktalar (TSE03 1983: 338).



Harita 31. Türkmenistan’da kalan Yomutlar (Polyakov 1980: Ek)

İran

İran Yomutları, ülkenin kuzeydoğusunda yer alan ve Türkmenistan Cumhuriyeti ile 205 kilometrelik ortak bir sınıra sahip olan Gülistan vilayetinin kuzey bölgesinde yaşamaktadır. Genelde İran Yomutlarının yaşadığı bu bölgeye Türkmen Sahra adı verilir.

İran’da Yomut Türkmenlerinin yaşadığı alanlar, şu şekildedir: Hazar denizi kıyılarından Günbed-i Kavus ve Maravadepe şehirlerine kadar (Kümüşdepe, Bender Türkmen, Akgala, Günbed-i Kavus, İnçeburun ve Maravadepe şehirleri, etrafındaki kasabalar ve köyler dâhil).

İran Yomutlarının yaşadığı bölge, batıdan Hazar Denizi, kuzeyden Türkmenistan Cumhuriyeti sınırları, doğu ve güneydoğuda Göklen boyuna mensup Türkmenlerin yaşadığı topraklar ve güney ile güneybatıda ise Fars ve Mazenderani lehçelerinin konuşurları ile çevrilidir.

Tarihî kaynaklara göre Kaçar dönemine kadar, Türkmen obalarını İran köylerinden ayıran ve Şahmerz (kraliyet sınırı) adını taşıyan bariz bir sınır hattı vardı. Şahmerz, Esterabad'ın doğusunda bu şehir ile Karasu arasında (ya da Karasu altından Ramiyan'a kadar) yer almakta ve muhtemelen Nasıreddin Şah zamanında Sadrazam Muhammed Taki Han Emir-i Kebir (ö. 1852) tarafından Türkmenlere karşı savunma hattı olarak kazılan ve askerli kuleler ile korunan bir hendekten oluşmaktaydı. Rabino, 20. yüzyılın ilk yıllarında bu hendeğin hemen hemen topraktan dolmuş ve harabe vaziyette olduğunu belirtmektedir. Şahmerz, zamanında Türkmen obaları ve Fars köylerinin sınırını teşkil etmekteydi (Rabino 1986: 41, 136).

İran Yomutlarının yaşadığı merkezî yer olan Gülistan vilayetinin fizikî, beşerî ve siyasi özellikleri özetçe şu şekildedir:

Gülistan Vilayetinin Fizikî Coğrafyası: Yüzölçümü 20438,3 kilometre kareye (km²) tekabül eden Gülistan vilayeti, kuzeyden Türkmenistan Cumhuriyeti, güneyden Semnan vilayeti, doğudan Kuzey Horasan vilayeti ve batıdan ise Mazenderan vilayeti ve Hazar denizi ile komşudur.

Kuzeyi uluslararası siyasi sınırlar ile çevrelenen söz konusu vilayetin güney ve doğu hududu da Alborz sıradağları ile çevrili olduğundan İran'da hududu doğal sınırlar ile belirlenmekte olan sayılı vilayetlerin arasında yer almaktadır.

Gülistan Vilayetinin Siyasi Bölümlenmeleri: Gülistan vilayetinin alt bölünmeleri 1395/2016 yılının verilerine göre şu şekildedir: Gülistan 14 şehristan, 27 bahş ve 60 dehistandan oluşmaktadır. Şehir sayısı 29 ve nüfus sahibi olan iskan birimlerinin sayısı 1008'dir. Vilayet merkezi Gürgen şehridir (<https://www.amar.org.ir> 20.10.2021).

Çizelge 08. Gülistan'ın şehrstanları ve nüfusu (2016 verilerine göre)

No.	Şehrstan	Aile	Nüfus	Erkek	Kadın
1	Bender Gez (بندرگز)	15247	46130	23113	23017
2	Türkmen (ترکمن)	21315	79978	40231	39747
3	Aliabad (علي آباد)	42725	140709	70385	70324
4	Kürdkûy (کردکوی)	23510	71270	35970	35300
5	Gürgen (گرگان)	150649	480541	241700	238841
6	Günbed-i Kavus (گنبدکاووس)	97147	348744	175480	173264
7	Minudeşt (مینودشت)	22719	75483	37804	37679
8	Akgala (آق قلا)	35989	132733	66535	66198
9	Kelâle (کلاله)	32998	117319	58836	58483
10	Azadşehr (آزادشهر)	28965	96803	48384	48419
11	Ramiyan (رامیان)	25579	86210	43083	43127
12	Meravetepe (مراوه تپه)	16211	60953	30427	30526
13	Gümişan (گمیشان)	18474	68773	34715	34058
14	Galikeş (گالیکش)	18721	63173	31664	31509
		550249	1868819	938327	930492



Harita 32. Gülistan vilayətinin illeri ve il merkezleri

(<https://www.amar.org.ir>
https://www.amar.org.ir/Portals/0/census/1395/maps/shahrestan/original/map_shahrestan_1395_27.jpg
 20.10.2021)

Gülistan Vilayetinin Beşerî Coğrafyası:

Gülistan Vilayeti, 1395/2016 istatistiklerine göre, 1868819 kişilik bir nüfusa sahiptir ve bu rakam, ülke nüfusunun yüzde 2,33'ünü oluşturmaktadır. Gülistan'da halkın yüzde 53,27 oranı (995615 kişi) şehirlerde ve kalanı kırsal kesimlerde yaşamaktadır. Ailenin ortalama büyüklüğü 3,4 kişi, yıllık nüfus artışı ise 1,01'e tekabül etmektedir (<https://www.amar.org.ir> <https://amar.golestanmporg.ir/file-natayej-sarshomari1395.html> 20.10.2021).

Gülistan, İran'ın en çok göç alan vilayetleri arasında yer alır. Bölgenin en büyük şehirleri sayılan Gürgen ve Günbed-i Kavus, vilayetin içinden ve dışından gelen göçmenlerin en çoğunu kabul etmektedir. Bölgeye vilayet dışından göç edenlerin çoğu Tahran, Razavi Horasan, Mazenderan, Sistan ve Beluçistan ve Semnan vilayetlerinden gelmişlerdir (Çorli vd., 2020: 72).

Vilayette çeşitli kavimler yaşamaktadır. Gülistan'da Farslar (Esterabadi, Mazenderani, Ketuli, Sistani vs.), Türkmenler ve diğer etnik gruplar (Türk, Kürt, Beluç, Kazak vs.) yaşamaktadır. Bu vilayet doğal, ekonomik, siyasi ve toplumsal özelliklerinden ötürü çeşitli dönemlerde bu bölgeye göç eden farklı kavimleri kabul etmiştir (Çorli vd., 2020: 76).

Gülistan vilayetinde konuşulmakta olan farklı dil, lehçe ve ağızları yerli ve göçmen olarak ikiye ayırabiliriz:

- Yerli dil, lehçe ve ağızlar: Vilayetin güney bölgelerinde Farsçanın yerli lehçeleri ve ağızları (örneğin Esterabadi, Mazenderani ve Ketuli) kullanılırken kuzey bölgelerde Türkmen Türkçesi yaygındır. Ramiyan ve Minudeşt şehirlerinde ise bölgeye mahsus Kızılbaş Türkçesi konuşulmaktadır.

● Göçmen dil, lehçe ve ağızları: Göçmen nüfusun Gülistan vilayetine gelmesi ile birlikte Farsçanın Sistani, Şahrudi ve Horasani ağızları, Beluçça, Kurmanc Kürtçesi ve ayrıca Kazak ve Azerbaycan Türkçesi gibi diller de görülebilir (a. 77).

Eğitim ve öğretim açısından Gülistanlıların okuryazarlık oranı %86,1'dir. Ancak eğitim sadece Fars dilinde verildiği için İran Türkmenleri ana dillerinde okuryazar olmayıp Türkmen Türkçesini sadece konuşma dili olarak kullanmaktalar.

Gülistan Vilayetindeki dinler ve mezheplerin durumu ile ilgili istatistikler, vilayetdeki 1868819 kişilik nüfusun 1865881'i (yani yüzde 99,84'i) Müslüman olduğunu ibraz ederken vilayette 1526 Hristiyan, 15 Kelimi (Yahudi), 128 Zerdüştü ve 1007 diğer dinlerin mensubu yaşamakta olup 262 kişi de dinini açıklamakta çekimser kalmışlar (<https://www.amar.org.ir> 20.10.2021).

İran'ın resmi istatistiklerinde belirtilmemiş olsa da Yomutlar başta olmak üzere Gülistan vilayetinde yaşayan Türkmen nüfusun hemen hepsi, İslam dininin Sünni-Hanefi mezhebine inanmaktadır.

İran'da yayımlanan nüfus sayımı sonuçlarında ve resmî istatistiklerde bir ilke olarak ülkenin etnik durumu ve yapısı ile ilgili herhangi bir veriye yer verilmemektedir; Ancak kimi yetkililerin verdiği rakamlara göre Gülistan vilayetinin yüzde 40'ı Türkmendir (<https://www.mehrnews.com/news/1435691/40> 20.10.2021).



Harita 33. Gülistan vilayetinin siyasi haritası ve Türkmen nüfusunun yaşadığı bölgeler

Gülistan vilayetinin bütün kuzey illeri Türkmen nüfusunun yoğunlaştığı yerler sayılır. Bu iller batıdan doğuya şunlardan ibarettir: Gümişan (Kümüşdepe), Türkmen (Bender Türkmen), Akgala, Günbed-i Kavus, Kelale ve Maravedepe. Günbed-i Kavus şehri Türkmensahra'nın ve İran Türkmenlerinin merkezî şehridir.



Türkmensahra'da Yomutların yoğun olarak yaşadıkları bölge Hazar denizinin kıyılarından başlayıp, Günbed ve Maravadepe şehirlerinin doğusuna kadar uzanan düz owayı içermektedir. Bu alan tamamen Gülistan vilayeti içerisinde yer almaktadır. Göklen nüfusunun yoğun olduğu bölge, Gülistan'da Kelale şehrinin batısında Yaňak köyünden başlayarak Kelale-Maravedepe yolunun üzerinde ve güneyindeki yerleşim yerlerini içermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKMEN TÜRKÇESİ VE YOMUT AĞZI

2.1. Türkmen Türkçesine Genel bir Bakış

Türk lehçelerinin Oğuz (batı) grubuna mensup olan Türkmen Türkçesi, dil tasnifine göre Oğuz grubunun doğu kolunda yer almakta ve Türkmenistan başta olmak üzere İran ve Afganistan'ın kuzeyinde de konuşulmaktadır.

Türkmenistan'da devlet dili statüsüne sahip olan Türkmen Türkçesinin ölçünlü türü, bu ülkede Latin kökenli alfabe ile yazılırken Türkmenistan sınırlarının yakınında yaşayan İran ve Afganistan Türkmenleri, ana dillerini sadece konuşma dili olarak kendi aralarında kullanmakta ve bu dili eski geleneğe dayanarak, Arap alfabesi ile yazmayı ve birtakım edebi ürünlerde ve sınırlı basın yayın alanlarında kullanmayı sürdürmektedirler.

Türkmen Türkçesi (Saha Türkçesi ile birlikte), dilbilimsel açıdan eski Türkçedeki uzun ünlüleri ve genizsi /n/ (ŋ) sesini koruduğu ve ayrıca (Başkurt Türkçesi ile birlikte) apikal s/z ünsüzlerini kullanması açısından önem arz etmektedir.

2.2. Türkmen Diyalektolojisi

Türkmen Türkçesi, çağdaş Türk lehçeleri arasında çok ağızlı bir lehçe olarak bilinmektedir. Türkmenlerin arasında birçok diyalektal farklılaşmayı ortaya çıkaran bu durumun nedenleri arasında tarih boyu dağınık boylar hâlinde ve konargöçer hayat tarzında yaşamaları, yazılı ve edebi Türkçede okuryazarlıklarının düşük oranda olması, Karakum bozkırı çevresinde çok geniş ve birbiriyle az ilişkiye sahip bir coğrafyada hayat sürdürmeleri ve ayrıca siyasi, toplumsal ve ekonomik açıdan aralarında kalıcı bir birliğin sağlanmaması ve bu bağlamda birbirinden farklı çeşitli kültür merkezlerinin etkisi altında kalmalarını gerekçe gösterebiliriz.

Türkmen ağızbilim araştırmaları bilimsel şekilde 1920’li yıllardan itibaren ilk A.P. Potseluyevski gibi dilbilimcilerin önderliğinde başlatılmıştır. Bunun nedeni ise, Türkmen Türkçesinin Sovyet Türkmenistan Cumhuriyetinin devlet dili ilan edilmesi ile bağlantılıdır (Berdiyev 1988: 22-23).

Türkmen dilbiliminin kurucularından sayılan Beyaz Rusya kökenli sovyet türkoloğu Aleksandr Petroviç Potseluyevski² (1894-1948), Türkmen lehçesinin ağız araştırmaları ve ölçünlü dilinin oluşumuna çok büyük katkılarda bulundu. 1927-1932 yılları arasında Potseluyevski Türkmen coğrafyasının çeşitli yerlerine bilimsel gezi düzenleyerek, bu lehçenin farklı ağızlarını yakından incelemeye imkân kazandı.

Söz konusu seyahatlerde elde ettiği malzemeleri bilimsel deneyimleriyle bir araya getiren Potseluyevski, daha sonra Türkmen dili ve halkbilimi konusunda değerli çalışmaları ortaya koydu. Bu bilimsel seyahatlerin sonuçlarına dayandırarak Potseluyevski önce *Фонетика туркменского языка* (Türkmen Dilinin Fonetigi), daha sonra ise *Диалекты туркменского языка* (Türkmen Dilinin Ağızları) kitaplarını yayımladı. Bu son kitap (Aşkabat 1936), Potseluyevski’nin adını Türkmen Türkçesinin ilk diyalektoloğu olarak kaydetmeye yeterliydi. Söz konusu monografi, Türkmen dili ve ağızları ile ilgili yapılan araştırmaların özetçe tarihinin yanı sıra, bu lehçenin ses özellikleri, biçimbilgisi ve kelime biçimlerinin gelişmesindeki ana eğilimlerini içermektedir (<http://altaica.narod.ru/personalia/poceluevsky.htm> 2018.05.25).

Potseluyevski’den sonra Türkmen diyalektolojisi konusunda birçok monografik çalışma H.A. Maşakov, N. Durdımıradoy, C. Amansariyev, C. Atacanov, N. Nartıyev, S. Kürenov, K. Şamıradov, G. Kulmanov ve diğerleri tarafından hayata geçirildi. Söz

² Александр Петрович Поцелуевский

konusu araştırmalar sonucu elde edilen bilgiler, daha sonra kapsayıcı bir eser olan Türkmen Diyalektologiyası (Amansarıyev 1970) kitabının hazırlanmasına yol açtı.

Bu dönemde İran Türkmenlerinde yani Türkmentsahra’da hemen hemen hiçbir diyalektoloji çalışması yapılmadı ve tek istisna, G. Doerfer’in Günbed şehrinin ağzı konusunda yayımladığı bir makaledir (Doerfer-Hesche 1998).

Son zamanlarda İran Türkmenleri ile ilgili birtakım diyalektojojik çalışmalar yapılmaya başlandı. Söz konusu çalışmalara önümüzdeki bölümlerde detaylı bir şekilde değineceğiz (bk. 2.3.2. Yomut Ağzı ile İlgili Araştırmaların Tarihi).

2.3. Türkmen Yomut Ağzı

2.3.1. Yomut Ağzı Diyalekt Alanı

Siyasal bölünmelere göre Yomut ağzını Türkmenistan ve İran Yomutları olmak üzere iki alt başlıkta ele alacağız:

Türkmenistan Yomut ağzı

Beş vilayetten oluşan Türkmenistan Cumhuriyetinin iki vilayetinde yani Balkan ve Daşhovuz’da Yomut nüfusu yoğun olarak yaşamaktadır:

- **Balkan vilayeti:** Batıda Çeleken, Krasnovodsk, Nebitdağ, Gumdağ, Gazancık ve güneybatıda Gızıletrek ve Esengülü etrafları ve Gızılbat’ın bazı köyleri.

- **Daşhovuz vilayeti:** Tagta, Kalinin, Köneürgenç, Lenin ve Daşhovuz etrafları (Berdiyev 1988: 11).

Balkan Yomutları bu diyalektin Batı altağzını konuşurken Daşhovuz vilayetindeki Yomutlar, Kuzey altağzını kullanmaktalar.



Harita 36. İran - Türkmen Sahra Diyalekt Alanı İçerisinde Yomut Ağızı

2.3.2. Yomut Ağızı ile İlgili Araştırmaların Tarihi

1881 yılında İran ve Rusya devletleri arasında Ahal Anlaşması imzalanıp Türkmen toprakları söz konusu iki ülke arasında paylaştırıldı. Bu olaydan önce bütün Türkmenler, tek bir toprak içerisinde yaşayan ve birkaç büyük boydan oluşan tek bir halk olarak yaşamlarını sürüdüyordu.

19. yüzyılda Türkmenler ile ilgili kaleme alınan seyahatnameler ve raporlara bakıldığında Türkmenlerin konuştuğu dil veya ağızlar ile ilgili çok genel ifadeler yer verildiği ve çoğunlukla söz konusu halkın Türkçe konuştuğu ve bu dilin Anadolu veya Azerbaycan Türkçesine ne kadar yakın veya uzak olabileceği hakkında üstünkörü bilgilerin aktarıldığı gözlemlenmektedir.

Bu dönemde İran sahasında Türkmenlerin dili ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmazken çarlık dönemi Rusya'sında Türkmen Türkçesi ile ilgili seyrek çalışmalar yapılmaya başlandı. Genelde bilimsel gezilerin veya ciddi araştırmaların yokluğunda eksik veya hatalı olan bu ilk çalışmalar, pragmatik maksatları amaçlamaktan öteye

gidemiyor ancak herhâlikarda Türkmen Yomut ağızı ile ilgili diyalektolojik araştırmaların tarihî seyrini anlamak için değerli bilgiler içeriyordu. Rusların Türkmen topraklarına önce Hazar denizi vasıtasıyla ulaştığı gerçeği dikkate alındığında Türkmen dili ile ilgili ilk araştırmaların çoğunlukla Hazar sahillerinde (ve özellikle de Aşırada ve Şagadam/Krasnovodsk çevresinde) yaşayan Yomutların ağızını yansıttığı fark edilebilir.

Kazan Üniversitesi öğretim görevlisi akademisyen İ.N. Berezin, 1840'lı yıllarda doğuda üç yıl görev yapmış ve İran'ın kuzeyinde yer alan Eseterabad (günümüz Gürgen) şehrinin etrafındaki Türkmenlerin ağızı ile ilgili çalışmalarını 1845 ve 1848 yıllarında yayımlamıştır. Tesadüf eseri İran Yomutlarının diyalektini konu edinen şu çalışmalar, bu bağlamda en erken bilgileri aktarmış olsa da aslında bilimsellikten ve doğruluktan ziyade sırf Türkmen dili ile ilgili ilk çalışma olması bakımından ve tarihî açıdan bir öneme haizdir (Amansarıyev 1970: 40-41; Berdiyev 1988: 19-20).

Daha sonra Grigoriy Valerianoviç Melgunov, 1858 yılında İran'ın kuzey bölgelerine yaptığı bilimsel gezi sırasında birkaç şiir ile birlikte 25 Türkmence mektubu toplamış ve kitabının Rusça baskısına ek olarak yayımlamıştır (Matufi 2002: 1845). Söz konusu mektup örnekleri, yazılı dili gösteriyor olmasına rağmen genellikle İran kuzeyinde yaşayan Yomut Türkmenlerinin arasından toplandığından dolayı bu diyalekte mahsus kimi fonetik, morfolojik ve leksik özellikleri ihtiva etmektedir ancak Çağatay lehçesinin ağır etkisi altında yazıldığı ve Arap alfabesinin birçok ses özelliklerini yansıtamadığından dolayı diyalektoloji çalışmaları için elverişli ve verimli değildir.

Türkmen Türkçesinin o zamanki ağızlarını araştıranların arasında bir diğeri N.İ.İlminski, 1859 yılında akademisyen A. Şifner'e yazdığı (ve daha sonra yayımlanan) bir mektupta Yomut (ve Esen İli) ağızı ile ilgili bazı bilgilere yer vermektedir (Amansarıyev 1970: 41).

1892 yılında Yarbay Şimkoviç tarafında Türkmen dili ile ilgili kısa bir rehber kitabı ve daha sonra K.M. Fedorov tarafından 1899 yılında söz konusu çalışmanın genişletilmiş hâli Aşkabat'ta yayımlandı. *Практическое руководство для ознакомления съ нарѣчіемъ туркменъ* (Türkmenlerin Lehçesini Tanımaya Yönelik Pratik Kılavuz) adlı bu eserin girişinde, verilen gramatik kurallar, ibareler ve sözlükçeden ibaret dil materyallerinin Tecen, Aşkabat ve Krasnovodsk'tan derlendiği ifade edilmiş olsa da (Fedorov 1899: III-VI) bu materyaller dikkatli incelendiğinde çoğunlukla Krasnovodsk ve etrafındaki bölgelerden derlendiği ve Yomut ağzı ile ilgili olduğu gözlemlenmektedir. Kitaptaki materyallerde, kimi yerlerde Azerbaycan Türkçesinin etkisi altında kalması veya sesleri tam gösteren işaretlerin kullanılmamasından kaynaklı birtakım yanlışlıklara yol verilmiş olsa da toplamda Türkmen Yomut ağzının fonetik, morfolojik ve leksikolojik özelliklerini bariz bir şekilde yansıtmaktadır (Kononov 2009: 228):

- **Fonetik:** öw < öň (ön), Awgan < Owgan (Afgan), bewür < böwür (böğür), sewüt < söwüt (söğüt), kagaz < kagyz (kağıt), axşam < aqşam (akşam), axtık < agtık (torun), porsimak < porsamak (sasımak), gurutmak < guratmak (kurutmak), yelfegüç < yelpewaç (yelpaze), kep < gep (laf), iğne < iňne (iğne), salgın < salgım (serap), garınça < garınca (karınca) vs.

- **Morfolojik:** sekizlinci < sekizinci (sekizinci) vs.

- **Leksikolojik:** çap < kürek (kürek), galam < çemçe (kaşık), derya < deñiz (deniz), cengel < tokay (orman), garapoh < smola (zift), arna < derya (ırmak), yoğurt < gatık (yoğurt), gulakhalka < ısırga (küpe), tana < göle (dana), teleke < erbet (kötü), başga cüre < başga hili (başka türlü), üçri [çüri] < üçin (ötürü, için) vs.

1897'de İran'a giden ve bu ülkede birkaç yıl araştırmalarını sürdüren Fransız arkeolog ve araştırmacı Jean-Jacques de Morgan, 1904 yılında yayımladığı *Études*

Linguistiques (Dil İncelemeleri) eserinde Yomut Türkmenlerinin konuştuğu diyalekti, kullanılan coğrafya ile bağlantılı şekilde Etrek Türkmen Lehçesi olarak adlandırmış ve konuyla ilgili iki sayfalık örnek sözler ile birlikte şu açıklamalarda bulunmuştur: “Bu dil, Astrabad ile Etrek arasındaki bütün Pers [İran] bozkırlarında, Rusya’da ve Etrek’in ötesinde Aral Denizi civarına kadar konuşulur. Söz konusu engin ovaları işgal eden çok sayıda boylar, en saf bedevi kimliklerini muhafaza etmiş ve asla şehirleşmemişlerdir. ...Etreklilerin konuştuğu Türk lehçesi, Yunan medeniyeti ile temasa geçince yumuşayan Osmanlı Türkçesinden hayli uzak, Tiflis [Azeri] Türkçesine daha yakın bir lehçedir ve böylece Tiflis lehçesi ile Sibirya bozkırlarında konuşulan Çağatay Türkçesi arasında geçiş hizmeti görüyor denilebilir.” (Morgan 1904: 308). Ne ilginçtir ki aynı dönemlerde Türkmenleri gören bir Alman seyyah, eserinde bu görüşün tam tersini iddia etmektedir: “Eski Selçuklular ve şimdiki Osmanlılar, dil ve edebiyat açısından günümüz Türkmenlere en çok benzeyen halktır. Nitekim bir Anadolu çiftçisi, bir Azerbaycan Türkünden daha iyi şekilde bir Yomut (veya Göklen) ile anlaşabilir.” (Zebihi 1984: 150; Samedi 1993: 35) Ortadaki bu çelişki, o zamanki dil incelemelerinin ne denli yüzeysel ve yetersiz olduğunun bir göstergesidir.

F. Ye. Korş’un *Происхождение формы настоящего времени в западно-турецких языках* (Batı Türk Dillerinde Şimdiki Zamanın Kökeni) adlı makalesinde Yomut (ve Salır) ağzından örnekler verilerek şimdiki zaman biçimleri açıklanmıştır. Bununla birlikte Türkmen dili ve edebiyatı ile yakından ilgilenen Türkolog A.N. Samoyloviç de, *Загадки закаспских туркменов в русском переводе* (Rusça Çevirisi ile Birlikte Hazarötesi Türkmenlerinin Bilmeceleleri) makalesinde Yomut (ve Teke) ağzını araştırmakta işe yarayacak birtakım malzeme ve metinleri kayda almıştır (Berdiyev 1988: 21-22).

Yukarıda saydığımız bu dağınık çalışmaları bir kenara bırakırsak Türkmen diyalektolojisi ile ilgili düzenli ve bilimsel araştırmalar ancak Rusya 1917 ihtilalinden sonraki dönemde ve SSCB. çerçevesinde ortaya çıkan Türkmenistan Cumhuriyetinde yapılmaya başlandı.

Türkmenistan’da Yomut Ağzı ile İlgili Araştırmalar

1920’li yıllarda yeni kurulan Türkmenistan’da ölçünlü bir dilin ortaya çıkarılmasına ihtiyaç duyuldu ancak bu standart dilin temelini hangi diyalektler üzerine ve nasıl kurulacağı tartışma konusuydu. Bolşevik devriminden sonra yeni rejim, halk kitlesinin okuryazarlığını geliştirme kararını aldı ve millî dilde eğitimi yaymak için Türkmen yazı dilinin de standartlaşması lazımdı. Bu amaçla Nisan 1922’de “Türkmen Akademik Komisyonu” Taşkent’te Mankışlak doğumlu ve Yomut kökenli bilgin ve “Türkmen linguistik araştırmalarının babası” Muhammet Geldiyev başkanlığında oluşturuldu (Edgar 2004: 130-133). Bu çalışmalar devam ederken Teke kökenli dilci Allagulu Garahanov başta olmak üzere bazıları, Türkmen yazı dilinin yaratılması için yapılan çabaların Geldiyev’in kendi diyalekti yani Yomut ağzı üzerine kurulduğunu iddia ederek bu süreci eleştirdiler. Geldiyev (ve destekçileri) bu suçlamayı reddetti ve haklı olarak “boyılar üstü” bir Türkmen yazı dilini oluşturmaya çalıştığını ileri sürdü (ags. 150).

Ne yazık ki Türkmen dilcilerinin birçoğu 1932-33 yıllarında Stalin’in temizleme politikasının kurbanı oldu ve bundan sonra düzenlenen 1936 dil kongresinde bazı ilkeler, başkent dili yani Teke diyalektinin Ahal altağzı lehine değiştirilmeye başlandı (ags. 162-163).

Artık Rus dilbilimci ve Türkmen diyalektolojik araştırmalarının kurucusu Aleksandr Petroviç Potseluyevski ve diğer yeni kuşak dilcileri, önceki dil çalışmalarını Geldiyevizm ve Garahanizm eğilimleri arasındaki savaş meydanı olarak nitelendiriyor ve

söz konusu milliyetçilerin, “proletariyan kollektif” uğruna verilen birleştirici mücadeleyi boyculuk yaparak kaybettiklerini öne sürüyorlardı (ags. 158).

Yeni dönemde Türkmen Türkçesinin yazı dilini oluşturmak ve ölçünlü hâle getirmek amaçlı yapılan bilimsel geziler, A.P. Potseluyevski başkanlığında bir heyet tarafından hayata geçirildi ve bu kapsamda diyalektolojik ve halkbilimi materyalleri farklı bölgelerde yaşayan Türkmenlerin asrısından derlenmeye başladı. Potseluyevski, ilk linguistik amaçlı bilimsel gezisini 1927 yılının Ekim ve Kasım aylarında Yomutlar (ve Göklenler) üzerine yaptı ve Krasnovodsk, Gızıletrek, Esengulı ve Garrıgala illerinde yaşayan Türkmenlerden büyük hacimli bir derlem topladıktan sonra sonuçları *Лингвистическая экспедиция гус-а* (GUS Dilbilimsel Gezisi) adlı makalesinde yayımladı (Amansarıyev 1970: 43). Bu yıldan sonra Türkmenistan Yomutları ile ilgili yapılan bilimsel gezileri özetle şu şekilde sıralayabiliriz:

- 1935 sonları ve 1936 yılının başları: S.E. Malov başkanlığında bir heyet Türkmenistan’ın büyük sanayi ilçeleri Krasnovodsk, Çeleken, Nebitdag (ve ayrıca Merv ile Çarcev) bölgelerinde dil araştırmaları yaptı;
- Ekim 1945 yılı: Türkmen FAN. tarafından Daşhovuz Yomutlarının konuştuğu ağzı araştırmak üzere diyalektolojik bilimsel gezi gerçekleştirildi;
- 1946: Kerim Osmanov’un başkanlığında bir heyet tarafından Esengulı, Çeleken ve Nebitdag bölgelerine bilimsel gezi düzenlenerek Yomut diyalektinin batı altağzı araştırıldı.

Bu bilimsel gezilerin sonuçları, sonraki yıllarda Türkmen diyalektolojisine odaklanan birkaç genel konulu makale ve kitaba yansıtıldı.

1947-48 yıllarından itibaren Türkmen Türkçesinin ağızları ve altağızları ayrı ayrı ve monografik şekilde ele alınmaya başladı. Bu bağlamda 1952 yılında TSSR. Bilimler Akademisi tarafından çoğunlukla Yomutların yaşadığı Daşhovuz’a linguistik bilimsel

gezi düzenlendi ancak sadece halk edebiyatı ile ilgili derleme yapıldı. Maalesef 1948 yılında vuku bulan Aşkabat depreminde önceki bilimsel gezilerde elde edilen malzemenin büyük bir kısmı yok oldu (Amansariyev 1970: 45-48).

Türkmen dilinin çok sayılı ağızlarını sadece bilimsel geziler vasıtasıyla derin ve çok yönlü bir şekilde araştırma işi imkân dâhilinde değildi. Bu yüzden de ağızları tez konusuna çevirme ve monografik şekilde inceleme dönemine girildi. Bu dönemde Türkmen Yomut ağzının iki altağzı tez konusu olarak işlendi. Tam metni daktilo ile yazılı şekilde korunan bu tez çalışmalarının sadece Rusça özetleri yayımlanmıştır:

- AMANSARIYEV, C. (1954) *Северные говоры йомудского диалекта туркменского языка* (Türkmen Dilinin Yomut Diyalektinin Kuzey Altağızları), A.M. Gorkiy Türkmen Devlet Üniversitesi, Filoloji Bilimi, Aşkabat (Kandidatlık tez çalışmasının özeti).

- ŞAMIRADOV, K. (1960) *Западные говоры йомудского диалекта туркменского языка* (Türkmen Dilinin Yomut Diyalektinin Batı Altağızları), A.M. Gorkiy Türkmen Devlet Üniversitesi, Filoloji Bilimi, Aşkabat (Kandidatlık tez çalışmasının özeti).

Yomut ağzını konu edinen bir diğer iş de R. Berdiyev, K. Şamiradov, B. Bayramdurdyev ve S. Arazkulyev tarafından Türkmenistan'ın batı ilçeleri ile ilgili çalışılan diyalektolojik haritalardır. Söz konusu çalışmada 30'u fonetik, 23'ü morfolojik, 21'i leksik ve 1'i derleme yerleri olmak üzere toplamda 75 haritaya yer verilmiştir. Basılma imkânını bulamayan bu kitap, hâlihazırda TSSR. Bilimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitüsünde elyazma şeklinde muhafaza edilmektedir (Berdiyev 1988: 29).

Türkmen lehçesi ve ağızları üzerine yazılan ve Türkmenistan'da yayımlanan diğer birçok kitap ve makalede, Yomut ağzı ile ilgili materyaller ve kapsamlı bilgiler verilmiş

ve söz konusu diyalektin konumu ve özellikleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

İran’da Yomut Ağzı ile İlgili Araştırmalar

1960 yılında Tahran’ın Öğretmen Yetiştirme Yüksek Okulunda bir diyalektoloji kursunun açılması, İran’da bilimsel diyalektoloji araştırmalarının başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu kursta İsviçreli doğubilimci George Redard ile birlikte Norveçli İranolog Georg Morginstierne, İranlı öğrencilere ve araştırmacılara diyalektoloji dersini anlattılar. Söz konusu kursun bitiminde başarılı öğrencilerin de katılımıyla İran Linguistik Atlasını hazırlamak amaçlı bir dizi alan araştırmaları düzenlenmeye başladı (Ruhbahşan 1997: 176-177). Ortaya çıkan çeşitli sorunlardan dolayı kısa süren ve amacına ulaşamayan bu araştırmalar, maalesef Pehlevi döneminin aşırı milliyetçi ve dar görüşlü bakışının etkisi altında sadece İranî dilleri kapsamakla yetindi ve Türkçe gibi diğer lehçeler ve ağızları tamamen görmezden geldi.

Pehlevi döneminde (1925-1979) Türk lehçelerine ve ağızlarına yönelik uygulanan kasıtlı itinasızlık sonucu bu alanda herhangi bir ciddi çalışmanın ortaya çıkmaması dikkat çekicidir. Gerek Rıza Şah gerek oğlu Muhammed Rıza Şah zamanında İran araştırmacıları tarafından Türkmen Sahra’da yaşayan Türkmenlerin lehçesi ve ağızları ile ilgili herhangi bir bilimsel çalışma yürütülmedi. Yapılan birkaç halkbilimsel, etnolojik veya antropolojik çalışmada da Türkmenlerin konuştuğu dil ile ilgili birkaç cümlelik genel ve sıradan açıklamanın verilmesi yeterli görüldü. Örneğin yukarıda zikredilen diyalektoloji kursuna bizzat katılan ve İran Türkmenleri ile ilgili değerli antropolojik çalışmalara sahip olan başarılı araştırmacı H. Purkerim’in çalışmalarında Türkmen Türkçesi ve farklı ağızlarına herhangi bir şekilde işaret edilmemektedir.

1965-67 yıllarında İran'da Yomut Türkmenleri üzerine antropolojik çalışmalarını yürüten ve *Yomut Türkmenleri*³ kitabında onların konuştuğu ağız ile ilgili görüşlerini belirten Amerikan araştırmacı William Irons, Türkmen lehçesinin Yomut ağızındaki kelimeleri göstermek için o zamanki kiril ve latin yazı sistemlerinin yetersiz kaldığı, Türkmencenin iddia edildiği kadar ölçünlü Türkiye Türkçesine yakın olmadığı ve ayrıca ölçünlü Türkmençe için hazırlanan kılavuzların içeriğinin de doğal olarak İran kuzeyindeki Yomutların konuşma dilinden az çok farklı olduğunu ifade etmiştir (Irons 2006: 65-66; 339-340).

Bu arada Alman Türkolog Gerhard Doerfer, İran'a gerçekleştirdiği bilimsel gezi sırasında Horasan Türkleri arasından dönüş yolunda Türkmen Sahra'nın merkezî şehri Gübed-i Kavus'a da uğramış ve 1973 Eylül ayında Halil Kulizade (17) adlı bir genç öğrenciden tematik sözcük listesi, çekim paradigmaları ve Yusuf ile Zuleyha hikayesi olmak üzere bir dil malzemesini kaydetmiştir. Doerfer, daha sonra bu ses kaydını, W. Hesche ile birlikte incelemiş ve sonucunu *Turkmenische Materialien aus Gonbad-e Qābūs* (Günbed-i Kavus'tan Türkmençe Materyaller) makalesinde 1998 yılında yayımlamıştır (Doerfer-Hesche 1998: 77).

İran Türklüğünün pek araştırılmadığı o yıllar için bir istisnai çalışma sayılan bu makalenin konusu Günbed-i Kavus şehrinde konuşulan Türkmen Türkçesi olduğundan bu yazının Yomut ağızı araştırmalarını ilgilendireceği düşünülse de bir talihsizlik sonucu derlemede seçilen H. Kulizade, o yıllarda lise eğitimini devam ettirmek üzere Gancık köyünden Günbed'e gelen bir Göklen ağızı konuşurudur (Sufyan köyünde yaşayan yerli kaynak Rahman Nefespur ile söyleşi; 30.06.2011) ve bu yüzden de söz konusu makalede incelenen dil özellikleri, sadece Göklen ağızını araştırma işinde kullanılabilir.

³ *The Yomut Turkmens (A Study of social organization among a central Asian population)*

Kendisi de bir İran Türkmeni olan Dr. Yusuf Azmun, Türkmenenin sesbilgisi ile ilgili yazdığı ve 1983 yılında Ankara Üniversitesi DTCTF.'de yayımladığı *مبانی دستور زبان* (Ana Çizgileriyle Türkmen Dilbilgisi (Sesbilgisi)) adlı Farsça kitabının girişinde “İran Türkmenlerinin kullandığı dili baz aldığını” ifade etmektedir (Azmun 1983: 5). Söz konusu çalışmada İran Yomut ağzının bazı fonetik özelliklerine yer verilmiştir.

İran’da bilimsel anlamda diyalektoloji çalışmaları yürütülmesine de basılan Türkmençe kitaplarda kullanılan dilde, Yomut ağzının özellikleri baskın bir şekilde görülmektedir. Basılı kaynaklardaki bu özelliğe Nurmhammet Muttaki tarafından Türkmençe-Farsça şekilde hazırlanan ve 1992 yılında yayımlanan *فرهنگ سینا* (Sina Sözlüğü) veya Abdülcebbar Ahun Niknehad tarafından Arapça-Türkmençe şekilde hazırlanıp 2012 yılında yayımlanan *لُبَابُ اللُّغَاتِ* (Lubabu’l-Lugât) sözlükleri örnek gösterilebilir. Bunun gibi eserleri, Yomut ağzı ile ilgili yapılacak araştırmalarda hiç olmazsa malzeme teşkil edecek şekilde kullanmak mümkündür.

İran’da eğitim programlarında Türkmen dili ve edebiyatı bölümlerinin (ve hatta derslerinin) bulunmamasından dolayı son zamanlarda Türkmen dili ve ağızları ile ilgili yapılan birtakım araştırmalar, genelde dilbilim veya Fars dili ve edebiyatı bölümlerinde hazırlanan Yüksek Lisans ve Doktora tez konuları şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Yomutların yoğunlaştığı Günbed şehrinde konuşulan Türkmen ağzı hakkında biri İran’da diğeri Türkiye’de olmak üzere iki YL. tezi çalışılmıştır:

- PEHEMLİ, Gayıp Nazar (2000) *بررسی و توصیف گویش ترکمنی (شهرستان گنبدکاووس)* (Türkmen Lehçesinin İncelenmesi ve Betimlenmesi (Günbed-i Kavus İli)), Firdevsi Üniversitesi, Fars Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.

- YILDIRIM, Zeynep (2008) *Gümbed Ağzı'ndan Derlemeler: Giriş, Gramer, Metinler, Sözlük*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.

Bu bağlamda İran Türkmenlerinin dilini ve özellikle de Yomut ağzını konu edinen diğer birkaç YL. ve Doktora tez çalışmaları şu şekilde listelenebilir:

- GURBANDURDI NEJAD, Ferhad (1994) *نظام آوایی زبان ترکمنی* (Türkmen Dilinin Fonetik Düzeni), Tahran Üniversitesi, Genel Dilbilim Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.

- ÂDDE, Bibi Hamide (2002) *آرایش سازه‌ها در زبان ترکمنی* (Türkmen Dilinde Bileşenlerin Dizimi), Azad Üniversitesi Merkezi Tahran Birimi, Genel Dilbilim Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.

- GARABAYİ, Nur Ahmed (2004) *بررسی مقابله‌ای آواهای زبان فارسی و ترکمنی* (Farsça ile Türkmencede Seslerin Karşılaştırmalı İncelemesi), Şehid Behiştî Üniversitesi, Fars Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.

Daha sonra İran Türkmenleri ile ilgili ağız araştırmaları, Zeynep Yıldırım'ın Göklen ve Nohur Türkmen ağızları konusunda hazırladığı tez çalışması ile devam ettirilmiştir; Bu değerli çalışma daha sonra TDK. tarafından yayımlandı:

- YILDIRIM, Zeynep (2015) *İran Sahası Göklen ve Nohur Türkmen Ağızları*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, XIV+1330 s.

- YILDIRIM, Zeynep (2019) *İran Sahası Göklen ve Nohur Türkmen Ağızları*, Ankara: TDK.

Şimdiki duruma gelirse, konuşur sayısı ve toplumsal nüfuz açısından İran sahası Türkmen diyalektlerinin en büyüğü sayılan Yomut ağzı hâlâ bilimsel bir şekilde araştırılmamıştır ve dolayısıyla da bu eksikliği gidermek ve söz konusu coğrafyanın

diyalektolojik haritasını tamamlamak için yaptığımız bu tez çalışmasının önemli bir adım olduğu kanaatindeyiz.

2.3.3. Türkmen Ağzları Tasnifi İçerisinde Yomut Ağzı

Türkmen lehçesi ve onun ağzlarına ait çalışmalarda, bu diyalektleri tasnif etmek ve araştırmak için üç farklı ölçüt kullanılmaktadır:

2.3.3.1. Tarihî ve Etnik Tasnife Göre

Tarihî-etnik bakış ile yapılan tasniflerde çeşitli ağzlar, bu ağzları konuşan Türkmen boyları, alt boyları ve etnik gruplarına ait olarak gösterilmektedir. Diyalektoloji alanında söz sahibi olan C. Amansariyev ve R. Berdiyev gibi araştırmacılar, kendi çalışmalarında Türkmen Türkçesinin temel diyalektlerini oluşturan 28 alt grubu şu aşağıdaki şekilde sıralamışlar (bk. Çizelge 09). Türkmençe kaynaklarda verilen “diyalekt-şive-gepleşik” sıralaması ile aslında “lehçe-ağız-altağız” kastedilmektedir.

Çizelge 09. C. Amansariyev ve R. Berdiyev’e göre Türkmen ağzlarının listesi

No.	C. Amansariyev’e Göre ⁴	No.	R. Berdiyev’e Göre ⁵
1	Teke Diyalekti	1	Teke Diyalekti
2	Yomut D.	2	Yomut D.
3	Göklen D.	3	Göklen D.
4	Salır D.	4	Salır D.
5	Sarık D.	5	Sarık D.
6	Ärsarı D.	6	Ärsarı D.
7	Çovdur D.	7	Çovdur D.
8	Yazır (Garadaşlı-Alili) D.		

⁴ Türkmen Dialektologiyası, s. 54-58

⁵ Türkmen Diliniñ Dialektlerinde ve Gepleşiklerinde İşlikler, s. 10-14

9	Nohur [Nohurlı] D.	8	Nohur [Nohurlı] D.
10	Mürçe Şivesi	9	Mürçe D,
11	Änev D.	10	Änev D.
12	Hasar Ş.	11	Hasar D.
13	Sakar D.	12	Sakar D.
14	Eski D.	13	Eski D.
15	Hatap Ş.	14	Hatap D.
16	Mukrı D.	15	Mukrı D.
17	Surhı D.	16	Surhı D.
18	Kıraç D.	17	Kıraç D.
19	Arabaçı Ş.		
20	Çandır D.		
21	Çeges D.		
22	Bayat Ş.		
23	Gıpcak Geleşikleri		
24	Yemreli Ş.	18	Yemreli D.
25	Mehinli Ş.	19	Mehin Geleşigi
26	Düyeçi Ş.	20	Düyeçi D.
27	Ata Ş.	21	Ata D.
28	Olam D.	22	Olam D.
		23	Alili D.
		24	Garadaşlı D.
		25	Bıcak D.
		26	Sayatlı D.
		27	Küren G.
		28	Burkaz G.

Tarihî-etnik tasniflerde Yomut ağzı, Yomut boyu tarafından konuşulan bir ağzı olarak gösterilmektedir; diğer yandan Yomutlardaki Kuzey altağzı, Bayramşalı (Ötlitemir) altboyuna ve Batı altağzı ise Garaçuka (Gutlitemir) altboyuna mal edilmektedir. İran Yomutları, Garaçuka altboyuna mensup olduğundan dolayı Yomut ağzının Batı altağzının konuşuru olarak sınıflandırılmalıdır.

2.3.3.2. Coğrafi Tasnife Göre

Ceyhun ırmağından Hazar Denizine kadar uzanan geniş bir alanda yaşamakta olan Türkmen Türkçesi konuşurlarının ağızlarını coğrafi konumuna göre tasnif etmek ve bir bölge içerisinde onların arasındaki etkileşimleri araştırmak işi, Türkmen diyalektolojisinde oldukça önemlidir.



Harita 37. Türkmen Türkçesi ağızlarının coğrafi tasnifi

R. Berdiyev, kendinden önceki tasnifleri esas almak ve onlarda kimi değişiklikleri ve düzeltmeleri meydana getirmek suretiyle Türkmen Türkçesi ağızlarının coğrafi tasnifine yeni bir şekil vermiştir (Berdiyev 1988: 15-16):

A) Güneybatı ağızları ve altağzıları:

Göklen, Nohur ve Mürçe ağızları; **Yomut ağzının Batı altağzı**

B) Merkezî ağızlar ve altağızlar:

Teke ağzının Ahal altağızı, Alili, Änev, Hasar ağızları; Küren ve Mehin altağızları

C) Murgap ağızları ve altağızları:

Teke ağzının Marı altağızı, Sarık, Salır ağızları; Burkaz altağızı

D) Lebap ağızları ve altağızları:

Ärsarı, Sakar, Eski, Sayatlı, Olam, Hatap, Mukrı, Surhı, Kıraç, Ata, Bıçak ağızları

E) Kuzey ağızlar ve altağızları:

Yomut ağzının Doğu altağızı; Çovdur, Yemreli, Garadaşlı, Düyeçi ağızları

Görüldüğü üzere, bu tasnifte Yomut ağzının Batı altağızı, Türkmen Türkçesinin Güneybatı ağızları grubu içerisinde sınıflandırılırken Kuzey altağızı, Kuzey ağızlar grubunda yer almaktadır. Bu durumda Balkan Yomutlarının bir uzantısı olan İran Yomutlarının konuştuğu altağız da, Türkmen Türkçesinin Güneybatı ağızları grubunda yer almaktadır.

2.3.3.3. Linguistik Tasnife Göre

Türkmen Türkçesinin ağız özelliklerini tanımlamak için kullanılan dilbilimsel ölçütler, ağızların sınıflandırılmasına da imkân sağlamaktadır. Ağızlar, her ne kadar benzer özellikler taşırsalar da, birtakım fonetik ve dilbilgisel farklılıklar ile birbirinden ayrılırlar. En tipik örnek, Türkmen diyalektlerinde /s/ ve /z/ seslerinin apikal (peltek) veya dorsal (açık) söylenmesine dayalı tasniftir.

R. Berdiyev'e göre, Türkmen Türkçesi ağızlarının tasnifinde kullanılması gereken en önemli dilbilimsel ölçütler on iki başlıktan ibarettir; İran Yomut ağzının durumunu bu kategorilere göre şu şekilde özetlemeye çalıştık (bk. Çizelge 10):

Çizelge 10. Türkmen Türkçesi ağızlarının tasnifinde kullanılan dilbilimsel ölçütlere göre
Yomut ağızı

	Linguistik özellikler	ÖTm. durumu	İran Yomut ağızındaki durumu	Açıklama
1	Uzun ünlülerin fonemik değeri	değeri var	değeri var	benzer
2	s ve z seslerinin apikal veya dorsal telaffuzu	apikal	apikal	benzer
3	g- yerine k-, d- yerine t- kullanılması	kullanılmaz	kullanılmaz	benzer
4	Bazı kelimelerin başında y sesinin kullanılıp kullanılmadığı	kullanılır	kullanılır	benzer
5	İki ünlü veya ünlü ile bir ötümlü arasında kalan -p-’nin -p- ya da -f- şeklinde söylenmesi	-p- şeklinde	-f- şeklinde	farklı
6	İnce-kalın ve düz-yuvarlak olma bakımından ünlülerin uyumu	uyumlu	uyumlu (ancak nadiren uyumsuz örneklerle de rastlanır)	kısmen benzer
7	Ses düşmesi veya türemesi gibi fonetik olaylar	-r (genelde telaffuzda) ve -g- sesinin yaygın olarak düşmesi görülür	-r (genelde telaffuzda) ve -g- sesinin yaygın olarak düşmesi görülür	benzer
8	Fiil zamanlarının çekimi (umumi şimdiki zaman örnekleri)	-yA:r -yA:rIn	-yA:(r)/-yA(r) -yA:n/yAn	kısmen benzer
9	Sıfat fiil eklerinin ikili veya üçlü şekilde kullanılması	Üçlü (-An, -yA:n, -cAk)	Üçlü (-An, -yA:n/-yAn, -cAk)	benzer
10	Sırasıyla ilgi, yönelme ve belirtme halinde ortaya çıkan farklılıklar	-(n)Iŋ -(n)A -(n)I	-(n)Iŋ -(n)A; bazen -k -(n)I	kısmen benzer
11	Ölçünlü dildeki “alamo:k” (almadım) ve “ala:y” (alabilirsin) fiil biçimleri	alamo:k ala:y	alamo:k/alama:k ala:/alaga/ala:ga	farklı
12	Fiilin mastar şekli	-mAk, -mA	-mAk, -mA	benzer

Sonuç olarak, İran Yomut ağızı, linguistik ölçütlere göre sesbilgisel açıdan uzun ünlülü, apikal s/z’li ve başseste /g-/ ve /d-/ kullanan bir ağızdır ve bu yönleriyle Ölçünlü Türkmen Türkçesine benzemektedir. Ancak orta seste [p > f] ses olayına yer vermesi ve **alamo:k** ile **ala:y** kullanımlarındaki farklılıklarla ÖTm.’den ayrılmaktadır. Bazı kategorilerde ise Yomut ağızı, birkaç farklı yönleri olması ile birlikte ÖTm.’ye kısmen benzemektedir.



ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKMEN YOMUT AĞZININ SESBİLGİSİ

3.1. Yomut Ağzının Betimlemeli Sesbilgisi

Ünlüler

Yomut ağzında ölçünlü Türkmen Türkçesinde de olduğu gibi nitelik açısından ünlü bulunmaktadır: /a, e, ä, ı, i, o, ö, u, ü/. Söz konusu ünlülerin herbiri, nicelik açısından (yani söyleniş süresi bakımından) kuramsal olarak normal veya uzun şekilde telaffuz edilme kabiliyetine sahiptir. Normal uzunlukta olan yukarıdaki 9 ünlünün uzun biçimleri şu şekildedir: /a:, e:, ä:, ı:, i:, o:, ö:, u:, ü:/. Ancak bu ünlülerin arasında /e:/ ve /ü:/ seslerinin ölçünlü Türkmen Türkçesinde de olduğu gibi Yomut ağzında tek bir sesbirim olarak varlığı tartışma konusudur.

Türkmen Türkçesinde /e:/ sesbirimi yerine her zaman /ä:/ kullanıldığı için [e:] sesinin mevcudiyeti sadece vurgu ve tonlama sonucu uzayan /e/ sesleri ile sınırlanmaktadır. İran Yomut ağzında buna ek olarak Arapça ve Farsçadan alıntılan sözcüklerdeki uzun e sesleri de kullanılmaktadır. Elimizdeki derleme bakıldığında İran Yomut ağzında uzun e sesinin birincil uzunluk olarak kullanımı tek şu bir örnekle sınırlıdır: OTü. **sö:güş-** > [**θe:wif-**] ‘a.’ 0501220502/21 ve söz konusu örnekte de sesbirimsel değere sahip değildir (bk. 3.2.1.2.2.1.2. /e:/).

Türkmen Türkçesinde /ü:/ ünlüsü genelde diftonglaşan /üy/ şeklinde kullanılmaktadır. Derlemdeki Yomut ağzı kelimelerini tarihî şekilleri ile karşılaştırıldığımızda uzun ü yani /ü:/ sesbiriminin her yerde /üy/ diftonguna dönüşmüş olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle de Türkmen Yomut ağzında (ÖTm.’de de olduğu gibi) /ü:/ ünsüzünün tamamen ortadan kalktığı ve düzenli olarak /üy/ diftonguna dönüştüğü söylenebilir; birkaç örnek: OTü. **sü:t** > [**θyjt**] ‘a.’ 0501120601/20; OTü. **kü:ç**

> [gyjdʒ] ‘a.’ 0501242201/11; OTü. kü:z > [gyjð] ‘a.’ 0502111401/25 vb. (bk.

3.2.1.2.2.1.9. /ü:/)

İran Türkmen Yomut ağzının ünlüleri dil devinimi açısından ön ve arka, dudak biçimi açısından düz ve yuvarlak ve çene açısı bakımından dar ve geniş olmak üzere tasnif edilmektedir (bk. Çizelge 11).

Çizelge 11. Yomut Ağzında Ünlü Sesbirimleri

Dil Devinimi		Ön				Arka			
Dudak Biçimi		Düz		Yuvarlak		Düz		Yuvarlak	
Çene Açısı	Dar (Kapalı)	/i/	/i:/	/ü/		/ɪ/	/ɪ:/	/u/	/u:/
	Geniş (Açık ve Yarı Kapalı)	/e/	/ä:/	/ö/	/ö:/	/a/	/a:/	/o/	/o:/
		/ä/							

İran Türkmen Yomut ağzının ünlü sesbirimlerinin ayırt edici özellikleri Çizelge 12’de gösterilmektedir:

Çizelge 12. Yomut Ağzının Ünlü Sesbirimlerinin Ayırt Edici Özellikleri

		Çene Açısı		Dudak Biçimi		Dil Devinimi		Süresi	
No.	Sesbirimi	Geniş	Dar	Düz	Yuvarlak	Ön Dil	Arka Dil	Normal	Uzun
1	/a/	+	-	+	-	-	+	+	-
2	/a:/	+	-	+	-	-	+	-	+
3	/e/	+	-	+	-	+	-	+	-
4	/ä/	+	-	+	-	+	-	-	+
5	/ä:/	+	-	+	-	+	-	-	+
6	/ɪ/	-	+	+	-	-	+	+	-

7	/ɪ:/	-	+	+	-	-	+	-	+
8	/i/	-	+	+	-	+	-	+	-
9	/i:/	-	+	+	-	+	-	-	+
10	/o/	+	-	-	+	-	+	+	
11	/o:/	+	-	-	+	-	+	-	+
12	/ö/	+	-	-	+	+	-	+	-
13	/ö:/	+	-	-	+	+	-	-	+
14	/u/	-	+	-	+	-	+	+	-
15	/u:/	-	+	-	+	-	+	-	+
16	/ü/	-	+	-	+	+	-	+	-

Yomut Ağzının Ünlü Düzeni

Yukarıda açıklanan ünlü sesbirimler, kelime içerisindeki konumuna bağlı olarak farklı altsesler şeklinde telaffuz edilmektedir. Altsesbirimler veya kısacası altsesler olarak adlandırılan bu sesler, derlemde tespit edildiği şekilde şöyledir:

Normal uzunlukta olanlar:

/a/: [ɑ], [ɐ]

/e/: [e], [ə]

/ä/: [æ]

/ɪ/: [ɪ], [i]

/i/: [i]

/o/: [o], [ə]

/ö/: [ø]

/u/: [u], [ʊ]

/ü/: [y]

Uzun uzunlukta olanlar:

/a:/: [ɑ:], [ɒ:]

/e:/: [e:]*

/ä:/: [æ:], [a:]

/ɪ:/: [u:], [i:]

/i:/: [i:]

/o:/: [o:]

/ö:/: [ø:]

/u:/: [u:], [ʊ:]

/ü:/: [y:]

Yukarıdaki ünlü seslerin yanı sıra Yomut ağzında bir dar ünlü ile yarı ünlü /w/ veya /y/ seslerinin bileşeni olarak şu ikiz ünlüler (diftonglar) de kullanılmaktadır:

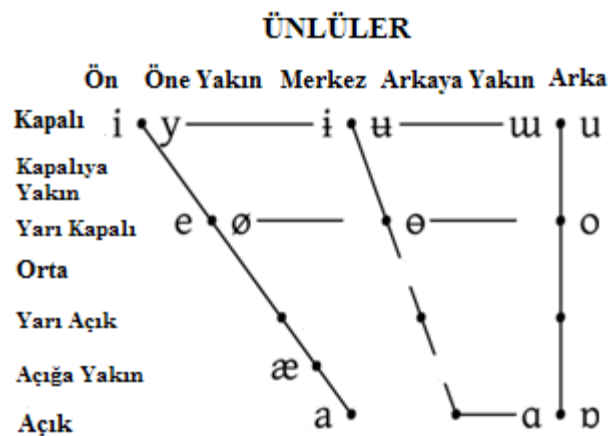
/ɪy/: [ij]

/iy/: [ij]

/uw/: [uw]

/üw/: [uw]

/üy/: [yj]



Tablo 08. Yomut Ağzında Ünlüler

Yomut ağzının ünlü seslerinin ayırt edici özellikleri, şu şekilde gösterilebilir
(Çizelge 13):

Çizelge 13. Yomut Ağzının Ünlü Seslerinin Ayırt Edici Özellikleri

No.	Ses birimi	Altses birimi	Çene Açısı						Dudak Biçimi		Dil Devinimi			Süresi	
			Açık	Açığa	Yarı Açık	Yarı	Kapalıya	Kapalı	Düz	Yuvarlak	Ön Dil	Orta Dil	Arka Dil	Normal	Uzun
1	/a/	[a]	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-
2		[ɒ]	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-
3	/a:/	[a:]	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+
4		[ɒ:]	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+
5	/e/	[e]	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	+	-
6		[a]	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-
7	/ä/	[æ]	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-
8	/ä:/	[æ:]	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+
9		[a:]	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+
10	/ɪ/	[ɪ]	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-
11		[i]	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	+	-
12	/ɪ:/	[ɪ:]	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	+
13		[i:]	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	+
14	/i/	[i]	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	+	-
15	/i:/	[i:]	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	+
16	/o/	[o]	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-
17		[ə]	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-
18	/o:/	[o:]	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+
19	/ö/	[ø]	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-
20	/ö:/	[ø:]	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+
21	/u/	[u]	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	+	-
22		[ʊ]	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	-
23	/u:/	[u:]	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	-	+
24		[ʊ:]	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	+
25	/ü/	[y]	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	+	-

Yukarıdaki ünlü altseslerin herbiri, [˜] genizsileşme, [˘] daha kısalma veya [˙] yarı uzun hâle gelme, [˘] daha düz veya [˙] daha yuvarlak hâle gelme vs. gibi, diyakritik işaretlerle gösterilen birtakım özelliklerle çeşitlenebilmektedir. Yomut Ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde bu çeşitli seslerin hepsi bulunmasa da kullanılan ünlü sesbirimlerinin diyakritikli farklı altsesleri şu şekilde gösterilebilir (Çizelge 14):

Çizelge 14. Yomut Ağzının Ünlü Sesleri

Dil Devinimi	Dudak Biçimi	Çene Açısı						
		Kapalı	Kapalıya Yakın	Yarı kapalı	Orta	Yarı Açık	Açığa Yakın	Açık
Ön	Düz	[i, ǐ, iː, i:]		[e, e˘, e˙, ẽ]			[æ, æ̃, æ˘, æ˙, æ:]	[a, a˘]
	Daha Yuvarlak	[i]		[e]				
	Daha Düz			ø				
	Yuvarlak	[y, ỹ]		[ø, ø˘, ø:]				
Öne Yakın	Düz							
	Yuvarlak							
Orta	Düz	[i, ǐ, iː, i:]						
	Yuvarlak	[u, u:]		[ø]				
Arkaya Yakın	Düz							
	Yuvarlak							
Arka	Düz	[u, ũ, uː]						[a, a˘, a˙, ă:]
	Daha Yuvarlak	u						
	Daha Düz							
	Yuvarlak	[u, u˘, u:]		[o, o:]				[v, v:]

Bu çizelgede gösterilen ünlü sesbirimlerinin farklı altseslerinin ayrıntılı tanımını şu şekildedir:

/a/

[ɑ] : arka, düz, açık

[ɒ] : arka, yuvarlak, açık

[a] : ön, düz, açık

/a:/

[ɑː] : arka, düz, açık, yarı uzun

[ɑ:] : arka, düz, açık, uzun

[ã:] : arka, düz, açık, uzun, genizsil

[ɒ:] : arka, yuvarlak, açık, uzun

[aː] : ön, düz, açık, yarı uzun

/e/

[e] : ön, düz, yarı kapalı

[eː] : ön, düz, yarı kapalı, yarı uzun

[e:] : ön, düz, yarı kapalı, uzun

[ɛ] : ön, daha yuvarlak, yarı kapalı

[ĕ] : ön, düz, yarı kapalı, daha kısa

/ä/

[æ] : ön, düz, açığa yakın

[ǣ] : ön, düz, açığa yakın, genizsil

/ä:/

[æː] : ön, düz, açığa yakın, yarı uzun

[æ:] : ön, düz, açığa yakın, uzun

[ǣ:] : ön, düz, açığa yakın, uzun, genizsil

/ɯ/

[ɯ] : arka, düz, kapalı

[ũ] : arka, düz, kapalı, genizsil

[ɰ] : arka, daha yuvarlak, kapalı

[ɯ̟] : arka, düz, kapalı, daha kısa

[i] : orta, düz, kapalı

[ĩ] : orta, düz, kapalı, daha kısa

/ɨ:/

[iː] : orta, düz, kapalı, yarı uzun

[i:] : orta, düz, kapalı, uzun

/i/

[i] : ön, düz, kapalı

[i̟] : ön, daha yuvarlak, kapalı

[ĩ] : ön, düz, kapalı, daha kısa

/i:/

[iː] : ön, düz, kapalı, yarı uzun

[i:] : ön, düz, kapalı, uzun

/o/

[o] : arka, yuvarlak, yarı kapalı

[ø] : orta, yuvarlak, yarı kapalı

/o:/

[o:] : arka, yuvarlak, yarı kapalı, uzun

/ö/

[ø] : ön, yuvarlak, yarı kapalı

[ø̟] : ön, daha düz, yarı kapalı

/ö:/

[ø:] : ön, yuvarlak, yarı kapalı, uzun

[õ:] : ön, yuvarlak, yarı kapalı, uzun, genizsil

/u/

[u] : arka, yuvarlak, kapalı

[ʊ] : orta, yuvarlak, kapalı

/u:/

[uː] : arka, yuvarlak, kapalı, yarı uzun

[u:] : arka, yuvarlak, kapalı, uzun

[ʊ:] : orta, yuvarlak, kapalı, uzun

/ü/

[y] : ön, yuvarlak, kapalı

[ỹ] : ön, yuvarlak, kapalı, genizsil

/ü:/

Her zaman [yj] diftonguna dönüştüğü için [y:] örneği bulunmamaktadır.

Ünsüzler

Yomut ağızı ile ilgili derlemde görülen ünsüz seslerin listesi, çıkış yeri, çıkış biçimi ve ötüm özelliği açısından şu şekilde tasnif edilebilir (bk. Çizelge 15):

Çizelge 15. Yomut Ağzının Ünsüz Düzeni

Çıkış Biçimi	Ötüm	Çıkış Yeri									
		Dudak-Art Damak (Labial-Velar)	Çift Dudak (Bilabial)	Diş-Dudak (Labiodental)	Diş (Dental)	Dişeti (Alveolar)	Dişeti-Damak (Postalveolar)	Ön Damak (Palatal)	Art Damak (Velar)	Küçük Dil (Uvular)	Gırtlak (Glottal)
Patlamalı (Plosive)	Ötümlü		b		d				g	ɢ	(?)
	Ötümsüz		p		t				k	q	
Genizsil (Nasal)	Ötümlü		m			n			ŋ	ɴ	
Titrek (Trill)	Ötümlü					r					
Dokunmalı veya Çarpmalı (Tap or Flap)	Ötümlü					ɾ					
Sürtünmeli/ Sızıcı (Fricative)	Ötümlü		β	v	ð	(z)	ʒ		ɣ	ʁ	
	Ötümsüz		ɸ	f	θ	(s)	ʃ			χ	h
sürtünmesiz (Aproximant)	Ötümlü	w				ɹ		j			
Yan Sürtünmesiz (Lateral Approximant)	Ötümlü					l					
Yarı Kapantılı (Africate)	Ötümlü						ɟʒ				
	Ötümsüz						ʈʃ				

Yukarıdaki tabloda parantez içerisinde gösterilen sesler, sadece alıntı sözcüklerde görülmektedir.

Yomut ağzının ünsüz seslerinin ayırt edici özellikleri, şu şekildedir (Çizelge 16):

Çizelge 16. Yomut Ağzının Ünsüz Seslerinin Ayırt Edici Özellikleri

No.	Ses	Ötüm		Çıkış Biçimi								Çıkış Yeri									
		Ötümli	Ötümüz	Sürtünmeli/ Sızıcı	Genizsil	Patlayıcı	Sürtünmesiz	Titreş	Dokunmalı/ Çarpmalı	Yarı Kapatılı	Yarı Sürtünmesiz	Dudak-Art Damak	Çift Dudak	Diş-Dudak	Diş	Dişeti	Dişeti-Damak	Ön Damak	Orta Damak	Küçük Dil	Gırtlak
1	b	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
2	p	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
3	d	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
4	t	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
5	g	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
6	ɢ	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
7	k	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
8	q	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
9	(ʔ)	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
10	m	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
11	n	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
12	ɳ	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
13	ŋ	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
14	r	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
15	ɾ	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
16	β	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
17	φ	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
18	v	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
19	f	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
20	ð	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
21	θ	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
22	(z)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
23	(s)	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
24	ʒ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
25	ʃ	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
26	ɣ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	ʁ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	χ	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	h	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
30	w	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	ɹ	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
32	j	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
33	ɟ	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
34	ɥ	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
35	l	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-

Yomut Ağzının Ünsüz Düzeni

Açıklanan ünsüz sesbirimler, kelime içerisindeki konumuna ve yanındaki seslerle ilişkili olarak farklı altsesler şeklinde telaffuz edilmektedir. Söz konusu altsesler, derlemde şu şekilde tespit edilmiştir:

/b/: [b], [β], [v]

/c/: [dʒ]

/ç/: [tʃ]

/d/: [d]

/f/: [f], [ɸ]

/g/: [g], [ɠ], [ɣ], [ʁ]

/h/: [h], [χ]

/j/: [ʒ]

/k/: [k], [q]

/l/: [l]

/m/: [m]

/n/: [n]

/ŋ/: [ŋ], [ɳ]

/p/: [p], [ɸ], [f]

/r/: [r], [ɾ], [ɽ]

/s/: [θ], [s]

/ş/: [ʃ]

/t/: [t]

/w/: [w], [v]

/y/: [j]

/z/: [ð], [z]

/ʔ/: [ʔ]

Aşağıdaki altseslerin örnekleri, sadece İran sahası Yomut ağzında son dönemde alıntılanan kelimelerde görülmektedir:

/s/: [s]

/w/: [v]

/z/: [z]

/ʔ/: [ʔ]

Görüldüğü üzere bazı durumlarda aynı ünsüzler, farklı sesbirimlerin altsesi şeklinde kullanılabilmektedir. Örneğin:

/b/: [b], [β], [v]

/f/: [f], [ϕ]

/p/: [p], [ϕ], [f]

/w/: [w], [v]

Bu durum, Yomut ağzında /b/ ve /p/ seslerinin sürtüşmeli hâli kabul edilen [v], [f] (ve [ϕ]) seslerinin yanı sıra yabancı kökenli kelimelerde /w/ ve /f/ sesbiriminin bir biçimi kabul edilen [v], [f] (ve [ϕ]) seslerinin benzerliğinden kaynaklanmaktadır (bk. [v], [f] ve [ϕ] seslerine ilişkin bölüm).

Yukarıdaki ünsüz altseslerin herbiri ([~] genizsileşme, [.] ötümsüzleşme veya [˘] ötümlüleşme vs. gibi) diyakritik işaretlerle gösterilen birtakım özelliklerle çeşitlenebilmektedir. Yomut Ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde kullanılan ünsüz sesbirimlerinin diyakritikli altseslerinin ayrıntılı tanımını şu şekildedir:

/b/

[b] : ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[β] : ötümlü, sızıcı, çift dudak

[v] : ötümlü, sızıcı, dış-dudak

/c/

[dʒ] : ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak

[dʒ̥] : ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak, genizsil

/ç/

[tʃ] : ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

/d/

[d] : ötümlü, patlayıcı, dişeti

[d̥] : ötümlü, patlayıcı, dişeti, genizsil

[ɖ] : yarı ötümlü, patlayıcı, dişeti

/f/

[f] : ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[ɸ] : ötümsüz, sızıcı, çift-dudak

/g/

[g] : ötümlü, patlayıcı, ön damak

[g̥] : ötümlü, patlayıcı, ön damak, genizsil

[ɕ] : ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[ɕ̥] : ötümlü, patlayıcı, küçük dil, genizsil

[ɕ̥] : ötümsüzleşmiş, patlayıcı, küçük dil

[ɟ] : ötümlü, sızıcı, orta damak

[ɟ̥] : ötümlü, sızıcı, küçük dil

/h/

[h] : ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[χ] : ötümsüz, sızıcı, küçük dil

/j/

[ʒ] : ötümlü, sızıcı, dişeti-damak

/k/

[k] : ötümsüz, patlayıcı, arka damak

[q] : ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

/l/

[l] : ötümlü, yanal akıcı, dişeti

[ļ] : ötümlü, yanal akıcı, dişeti, genizsil

/m/

[m] : ötümlü, genizli, çift dudak

/n/

[n] : ötümlü, genizli, dişeti

/ŋ/

[ŋ] : ötümlü, genizli, arka damak

[N] : ötümlü, genizli, küçük dil

/p/

[p] : ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[ɸ] : ötümsüz, sızıcı, çift-dudak

[f] : ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

/r/

[r] : ötümlü, titreşim (çok vuruşlu), dişeti

[r] : ötümlü, tek vuruşlu, dişeti

[ɹ] : ötümlü, sürtünmesiz, dişeti

/s/

[θ] : ötümsüz, sızıcı, diş

[s] : ötümsüz, sızıcı, dişeti

/ʃ/

[ʃ] : ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

/t/

[t] : ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[t̪] : ötümlüleşmiş, patlayıcı, dişeti

/w/

[w] : ötümlü, yarı ünlü, çift dudak

[v] : ötümlü, sızıcı, diş-dudak

/y/

[j] : ötümlü, yarı ünlü, ön damak

/z/

[ð] : ötümlü, sızıcı, diş

[ð̥] : ötümsüzleşmiş, sızıcı, dişeti

[z] : ötümlü, sızıcı, dişeti

/ʔ/

[ʔ] : ötümlü, patlayıcı, gırtlak

3.2. Yomut Ağzının Ses Düzeni

3.2.1. Ünlüler

3.2.1.2. Ünlülerin Söyleniş Süreleri

3.2.1.2.1. Sesbirimsel Değerde Bulunan Normal Uzunluktaki Ünlüler ve Alt Sesleri

3.2.1.2.1.1. /a/

Yomut ağzında baş, orta ve son ses konumunda görülen /a/ sesbirimi, OTü.'deki /a/ sesbiriminin devamı olup konumu ve yanındaki seslerle ilişkili olarak üç ana altses şeklinde telaffuz edilmektedir: olağan [a], biraz yuvarlaklaşan [ɒ] ve incelmeye maruz kalan [a] altsesi.

[a]

Arka, düz, açık ve normal uzunluk özelliklerine sahip olan [a] altsesi, /w/ ünsüzü veya yuvarlak ünlülerin yuvarlaklaştırıcı etkisi yahut /j/ sesi veya ince sıradan kelimelerin inceltici tesirinden uzak kalan /a/ sesbiriminin olağan ve en yaygın telaffuzudur.

#—	C—C	C—V	—#
[aɣ -]	[baɣi]	[damaɣ]	[a:ɣa]
[aɣ -]	[gaɣra]	[gaɣi]	[arfa]

Kelime Başı:

OTü. **aɣaru**; **aɣaru**: ~ **ıɣaru**: ~ **maru**: ‘ona doğru’ ED 190a, **aɣaru** ‘oraya’ ME 88 > [aɣri] ‘öte, diğer taraf’ 0504210601/5

OTü. **aran**; **aran** ‘tavla (at için) DLT 51 > [aram] ‘evcil hayvanları tutmak için kullanılan yer’ 0501242201/3, 0501242201/4

OTü. **art-**; **art-** ‘artmak, fazlalaşmak’ DLT 628 > [art -] ‘a.’ 050911501/15

OTü. **ata**; **ata** ‘baba’ DLT 27 > [ata] ‘a.’ 0501220502/3, 0504210601/15

OTü. **ayıt-**; **ayıt-** ‘Oğuzlarda söylemek, konuşmak’ DLT 115 > [ajt -] ‘a.’ 0504220101/36, 0505230501/31

OTü. **ayla-**; **ayla-** ‘çevirmek’ KTS 18, **aylan-** ‘dönmek, daireler çizmek’ ME 95 > [ajla -] ‘çevirmek’ 0504210201/28, 0502111401/15

OTü. **ıgaç**; **ıga:ç** ‘ağaç’ ED 79b, **ıgaç** ‘ağaç’ EUTS 84, **yıgaç** ~ **yıga:ç** ‘ağaç’ DLT 11 > [aɣaɣ] ‘a.’ 0504210601/141, 0504210601/23, 0504210601/142

OTü. **agır**; **ağır** ‘ağır’ ED 88a, **ağır** ‘ağır, çetin’ EUTS 7, **agır** ‘ağır, yavaş’ DLT 38 > [aɣur] ‘a.’ 0501221301/1

OTü. **altu:n**; **altu:n** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > [altun] ‘a.’ 0504210601/39

OTü. **alma**; **alma**: ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > [**alma**] ‘a.’
0505220203/6

OTü. **ak-**; **ak-** ‘akmak’ ED 77b, **ak-** ‘akmak’ EUTS 9, **ak-** ‘akmak; (ordu, insan topluluğu için) akar gibi gelmek DLT 93 > [**aq -**] ‘a.’ 0501120601/10

OTü. **arka**; **arka** ‘sırt’ ED 215b, **arğa** ‘arka, bir şeyin arka tarafı’ EUTS 20, **arka** ‘sırt’ DLT 76, **arka** ‘zorluklarda yardımcı olan kişi, arka, destek’ DLT 76 > [**arqa**] ‘a.’
0503111201/19, 0504210203/33, 0501120201/16, 0504210203/38

OTü. **aşak**; **aşak** ‘aşağı, alçak’ ED 259a, **aşak** ‘Oğuzcada dağ eteği’ DLT 45 > [**aşa:q**] ‘a.’ 0501122201/12, 0504210203/45, 0504210203/48, 0504210203/50

OTü. **arpa**; **arpa** ‘arpa’ ED 198b, **arpa** ‘arpa’ EUTS 20, **arpa** ‘arpa’ DLT 74 > [**arfa**] ‘a.’ 0501122201/14, 0501122201/16, 0501241701/13

OTü. **as-**; **as-** ‘asmak’ ED 240b > [**aθ -**] ‘a.’ 0504220101/61, 0504210203/50

OTü. **at-**; **at-** ‘atmak’ ED 36a, **at-** ‘atmak’ EUTS 25, **at-** ‘atmak’ DLT 600 > [**at -**] ‘a.’
0504220302/3, 0504210602/80, 0501231302/5, 0501120201/3

OTü. **al-**; **al-** ‘almak’ ED 124b, **al-** ‘almak’ EUTS 12, **al-** ‘almak’ DLT 97 > [**al -**] ‘a.’
0501231201/23, 0501231301/30, 0504210201/91

Kelime İçi:

OTü. **aran**; **aran** ‘tavla (at için) DLT 51 > [**aram**] ‘evcil hayvanları tutmak için kullanılan yer’ 0501242201/3, 0501242201/4

OTü. **bakşı** ~ **bağşı**; **bağşı**: (< Eski Çince **bâk-şi**) ‘din hocası’ ED 321a, **bağşı** ~ **bakşı** ‘muallim, öğretmen, üstat, tabip’ EUTS 31 > [**başfi**] ‘şarkıcı, âşık, ozan’ 0504220802/15

OTü. **bi-**; **bi-** ‘Türklerde kısırak’ DLT 481, **bey** ‘kısırak, dişi deve’ KTS 29 > [**bajtal**] ‘a.’ 0505110901/3

OTü. **kadış**; **kağış** ‘kesilen hayvanların derisinden dilinerek yapılan kayış’ DLT 185,

kayış ‘a.’ ME 136 > [Gajij] ‘a.’ 0504220801/13

OTü. **kargı** ~ **kargu**; **kargı** ~ **kargu** ‘mızrak, kalın kamış’ KBS 468 > [Garbi] ‘kamış’
0504120701/4

OTü. **karı-**; **karı-** ‘ihtiyarlamak, kocalmak’ EUTS 168, **karı-** ‘a.’ DLT 560, **karı-** ‘a.’
ME 135 > [Garri: -] ‘a.’ 0501210703/10, 0504210602/124

OTü. **katıg**; **katıg** ‘katı, sağlam’ EUTS 171, **katıg** ‘a.’ DLT 68, **katıg** ‘sert, sıkı, güç’ ME
136 > [Gati] ‘a.’ 0501121801/25, 0503111201/31

OTü. **kayra**; **kayra** ‘geri’ ME 136, **kayra** ‘a.’ KTS 134, **kaya** ‘a.’ EUTS 173, **kay-**
‘arkaya dönüp bakmak’ DLT 553 + ra > [Gajra] ‘I. geri II. kuzey’ 0501121803/2,
0504210601/38

OTü. **kırnak**; **kırnak** ‘cariye’ DLT 238, **kırnak** ‘a.’ KTS 145 > [Gurnaq] ‘a.’
0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **kıyış-** ~ **kı:ş-**; **kı:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyş-** ‘meyletmek’ ME 144,
kıyış- ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 527, **kıyış-** ‘meyletmek,
çevrilmek’ KTS 146 > [Giifar] - ‘eğrilmek, meyletmek’ 0504220302/10

OTü. **sag**, **sag** ‘sağ’ DLT 49 > [θaɐ] ‘a.’ 0501231201/24, 0505120301/1

OTü. **sanç-**; **sanç-** ‘batırmak, saplamak’ KUY 343, **sanç-** ‘saplamak’ DLT 626 > [θantʃ
-] ‘a.’ 0501241702/2, 0501241702/6

OTü. **sat-**; **sat-** ‘a.’ DLT 413 > [θat -] ‘a.’ 0501231301/91, 0504210602/144

OTü. **tamgak**; **tamgak** ‘damak’ EUTS 222, **tamgak** ‘boğaz, hançere’ DLT 28 >
[damaq] ‘a.’ 0504220302/26, 0504220302/29

OTü. **tañ-**; **tañ-** ‘a.’ DLT 614 > [dan -] ‘a.’ 0504210601/130, 0504210601/99

OTü. **tañ**; **tang** ‘tan, şafak, sabah’ EUTS 223, **tañ** ‘a.’ DLT 95, **tañ** ‘a.’ ME 182 > [dan]
‘a.’ 0502113101/60, 0505230502/57

OTü. **tap-**; **tap-** ‘bulmak, elde etmek’ EUTS 225, **tap-** ‘a.’ DLT 265 > [tap -] ‘a.’

0504210601/115, 0505230501/34

OTü. **kapug**; **kapıg** ‘kapı’ ED 583a, **kapug** DLT 684 > [**ɢafu**] ‘a.’ 0504210601/110, [**ɢafũ**] 0505220202/6

OTü. **tayak**; **taya:k** ‘dayak, destek’ ED 568a, **tayak** ‘destek’, dayak’ EUTS 229, **tayak** ‘değnek, baston, dayanak’ DLT 210 > [**tajaq**] ‘a.’ 0502111401/15

OTü. **karaŋgu**; **karaŋgu**: ‘karanlık’ ED 662b, **karaŋku** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararig** ~ **kararık** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > [**ɢaraŋqi**] ‘a.’ 0504220801/40

OTü. **katık**; **katık** ‘sos, çeşni’ ED 598a, **katık** ‘tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni’ DLT 192 > [**ɢatuq**] ‘a.’ 0504220302/48, 0504220801/6

OTü. **yak-**; **yak-** ‘yakmak’ ED 896b, **yak-** ‘hoşa gitmek, yaklaşmak, yakmak’ EUTS 280, **yak-** ‘yakmak’ DLT 453 > [**jaq -**] ‘a.’ 0504210601/11, 0504220302/3, 0504220302/60

OTü. **karşı**; **karşı**: ‘karşı’ ED 663b, **karşı** ‘karşı taraf’ EUTS 169, **karşı** ‘karşı olma, zıt’ DLT 213 > [**ɢarfi**] ‘a.’ 0501210702/26

OTü. **saman**; **sama:n** ‘saman’ ED 829b, **saman** ‘saman’ EUTS 195, **saman** ‘Çigil lehçesinde saman’ DLT 209 > [**θa:man**] ‘a.’ 0504220802/3, 0502111401/11

OTü. **kaz-**; **kaz-** ‘kazmak’ ED 680b, **kaz-** ‘kazmak’ EUTS 173, **kaz-** ‘kazmak’ DLT 268 > [**ɢað -**] ‘a.’ 0504210601/71, 0504210601/149, 0504210602/96

OTü. **sag-**; **sağ-** ‘sağmak’ ED 804b, **sağ-** ‘sağmak’ EUTS 193, **sag-** ‘(süt) sağmak’ DLT 271 > [**θaɣ**] - ‘a.’ 0504210202/26, 0504210201/84, 0504210201/87, 0504210201/88

OTü. **kagur-** ~ **kavur-**; **kağur-** ~ **kavur-** ~ **kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır-** ~ **kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur-** ~ **kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [**ɢowur -**] ‘a.’ 0504220302/55, 0504220302/57, 0504220302/3, 0504220302/53

OTü. **sıçgan**; **sıçga:n** ‘sıçan, fare’ ED 796a, **sıçkan** ‘sıçan, fare’ EUTS 202, **sıçgan** ‘sıçan, fare’ DLT 50 > [**θuɣfan**] ‘a.’ 0502113101/9, 0502113101/10

OTü. **bıçgak**, **bıçğa:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, bıçek ‘bıçak’ DLT 193
> [pʷɪʈʃɑq] ‘a.’ 0501231303/40

OTü. **kanı**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kanı** ‘nerede, hani’ DLT 35 > [hɑjθi]
‘a.’ 0501210703/5, 0505230501/48, 0508110605/1

OTü. **taşgaru**; ***taşğaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 + [garu] > [daʃari]
‘a.’ 0502111403/15, 0505220202/22

OTü. **karındaş**; **karındaş** ‘kardeş’ ED 662a, **karındaş** DLT 205 > [ɢarnaʃ] ‘a.’
0504210201/58, 0504210201/62, 0505230501/27

OTü. **tak-**; **tak-** ‘takmak’ ED 464b, **tak-** ‘takmak, bağlamak’ EUTS 221, **tak-** ‘Oğuzcada
takmak’ DLT 272 > [daq -] ‘a.’ 0504210201/68, 0502113101/52

OTü. **bak-**; **bak-** ‘bakmak’ ED 311a; **bak-** ‘bakmak’ DLT 63 > [baq -] ‘a.’
0504210601/147, 0504210601/74, 0505110901/3, 0505120301/37

OTü. **kanı**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kanı** ‘nerede, hani’ DLT 682 > [hani]
‘a.’ 0501231303/52

OTü. **yara-**; **yara-** ‘yaramak’ EUTS 287, **yara-** ‘uymak ve yaramak’ DLT 480, **yara-**
‘yaramak, yararlı olmak’ OTG 258 > [jara -] ‘a.’ 0501231301/14, 0502111403/70

Kelime Sonu:

OTü. **ata**; **ata** ‘baba’ DLT 27 > [ata] ‘a.’ 0501220502/3, 0504210601/15

OTü. **a:yla-** ~ **ayla-**; **ayla-** ‘çevirmek’ KTS 18, **aylan-** ‘dönmek, daireler çizmek’ ME 95
> [ajla -] ‘çevirmek’ 0504210201/28, 0502111401/15

OTü. **çaka**; **ça:ka** ‘küçük, çocuk’ TT 172, **çağa** ‘tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu’ KTS
45 > [ʈʃa:ka] ‘çocuk’ 0504220101/1, 0504210202/23

OTü. **kaŋ**; **kaŋ** ‘baba’ KUY 250, **kaŋ** ‘a.’ EUTS 165, **kaŋ** ‘a.’ ED 630b, **kaŋdaş** ‘babaları
bir olan’ DLT 611 > [qa:qa] ‘dede’ 0501242201/1, 0505230502/12

OTü. **kayra**; **kayra** ‘geri’ ME 136, **kayra** ‘a.’ **KTS** 134, **kaya** ‘a.’ EUTS 173, **kay-** ‘arkaya dönüp bakmak’ DLT 553 + ra > **[gajra]** ‘I. geri II. kuzey’ 0501121803/2, 0504210601/38

OTü. **kına-**; **kına-** ‘cezalandırmak, kınamak’ EUTS 175, **kına-** ‘ışkence etmek, cezalandırmak’ DLT 564, **kına-** ‘cezalandırmak, ışkence etmek, ezyet etmek’ ME 143 > **[gijnan -]** ‘üzülmek’ 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **ya:yalag** ~ **yaylag**; **yaylag** ‘yayla’ DLT 10 > **[ja:jlax]** ‘a.’ 0504120701/30

OTü. **alma**; **alma**: ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > **[alma]** ‘a.’ 0505220203/6

OTü. **başla-**; **başla-**: ‘başlamak’ ED 381b, **başla-** ‘a.’ DLT 572 > **[baʃla -]** ‘a.’ 0505230901/21, 0501231301/19, 0501110204/18, 0501110204/19

OTü. **başka**; **baş** ‘baş’ EUTS 35, **baş** ‘baş’ DLT 66 > **[baʃka]** ‘a.’ 0501210702/1, 0501210702/10, 0501210702/7, 0501210703/4

OTü. **baba**; **baba** ‘baba, peder’ EUTS 29 > **[ba:va]** ‘a.’ 0504210601/15, 0501220502/3, 0501121802/15

OTü. **arpa**; **arpa** ‘arpa’ ED 198b, **arpa** ‘arpa’ EUTS 20, **arpa** ‘arpa’ DLT 74 > **[arfa]** ‘a.’ 0501122201/14, 0501122201/16, 0501241701/13

OTü. **arka**; **arka** ‘sırt’ ED 215b, **arka** ‘arka, bir şeyin arka tarafı’ EUTS 20, **arka** ‘sırt’ DLT 76, **arka** ‘zorluklarda yardımcı olan kişi, arka, destek’ DLT 76 > **[arqa]** ‘a.’ 0503111201/19, 0504210203/33, 0501120201/16, 0504210203/38

[ɒ]

Arka, yuvarlak, açık ve normal uzunluk özelliklerine sahip olan [ɒ] altsesi, yuvarlaklaştırıcı (dudaksılaştırıcı) çeşitli etkenlere maruz kalan bir /a/ sesbiriminin

tezahürüdür. /a/ sesbiriminin [ɒ] altsesine dönüşmesine yol açan en önemli iki etken şu hususlardır:

1) Yuvarlak ünlülerin etkisi altında:

/a/ sesbirimi, /o/ ve /u/ olmak üzere yuvarlak ünlülü hecenin ardından geldiği yerlerde tamamen veya kısmen yuvarlaklaşarak [o] veya [ɒ] seslerine dönüşmektedir. Başka bir deyişle [ɒ] altsesi, /a/ sesbiriminin konumuna bağlı olarak kısmen yuvarlaklaşmasından ortaya çıkmaktadır: *ga:wuŋŋɒ* dɒ 0501110204/2, *arðuwlɒr* 0501121801/18, *qɒwɒla:v* edip 0501220502/19, *ɒwɒdʒɒ* 0501231301/41, *juwoŋŋɒqdan* 0501231303/93, *pesæra:mu:mɒ* 0501241701/2, *øj ɒjtmali* 0504210601/64, *jollɒn* *ka:lluuq* 0504210601/74, *do:llulɒ* 0504210602/14, *olo dɒ* 0504210602/47, *oqlomɒli* 0504210201/24, *a:χu:llɒ* 0504210201/34, *o:βodɒŋɒuna* 0504210201/54, *juwondʒɒq* 0504210202/2, *durnɒma:q* 0501121802/23 vb.

2) /w/ ünsüzünün etkisi altında:

/a/ sesbirimi, çift dudak /w/ ünsüzünün gerileyici ve daha seyrek olarak ilerleyici etkisi altında kısmen veya tamamen yuvarlaklaşarak [ɒ], nadiren [o] altsesine dönüşmektedir: [aw] > [ɒw] veya [wa] > [wɒ]. Söz konusu ses değişimi ÖTm.'de /a/ sesbiriminin tamamen /o/ sesine dönüşmesine yol açarken Yomut ağzında [ɒ] yani yarı yuvarlak bir /a/ sesinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. ÖTm. ve Yomut ağzı arasındaki bu ayrım, Rus dilinin diyalektolojisinde “окающие” (o’laştırmacı) ve “акающие” (a’laştırmacı) ağızlar olarak sınıflandırma ölçütüne (Amansariyev 1970: 59) benzetilebilir. Bu fonetik tasnife göre ölçünlü Türkmen Türkçesi o’laştırmacı, Yomut ağzı ise a’laştırmacı bir ağız sayılır. Örneğin; ÖTm. *ownuk* > [ɒwnuuq] 0504210601; ÖTm. *sowa-* > [θɒwi:-] 0504210203/16; ÖTm. *owadan* > *ɒwɒdɒn* 0501121802/6; ÖTm. *owal* > *ɒwɒl* 0501210702/19 vb.

Türkmen Türkçesi ile ilgili yapılan araştırmalarda yukarıda açıklanan ses değişiminin Yomut diyalektine ve özellikle de batı altağzına mahsus olduğu, o > a değişiminin konumuna bağlı bir fonetik kurala uyduğu ve /w/ öncesi gelen /o/ ünlüsünün düzleşme (delabializasyon) değişimine uğrayarak /a/ sesine dönüştüğü (örneğin; awal, awnık, gawı vs.) şeklinde ifade edilmektedir (Nartıyev 2010: 89, Amansariyev 1970: 74, 135-136). İncelediğimiz derlemde görülen [o] > [ɒ] ses değişimi ise, İran Yomut ağzının aslında Türkmenistan'da ve özellikle de Balkan vilayetinde konuşulan Yomut Batı altağzının bir uzantısı olduğu gerçeği ile örtüşmektedir.

Amansariyev, Yomut Batı altağzında /w/ ünsüzünden önce gelen /o/ yerine /a/ ünlüsünün kullanılmasının kelimenin ilk hecesi ile sınırlı olduğuna değinse de (Amansariyev 1970: 60-61) derleme metinlerimizde tespit edilen örnekler, bu değişimin her konumda ortaya çıkabileceğini kanıtlamaktadır: jatɒwuuq 0501120601/5, gurɒwɒɰ 0501231302/6, bi:viɒwɒɰ 0501231303/18, bi:θɒwɒt 0502113101/46, jildurɒwɒq 0504220302/13, gatɒw 0505230502/27 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[ɒwnuuq]	[θɒwɒt]	[ɰwɒi]	[hɒwɒ]
[ɒwɒl]	[qɒw -]	[θɒwɒɰ]	[hɒwwɒ]

Kelime Başı:

OTü. **ognuk** ~ **ovnuk** ‘ufak’ (< ov- ‘oğmak, ovalamak’ DLT 9 + In fiil kökeninden) >

[ɒwnuuq] ‘a.’ 0504210601/48, 0504210601/49

F. آبادان ‘mamura, bayındır’ > [ɒwɒdɒn] ‘güzel’ 0501121802/6, 0504220301/43, 0504220302/12, 0505230901/4

A. اول ‘ilk, önce’ > [ɒwɒl] 0501210702/19, 0501240201/25, 0504210203/13

Kelime İçi:

OTü. **kabiş-**; **kabiş-** ‘toplanmak, bir araya gelmek’ KUY 333, **kawuş-** ‘kavuşmak’ DLT 320 + -tur ettirgen eki, **kawuştur-** ‘kavuşturmak’ ME 136 > [kəwʃur -] ‘a.’ 0501231303/73

OTü. **kov-**; **kov-** ‘a.’ ED 580b, **kow-** ‘a.’ DLT 271 > [qəw -] ‘a.’ 0504210601/135, 0504210601/146

OTü. **sogı-**; **soğık** ‘soğuk’ ED 808a, **soğığ** ‘soğuk’ EUTS 207, **sogı-** ‘soğumak’ DLT 562 > [θəwʃur] ‘a.’ 0504220801/5, [θəwʃur] 0504220301/55, [θəwʃur] 0502113101/25; [θəwi: -] ‘a.’ 0504210203/16

OTü. **emet**; **emet** ~ **yemet** ‘evet’ ED 156; **emet** DLT 37 > [həwə] ‘a.’ 0501220502/7, 0504210601/17 / [həwə] 0501231301/45 / [həwəwə] 0501110202/18, 0501120601/14, 0501210701/26

OTü. **yavaş**; **yavaş** ‘yumuşak huylu, sakin’ EUTS 291, **yavaş** ‘yumuşak huylu’ DLT 449 > [juwəf] ‘a.’ 0501110204/18, 0501210703/16

OTü. **kagur-** ~ **kavur-**; **kağur-** ~ **kavur-** ~ **kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır-** ~ **kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur-** ~ **kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [kəwʃur -] ‘a.’ 0504220302/55, 0504220302/57

OTü. **sav-**; **savıl-** ‘savul-’ ED 788b, **sawul-** ~ **sawıl-** ‘meyletmek, eğilmek’ DLT 331, **savul-** ‘ayrılmak, bir köşeye çekilmek, uzaklaşmak’ KTS 229 > [θəw -] ‘a.’ 0505230501/43, 0501210702/7

OTü. **savgat**; **savğat** ‘hediye’ (< Moğ.) ME 173, F. سوغات ‘a.’ (< Moğ.) > [θəwʃat] ‘a.’ 0504210201/58

ÖTm. **towla-** ‘çevirmek, tavlama’ (F. تاب/تاول + -la eki) > [təwla: -] ‘a.’ 0502111401/18

ÖTm. **çowluk** ‘torunun çocuğu’ > [tʃəwluq] 0504210602/21

ÖTm. **gatnaw** ‘gidiş geliş, gidiş dönüş, mekik dokuma’ (**katnat-** ‘tekrarlatmak’ DLT 438

fiil kökeninden yapılan isim) >[gatnɒw] 0505230502/27

ÖTm. **gowı** ‘iyi’ (büyük olasılıkla Türkmen Türkçesinde **govza-** ‘azalmak, eksilmek’, Azerbaycan Türkçesinde **qavza-** ‘kaldırmak, yükseltmek’ ADL 316 kökünden yapılan bir sıfat < **kavza-** ‘dayatmak, sıkıştırmak, sıklaştırmak’ EUTS 172) > [gɒwi] 0501110201/12, 0501121802/7, 0501210703/2

ÖTm. **howlamak** ‘havlamak’ > [hɒwla: -] 0504220302/36

ÖTm. **howluk-** ‘acele etmek’ (Ar. حول + -Uk eki) > [hɒwlɒk -] 0504220302/55

F-A بيسواد ‘okuma yazmasız’ > [bi:θɒwɒt] 0502113101/41, 0505120301/26

A. هوا ‘hava’ > [hɒwa:] 0501231301/85

A. رواج ‘revaç’ > [rɒwa:tʃ] ‘a.’ 0504220801/4

Kelime Sonu:

OTü. **emet; emet ~ yemet** ‘evet’ ED 156; **emet** DLT 37 > [hɒwɒ] ‘a.’ 0501220502/7, 0504210601/17, 0504210602/5; [hɒwɒ̃] 0501231301/45; [hɒwwɒ] 0501110202/18, 0501110203/12, 0501120601/14

[a]

Ön, düz, açık ve normal uzunluk özelliklerine sahip olan [a] ünlüsü, genelde /a/ sesbiriminin çeşitli sebeplerden dolayı incelmeye maruz kaldığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Söz konusu inceltici etkenler, şu hususlarla sınırlanmaktadır:

1) [j] ve nadiren [ʃ] sesinin inceltici etkisi altında:

Fonetik süreçlerde /y/ ve /ʃ/ sesbirimleri genellikle yanındaki diğer sesleri inceltme özelliği ile bilinmektedir: [ja] 0502113101/37, [na:lija:ɒ] 0504220302/15, [Gurva:lluqda da jedi] 0505120301/7, [hajt] 0505230501/38, [hajjatuna] 0508120101/49, [aʃkava:duɒ] 0502111403/34 vb.

2) [g], [ɣ] veya [k] sesinin inceltici özelliği:

Kimi alıntı kelimelerde [g], [ɣ] veya [k] seslerinin yanında kullanılan [ɑ],
incelerek [a] altsesi şeklinde telaffuz edilmektedir: [gyrganɨŋ] 0504220102/4 (<
[gyrganuŋ])

3) /-yAr/, /-yAn/ eklerinin telaffuzu ile ilgili:

/-yAr/, /-yAn/ eklerinin telaffuzu ile ilgili olarak bazen [a] sesi ortaya çıkmaktadır:
[dijanɯð] 0501231301/69. Ancak Yomut ağzında bu eklerin ünlüsü genelde uzun
telaffuz edildiği için bu olayın örnekleri seyrek (bk. [a:] 00).

4) Önceki veya sonraki ince sıradan kelimenin telaffuzunun etkisi altında:

Cümle içerisindeki kelimelerin çoğu bitişik bir şekilde telaffuz edilen Yomut
ağzında kimi kelimelerde [ɑ], önceki veya sonraki ince sıradan kelimenin telaffuzunun
etkisi altında incelerek [a] şekline değişir: [eyin maŋlaruŋi] 0501231201/6, [tʃuqɖʒag
gæ:] 0501242201/18, [diɣiv ajtdi] 0502111403/67, [øj θalanda] 0504210601/15,
[joldoʃum ða vir] 0504210203/59, [ɑ:raθuŋna vir] 0504220101/6, [gɔwɯrmali ʃæ:]
0504220302/54 vb.

5) Yanındaki seslerin etkisiyle [æ] sesinin kalınlaşması:

Alıntı kelimelerde [æ] sesinin, yanındaki seslerin etkisiyle kalınlaşması sonucu
ortaya çıkabilen [a] altsesinin misalleri derlememizde tek bir örnekle sınırlıdır:
[mæntaɾa:m] 0508120101/63.

#—	C—C	C—V	—#
[aʃʁava:d]	[hajt]	[dijanɯð]	[biʃja]
[-]	[hajja:tuna]	[gyrganɨŋ]	[-]

Kelime Başı:

ÖTm. **Aşgabat** ‘Aşkabat’ > [aʃɒɑvɑ:duɑn] ‘a.’ 0502111403/34

Kelime İçi:

ÖTm. **hayt** ‘hey!’ > [hajt] ‘a.’ > 0505230501/38

A. **حياط** ‘avlu’ > [hajja:tuna] ‘a.’ > 0508120101/49

F. **گړگان** ‘Gürgen’ > [gyrganiŋ] ‘a.’ > 0504220102/4

Kelime Sonu:

F. **يا** ‘ya, veya’ > [ja] ‘a.’ > 0502113101/37

3.2.1.2.1.2. /e/

/e/ sesbirimi Yomut ağzında olağan şekli [e] ve biraz yuvarlaklaşan biçimi olan [ɛ] olmak üzere iki ana altsese ayrılmaktadır.

[e]

Ön, düz, yarı kapalı ve normal uzunluk özelliklerini kendinde barındıran [e] altsesi, Türkmen Türkçesinde Türkiye Türkçesine göre daha kapalı bir telaffuza sahiptir ve genelde Azerbaycan Türkçesindeki kapalı /e/ söylenişine tekabül etmektedir. Yomut ağzında [e] altsesi, kelimenin başı, ortası ve sonunda işlek şekilde görülmektedir. Ancak kelimenin ikinci ve daha sonraki hecelerinde yer alan /e/’lerin hiç olmazsa fonetik düzeyde, /w/ ünsüzü veya yuvarlak ünlülerden etkilenerek kısmen [e > ø] veya tamamen [e > [ø]] yuvarlaklaşmasından dolayı bu konumlarda [e] sesinin kullanım sıklığı azalabilir.

Türkmen diyalektolojisi ile ilgili kaynaklarda kelimenin ilk hecesinde /ö/ sesinin yerine /e/ sesinin kullanılmasının aslında Yomut Batı altağzında yaygın bir özellik olduğu kaydedilmektedir. /w/ ünsüzünden önce gelen /ö/ ünlüsü bu altağzda düzleşmeye (delabializasyona) uğrayarak /e/ şeklinde ortaya çıkmaktadır; örneğin: öwrenmek > ewrenmek, öwra:n-öwra:n > ewra:n-ewra:n, göwün > gewin, göwre > gewre, göwüs > gewis, döwür > dewir, köwüş > kewiş, töwerek > dewerek, döw > dew vb.. Tam da buna benzer bir ses olayı Çeges, Surhı ve Eski gibi bazı Lebap ağızlarında da görülmektedir (Şamıradov 1960: 7; Amansariyev 1970: 75, 138-139 ve 141; Nartıyev 2010: 89). Ancak bizim derlemde bu konumdaki /e/, genellikle [e] sesi şeklinde tezahür etmektedir (bk. [e])

#—	C—C	C—V	—#
[e]	[θeθ]	[keʃe]	[jene]
[eyin]	[erkek]	[geðek]	[iɣne]

Kelime Başı:

OTü. **eçi**; **äçi** ‘ağabey, amca’ KUY 248, **eçe** ‘büyük kız kardeş’ DLT 56, **eçe**: ‘a.’ ED 20a, äçä ‘ağabey, büyük kardeş’ EUTS 68 > **[edže]** ‘anne, babaanne’ 0501231301/23, 0501240201/9

OTü. **idi**; **idi** ‘sahip’ EUTS 89, **içi** ‘a.’ DLT 56, **iye** ‘a.’ ME 132 > **[eje]** ‘a.’ 0504120701/20, 0504210601/87

OTü. **egin**; **egin** ‘kürek kemiği, omuz; eni bir buçuk karış, boyu dört arşın olan, alışverişte kullanılan bez’ DLT 51 > **[eyin]** ‘omuz’ 0504210601/13, 0504210201/68

OTü. **ek-**; **ek-** ‘a.’ DLT 94 > **[ek -]** ‘a.’ 0504220801/19, 0502113101/18

OTü. **em**; **em** ‘ilaç, deva’ DLT 31, äm ‘ilaç, tedavi vasıtası’ EUTS 71, **em** ‘a.’ ED 155a > **[em]** ‘a.’ 0504220302/42

OTü. **eşük; eşük** ‘sarınmak için kullanılan örtü; üste giyinen veya bürünülen örtü’ DLT 11, **âşük** ‘örtü’ EUTS 77 > **[eşik]** ‘giysi’ 0504220801/5, 0504220801/13

OTü. **etek; etek** ‘a.’ DLT 46 > **[etek]** ‘I. uzun gömleğin, dağın veya yüksekliğin alt kısmı, eteği II. alt, aşağı’ 0501110204/9, 0502111403/52

OTü. **erkek; erkek** ‘erkek’ ED 223b, **ärkäk** ‘erkek’ EUTS 74, **erkek** ‘hayvanların erkeği, erkek’ DLT 68 > **[erkek]** ‘a.’ 0504210202/27, 0504210602/137, 0504210602/138

OTü. **erük; erük** ‘erik’ ED 222a, **ärük** ‘erik’ EUTS 76, **erük** ‘şeftali, kayısı, siyah erik türünün genel adı’ DLT 47 > **[erik]** ‘a.’ 0501220501/3, 0501231302/14, 0501231302/19

OTü. **eşit-; eşid-** ‘iştirmek’ ED 257b, **äşid-** ‘iştirmek’ EUTS 77, **eşit-** ‘iştirmek, duymak’ DLT 114, 253 > **[eşit -]** ‘a.’ 0505230901/7, 0504210601/138, 0505230502/6
[eşit -] 0505230501/60

OTü. **öyle; ayla** ‘Oğuzcada öyle’ DLT 69 > **[ej]æ:]** + k ‘a.’ 0501220502/14

OTü. **elig; elig** ‘el’ ED 140b, **älig** ‘el’ EUTS 71, **elig** ‘el’ DLT 32 > **[el]** ‘a.’ 0501121801/16, 0504220301/50, 0505220204/25, 0505220204/26

OTü. **et; et** ‘et’ ED 33b, **ät** ‘et’ EUTS 77, **et** ‘et’ DLT 29 > **[et]** ‘a.’ 0501231302/15, 0504220302/3, 0504220302/56

OTü. **elig; *ellig** ‘elli’ ED 141a, **elig** ‘elli’ DLT 71 > **[elli]** ‘a.’ 0501110201/11, 0501120601/14, 0502111401/40, 0502111403/59

OTü. **et-; ät-** ‘etmek’ EUTS 78, **et-** ‘etmek’ DLT 167 > **[et -]** ‘a.’ 0501241702/24, 0501241702/25, 0502113101/47, 0504120701/22

Kelime İçi:

OTü. **becer-; becer-** < bacar- < *başar- ‘a.’ KBS 125 veya F. **بجاردن** ‘hazırlamak’ > **[bedzer -]** ‘a.’ 0502111401/19, 0502113101/23

OTü. **beg ~ be:g; beg ~ be:g** ‘bey, kadının kocası’ DLT 15 > **[bey]** ‘a.’ 0504220801/7

OTü. **belgölüg; belgölüg** ‘açık, belli, bilinen’ DLT 193, **belgölüg** ‘a.’ ME 100 > **[belli]** ‘a.’ 0504210601/68, 0504210602/116

OTü. **etek; etek** ‘a.’ DLT 46 > **[etek]** ‘I. uzun gömleğin, dağın veya yüksekliğin alt kısmı, eteği II. alt, aşağı’ 0501110204/9, 0502111403/52

OTü. **keçe; keçe** ‘Oğuzcada keçe’ DLT 541, **keçe** ‘keçe, aba’ KTS 136 > **[ketfe]** ‘keçe’ 0501120601/21, 0501241702/7

OTü. **kezig; kâzig** ‘sıra, dizi’ EUTS 108, **kezik** ‘çalışmada nöbet, sıra’ DLT 197, **kezig** ‘fırsat, sıra’ ME 141 > **[geðek]** ‘a.’ 0504210601/63, 0504220101/48

OTü. **seksön ~ sekiz o:n; seksön ~ sekiz o:n** ‘seksen’ DLT 220 > **[θeyθen]** ‘a.’ 0501231302/17, 0502113101/13

OTü. **sep-; sep-** ‘serpmek, saçmak’ ED 784a, **sep-** ‘serpmek’ ME 174 > **[θep -]** ‘a.’ 0501241702/5

OTü. **ser-; ser-** seril- ‘sallanmaya başlayıp düşecek gibi olmak’ DLT 330 > **[θer -]** ‘sermek’ 0502111401/14, 0508110605/25

OTü. **ses; ses** < *se: + s ‘yansıma’ KBS 757, **ses** ‘ses’ KTS 232 > **[θeθ]** ‘ses’ 0504220101/60, 0504210602/129

OTü. **teri; tãri** ‘deri’ EUTS 234, **teri** ‘a.’ DLT 47 > **[deri]** ‘a.’ 0504220801/12, 0504220801/6

OTü. **teñ; tãng** ‘denk’ EUTS 233, **teñ** ‘denk, akran’ DLT 599 > **[deñ]** ‘a.’ 0504210601/54, 0508110605/4

OTü. **tep-; tãp-** ‘tepmek’ EUTS 234, **tep-** ‘tekme atmak, tekmelemek’ DLT 19 > **[dep -]** ‘a.’ 0501231301/52

OTü. **teş-; teşil-** ‘yırılmak’ DLT 332 > **[def -]** ‘a.’ 0504220301/55, 0501231301/78

OTü. **tüke(n)-; tükã-** ‘bitmek, tükenmek’ EUTS 257, **tüke-** ‘tamamlanmak, kalmamak’ DLT 563 + n-, **tüken-** ‘tükenmek’ ME 192 > **[tykøn -]** ‘a.’ 0508120101/10,

0508120101/69, 0508120101/10

OTü. **yenç-**; **yenç-** ‘ezmek, çiğnemek, bir şeyi ısırp parçacıklarını birbirine katmak’ DLT 632 > **[jendʒ -]** ‘ezmek, dövmek’ 0501231304/29

OTü. **yegen** ~ **yigen**; **yegän** ~ **yigän** ‘yeğen’ KUY 253, **yegen** ~ **yëgen** ‘küçük kız kardeş veya kızın çocuğu’ ED 912b, **yigän** ‘yeğen’ EUTS 295 > **[jeyen]** ‘a.’ 0501121801/13, 0501231301/21

OTü. **yëñil**; **yëñil** ‘hafif’ ED 950b, **yiñil** ‘a.’ EUTS 297, **yüñül** ‘a.’ ME 213, **yeyni** (yiyni) ‘a.’ TS VI 4557 ve 4627 > **[jeñil]** ‘a.’ 0505230901/4

OTü. **keç-**; **keç-** ‘geçmek’ ED 693b, **käç-** ‘geçmek’ EUTS 103, **keç-** ‘geçmek’ DLT 495 > **[geʃ -]** ‘a.’ 0504220101/59, 0501120201/5, 0501120201/6, 0504220101/64

OTü. **kel-**; **kel-** ‘gelmek’ ED 715b, **käl-** ‘gelmek’ EUTS 104, **kel-** ‘gelmek’ DLT 29 > **[geʎ -]** ‘a.’ 0505230501/8, 0504210601/99, 0504210203/21, 0501231303/33

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > **[deyirmen]** ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **beğen-**; **begen-** ‘beğenmek’ KTG 16 > **[beyen -]** ‘a.’ 0501121801/2, 0505120301/3, 0502113101/11

OTü. **kelin**; **kelin** ‘gelin’ ED 719a, **kälin** ‘gelin’ EUTS 104, **kelin** ‘gelin’ 204 > **[geʎin]** ‘a.’ 0503111201/3, 0504210201/72, 0504210202/6, 0504210602/28

OTü. **ke:d-** ~ **ked-**; **ke:d-** ‘giymek’ ED 700b, **käd-** ~ **kedgür-** ‘giymek’ EUTS 103, **ked-** ‘giymek’ DLT 414 > **[gej -]** ‘a.’ 0501231301/40, 0501231303/8

OTü. **kesil-**; **kesil-** ‘kesilmek’ ED 750a, **kesil-** ‘kesilmek’ EUTS 107, **kesil-** ‘kesilmek’ DLT 336 > **[keθil -]** ‘a.’ 0501120601/11

OTü. **ye:tmiş** ~ **yetmiş**; **yétmiş** ‘yetmiş’ ED 891b, **ye:tmiş** ‘yetmiş’ TT 182, **yetmiş** ‘yetmiş’ OTG 259 > **[jetmiʃ]** ‘a.’ 0502113101/13, 0504210602/10, 0504210602/135, 0504220102/14

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** ‘ile’ EUTS 42, **bile** DLT 34 > **[biʎe]** ‘a.’ 0501221301/13, 0501240201/10, 0501241702/6, 0502111403/65; **[biʎen]** ‘a.’ 0501120601/13, 0501220502/21, 0501231302/19, 0501231303/40

OTü. **bè:r-** ~ **ber-**; **bè:r-** ‘vermek’ ED 353b, **bir-** ‘vermek’ EUTS 44, **bi:r-** ~ **bir-** ~ **ber-** ‘vermek’ DLT 79, **bè:r-** TT 182 > **[ber -]** ‘a.’ 0501231303/49, 0501231201/18, 0505220203/9

OTü. **kes-**; **kes-** ‘kesmek’ ED 748b, **kes-** ‘kesmek’ DLT 269 > **[keθ -]** ‘a.’ 0504210601/96, 0501120201/18, 0504210201/11, 0508110602/17

Kelime Sonu:

OTü. **dede**; **dede** ‘baba’ DLT 545 > **[dæ:de]** ‘a.’ 0501231303/65, 0508110602/14

OTü. **eçi**; **äçi** ‘ağabey, amca’ KUY 248, **eçe** ‘büyük kız kardeş’ DLT 56, **eçe**: ‘a.’ ED 20a, **äçä** ‘ağabey, büyük kardeş’ EUTS 68 > **[edʒe]** ‘anne, babaanne’ 0501231301/23, 0501240201/9

OTü. **idi**; **idi** ‘sahip’ EUTS 89, **ıdı** ‘a.’ DLT 56, **iye** ‘a.’ ME 132 > **[eje]** ‘a.’ 0504120701/20, 0504210601/87

OTü. **keçe**; **keçe** ‘Oğuzcada keçe’ DLT 541, **keçe** ‘keçe, aba’ KTS 136 > **[ketʃe]** ‘keçe’ 0501120601/21, 0501241702/7

OTü. **yi:nçe**; **yi:nçe** ‘ince’ TT 183, **yinçgä** ~ **yinçkä** ‘a.’ EUTS 297, **yinçe** ‘herhangi bir şeyin incesi, ince’ DLT 610 > **[i:ntʃeβurun]** ‘ince+burun, yer adı’ 0501122201/3

OTü. **igne**; ***igne**: ‘iğne’ ED 110a, **yignä** ‘a.’ EUTS 296, **yigne** ‘a.’ DLT 265 > **[iɣne]** ‘a.’ 0501231301/83

OTü. **öyle; öyle** ‘Oğuzcada öğle vakti’ DLT 69 > [ej]æ:] ‘a.’ e.+ k 0501220502/14

OTü. **kêçe ~ gèce; kè:çe** TT 182, **kêçe ~ gèce** ‘gece’ ED 694b, **kiçä** ‘gece’ EUTS 108, **keçe~kiçe** ‘gece’ DLT 54 > [gi:ɖje] ‘a.’ 0501220601/21, 0501220601/9, 0504220301/42, 0505110901/14

OTü. **ana; ana** ‘ana, anne’ ED 169b, **ana** ‘anne’ EUTS 14, **ana** ‘anne’ DLT 27 > [ene] ‘a.’ 0501121801/19, 0501241702/22, 0503111201/6

OTü. **iste-; iste-** ‘istemek’ ED 243a, **iste-** ‘istemek’ DLT 139 > [iθ]e -] ‘a.’ 0501242201/12, 0505230501/43

OTü. **işle-; işle:-** ‘çalışmak’ ED 262b, **işle-** DLT 146 > [i:ʃ]e -] ‘a.’ 0501231301/79, 0504220101/23, 0501110203/2, 0501110203/7

[ɛ]

Ön, daha yuvarlak, yarı kapalı ve normal uzunluk özelliklerine sahip olan [ɛ] altsesi, /e/ sesbiriminin bağlamdan etkilenerek bir az yuvarlaklaşması sonucu ortaya çıkan değişkesi sayılmaktadır. /e/ sesbirimi, yuvarlak ünlülerin veya /w/ ünsüzünün ilerleyici veya gerileyici etkisi altında kısmen yuvarlaklaşarak [ɛ] altsesini ortaya çıkarmaktadır.

Daha önce Yomut Batı ağzının karakteristik özelliği olarak belirttiğimiz o > a değişimi (bk. 3.2.1.2.1.1. /a/) ile paralel bir şekilde İran Yomut ağzında /w/ öncesi konumunda gelen /ö/ sesbirimi, örneklerin bir çoğunda kısmen düzleşerek /e/ sesbiriminin [ɛ] altsesine dönüşmektedir: OTü. böğür ‘böbrek’ DLT 182 > ÖTm. böwür ‘vücudun yan tarafı; kenar’ > [bɛwr] 0504210203/59; OTü. köñül ‘gönül’ DLT 63 > ÖTm. göwün > [qɛwɪn] 0504120701/34 vb. Burada /e/ altsesinde görülen ve diyakritik işaret ile gösterilen az yuvarlaklık özelliği, /w/ etkisi veya daha önceki hâli olan /ö/ sesbiriminin bir kalıntısı olarak gerekçelendirilebilir.

#—	C—C	C—V	—#
[ɕwɪr -]	[ɕwrɛn -]	[gɕwɪn]	[dɕwrɛ]
[ɕw]	[ɕwɛð]	[dɕwyver-]	[-]

Kelime Başı:

OTü. **öğren-**; **öğren-** ‘öğrenmek’ ED 114b, **öğren-** ‘a.’ DLT 194 > [ɕwren -] ‘a.’
0505220204/6, 0504220302/30; [ɕwrɛn -] 0501231304/42

OTü. **ebir-** ~ **evir-**; **äbir-** ‘evirmek, çevirmek’ KUY 340, **ewür-** ‘ters çevirmek’ DLT 99,
ävirmek ‘I. evirmek, çevirmek II. tercüme etmek’ EUTS 78-79 > [ɕwɪr -] ‘a.’
0501220501/6

OTü. **öñ;** **öñ** ‘Oğuzlarda ön’ DLT 32 > [ɕw] ‘a.’ 0504220801/35, 0504220301/24

OTü. **ö:g-**; **ö:g-** ‘övmek’ ED 100a > [ɕw -] ‘a.’ 0508120101/39

A. **اولاد** ‘evlat’ > [ɕwla:d] ‘a.’ 050911501/15

A. **عوض** ‘değiş tokuş’ > [ɕwɛð] ‘a.’ 0504220102/6

Kelime İçi:

OTü. **bögür;** **bögür** ‘böbrek’ DLT 182 > [bɕwr] ‘a.’ 0504210203/59

OTü. **köñül;** **köñül** ‘gönül’ ED 731b, **köngül** ‘gönül’ EUTS 115, **köñül** DLT 63 >
[gɕwɪn] ‘a.’ 0504120701/34, 0504210602/48

OTü. **tög-;** **tö:g-** ‘dövmek’ ED 477a, **tög-** ‘(tuz vb. şeyleri) dövmek’ DLT 525 >
[dɕwyver-] ‘a.’ 0502111401/10

Kelime Sonu:

A. **دوره** > [dɕwrɛ], ‘a.’ 0510110101/9

3.2.1.2.1.2. /ä/

/ä/ veya Türkiye Türkçesindeki tanınmış terimiyle açık e ünlüsü, Türkmen Türkçesinde sadece [æ] altsesi şeklinde görülmektedir:

[æ]

Ön, düz, açığa yakın ve normal uzunluk özelliklerine sahip [æ] sesinin Türkmen Türkçesinin tarihî süreçlerinde ortaya çıkışı ve varlığı tartışmalı bir konudur. Bununla birlikte bazı araştırmacılara göre normal uzunluktaki [æ] sesi için günümüz Türkmen Türkçesinde bile yalın çift (minimal pair) bulunmamaktadır ve bu yüzden de bu sesin bağımsız bir sesbirim olarak kabul edilmesi olanaklı değildir (Pehemli 2000: 30; Amansariyev 1970: 78).

[æ] sesine ölçünlü Türkmen Türkçesinde şunun gibi kelimelerde rastlanılabilir: 1) Çoğunlukla yabancı dillerden alınan kelimelerde: *şäher, zäher, rahmet, ähli, ähmiyet, sahra, mähelle, mähnet, mährem, mähriban, sähel, säher, äht, ätişgir, äpişge* vb. 2) Kısaltılmış olan bileşik kelimelerde: *äkel-, äkit-, äber-*. 3) Birtakım ünlemlerde ve onlardan türeyen kelimelerde: *ä, äh, ähey, ähem, ähemlemek, äy* vs. ünlemlerin ifade edilmesinde duygulanma (emosyon) ile ilgili olarak ä sesi uzatılabilir (Amansariyev 1970: 76-77).

Buna benzer bir şekilde YA.'da çoğunlukla alıntı kelimelerde kullanılan ve [a > æ] ya da [e > æ] ses değişiminin sonucu olarak açıklanan [æ] sesini özellikle de şu durumlarda görebiliriz:

1) Büyük ünlü uyumunun sağlanması amaçlı:

Bileşik kelimelerde ünlülerde büyük ünlü uyumunu sağlamak amaçlı ortaya çıkan değişme sonucu: [æføj] 0508110601/20. Sınırlı sayıda olan birkaç sık kullanımlı bileşik

kelimede *gel-*, *git-* ve *ber-* gibi ince ünlüye sahip fiillerin etkisi altında istisnaen ortaya çıkan [æ] örnekleri de bu başlık altında verilebilir:

[a > æ]

Al-+gel- > ÖTm. **äkel-** > [æke] -] 0508110602/21

Al-+git- > ÖTm. **äkit-** > [ækit -] 0504210201/28

Al-+ber- > ÖTm. **äber-** > [æver -] 0501231301/45

At-+ber- > [æpber -] 0502111403/66

2) [æh] ses bileşenini koruma eğilimi ile ilgili:

Alıntı kelimelerde /h/ ünsüzü öncesi gelen [æ]'lerin, yani [æh] ses bileşeninin korunmasına yönelik güçlü eğilimin bir sonucu olarak gerek eski zamanlarda Türkmenceleşmiş gerek son zamanlarda alıntılanan yabancı kelimelerde [æ] sesinin kullanımına rastlanmaktadır:

Türkmenceleşmiş kelimelerde:

A. **جهت** > ÖTm. **cähet** > [dʒæhæt] 0509210401/9; A. **طهارة** > ÖTm. **tä:ret** > [dæhret] 0504210201/97; A. **محله** > ÖTm. **mähelle** > [mæhe] 0502111401/44; A. **رحمت** > ÖTm. **rähmet** > [ræhmet] 0501231301/15; A. **صحرا** > ÖTm. **sähra:** > [sæhra:] 0504220802/14; F. **شهر** > ÖTm. **şäher** > [ʃæher] 0505120301/24; A. **زحمت** > ÖTm. **zähmet** > [ðæhmet] 0504210203/51

Son zamanlarda alıntılanan kelimelerde:

F. **بهره‌برداری** > [bæhrebærda:rij] 0504220102/23; A. **جروبخت** > [dʒærrobæhs] 0508110603/3; F. **ده** > [dæh] 0501220601/1; F. **دهمرد** > [dæhmærde] 0504220301/16; A. **فارغ‌التحصیل** > [fa:regottæhsi:l] 0508120101/69; F. **هجه** > [hi:zdæh] 0501110202/9; A. **محدود** > [mæhdu:d] 0504220102/24; A. **محل** > [mæhe] 050911501/13; A. **محکم** >

[mæhkæ:m] 0504220801/24; A. محروم > [mæhru:m] 0508120101/8; A. محصول > [mæhsu:l] 0501110201/12; A. مسلح > [mosællæh] 0504220301/12; F. نگهبان > [neyæhban] 0504220301/11; F. سیزدهم > [si:zdæhom] 0508120101/3; F. شهرستان > [jæhresta:n] 0508110603/8; A. تهيّه > [tæhijje] 0501122201/7; A. تحريك > [tæhri:k] 0504220101/43; A. تحريمه > [tæhri:me] 0509210401/6; A. تحصيل > [tæhsi:l] 0508120101/69; A. تحصيلات > [tæhsi:lɑ:t] 0508120101/4; A-F. وحشتناك > [væhfætna:k] 0501220601/18; F. فرهمند > [færæhment] 0501241702/16; A. محجوبى > [mæhdʒu:βi:] 0501110201/6; F. مهرى > [mæhri] 0501121801/19; F. شهریار > [jæhrija:r] 0505230901/7

Nadiren h'den sonra gelen bazı e'lerde de [he/ha > hæ] ses değişimi görülmektedir: ÖTm. heniz > [hæni:ð] 0505230502/21, [hæni:m] 0505230501/11; ÖTm. Hacımä:t > [hædʒimæ:t] 0502113101/2

3) /y/ veya /ş/ ünsüzünün inceltici etkisi altında:

/y/ ve nadiren /ş/ ünsüzünün inceltici etkisi altında ortaya çıkan [ɑj > æj] değişiminin de seyrek örnekleri bulunmaktadır: [ɑj] > [æj] 0501231301/30; [ɑjne] > [æjne] 0501231303/49; [ɑføj] > [æføj] 0508110601/20, 0508110601/18

4) [k] ve [g] gibi ince sesli ünsüzlerin etkisi altında:

[k] ve [g] gibi ince sesli ünsüzlerin varlığı nedeniyle [ɑ > æ] ses değişimi gerçekleşebilmektedir: Fr. bac > [bæk] 0504210203/58; Fr. garde > [gærd] 0504210601/36; Fr. antique > [ænti:ɣ] 0504220301/49; R. Горбачёв (Gorbaçov) > [gyrbætʃəw] 0504210602/74; Fr. capuchon > [kævʃen] 0504210201/68; F. فرودگاه > [pyry:tyæ] 0501210702/10 (< [pyry:tyæ:] 0501210702/12); Fr. tracteur > [tærektyr] 0504220801/3

5) [æ] veya [æ:] ünlüsünün tesiri altında:

Yanındaki [æ] veya [æ:] ünlüsünün benzeştirici (asimile edici) tesiri altında [i > æ, e > æ, o > æ] vb. ses değişimi sonucu ortaya çıkabilmektedir: ÖTm. **ine+hä:** > [æhæ:] 0504110301/15; ÖTm. **Bähelke** > [bæhæ[ke] 050911501/1; A. **مَعْلَم** > mæʔælləm 0508120101/7

6) Farsça æ'lerin olduğu gibi korunması:

Farsçanın ağır etkisi altında günümüzde alıntılanan kelimelerin telaffuzunun Türkmenceleştirilmemesi ve æ'lerin kaynak dilde olduğu gibi korunması: İng. **supernational** > F. **سوپرنیشنال** > [su:pernæʃnɑ:l] 0508110602/8; A. **طلبه** > [tæ[æbe] 0502113101/51; F. **زبان** > [zæba:n] 0508110603/8 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[æke[-]	[dæhret]	[θæhet]	[dijæ]
[æføj]	[-]	[hæni:ð]	[pyry:tyæ]

Kelime Başı:

OTü. **a:ş**; a:ş ‘yiyecek’ ED 253b + OTü. **ew**; **äb** ‘ev, çadır’ OTG 242, **äb** ‘ev’ EUTS 68, **ew** DLT 27 > [æføj] 0508110601/20, 0508110601/18

ÖTm. **ine+hä:** > [æhæ:] 0504110301/15, 0504210203/37

ÖTm. **ay** > [æj] 0501231301/30, 0501240201/5

ÖTm. **äkel-** (< Al-+gel-) > [æke[-] 0508110602/21, 0508110603/20, 0508110603/9

ÖTm. **äkit-** (< Al-+git-) > [ækit -] 0504210201/28, 0501231304/33, 0504220101/3

ÖTm. **äber-** (< Al-+ber-) > [æver -] 0501231301/45, 0501231301/51

OTü. **at-**; **at-** ‘atmak’ ED 36a, **at-** ‘atmak’ EUTS 25, **at-** ‘atmak’ DLT 600 + OTü. **ber-**;
bè:r- ‘vermek’ ED 353b, **bir-** ‘vermek’ EUTS 44, **bi:r-~ bir-~ ber-** ‘vermek’ DLT 79,
bè:r- TT 182 > [ber -] > **atber-** > [æpber -] 0502111403/66

F-A. عيڭ > [æjnek] 0501231303/49

F. عروس > [æru:s] 0508110604/6

Kelime İçi:

F. هڭوز > ÖTm. **heniz** > [hæni:ð] 0505230502/21, [hæni:m] 0505230501/11

Fr. **tracteur** > F. تراكتور > [tærektyr] 0504220801/3

Kelime Sonu:

F. فرودگاه > [pyry:tyæ] 0501210702/10 (< [pyry:tyæ:])

3.2.1.2.1.1. /ı/

İran Yomut ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde /ı/ sesbiriminin konumuna bağlı olarak ortaya çıkan üç temel değişkesi kullanılmaktadır: tam arkadan telaffuz edilen olağan [u], ortadan telaffuz edilen yarı ince [i] ve bir az yuvarlaklaşan [u] altsesleri.

[u]

Arka, düz, kapalı ve normal uzunluk özelliklerine sahip olan [u] altsesi, YA.’da ölçünlü Türkmen Türkçesinde de görüldüğü gibi kelimenin başı ve ortasında kullanılırken kelime sonunda bulunmaz çünkü /ı/ sesbirimi, son seste her zaman bir az incelerek düzenli şekilde yarı ince [i] altsesine dönüşmektedir: ÖTm. **gargı** > [garbi] 0504120701/4, ÖTm. **gati** > [gati] 0501121801/25, ÖTm. **sa:rı** > [θa:ri] 0508110602/21 vb. (bk. 3.2.1.2.1.1. /ı/ [i]). Ancak ulama yoluyla telaffuzu birleşen kelimelerde son seste

gelen [u], artık kelime sonu konumunda sayılmadığından dolayı değişmez ve [u] söylenişini korur: [uɤallu_βolja:] 0501110201/15, [onɤ_dyʃyrθoŋ] 0505230901/17

#—	C—C	C—V	—#
[urθ]	[qɤl -]	[θɤʃan]	[uɤallu]
[uma:m]	[ɤurnaɤ]	[ɤɤludʒ]	[ɤarʃu]

Kelime Başı:

ÖTm. ıgallı ‘nemli’ > [uɤallu] ‘a.’ 0501110201/15

ÖTm. ılmata (A. علم ‘ilim’ + OTü. ata ‘a.’) ‘ilim babası’ > [ulmata] ‘a.’
0504120701/11

A. امام ‘imam’ > [uma:m] ‘a.’ 0504120701/18, 0504210602/35

A. امتیاز ‘imtiyaz’ > [umtuja:ð] ‘a.’ 0502113101/39

A. انسان ‘insan’ > [unθa:n] ‘a.’ 0505230502/50

A. انتظار ‘bekleme’ > [untuða:r] ‘a.’ 0502113101/75

A. انقلاب ‘inkilap, devrim’ > [uŋɤula:p] ‘a.’ 0502113101/16

A. راضی ‘razı’ > [ura:ði:] ‘a.’ 0501210701/25, 0505120301/38

A. راحت ‘rahat’ > [urahat] ‘a.’ 0501231303/55

A. رزق ‘rızk’ > [urθ] ‘a.’ 0501210702/25

F. ریال ‘riyal, para birimi’ > [urja:l] ‘a.’ 0505110901/14

A. اطلاعات ‘bilgiler, istihbarat’ > [uttula:a:t] ‘a.’ 0504210203/63

Kelime İçi:

OTü. ba:lık; ba:lık TT 172, balık ‘a.’ DLT 49 > [ba:luq] ‘a.’ 0510110101/19,
0510110101/20

OTü. **çı:kır-; çı:kır-** ‘çığırmaq, bağırmaq’ TT 176, **çıkırışmak** ‘çığırışma(k), bağırışma(k)’

ME 111, **çığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ KTS 49 > [tʃi:ɤur -] ‘a.’ 0501231304/7

OTü. **çı:n; çı:n** ‘gerçek, doğru’ ED 424a, **çın** ‘doğru, güvenilir, doğruluk’ DLT 171 > [tʃu:n] ‘a.’ 0503111201/10

OTü. **kadış; kağış** ‘kesilen hayvanların derisinden dilinerek yapılan kayış’ DLT 185, **kayış** ‘a.’ ME 136 > [kađiʃ] ‘a.’ 0504220801/13

OTü. **kabış-; kabış-** ‘toplanmaq, bir araya gelmek’ KUY 333, **kawuş-** ‘kavuşmaq’ DLT 320 + -tur ettirgen eki, **kawuştur-** ‘kavuşturmək’ ME 136 > [kɔwʃur -] ‘a.’ 0501231303/73

OTü. **kı:kır-; kı:kır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırmaq’ ED 612a, **kıkır-** ‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kıgır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > [kijɤur -] ‘a.’ 0505220201/8

OTü. **kıl-; kıl-** ‘a.’ EUTS 175, **kıl-** ‘a.’ DLT 277, **kıl-** ‘a.’ ME 141 > [qul -] ‘a.’ 0504210201/97

OTü. **kılıç; kılıç** ‘a.’ EUTS 174, **kılıç** ‘a.’ DLT 8 > [ɤuludʒ] ‘a.’ 0501242201/17

OTü. **kırnak; kırnak** ‘cariye’ DLT 238, **kırnak** ‘a.’ KTS 145 > [ɤurnaɤ] ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **kırtıç; kırt** ‘kısa’, **kırt ot** ‘kısa ot’ DLT 172 > [ɤurtuʃ] ‘bahar aylarında çıkan birnevi kısa ot’ 0501120601/4

OTü. **kıt; kıt** ‘az’ KTS 146, **kız** ‘pahalı’ DLT 164 > [ɤut] ‘a.’ 0504210602/130

OTü. **yagın** ‘a.’ ME 200, **yağ-** ‘a.’ DLT 470 > [jaɤu:n] ‘a.’ 0502111401/3, 0502113101/8

OTü. **yılgun; yılgun** ‘ılgın’ DLT 460, **yılgun** ‘a.’ KTS 321 > [jilɤu:n] ‘a.’ 0504210203/65

OTü. **yılkı; ~ yılkı; yılkı** ‘dört ayaklı evcil hayvanlar, çiftlik hayvanları’ KUY 220, **yılkı:**

‘hayvan’ ED 925b, **yılkı** ‘hayvan sürüsü (at), davar’ EUTS 294, **yılkı** ‘büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar’ DLT 15, **yılkı** ‘sürü’ ME 209 > [jılqı] ‘at sürüsü, at’ 0505110901/26

OTü. **bamuk** ~ **ba:muk**; **bamuk** ‘pamuk’ ED 349b, **bamuk** ~ **ba:muk** ‘Oğuzca pamuk’ DLT 191 > [pa:muq] ‘a.’ 0504220801/22, 0501241702/23

OTü. **katık**; **katık** ‘sos, çeşni’ ED 598a, **katık** ‘tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni’ DLT 192 > [gatıq] ‘a.’ 0504220302/48, 0504220801/6

OTü. **agır**; **ağır** ‘ağır’ ED 88a, **ağır** ‘ağır, çetin’ EUTS 7, **agır** ‘ağır, yavaş’ DLT 38 > [aɣur] ‘a.’ 0501221301/1

OTü. **altu:n**; **altu:n** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > [altun] ‘a.’ 0504210601/39

OTü. **kır-**; **kır-** ‘kırmak’ ED 643a, **kırmalaş-** ‘parçalamak, kırmak’ EUTS 176, **kır-** ‘kazımak, koparmak, yolmak’ DLT 267 > [ɣur -] ‘a.’ 050911501/9, 0508110601/26

OTü. **kırk**; **kırk** ‘kırk’ ED 651a, **kırk** ‘kırk’ EUTS 176, **kırk** ‘kırk’ DLT 176 > [ɣurq] ‘a.’ 0501110201/11, 0501220502/7, 0501241702/24, 0502111403/59

OTü. **togru**; **toğuru**: ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan kuyruğu’ DLT 212 > [doɣruluq] ‘a.’ 0504120701/35

OTü. **sıçga:n**, **sıçğa:n** ‘sıçan, fare’ ED 796a, **sıçkan** ‘sıçan, fare’ EUTS 202, **sıçgan** ‘sıçan, fare’ DLT 50 > [θutʃan] ‘a.’ 0502113101/9, 0502113101/10

OTü. **bıçga:k**; **bıçğa:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, **bıçek** ‘bıçak’ DLT 193 > [pwtʃaq] ‘a.’ 0501231303/40

OTü. **kırk-**; **kırkıl-** ‘kırkılmak’ ED 655b, **kırkıl-** ‘kırkılmak’ DLT 384 > [ɣurq -] ‘a.’ 0504220801/20

OTü. **ça:kır-**; **ça:kır-** TT 172, ***ça:kır-** ‘haykırmak, bağırmak’ ED 410a, **çagıla-** ‘gürültü edip bağırmak’ DLT 586 > [tʃa:ɣur -] ‘a.’ 0504210201/61

Kelime Sonu:

OTü. **karşı; karşı**: ‘karşı’ ED 663b, **karşı** ‘karşı taraf’ EUTS 169, **karşı** ‘karşı olma, zıt’ DLT 213 > [ɢarʃu] ‘a.’ 0502111403/61

OTü. **kapug; kapıg** ‘kapı’ ED 583a, **kapug** DLT 684 > [ɢafu] ‘a.’ 0504210601/110, [ɢafu] 0505220202/6

OTü. **kani; ka:nı ~ ka:nu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kani** ‘nerede, hani’ DLT 35 > [ɢajθu] ‘a.’ 0504210201/68, 0501220502/9

ÖTm. **ıgallı** ‘nemli’ > [uɢallu_βolja:] ‘a.’ 0501110201/15

OTü. **anı; anı** ‘onu’ DLT 19 > [onuu_dyfyrθoŋ] 0505230901/17

[i]

Orta, düz, kapalı ve normal uzunlukta olan [i] altsesi, aslında aşağıdaki gerekçelerden dolayı inceleyerek [u > i] ses değişimine maruz kalarak ortaya çıkmıştır ve genelde şu durumlarda görünmektedir (Nartıyev 2010: 72, 83-84):

1) Son seste kurallı olarak [-u > -i] olgusu ile ilgili:

Türkmen Türkçesinde [-u > -i] yani son seste gelen bütün [u] seslerinin yarı ince (orta) biçimde telaffuz edilmesi gerektiği ilkesine uygun olarak ortaya çıkan incelmeler : ÖTm. **bağşı** > [baɢʃi] ‘ozan’ 0504220802/15, ÖTm. **gargı** ‘kamış’ > [ɢarɢi] 0504120701/4, ÖTm. **gatı** ‘sert’ > [ɢati] 0501121801/25, ÖTm. **sa:rı** ‘sarı’ > [θa:ri] 0508110602/21, ÖTm. **ya:lı** ‘gibi’ > [ja:li] 0501110201/3, ÖTm. **yılkı** ‘at sürüsü’ > [jilqi] 0505110901/26, ÖTm. **daşarı** ‘dışarı’ > [daʃari] 0502111403/15 vb.

2) [j] sesinin etkisi altında [u] sesinin incilmesi sonucu:

[j] sesinin gerileyici veya ilerleyici etkisi altında [u] sesinin incilmesi sonucu [uj > ij] veya [ju > ji] değişimi: OTm. **yıg-** > [jiɢ -] 0502111401/14, OTm. **yılkı** > [jilqi] 0505110901/26, **okıyyar** > [oqiɟja:] 0501121801/9, OTm. **sıyak** > [θiɟaɢq]

0501121802/6, OTm. **gıyacık** > [ɟijadɟuq] 0501220501/14, OTm. **gıy-** > [ɟij-]
0502113101/58 vb.

3) Ulama yoluyla birleşen iki kelimedeki etkileşim sonucu:

Ulama yoluyla birleşen iki kelimenin birinde bazen [u] sesinin herhangi bir ince sesin yanında yer almasından ötürü yarı incelme eğilimi veya tam bunun tersi olarak [i] sesinin yarı kalınlaşma temayülü: [geðig ɟajtduq] 0501110203/18, [alig ɟidipdir] 0501120201/10, [qɒwig ɟø:βørmelɨ] 0501120601/7, [alig ɟelɛrdik] 0501120601/13 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[ið]	[jɨɰ -]	[jiqul -]	[toqli]
[imtiha:n]	[jil]	[θijax]	[hajθi]

Kelime Başı:

A. امتحان ‘imtihan, sınav’ > [imtiha:n] ‘a.’ 0501122201/7

A. استفاده ‘istifade’ > [iθθifa:da] ‘a.’ 0504210602/4

Kelime İçi:

OTü. **yığ-**; **yığ-** ‘yığmak’ ED 904a, **yığ-** ‘yığmak’, toplamak’ EUTS 294, **yığ-** ‘yığmak, toplamak’ DLT 471 > [jɨɰ -] ‘a.’ 0502111401/14, 0502111401/13

OTü. **yıl**; **yıl** ‘a.’ ED 917a > [jil] ‘a.’ 0501110202/21, 0501210701/6

Kelime Sonu:

OTü. **añar**; **añar**; **añar** ~ **ınar** ~ **ınar**: ‘ona doğru’ ED 190a, **añar** ‘oraya’ ME 88 > [anri] ‘öte, diğer taraf’ 0504210601/5

OTü. **bakşı** ~ **bağşı**; **bağşı**: (< Eski Çince **bâk-şi**) ‘din hocası’ ED 321a, **bağşı** ~ **bakşı**

‘muallim, öğretmen, üstat, tabip’ EUTS 31 > **[baɾʃi]** ‘şarkıcı, âşık, ozan’ 0504220802/15

OTü. **kargı** ~ **kargu**; **kargı** ~ **kargu** ‘mızrak, kalın kamış’ KBS 468 > **[garbi]** ‘kamış’
0504120701/4

OTü. **katıg**; **katıg** ‘katı, sağlam’ EUTS 171, **katıg** ‘a.’ DLT 68, **katıg** ‘sert, sıkı, güç’ ME
136 > **[cati]** ‘a.’ 0501121801/25, 0503111201/31

OTü. **ozakı**; **ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > **[oðolqi]** ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **sarıg**; **sarıg** ~ **sa:rig** ‘sarı’ DLT 47 > **[θa:ri]** ‘a.’ 0508110602/21, 0508110602/25

OTü. **yaktu**; **yaktu** ‘ışık, aydınlık’ KTS 307 > **[jæti]** ‘a.’ 0501110201/6, 0504220801/36

OTü. **yaŋlıg**; **yaŋlıg** ‘... kabilinden’ EUTS 284 / **yang** ‘ölçü, miktar, hacim’ EUTS 283,
yaŋ ‘kalıp’ DLT 602 + **li**g > **[ja:li]** ‘a.’ 0501110201/3, 0501121801/16

OTü. **yılkı**: ~ **yılkı**; **yılkı** ‘dört ayaklı evcil hayvanlar, çiftlik hayvanları’ KUY 220, **yılkı**:
‘hayvan’ ED 925b, **yılkı** ‘hayvan sürüsü (at), davar’ EUTS 294, **yılkı** ‘büyükbaş ve
küçükbaş hayvanlar’ DLT 15, **yılkı** ‘sürü’ ME 209 > **[jilqi]** ‘at sürüsü, at’ 0505110901/26

OTü. **karaŋgu**; **karaŋgu**: ‘karanlık’ ED 662b, **karaŋgku** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararıg**
~ **kararıg** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > **[garanqi]** ‘a.’
0504220801/40

OTü. **kanı**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kanı** ‘nerede, hani’ DLT 682 > **[hani]**
‘a.’ 0501231303/52

OTü. **kanı**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kanı** ‘nerede, hani’ DLT 35 + **sı** > **[hajθi]**
0501210703/5, 0505230501/48, 0508110605/1

OTü. **taşgaru**; ***taşgaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 + **[garu]** > **[daʃari]**
‘a.’ 0502111403/15, 0505220202/22

OTü. **bu**; **bu**: ‘bu’ ED 291b, **bu** ‘bu’ EUTS 51, **bu** ‘bu’ DLT 29 > **[bi]** ‘a.’
0501121803/1, 0501210703/17, 0501231301/24, 0502111403/16

[ɯ]

Arka, daha yuvarlak, kapalı ve normal uzunluk özellikleri ile tanımlanan [ɯ], /ɯ/ sesbiriminin konuma bağlı olarak /w/ ünsüzü veya herhangi bir yuvarlak ünlüden etkilenecek bir az yuvarlaklaşması ile ortaya çıkmaktadır: **ga:wın** > [ɟa:wɯn] 0501121803/1, **gawır-** > [ɟɔwɯr -] 0504220302/55, **otur-/otur-** > [otɯr -] ‘a.’ 0501120601/2 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[ɔwɯndʒaɟ]	[gɔrɔrmɯqa:m]	[ʃɯ]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **ka:gun**; **ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ğu:n** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 > [ɟa:wɯn] ‘a.’ 0501121803/1

OTü. **kagur-** ~ **kavur-**; **kağur-** ~ **kavur-** ~ **kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır-** ~ **kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur-** ~ **kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [ɟɔwɯr -] ‘a.’ 0504220302/55, 0504220302/57, 0504220302/3, 0504220302/53

OTü. **olur-** ~ **oltur-**; **olur-** ‘oturmak’ ED 150b, **olğur-** ‘oturmak’ EUTS 141, **oltur-** ~ **oldur-** ‘oturmak’ DLT 275 > [otɯr -] ‘a.’ 0501120601/2.

Kelime Sonu:

ÖTm. **şu** ‘şu’ > [ʃɯ] ‘a.’ 0504210203/33, 0504220301/35

3.2.1.2.1.1. /i/

/i/ sesbirimi Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemde [i] ve [i] olmak üzere iki temel değişkeye sahiptir.

[i]

Ön, düz, kapalı ve normal uzunluğa sahip bir ünlü olan [i] sesi, /i/ sesbiriminin olağan telaffuzunu temsil etmekte olup kelimenin başı, ortası ve sonunda işlek bir şekilde kullanılmaktadır. :

#—	C—C	C—V	—#
[iylene]	[itik[e -]	[kiŋi]	[iki]
[ini]	[jeŋi]	[ŋiŋd]	[ikinni]

Kelime Başı:

OTü. **ikindi**; **ikindi** ~ **ikinti**~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘ikindi namazı vakti’

DLT 82 > **[ikinni]** ‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **ini**; **ini** ‘küçük erkek kardeş’ EUTS 95, **ini** ‘erkeğin kendisinden küçük erkek

kardeşi’ DLT 59 > **[ini]** ‘a.’ 0508110605/10, 0508110605/11

OTü. **igne**; ***igne**: ‘iğne’ ED 110a, **yignä** ‘a.’ EUTS 296, **yigne** ‘a.’ DLT 265 > **[iyne]** ‘a.’ 0501231301/83

OTü. **yi:m**; **yim** ‘yem, yemek’ EUTS 296, **yi:m** ‘yiyecek, rızık’ DLT 241 > **[ijm]** ‘a.’ 0501210703/18, 0504210201/86, 0504210201/84

OTü. **iste-**; **iste-** ‘istemek’ ED 243a, **iste-** ‘istemek’ DLT 139 > **[i0]e -]** ‘a.’ 0501242201/12, 0505230501/43

Kelime İçi:

OTü. **çiğit**; **çiğit** ‘çiğit, pamuk tohumu’ ED 414a, **çiğit** ‘Argu lehçesinde pamuk çekirdeği’ DLT 179 > **[tʃiɣiɖ]** ‘çekirdek’ 0502111401/24, 0502111401/25

OTü. **egin**; **egin** ‘kürek kemiği, omuz; eni bir buçuk karış, boyu dört arşın olan, alışverişte kullanılan bez’ DLT 51 > **[eyin]** ‘omuz’ 0504210601/13, 0504210201/68

OTü. **eşük**; **eşük** ‘sarınmak için kullanılan örtü; üste giyinilen veya bürünülen örtü’ DLT 11, **äşük** ‘örtü’ EUTS 77 > **[eʃik]** ‘giysi’ 0504220801/5, 0504220801/13

OTü. **ikindi**; **ikindi** ~ **ikinti**~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘ikindi namazı vakti’ DLT 82 > **[ikinni]** ‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **ini**; **ini** ‘küçük erkek kardeş’ EUTS 95, **ini** ‘erkeğin kendisinden küçük erkek kardeşi’ DLT 59 > **[ini]** ‘a.’ 0508110605/10, 0508110605/11

OTü. **bıñ** ~ **biñ**; **bıñ** ‘bin’ ED 346b, **bing** ~ **ming** ‘a.’ EUTS 43, **miñ** ‘a.’ DLT 119, **miñ** ‘a.’ ME 157 > **[myñ]** ‘a.’ 0501242201/5, 0502111401/44

OTü. **sidük**; **sidük** ~ **siğük** ‘sidik, idrar’ DLT 196 > **[θijdik]** ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **yëñil**; **yëñil** ‘hafif’ ED 950b, **yıñil** ‘a.’ EUTS 297, **yüñül** ‘a.’ ME 213, **yeyni** (yiyni) ‘a.’ TS VI 4557 ve 4627 > **[jeñil]** ‘a.’ 0505230901/4

OTü. **bil-**; **bil-** ‘bilmek’ ED 330b, **bil-** ‘bilmek’ EUTS 42, **bil-** ‘bilmek’ DLT 34 > **[bił -]** ‘a.’ 0501110203/14, 0501231304/18, 0505230501/26

OTü. **kelin**; **kelin** ‘gelin’ ED 719a, **kälin** ‘gelin’ EUTS 104, **kelin** ‘gelin’ 204 > **[gełin]** ‘a.’ 0503111201/3, 0504210201/72, 0504210202/6

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > **[deyirmen]** ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **kiçig**; **kiçig** ‘küçük’ ED 696a, **kiçig** ‘küçük, ufak’ EUTS 109, **kiçig** DLT 59 > **[kiçfi]**
‘a.’ 0502113101/37, 0504220801/6

OTü. **bışur-**; **bışur-** ‘pişirmek’ ED 383b, **bışur-** ‘pişirmek’ EUTS 41, **bışur-** ‘pişirmek’
DLT 308 > **[bifir -]** ‘a.’ 0504220302/1, 0504220302/22, 0508110601/24

OTü. **yégirmi**; **yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’
DLT 465 > **[jiyrim]** ‘a.’ 0502111401/12, 0502111401/4, 0502111403/57

OTü. **bış-**; **bış-** ‘pişmek’ ED 376b, **bış-** ‘olgunlaşmak, pişmek’ EUTS 41, **bış-** ‘yemek
pişmek’ DLT 270 > **[bif -]** ‘a.’ 0504220302/7, 0501220501/15, 0501220501/7

OTü. **tik-**; ***tik-** ‘dikmek’ ED 475b > **[tik -]** ‘a.’ 0505220202/12, 0504220801/19,
0502113101/19

OTü. **kit-**; **kêt-** ‘gitmek’ ED 701a, **kât-** ‘gitmek’ EUTS 107, **kit-** ‘gitmek’ DLT 414 >
[git -] > **[giŋf -]** 0510110101/17, 0504210201/1, 0505230501/52

OTü. **keltür-**; **keltür-** ‘getirmek’ ED 716b, **kältür-** ‘getirmek’ EUTS 104, **keltür-**
‘getirmek’ DLT 364 > **[getir -]** ‘a.’ 0504210202/25, 0504210602/47, 0508120101/71

OTü. **te-;** **tè-** ‘demek, söylemek’ ED 433b, **tä-** ‘demek’ EUTS 233, **ti-** ~ **te-** DLT 554,
tè- TT 182 > **[dij -]** ‘a.’ 0505230501/43, 0510110101/15, 0504210201/21

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** ‘ile’ EUTS 42, **bile** DLT 34 > **[biŋe]** ‘a.’ 0501221301/13,
0501240201/10, 0501241702/6 > **[biŋen]** ‘a.’ 0501120601/13, 0501220502/21,
0501231302/19

Kelime Sonu:

OTü. **belgülüg**; **belgülüg** ‘açık, belli, bilinen’ DLT 193, **belgülüg** ‘a.’ ME 100 > **[belŋi]**
‘a.’ 0504210601/68, 0504210602/116

OTü. **ikindi**; **ikindi** ~ **ikinti** ~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘ikinci namazı vakti’
DLT 82 > **[ikinni]** ‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **ini**; **ini** ‘küçük erkek kardeş’ EUTS 95, **ini** ‘erkeğin kendisinden küçük erkek kardeşi’ DLT 59 > **[ini]** ‘a.’ 0508110605/10, 0508110605/11

OTü. **teri**; **täri** ‘deri’ EUTS 234, **teri** ‘a.’ DLT 47 > **[deri]** ‘a.’ 0504220801/12, 0504220801/6

OTü. **tögi** ~ **tügi**; **tögi**: ‘ezilmiş veya temizlenmiş tahıl’ ED 478b, **tüki** ‘pirinç, pirinç kabuğu, soyulmuş darı’ EUTS 257, **tügi** ‘Oğuz lehçesinde akdarının kepeği alındıktan sonra kalan esas kısmı’ DLT 547 > **[tuwi]** ‘a.’ 0504220302/20, 0504220302/9, 0504220302/7

OTü. **kiçig**; **kiçig** ‘küçük’ ED 696a, **kiçig** ‘küçük, ufak’ EUTS 109, **kiçig** DLT 59 > **[kiçfi]** ‘a.’ 0502113101/37, 0504220801/6

OTü. **elig**; ***ellig** ‘elli’ ED 141a, **elig** ‘elli’ DLT 71 > **[eļi]** ‘a.’ 0501110201/11, 0501120601/14, 0502111401/40

[i]

Ön, daha yuvarlak, kapalı ve normal uzunlukta olan [i] altsesi, aslında /i/ sesbiriminin konuma bağlı olarak /w/ ünsüzü veya herhangi bir yuvarlak ünlüden etkilenerek bir az yuvarlaklaşması ile ortaya çıkmaktadır: ÖTm. **ögi:nçä**: > **[ɛwɪntʃæ:]** 0501210701/1, ÖTm. **öwür-** > **[ɛwɪr-]** 0501220501/6, ÖTm. **ö:zi** > **[ø:ði]** 0502111403/4, ÖTm. **Ö:demiş** > **[ø:dømiʃ]** 0503111201/18, ÖTm. **göwün** > **[gɛwɪn]** 0504120701/34, ÖTm. **öldi** > **[øļi]** 0504210602/134 vb.

#—

C—C

C—V

—#

[-]

[gɛwɪn]

[-]

[ø:ði]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **köñül**; **köñül** ‘gönül’ ED 731b, **köngül** ‘gönül’ EUTS 115, **köñgül** DLT 63 > **[gewin]** ‘a.’ 0504120701/34, 0504210602/48

OTü. **ebir-**; **äbir-** ‘evirmek, çevirmek’ KUY 340, **ewür-** ‘ters çevirmek’ DLT 99, **ävirmek** ‘I. evirmek, çevirmek II. tercüme etmek’ EUTS 78-79 > **[ewir -]** ‘a.’ 0501220501/6

Kelime Sonu:

OTü. **öz** ~ **ö:z**; **ö:z** ‘öz, kendi’ ED 278a, **ö:z** ‘öz’ TT 183, **öz** ‘kendi’ EUTS 155, **öz** ‘kendi’ DLT 34 + **i** > **[ø:ði]** ‘a.’ 0502111403/4

3.2.1.2.1.1. /o/

Yomut ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde /o/ sesbirimi olağan [o], daha düz [ø] ve oldukça seyrek kullanıma sahip olan yarı ince (orta) [ø] değişkeleri şeklinde ortaya çıkmaktadır.

[o]

Arka, yuvarlak, yarı kapalı ve normal uzunluk özellikleri ile tanımlanan [o], sesbirimsel açıdan sadece ilk hecede kullanılıyor olsa da Türkmen Türkçesinin telaffuzunda ikinci ve daha sonraki /a/’ların kendinden önceki yuvarlak ünlülerden etkilenerek kısmen veya tamamen yuvarlaklaşması ([o-a > o-o] veya ([u-a > u-o] değişimi) sonucu bu sesi, ikinci ve sonraki hecedelerde de görmek mümkündür: ÖTm.

golay > [goloj] 0505230501/32, Ötm. **olar** > [olo] 0501110201/15, ÖTm. **sogan** > [θoɣon] 0501220501/14 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[oquw]	[onor -]	[oloqo:n]	[o:βo]
[or -]	[boð -]	[goloj]	[ojno -]

Kelime Başı:

OTü. **oñ-; oñul-** ‘düzelmek’ DLT 116 > [on -] ‘a.’ 0501241701/16, 0501210702/19

OTü. **or-; or-** ‘(ot vb.) biçmek’ DLT 96 > [or -] ‘a.’ 0502111401/10, 0501241702/3

OTü. **ottuz; ottuz** ‘otuz’ ED 74a, **ottuz** ‘a.’ DLT 83 > [otuð] ‘a.’ 0502111403/57, 0505230901/10

OTü. **ozakı; ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > [oðolqı] ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **olar; anlar** ‘onlar, 3. çokluk kişi zamiri’ EUTS 17, **olar** DLT 50 > [olo] ‘a.’ 0501110201/15, 0501110202/21, 0501110204/8

OTü. **oyna-; oynat-** ‘oylatmak’ ED 275a, **oynat-** ‘oylatmak’ DLT 139 > [ojna -] ‘a.’ 0501120601/21, 0508110603/14, 0501120601/19; [ojno -] ‘a.’ 0508110605/4, 0501231304/27

OTü. **olur- ~ oltur-; olur-** ‘oturmak’ ED 150b, **olğur-** ‘oturmak’ EUTS 141, **oltur-** ~ **oldur-** ‘oturmak’ DLT 275 > [otur -] ‘a.’ 0504210602/3, 0504210602/81

OTü. **andın soñ; andın** ‘ondan’ DLT 42 +**song** ‘sonra’ EUTS 208, **soñ** DLT 601 > [onθon] ‘a.’ 0501121801/6, 0504210601/125, 0508110605/27

[oθom] 0501110201/15, 0501110201/17, 0501120201/17

OTü. **ot; ot** ‘ot, bitki’ EUTS 144, ot ‘ot, bitki’ DLT 11 > [ot] ‘a.’ 0502111401/1, 0502111401/13, 0502111401/20, 0504220801/25

Kelime İçi:

OTü. **boz-**; **boz-** ‘bozmak, tahrip etmek’ KUY 340, **buz-** ‘yıkmaq, harap etmek, kırmak’

DLT 268 > [**boð -**] ‘a.’ 0505120301/27

OTü. **çorak**; **çorak** < *çor + ak ‘verimli olmayan’ KBS 251, çorak ‘ot bitmeyen tuzlu, çorak toprak’ KTS 53 > [**tfolo**] ‘a.’ 0504210602/93

OTü. **kolay**; **kolay** ‘kolay’ KTS 152 > [**Goloj**] ‘yakın, el yeterde’ 0505230501/32, 0505230502/47

OTü. **kov-**; **kov-** ‘a.’ ED 580b, **kow-** ‘a.’ DLT 271 > [**qpw -**] ‘a.’ 0504210601/135, 0504210601/146

OTü. **tabar**; **tabar** ‘mal, davar’ KUY 240, **tavar** ~ **tıvar** ‘davar’ EUTS 238, **tawar** ‘Oğuzlar ve diğerlerinin dilinde mal, eşya’ DLT 55 > [**dowor**] ‘a.’ 0502113101/6, 0502113101/17

OTü. **yoriga**; **yoriga** ‘yorga’ DLT 230 > [**jorxo**] ‘a.’ 0502113101/70

OTü. **kurgak**; **kurgak** ‘kuraklık, kıtlık’ DLT 473 / kurkag ‘çöl, suyu ve otu bulunmayan çöl’ DLT 234 > [**guroq**] ‘kurak’ 0501210703/18, 0504220301/31

OTü. **kurşak**; **kur** ‘kuşak, kemer’ DLT 163 / **kurşag** ‘kemer’ DLT 234, **kuşak** ‘kuşak, bele sarılan sargı’ KTS 165 > [**gufoq**] ‘kemer’ 0504210601/100, 0504210601/104

OTü. **ozakı**; **ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > [**oðolqi**] ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **tuzak**; **tuzak** ‘a.’ EUTS 256, **tuzak** ‘avda kullanılan ağ’ DLT 191 > [**duðoq**] ‘a.’ 0504210203/41, 0504210203/31

OTü. **ulag**; **ulag** ‘ulak, yük hayvanı’ EUTS 264, **ulag** ‘beyin emriyle hızlı posta için alınan ve diğerlerine ulaşıncaya kadar binilen at’ DLT 73 > [**ulox**] ‘taşıt, araç’ 0504210602/76, 0505230502/42

OTü. **yavgan**; **yavgan** ‘yavan’ EUTS 291, **yawgan aş** ‘içinde et bulunmayan yemek’ DLT 460, **yavan** ‘katıksız, yavan, yağsız’ KTS 315 > [**juwon**] ‘tuzlu veya ekşi tadı

olmayan yiyecek' 05042102

OTü. **yugurt; yuğrut** 'yoğurt' ED 905b, **yorgurd** 'yoğurt' EUTS 302, **yugrut** 'yoğurt'

DLT 100 > [**jokurt**] 'a.' 0504220302/48

OTü. **bog-; boğ-** 'boğmak' ED 311b, **boğ-** 'boğmak' EUTS 46, **bog-** 'boğmak' DLT 271

> [**boκ -**] 'a.' 0501231304/4

OTü. **yavaş; yavaş** 'yumuşak huylu, sakin' EUTS 291, **yavaş** 'yumuşak huylu' DLT 449

+ i+ [di] > [**javaftu**] 'yumuşak huylu, sakin' 162/9 > [**juwoj**] 'a.' 0501110204/18,

0501210703/16, 0504210203/72

OTü. **kod-; ko:d-** 'koymak' ED 595b, **koğ-** 'koymak' EUTS 180, **koğ-** ~ **kot-** 'koymak,

bırakmak' DLT 414 > [**goj -**] 'a.' 0501231301/56, 0504220301/20, 0501121801/17

OTü. **oyna-; oynat-** 'oylatmak' ED 275a, **oynat-** 'oylatmak' DLT 139 > [**ojno -**] 'a.'

0508110605/4, 0501231304/27

OTü. **bodu:-; boğu:-** 'boyamak' ED 300a, **boğu-** 'a.' DLT 558 > [**bojo -**] 'a.'

0508110605/21, 0508110605/22

OTü. **bodug; boğuğ** 'boya' ED 302a, EUTS **bodug** 'boya' 46, **boy** 'boya, renk' EUTS

49, **boğuğ** 'boya' DLT 269 > [**bojok**] 'a.' 0508110605/24

OTü. **bol-; bol-** 'olmak' ED 331a, **bol-** 'olmak' EUTS 47, **bo:l-** 'olmak' TT 177, **bol-**

'olmak' DLT 263 > [**bol -**] 'a.' 0504220101/53, 0501210703/7, 0510110101/8

OTü. **so:gan ~ so:gun; so:ğun** 'soğan' ED 812a, **soğan** 'sağan' EUTS 207, **so:gun**

'soğan' TT 178, **so:gan** 'soğan' DLT 206, **so:gun** 'soğan' DLT 206 > [**θokon**] 'a.'

0501220501/14, 0501220501/2, 0504220302/5

OTü. **togra-; toğra:-** ED 472b, **togra-** 'doğramak, kesmek' DLT 580 > [**doκro -**] 'a.'

0501220501/14, 0501231303/40

OTü. **togru; toğuru:** 'doğru' ED 473a, **togru** 'kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan

kuyruğu' DLT 212 > [**doκru**] 'a.' 0501121801/4, 0504210203/56, 0504210601/142

OTü. **kulak; kulğak** ‘kulak’ ED 621a, **kulak** DLT 76 > **[guloq]** ‘a.’ 0504220101/61, 0501210701/21

OTü. **soñ; song** ‘sonra’ EUTS 208, **soñ** DLT 601 + **[ra]** > **[θon]** ‘a.’ 0504210601/23, 0505230901/12, 0501210703/3, 0502111401/2

OTü. **tokı-; tokı-** ‘bir şeye vurmak’ ED 467, **tokı-** ‘dokumak’ DLT 562 > **[doqij -]** ‘a.’ 0501241702/7, 0504220801/19; **[doquj -]** 0505120301/11

Kelime Sonu:

OTü. **çorak; çorak** < *çor + ak ‘verimli olmayan’ KBS 251, çorak ‘ot bitmeyen tuzlu, çorak toprak’ KTS 53 > **[tʃolo]** ‘a.’ 0504210602/93

OTü. **oba; o:pa** ‘köy’ TT 177, **oba** ‘oğuzcada kabile’ DLT 55 > **[o:βo]** ‘a.’ 0501120601/17, 0501120601/8, 0501122201/3

OTü. **u:ça; u:ça** ‘uca, kuyruk sokumu, kış, arka’ TT 179, **uça** ‘sırt’ DLT 56, **uça** ‘I. sırt, arka II. oturak yeri, kış III. uca kemiği, kuyruk sokumu kemiği’ KTS 291 > **[u:ɟo]** ‘I. uca kemiği II. düğünde kesilen hayvanın uca bölgesinin etini yeni çiftlere yedirme merasimi’ 0508110604/4

OTü. **yorıga; yorıga** ‘yorga’ DLT 230 > **[jorɣo]** ‘a.’ 0502113101/70

OTü. **ugrat-; ugrat-** ‘göndermek’ DLT 135 > **[uɣro -]** ‘a.’ 0504220101/10, 0504210201/23

OTü. **soñ; song** ‘sonra’ EUTS 208, **soñ** DLT 601 + **[ra]** > **[θonro]** ‘a.’ 0502113101/16

OTü. **sor-; so:r(a)-** ‘sormak, sual etmek’ TT 178, **sor-** ‘Oğuzcada sormak’ DLT 524 > **[θo:ro -]** ‘a.’ 0504210201/55, 0501210701/1, 0504220802/25

[ø]

Arka, yuvarlak, yarı kapalı, daha düz ve normal uzunlukta olan [ø] altsesinin örnekleri oldukça azdır ve genelde [ɑ] sesinin tamamen değil de kısmen yuvarlaklaşmasından ortaya çıkmaktadır: ÖTm. **sonra** > [θonrø] 0501231301/19, ÖTm. **obalarda** > [o:βolordø] 0502111401/32, ÖTm. **kilometr** > [kilømetr] 0504210203/30, ÖTm. **hormatlar-da** > [hormotlor dø] 0505230502/46.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[-]	[kilømetr]	[θonrø]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

Fr. **kilomètre** ‘kilometre’ > [kilømetr] ‘a.’ 0504210203/30

Kelime Sonu:

ÖTü. **sonj**; **song** ‘sonra’ EUTS 208, **sonj** DLT 601 + [ra] > [θonrø] ‘a.’ 0501231301/19

[ø]

Orta, yuvarlak, yarı kapalı ve normal uzunlukta olan [ø] altsesi, Yomut ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde sadece iki örnekle sınırlanmak üzere oldukça seyrek biçimde kullanılmaktadır. Bu örneklerde görüldüğü gibi söz konusu altses, ulama yoluyla bitişik şekilde telaffuz edilen kelimelerde [o] sesinin bağlam etkisi altında bir az incelmesi

ve orta dilden telaffuz edilmesinden ortaya çıkmıştır: [boldʒoq dæ:l ɒno] > [boldʒөг gæ:r ɒno] 050911501/16, [boldʒoq dæ:] > [boldʒөг gæ:] 0501231301/25.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[boldʒөг gæ:]	[-]	[-]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

ÖTm. **bolcak däl** ‘olmayacak’ > [boldʒoq dæ:] > [boldʒөг gæ:] ‘a.’ 0501231301/25

Kelime Sonu:

-

3.2.1.2.1.1. /ö/

/ö/ sesbirimi genelde olağan [ø] ve daha düz [ø̥] değişkeleri şeklinde görülmektedir. Birçok tarihî veya çağdaş Türk lehçelerinde bu sesbirimin kullanımı ilk hece ile sınırlıyken Türkmen Türkçesinde ve Yomut ağzında hiç olmazsa fonetik düzeyde söz konusu sesbirim, ilk hecede gelen /ö/’lerin telaffuzunun yanı sıra ikinci ya da sonraki hecelerde gelen /e/lerin kısmen ([e > ø̥] şeklinde) veya tamamen ([e > ø̥] biçiminde) yuvarlaklaşmasından meydana gelen örneklerde de görülmektedir.

[ø]

Ön, yuvarlak, yarı kapalı ve normal uzunlukta olan [ø] altsesi, /ö/ sesbiriminin olağan telaffuzudur ve fonetik düzeyde bakılırsa kelimenin başı, ortası ve sonunda görülebilir: ÖTm. **öten** > [øtøn] 0501231301/80, ÖTm. **öykele-** > [øjkø[ø -] 0504210602/62, ÖTm. **gürrünler** > [gyrryŋ[ø] 0501231301/36.

#—	C—C	C—V	—#
[ø i]	[øtøn]	[øjkø[ø -]	[gyrryŋ[ø]
[ørt -]	[møj]	[dørø -]	[gøwrø]

Kelime Başı:

OTü. **öl-**; **öl-** ‘ölmek’ ED 125b, **öl-** ‘ölmek’ EUTS 150, **öl-** DLT 12 > [ø[-] ‘a.’ 0504210602/125, 0504210602/123

OTü. **öpkele-**; **öpkele-** ‘kızmak, öfkelenmek’ DLT 159; **övkälän-** ‘öfkelenmek’ EUTS 155 > [øjkø[ø -] ‘a.’ 0504210202/20, [øjkø[ø -] 0504210602/62

OTü. **ört-**; ***ört-** ‘örtmek’ ED 202b, **ört-** ‘örtmek’ DLT 628 > [ørt -] ‘a.’ 0504210201/65, 0504210201/66, 0504210201/68

OTü.**ew**; **äb** ‘ev, çadır’ OTG 242, **äb** ‘ev’ EUTS 68, **ew** DLT 27 > [øj] ‘a.’ 0501120201/17, 0501120601/18, 0501120601/9

Kelime İçi:

OTü. **bö:y**; **bö:y** ‘Oğuzcada örümcek’ DLT 505 > [møj] ‘a.’ 0504210201/47

OTü. **çöl**; **çöl** (< Moğ.) ‘çöl, bozkır’ > [tʃø[ø] ‘a.’ 0504220801/4, 0504220801/5

OTü. **çörek**; **çörek** ED ‘yuvarlak ekmek’ 429a, **çörek** ‘a.’ DLT 195 > [tʃørøk] ‘a.’ 0501231303/80, 0508110605/17

OTü. **kövre**; **kövre** ‘gövde, vücut’ ED 690b, **kövde** ‘a.’ KTS 160, **köwre** ‘ölü hayvanların, iç organları çürüyüp gittikten sonra ve eti kuruyup kemiğine yapıştıktan sonraki hali’ DLT 212 > **[gəwrə]** ‘vücut’ 0504220801/6

OTü. **söz**; **söz** ‘a.’ DLT 30 > **[θəð]** ‘a.’ 0508120101/9, 0505230901/17

OTü. **törü**; **törüt** ‘türetmek’ EUTS 250, **törü** ‘yaratılmak’ DLT 417 > **[dərə -]** ‘türemek’ 0508110601/29, 0501220601/26

OTü. **tüken**; **tükä** ‘bitmek, tükenmek’ EUTS 257, **tüke** ‘tamamlanmak, kalmamak’ DLT 563 + n-, **tüken** ‘tükenmek’ ME 192 > **[tykən -]** ‘a.’ 0508120101/10, 0508120101/69, 0508120101/10

OTü. **töşek**; **töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık’ EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’ DLT 195 > **[dyʃək]** ‘a.’ 0502111403/52, 0502111403/58

OTü. **yori**; **yori** ‘yürümek’ ED 957a, **yori** ‘yürümek’ EUTS 302, **yürü** ‘yürümek’ EUTS 307, **yori** ~ **yoru** DLT 608, **yo:ri** ‘yürümek’ TT 179 > **[jəri: -]** ‘a.’ 0504220301/8; **[jərij -]** 0501220601/13

OTü. **seb** ~ **sew**; **säbin** ‘sevinmek’ BK D 2, **sev** ‘sevmek’ ED 784b, **sew** DLT 815 > **[θəj -]** ‘a.’ 0508110602/9, 0504220801/16

OTü. **küreş**; **küreş** ‘güreşmek; savaşmak’ ED 747b, **küreş** ‘güreşmek’ DLT 238 > **[gərəʃ]** ‘a.’ 0504210601/104; **[wərəʃ]** 0502113101/66

OTü. **kör**; **kör** EUTS 116; **kör** ‘bakmak, görmek’ ED 736a, **kör** ‘bakmak, görmek’ DLT 187 > **[gər -]** ‘a.’ 0501121801/13, 0504220102/10, 0504210602/61

OTü. **tök**; **tök** ‘dökmek’ ED 477a, **tök** ‘dökmek, dağıtmak’ EUTS 249, **tök** DLT 273 > **[dək -]** ‘a.’ 0501210702/4, 0504210602/25

OTü. **köz**; **köz** ‘göz’ ED 756b, **köz** ‘göz’ EUTS 119, **köz** ‘göz’ DLT 40 > **[gəð]** ‘a.’ 0504210201/39, 0504220801/8, 0501231303/45; **[wəð]** 0501221301/8, 0502113101/47

Kelime Sonu:

OTü. **kövre**; **kövre**: ‘gövde, vücut’ ED 690b, **kövde** ‘a.’ KTS 160, **köwre** ‘ölü hayvanların, iç organları çürüyüp gittikten sonra ve eti kuruyup kemiğine yapıştıktan sonraki hali’ DLT 212 > [gəwrø] ‘vücut’ 0504220801/6

OTü. **törü**-; **törüt**- ‘türetmek’ EUTS 250, **törü**- ‘yaratılmak’ DLT 417 > [dərø -] ‘türemek’ 0508110601/29, 0501220601/26

3.2.1.2.1.1. /u/

Yomut ağzında /u/ sesbirimi olağan şekli [u] ve daha düz [ɯ] olmak üzere iki altses şeklinde görülmektedir.

[u]

Arka, yuvarlak, kapalı ve normal uzunluk özellikleri ile bilinen ve /u/ sesbiriminin olağan telaffuzu olarak kabul edilen [u] altsesi, kelimenin başında ve ortasında kullanılmaktadır. Son seste gelen [u] sesleri Türkmen Türkçesinde her zaman düzleştiği için söz konusu ses, genelde kelime sonunda kullanılmaz; ancak ulama yoluyla bitişik şekilde telaffuz edilen kelimelerde bazen arada kalan bu son ses konumundaki [u], düzleşmeden yuvarlak hâlini koruyabilir; örneğin: ÖTm. **turdu yaŋkı a:dam** > [turdu_u jaŋq a:dam] 0504210601/121.

#—	C—C	C—V	—#
[uɣ -]	[tuɬuq]	[ɟudo]	[turdu _u]
[uɰro -]	[ɟum]	[ɟufoq]	[-]

Kelime Başı:

OTü. **ulag**; **ulag** ‘ulak, yük hayvanı’ EUTS 264, **ulag** ‘beyin emriyle hızlı posta için

alınan ve diğerlerine ulaşıncaya kadar binilen at' DLT 73 > **[uloʁ]** 'taşıt, araç'
0504210602/76, 0505230502/42

OTü. **ulug; ulug** 'ulu, büyük' EUTS 264, **ulug** 'a.' DLT 37, **ulug** 'a.' ME 194 > **[uli]** 'a.'
0504220801/19, 0508110602/21

OTü. **ula-; u:la-** 'ulamak, bağlamak' TT 179, **ula-** 'bağlamak' EUTS 264, **ula-**
'bağlamak' DLT 556 > **[ullon -]** 'kullanmak' 0504220801/8, 0504220801/5; **[ullonul -]**
'a.' 0504220801/8

OTü. **ugra-; ugrat-** 'göndermek' DLT 135 > **[ukro -]** 'a.' 0504220101/10,
0504210201/23

OTü. **ur-; ur-** 'vurmak' EUTS 266, **ur- ~ u:r-** 'vurmak, dövmek' DLT 59, **hu:r-** 'vurmak,
koymak, bırakmak' TT 179 > **[ur -]** 'a.' 0501231201/19, 0508110605/12,
0501231201/20, 0501231201/22

Kelime İçi:

OTü. **buyruk; buyruk** 'a.' DLT 190 > **[bujruk]** 'a.' 0504120701/26

OTü. **kum; kum** 'a.' DLT 56 > **[gum]** 'I. toprak II. kum' 0502113101/10,
0504210203/70

OTü. **kurgak; kurgak** 'kuraklık, kıtlık' DLT 473 / kurkag 'çöl, suyu ve otu bulunmayan
çöl' DLT 234 > **[guroq]** 'kurak' 0501210703/18, 0504220301/31

OTü. **kurşak; kur** 'kuşak, kemer' DLT 747 / **kurşag** 'kemer') DLT 234, **kuşak** 'kuşak,
bele sarılan sargı' KTS 165 > **[gufoq]** 'kemer' 0504210601/100, 0504210601/104

OTü. **kuy-; kuy-** '(su vb.) dökmek' DLT 553 > **[guj -]** 'a.' 0505230501/43,
0504210201/92

OTü. **murç; mirç ~ murç** (< Sans. **mirca/mirca**) 'biber' ED 771b, **murç ~ mirç** 'a.'
EUTS 133, **murç** 'a.' DLT 173 > **[βurtʃ]** 'a.' 0501220501/4

OTü. **ottuz; ottuz** ‘otuz’ DLT 83 > [otuð] ‘a.’ 0502111403/57, 0505230901/10

OTü. **suvuk; suvuk** ‘yumuşak sıvı’ DLT 517, **suvuklık** ‘sıvı’ ED 878a, **suvi** ‘a.’ KTS 243 > [θuwuq] ‘a.’ 0504220302/13

OTü. **tuzak; tuzak** ‘a.’ EUTS 256, **tuzak** ‘avda kullanılan ağ’ DLT 191 > [duðoq] ‘a.’ 0504210203/41, 0504210203/31

OTü. **yu:t-; yu:t-** ‘yutmak’ TT 180, **yut-** ‘a.’ ED 885b, **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde yutmak’ DLT 422, **yut-** ‘a.’ ME 212 > [juwüt -] ‘a.’ 0501231303/88

OTü. **yumuş; yumuş** ‘hizmet, iş, faaliyet’ EUTS 305, **yumuş** ‘iki veya daha fazla adam arasındaki haberleşme, haber götürüp getirme’ DLT 449, **yumışlık** ‘iş için’ ME 212 > [jumuş] ‘birinden yapılması istenen iş’ 0502111403/67, 0502111403/67

OTü. **yugurt; yuğrut** ‘yoğurt’ ED 905b, **yoğurd** ‘yoğurt’ EUTS 301, **yugrut** ‘yoğurt’ DLT 100 > [jokurt] ‘a.’ 0504220302/48

OTü. **o:tuŋ; ho:tuŋ** ‘odun’ TT 178, **otuŋ (o:dduŋ)** ‘odun’, **otung** ‘odun’ EUTS 144, ED 60b, **otuŋ** DLT 11 > [o:dun] ‘a.’ 0502113101/49

OTü. **yavaş; yavaş** ‘yumuşak huylu, sakin’ EUTS 291, **yavaş** ‘yumuşak huylu’ DLT 449 + i+ [di] > [javaftu] ‘yumuşak huylu, sakin’ 162/9 > [juwoş] ‘a.’ 0501110204/18, 0501210703/16, 0504210203/72

OTü. **togru; toğuru** ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan kuyruğu’ DLT 212 > [dokr] ‘a.’ 0501121801/4, 0504210203/56, 0504210601/142

OTü. **suv; su:b** ‘su’ TT 180, **suw ~ su:w** ‘su’ DLT 12 > [θuw] ‘a.’ 0501120601/12, 0501120601/13, 0501120601/21

OTü. **kulak; kulğak** ‘kulak’ ED 621a, **kulak** DLT 76 > [guloŋ] ‘a.’ 0504220101/61, 0501210701/21

OTü. **tur-, tur-** ‘kalkmak, ayakta durmak, durmak’ EUTS 253, **tur-** ‘durmak’ DLT > [dur -] ‘a.’ 0501121802/23, 0501231301/52, 0504220301/9

[tur -] 0505230501/52, 0504210601/121, 0501120201/7

ÖTü. **tut-**; **tut-** ‘tutmak, yakalamak’ ED 451a, **tut-** ‘tutmak’ EUTS 255, **tut-** ‘tutmak’ DLT 412 > [tut -] ‘a.’ 0508120101/31, 0504220101/29, 0504210203/16, 0504210203/17

Kelime Sonu:

ÖTm. **turdu yaŋkı a:dam** > [turdu jaŋq a:dam] 0504210601/121

[u]

Arka, yuvarlak, kapalı, daha düz ve normal uzunlukta olan [u], genelde dudak uyumunun kısmen uygulandığı ancak daha düz bir /u/ sesinin üretildiği örneklerle sınırlıdır; örneğin: ÖTm. **yuwdundi** > [juwdunni] 0501231301/46, ÖTm. **dogrusı** > [doɣruθi] 0502113101/25, ÖTm. **guşuŋ** > [guʃuŋ] 0504210203/16 vb. /w/ ünsüzünün yuvarlaklaştırıcı etkisi altında kalan dar ünlü de bazen [u] altsesi şeklinde tezahür edebilir: ÖTm. **ga:wun** > [ga:wun] 0501122201/15. /bu/ ve /şu/ işaret zamirlerinde son seste kalan /u/ ünlüsü de düzleşmeye doğru eğilerek [u] şeklinde telaffuz edilebilir: ÖTm. **şu** > [ʃu] 0504220101/23, ÖTm. **şuwagt** > [ʃuma:t] 0501110203/15. Ayrıca bu ses bazı alıntı kelimelerde bağlam etkisi altında kalan /u/ ünlüsünün düzleşmeye yönelik eğiliminden kaynaklanabilir: A. الحمد لله > [æ]hæmdululla: 0501210703/15.

#—

C—C

C—V

—#

[-]

[juwdun-]

[doɣruθi]

[ʃu]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **yutun-**; **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde yutmak’ DLT 422 [+ In] > **[juwdun-]**

0501231301/46

OTü. **togru**; **toğuru**: ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan kuyruğu’ DLT 212 + **[sI]** > **[dokrũθi]** 0502113101/25

OTü. **ka:gun**; **ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ğun** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 > **[Ga:wũn]** 0501122201/15

Kelime Sonu:

ÖTm. **şu** ‘şu’ > **[ʃu]** 0504220101/23

3.2.1.2.1.1. /ü/

/ü/ sesbirimi olağan [y], yarı ince (orta dilden söylenen) [u] ve daha düz [y] olmak üzere birkaç değişke şeklinde kullanılmaktadır.

[y]

Ön, yuvarlak, kapalı ve normal uzunlukta olan [y] sesi, /ü/ sesbiriminin olağan ve en çok kullanılan biçimi olup kelimenin başında ve ortasında görülmektedir. Son ses olarak kullanılmaz; çünkü Türkmen Türkçesinin fonetik kurallarına göre kelime sonunda her zaman [y] yerine [i] sesi kullanılmaktadır; tabiki ulama sonucu bitişik telaffuz edilen iki kelimenin arasında kalarak artık orta ses konumuna geçen [y] sesleri, bu kuralın dışında kalır. Örneğin; ÖTm. **bir süri adam** > **[bir θyry a:dam]** 0504220301/10; YA. **yöri Yolma** > **[jory jolmo]** 0504220802/23 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[yt -]	[myŋ]	[jyrøk]	[jøry_]
[yðym]	[jyk[æ: -]	[dyfyr -]	[-]

Kelime Başı:

OTü. **üçünç**; **üçünç** ‘üçüncü’ ED 29a, **üçünç** ~ **üçünçi** ‘üçüncü’ EUTS, **üçünç** ‘üçüncü’ DLT 78 > [yʈʈyləndʒi] 0504210203/24, [yʈʈyləndʒi] 0501241701/24, 0502111403/66, 0508120101/40, [yʈʈyləndʒi] 0501121803/10

OTü. **üzüm**; **üzüm** ‘üzüm’ ED 288a, **üzüm** ‘üzüm’ EUTS 276, **üzüm** ‘üzüm’ DLT 50 > [yðym] ‘a.’ 0501220501/3, 0502113101/31, 0501220501/13

Kelime İçi:

OTü. **buyur-**; **buyur-** ‘a.’ DLT 526 > [byjyr -] ‘a.’ 0509210401/3

OTü. **kü:se-**; **kü:se-** ‘arzu etmek’ TT 185, **küse-** ‘arzu etmek, özlemek’ ED 749a, **küse-** ‘arzulamak, istemek’ DLT 561 > [kyjθe -] ‘a.’ 0508110605/12 > [kyjθe -] ‘a.’ 0508110605/12

OTü. **biŋ**; **bing** ~ **ming** ‘bin’ EUTS 43, **miŋ** ‘a.’ DLT 119, **miŋ** ‘a.’ ME 157 > [myŋ] ‘a.’ 0501242201/5, 0502111401/44

OTü. **tögi** ~ **tügi**; **tögi**: ‘ezilmiş veya temizlenmiş tahıl’ ED 478b, **tüki** ‘pirinç, pirinç kabuğu, soyulmuş darı’ EUTS 257, **tügi** ‘Oğuz lehçesinde akdarının kepeği alındıktan sonra kalan esas kısmı’ DLT 547 > [tuwi] ‘a.’ 0504220302/20, 0504220302/9, 0504220302/7

OTü. **tüken-**; **tükä-** ‘bitmek, tükenmek’ EUTS 257, **tüke-** ‘tamamlanmak, kalmamak’ DLT 563 + n-, **tüken-** ‘tükenmek’ ME 192 > [tykøn -] ‘a.’ 0508120101/10, 0508120101/69, 0508120101/10

OTü. **tüşür-**; **tüşür-** ‘düşürmek’ ED 566a, **tüşür-** ‘düşürmek’ EUTS, **tüşür-** ‘düşürmek’

DLT 308 > [dyfyr -] ‘a.’ 0504220101/20, 0504220101/21, 0504220301/3

OTü. **töşek**; **töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık’ EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’

DLT 195 > [dyfök] ‘a.’ 0502111403/52, 0502111403/58

OTü. **ötürü**; **ötrü/ötürü** ‘ötürü’ ED 64b, **ötgürü** ‘dolayısıyla, itibaren, neticesinde’

EUTS 154 > [tfyri:] ‘a.’ 0503111201/32, 0505220201/7, 0509210401/3; [tfyri:m]

0502111402/12, 0502111402/13, 0504210602/106

OTü. **yükle-**; **yükle-** ‘yüklemek’ ED 912b, **yüklemek** ‘yüklemek’ EUTS 306, **yükle-**

‘yüklemek’ DLT 579 > [jyk]æ: -] ‘a.’ 0502113101/11

OTü. **sür-**; **sür-** ‘sürmek’ ED 844a, **sür-** ‘gütmek, otlatmak, sürmek’ EUTS 214, **sür-**

‘birini bir yerden sürmek, önüne katıp sürmek,’ DLT 267, 215 > [θyr -] ‘a.’

0508110605/4, 0504210602/143, 0501221301/13, 0501221301/14

OTü. **yüz**; **yü:z** ‘yüz, çehre’ TT 186, **yüz** ‘yüz’ EUTS 307, **yü:z** ~ **yüz** ‘yüz, çehre’ DLT

35 > [jyð] ‘a.’ 0501121801/30, 0501122201/12, 0505110901/11

OTü. **süz-**; **süz-**; ***süz-** ‘süzmek’ ED 861a > [θyð -] ‘a.’ 0504220302/22

OTü. **tüş-**; **tüş-** ‘düşmek’ ED 560a, **tüş-** ‘düşmek’ EUTS 259, **tüş-** ‘düşmek’ DLT 270 >

[dyf -] ‘a.’ 0504210601/85, 0501231301/96, 0505220201/2

OTü. **kün** ~ **kü:n**; **kün** ~ **kü:n** ‘gün’ ED 725a, DLT 47 > [gyn] ‘a.’ 0504210203/17,

0504220101/47, 0505230501/52

Kelime Sonu:

OTü. **sürüg**; **sürüg** ‘sürü’ ED 850a, **sürüg** ‘sürü’ EUTS 214, **sürüg** ‘sürü’ DLT 196 >

[θyry] ‘a.’ 0504220301/10

[u]

Orta, yuvarlak, kapalı ve normal uzunlukta olan [u:] altsesi, genelde /w/ ünsüzünün gerileyici etkisi altında kalan /ü/ ünlüsünün incilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır: YA. üwüt- > [uwut -] 0501231303/65, ÖTm. tüwi > [tuwi] 0504220302/20, ÖTm. yüwrük > juwryk 0504210602/113 vb.

İstisnai durumlarda [u] sesi, /y/ ve /ş/ gibi inceltici seslerin etkisi altında ilk [y] sesine dönüştükten sonra, ikinci bir aşamada /w/'nin etkisiyle telaffuzu orta dil konumuna kayarak bir [u > y > u] değişim süreci gözlemlenmektedir: > [juwurt] 'yurt, konaklanma yeri' 0501242201/22, > [juwa:t] 'a.' 0505110901/27 vb.

Farsçadan alıntılanan birçok örnekte görüldüğü üzere ön damaktan telaffuz edilen ince [g] ve [k] seslerinin yanında yer alan [u:] ünlüsü, [uw] diftongu şekline dönüştürülmüştür: F. گوشه > [guwfe] 'a.' 0508110605/21, F. گوشى > [guwfi:] 0501231301/102, F. گوینده > [guwjende] 0502111403/68, F. کوچه > [kuwtfe] 0511110101/12, F. کوزه > [kuwze] 0501231301/72, F. لوله‌کشی > [luwlekeʃi:] 0501110203/2, F. میگو > [mi:guw] 0504220102/22, Fr. kilo 'kilo' > F. کیلو > [ki|uw] 0501110204/7 vb.

Kelime Başı:

OTü. ögit-; ögit- 'öğütmek' ED 103b, ögit- 'öğüttürmek' DLT 114 > [uwut -] 0501231303/65

OTü. üş-; üş- 'üşüşmek' DLT 93, üş- 'a.' KTS 299 > [uwʃ -] 0501231303/58, 0501231303/57

Kelime İçi:

OTü. tögi ~ tügi; tögi: 'ezilmiş veya temizlenmiş tahıl' ED 478b, tüki 'pirinç, pirinç

kabuğu, soyulmuş darı’ EUTS 257, **tügi** ‘Oğuz lehçesinde akdarının kepeği alındıktan sonra kalan esas kısmı’ DLT 547 > **[tuwi]** ‘a.’ 0504220302/20, 0504220302/9, 0504220302/7

OTü. **yügrük; yügürük** ‘süratle koşan, yügrük’ EUTS 306, **yügrük** ‘hızlı koşan’ DLT 68 > jawryŋ < jawryk + Iŋ 0504210602/113

OTü. **ögit-; ögi-** ‘öğütmek’ ED 103b, **ögit-** ‘öğüttürmek’ DLT 114 > **[uwul -]** ‘a.’ 0501231303/71, **[uwut -]** 0501231303/65

OTü. **şu** ‘şu’ KTS 254 + A. وقت > **[ʃuwa:t]** ‘a.’ 0505110901/27

ÖTm. **tüweleme** (tüf + e + lA-) > **[tuweleme]** 0501122201/18, 0501210703/2, 0504120701/7

OTü. **yurt; yurt** ‘yurt, kamp yeri, konaklama yeri’ KUY 242, **yurt ~ yurd** ‘terk edilmiş yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim yeri’ DLT 447, **yurt** ‘yurt, ev, yer’ ME 212 > **[juwurt]** ‘yurt, konaklanma yeri’ 0501242201/22 / **[juwürt]** ‘a.’ 0501210703/4, 0502111401/42, **[juwürt]** 0501210703/4, 0502111401/42

OTü. **bu; bu** ‘bu’ EUTS 51, **bu** ‘a.’ DLT 29 + **kün** ‘gün’ EUTS 122, **kün ~ kü:n** ‘a.’ DLT 47 > **[buwün]** 0501231303/83, 0505220204/7

A. عمو ‘amca’ > **[æmuw]** ‘a.’ 0501241701/27

F. گوشه ‘köşe’ > > **[guwʃe]** ‘a.’ 0508110605/21

F. گوشی ‘cep telefonu’ > **[guwʃi:]** ‘a.’ 0501231301/102, 0501231201/23

F. گوینده ‘spiker, konuşucu’ > **[guwjende]** ‘a.’ 0502111403/68

F. کوچه ‘sokak’ > **[kuwʃe]** ‘a.’ 0511110101/12

F. کوزه ‘testi’ > **[kuwze]** ‘a.’ 0501231301/72

F. لوله‌کشی ‘boru çekme, boru tesisatını kurma işi’ > **[luwlekeʃi:]** ‘a.’ 0501110203/2

F. میگو ‘karides’ > **[mi:guw]** ‘a.’ 0504220102/22

Fr. kilo ‘kilo’ > F. كيلو ‘a.’ > **[ki]uw]** ‘a.’ 0501110204/7, 0501110204/9, 0505220204/4

Kelime Sonu:

-

[y]

ön, yuvarlak, daha düz, kapalı ve normal uzunlukta olan [y], derlemde sadece şu örneklerde kullanılmıştır: ÖTm. **döredip** > **[dørødyp]** 0504220801/5, ÖTm. **döwüberyä:nler** > **[dəwyverjæ:llər]** 0502111401/10.

#—

C—C

C—V

—#

[-]

[dəwyverjæ:llər]

[dørødyp]

[-]

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **tög-**; **tö:g-** ‘dövmek’ ED 477a, **tög-** ‘(tuz vb. şeyleri) dövmek’ DLT 525 > **[dəwyver-]** ‘a.’ 0502111401/10, **[dəwdyr -]** 0502111401/11

OTü. **törüt-**; **törüt-** ‘türetmek’ EUTS 250, **törü-** ‘yaratılmak’ DLT 417 + [Ip] > **[dørødyp]** 0504220801/5

Kelime Sonu:

-

3.2.1.2.2. Sesbirimsel Değerde Bulunan Uzun Ünlüler ve Alt Sesleri

Türkmen Türkçesinin Saha (Yakut) Türkçesi ile birlikte OTü.'deki birincil ve tarihî uzun ünlüleri en iyi şekilde koruyan lehçe olduğu artık tartışmasız bir konudur (Tekin 1995: 38). Türkmen Türkçesinde birincil uzun ünlülerin yanı sıra kelimenin çeşitli konumlarında ikincil uzunlukta olan ünlülerin kullanımı da yaygındır. Söz konusu uzun ünlüler, genelde telaffuz süresi açısından normal uzunluktaki ünlünün iki katıdır; ancak bazı konumlarda fonetik veya morfofonolojik gerekçelerden dolayı yarı uzun (yani bir buçuk birimlik) biçimde telaffuz edildiği de kısmen görülmektedir.

OTü. ile Türkmen Türkçesinin Yomut ağzı arasında artsüremlî bir karşılaştırma yapıldığında birincil uzun ünlülerin durumu şu şekildedir:

Çizelge 17. OTü. ile Türkmen Yomut ağzında birincil uzun ünlülerin durumu

	Durum	Açıklama	Örnekler
1	uzun = uzun	OTü.'deki uzun ünlü aynen korunmuştur.	OTü. ba:y 'zengin' > [ba:j] OTü. o:pa 'köy' > [o:βo]
2	uzun > kısa	OTü.'deki uzun ünlü kısalmıştır.	OTü. çı:n 'gerçek, doğru' > [tʃuɪn] OTü. kü:n 'gün' > [gyn] OTü. yè:l ~ yi:l 'yel, rüzgar' > [jel] OTü. bö:y 'örümcek' > [møj]
3	uzun > diftong	OTü.'deki uzun ünlü, bir diftonga dönüşmüştür.	OTü. sü:t 'süt' > [θyjt] OTü. yè:- ~ yi:- 'yemek' > [ij -] OTü. kı:nan- 'cezalanmak' > [gijnan -] OTü. yu:t- 'yutmak' > [juwt - ~ juwut -] OTü. yurt 'yurt' > [juwrt ~ juwurt]

Bu artsüremlî karşılaştırma sonucu Türkmen Yomut ağzının birtakım kelimelerinde ilk hecede yer alan ancak birincil uzun ünlülerden sayılmayan ve dilin tarihî süreçlerinde ortaya çıkan diğer örneklerinin bulunduğu da ortaya çıkar:

Çizelge 18. Türkmen Türkçesinde Sonradan Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler

	Durum	Açıklama	Örnekler
1	uzun < kısa	Günümüzdeki uzun ünlü, OTü.'deki bir kısa ünlünün uzaması sonucu ortaya çıkmıştır.	OTü. dede 'baba' > [dæ:de]
2	uzun < diftong	Günümüzdeki uzun ünlü, bir diftongdan gelişmiştir.	OTü. kıyş- 'sapmak' > [gi:far-]
3	ses düşmesi veya büzülme olayı sonucu ortaya çıkan uzun ünlüler		OTü. yaňhg 'gibi' > [ja:li] OTü. körküt- > [kø:køð-] OTü. tagay 'dayı' > [da:ji]
4	alıntı kelimelerdeki uzun ünlüler		Far. کے 'ki' > [ke:] Ar. تعداد 'sayı' > [te:da:d]

3.2.1.2.2.1. Birincil Uzun Ünlüler

Uzunluk özelliğinden dolayı bağlam etkisi altında değişime uğramaya karşı daha dirençli olan uzun ünlülerde değişke sayısı daha seyrektr. İran Türkmen Yomut ağzında uzun ünlü sesbirimleri ve onların altsesleri şu şekilde sıralanabilir:

/a:/

[aː] : arka, düz, açık, yarı uzun

[a:] : arka, düz, açık, uzun

[ãː] : arka, düz, açık, yarı uzun, genizsil

[ã:] : arka, düz, açık, uzun, genizsil

[ɒː] : arka, yuvarlak, açık, yarı uzun

[ɒ:] : arka, yuvarlak, açık, uzun

[õ:] : arka, yuvarlak, açık, uzun, genizsil

[aː] : ön, düz, açık, yarı uzun

[a:] : ön, düz, açık, uzun

/e:/

[eː] : ön, düz, yarı kapalı, yarı uzun

[e:] : ön, düz, yarı kapalı, uzun

[ẽː] : ön, düz, yarı kapalı, yarı uzun, genizsil

[ẽ:] : ön, düz, yarı kapalı, uzun, genizsil

/ä:/

[æː] : ön, düz, açığa yakın, yarı uzun

[æ:] : ön, düz, açığa yakın, uzun

[ãː] : ön, düz, açığa yakın, yarı uzun, genizsil

[ã:] : ön, düz, açığa yakın, uzun, genizsil

/ɯ:/

[ɯː] : arka, düz, kapalı, yarı uzun

[ɯ:] : arka, düz, kapalı, uzun

[ũː] : arka, düz, kapalı, uzun, genizsil

[ɨː] : orta, düz, kapalı, yarı uzun

[ɨ:] : orta, düz, kapalı, uzun

[ĩː] : orta, düz, kapalı, uzun, genizsil

/i:/

[iː] : ön, düz, kapalı, yarı uzun

[i:] : ön, düz, kapalı, uzun

[ĩː] : ön, düz, kapalı, yarı uzun, genizsil

[ĩ:] : ön, düz, kapalı, uzun, genizsil

[i:] : ön, daha yuvarlak, kapalı, kapalı, uzun

/o:/

[oː] : arka, yuvarlak, yarı kapalı, yarı uzun

[o:] : arka, yuvarlak, yarı kapalı, uzun

[õ:] : arka, yuvarlak, yarı kapalı, uzun, genizsil

/ö:/

[øː] : ön, yuvarlak, yarı kapalı, yarı uzun

[ø:] : ön, yuvarlak, yarı kapalı, uzun

/u:/

[uː] : arka, yuvarlak, kapalı, yarı uzun

[u:] : arka, yuvarlak, kapalı, uzun

[ũ:] : arka, yuvarlak, kapalı, uzun, genizsil

[u:] : orta, yuvarlak, kapalı, uzun

/ü:/

[yː] : ön, yuvarlak, kapalı, yarı uzun

[y:] : ön, yuvarlak, kapalı, uzun

[ÿ:] : ön, yuvarlak, kapalı, uzun, genizsil

3.2.1.2.2.1.1. /a:/

İran Yomut ağzı ile ilgili derlemde /a:/ sesbirimi, olağan [ɑ:], yanındaki seslerin etkisi altında değişen yuvarlak [ɒ:] ve ince [a:] değişimleri şeklinde kullanılmaktadır.

[ɑ:]

Ses özellikleri açısından arka, düz, açık ve uzun olan [ɑ:], /a:/ sesbiriminin olağan telaffuzu olarak kabul edilmekle birlikte diğer altseslere kıyasla kullanım açısından en çok sıklığa sahiptir:

#—	C—C	C—V	—#
[a:ð]	[ba:j]	[ʃa:ka]	[na:rða:]
[a:ka]	[θa:wʃi]	[ba:luq]	[bola: -]

OTü. **ba:y; ba:y** ‘zengin’ TT 172, **ba:y** ED 384a > **[ba:j]** ‘a.’ 0501120201/1, 0504210602/36

OTü. **ba:lık; ba:lık** TT 172, **balık** ‘a.’ DLT 49 > **[ba:luq]** ‘a.’ 0510110101/19, 0510110101/20

OTü. **ça:ka; ça:ka** ‘küçük, çocuk’ TT 172, **çağa** ‘tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu’ KTS 45 > **[ʃa:ka]** ‘çocuk’ 0504220101/1, 0504210202/23

OTü. **kañ; kañ** ‘baba’ KUY 250, **kañ** ‘a.’ EUTS 165, **kañ** ‘a.’ ED 630b, **kañdaş** ‘babaları bir olan’ DLT 611 > **[qa:qa]** ‘dede’ 0501242201/1, 0505230502/12

OTü. **sav; sab** ‘söz, haber, bilgi, mesaj’ KUY 293 + çl, **sa:wçı** ‘Oğuz lehçesinde dünürler arasında haber getirip götüren elçi’ DLT 512 > **[θa:wʃi]** ‘a.’ 0505230901/20

OTü. **sarig ~ sa:rıg; sarig ~ sa:rıg** ‘sarı’ DLT 47 > **[θa:ri]** ‘a.’ 0508110602/21, 0508110602/25

OTü. **kagan ~ xa:n; kagan ~ kan** ‘kağan, han, hükümdar’ EUTS 161-164, **xa:n** ‘hakan’ DLT 43 > **[ha:n]** ‘a.’ 0501210703/14, 0501220502/15

OTü. **ya:s; ya:s** ‘yas, matem’ TT 175, **ya:s** ‘Oğuzcada ölüm, helak’ DLT 514 > **[ja:θ]** ‘a.’ 0501121802/22

OTü. **yañlg; yañlg** ‘... kabilinden’ EUTS 284 / **yang** ‘ölçü, miktar, hacim’ EUTS 283, **yañ** ‘kalıp’ DLT 602 + llg > **[ja:li]** ‘a.’ 0501110201/3, 0501121801/16

OTü. **ya:ylag; yaylag** ‘yayla’ DLT 10 > **[ja:jlax]** ‘a.’ 0504120701/30

OTü. **a:ç; a:ç** ‘aç’ TT 171, **aç** ‘aç’ EUTS 1, **a:ç** ‘aç’ DLT 52 > **[a:ʃ]** (< **[a:ʃ]**) ‘a.’ 0504210203/41; **[a:ɟux -]** ‘a.’ 0501231302/11

OTü. **a:g-**; **a:g-** ‘değişmek, başkalaşmak, çevrilmek’ TT 171, **a:g~ag-** ‘değişmek’ DLT 542 > [**ɑ:ɣ -**] ‘a.’ 0504220801/10, 0504210601/24, 0508110601/27

OTü. **aga**; **aga** ‘ağabey’ EUTS 6, **aga** ‘ağabey, büyük erkek kardeş’ KTS 3 > [**ɑ:ɣɑ**] ‘a.’ 0501110203/3, 0504210602/124, 0508110605/2

OTü. **ıgla-**; **ıgla-** ED 85b, **ıgla-** ‘ağlamak’ EUTS 85, **ı:glɑ-** “ TT 175, **ıgla-** / **yıgla-** DLT 146

OTü. **a:gıla-**; **a:gı** ‘feryat, ağıt’ TT 171 + **la-** > [**ɑ:ɣla -**] ‘a.’ 0501240201/16, 0505220201/5

OTü. **a:r-**; **a:r-** ‘aldatmak’ TT 171, **a:r-** ~ **ar-** ‘yorulmak’ DLT 96, **ar-** ‘yorulmak’ EUTS 20 > [**ɑ:r -**] ‘a.’ 0502111403/3, 0502111403/65

OTü. **a:gu**; **a:gu** ‘ağı, zehir’ TT 171, **agu** ‘a.’ DLT 57 > [**ɑ:wũ**] ‘a.’ 0501240201/26

OTü. ***ka:pa-**; **ka-** ‘etrafını çevirmek’ DLT 554 > [**ɣɑ:vɑ -**] ‘a.’ 0504220801/8

OTü. **ka:p** ‘kap, tulum, çuval, torba’ TT 173, **ka:b** ED 578b, **ka:p** ‘a.’ DLT 107 > [**ɣɑ:p**] ‘a.’ 0505230501/51

OTü. **a:lɔa-**; **a:lta-** ‘aldatmak’ TT 171, **alda-** ‘hile yapmak, aldatmak’ DLT 139 > [**ɑ:lɔa -**] ‘a.’ 0501231303/7, 0501120201/4

OTü. **az** ~ **a:z**; **az** ~ **a:z** ‘az’ ED 277a, **az** ‘az, biraz’ EUTS 28, **a:z** ~ **az** ‘az’ DLT 50, **ha:z** ‘az’ TT 173 > [**ɑ:ð**] ‘a.’ 0501121803/2, 0501220502/18, 0502111402/4

OTü. **ba:ça**; **ba:ça** ‘bacanak’ TT 172 > [**ba:ɟɑ**] ‘a.’ 0501231304/34

OTü. **ba:la**; **ba:la** ‘yavru, çocuk’ TT 172, **bala** ‘kuş yavrusu, genel olarak hayvan yavrusu’ DLT 403 > [**ba:la**] ‘a.’ 0505230502/15, 0505230502/16

OTü. **ba:hk**; **ba:hk** ‘balık’ TT 172, **balık** ‘a.’ DLT 49 > [**ba:luq**] ‘a.’ 0510110101/19, 0510110101/20

OTü. **ba:y**; **ba:y** ED ‘zengin’ 384a, **ba:y** ‘a.’ DLT 176, **ba:y** ‘a.’ TT 172 > [**ba:j**] ‘a.’ 0501120201/1, 0504210602/36, 0504210602/56

OTü. **ça:tır; ça:tır** ‘çadır’ DLT 204, **ça:dır** ‘a.’ TT 172, **çadır** ‘a.’ ME 110 > [tʃa:duɾ]
‘a.’ 0501242201/10, 0504210201/23

OTü. **ça:ka; ça:ka** ‘küçük, çocuk’ TT 172, **çaga** ‘tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu’ KTS
45 > [tʃa:ka] ‘a.’ 0504220101/1, 0504210202/23

OTü. **ta:g ~ tag; ta:ğ** ‘dağ’ ED463a, **tağ** ‘dağ’ EUTS 219, **ta:ğ** TT 174, **ta:g~ tag** DLT
35 > [da:ɣ] ‘a.’ 0504220301/31, 0504220301/47, 0505230501/62

OTü. **ka:nat; ka:nat** ‘kanat’ TT 173, **kanat** ‘a.’ DLT 180, **kanat** ‘a.’ ME 134 > [ka:nat]
‘a.’ 0504210203/43

OTü. **sa:n; sa:n** ‘sayı’ DLT 513, **sa:n** ‘a.’ TT 174,
[θa:n] ‘a.’ 0504220801/41, 0501210703/10, 0501231303/43 > OTü. **sa:na-** ‘saymak’
DLT 565, **sa:na-** ‘a.’ TT 174, **sana-** ‘a.’ ME 172
[θa:na -] ‘a.’ 0501231303/16

OTü. **sa:vçı; sa:wçı** ‘Oğuz lehçesinde dünürler arasında haber getirip götürən elçi’ DLT
512, **sa:b** ‘söz, haber’ TT 174 + çı, **savçı** ‘haberci, geveze’ EUTS 199, **savçı** ‘elçi’ ME
173 > [θa:wʃi] ‘a.’ 0505230901/20

OTü. **ya:s; ya:s** ‘Oğuzcada ölüm, helak’ DLT 514, **ya:s** ‘yas, matem’ TT 175, **yas** ‘a.’
ME 204 > [ja:θ] ‘a.’ 0501121802/22

OTü. **yaş ~ ya:ş; yaş ~ ya:ş** ‘taze’ DLT 446, **yaş** ‘yaş, taze’ EUTS 289, **yaş** ‘ıslak, taze,
yaş’ ME 205 > [ja:ʃ] ‘a.’ 0501231301/14, 0501231303/77, 0501231303/85

OTü. **ya:t; ya:t** ‘yabancı, ecnebi’ DLT 218, **ya:t** ‘yad, yabancı’ TT 175 > [ja:t] ‘a.’
0508110605/19

OTü. **a:k; a:k ~ ak** ‘beyaz’ ED 75a, **aķ** ‘ak, beyaz’ EUTS 8, **a:k ~ ak** ‘Oğuzcada beyaz’
DLT 53 > [a:q] ‘a.’ 0501121801/30, 0504210201/97

OTü. **ta:ş; ta:ş** ‘taş’ ED 557a, **ta:ş** TT 174 > [da:ʃ] ‘a.’ 0504210201/23, 0504210201/24,
0504210601/142

OTü. **ta:r**; **ta:r** ‘dar’ ED 528a, **ta:r** TT 174 > [**da:r**] 0501231303/67

OTü. **ta:rık-; ta:rık-** ‘daralmak, sıkılmak’ TT 174, **tarık-** ‘(yer, mekan vb.. şeyler) daralmak’ DLT 326 > [**da:ruuḫ -**] ‘a.’ 0504210203/61

OTü. **ba:r**; **ba:r** ‘var’ TT 172, **ba:r** ‘var’ ED 353a, **ba:r** ~ **bar** ‘var’ DLT 34, **bar** ‘var’ EUTS 32 > [**ba:r**] ‘a.’ 0501231301/28, 0504210201/20, 0504210602/118

OTü. **a:v**; **a:b** ‘av’ TT 171, **ab** ‘a.’ EUTS 1, **a:w** ~ **av** ‘a.’ DLT 27 > [**a:w**] ‘a.’ 0504210203/12, 0504210602/79, 0504220102/16

OTü. **ka:l**; **kal-** ‘kalmak’ ED 615b, **kal-** ‘a.’ EUTS 163, **ka:l-** ‘a.’ TT 173, **kal-** ~ **ka:l-** ‘a.’ DLT 513 > [**ga:l -**] ‘a.’ 0504210602/20, 0504210201/79, 0504210201/25

OTü. **bagla-; ba:-** ‘bağlamak’ ED 292a, **bağla:-** ED 314b, **bağla-** ‘bağlamak’ EUTS 31, **ba-** ‘bağlamak’ EUTS 32, **ba:-** ‘bağlamak’ DLT 554 > [**ba:ḫla -**] ‘a.’ 0504210203/39; [**ba:ḫlan -**] 0504220101/15, 0504220101/7

OTü. **ka:gun**; **ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ḡu:n** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 > [**ga:wuṇ**] ‘a.’ 0501121803/1; [**ga:wuṇ**] 0501110204/9, 0501122201/15, 0501110204/4

OTü. **ka:n** ‘kan’ TT 173, **ka:n** ~ **kan** ‘kan’ DLT 58 > [**ga:n**] ‘a.’ 0504220801/24

OTü. **ya:g** ~ **yag**; **ya:ḡ** ‘yağ’ ED 895a, **ya:g** ‘yağ’ TT 175, **yaḡ** ‘yağ’ EUTS 279, **ya:g** ~ **yag** ‘yağ’ DLT 101 > [**ja:ḫ**] ‘a.’ 0501220501/6, 0504220302/13, 0504220302/48

OTü. **ka:r**; **ka:r** ‘kar’ ED 641a, **ka:r** ‘kar’ TT 173, **ḫar** ‘kar’ EUTS 166, **ka:r** ‘kar’ DLT 5 > [**ga:r**] ‘a.’ 0504220301/47, 0504220301/49

OTü. **kazgan**; **ka:zgan** ‘kazan’ TT 173; **kazḡa:n** ‘kazan’ ED 682a, **kazgan** ‘çöküntü, çatlak ve yarıklar bulunan arazi, çukur’ DLT 13 > [**ga:ḡan**] ‘a.’ 0504220302/26, 0501220501/6

OTü. **kadın**; **ka:dın** ‘kayın, dünür’ TT 173, **kadın** ‘kayın’ DLT 27 > [**ga:jũna:ḫa**] ‘a.’ 0501231301/10; [**ga:jũnata**] 0505230501/16, 0505230501/17

OTü. **a:t; a:t** ‘ad, isim’ TT 172, **a:t ~ at** ‘isim, unvan’ DLT 52 > [**a:t**] ‘a.’ 0501242201/13, 0501242201/25, 0502111401/36

[**a:d**] 0504210601/58, 0504210601/55, 0502111403/1

OTü. **a:y; ay** ‘ay (otuz gün)’ EUTS 26, **a:y** ‘yılın 12 bölümğnden biri’ DLT 54 > [**a:j**] ‘a.’ 0501110203/18, 0501120601/20, 0501120601/21

OTü. **a:ğrı-; ha:ğrı-** ‘ağrımak’ TT 172, **ağrı-** ‘ağrımak’ EUTS 8, **agri-** ‘ağrımak’ DLT 35 > [**a:ɰur -**] ‘a.’ 0505220203/14, 0505220203/15, 0505220204/39

OTü. **yan ~ ya:n; yan** ‘taraf, yan’ EUTS 283, **ya:n** ‘yan’ TT 175, **ya:n** ‘kalça kemikleirnin başları; kalça kemiği’ DLT 515 > [**ja:n**] ‘a.’ 0504210201/50, 0504210601/150, 0504220802/31

OTü. **ya:z; ya:z** ‘ilkbahar’ TT 175, **yaz** ‘yaz, ilkbahar’ EUTS 291, **ya:z** ‘yaz’ DLT 451 > [**ja:ð**] ‘a.’ 0502111401/13, 0502111401/14, 0502111401/20

OTü. **tam ~ ta:m; ta:m** ‘duvar, çatı’ TT 174, **tam** ‘duvar’ EUTS 222, **ta:m ~ tam** ‘duvar, sur’ DLT 36 > [**ta:m**] ‘a.’ 0504210601/122, 0504210602/31, 0505110901/11

OTü. **a:ra; ha:ra** ‘ara’ TT 173, **ara** ‘ara, orta’ EUTS 18, **ara** ‘(çekim edatı olarak) arasında, arasına, bir şeyin ortası’ DLT 56 > [**a:ra**] ‘a.’ 0501231303/56, 0504220101/26, 0505110901/5

OTü. **sa:rig; sa:rig** ‘sarı’ TT 174, **sarig** ‘sarı’ EUTS 197, **sa:rig ~ sarig** ‘sarı’ DLT 47 > [**θa:ri**] ‘a.’ 0508110602/21, 0508110602/25, 0508110602/16

OTü. **ça:kır-; ça:kır-** ‘çağırmaq’ TT 172, **çakrış-** ‘Oğuz lehçesinde karşılıklı çağırmaq’ DLT 371 > [**tʃa:ɰur -**] ‘a.’ 0504210201/61

OTü. **a:g; a:g** ‘ağ, balık ağı’ TT 171, **a:ğ** ‘ağ’ ED 75a > [**a:ɢ**] ‘a.’ 0504220101/65

[ɒ:]

Arka, yuvarlak, açık ve uzun özelliklerini kendinde barındıran [ɒ:] altsesi, Yomut ağzı ile ilgili derlemimizde çok az bulunmakta olup genelde [ɑ:] sesinin yuvarlak ünlü veya /w/ ünsüzünün etkisi altında dudaksıllaşması ile ortaya çıkmaktadır: ÖTm. **ullaka:n** > [oloqɒ:n] ‘a.’ 0501210701/2, A. هوا > [hɒwɒ:] 0501231303/66, A. هوائی/هوايي > [hɒwɒ:ji:] 0504220302/63, ÖTm. **ho:w** > [hɒ:w] 0505220202/18.

Bazı örneklerde morfofonolojik etkenlerden dolayı veya alıntı kelimelerden dolayı bir [ɑ: > ɒ:] değişimi söz konusu olabilir. Örneğin; ÖTm. **bilemo:k** > [biɛmɒ:q] 0504210203/56; Fr. **canal** > F. كنال > [kenɒ:l] 0504210601/34.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[oloqɒ:n]	[hɒwɒ:ji:]	[hɒwɒ:]

ÖTm. **ullaka:n** ‘kocaman’ > [oloqɒ:n] ‘a.’ 0501210701/2, 0504210201/61

A. هوا ‘hava’ > [hɒwɒ:] ‘a.’ 0501231303/66

A. هوائی/هوايي ‘boş ve saçma’ > [hɒwɒ:ji:] ‘a.’ 0504220302/63

ÖTm. **ho:w** ‘hey!’ > [hɒ:w] ‘a.’ 0505220202/18

ÖTm. **bilemo:k** ‘bilmiyorum’ > [biɛmɒ:q] ‘a.’ 0504210203/56

Fr. **canal** ‘kanal’ > F. كنال ‘a.’ > [kenɒ:l] ‘a.’ 0504210601/34, 0504210601/41

[ɑ:]

Ön, düz, açık ve uzun özellikleriyle tanımlanan [ɑ:] altsesinin örnekleri, İran Yomut ağzında çok az bulunmakla birlikte genel olarak [ɑ:] sesinin şu etkenlerden dolayı incelmelerinden ortaya çıkmaktadır: 1) [j] sesinin inceltici etkisi altında: F. يا > ÖTm. **ya:** > [ja:] 0501221301/14, A.>F. فضای مجازی > [fæza:je mædʒa:zi:] 0511110101/5 2) [g],

[ɣ] veya [k] sesinin inceltici özelliği ile: F. **ایستگاه** > [i:sga:] 0502111403/11, F. **دستگاه** > [deθya:] 0504210601/72, A. **وكالة/وکالت** [weka:latu] 0504210201/21 3) -yAr, -yAn eklerinin telaffuzu ile ilgili olarak: ÖTm. **barya:rlar** > [barja:lla] 0501221301/8, ÖTm. **gelyä:rkä:** > [gelja:qa:] 0504210601/130 4) Ulama yoluyla bitişik şekilde söylenen kelimelerde önceki veya sonraki ince sıradan kelimenin telaffuzunun etkisi altında: ÖTm. **yayra:p gelyä:n** > [jajra:g geljæ:n] 0501220502/8, **bolma:ga çem** > [βolma:ʃem] 0501231303/8.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[bilja:q]	[weka:lat]	[da:nuʃya:]

A.>F. **فضای مجازی** ‘sanal ortam’ > [fæza:je mædʒa:zi:] ‘a.’ 0511110101/5

A. **وكالة** ‘vekalet’ > [weka:lat] ‘a.’ 0504210201/21

ÖTm. **barya:rlar** ‘gidiyorlar’ > [barja:lla] ‘a.’ 0501221301/8

ÖTm. **ölyä:rsiñ diydi** ‘ölüyorsun dedi’ > [ølja:ŋ ðijdi] ‘a.’ 0501231301/23

ÖTm. **bilinmeyä:r-de** ‘bilinmiyor da’ > [biʃinmeja:da:] ‘a.’ 0501231303/80

ÖTm. **etmeyä:n-de** ‘etmemiş de’ > [etmeja:n na:] ‘a.’ 0501231303/93

ÖTm. **bilyä:ris** ‘biliyoruz’ > [bilja:q] ‘a.’ 0501231304/37

ÖTm. **berya:n** ‘vermekte olan’ > [berja:n] ‘a.’ 0502111403/3

ÖTm. **gelyä:rkä:** ‘gelirken’ > [gelja:qa:] ‘a.’ 0504210601/130

ÖTm. **yayra:p gelyä:n** ‘yayılarak ilerleyen’ > [jajra:g geljæ:n] ‘a.’ 0501220502/8

ÖTm. **bolma:ga çem** ‘olması muhtemel’ > [βolma:ʃem] ‘a.’ 0501231303/8

ÖTm. **bilemo:k ki:** ‘bilmiyorum ki’ > [biʃema:k ki:] ‘a.’ 0501231304/19

ÖTm. **kı:nra:k gördi** ‘zoruna gitti’ > [Gi:rra:g gørdi] ‘a.’ 0504210602/61

ÖTm. **ya:şa:p gelyä:rler** ‘yaşayarak geliyorlar’ > [ja:ʃa:g geljæ:ller] ‘a.’

0504220801/39

YA. **şuta:k geldik** ‘şuraya geldik’ > [ʃuta:g geljik] ‘a.’ 0504220802/24

YA. **buta:k gelende** ‘buraya gelince’ > [bʊta:g gelenne] ‘a.’ 0505220202/11

F. **یا** ‘veya’ > [ja:] ‘a.’ 0501221301/14

F. **ایستگاه** ‘durak’ > [i:sga:] ‘a.’ 0502111403/11

F. **دستگاه** ‘cihaz’ > [deθya:] ‘a.’ 0504210601/72

F. **دانشگاه** ‘üniversite’ > [da:nuʃya:] ‘a.’ 0505230501/10

ÖTm. **ekilyä:r** ‘ekiliyor’ > [ekiljæ:] ‘a.’ 0501122201/15

ÖTm. **edyä:r** ‘ediyor’--’ > [etja:] ‘a.’ 0501231301/36

3.2.1.2.2.1.2. /e:/

Elimizdeki derlemde /e:/ sesbiriminin fonetik tezahürü, [e:] biçimindedir:

[e:]

Ön, düz, yarı kapalı ve uzun özelliklerle tanımlanan [e:]’nin Türkmen Türkçesinde fonemik değere sahip örnekleri bulunmamaktadır ve normal uzunlukta olan /e/ sesinin uzaması gerektiği morfofonolojik durumlarda da /e:/ yerine her zaman /ä/ kullanılmaktadır. Aslında /e/ ve /ä:/ nitelik bakımından farklı birer ses olsalarda işlevsel açıdan bir çift sayılabilirler; çünkü gerek tarihî süreçte görülen birincil uzun ünlülerde gerek ikincil uzunluk durumlarında /e:/ ünlüsünün kullanılması gereken bütün konumlarda her zaman /ä:/ ünsüzü tezahür etmektedir. Günümüz Türkmen Türkçesinde ve İran Yomut ağzında normal uzunluktaki /ä/ sesbiriminin yok denilecek kadar seyrek kullanılması da bu savı destekler niteliktedir.

Türkmen Türkçesinde [e:] sesinin olup olmadığı konusu ile ilgili fikir bildiren Rus Türkolog N.K. Dmitriyev şu görüşü ileri sürmektedir: “Uzun e sesinin gerek ölçünlü dilde

gerek ağızlarda olmadığı aşıkardır; ancak nadir olarak büzüşme sonucu ortaya çıkan bazı ses kombinelerinde görünür: ge:r < geler, be:r < berer (Merv ağızı)”. Ölçünlü Türkmen dili ve bazı ağızlar ile ilgili nispeten doğru olan bu görüş, daha iyi izah edilmeye muhtaçtır; çünkü bu ifade, temel kelimelerde dahi [e:]sesini kullanan ağız ve altağızların birkaçını kapsamamaktadır. [e:] ünlüsünün yaygınlığı ile ilgili Türkmencenin ağızlarını üç gruba ayırabiliriz: 1) Seyrek e:’li ağızlar: Bu gruba Teke, Göklen ve Yomut Batı altağızını alabiliriz. Bu ağızlarda e: sesi, aşağıdaki birtakım ses değişimlerine maruz kalan kelimelerde görülmektedir: geler > ge:r, berer > be:r (Teke); sö:k-/sö:g->se:v- (Göklen); sö:güş- > sö:wüş- (Yomut-Batı altağızı). 2) e: sesini kullanmayan ağızlar: Salır, Sarık, Yomut Kuzey altağızı vb. Elbette bu ağızlarda da e: sesinin kullanımını duygu anlamı yüklü kelimelerde görmek mümkündür ancak bu sesin sesbirimsel değeri bulunmamaktadır. 3) Çok sayılı e: kullanan ağızlar: Kıraç, Çeges ve Çandır gibi bazı dorsal ağızlar. Söz konusu ağızlarda e: sesi, i:, ä:, e sesleri ve ayrıca ay, ı:h ses bileşenlerinin yerine kullanılmaktadır (Amansarıyev 1970: 80-81).

Elimizdeki derleme bakıldığında /e:/ sesbiriminin örnekleri, İran Yomut ağızında da yok denebilir; çünkü bu sesbirim için bulunabilecek birincil uzunluk örnekleri (ses taklitleri, ünlemler ve alıntı kelimeler hariç) sadece /se:vmek/ (< ÖTm. sö:wmek) [θe:wif-0501220502/21] kelimesi ile sınırlıdır. Bu kelime de görüldüğü üzere /e:/, bağımsız bir sesbirim olmaktan ziyade /ö:/ ünlüsünün istisnai şekilde düzleşmesi ve bir [ø: > [e:] ses olayının gerçekleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. [e:] sesi için herhangi bir yalın çiftin (minimal pair) bulunmaması da, buradaki [e:] sesinin sesbirimi değerinde olmadığı görüşünü desteklemektedir.

İran Yomut ağızında [e:] sesinin mevcudiyeti sadece şu konulmlarla sınırlanmaktadır:

1) Vurgu ve tonlama sonucunda oluşan /e:/

Konuşma sırasında bir heceyi daha vurgulu telaffuz etmek veya tonlamadan dolayı söz konusu hecedeki ünlü uzatılabilir: ÖTm. **ö:züm-de** > [ø:ðym̃ ðe:] 0501122201/1, ÖTm. **bilencik** > [bi̯le:nd̥ʒik] 0504220302/57, ÖTm. **şeyle** > [ʃe:j]e] 0501120601/3 vb. Derlemde bazı ünlemlerin uzun ünlüyle telaffuz edilmesi de bu bağlamda gerekçelendirilebilir: ÖTm. **e:** > [e:] 0501110204/11, ÖTm. **ey** > [e:j] 0505220202/22, ÖTm. **he:** > [he:] 0501231201/3, ÖTm. **hey** ‘hey’ > [he:j] 0505230501/1 vb.

2) Alıntı kelimelerdeki /e:/

Arapça ve Farsça kelimelerde ayn sesi (ع) veya hemzenin (ه) düşmesi sonucu ortaya çıkan e: sesi şunun gibi örneklerde görülebilir: A. اعلام > [e:la:m] 0501231201/10, A. شعر > [ʃe:r] 0502113101/54, A. استعداد > [este:da:d] 0508120101/8, A. تعداد > [te:da:d] 0508120101/32, A. فعلا > [fe:ʎæn] 0510110101/9 vb.

Birtakım alıntı kelimelerde /e/ sesinin uzaması, söz konusu ünlünün son seste yer almasından kaynaklanmaktadır: F. سه > [se:] 0501210702/3, A. ب > [be:] 0501231304/24, F. كه > [ke:] 0504220102/17 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[e:la:m]	[ʃe:r]	[θe:wif -]	[he:]

ÖTm. **ö:züm-de** ‘kendim de’ > [ø:ðym̃ ðe:] ‘a.’ 0501122201/1

ÖTm. **bilencik** ‘ile+cık’ > [bi̯le:nd̥ʒik] ‘a.’ 0504220302/57

ÖTm. **şeyle** ‘şöyle’ > [ʃe:j]e] ‘a.’ 0501120601/3

ÖTm. **e** ‘e!’ > [e:] ‘a.’ 0501110204/11, 0501122201/3, 0504110301/6, 0508110603/3

ÖTm. **ey** ‘ey’ > [e:j] ‘a.’ 0505220202/22

ÖTm. **he** ‘a!’ > [he:] ‘a.’ 0501231201/3

ÖTm. **hey** ‘hey’ > [he:j] ‘a.’ 0505230501/1

A. اعلام ‘bildirim’ > [e:la:m] ‘a.’ 0501231201/10, 0501231201/28

A. شعر ‘şîir’ > [ʃe:r] ‘a.’ 0502113101/54, 0502113101/59

A. استعداد ‘yetenek’ > [este:dad] ‘a.’ 0508120101/8

A. تعداد ‘sayı’ > [te:da:d] ‘a.’ 0508120101/32

A. فعلا ‘şimdilik’ > [fe:læn] ‘a.’ 0510110101/9

F. سه ‘üç’ > [se:] ‘a.’ 0501210702/3, 0504220101/20

A. ب ‘Be harfi’ > [be:] ‘a.’ 0501231304/24

F. كه ‘ki’ > [ke:] ‘a.’ 0504220102/17, 0504220102/23

OTü. **sö:g-**; **sö:g-** ‘sövmek’ ED 818b, **sök-** ‘sövmek’ EUTS 209, **sö:k-** ~ **sök-** ‘sövmek, küfretmek’ DLT 526, **sö:küş-** ~ **söküş-** ‘karşılıklı sövmek, sövüşmek’ DLT 322 > ÖTm. **sö:güş-** ‘birbirine sövmek’ > ‘a.’ [θe:wif-] 0501220502/21

3.2.1.2.2.1.3. /ä:/

Türkiye Türkçesinde açık e olarak bilinen /ä/ sesinin uzun biçimi olan /ä:/ sesbirimin değişikleri İran Yomut ağzında olağan [æ:] sesi ile sınırlanmaktadır.

[æ:]

Ön, düz, açığa yakın ve uzun bir ses olan [æ:] değişkesi, artsüremli karşılaştırmada her zaman OTü.’de görülen uzun /e/ sesine tekabül etmekte olup bununla birlikte (normal uzunlukta olan) /e/ sesinin uzaması gerektiği bütün morfofonolojik durumlarda da kullanılmaktadır.

#—

C—C

C—V

—#

[æ:r]

[bæ:rki]

[dæ:de]

[dynjæ:]

[æ:fet]

[bæ:f]

[bæ:ri]

[næ:]

OTü. **e:r**; **he:r** ‘er, erkek, adam’ TT 181, **är** ‘erkek, kimse’ EUTS 73, **er** ‘adam’ DLT 640
> [æ:r] ‘a.’ 0501231304/34, 0504210201/44

OTü. **bi:ş**; **bè:ş** ‘beş’ TT 182, 73, **bè:ş** ‘beş’ ED 376a, **bi:ş** DLT 73 > [bæ:f] ‘a.’
0501110204/8, 0501120601/18, 0501210701/10

OTü. **dede**; **dede** ‘baba’ DLT 545 > [dæ:de] ‘a.’ 0501231303/65, 0508110602/14

OTü. **be:rü**; **be:rü** ‘beri’ TT 180, **berü** ‘beri’ ED 355b, **bärü** ‘beri’ EUTS 40, **berü** ‘beri,
konuşana doğru’ DLT 29 > [bæ:ri] ‘a.’ 0503111201/4, 0504210601/141, 0504210601/4

OTü. **ne: ~ ne**; **ne:** ‘ne’ ED 774a, **nä** ‘nehangi, nasıl’ EUTS 135, **ne:** ‘ne, hangi’ DLT 34,
ne: ‘ne’ TT 181 > [næ:] ‘a.’ 0501210701/10, 0501210703/12, 0501220601/14

OTü. **ne:çe**; **ne:çe** ‘ne’ ED 775a, **ne:** TT 181, **neçe** DLT 36 > [næ:tfe] ‘a.’ 0501110202/13,
0501110202/21, 0501110204/16

3.2.1.2.2.1.4. /ɪ:/

İran Türkmen Yomut ağızı ile ilgili hazırlanan derlemde /ɪ:/ sesbiriminin altsesleri her zaman yarı ince (yani orta dilden söylenen) [i:] şeklinde ortaya çıkmakla birlikte bazen de [ij:] diftonguna dönüşmektedir. [u:] altsesine ise hiçbir yerde rastlanmamaktadır.

Türkmencede genel bir kural olarak uzun ünlüler normal uzunluktaki eşlerine göre daha ileriden telaffuz edilmektedir. Ayrıca /ɪ:/ gibi kalın ve dar ünlüyü telaffuz ederken ses üretim organlarını uzun süre aynı konumda sabit tutmak işi göreceli olsa da güçtür ve bu nedenle de sadece Yomut ağızında değil; Türkmen Türkçesinin diğer ağızlarında da /ɪ:/ sesbirimi, genelde incelmeye meyilli bir ünlü sayılır.

Diftong eğilimli bir ünlü olan /ɪ:/, üretilme biçimi açısından /ɪ/ ile farklıdır. /ɪ:/ söylendiği zaman dilin ucu bir az ileri gelerek ön damağa çok yaklaşır ve daha ileride ve

daha yukarıda telaffuz edilir ve sonunda /y/ ünsüzüne dönüşür; örneğin: sır/sı:r, ıs-/ı:s vb. (Hudayguliyev 1992: 450, Amansariyev 1970: 85). Söz konusu incleme eğiliminin nihai sonucu olarak bazı ağızlarda /ı:/ sesi, tamamen /i:/ sesine dönüşür: /ı:z > i:z/, /dı:n- > di:n-/, /ı:slan- > i:slan-/ vb. (Nartıyev 2010: 72, 83-84).

[i:]

Orta, düz, kapalı ve uzun özellikleri ile tanımlanan [i:] altsesi, /ı:/ sesbiriminin yaygın telaffuzu olarak ortaya çıkmaktadır. [u:] yerine her zaman ve kurallı olarak [i:] sesinin kullanılması, İran Yomut ağzının karakteristik bir özelliğidir.

#—	C—C	C—V	—#
[i:θɤɑ -]	[jaqɪ:n]	[gɪ:ɤur -]	[θɔwi: -]

OTü. **çı:kır-; çı:kır-** ‘çığırmaq, bağırmaq’ TT 176, **çıkırışmak** ‘çığırışma(k), bağırışma(k)’ ME 111, **çığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ KTS 49 > [ɟɪ:ɤur -] ‘a.’ 0501231304/7

OTü. **kı:kır-; kı:kır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırmaq’ ED 612a, **kıkır-** ‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > [gɪ:ɤur -] ‘a.’ 0501231201/16

OTü. yı:d ‘koku’ ED 883a, yıd ‘a.’ DLT 465, yıd ‘a.’ EUTS 293, yıd ~ yıdıg ‘a.’ ME 208, yıdıg ‘a.’ KTS 320 > [i:θ] ‘a.’ 0504220101/50

OTü. **kı:n; kı:n (kı:ŋ)** ‘ceza, işkence’ ED 631a, **kı:n** ‘a.’ TT 176, **kın ~ kın** ‘I. ceza, işkence, azap II. zorluklar, engeller’ EUTS 174-175, **kın** ‘işkence, ceza’ ME 143, **kın** ‘ıstırap, acı çekme’ KTS 144 > [gɪjn] ‘a.’ 0504220301/37

OTü. **kına-; kına-** ‘cezalandırmak, kınamak’ EUTS 175, **kına-** ‘işkence etmek, cezalandırmak’ DLT 564, **kına-** ‘cezalandırmak, işkence etmek, ezyet etmek’ ME 143 >

[**gijnan** -] ‘a.’ 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **kı:ş-**; **kı:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyış-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 528, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > [**gijfar** -] ‘a.’ 0504220302/10

OTü. **kı:z**; **kı:z** TT 176 ‘kız’, ED 679b, **kız** ‘kız’ EUTS 178, **kı:z** ~ **kız** ‘cariye’ DLT 5 > [**gi:ð**] ‘a.’ 0501241701/21, 0501241701/28, 0503111201/2

OTü. **i:z**; **i:z** ‘iz’ TT 183, **iz** ‘a.’ EUTS 102, **iz** ‘derideki ve yerdeki uzunlamasına çizik, kazıntı’ DLT 672 > [**i:ð**] ‘a.’ 0504210203/57, 0504210203/26, 0504210203/59

[**ij:**]

İran Yomut ağzında [**i:**] ile [**ij**] sesini birbirinden ayırt etmek güç olsa da [**i:**] sesi, bazen açık bir biçimde diftonglaşarak [**ij**] şeklinde telaffuz edilmektedir.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[gijn]	[gijwur -]	[-]

OTü. **kı:kır-**; **kı:kır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırmaq’ ED 612a, **kıkır-** ‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kıgır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > [**gijwur** -] ‘a.’ 0505220201/8

OTü. **kı:n**; **kı:n** (**kı:ŋ**) ‘ceza, işkence’ ED 631a, **kı:n** ‘a.’ TT 176, **kın** ~ **kın** ‘I. ceza, işkence, azap II. zorluklar, engeller’ EUTS 174-175, **kın** ‘işkence, ceza’ ME 143, **kın** ‘ıstırap, acı çekme’ KTS 144 > [**gijn**] ‘a.’ 0504220301/37

OTü. **kına-**; **kına-** ‘cezalandırmak, kınamak’ EUTS 175, **kına-** ‘işkence etmek, cezalandırmak’ DLT 564, **kına-** ‘cezalandırmak, işkence etmek, ezyet etmek’ ME 143 > [**gijnan** -] ‘a.’ 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **kı:ş-**; **kı:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyş-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 528, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > **[Giɟʃar -]** ‘a.’ 0504220302/10

OTü. **kı:z**; **kı:z** TT 176 ‘kız’, ED 679b, **kız** ‘kız’ EUTS 178, **kı:z ~ kız** ‘cariye’ DLT 5 > **[Giɟð]** ‘a.’ 0501221301/1, 0504220301/45, 0505220201/3

3.2.1.2.2.1.5. /i:/

İran Türkmen Yomut ağzında /i:/ sesbiriminin altsesleri her zaman olağan [i:] şeklinde ortaya çıkmakla birlikte bazen de [ij:] diftonguna dönüşmektedir. Türkmencede bu iki sesi birbirinden ayırt etmek kolay değildir ve genelde bu iki ses birbirinin yerine geçebilir.

[i:]

Ön, düz, kapalı ve uzun özelliklerle tanımlanan [i:] altsesi, /i:/ sesbiriminin olağan ve en yaygın telaffuzudur.

#—	C—C	C—V	—#
[i:ver -]	[bi:l]	[ʃi:le]	[jəri: -]
[i:l]	[gi:ŋ]	[gi:ɟe]	[mæntægeji:]

OTü. **bi:r ~ bir**; **bi:r** ‘bir’ ED 353b, **bi:r** ‘bir’ TT 183, **bir** ‘bir’ EUTS 43, **bi:r ~ bir** ‘sayıda bir’ DLT 12 > **[bi:r]** ‘a.’ 0504220302/36

OTü. **e:l**; **e:l** ‘halk, kabile’ TT 181, **i:l** ‘ülke, eyalet’ DLT 34, **il** ‘il, memleket’ EUTS 92 > **[i:l]** ‘a.’ 0508120101/71, 0505230502/34, 0504120701/32

OTü. **è:r**; **è:r** ‘erken’ TT 181, **ér** ‘a.’ ME 120 > **[i:r]** ‘a.’ 0501220502/16, 0501220601/18, 0504220801/19

OTü. **i:ñçük; i:ñçük** ‘baldır, baldır kemiği’ TT 182, **inçük** ‘diz kapağı ile topuk arası, bunun topuğa yakın olan kısmı, incik kemiği’ KTS 111 > **[gari:ndžik]** < **[gara]** + **[i:ndžik]** ‘a.’ 0505230502/41, 0504120701/14, 0505230502/14

OTü. **i:rig; i:rig** ‘iri’ TT 182, **irig** ‘çetin, dayanıklı’ ED 222a, **irig** ‘iri, kaba sapa, iriyarı’ EUTS 96, **irig** ‘kalın ve pürtüklü nesne’ DLT 47, **irig** ‘iri, kaba’ KTS 113, **irig** ‘kaba, sert’ ME 130 > **[i:ri]** ‘a.’ 0504210601/48

OTü. **i:ş; i:ş** ED 254a, **i:ş** ‘iş, amel’ DLT 79, **i:ş** ‘iş’ TT 182 > **[i:ʃ]** ‘a.’ 0501120601/21, 0501122201/9, 0501210701/26

OTü. **ıd- ~ ıd-; ıd- ~ ıd-** ‘göndermek’ DLT 633 / **ıdu bermek** ‘a.’ ME 127, **ıyabir- ~ ıyebir-** ‘a.’ KTS 103, 117 > **[i:ver -]** ‘a.’ 0501231301/38, 0504210201/18

OTü. **kè:ç; kè:ç** ‘geç’ ED 692b, **kāç** ‘geç’ EUTS 103, **kè:ç** ‘geç’ TT 182 > **[gi:dž]** ‘a.’ 0501231302/2, 0505230502/57

OTü. **kè:η; kè:η** ‘geniş’ TT 182, **kiη** ‘a.’ DLT 601, **kèη** ‘a.’ ME 139 > **[gi:η]** ‘a.’ 0503111201/31, 0503111201/32

OTü. **kèçe ~ gèçe; kè:çe** TT 182, **kèçe ~ gèçe** ‘gece’ ED 694b, **kiçä** ‘gece’ EUTS 108, **keçe ~ kiçe** ‘gece’ DLT 54 > **[gi:dže]** ‘a.’ 0501220601/21, 0501220601/9, 0504220301/42

OTü. **ki:r-; ki:r-** ‘kirmek’ TT 183, **kir-** ‘a.’ ED 735b, **kiriksä-** ~ **kir-** ‘a.’ EUTS 111, **kir-** ‘a.’ DLT 537 > **[gi:r -]** ‘a.’ 0505220202/13, 0510110101/11, 0510110101/14

OTü. **ti:ş; ti:ş** ‘diş’ TT 183, **tı:ş** ‘diş’ ED 557b, **tiş** ‘diş’ EUTS 241, **tı:ş ~ tış** ‘diş’ DLT 233 > **[di:ʃ]** ‘a.’ 0505220203/22, 0501231303/85

OTü. **yè:t-; yè:t-** ‘yedmek, yedeğinde götürmek’ TT 182, **yèt-** ‘yedmek, yol göstermek’ DLT 422 > **[i:d -]** ‘a.’ 0504120701/35

OTü. **yı:d; yı:d** ‘koku’ ED 883a, **yıd** ‘a.’ DLT 465, **yıd** ‘a.’ EUTS 293, **yıd ~ yıdıg** ‘a.’ ME 208, **yıdıg** ‘a.’ KTS 320 > **[i:θ]** ‘a.’ 0504220101/50

OTü. **yi:nçge; yi:nçge** ‘ince’ TT 183, **yinçge; yinçgä** ‘a.’ EUTS 297, **yinçge** ‘herhangi bir şeyin incesi, ince’ DLT 610 > **[i:nŋeβurun]** < **[i:nŋe]** ‘a.’ + **[βurun]** 0501122201/3

[ij]

Türkmen Türkçesinde son seste kalan [i:] sesi (ve böylesi köklerden türeyen kelimelerdeki [i:] sesi) kurallı olarak [ij] şekline dönüşmektedir: ÖTm. **siydik** > **[θijdik]** 0501120201/14, ÖTm. **diy-** > **[diɟ-]** 0501210701/19, ÖTm. **iy-** > **[ij-]** 0501231303/68, ÖTm. **iyım** > **[ijm]** 0501210703/18, ÖTm. **iymit** > **[ijmit]** 0504210201/42 vb.

İran Yomut ağzında [i:] ile [ij] sesini birbirinden ayırt etmek güç olsa da [i:] sesi, bazen örnekleri seyrek olsa da bariz bir biçimde diftonglaşarak [ij] şeklinde telaffuz edilmektedir.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[iɟeri:k <i>[ij]</i> n]	[-]	[jøriɟ-]

OTü. **yori:-; yori:-** ‘yürümek’ ED 957a, **yori-** ‘yürümek’ EUTS 302, **yürü-** ‘yürümek’ EUTS 307, **yori-** ~ **yoru-** DLT 608, **yo:ri-** ‘yürümek’ TT 179 > YA. **yöri:-** ‘a.’ > **[jøriɟ-]** ‘a.’ 0501220601/13

OTü. **ilgerü:; ilgerü:** ‘ileri’ ED 144a + **[lAyIn]** > ÖTm. **ilerileyin** ‘öne doğru’ > **[iɟeri:k***[ij]***n]** ‘güneye doğru’ 0504220802/4

OTü. **yè:-; yé:-** ‘yemek’ ED 869b, **ye:-** ‘yemek’ TT 182, **yi:-** ‘(bir şey) yemek’ DLT 472 > **[i: -] / [ij -]** ‘a.’ 0504220302/28, 0501231303/68, 0501231303/71

A. سنّتی ‘geleneksel’ > **[sonnætij]** ‘a.’ 0501110204/13

F. خمینی ‘Humeyni’ > **[χomejniɟ]** ‘a.’ 0501231304/2

A. تسبیح ‘tesbih’ > **[teθvij]** ‘a.’ 0501220601/9

3.2.1.2.2.1.6. /o:/

İran Yomut ağzında /o:/ sesbiriminin [o:] olmak üzere tek bir değişkesi görülmektedir.

[o:]

Arka, yuvarlak, yarı kapalı ve uzun özellikleri ile bilinen [o:], /o:/ sesbiriminin olağan ve en yaygın altsesidir.

#—	C—C	C—V	—#
[o:dun]	[do:ldur -]	[go:ri: -]	[bo:]
[o:n]	[bo:tlo -]	[θo:ro -]	[jo:]

OTü. o:n; o:n ‘on’ ED 166b, o:n ‘on’ DLT 36, o:n ‘on’ TT 177 > [o:n] ‘a.’
0501110201/16, 0501110204/8, 0501121801/28

OTü. o:ba; o:pa ‘köy’ TT 177, oba ‘oğuzcada kabile’ DLT 55 > [o:βo] ‘a.’
0501120601/17, 0501120601/8, 0501122201/3

botula-; botu ‘deve yavrusu’ DLT 73 + la- eki, bota ‘a.’ KTS 35 > [bo:tlo -] ‘a.’
504210201/85

OTü. o:t; ho:t ‘ateş, od’ TT 177, o:t ~ ot ‘ateş, alev’ DLT 33, ot ~ od ‘a.’ EUTS 142, ot
~ od ‘a.’ KTS 206 > [o:d] ‘a.’ 0504220301/55

OTü. ko:ri-; ko:ri- ‘korumak’ TT 178, kori- ‘a.’ DLT 560 > [go:ri: -] ‘a.’
0504210203/21, 0501231201/7, 0504220101/34

OTü. sor-; so:r(a)- ‘sormak, sual etmek’ TT 178, sor- ‘Oğuzcada sormak’ DLT 524 >
[θo:ro -] ‘a.’ 0504210201/55, 0504220802/25, 0501221301/1, 0504210203/1

OTü. **to:l-**; **to:l-** ‘dolmak’ ED 491a, **to:l-** TT 178, **tol-** ‘dolmak’ DLT 217 > **[do:l -]** ‘a.’

0504210201/23, 0504210602/14, 0501110201/3

OTü. **o:tuŋ**; **ho:tuŋ** ‘odun’ TT 178, **otuŋ (o:dduŋ)** ‘odun’, **otung** ‘odun’ EUTS 144, ED

60b, **otuŋ** DLT 11 > **[o:dun]** ‘a.’ 0502113101/49

OTü. **yo:k**; **yo:k** ‘yok’ TT 178, **yo:k** ED 895a, **yok** ‘yok’ EUTS 301, **yo:k ~ yok** DLT 47

> **[jo:q]** ‘a.’ 0501110204/9, 0501120601/21, 0501120601/7

OTü. **o:n**; **o:n** ‘on’ ED 166b, **o:n** ‘on’ DLT 36, **o:n** ‘on’ TT 177 > **[o:n]** ‘a.’

0501110201/16, 0501110204/8, 0501121801/28

OTü. **yo:l**; **yo:l** ‘yol’ ED 917a, **yo:l ~ yol** ‘yol, yolculuk, sefer’ DLT 39 > **[jo:l]** ‘a.’

0501231303/96, 0504220802/24, 0504220802/4

3.2.1.2.2.1.7. /ö:/

İran Yomut ağzında /ö:/ sesbiriminin olağan [ø:] olmak üzere tek altsesi bulunmaktadır.

[ø:]

Ön, yuvarlak, yarı kapalı ve uzun özelliklerine sahip olan [ø:] sesi, /ö:/ sesbiriminin olağan ve en çok kullanılan değişkesidir.

#—	C—C	C—V	—#
[ø:n -]	[gø:k]	[kø:køt -]	[jø:]
[ø:ð]	[tø:r]	[kø:jøk]	[-]

OTü. **kö:şek**; **kö:şek** ‘deve yavrusu’ TT 184, **köşek** ‘genç hayvan’ ED 753b, **köşek** ‘bir

yaşındaki deve, deve yavrusu’ KTS 160 > **[kø:jøk]** ‘a.’ 0504210202/19

OTü. **sö:g-**; **sö:g-** ‘sövmek’ ED 818b, **sök-** ‘sövmek’ EUTS 209, **sö:k-** ~ **sök-** ‘sövmek, küfretmek’ DLT 526, **sö:küş-** ~ **söküş-** ‘karşılıklı sövmek, sövüşmek’ DLT 322 > [θe:wɪf -] ‘a.’ 0501220502/21

OTü. **tö:r**; **tö:r** ‘çadırın baş köşesi’ TT 184, **tö:r** ‘evin baş kısmı, itibarlı yeri’ DLT 495 > [tø:r] ‘a.’ 0502111403/65

OTü. **tö:rt** ~ **tört**; **tört** ‘dört’ ED 534a, **tört** ‘dört’ EUTS 249, **tö:rt** ~ **tört** ‘dört’ DLT 78, **tö:rt** ‘dört’ TT 184 > [dø:rd] ‘a.’ 0502111401/40, 0505220203/12, 0501231301/23, [dø:rt] 0501120601/18, 0501120601/8, 0501121803/12

OTü. **ör-** ~ **ö:r-**; **hö:r-** ‘örmek’ TT 184, **ör-** ~ **ö:r-** ‘(saç, sepet vb. şeyler için) elle örmek’ DLT 96 > [ø:ryl -] ‘a.’ 0504210601/43

OTü. **öz** ~ **ö:z**; **ö:z** ‘öz, kendi’ ED 278a, **ö:z** ‘öz’ TT 183, **öz** ‘kendi’ EUTS 155, **öz** ‘kendi’ DLT 34 > [ø:ð] ‘a.’ 0501110202/9, 0501110203/17, 0501110203/5

OTü. **kö:k** ~ **kök**; **kö:k** ‘sema, gök’ ED 708b, **kö:k** ‘gök’ TT 184, **kök** ‘sema, gök’ EUTS 114, **kö:k** ‘gökyüzü’ DLT 44 > [gø:k] ‘gök rengi, mavi’ 0502111403/31, 0501231303/84, 0501231303/85, [gø:ŋ] ‘sema, gökyüzü’ 0504210601/130, 0504210203/43, 0504120701/27

3.2.1.2.2.1.8. /u:/

Türkmen Türkçesinde diftong eğilimine sahip olan /u:/ sesinin söylenişi normal uzunluktaki /u/ ile farklıdır ve bu sesin telaffuzunda dudaklar daha da yuvarlaklaşarak öne kayar ve ağız boşluğu da gittikçe daralarak sonunda sanki bir /w/ sesini ortaya çıkarır. Bu yüzden de /u:/ telaffuz edilirken bu sesin ardından bir /w/ ünsüzü varmış gibi duyulur; örneğin: ÖTm. **u:n** > **uwn**, ÖTm. **du:z** > **duwz**, ÖTm. **yu:ka** > **yuwka**, ÖTm. **su:ra:t** > **suwrat** vb. (Hudayguliyev 1992: 45, Amansariyev 1970: 82-83). Dolayısıyla da İran Yomut ağzında /ı:/ sesbiriminin kullanımı, [u:] sesi ve [uw] diftongu olmak üzere iki altses şeklinde gözlemlenmektedir.

[u:]

Arka, yuvarlak, kapalı ve uzun olan [u:] altsesi, /u:/ sesbiriminin olağan ve en yaygın altsesidir.

#—	C—C	C—V	—#
[u:n]	[bu:ð]	[gu:ri]	[du:]
[u:ɖʒo]	[du:l]	[mu:ko]	[-]

OTü. **u:ça**; **u:ça** ‘uca, kuyruk sokumu, kış, arka’ TT 179, **uç**a ‘sırt’ DLT 915, **uç**a ‘I. sırt, arka II. oturak yeri, kış III. uca kemiği, kuyruk sokumu kemiği’ KTS 291 > [u:ɖʒo] ‘I. uca kemiği II. düğünde kesilen hayvanın uca bölgesinin etini yeni çiftlere yedirme merasimi’ 0508110604/4

OTü. **bu:z**; **bu:z** ‘buz’ ED 389a, **bu:z** ‘buz’ TT 179, **bu:z** ~ **buz** ‘buz’ DLT 102
[bu:ð ‘a.’ 0502113101/25

OTü. **ku:ri-**; **ku:ri-** ‘kurumak’ TT 179, **kuri-** ~ **kuru-** ‘a.’ DLT 560 > [gu:rij] - ‘a.’
0502111401/15

OTü. **tu:g**; **tu:g** ‘sancak, tuğ’ DLT 498 + ul eki > [du:l] ‘a.’ 0501110201/13

OTü. **yu:-**; **yu:-** ‘yıkamak’ ED 870a, **yu-** ‘yıkamak’ EUTS 305, **yu:-** ‘yıkamak’ DLT 472,
yu:- ‘yıkamak’ TT 184 > [juw - ‘a.’ 0504220302/2, 0504220302/51, 0504220302/52

OTü. **yu:t-**; **yu:t-** ‘yutmak’ TT 180, **yut-** ‘a.’ ED 885b, **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde
yutmak’ DLT 422, **yut-** ‘a.’ ME 212 > [juwüt -] ‘a.’ 0501231303/88

OTü. **yurt**; **yurt** ‘yurt, kamp yeri, konaklama yeri’ KUY 242, **yurt** ~ **yurd** ‘terk edilmiş
yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim yeri’ DLT 447, **yurt** ‘yurt, ev,
yer’ ME 212 > [juwart] ‘yurt, konaklanma yeri’ 0501242201/22 / [juwürt] ‘a.’
0501210703/4, 0502111401/42

ÖTü. **u:n**; ***hu:n** ‘un’ TT 179, **u:n** ‘un’ DLT 36 > [**u:n**] ‘a.’ 0501231303/65, 0501231303/75

ÖTü. **tu:z**; **tu:z** ‘tuz’ ED 571a, TT 180, **tuz** ‘tuz’ EUTS 256, **tu:z** ‘tuz’ DLT 273 > [**du:ð**] ‘a.’ 0504220302/16, 0504220302/61

[uw]

Türkmen Türkçesinde son seste kalan [u:] sesi kurallı olarak [uw] şekline dönüşmektedir: ÖTm. **suw** > [**θuw**] 0504210601/16, YA. **hi:bu:w** > [**hi:βuw**] 0505220203/16, F. **آبليمو** > [**ɑ:vul[ejmuw]**] 0505230501/43 vb.

#—	C—C	C—V	—#
[-]	[-]	[-]	[θuw]

ÖTm. **yuw-** ‘yıka-’ > [**juw-**] ‘a.’ 0501220501/13

ÖTm. **suw** ‘su’ > [**θuw**] ‘a.’ 0504210601/16

YA. **hi:bu:w** ‘yuh!’ > [**hi:βuw**] ‘a.’ 0505220203/16

F. **آبليمو** ‘limon suyu’ > [**ɑ:vul[ejmuw]**] ‘a.’ 0505230501/43

F. **آرزو** > [**arðu**] ‘arzu’ 0501121801/18

ÖTm. **okuw** ‘eğitim’ > [**oquw**] ‘a.’ 0508120101/69

ÖTm. **uw** ‘oha!’ > [**uw**] ‘a.’ 0501110202/14

ÖTm. **huw** ‘oho!’ > [**huw**] ‘a.’ 0501210701/10

Bazı örneklerde [uw] sesi bir [uy] bileşeninin tarihî değişiminden kaynaklanmaktadır:

ÖTm. **u:ki** ‘uyku’ > [**uwqi**] ‘a.’ 0511110101/9

ÖTm. **guyruk** ‘kuyruk’ > [**guwruq**] ‘a.’ 0501120201/1

3.2.1.2.2.1.9. /ü:/

/ü:/ ünlüsünün Türkmencedeki telaffuzunun [y:] olduğu beklenirken tarihî [y: > yj] değişimine maruz kalan bu ses, diftonglaşarak her zaman ve bütün kelimelerde [yj] çift sesli ünlüsü şekline bürünmüştür. Bu sürece yol açan fonetik gerekçeler şu şekilde açıklanabilir: /ü:/ sesi uzun söylendiğinde kısa telaffuzundan farklı olarak dudaklar ve dilin ucu biraz öne kayar ve bu durum, sırasıyla ses mecrasının giderek daralmasına ve /ü:/ sesinin ardından bir /y/ ünsüzünün duyulmasına yol açmaktadır; örneğin: /dü:ş- > düş/, /dü:r > düyr-/ vb. (Amansarıyev 1970: 84).

İran Yomut ağızı ile ilgili derlemdeki kelimeler artsüremlî biçimde karşılaştırıldığında uzun ünlü olan /ü:/ sesbiriminin tek bir değişkeye sahip olduğu ve her yerde [yj] diftongu şeklinde kullandığı gözlemlenmektedir.

[yj]

Ön, yuvarlak ve kapalı [y] sesi + [j] şeklinde tanımlanan [yj] diftongu, Yomut ağızında ÖTm.de de olduğu gibi /ü:/ sesbiriminin olağan ve en yaygın telaffuzunu gösteren tek değişkidir.

#—	C—C	C—V	—#
[yjʃ -]	[θyjt]	[kyjθe -]	[-]
[-]	[dyjn]	[θyjdʒi]	[-]

OTü. **kü:se-**; **kü:se-** ‘arzu etmek’ TT 185, **küse:-** ‘arzu etmek, özlemek’ ED 749a, **küse-** ‘arzulamak, istemek’ DLT 561 **[kyjθe -]** ‘a.’ 0508110605/12 > **[kyjθe -]** ‘a.’ 0508110605/12

OTü. **sü:t**; **sü:t** ‘süt’ ED 798b, TT 185, **süt** ‘süt’ EUTS 215, **sü:t** ‘süt’ DLT 66 > [θyjt]

‘a.’ 0501120601/20, 0504210201/91, 0504210201/92, 0504210201/93

OTü. **kü:ç**; **kü:ç** ‘güç’ ED 693a, **küç** ‘güç’ EUTS 120, **kü:ç** ~ **küç** ‘güç, kuvvet’ DLT

125, **kü:ç** ‘güç’ TT 185 > [gyjdʒ] ‘a.’ 0501242201/11, 0501231301/64

OTü. **kü:z** ~ **küz**; **kü:z** ‘güz, sonbahar’ TT 185, **kü:z** ~ **küz** DLT 164 > [gyjð] ‘a.’

0502111401/25, 0502111401/26, 0503111201/9

OTü. **üş-;** **üş-** ‘toplanmak’ ED 256a > ÖTm. **üyş-** ‘toplanmak’ > [yjf-] ‘a.’

0501110202/16

3.2.1.2.2.2. İkincil Uzun Ünlüler

Bir kelimedede ses değişimleri veya kaynaşmalar ile oluşan uzunluk sonucunda meydana gelen uzun ünlülere ikincil uzun ünlüler adı verilmektedir (Korkmaz: 2007: 126); Bununla birlikte uzun ünlüler alıntı kelimelerde de görülebilir.

İran Türkmen Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemdeki ikincil uzunluklar şu sebeplerden dolayı ortaya çıkmaktadır: 1) Ünsüz düşmesi sonucunda ortaya çıkanlar, 2) Eklere bağlı olarak oluşanlar, 3) Vurgu ve tonlama sonucunda meydana gelenler, 4) Alıntı kelimelerdeki uzun ünlüler.

3.2.1.2.2.2.1. Ünsüz Düşmesi Sonucunda Oluşan Uzun Ünlüler

Kelime içerisinde birtakım ünsüzlerin düşmesi ve normal uzunlukta olan ünlülerin birleşmesi sonucu ikincil uzun ünlüler ortaya çıkabilir. Bunun gibi örneklerde çoğunlukla iki hecenin kaynaşmasından ötürü hece sayısında da bir eksilme gözlemlenmektedir (Amansarıyev 1970: 99). İran Yomut ağzında Türkçenin tarihî sürecinde de her zaman düşme eğilimli /g/ sesi, gırtlaktan telaffuz edilen /ʔ/ (hemze veya ayn) veya /h/ sesleri, akıcı özelliğe sahip /l/, /ŋ/ ve /r/ sesleri ve ayrıca yarı ünlü sayılan /w/ ve /y/ gibi seslerin düşmesi sonucu ortaya çıkan ikincil uzunlukların örnekleri azımsanmayacak kadar

çoktur. Bu bağlamda derlemde seçilen Türkçe ve alıntı kelime örneklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

/g/ düşmesi

ÖTm. **bu wagt** ‘a.’ > [buwa:t] ‘a.’ 0501210703/14

OTü. **takı; takı** ‘yine, ve’ DLT 49 > **dağı** > ÖTm. **da** ‘a.’ > [da:] ‘a.’ 0501110201/12

OTü. **tağa:y; tağa:y** ‘dayı’ ED 474a > ÖTm. **da:yı** ‘a.’ > [da:ji] ‘a.’ 0505230501/39

OTü. **tegül; tegül** ‘değil’ DLT 165 > ÖTm. **dä:l** ‘a.’ > [dæ:l] ‘a.’ 0504210601/55

OTü. **xān; xān** ‘han’ DLT 43 > ÖTm. **x** ‘a.’ > [ha:n] ‘a.’ 0501210703/14

ÖTm. **şocagaz** ‘ocuk’ > [ʃodʒa:ð] ‘a.’ 0501220501/5

ÖTm. **ka:kacıgım** ‘babacığım’ > [qa:dʒi:m] ‘amcacığım’ 0501231303/65

A. **وقت** > ÖTm. **şu wagt** ‘şimdi’ > [ʃiwa:t] ‘a.’ 0504220101/14

/’/ (hemze veya ayn) düşmesi

A. **بعد** ‘sonra’ > [bæ:d] ‘a.’ 0501110204/18

A. **بعضی** ‘birtakım’ > [bæ:ði] ‘a.’ 0504210201/93

A. **دعوى/دعوا** ‘kavga’ > ÖTm. **da:wa:** > [da:wa:] ‘a.’ 0504220802/9

A. **فعلًا** ‘şimdilik’ > [fe:læn] ‘a.’ 0510110101/9

A. **قلعه** ‘kale’ > ÖTm. **gala:** > [cala:dʒuq] ‘a.’ 0508110601/10

A. **مأمور** ‘görevli’ > [ma:mu:r] ‘a.’ 0504210601/99

A. **معنى** ‘anlam’ > ÖTm. **ma:nı** > [ma:ni:] ‘a.’ 0504210601/133

A. **معدة** ‘mide’ > ÖTm. **mä:de** > [mæ:de] ‘a.’ 0504220302/29

A. **شعر** ‘şiir’ > [ʃe:r] ‘a.’ 0502113101/54

A. **طمع** ‘tamah’ > ÖTm. **tama:** > [tama:] ‘beklenti’ 0504210203/71

A. **تعداد** ‘sayı’ > [te:da:d] ‘a.’ 0508120101/32

- A. تعمیر 'onarım' > [tæ:mi:r] 'a.' 0502113101/24
- A. تعريف 'tanım, övgü' > ÖTm. tarı:p > [tæ:ri:f] 'a.' 0501110202/6
- A. تأثير 'etki' > ÖTm. tä:si:r > [tæ:θi:r|en] 'a.' - 0505230901/2
- A. تعطيل 'tatil' > [tæ:ti:l] 'a.' 0504120701/22
- A. تعويض 'değişim, değiştirme' > [tæ:vi:ð] 'a.' 0504220301/2
- A. تعظیم 'tazim' > [tæ:ði:m] 'a.' 0508110602/23
- A. وعلیک 've aleyk' > [wæ:|ejk] 'a.' 0511110101/4
- A. یعنی 'yani' > [jæ:ni:] 'a.' 0502111403/2

/h/ düşmesi

- F. كهنه > ÖTm. kö:ne 'eski' > [kø:nø] 'a.' 0504210601/96
- F. بهبود > ÖTm. bähbi:t 'kâr, fayda' > [bæ:fi:t] 'a.' 0501231301/97
- A. محل > ÖTm. bu mahal 'şimdi' > [bumɑ:l] 'a.' 0501122201/6
- F. چارجو > ÖTm. çä:rcew 'Çarcu' > [dʒæ:rdʒø] 'a.' 0501110204/6
- F. چارشنبه > ÖTm. ça:rşenbe 'Çarşamba' > [tʃɑ:rʃæmme] 'a.' 0505220204/32
- A. محمد > ÖTm. Mä:mmet 'Muhammet' > [mæ:met] 'a.' 0502113101/2
- A. معمولاً 'genellikle' > [mæ:mu:læn] 'a.' 0504220802/26
- A. معركة 'kalabalık' > [mæ:reke] 'a.' 0504210601/108
- A. مهدی 'Mehdi' > [mæ:ti] 'a.' 0502113101/53
- F. مهمان 'misafir' > [mi:mɑ:n] 'a.' 0501231301/53
- F. تهران 'Tahran' > [tæ:ræ:n] 'a.' 0505220202/24
- A. تحویل 'tahvil, teslim' > [tæ:vil] 'a.' 0501231301/93
- A. محمد > ÖTm. Muhammet/Mä:mmet 'Muhammet' > [eθenmæ:d] 'a.' 0504220301/54
- A. فاتحه (Fatiha) > ÖTm. Pa:ta: 'Fatiha, hayır dua' > [pa:ta:] 'a.' 0508110601/4

/l/ düşmesi

ÖTm. **hă:liki, hă:ki** ‘az önceki’ > [hæ:ki] ‘a.’ 0501110202/19

/ŋ/ düşmesi

OTü. **yaŋlıg** > ÖTm. **ya:lı** ‘gibi’ > [ja:li] ‘a.’ 0501110201/3

/r/ düşmesi

ÖTm. **görkez-** ‘göster-’ > [kø:køð -] ‘a.’ 0504210602/94

OTü. **turur; turur** ‘durur, -Dİr bildirme eki’ DLT 49 > ÖTm. **du:r** ‘duruyor’ > [du:] ‘a.’
0501121801/31

ÖTm. **otı:r** ‘oturuyor’ > [oti:] ‘a.’ 0501120201/17

ÖTm. **yatı:r** ‘yatıyor’ > [jati:] ‘a.’ 0501231301/85

ÖTm. **yö:r** ‘yürüyor, geziyor’ > [jø: -] ‘a.’ 0503111201/4

/w/ düşmesi

A. **مولا** > ÖTm. **mo:lla** ‘molla’ > [mo:llo] ‘a.’ 0501231303

A. **موقع** ‘a.’ > [mu:ko] ‘vakit’ 0501210702/5

A. **نوبه** > ÖTm. **no:ba** ‘sıra’ > [no:bo] ‘a.’ 0501210701/16

A. **توبه** > ÖTm. **to:ba** ‘tövbe’ > [to:bo] ‘a.’ 0501231303/8

/y/ düşmesi

ÖTm. **goyber-** ‘bırakmak’ > [gø:βør -] ‘a.’ 0502113101/41

ÖTm. **göra:ymesek** ‘birden görmezsek’ > [gøra:maθaɐq] ‘a.’ 0508110605/20

ÖTm. **eymenç** ‘korkunç, dehşet verici’ > [i:mendʒi] ‘a.’ 0505230502/42

OTü. **ıyabir-** ~ **ıyebir-** ‘göndermek’ KTS 103, 117 > ÖTm. **i:ber-** ‘göndermek’ > [i:ver-] ‘a.’ 0501231301/38

A. **حياط** > ÖTm. **ha:yat** ‘avlu’ > [ha:ɟat] ‘a.’ 0502113101/30 (**hajja:t** 0508110605/3)

F. **پیغمبر** (peygamber) > ÖTm. **pı:gamber** ‘peygamber’ > [pi:χammad] ‘a.’ 0504210201/29

A. **سئل** (seyl) > ÖTm. **si:l** ‘sel’ > [θi:l] ‘a.’ 0504210602/107

A. **شیخ** (şeyh) > ÖTm. **Şı:h** ‘Şeyh, boy adı’ > [ʃi:χ] ‘a.’ 0503111201/26

3.2.1.2.2.2. Eklere Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler

Türkmen Türkçesinde eklerin kelimelere eklendiğinde ortaya çıkan veya eklerin kendisinde bulunan ikincil uzunluklara da rastlanmaktadır (Amansarıyev 1970: 107-113). İran Yomut ağzı ile ilgili derlemde gözlemlenen örnekleri, iki başlık altında ele alacağız:

1) Eklerin kelimelere eklendiğinde ortaya çıkan ikincil uzunluklar:

- İlgi durumu eki [+nIn], [+ŋ]

ÖTm. **Bähelkä:ŋ** ‘Behelke’ye’ > [bæhæ[kæ:ŋ] ‘a.’ 050911501/11

- Yönelme durumu eki [+A], [+Ak], [+k]

ÖTm. **bä:ri:k** ‘beriye’ > [bæ:ri:k] ‘a.’ 0501110203/8

ÖTm. **daşarı:k** ‘dışarıya’ > [daʃari:q] ‘a.’ 0501231304/27

YA. **eylä:k** ‘o tarafa’ > [ejlæ:k] ‘a.’ 0501220502/14

ÖTm. **yere** ‘yere’ > [jeri:k] ‘a.’ 0501120601/17

ÖTm. **yokarı:k** ‘yukarıya’ > [joqori:q] ‘a.’ 0501231303/40

ÖTm. **çapga:** ‘at yarışına’ > [ʧapka:] ‘a.’ 0510110101/4

- Belirtme durumu eki [+nI]

ÖTm. **öli:ni** ‘ölüyü’ > [øli:nɪ] ‘a.’ 0501240201/13

- Birinci ve ikinci teklik ve çokluk iyelik ekleri [+m], [+ŋ], [+mIz], [+ŋIz],

ÖTm. **goşğı:m** ‘şirim’ > [**goşğı:m**] ‘a.’ 0505230901/6

ÖTm. **hemmä:miz** ‘hepimiz’ > [**hemmä:mið**] ‘a.’ 0501240201/4

Yakın akrabalık ile ilgili kelimeler (**ata** kelimesi hariç), istisna olarak bu kuralın dışında kalır ve kısa ünlüyle telaffuz edilir: **a:ʁam** 0504210602/124; **ba:vamwða:** 0501220502/3; **dæ:deŋ** 0510110101/15; **eðgem** 0501120201/14; **eðgekemiŋ** 0505120301/19; **qa:qam** 0501241701/18; **ma:mam** 0501240201/6; **næ:neŋið** 0505230502/26

- Zarf-fiil eki [-Ip]

ÖTm. **gorkma:nı** ‘korkmadan’ > [**gorqma:nı**] ‘a.’ 0504210203/56

ÖTm. **howlukma:ncak** ‘hiç acele etmeden’ > [**howlukma:ndʒaq**] ‘a.’ 0504220302/55

- Sıfat-Fiil eki [-An]

ÖTm. **dörä:n** ‘türeyen’ > [**döræ:n**] ‘a.’ 0505230502/7

ÖTm. **gepleyä:n** ‘sözleyen’ > [**keplejæ:n**] ‘a.’ 0505220201/7

ÖTm. **diyyä:n** ‘diyen’ > [**dijæ:ni**] ‘a.’ 0504210201/84

- Aitlik eki (Bulunma hâli eki ile birlikte) + [+kI]

ÖTm. **Gırımsada:ki** ‘Gırımsa’daki’ > [**gırumθada:qi**] ‘a.’ 0504210602/48

ÖTm. **ilerisindä:ki** ‘ilerisindeki’ > [**ileriθinnæ:ki**] ‘a.’ 0502111403/34

- Eklerin kendisinde bulunan ikincil uzunluklar:

/-yA:r/

YA. **bola:ya:r** ‘oluyor’ > [**bola:ja:**] ‘a.’ 0501231303/25

ÖTm. **orulya:r** ‘biçiliyor’ > [**orulja:**] ‘a.’ 0504220801/27

ÖTm. **gidyä:r** ‘gidiyor’ > [**gitjæ:**] ‘a.’ 0501220601/17

/-mA:wer/

ÖTm. **gıssama:wer** ‘sakın sıkıştırma’ > [ɢuθθama:wer] ‘a.’ 0501231304/21

/-A:ŋdA/

ÖTm. **deŋä:ŋde** ‘denediğinde’ > [deŋæ:ŋde] ‘a.’ 0504220801/34

/-Ipdlr/ ile yapılan görülen geçmiş zaman eki

ÖTm. **düşä:pdirlər** ‘töşemişler’ > [dyfæ:pdille] ‘a.’ 0502111403/52

/+çA:/

ÖTm. **öŋi:nçä:** ‘önce’ > [çwɪnʈfæ:] ‘a.’ 0501231301/11

/-Amo:k/, /-Aŋo:k/, /-Ano:k/, /-Amzo:k/, /-Aŋzo:k/ ve /-Amo:klar/

ÖTm. **äkidenə:klar** ‘götürmüyorlar’ > [ækidenə:qla] ‘a.’ 0504210201/20

/+rAk/

ÖTm. **göwünsizrä:k** ‘daha gönülsüz’ > [gəwɪnθiðræ:k] ‘a.’ 0504210601/114

/-mA:nA/ ve /-mA:GA/

ÖTm. **gazma:na** ‘kazmaya’ > [ɢaðma:ɳa] ‘a.’ 0504210601/150

ÖTm. **öwürma:ge** ‘iade etmeye’ > [øwɪrmæ:ye] ‘a.’ 0504220801/3

ÖTm. **oklama:na** ‘atmaya’ > [oqloma:na] ‘a.’ 0504210201/23

ÖTm. **ıymä:ne** ‘yemeye’ > [ijmæ:ne] ‘a.’ 0504220302/26

ÖTm. **depmä:ne** ‘tepmeye’ > [depma:ne] ‘a.’ 0501231301/52

/+KA:m/, /+KA:ŋ/, /+KA:/, /+KA:K/, /+KA:ŋIz/ ve /+KA:lAr/

ÖTm. **kiçicekkä:m** ‘ben küçücükken’ > [kiʃʃikkæ:m] ‘a.’ 0501110203/14

/+mIKA:m/, /+mIKA:ŋ/, /+mIKA:/, /+mIKA:K/, /+mIKA:ŋIz/ ve /+mIKA:lAr/

/-mIKA:m/, /-mIKA:ŋ/, /-mIKA:/, /-mIKA:K/, /-mIKA:ŋIz/ ve /-mIKA:lAr/

ÖTm. **görmikä:m** ‘acaba görür müyüm’ > [gørørmuqa:m] ‘a.’ 0501231301/26

/-Ar/

ÖTm. **oka:rdık** ‘okuyorduk’ > [oqa:rdıuq] ‘a.’ 0502113101/62

ÖTm. **okla:rdık** ‘atardık’ > [oqla:rdıuq] ‘a.’ 0508110601/12

ÖTm. **oyna:r** ‘oynar’ > [ojna:r] ‘a.’ 0501120601/19

/-mA:n/ ile yapılan fiiller

ÖTm. **oñuşma:ndır** ‘anlaşmamıştır’ > [onuşma:nnur] ‘a.’ 0501110203/13

Taşlaşmış zarf yapıcı /+(:)n/ eki

ÖTm. **dogrı:n** ‘doğru şekilde’ > [dovri:n] ‘a.’ 0504220301/11

ÖTm. **öylä:n** ‘öğlen’ > [øjlä:n] ‘a.’ 0501220502/20

YA. **soñra:m** ‘daha sonra’ > [θonra:m] ‘a.’ 0501110204/16

ÖTm. **ya:zı:n** ‘yazın’ > [ja:ði:n] ‘a.’ 0501120601/5

YA. **yola:m** ‘defa’ > [jola:m] ‘a.’ 0501210702/2

ÖTm. **günorta:n** ‘gün ortasında’ > [gynorta:n] ‘a.’ 0501231301/9, 0504210201/42

ÖTm. **ikindi:n** ‘ikinci zamanı’ > [ikinni:n] ‘a.’ 0501231303/56

/-A:KA/

ÖTm. **göraga** ‘görüp de’ > [gøra:qa] ‘a.’ 0501121801/13

ÖTm. **ataga** ‘atıp da’ > [æpberæ:ke] ‘a.’ 0502111403/66

3.2.1.2.2.2.3. Vurgu ve Tonlama Sonucunda Oluşan Uzun Ünlüler

Vurgulu heceler aslında diğer hecelere göre daha baskın veya daha belirgin bir biçimde telaffuz edildiği için her zaman uzamaya da elverişli olabilir; Ayrıca tonlama amaçlı uzun şekilde söylenen birtakım örneklerle de rastlamak mümkündür.

Aşağıdaki örneklerde ikincil uzunluklar, vurgulu son hecede ortaya çıkmıştır:

ÖTm. **bu** ‘bu’ > [bu:] ‘a.’ 0504120701/29

A. **جسد** ‘ceset’ > ÖTm. **ceset** ‘ceset’ > [dʒeθæ:d] ‘a.’ 0504210602/110

OTü. **ötgürü**; **ötgürü** ‘ötürü’ EUTS 154, **ötri~ötrü** ‘a.’ KTS 213 > YA. **çürü** ‘ötürü’ > [tʃyri:] ‘a.’ 0503111201/32

F. **اي** ‘ey’ > ÖTm. **ey** ‘ey’ > [e:j] ‘a.’ 0505220202/22

A. **عدل** ‘adalet, denklik’ > ÖTm. **edil** ‘aynen’ > [edi:] ‘a.’ 0508110605/2

OTü. **erte** ~ **irte** ‘sabahın erken saati’ DLT 74 > ÖTm. **erte** ‘yarın’ > [erti:] ‘a.’ 0501231301/37

OTü. **köre** ‘göre’ (kör- + -A eki) > ÖTm. **görä**: ‘göre’ > [gøræ:] ‘a.’ 0505220204/12

OTü. **kündüz** ‘gündüz’ DLT 230 > ÖTm. **gündi:z** ‘gündüz’ > [gynni:ð] ‘a.’ 0504220301/20

A. **غيرت/غيرة** ‘gayret’ > ÖTm. **gayra:t** ‘gayret’ > [gajra:t] ‘a.’ 0501231301/84

OTü. **korı-** ‘korumak’ DLT 560 > YA. **go:rı:-** ‘korumak’ > [go:ri:-] ‘a.’ 0504210203/21

A. **هوس** ‘heves’ > ÖTm. **höwes** ‘heves’ > [həwæ:θ] ‘a.’ 0501210701/2

A. **حکماً** ‘hükmen, kesinlikle’ > ÖTm. **hökma:n** ‘kesinlikle’ > [hökma:n] ‘a.’ 0501231301/52

- A. خالص ‘halis, katkısız’ > ÖTm. **ha:l:s** ‘halis’ > [χa:li:θ] ‘a.’ 0505230901/14
- A. خصوصاً ‘özellikle’ > ÖTm. **husu:sa:n** ‘a.’ > [χuθu:θa:n] ‘a.’ 0505230502/6
- OTü. **işte** ‘a.’ (OTü. **uş** ~ **üş** + **teg** ‘bunun gibi’ (veya zarf yapıcı +tI eki)) > [iʃdi:] ‘şimdi’
0501231303/36
- F. كه (ke) ‘ki’ > [ke:] ‘a.’ 0504220102/17
- F. کارگر ‘işçi’ > [kæ:ryæ:r] ‘a.’ 0501241702/6
- A. كاسب ‘kesebe’ > ÖTm. **kä:si:p** ‘kesebe’ > [kæ:θi:p] ‘a.’ 0504220801/7
- A. قادر ‘Kadir, özel isim’ > ÖTm. **Ka:dı:r** ‘Kadir’ > [qa:di:r] ‘a.’ 0502111403/68
- A. مسجد ‘mescid, cami’ > ÖTm. **metci:t** ‘cami’ > [meʃdʒi:t] ‘a.’ 0501220502/17
- A. محکم ‘sağlam’ > ÖTm. **mä:kä:m** ‘sağlam’ > [mæhkæ:m] ‘a.’ 0504220801/24
- Fr. **mikrobe** > F. ميكروب ‘mikrop’ > [mikro:p] ‘a.’ 0504220302/52
- OTü. **okı-** ‘okumak’ DLT 556 > YA. **okı:-** ‘okumak’ > [o:qi: -] ‘a.’ 0504120701/23
- OTü. **ören** ‘Oğuzcada her şeyin kötüsü’ DLT 51 > ÖTm. **örä:n** ‘oldukça, bayağı’ > [øræ:m] ‘a.’ 0510110101/5
- A. فايده/فائده ‘fayda’ > ÖTm. **peyda:** ‘fayda’ > [pejda:] ‘a.’ 0505220204/10
- OTü. **sogı-** ‘soğumak’ DLT 562 > YA. **sawı:-** ‘soğumak’ > [θɒwi: -] ‘a.’ 0504210203/16
- A. سبب ‘sebepe, gerekçe’ > ÖTm. **sebä:p** ‘sebepe’ > [θevæ:p] ‘a.’ 0505230901/9
- A. صورت/صورة ‘suret’ > ÖTm. **su:ra:t** ‘suret’ > [θu:ra:t] ‘a.’ 0501121801/24
- A. شاعر ‘şair’ > ÖTm. **şa:hı:r** ‘şair’ > [ʃahi:r] ‘a.’ 0505220203/7
- A. طالب ‘talebe’ > ÖTm. **ta:l:p** ‘telebe’ > [ta:li:p] ‘a.’ 0502113101/54
- OTü. **tanu-** ‘söz buyurmak, tavsiyede bulunmak’ DLT 324 > YA. **tanı:-** ‘tanımak’ > [tani: -] ‘a.’ 0501231301/19
- Fr. **téléphone** > F. تلفن ‘telefon’ > [ti|fɒ:n] ‘a.’ 0501121802/20
- Fr. **télévision** > F. تلفزيون ‘televizyon’ > [ti|vizju:n] ‘a.’ 0502111403/2
- OTü. **üçün** ‘için’ DLT 50 > ÖTm. **üçi:n** ‘için’ > [yʃfi:n] ‘a.’ 0504220801/20

ÖTm. **yakın** ‘a.’ DLT 454 > ÖTm. **yakı:n** ‘yakın’ > **[jaqi:n]** ‘a.’ 0501231301/9

A. **ذهن** ‘zihin’ > ÖTm. **zahi:n** ‘zihin’ > **[ðehi:n]** ‘a.’ 0502111403/49

İstisnai bir örnek olarak Rusça ‘budka’ kelimesinde vurgu ilk hece üzerinde olduğundan dolayı yarım uzama olayı da bu hecede gerçekleşmektedir:

R. **будка** ‘külübe’ > **[bu·tɕe]** ‘dükkan’ 0502113101/23

Tonlama amaçlı uzatılan örnekler, YA. derleminde şu hususlar ile sınırlıdır:

ÖTm. **sarkırıp** ‘sarkırtmak’ > **[θarqurı:p]** ‘a.’ 0504220302/53

ÖTm. **şeyle** ‘şöyle’ > **[ʃe:jle]** ‘a.’ 0501120601/3

ÖTm. **yakıpcık** ‘yakıp’ > **[jaqi:pdɕuq]** ‘a.’ 0504220302/53

ÖTm. **de** ‘de’ > **[ðe:]** ‘a.’ 0501122201/1

ÖTm. **hol** ‘o’ > **[ho:l]** ‘a.’ 0501120201/8

Tonlama amaçlı ikincil uzunlukların birçoğu da ünlemlerde görülür:

ÖTm. **bo:** ‘oha’ > **[bo:]** ‘a.’ 0502113101/31

ÖTm. **e:** ‘e’ > **[e:]** ‘a.’ 0501110204/11

ÖTm. **ä:** ‘a’ > **[æ:]** ‘a.’ 0501210702/10

ÖTm. **ine hä:** ‘işte’ > **[æhæ:]** ‘a.’ 0504110301/15

ÖTm. **how** ‘oho’ > **[hɔ:w]** ‘a.’ 0505220202/18

ÖTm. **e:** ‘e’ > **[he:]** ‘a.’ 0501231201/3

ÖTm. **hey** ‘hey’ > **[he:j]** ‘a.’ 0505230501/1

ÖTm. **hä:** ‘he’ > **[hæ:]** ‘a.’ 0501231301/28

YA. **hi:buw** ‘yuh’ > **[hi:βuw]** ‘a.’ 0505220203/16

ÖTm. **hi:** ‘ay’ > **[hi:]** ‘a.’ 0501231301/75

ÖTm. **hol** ‘o’ > [ho:] ‘a.’ 0501120201/17

ÖTm. **how** ‘ya’ > [ho:w] ‘a.’ 0501120201/3

ÖTm. **i:** ‘hey’ > [i:] ‘a.’ 0501231301/27

ÖTm. **i:** ‘hey’ > [i:] ‘a.’ 0501231301/1

ÖTm. **o:** ‘oha’ > [o:] ‘a.’ 0501120601/10

ÖTm. **wiy** ‘vah’ > [wi:] ‘a.’ 0501231304/31

3.2.1.2.2.2.4. Alıntı Kelimelerdeki Uzun Ünlüler

Türkmen Türkçesinde yukarıda açıkladığımız ünsüz düşmesi, eklerin etkisi ve vurgu ile tonlama sonucunda ortaya çıkan (yani dil içi dinamiklerle gerekçelendirilebilen) ikincil uzunlukların yanı sıra Arapça ve Farsçadan geçen çok sayıda alıntı kelime de kaynak dilde olduğu gibi muhafaza edilen /a:/, /i:/ ve /u:/ uzun ünlülerine rastlamak mümkündür:

/a:/

F. **آب و هوا** ‘hava durumu, iklim’ > [a:buhwa:] ‘a.’ 0504220801/5

F. **آدم** ‘adam’ > [a:dam] ‘a.’ 0501210702/11

F. **آخر** ‘son’ > [a:ɣur] ‘a.’ 0501231304/7

F. **باطن** ‘batın, gönül içi’ > [ba:tin] ‘a.’ 0509210401/7

F. **جاده** ‘cadde’ > [dʒa:dde] ‘a.’ 0508110605/8

F. **چاپ** ‘baskı’ > [tʃa:p] ‘a.’ 0505230901/20

F. **دستگاه** ‘cihaz’ > [deθya:] ‘a.’ 0504210601/72

F. **اجازه** ‘izin’ > [edʒa:ða] ‘a.’ 0501240201/19

F. **قبرستان** ‘mezarlık’ > [ɢavruθθa:n] ‘a.’ 0504210602/106

F. **حال** ‘durum’ > [ha:l] ‘a.’ 0505220202/16

F. **همانا** ‘örneğin’ > [hama:na] ‘a.’ 0504110301/10

- F. همسایه 'komşu' > [hemθa:ja] 'a.' 0505220202/21
- F. امام 'imam' > [uma:m] 'a.' 0504120701/18
- F. کارمند 'memur' > [ka:rmænd] 'a.' 0501110203/8
- F. قیامت 'kiyamet' > [qija:mat] 'a.' 0501221301/10
- F. مال 'mal' > [ma:l] 'a.' 0501120601/16
- F. مهمان 'misafir' > [mehma:n] 'a.' 0501110202/22
- F. ناموس 'namus' > [na:muθ] 'a.' 0501242201/13
- F. استوار 'astsubay kıdemli başçavuş' > [ostova:r] 'a.' 0501220601/6
- F. فلان 'filan' > [pala:n] 'a.' 0501231303/29
- F. راننده 'sürücü' > [ra:nænde] 'a.' 0508110605/8
- F. سرباز 'asker' > [θerva:ð] 'a.' 0501220601/6
- F. سابقه 'sabıka, geçmiş' > [sa:bege] 'a.' 0508120101/15
- F. ساختمان 'bina, yapı' > [sa:χtema:n] 'a.' 0508120101/32
- F. شیطان 'şeytan' > [fejta:n] 'a.' 0508110602/13
- F. تابستان 'yaz' > [ta:besta:n] 'a.' 0508120101/18
- F. دکان 'dükkan' > [tykæ:n] 'a.' 0505230501/38
- F. استاد 'usta, üstat, hoca' > [uθθa:d] 'a.' 0504210201/81
- F. وای 'vay' > [wa:j] 'a.' 0501231304/4
- F. واحد 'birlik' > [va:hed] 'a.' 0508120101/50
- F. یخچال 'buzdolabı' > [jaχtfa:l] 'a.' 0504220302/36
- F. زمان 'zaman' > [ðama:n] 'a.' 0504210602/72
- F. زبان 'dil' > [zæba:n] 'a.' 0508110603/8
- /i:/
- F. بهورزی 'sağlık merkezi görevlisi' > [behvæ:zi:] 'a.' 0501110202/18

- F. بیکار 'işsiz' > [bi:ka:r] 'a.' 0501241701/1
- F. جانشین 'alternatif' > [dʒa:neʃi:n] 'a.' 0504220301/16
- F. فقیه 'fakih' > [faqi:h] 'a.' 0501221301/2
- F. خرید 'satın alma' > [χæri:d] 'a.' 0505220204/1
- F. ایمان 'iman' > [i:manθuð] 'a.' 0504220301/22
- F. کشتی 'gemi' > [keʃti:] 'a.' 0504220102/12
- F. لیوان 'bardak' > [li:va:n] 'a.' 0504210202/2
- F. پارتی 'parti' > [parti:] 'a.' 0501231304/1
- F. سبزی 'sebze' > [θevði:] 'a.' 0504220302/46
- F. سیگار 'sigara' > [θi:kar] 'a.' 0504220301/42
- F. تاریخی 'tarihî' > [ta:ri:çi:] 'a.' 0504220102/9
- F. ذخیره 'stok' > [zæçi:re] 'a.' 0501122201/17
- F. دقیق 'dikkatli' > [dæki:q] 'a.' 0504210202/25
- F. دقیقه 'dakika' > [davi:ka] 'a.' 0501231303/40

/u:/

- F. عروسی 'düğün' > [æru:s] 'a.' 0508110604/6
- F. گوشی 'cep telefonu' > [guwʃi:] 'a.' 0501210702/16
- F. دانشجو 'üniversite öğrencisi' > [da:neʃdʒu:] 'a.' 0508120101/16
- F. داروخانه 'eczane' > [da:ru:χa:na] 'a.' 0501231201/21
- F. دوربین 'dürbün, kamera' > [dyrvi:n] 'a.' 0504210203/19
- F. عمو 'amca' > [æmu:] 'a.' 0508110605/2
- F. قبول 'kabul' > [gabu:l] 'a.' 0508120101/44
- F. نمودار 'çizelge' > [nemu:da:r] 'a.' 0504110301/18
- F. روح 'ruh' > [ru:h] 'a.' 0508110602/13
- F. >A. طوفان 'kasırga' > [tu:fa:n] 'a.' 0501231201/15

3.2.1.2.2.3. Kısa Ünlüler

Türk dilinin gerek tarihî gerek çağdaş lehçelerinde dar ünlülerin vurgusuz hecelerde veya sık kullanımlı kelimelerde düşmeye veya kısaltmaya eğilimli olduğu bilinmektedir. İran Yomut azğında da bu eğilimin örneklerini gözlemleyebiliriz. Söz konusu kısa ünlüler, genellikle düşme sürecinin başlangıç aşamasını göstermekte ve kelimenin orta hecesinde ve nadiren son seste meydana gelmektedir:

Dar ünlülerin kısaltmasına örnekler:

ÖTm. **diyip** ‘deyip’ > [diɣip] ‘a.’ 0508110604/5

ÖTm. **biri-birimiz** ‘birbirimiz’ > [bi:ri yi:ri:mið] ‘a.’ 0508110605/9

ÖTm. **ileri** ‘ileri’ > [iɣeri] ‘güney’ 0504220102/13

ÖTm. **gulagina** ‘kulağına’ > [ɣuloɣına] ‘a.’ 0501210701/21

ÖTm. **gowuçılık** ‘iyilik’ > [ɣowuɣılɣ] ‘a.’ 0501210703/15

ÖTm. **sa:nıcak** ‘tanecik’ > [θa:nıɣɣaɣ] ‘a.’ 0504220301/49

ÖTm. **a:hırına** ‘sonuna’ > [a:ɣırına] ‘a.’ 0504220301/1

ÖTm. **boluşı** ‘oluşu’ > [boluɣi] ‘a.’ 0501121801/17

ÖTm. **da:yı** ‘dayı’ > [da:ji] ‘a.’ 0501121802/17

ÖTm. **suwı** ‘suyu’ > [θuwı] ‘a.’ 0501241702/9

ÖTm. **guyudan** ‘kuyudan’ > [ɣujüdon] ‘a.’ 0501241702/9

ÖTm. **sürülä:p** ‘sürü hâlinde’ > [θyrɣæ:p] ‘a.’ 0504210602/147

ÖTm. **yöri** ‘yürü, hadi’ > [jörɣ] ‘a.’ 0505230501/40

Bununla birlikte kullanım sıklığı yüksek olan birtakım kelimelerde geniş ünlülerin de kısaltmasına tanıklık edebiliriz:

Geniş ünlülerin kısılmasına örnekler:

YA. **ya:lak** ‘gibi’ > [ja:lăq] ‘a.’ 050911501/3

ÖTm. **gayrara:k** ‘daha geri’ > [ɢajrăra:q] ‘a.’ 0504220101/31

ÖTm. **zayalamalı dâ:l** ‘bozmamalı’ > [ðɑ:jălamalı_ɬæ:] ‘a.’ 0504220302/58

ÖTm. **şäher** ‘şehir’ > [ʃæhër] ‘a.’ 0505120301/23

ÖTm. **bir neme** ‘biraz’ > [bir ěme] ‘a.’ 0508110604/2

ÖTm. **onsoň** ‘ondan sonra’ > [ohöŋ] ‘a.’ 0504210202/12

ÖTm. **yö:ne** ‘ancak’ > [jœ:nö] ‘a.’ 0505230501/64

ÖTm. **kölege** ‘gölge’ > [kø[ö]yø] ‘a.’ 0501120601/21

ÖTm. **nä:me** ‘ne’ > [næ:mě] ‘a.’ 0501121802/17

3.2.2. Ünsüzler

3.2.2.1. Sesbirimsel Değerde Bulunan Ünsüzler ve Alt Sesleri

3.2.2.1.1. /b/

Ortak Türkçedeki /b/ sesbiriminin telaffuzu, Türkmen Türkçesinde ve onun Yomut ağzında kelime başında [b] şeklinde çok iyi korunurken kelime içinde çoğu durumlarda patlayıcı özelliğini yitirerek sızıcı [β] veya [v] altsesine dönüşmektedir; Normalde Türkçe kökenli kelimelerin sonunda bulunmayan /b/ sesbirimi, bu konumda genellikle ötümsüz çifti olan /p/ sesi ile temsil edilmektedir.

Kurallı olarak, /b/ sesbiriminin kelime ortasında patlamalı değil de sızıcı biçimde söylenmesi, Yomut ağzı ile birlikte Teke, Salır, Ersarı, Sarık, Göklen, Yemreli, Sakar, Çovdur, Arabacı, Eski, Ata ve Hatap gibi ağız veya altağızlarda da görülmektedir (Amansarıyev 1970: 191). Türkmen Türkçesi ağızlarının baskın çoğunluğunda görülen bu sızıcılaşma eğilimi belirgindir; ancak bu süreçte ortaya çıkan sızıcı sesin [β] mi veya [v] olduğu ile ilgili görüşler farklılık gösterebilir. Türkmenistanlı araştırmacıların çoğuna

göre orta seste gelen /b/'ler ötümlü, sızıcı ve çift dudak [β] altsesi şeklinde telaffuz edilir (Amansariyev 1970: 191, Hudayguliyev 1992: 88); İran Türkmenleri arasında yapılan araştırmalarda orta sesteki /b/'ler bazen [β] şeklinde gösterilirken (Azmun 1983: 36-37, Garabayi 2004: 34) bazı çalışmalarda da [v] şeklinde olduğu ileri sürülmüştür (Pehemli 2000: 29, Yıldırım 2019: 338).

İran Yomut ağızı ile ilgili hazırladığımız derlemde bu sesin genellikle [v] şeklinde telaffuz edildiği tespit edilmektedir: ÖTm. **i:ber-** > [i:ver -] 0501231301/38, ÖTm. **ga:bar-** > [ga:var -] 0504220101/50, ÖTm. **ba:ba** > [ba:va] 0504210601/15 vb. Bununla birlikte yuvarlak ünlülerin yanındaki [v]'lerin tamamen dudaksıllaşarak [β] altsesine dönüştüğü de gözlemlenmektedir: ÖTm. **o:ba** > [o:βo] 0501120601/8, ÖTm. **garaburç** > [garaβurç] 0501220501/4, ÖTm. **mecbu:r** > [medβu:r] 0502113101/38 vb.

Derlemde ulama yoluyla bitişik şekilde söylenen birtakım kelimelerde baş sesteki /b/'lerin arada kaldığı ve orta ses konumundaki /b/ (yani [v] ~ [β]) gibi telaffuz edildiği gözlemlenmektedir. Burada dikkat çekici husus, Batı Oğuz grubunda b- > v- ses değişimine uğrayan veya düşen /b-/ sesini kendinde barındıran sayılı kelime bulunmasıdır: ÖTm. **ba:r** > [va:r-] 0502111403/67, ÖTm. **bar-** > [var-] 0502111403/34, ÖTm. **ber-** > [ver-] 0504210201/21, ÖTm. **bile** > [vi|e-] 0501231302/19, ÖTm. **bol-** > [vol-] 0501231304/42 veya [βol-] 0504210602/68.

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde olduğu gibi İran Yomut ağızında da baş sesteki tarihî /b/'ler iyi bir şekilde muhafaza edilmektedir ancak yeri geldiğinde konuşmada bitişik telaffuz edilen kelimelerde fonemik değil de fonetik düzeyde [v] sesine dönüşebilirler. Söz konusu olgu, artsüremli bir sürecin eşsüremli bir fonetik değişim kapsamında önümüze çıkması bakımından oldukça ilginç ve önemlidir. Bu, sık kullanımlı kelimelerin başındaki /b/'lerin nasıl da zaman içerisinde bir b- > v- > ø- değişimine

uğradığını açık bir şekilde gözler önüne sermekle kalmayıp bu sürecin bütün aşamalarını gösteren yeterli örnekleri ortaya koymaktadır.

Patlamalı [b], diş-dudaksıl [v] ve çift dudak [β] olmak üzere birkaç altsesbirime sahip olan /b/ sesbiriminde bütünleyici dağılım özetle şu şekildedir:

Çizelge 19. /b/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde	b-	-v-	-b (sadece alıntı kelimelerde)
Yuvarlak ünlü ile birlikte		-β-	

Tarihî bir bakışla incelendiğinde orta ve son sesteki /b/’lerin sızcılaşıma olayı, Uygur Türkçesi döneminden başlamak üzere Türk dilinin tarihi sürecinde /b > w ~ v/ ses değişimi şeklinde (örneğin: ebir- > ewir-, eb > ew vs.) gelişen sürece benzemektedir (Ercilasun 2011: 276).

[b]

Ötümlü, patlayıcı ve çift dudak [b], /b/ sesbiriminin baş seste gelen değişkesidir. Genelde kelime ortası veya sonunda görünmeyen bu altses, nadiren /bb/ veya /pb/ bileşenleri bünyesinde yer almak şartıyla kelime ortasında da bulunabilir. Kelime sonunda gelmesi ise sadece alıntı kelimelere mahsustur ve Türkmen Türkçesi, genelde son seste /b/ yerine onun ötümsüz çifti olan /p/ sesini tercih etmektedir.

Batı Oğuz grubunda yer alan Türk lehçelerinde kimi kelimelerde görülen /b-/ > /v-/ ses değişimi veya baş sesteki /b-/ sesinin düşmesi olayı, Türkmen Türkçesinde gerçekleşmemiş olup söz konusu konumlardaki /b-/ sesi eski biçiminde muhafaza

edilmektedir: ÖTm. **ba:r** ‘var’ > [**ba:r-**] ‘a.’ 0501231301/28, ÖTm. **bar-** ‘var-’ > [**bar-**] ‘a.’ 0504210201/14, ÖTm. **ber-** ‘ver-’ > [**ber-**] ‘a.’ 0501231303/49, ÖTm. **bile** ‘ile’ > [**bi|e-**] ‘a.’ 0501221301/13, ÖTm. **bol-** ‘ol-’ > [**bol-**] ‘a.’ 0504220101/53

Nadir olarak /ç/, /t/, /x/ vb. gibi ötümsüz ünsüzlerin gerileyici etkisi altında kalan /b-/ sesi, ötümsüz hâle gelerek /p-/ sesine dönüşür: OTü. **bıçak** ‘bıçak’ > [**puɬʃaq**] ‘a.’ 0501231303/40, OTü. **butura-** ‘taşkınlık yapmak, kabına sığamamak’ > [**puɬtura -**] ‘dağılmak’ 0504210601/54, OTü. **Buhara** ‘Buhara şehri’ > [**puɬor**] ‘a.’ 0505110901/5

Kelime Başı:

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** ‘ile’ EUTS 42, **bile** DLT 34 > [**bi|e**] ‘a.’ 0501221301/13, 0501240201/10, 0501241702/6, [**bi|en**] 0501120601/13, 0501220502/21, 0501231302/19

OTü. **ba:r**; **ba:r** ‘var’ TT 172, **ba:r** ‘var’ ED 353a, **ba:r** ~ **bar** ‘var’ DLT 34, **bar** ‘var’ EUTS 32 > [**ba:r**] ‘a.’ 0501231301/28, 0504210201/20, 0504210602/118

OTü. **bol-**; **bol-** ‘olmak’ ED 331a, **bol-** ‘olmak’ EUTS 47, **bo:l-** ‘olmak’ TT 177, **bol-** ‘olmak’ DLT 263 > [**bol -**] ‘a.’ 0504220101/53, 0501210703/7, 0510110101/8

OTü. **ber-**; **bè:r-** ‘vermek’ ED 353b, **bir-** ‘vermek’ EUTS 44, **bi:r-** ~ **bir-** ~ **ber-** ‘vermek’ DLT 79, **bè:r-** TT 182 > [**ber -**] ‘a.’ 0501231303/49, 0501231201/18, 0505220203/9

OTü. **ba:y**; **ba:y** ‘zengin’ TT 172, **ba:y** ED 384a > [**ba:j**] ‘a.’ 0501120201/1, 0504210602/36

OTü. **bakşı** ~ **baḥşı**; **bağşı**: (< Eski Çince **bâk-şi**) ‘din hocası’ ED 321a, **baḥşı** ~ **bakşı** ‘muallim, öğretmen, üstat, tabip’ EUTS 31 > [**baɬʃi**] ‘şarkıcı, âşık, ozan’ 0504220802/15

OTü. **ba:lık**; **ba:lık** ‘balık’ TT 172, **balık** ‘a.’ DLT 49 > [**ba:luq**] ‘a.’ 0510110101/19, 0510110101/20

OTü. **başar-** ~ **başkar-**; **başar-** ~ **başkar-** ‘a.’ KTS 24-25, **baş** ‘a.’ DLT 510 + **gar-** >

[**başar -**] ‘a.’ 0504210201/35, 0508110605/7

OTü. **bi;** **bi**: ‘Türklerde kısrak’ DLT 481, **bey** ‘kısrak, dişi deve’ KTS 29 > [**bajtal**] ‘a.’ 0505110901/3

OTü. **becer-;** **becer-** < bacar- < *başar- ‘a.’ KBS 125 veya F. بآاردن ‘hazırlamak’ > [**bedđer -**] ‘a.’ 0502111401/19, 0502113101/23

OTü. **be:g ~ beg;** **beg ~ be:g** ‘bey, kadınınkocası’ DLT 15 > [**bey**] ‘a.’ 0504220801/7

OTü. **belgölüg;** **belgölüg** ‘açık, belli, bilinen’ DLT 193, **belgölüg** ‘a.’ ME 100 > [**be||i**] ‘a.’ 0504210601/68, 0504210602/116

OTü. **böğür;** **böğür** ‘böbrek’ DLT 182 > [**bewr**] ‘a.’ 0504210203/59

OTü. **botula-;** botu ‘deve yavrusu’ DLT 73 + la- eki, bota ‘a.’ KTS 35 > [**bo:ta -**] ‘a.’ 0504210201/85

OTü. **bö:y;** **bö:y** ‘Oğuzcada örümcek’ DLT 505 [**møj**] ‘a.’ 0504210201/47

OTü. **boz-;** **boz-** ‘bozmak, tahrip etmek’ KUY 340, **buz-** ‘yıkmak, harap etmek, kırmak’ DLT 268 > [**boğ -**] ‘a.’ 0505120301/27

OTü. **buyruk;** **buyruk** ‘a.’ DLT 190 > [**bujruk**] ‘a.’ 0504120701/26

OTü. **buyur-;** **buyur-** ‘a.’ DLT 526 > [**byjyr -**] ‘a.’ 0509210401/3

OTü. **bil-;** **bil-** ‘bilmek’ ED 330b, **bil-** ‘bilmek’ EUTS 42, **bil-** ‘bilmek’ DLT 34 > [**bił -**] ‘a.’ 0501110203/14, 0501231304/18, 0505230501/26

OTü. **begen-;** **begen-** ‘beğenmek’ KTG 16 > [**beyen -**] ‘a.’ 0501121801/2, 0505120301/3, 0502113101/11

OTü. **büt-;** **büt-** ‘bitmek’ ED 298b, **büt-** ‘bitmek’ EUTS 57, **büt-** ‘(yara) kapanmak’ DLT 413 > [**bit -**] ‘a.’ 0504210201/25

OTü. **boğu-;** **boğu-** ‘boyamak’ ED 300a, **boğu-** ‘a.’ DLT 558 > [**bojo -**] ‘a.’ 0508110605/21, 0508110605/22

OTü. **bodug**; **boğuğ** ‘boya’ ED 302a, **boduğ** ‘boya’ EUTS 46, **boy** ‘boya, renk’ EUTS 49, **boğuğ** ‘boya’ DLT 269 > **[bojoɣ]** ‘a.’ 0508110605/24

OTü. **bu**; **bu**: ‘bu’ ED 291b, **bu** ‘bu’ EUTS 51, **bu** ‘bu’ DLT 29 > **[bu]** ‘a.’ 0504210203/44, 0504210602/13, **[bi]** 0501121803/1, 0501210703/17, 0501231301/24

OTü. **bağla-**; **ba**:- ‘bağlamak’ ED 292a, **bağla**:- ED 314b, **bağla-** ‘bağlamak’ EUTS 31, **ba**- ‘bağlamak’ EUTS 32, **ba**:- ‘bağlamak’ DLT 554 > **[ba:ɣla -]** ‘a.’ 0504210203/39; **[ba:ɣlan -]** ‘bağlanmak’ 0504220101/15, 0504220101/7

OTü. **baba**; **baba** ‘baba, peder’ EUTS 29 > **[ba:va]** ‘a.’ 0504210601/15, 0501220502/3, 0501121802/15

OTü. **başla-**; **başla**:- ‘başlamak’ ED 381b, **başla-** ‘a.’ DLT 572 > **[baɣla -]** ‘a.’ 0505230901/21, 0501231301/19, 0501110204/18, 0501110204/19

OTü. **başka**; **baş** ‘baş’ EUTS 35, **baş** ‘baş’ DLT 66 > **[baɣka]** ‘a.’ 0501210702/1, 0501210702/10, 0501210702/7

OTü. **bış-**; **bış**- ‘pişmek’ ED 376b, **bış**- ‘olgunlaşmak, pişmek’ EUTS 41, **bış**- ‘yemek pişmek’ DLT 270 > **[biɣ -]** ‘a.’ 0504220302/7, 0501220501/15, 0501220501/7

OTü. **bi:ş**; **bê:ş** ‘beş’ TT 182, 73, **bê:ş** ‘beş’ ED 376a, **bi:ş** DLT 73 > **[bæ:ʃ]** ‘a.’ 0501110204/8, 0501120601/18, 0501210701/10

OTü. **bak-**; **bak**- ‘bakmak’ ED 311a; **bak**- ‘bakmak’ DLT 63 > **[baq -]** ‘a.’ 0504210601/147, 0504210601/74, 0505110901/3, 0505120301/37

OTü. **birinç**; **bi:r** ~ **bir** ‘bir’ ED 353b, **bi:r** ~ **bir** DLT 12, **birinç** ED 367a, **birinçi** ‘birinci’ EUTS 44, **birinç** ‘birinci’ DLT 607 > **[birindʒi]** ‘a.’ 0503111201/4, 0504220101/48

OTü. **bog-**; **boğ**- ‘boğmak’ ED 311b, **boğ**- ‘boğmak’ EUTS 46, **bog**- ‘boğmak’ DLT 271 > **[boɣ -]** ‘a.’ 0501231304/4

Kelime İçi:

Söylediğimiz gibi genelde kelime ortasında görünmeyen bu altses, nadiren /bb/ veya /pb/ bileşenleri bünyesinde gelmek şartıyla kelime ortasında da bulunabilir:

/pb/

ÖTm. **şepbik** ‘yapış yapış’ > [ʃepbik] ‘a.’ 0504220302/8

F. کفگیر ‘kevgir’ > [kepbir] ‘a.’ 0504220302/10

A. قبة ‘kubbe’ > [ɢupbo] ‘a.’ 0508110601/18

A. تبت ‘tebbet kelimesi ile başlayan Mesed suresi’ > [tepbet] ‘a.’ 050911501/7

F. حبی خوجه ‘Hobbi Hoca’ > [hapbaɣodʒo] ‘a.’ 0501231304/31

YA. ätberä:ke ‘atıp da’ > [æpberæ:ke] ‘a.’ 0502111403/66

/bb/

ÖTm. **nesi:p bolsa** ‘Kısmet olursa’ > [neθib_bol-] ‘a.’ 0501210701/10

ÖTm. **bolup barış-a:** ‘gidişatı’ > [βolub_barfa:] ‘a.’ 0501210703/2

Kelime Sonu:

A. اغلب ‘çoğu zaman’ > [aɣlab] ‘a.’ 0504210203/6

A. قلاب ‘olta’ > [ɢolla:b] ‘a.’ 0504210203/33

F. خب ‘peki’ > [χo:b] ‘a.’ 0508110603/6

A. نصب ‘kurulum’ > [næsb] ‘a.’ 0501231301/79

[v]

Ötümlü, sızıcı ve diş-dudak özellikleri ile tanımlanan [v] sesi, aslında İran Yomut ağzında orta seste gelen /b/'leri gösteren bir değişkendir. Yomut ağzında orta ses konumunda olan /b/ sesbirimi genelde kurallı bir şekilde sızıcılaşarak [v] biçiminde telaffuz edilmektedir. Kelime başında ve sonunda görülmeyen bu ses, sadece iki kelimenin bitişik telaffuz edilmesi ve /b/ sesbiriminin ortada kaldığı durumlarda ortaya çıkabilir.

Kelime Başı:

OTü. **ba:r**; **ba:r** 'var' TT 172, **ba:r** 'var' ED 353a, **ba:r** ~ **bar** 'var' DLT 34, **bar** 'var' EUTS 32 > ÖTm. **ba:r** 'a.' > [ɽ**va:r**] 'a.' 0502111403/67,

OTü. **bar-;** **bar-** 'gitmek' DLT 283 > ÖTm. **ba:r** 'var' > [ɽ**va:r-**] 'a.' 0502111403/67,

OTü. **ber-;** **bè:r-** 'vermek' ED 353b, **bir-** 'vermek' EUTS 44, **bi:r-** ~ **bir-** ~ **ber-** 'vermek' DLT 79, **bè:r-** TT 182 > ÖTm. **ber-** 'a.' > [ɽ**ver-**] 'a.' 0504210201/21

OTü. **bile;** **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** 'ile' EUTS 42, **bile** DLT 34 > ÖTm. **bile** 'a.' > [ɽ**vi|e-**] 'a.' 0501231302/19

OTü. **bol-;** **bol-** 'olmak' ED 331a, **bol-** 'olmak' EUTS 47, **bo:l-** 'olmak' TT 177, **bol-** 'olmak' DLT 263 > ÖTm. **bol-** 'ol-' > [ɽ**vol-**] 'a.' 0501231304/42

Kelime İçi:

OTü. **ı:d-** ~ **ıd-;** **ıd-** ~ **ı:d-** 'göndermek' DLT 633 / **ıdu bermek** 'a.' ME 127, **ıyabir-** ~ **ıyebir-** 'a.' KTS 103, 117 > [i:**ver -**] 'a.' 0501231301/38, 0504210201/18

OTü. **kabar-** 'şişmek, kabarmak' DLT 305 > [ɽ**va:var -**] 'a.' 0504220101/50

OTü. **baba;** **baba** 'baba, peder' EUTS 29 > [ɽ**ba:va**] 'a.' 0504210601/15, 0501220502/3, 0501121802/15

A. رباعي 'rubai' > [ruva:bi:] 'a.' 0501121801/19

F. سرباز 'asker' > [θerva:ð] 'a.' 0502113101/40

Kelime Sonu:

ÖTm. hasa:p edip 'hesaplayıp' > [haθa:v edip] 'a.' 0501121801/12

[β]

Ötümlü, sızıcı ve çift dudak [β] sesi, aslında /b/ sesbiriminin kelime ortasına özgü altsesbirimidir. Bu ses Türkmenistan Yomut ağızı ile birlikte Teke, Salır, Ersarı, Sarık, Göklen, Yemreli, Sakar, Çovdur, Arabacı, Eski, Ata ve Hatap gibi ağız veya altağızlarda kullanılmaktadır (Amansarıyev 1970: 191). Ancak İran Yomut ağızında bu [β]'lerin yerine kurallı olarak [v] sesi kullanıldığı için (bk. 3.2.2.1.1. /b/) incelenen derlemde [β] örnekleri sadece yuvarlak ünlülerin yanında ve onların etkisi altında görülmektedir. Kelime başında ve sonunda görülmeyen bu ses, sadece iki kelimenin bitişik telaffuz edilmesi ve /b/ sesbiriminin ortada kaldığı durumlarda ortaya çıkabilir: ÖTm. arpa bugday > [arfa_βuɖdoj] 0501122201/14; ÖTm. go:ra:p otur > [go:ri:β_otur] 0504210203/21 vb.

Kelime Başı:

OTü. murç; mırç ~ murç (< Sans. mirca/mīrca) 'biber' ED 771b, murç ~ mırç 'a.' EUTS 133, murç 'a.' DLT 173 > ÖTm. gara burç 'a.' > [gara_βurɕ] 'a.' 0501220501/4

OTü. bol-; bol- 'olmak' ED 331a, bol- 'a.' EUTS 47, bo:l- 'a.' TT 177, bol- 'a.' DLT 263 > ÖTm. kabu:l bolsun 'kabul olsun' > [qaβu:l_βolθun] 'a.' 0501231301/3; ÖTm.

Eymir bol ‘Eymir ol’ > [ejmir_βol] ‘a.’ 0501220502/5; ÖTm. **a:ldacak bolya:n-da**

‘aldamak istiyorum da’ > [a:lladzaq_βolja:n_na:] ‘a.’ 0501231303/7

ÖTm. **arpa bugday** ‘arpa buğday’ > [arfa_βuɰdoj] ‘a.’ 0501122201/14

Kelime İçi:

ÖTm. **o:ba** > [o:βo] 0501120601/8

ÖTm. **no:ba** > [noβo] 0501210701/16

ÖTm. **goyber-** > [gø:βør-] 0501210702/26

ÖTm. **to:ba** > [to:βo] 0501231303/8

ÖTm. **mecbu:r** > [medʒβu:r] 0502113101/38

A. مربوط > [merβu:t] 0504220301/28

F. مېلسازي > [moβũlθa:ði:] 0505220202/25

YA. **hi:buw** > [hi:βuw] 0505220203/16

ÖTm. **Egribogaz** > [eyriβoɰoðo] 0501210702/26

ÖTm. **Da:şlıburun** > [da:şlɰβurun] 0501121802/13

ÖTm. **İ:nçeburun** > [i:ntʃeβurun] 0501122201/3

F. خرمنکوب + [A] > [χarmanku:βo] 0502111401/10

YA. **gazi:p otı:rkalar** > [ɢaðɰβ_oti:qa:la] 0504210601/149

Kelime Sonu:

ÖTm. **üyşüp üyşüp** > [yjʃyβ_yjʃyp] 0505120301/15

ÖTm. **go:ra:p otur** ‘koruyarak otur’ > [Go:ri:β_otur] ‘a.’ 0504210203/21

3.2.2.1.2. /c/

[dʒ]

Ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak ünsüzü olarak bilinen [dʒ] sesi, artsüremlî açıdan bakıldığında günümüz Türkmen Türkçesinde OTü.'deki ortases (nadiren baş ses) /ç/'lerin ötümlüleşmesinden meydana gelmiştir veya alıntı kelimelerden kaynaklanmaktadır.

[dʒ] sesi kelime sonunda gelmez ve son seste onun yerine ötümsüz çifti olan [tʃ] sesi tercih edilir.

Kelime Başı:

ÖTm. **çıdam** 'dayanıklılık, takat' > [dʒuɗam] 'a.' 0504220301/50, 0504220301/49

F. جور 'tür' (veya OTü. **tür** 'a.') > [dʒyrø] 'a.' 0501231304/28, 0504210601/31

F. جنگ 'savaş' > [dʒeŋ] 'a.' 0501210702/5

A. جاهل 'bilgisiz' > [dʒa:hul] 'a.' 0501221301/13

Kelime İçi:

OTü. **eçi; äçi** 'ağabey, amca' KUY 248, **eçe** 'büyük kız kardeş' DLT 56, **eçe**: 'a.' ED 20a, äçä 'ağabey, büyük kardeş' EUTS 68 > [edʒe] 'anne, babaanne' 0501231301/23, 0501240201/9

OTü. **u:ça; u:ça** 'uca, kuyruk sokumu, kış, arka' TT 179, **uçā** 'sırt' DLT 56, **uçā** 'I. sırt, arka II. oturak yeri, kış III. uca kemiği, kuyruk sokumu kemiği' KTS 291 > [u:ɗʒo] 'I. uca kemiği II. düğünde kesilen hayvanın uca bölgesinin etini yeni çiftlere yedirme merasimi' 0508110604/4

OTü. **becer-; becer-** < bacar- < *başar- 'a.' KBS 125 veya F. بچاردن 'hazırlamak' > [bedʒer -] 'a.' 0502111401/19, 0502113101/23

OTü. **kê:çe**; **kê:çe** TT 182, **kêçe** ~ **gêce** ‘gece’ ED 694b, **kiçä** ‘gece’ EUTS 108, **keçe** ~ **kiçe** ‘gece’ DLT 54 > **[gi:dʒe]** ‘a.’ 0501220601/21, 0501220601/9, 0504220301/42

OTü. **üçünç**; **üçünç** ‘üçüncü’ ED 29a, **üçünç** ~ **üçünçi** ‘üçüncü’ EUTS, **üçünç** ‘üçüncü’ DLT 78 > **[yʧyʌndʒi]** ‘a.’ 0504210203/24; **[yʧyʌndʒi]** 0501241701/24, 0502111403/66, 0508120101/40; **[yʧyʌndʒi]** 0501121803/10

Kelime Sonu:

-

3.2.2.1.3. /ç/

[ʧ]

Ötümsüz, yarı kapantılı ve dişeti-damak özelliklerine sahip olan **[ʧ]** sesi, Türkmen Türkçesinde OTü.’deki /ç/ sesbiriminin devamıdır ve genelde kelime başı ve sonunda iyi şekilde muhafaza edilmektedir; ancak orta sesteki tarihî /ç/’lerin birçok yerde ötümlüleşerek /c/ sesbirimine dönüştüğü görülmektedir.

Kelime Başı:

OTü. **ça:ka**; **ça:ka** ‘küçük, çocuk’ TT 172, **çağa** ‘tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu’ KTS 45 > **[ʧa:ka]** ‘çocuk’ 0504220101/1, 0504210202/23

OTü. **çı:kır-**; **çı:kır-** ‘çığırmaq, bağırmaq’ TT 176, **çıkırışmak** ‘çığırışma(k), bağırışma(k)’ ME 111, **çığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ KTS 49 > **[ʧi:kwɪr -]** ‘a.’ 0501231304/7

OTü. **çı:n**; **çı:n** ‘gerçek, doğru’ ED 424a, **çın** ‘doğru, güvenilir, doğruluk’ DLT 171 > **[ʧʌn]** ‘a.’ 0503111201/10

OTü. **çigit**; **çigit** ‘çigit, pamuk tohumu’ ED 414a, **çigit** ‘Argu lehçesinde pamuk çekirdeği’ DLT 179 > **[ʧiʔiʔd]** ‘çekirdek’ 0502111401/24, 0502111401/25

OTü. **çöl**; **çöl** (< Moğ.) ‘çöl, bozkır’ > **[ʧø]** ‘a.’ 0504220801/4, 0504220801/5

OTü. **çorak**; **çorak** < *çor + ak ‘verimli olmayan’ KBS 251, çorak ‘ot bitmeyen tuzlu, çorak toprak’ KTS 53 > [tʃolo] ‘a.’ 0504210602/93

OTü. **çörek** ED ‘yuvarlak ekmek’ 429a, **çörek** ‘a.’ DLT 195 > [tʃörək] ‘a.’ 0501231303/80, 0508110605/17

OTü. **ötürü**; **ötrü/ötürü** ‘ötürü’ ED 64b, **ötgürü** ‘dolayısıyla, itibaren, neticesinde’ EUTS 154 > [tʃyri:] ‘a.’ 0503111201/32, 0505220201/7, 0509210401/3; [tʃyri:m] 0502111402/12, 0502111402/13, 0504210602/106

OTü. **çık**- ‘çıkmaq’ ED 405b, **çık**- ‘(dışarı, yukarı) çıkmak’ DLT 154 > [tʃuq -] ‘a.’ 0502111402/17, 0504220301/12, 0508120101/26

OTü. ***çakır**- ‘haykırmak, bağırmak’ ED 410a, **çagıla**- ‘gürültü edip bağırmak’ DLT 586 > [tʃa:bur -] ‘a.’ 0504210201/61

Kelime İçi:

OTü. **keçe**; **keçe** ‘Oğuzcada keçe’ DLT 541, **keçe** ‘keçe, aba’ KTS 136 > [ketʃe] ‘keçe’ 0501120601/21, 0501241702/7

OTü. **yi:nçe**; **yi:nçe** ‘ince’ TT 183, **yinçgä** ~ **yinçkä** ‘a.’ EUTS 297, **yinçe** ‘herhangi bir şeyin incesi, ince’ DLT 610 > [i:nʃeβurun] ‘ince+burun, yer adı’ 0501122201/3

OTü. **kiçig**; **kiçig** ‘küçük’ ED 696a, **kiçig** ‘küçük, ufak’ EUTS 109, **kiçig** DLT 59 > [kitʃi] ‘a.’ 0502113101/37, 0504220801/6

OTü. **sıçgan**, **sıçğa:n** ‘sıçan, fare’ ED 796a, **sıçkan** ‘sıçan, fare’ EUTS 202, **sıçgan** ‘sıçan, fare’ DLT 50 > [θuʃʃan] ‘a.’ 0502113101/9, 0502113101/10

OTü. **bıçgak**, **bıçğa:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, **bıçek** ‘bıçak’ DLT 193 > [puʃʃaq] ‘a.’ 0501231303/40

Kelime Sonu:

ÖTü. **kılıç**; **kılıç** ‘a.’ EUTS 174, **kılıç** ‘a.’ DLT 8 > [**ɟulɯɟ**] ‘a.’ 0501242201/17

ÖTü. **murç**; **mirç** ~ **murç** (< Sans. **mirca**/**mīrca**) ‘biber’ ED 771b, **murç** ~ **mirç** ‘a.’ EUTS 133, **murç** ‘a.’ DLT 173 > [**βurtʃ**] ‘a.’ 0501220501/4

ÖTü. **sanç**;; **sanç**- ‘batırmak, saplamak’ KUY 343, **sanç**- ‘saplamak’ DLT 626 > [**θantʃ** -] ‘a.’ 0501241702/2, 0501241702/6

ÖTü. **yenç**;; **yenç**- ‘ezmek, çiğnemek, bir şeyi ısırp parçacıklarını birbirine katmak’ DLT 632 > [**jendʒ** -] ‘ezmek, dövmek’ 0501231304/29

ÖTü. **aç**;; **aç**- ‘açmak’ ED 18b, **aç**- ‘açmak’ DLT 180 > [**atʃ** -] ‘a.’ 0508110605/23, 0508110602/25, 0501220501/5

ÖTü. **ıgaç**; **ıgaç** ‘ağaç’ ED 79b, **ıgaç** ‘ağaç’ EUTS 84, **yıgaç** ~ **yıga:ç** ‘ağaç’ DLT 11 > [**akɯatʃ**] ‘a.’ 0504210601/141, 0504210601/23, 0504210601/142

ÖTü. **keç**;; **keç**- ‘geçmek’ ED 693b, **käç**- ‘geçmek’ EUTS 103, **keç**- ‘geçmek’ DLT 495 > [**getʃ** -] ‘a.’ 0504220101/59, 0501120201/5, 0501120201/6

3.2.2.1.4. /d/

[d]

Ötümlü, patlayıcı ve dişeti özellikleri ile tanımlanan [d] sesi, Türkmen Türkçesindeki Türkçe kökenli kelimelerde tarihî açıdan /t/ sesbiriminin ötümlüleşmesinden ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamdaki örnekler bakıldığında bazen ÖTm.’de hâlâ eski /t/ sesi ile telaffuz edilen kelimelerin İran Yomut ağzında daha ileri seviyeye taşınarak /d/ sesine dönüştürüldüğü görülmektedir:

ÖTm. **töwerek** ‘çevre, etraf’ > [**dewerek**] ‘a.’ 0501121801/15

ÖTm. **topulmak** ‘saldırmak’ > [**doɸuluf** -] ‘a.’ 0501242201/23

ÖTm. **tokay** ‘koru, orman’ > [**doqoj**] ‘a.’ 0505230502/42

A. طهارة/طهارة ‘taharet, aptes’ > ÖTm. tä:ret ‘a.’ > [**dæhret**] ‘a.’ 0504210201/97

[d] sesi genelde son seste kullanılmaz.

Kelime Başı:

OTü. **tamgak**; **tamgak** ‘damak’ EUTS 222, **tamgak** ‘boğaz, hançere’ DLT 28 > **[damaq]** ‘a.’ 0504220302/26, 0504220302/29

OTü. **tañ**-; **tañ**- ‘a.’ DLT 614 > **[daN -]** ‘a.’ 0504210601/130, 0504210601/99

OTü. **tañ**; **tang** ‘tan, şafak, sabah’ EUTS 223, **tañ** ‘a.’ DLT 95, **tañ** ‘a.’ ME 182 > **[daN]** ‘a.’ 0502113101/60, 0505230502/57

OTü. **teri**; **täri** ‘deri’ EUTS 234, **teri** ‘a.’ DLT 47 > **[deri]** ‘a.’ 0504220801/12, 0504220801/6

OTü. **teñ**; **täng** ‘denk’ EUTS 233, **teñ** ‘denk, akran’ DLT 599 > **[deñ]** ‘a.’ 0504210601/54, 0508110605/4

OTü. **tep**-; **täp**- ‘tepmek’ EUTS 234, **tep**- ‘tekme atmak, tekmelemek’ DLT 19 > **[dep -]** ‘a.’ 0501231301/52

OTü. **teş**-; **teşil**- ‘yırtılmak’ DLT 332 > **[deş -]** ‘a.’ 0504220301/55, 0501231301/78

OTü. **tabar**; **tabar** ‘mal, davar’ KUY 240, **tavar** ~ **tıvar** ‘davar’ EUTS 238, **tawar** ‘Oğuzlar ve diğerlerinin dilinde mal, eşya’ DLT 55 > **[dowor]** ‘a.’ 0502113101/6, 0502113101/17

OTü. **törü**-; **törüt**- ‘türetmek’ EUTS 250, **törü**- ‘yaratılmak’ DLT 417 > **[dörö -]** ‘türemek’ 0508110601/29, 0501220601/26

OTü. **tuzak**; **tuzak** ‘a.’ EUTS 256, **tuzak** ‘avda kullanılan ağ’ DLT 191 > **[duðoq]** ‘a.’ 0504210203/41, 0504210203/31

OTü. **dede**; **dede** ‘baba’ DLT 545 > **[dæ:de]** ‘a.’ 0501231303/65, 0508110602/14

OTü. **töşek**; **töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık’ EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’ DLT 195 > **[dyføk]** ‘a.’ 0502111403/52, 0502111403/58

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > **[deyirmen]** ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **tegiş-**; **tegiş-** ‘değişmek’ ED 487b, **tägiş-** ‘rastlaşmak’ EUTS 231, **tegiş-** ‘ulaşmak, erişmek’ DLT 321 > **[deyif-]** ‘a.’ 0501231303/71, 0511110101/9

OTü. **tegül**; **tegül** ‘değil’ ED 480a, **tegül** ‘Oğuzcada değil’ DLT 165 > **[dæ:l]** ‘a.’ 0504210601/55, 0504210601/57, 0504210601/70; **[dæ:]** 0502113101/53, 0501240201/11, 0505230501/57

OTü. **tüşür-** ‘düşürmek’ ED 566a, **tüşür-** ‘düşürmek’ EUTS, **tüşür-** ‘düşürmek’ DLT 308 > **[dyfyr-]** ‘a.’ 0504220101/20, 0504220101/21, 0504220301/3, 0504220301/4

OTü. **to:l-**; **to:l-** ‘dolmak’ ED 491a, **to:l-** TT 178, **tol-** ‘dolmak’ DLT 217 > **[do:l-]** ‘a.’ 0504210201/23, 0504210602/14, 0501110201/3, 0501231301/60

OTü. **to:ltur-**; **toltur-** ‘doldurmak’ ED 495a, **toltur-** ‘doldurmak’ DLT 354 > **[do:ldur-]** ‘a.’ 0508110605/27

OTü. **te:-**; **tè-** ‘demek, söylemek’ ED 433b, **tä-** ‘demek’ EUTS 233, **ti:-** ~ **te-** DLT 554, **tè:-** TT 182 > **[dij-]** ‘a.’ 0505230501/43, 0510110101/15, 0504210201/21

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** ‘doğramak, kesmek’ DLT 580 > **[doğro-]** ‘a.’ 0501220501/14, 0501231303/40, 0501220501/3

OTü. **togru**; **toğuru**: ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan kuyruğu’ DLT 212 > **[doğru]** ‘a.’ 0501121801/4, 0504210203/56, 0504210601/142

OTü. **taşgaru**; ***taşğaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 + **[garu]** > **[dağari]** ‘a.’ 0502111403/15, 0505220202/22, 0501231304/27

OTü. **ta:ş**; **ta:ş** ‘taş’ ED 557a, **ta:ş** TT 174 > **[da:ş]** ‘a.’ 0504210201/23, 0504210201/24, 0504210601/142

OTü. **tüş-**; **tüş-** ‘düşmek’ ED 560a, **tüş-** ‘düşmek’ EUTS 259, **tüş-** ‘düşmek’ DLT 270 > **[dyf -]** ‘a.’ 0504210601/85, 0501231301/96, 0505220201/2, 0505230901/1

OTü. **tokı-;** **tokı-** ‘bir şeye vurmak’ ED 467, **tokı-** ‘dokumak’ DLT 562 > **[doqij -]** ‘a.’ 0501241702/7, 0504220801/19

[doquj -] 0505120301/11

OTü. **tur-**, **tur-** ‘kalkmak, ayakta durmak, durmak’ EUTS 253, **tur-** ‘durmak’ DLT 168 > **[dur -]** ‘a.’ 0501121802/23, 0501231301/52, 0504210201/19

OTü. **tök-;** **tök-** ‘dökmek’ ED 477a, **tök-** ‘dökmek, dağıtmak’ EUTS 249, **tök-** DLT 273 > **[døk -]** ‘a.’ 0501210702/4, 0504210602/25

OTü. **tak-;** **tak-** ‘takmak’ ED 464b, **tak-** ‘takmak, bağlamak’ EUTS 221, **tak-** ‘Oğuzcada takmak’ DLT 272 > **[daq -]** ‘a.’ 0504210201/68, 0502113101/52

OTü. **ta:r;** **ta:r** ‘dar’ ED 528a, **ta:r** TT 174 > **[da:r]** ‘a.’ 0501231303/67

OTü. **tög-;** **tög-** ‘dövmek’ ED 477a, **tög-** ‘(tuz vb. şeyleri) dövmek’ DLT 525 > **[dewyver -]** ‘a.’ 0502111401/10, **[dewdyr -]** 0502111401/11

Kelime İçi:

OTü. **dede;** **dede** ‘baba’ DLT 545 > **[dæ:de]** ‘a.’ 0501231303/65, 0508110602/14

OTü. **ikindi;** **ikindi** ~ **ikinti** ~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘a.’ DLT 82 > **[ikinni]** ‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **sidük;** **sidük** ~ **sidük** ‘sidik, idrar’ DLT 196 > **[θijdik]** ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **o:tuñ;** **ho:tuñ** ‘odun’ TT 178, **otuñ** (**o:dduñ**) ‘odun’, **otung** ‘odun’ EUTS 144, ED 60b, **otuñ** DLT 11 > **[o:dun]** ‘a.’ 0502113101/49

Kelime Sonu:

OTü. **çigit**; **çiğit** ‘çiğit, pamuk tohumu’ ED 414a, **çigit** ‘Argu lehçesinde pamuk çekirdeği’ DLT 179 > **[tʃiɣiɖ]** ‘çekirdek’ 0502111401/24, 0502111401/25

OTü. **o:t** ~ **o:d**; **ho:t** ‘ateş, od’ TT 177, **o:t** ~ **ot** ‘ateş, alev’ DLT 33, **ot** ~ **od** ‘a.’ EUTS 142, **ot** ~ **od** ‘a.’ KTS 206 > **[o:d]** ‘a.’ 0504220301/55

F. داماد ‘damat, güvey’ > **[da:ma:d]** ‘a.’ 0508110604/6

3.2.2.1.5. /f/

Bilindiği üzere /f/, Eski Türk dilinde bir sesbirim olarak kullanılmamaktaydı. Dolayısıyla da günümüz Türk lehçelerindeki /f/ sesbirimi, genelde alıntı kelimelerde görülmektedir. Bazı Türkçe kökenli kelimelerde de /p/ gibi seslerin sızıcılaşmasından meydana gelen kimi /f/’lere nadiren rastlamak mümkündür. Ancak İran Yomut ağızı ile ilgili önemli bir husus olarak bu ağızda görülen [f] sesleri veya onun çift dudak şekli olan [ɸ] her zaman fonemik değere sahip birimler olmayıp bazen de fonetik düzeyde orta seste ve nadiren son seste gelen /p/ sesbiriminin bir altsesi olarak tezahür etmektedir (bk. 3.2.2.1.15. /p/).

Yomut ağzının tipik bir özelliği olarak orta seste gelen /p/ sesbirimi, patlamalı değil de sızıcı bir şekilde telaffuz edilmektedir ancak bu olay sonucu ortaya çıkan sızıcı [f] veya [ɸ] sesi, hâlâ /p/ sesbiriminin bir değişkesi olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla da biri fonetik düzeyde [p > f] değişimi sonucu ortaya çıkan ve diğeri fonemik değere sahip olan ve yabancı kelimelerde görülen /f/ sesbiriminin bir altsesi olan iki farklı [f] / [ɸ] sesinin varlığı söz konusudur. Bu bağlamda söz konusu sesleri birbirinden ayırt etmek gerekmektedir:

Çizelge 20. [f] / [ɸ] Seslerinin Fonetik ve Fonemik Düzeydeki Durumu

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde /p/ sesbiriminin altsesleri olarak	-	-f/-ɸ- [defe] ‘tepe’ [ɟulɸoq] ‘zülf’	-f/-ɸ [θef -] ‘sepmek’ [toɸ] ‘top’
Yeni alıntılanan kelimelerde /f/ sesbiriminin altsesleri olarak	f-/ɸ- [fiɭm] ‘film’ [ɸorum] ‘form’	-f/-ɸ- [nefer] ‘kişi’ [tiɭɸu:n] ‘telefon’	-f/-ɸ [ʃeref] ‘onur’ [kertoɸ] ‘patates’

/f/ sesbirimi tarihî Türkmen Türkçesinde bulunmamakla birlikte genelde yabancı veya ses yansımali kelimelerde görülmektedir. Türkmen Türkçesinde /f/ sesbiriminin önceden kullanılmaması nedeniyle eski alıntı kelimelerde /f > p/ değişimi gerçekleşmiş ve erken zamanlarda alınan yabancı kelimelerde /f/ yerine /p/ kullanılmıştır; Dolayısıyla da /f/ sesi Türkmen sözvarlığında çok az görülmektedir. Buna karşılık son zamanlarda alınan yeni kelimelerde /f/ sesbirimi korunmuş ve /p/ sesbirimine dönüştürülmesi durdurulmuştur. Bu ise, artsüremli bir bakışla değerlendirildiğinde zaman içerisinde artık /f/ sesbiriminin Türkmen Türkçesinde bağımsız bir sesbirim olarak kabul edildiğinin bir kanıtıdır.

/f/ sesbirimi İran Yomut azğında biri diş-dudak sesi olan normal [f] ve diğeri çift-dudak sesi olan yuvarlak [ɸ] olmak üzere iki altsese sahiptir:

[f]

Ötümsüz, sızıcı ve diş-dudak özellikleri ile bilinen [f] sesi, /f/ sesbiriminin olağan ve en yaygın değişkesidir:

Kelime Başı:

Fr. **film** ‘film’ > [fi|m] 0508110602/12

Fr. **family** ‘soyadı’ > [fa:mi:] ‘a.’ 0501241701/26

A. فقط ‘fakat, ancak, ama’ > [faʁat] ‘a.’ 0501122201/13, 0504110301/14,
0505220204/17

A. فصل ‘mevsim’ > [fæs] ‘a.’ 0508110602/9, 0505220204/12

F>A. فيل ‘fil’ > [fi:l] ‘a.’ 0501231301/62

Kelime İçi:

A. نفر ‘kişi’ > [nefer] ‘a.’ 0501220601/22

A. اتفاق ‘olay’ [ettefa:q] ‘a.’ 0501110202/6

Fr. **café** ‘lokanta, kahve’ [kæ:fe] ‘a.’ 0501121801/23

Kelime Sonu:

A. شرف ‘onur’ [ʃeref] ‘a.’ 0504220301/37

[Φ]

Ötümsüz, sızıcı ve çift-dudak özelliklerine sahip olan [φ] sesi, yuvarlak ünlülerin yanında yer alan normal yani diş-dudak [f] sesinin etkilenmesi ve çift-dudak çıkış yerinden telaffuz edilmesinden meydana gelmektedir.

Kelime Başı:

Fr. **forme** ‘form, şekil, biçim’ > [fɔrum] ‘a.’ 0502111401/17

Kelime İçi:

Fr. **téléphone** ‘telefon’ > [ti|**ɸu:n**] ‘a.’ 0501210702/10

F. **جفت** ‘çift’ > [ɖy**ɸt**] ‘a.’ 0504220301/5

Kelime Sonu:

R. **картофель** ‘patates’ > [kerto**ɸ**] ‘a.’ 0501220501/14

3.2.2.1.6. /g/

/g/ sesbirimi, artsüremli bakışa göre OTü.’deki kelime başı /k/ ünsüzünün ötümlüleşmesinden ortaya çıkan bir sesbirimdir ve bu yüzden de Türkmen Türkçesinin kurallarına göre Türkçe kökenli kelimelerin sadece kelime başında kullanılır. Orta seste ise sadece /k/ ünsüzünün etkisi altında kaldığı durumda ve /kg/ ~ /gg/ şeklinde kullanıldığı örneklere rastlanır: [mek**ge**], [θeg**gið**] vb.

/g/ sesbirimi ince [g] ve kalın [g] olmak üzere iki altsese sahiptir:

Çizelge 21. /g/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	g- [gi:ŋ] ‘geniş’	-	-
Kalın sıradan ünlülerle	g- [gati] ‘sert’	-	-

[g]

Ötümlü, patlayıcı ve ön damak [g] sesi, her zaman ince sıradan ünlüler ile kullanılmaktadır.

Kelime Başı:

OTü. **kè:ŋ; kè:ŋ** ‘geniş’ TT 182, **kiŋ** ‘a.’ DLT 601, **kèŋ** ‘a.’ ME 139 > **[gi:ŋ]** ‘a.’
0503111201/31, 0503111201/32

OTü. **kergek; kârgäk ~ kârkäk** ‘gerek’ EUTS 106, **kerek** ‘a.’ DLT 75, **kerek** ‘a.’ ME
139 > **[gerek]** ‘a.’ 0501231303/14, 0503111201/25

OTü. **kezig; kâzig** ‘sıra, dizi’ EUTS 108, **kezik** ‘çalışmada nöbet, sıra’ DLT 197, **kezig**
‘fırsat, sıra’ ME 141 > **[geðek]** ‘a.’ 0504210601/63, 0504220101/48

OTü. **kövre; kövre** ‘gövde, vücut’ ED 690b, **kövde** ‘a.’ KTS 160, **köwre** ‘ölü
hayvanların, iç organları çürüyüp gittikten sonra ve eti kuruyup kemigine yapıştıktan
sonraki hali’ DLT 212 > **[gəwrə]** ‘vücut’ 0504220801/6

OTü. **kelin; kelin** ‘gelin’ ED 719a, **kälin** ‘gelin’ EUTS 104, **kelin** ‘gelin’ 204 > **[ge|in]**
‘a.’ 0503111201/3, 0504210201/72, 0504210202/6

OTü. **kè:çe; kè:çe** TT 182, **kèçe ~ gèçe** ‘gece’ ED 694b, **kiçä** ‘gece’ EUTS 108, **keçe**
~**kiçe** ‘gece’ DLT 54 > **[gi:ðe]** ‘a.’ 0501220601/21, 0501220601/9, 0504220301/42,
0505110901/14

OTü. **kè:ç; kè:ç** ‘geç’ ED 692b, **käç** ‘geç’ EUTS 103, **kè:ç** ‘geç’ TT 182 > **[gi:ð]** ‘a.’
0501231302/2, 0505230502/57

OTü. **kü:ç; kü:ç** ‘güç’ ED 693a, **küç** ‘güç’ EUTS 120, **kü:ç ~ küç** ‘güç, kuvvet’ DLT
125, **kü:ç** ‘güç’ TT 185 > **[gyjð]** ‘a.’ 0501242201/11, 0501231301/64

OTü. **ke:d-; ke:d-** ‘giymek’ ED 700b, **käd- ~ kedgür-** ‘giymek’ EUTS 103, **keð-** ‘giymek’
DLT 414 > **[gej -]** ‘a.’ 0501231301/40, 0501231303/8

OTü. **kü:n ~ kün; kün** ‘gün’ EUTS 122, **kün ~ kü:n** DLT 47 > **[gyn]** ‘a.’ 0504210203/17,
0504220101/47, 0505230501/52, 0504210602/125

OTü. **küreş; küreş-** ‘güreşmek; savaşmak’ ED 747b, **küreş-** ‘güreşmek DLT 238 >
[gørə] ‘a.’ 0504210601/104

[wørøf] 0502113101/66

OTü. **kör-**; **kör-** EUTS 116; **kör-** ‘bakmak, görmek’ ED 736a, **kör-** ‘bakmak, görmek’

DLT 187 > [gør -] ‘a.’ 0501121801/13, 0504220102/10, 0504210602/61

OTü. **keç-**; **keç-** ‘geçmek’ ED 693b, **käç-** ‘geçmek’ EUTS 103, **keç-** ‘geçmek’ DLT 495

> [geʃ -] ‘a.’ 0504220101/59, 0501120201/5, 0501231301/23

OTü. **kel-**; **kel-** ‘gelmek’ ED 715b, **käl-** ‘gelmek’ EUTS 104, **kel-** ‘gelmek’ DLT 29 >

[geɭ -] ‘a.’ 0505230501/8, 0504210601/99, 0504210203/21, 0501231303/33

OTü. **kit-**; **kèt-** ‘gitmek’ ED 701a, **kät-** ‘gitmek’ EUTS 107, **kit-** ‘gitmek’ DLT 414 >

[gid -] ‘a.’ 0501231301/64, 0501220601/3, 0504220101/47, 0502111403/32

OTü. **keltür-** ‘getirmek’ ED 716b, **kältür-** ‘getirmek’ EUTS 104, **keltür-** ‘getirmek’

DLT 364 > [getir -] ‘a.’ 0504210202/25, 0504210602/47, 0508120101/71

OTü. **köz;** **köz** ‘göz’ ED 756b, **köz** ‘göz’ EUTS 119, **köz** ‘göz’ DLT 40 > [gøð] ‘a.’

0504210201/39, 0504220801/8, 0501231303/45, 0501231303/46

OTü. **kü:n ~ kün;** **kün ~ kü:n** ‘gün’ ED 725a, DLT 47 > [gyn] ‘a.’ 0504210203/17,

0504220101/47, 0505230501/52

OTü. **küntüz;** ***küntüz** ‘gündüz’ ED 729b, **kündüz** ‘gündüz’ EUTS 122, **küntüz**

‘gündüz ışığı’ DLT 230 > [gynni:ð] ‘a.’ 0504220301/20

OTü. **könül;** **könül** ‘gönül’ ED 731b, **köngül** ‘gönül’ EUTS 115, **köngül** DLT 63 >

[geʃwɪn] ‘a.’ 0504120701/34, 0504210602/48

Kelime İçi:

A. **مكة** ‘Mekke şehri’ > [mekge] ‘a.’ 0504210201/5

OTü. **sekiz;** **sekkiz** ED 823b, **sekiz** ‘sekiz’ EUTS 199, **sekiz** ‘sekiz’ DLT 183 > [θeggjö]

0504210201/23

Kelime Sonu:

-

[g]

Ötümlü, patlayıcı ve küçük dil [g] sesi, /g/ sesbiriminin kalın sıradan ünlülerle gelen altsesidir. [g] sesi genelde kelimelerin başında gelir; ancak kelime ortası konumunda /k/ sesbiriminden sonra, /kg/ ~ /gg/ şeklinde görülebilir. Örneğin; [**dogguð**], [**θaɣɣal**], [**toɣɣoj**], [**a:ɣɣala:**], [**haɣɣajt**] vb.

Kelime Başı:

OTü. **kadış**; **kağış** ‘kesilen hayvanların derisinden dilinerek yapılan kayış’ DLT 185, **kayış** ‘a.’ ME 136 > [**ɣajɨ**] ‘a.’ 0504220801/13

OTü. **kargı** ~ **kargu**; **kargı** ~ **kargu** ‘mızrak, kalın kamış’ KBS 468 > [**ɣarɣi**] ‘kamış’ 0504120701/4

OTü. **karı-**; **karı-** ‘ihtiyarlamak, kocalmak’ EUTS 168, **karı-** ‘a.’ DLT 560, **karı-** ‘a.’ ME 135 > [**ɣarri-**] ‘a.’ 0501210703/10, 0504210602/124

OTü. **katıɣ**; **katıɣ** ‘katı, sağlam’ EUTS 171, **katıɣ** ‘a.’ DLT 68, **katıɣ** ‘sert, sıkı, güç’ ME 136 > [**ɣatɨ**] ‘a.’ 0501121801/25, 0503111201/31

OTü. **kabış-**; **kabış-** ‘toplanmak, bir araya gelmek’ KUY 333, **kawuş-** ‘kavuşmak’ DLT 320 + -tur ettirgen eki, **kawuştur-** ‘kavuşturmak’ ME 136 > [**ɣowɣur -**] ‘a.’ 0501231303/73

OTü. **kayra**; **kayra** ‘geri’ ME 136, **kayra** ‘a.’ KTS 134, **kaya** ‘a.’ EUTS 173, **kay-** ‘arkaya dönüp bakmak’ DLT 553 + ra > [**ɣajra**] ‘I. geri II. kuzey’ 0501121803/2, 0504210601/38

OTü. **kı:kır-**; **kı:kır-** ‘bağırarak, çağırarak’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırarak’ ED 612a, **kıkır-**

‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kıgır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > [**gijwur-**] ‘a.’ 0505220201/8

OTü. **kı:n; kıl:n (kıl:ŋ)** ‘ceza, işkence’ ED 631a, **kıl:n** ‘a.’ TT 176, **kın ~ kın** ‘I. ceza, işkence, azap II. zorluklar, engeller’ EUTS 174-175, **kın** ‘işkence, ceza’ ME 143, **kın** ‘ıstırap, acı çekme’ KTS 144 > [**gijn**] ‘a.’ 0504220301/37

OTü. **kıyış- ~ kıl:ş-; kıl:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyış-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 527, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > [**gijfar-**] ‘eğrilmek, meyletmek’ 0504220302/10

OTü. **kıl-; kıl-** ‘a.’ EUTS 175, **kıl-** ‘a.’ DLT 277, **kıl-** ‘a.’ ME 141 > [**qul-**] ‘a.’ 0504210201/97

OTü. **kılıç; kılıç** ‘a.’ EUTS 174, **kılıç** ‘a.’ DLT 8 > [**guludç**] ‘a.’ 0501242201/17

OTü. **kına-; kına-** ‘cezalandırmak, kınamak’ EUTS 175, **kına-** ‘işkence etmek, cezalandırmak’ DLT 564, **kına-** ‘cezalandırmak, işkence etmek, ezyet etmek’ ME 143 > [**gijnan-**] ‘üzülmek’ 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **kır-** ‘kırmak’ ED 643a, **kırmalaş-** ‘parçalamak, kırmak’ EUTS 176, **kır-** ‘kazımak, koparmak, yolmak’ DLT 267 > [**gur-**] ‘a.’ 050911501/9, 0508110601/26

OTü. **kırnak; kırnak** ‘cariye’ DLT 238, **kırnak** ‘a.’ KTS 145 > [**gurnaq**] ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **kırtıç; kırt** ‘kısa’, **kırt ot** ‘kısa ot’ DLT 172 > [**gurtuŋ**] ‘bahar aylarında çıkan birnevi kısa ot’ 0501120601/4

OTü. **kıt; kıt** ‘az’ KTS 146, **kız** ‘pahalı’ DLT 161 > [**gut**] ‘a.’ 0504210602/130

OTü. **ko:rı-; ko:rı-** ‘korumak’ TT 178, **korı-** ‘a.’ DLT 560 > [**go:ri:-**] ‘a.’ 0504210203/21, 0501231201/7, 0504220101/34

OTü. **kolay; kolay** ‘kolay’ KTS 152 > [**goloj**] ‘yakın, el yeterde’ 0505230501/32, 0505230502/47

OTü. **kurı-; ku:rı-** ‘kurumak’ TT 179, **kurı-** ~ **kuru-** ‘a.’ DLT 560 > **gu:rij** - ‘a.’
0502111401/15

OTü. **kum; kum** ‘a.’ DLT 56 > **[gum]** ‘I. toprak II. kum’ 0502113101/10,
0504210203/70

OTü. **kurgak; kurgak** ‘kuraklık, kıtlık’ DLT 473 / **kurkag** ‘çöl, suyu ve otu bulunmayan
çöl’ DLT 234 > **[guroq]** ‘kurak’ 0501210703/18, 0504220301/31

OTü. **kurşak; kurşak kur** ‘kuşak, kemer’ DLT 163 / **kurşag** ‘yünden dokunan tura (halat
gibi örülmüş ip çilesi) DLT 234, **kuşak** ‘kuşak, bele sarılan sargı’ KTS 165 > **[gufoq]**
‘kemer’ 0504210601/100, 0504210601/104

OTü. **kuy-; kuy-** ‘(su vb.) dökmek’ DLT 553 > **[guj -]** ‘a.’ 0505230501/43,
0504210201/92

OTü. **kapug; kapıg** ‘kapı’ ED 583a, **kapug** DLT 684 > **[gafu]** ‘a.’ 0504210601/110;
[gafü] 0505220202/6

OTü. **ka:n** ‘kan’ TT 173, **ka:n** ~ **kan** ‘kan’ DLT 58 > **[ga:n]** ‘a.’ 0504220801/24

OTü. **kırk; kırk** ‘kırk’ ED 651a, **kırk** ‘kırk’ EUTS 176, **kırk** ‘kırk’ DLT 176 > **[gurq]**
‘a.’ 0501110201/11, 0501220502/7, 0501241702/24

OTü. **karaŋgu; karaŋgu** ‘karanlık’ ED 662b, **karangku** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararıg**
~ **kararık** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > **[garanqi]** ‘a.’
0504220801/40

OTü. **katık; katık** ‘sos, çeşni’ ED 598a, **katık** ‘tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni’
DLT 192 > **[gatuq]** ‘a.’ 0504220302/33, 0504220302/48, 0504220801/6

OTü. **kudruk; kudruk** ‘kuyruk’ ETG 284, **kudruk** DLT 170 > **[guwru]** ‘a.’
0501120201/1

OTü. **kurul-; kurul-** ‘kurulmak’ ED 659a, **kurul-** DLT 106 > **[gurul -]** ‘a.’
0501220601/25

OTü. **kaz-**; **kaz-** ‘kazmak’ ED 680b, **kaz-** ‘kazmak’ EUTS 173, **kaz-** ‘kazmak’ DLT 268
> [gɑð -] ‘a.’ 0504210601/71, 0504210601/149, 0504210602/96

OTü. **kagur-** ~ **kavur-**; **kağur-** ~ **kavur-** ~ **kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır-** ~ **kavur-**
‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur-** ~ **kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [gɔwɯr -] ‘a.’
0504220302/55, 0504220302/57

OTü. **kod-** ; **ko:ɖ-** ‘koymak’ ED 595b, **ƙod-** ‘koymak’ EUTS 180, **koɖ-** ~ **kot-** ‘koymak,
bırakmak’ DLT 414 > [goj -] ‘a.’ 0501231301/56, 0504220301/20, 0501121801/17

OTü. **kabar-**; **kabar-** ‘şişmek, kabarmak’ DLT 305 > [gɑ:vɑr -] ‘a.’ 0504220101/50

OTü. **kulak**; **kulğak** ‘kulak’ ED 621a, **kulak** DLT 76 > [guloɣ] ‘a.’ 0504220101/61,
0501210701/21

OTü. **kırk-**; **kırkıl-** ‘kırkılmak’ ED 655b, **kırkıl-** ‘kırkılmak’ DLT 384 > [gʷɯrɣ -] ‘a.’
0504220801/20

OTü. **karındaş**; **karındaş** ‘kardeş’ ED 662a, **karındaş** DLT 205 > [gɑrɛɖ] ‘a.’
0504210201/58, 0504210201/62, 0505230501/27

OTü. **ka:l-**; **kal-** ED 615b, **kal-** ‘kalmak’ EUTS 163, **ka:l-** ‘kalmak’ TT 173, **kal-** ~ **ka:l-**
DLT 513 > [gɑ:l -] ‘a.’ 0504210602/20, 0504210201/79, 0504210201/25

Kelime İçi:

OTü. **tokuz**; **toɣuz** ‘dokuz’ EUTS 245, **tokuz** ‘dokuz’ DLT 498 > [dɔgɣuð] ‘a.’
0501110203/18, 0501220601/20, 0505110901/25

OTü. **sakal**; **saka:l** ‘sakal’ ED 808b, **saɣal** ‘sakal’ EUTS 194, **sakal** ‘sakal’ DLT 53 >

[θɑgɣal]: [teke θɑgɣal ‘a.’ 0501120601/5; [ɑ:q θɑgɣalɯmɯð] ‘a.’ 0505230502/39

Moğ.>ÖTm. **tokay** ‘koru, orman’ > [toɣɣoj] ‘a.’ 0501220502/20

OTü. a:k ~ ak; a:k ‘ak, beyaz’ ED 75a, ak ‘ak, beyaz’ EUTS 9, a:k ‘ak’ TT 171 a:k ~ ak ‘Oğuzcada beyaz’ DLT 53 ‘beyaz’ + A. قلعه ‘kale’ > [a:ggala:] ‘Akgala şehri’ 0501231301/10, 0504220802/20

A. حقيقت ‘hakikat’ > [hacgaɟt] ‘hakikaten’ 0501231304/23, 0504220302/17

Kelime Sonu:

Örneği bulunmamaktadır.

3.2.2.1.7. /ğ/

/ğ/ sesbirimi, artsüremlili bir bakışla OTü.’deki kelime ortası ve sonu /ğ/ ünsüzünün devamı olan bir sesbirimdir ve bu nedenle de Türkmen Türkçesinin kurallarına göre Türkçe kökenli kelimelerin sadece orta ve son konumunda kullanılır.

/ğ/ sesbirimi, ince [ɣ] ve kalın [ɣ̃] olmak üzere iki altsese sahiptir:

Çizelge 22. /ğ/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	-	-ɣ-	-ɣ
Kalın sıradan ünlülerle	-	-ɣ̃-	-ɣ̃

[ɣ]

Ötümlü, sızıcı ve orta damak [ɣ] sesi, /ğ/ sesbiriminin ince sıradan ünlülerle gelen altsesidir. Söz konusu [ɣ] sesi tarihî açıdan Türkmen Türkçesinde iyi şekilde muhafaza edilirken Oğuz grubu çağdaş lehçelerinden olan Türkiye Türkçesinde eriyerek yok olmaya yüz tutmuş (örneğin **beğen-**) ve Azerbaycan Türkçesinde genelde /y/ sesine dönüşmüştür (örneğin **bəyən-**).

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **çigit**; **çigit** ‘çiğit, pamuk tohumu’ ED 414a, **çiğit** ‘Argu lehçesinde pamuk çekirdeği’ DLT 179 > [tʃiyid] ‘çekirdek’ 0502111401/24, 0502111401/25

OTü. **egin**; **egin** ‘kürek kemiği, omuz; eni bir buçuk karış, boyu dört arşın olan, alışverişte kullanılan bez’ DLT 51 > [eyin] ‘omuz’ 0504210601/13, 0504210201/68

OTü. **sekiz o:n** ~ **seksön**; **seksön** ~ **sekiz o:n** ‘seksen’ DLT 220 > [θeyθen] ‘a.’ 0501231302/17, 05021113101/13

OTü. **yégen**; **yegän** ~ **yigän** ‘yeğen’ KUY 253, **yegen** ~ **yégen** ‘küçük kız kardeş veya kızın çocuğu’ ED 912b, **yigän** ‘yeğen’ EUTS 295 > [jeyen] ‘a.’ 0501121801/13, 0501231301/21

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > [deyirmen] ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **beğen-**; **begen-** ‘beğenmek’ KTG 16 > [beyen -] ‘a.’ 0501121801/2, 0505120301/3, 05021113101/11

OTü. **tegiş-**; **teğiş-** ‘değişmek’ ED 487b, **tägiş-** ‘rastlaşmak’ EUTS 231, **tegiş-** ‘ulaşmak, erişmek’ DLT 321 > [deyif -] ‘a.’ 0501231303/71, 0511110101/9

OTü. **igne**; ***igne** ‘iğne’ ED 110a, **yignä** ‘a.’ EUTS 296, **yigne** ‘a.’ DLT 265 > [iyne] ‘a.’ 0501231301/83

OTü. **yégirmi**; **yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’ DLT 465 > [jiyrim] ‘a.’ 0502111401/12, 0502111401/4, 0502111403/57

Kelime Sonu:

OTü. **be:g ~ beg; beg ~ be:g** ‘bey, kadının kocası’ DLT 15 > **[bey]** ‘a.’ 0504220801/7

[ɤ]

Ötümlü, sızıcı ve küçük dil [ɤ] sesi, /ğ/ sesbiriminin kalın sıradan ünlülerle gelen altsesidir. Söz konusu [ɤ] sesi tarihî açıdan Türkmen ve Azerbaycan Türkçesinde iyi şekilde korunurken Oğuz grubu çağdaş lehçelerinden olan Türkiye Türkçesinde eriyerek yok olmaya yüz tutmuştur (örneğin **ağaç** [aɑʃ], [ɑ:ʃ]).

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **bakşı ~ baḡşı; baḡşı**: (< Eski Çince **bâk-şi**) ‘din hocası’ ED 321a, **baḡşı ~ bakşı** ‘muallim, öğretmen, üstat, tabip’ EUTS 31 > **[baɤʃi]** ‘şarkıcı, âşık, ozan’ 0504220802/15

OTü. **ça:ka; ça:ka** ‘küçük, çocuk’ TT 172, **çağa** ‘tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu’ KTS 45 > **[ʃɑ:ɤɑ]** ‘çocuk’ 0504220101/1, 0504210202/23

OTü. **çı:kır-; çı:kır-** ‘çığırmaq, bağırmaq’ TT 176, **çıkırışmak** ‘çığırışma(k), bağırışma(k)’ ME 111, **çığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ KTS 49 > **[ʃi:ɤur -]** ‘a.’ 0501231304/7

OTü. **kargı ~ kargu; kargı ~ kargu** ‘mızrak, kalın kamış’ KBS 468 > **[garɤi]** ‘kamış’ 0504120701/4

OTü. **kı:kır-; kı:kır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırmaq’ ED 612a, **kıkır-** ‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kıgır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > **[giɤur -]** ‘a.’ 0505220201/8

OTü. **yagin; yagin** ‘a.’ ME 200, **yağ-** ‘a.’ DLT 470 > **[jaɤun]** ‘a.’ 0502111401/3,

0502113101/8

OTü. **yaktu; yaktu** ‘ışık, aydınlık’ KTS 307 > **[jakti]** ‘a.’ 0501110201/6, 0504220801/36

OTü. **yılgun; yılgun** ‘ılgın’ DLT 460, **yılgun** ‘a.’ KTS 321 > **[jılkun]** ‘a.’
0504210203/65

OTü. **yoriga; yoriga** ‘yorga’ DLT 230 > **[jorko]** ‘a.’ 0502113101/70

OTü. **yugurt; yuğrut** ‘yoğurt’ ED 905b, **yorgurd** ‘yoğurt’ EUTS 302, **yugrut** ‘yoğurt’
DLT 100 > **[jokurt]** ‘a.’ 0504220302/48

OTü. **agır; ağır** ‘ağır’ ED 88a, **agır** ‘ağır, çetin’ EUTS 7, **agır** ‘ağır, yavaş’ DLT 38 >
[akur] ‘a.’ 0501221301/1

OTü. **ıgla-; ıgla:-** ED 85b, **ıgla-** ‘ağlamak’ EUTS 85, **ıgla-** DLT 146, **yıgla-** DLT 146 >
[a:bla -] ‘a.’ 0501240201/16, 0505220201/5

OTü. **ıgaç; ıgaç** ‘ağaç’ ED 79b, **ıgaç** ‘ağaç’ EUTS 84, **yıgaç ~ yıga:ç** ‘ağaç’ DLT 11 >
[akaf] ‘a.’ 0504210601/141, 0504210601/23, 0504210601/142

OTü. **çakır-; *çakır-** ‘haykırmak, bağırmak’ ED 410a, **çagıla-** ‘gürültü edip bağırmak’
DLT 586 > **[tʃa:kur -]** ‘a.’ 0504210201/61

OTü. **bagla-; ba:-** ‘bağlamak’ ED 292a, **bagla:-** ED 314b, **bagla-** ‘bağlamak’ EUTS 31,
ba- ‘bağlamak’ EUTS 32, **ba:-** ‘bağlamak’ DLT 554 > **[ba:bla -]** ‘a.’ 0504210203/39;
[ba:klan -] ‘a.’ 0504220101/15, 0504220101/7

OTü. **togra-; toğra:-** ED 472b, **togra-** ‘doğramak, kesmek’ DLT 580 > **[dorko -]** ‘a.’
0501220501/14, 0501231303/40

OTü. **togru; toğuru:** ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan
kuyruğu’ DLT 212 > **[dorku]** ‘a.’ 0501121801/4, 0504210203/56, 0504210601/142

OTü. **ugra-; ugrat-** ‘göndermek’ DLT 135 > **[uro -]** ‘a.’ 0504220101/10,
0504210201/23

OTü. **başka; baş** ‘baş’ EUTS 35, **baş** ‘baş’ DLT 66 > **[baʃka]** ‘a.’ 0501210702/1, 0501210702/10, 0501210702/7

OTü. **so:gan ~ so:gun; so:ğun** ‘soğan’ ED 812a, **soğan** ‘sağan’ EUTS 207, **so:gun** ‘soğan’ TT 178, **so:gan** ‘soğan’ DLT 206, **so:gun** ‘soğan’ DLT 206 > **[θoɣon]** ‘a.’ 0501220501/14, 0501220501/2, 0504220302/5

Kelime Sonu:

OTü. **ulag; ulag** ‘ulak, yük hayvanı’ EUTS 264, **ulag** ‘beyin emriyle hızlı posta için alınan ve diğerlerine ulaşınca kadar binilen at’ DLT 73 > **[uloɣ]** ‘taşıt, araç’ 0504210602/76, 0505230502/42

OTü. **sag-; sağ-** ‘sağmak’ ED 804b, **sağ-** ‘sağmak’ EUTS 193, **sag-** ‘(süt) sağmak’ DLT 271 > **[θaɣ -]** ‘a.’ 0504210202/26, 0504210201/84, 0504210201/87

OTü. **bog-; boğ-** ‘boğmak’ ED 311b, **boğ-** ‘boğmak’ EUTS 46, **bog-** ‘boğmak’ DLT 271 > **[boɣ -]** ‘a.’ 0501231304/4

OTü. **ya:g ~ yag; ya:ğ** ‘yağ’ ED 895a, **ya:g** ‘yağ’ TT 175, **yağ** ‘yağ’ EUTS 279, **ya:g ~ yag** ‘yağ’ DLT 101 > **[ja:ɣ]** ‘a.’ 0501220501/6, 0504220302/13, 0504220302/48

OTü. **yıg-; yığ-** ‘yığmak’ ED 904a, **yığ-** ‘yığmak’, toplamak’ EUTS 294, **yıg-** ‘yığmak, toplamak’ DLT 471 > **[jiɣ -]** ‘a.’ 0502111401/14, 0502111401/13

OTü. **boduğ; boğuğ** ‘boya’ ED 302a, EUTS **boduğ** ‘boya’ 46, **boy** ‘boya, renk’ EUTS 49, **boğuğ** ‘boya’ DLT 269 > **[bojoɣ]** ‘a.’ 0508110605/24

3.2.2.1.8. /h/

Türkmen Türkçesinde ve doğal olarak bu lehçenin ağızlarında [h] ve [χ] seslerinin fonemik değeri, telaffuzu ve bütünleyici dağılımı bir hayli karışık bir konudur. Bu karışıklık, aslında [h] ve [χ] seslerinin dil tarihi açısından daha yeni ortaya çıkmış olması ve bu yüzden de Türkçe kökenli kelimelerde kullanımının oldukça kısıtlı kalmasından

kaynaklanmaktadır. Kaynaklarda verilen bilgiler, tutarlı bir şekilde şu şekilde özetlenebilir:

1) [h] ve [χ] sesleri için Türkmen Türkçesinde yalın çift bulunmamaktadır ve bu yüzden de söz konusu iki ses, iki farklı sesbirim olarak addedilemez (Amansariyev 1970: 168; Hudayguliyev 1992: 67).

2) [h] ve [χ] seslerini, /h/ sesbiriminin altsesleri olarak sınıflandırmak için herhangi bir sakınca yoktur ancak bu durumda söz konusu iki altsesin bütünleyici dağılımının nasıl tanımlanacağı tartışmalıdır.

3) /h/ sesbiriminin altseslerinin bütünleyici dağılımı, kapsayıcı bir kural olmamakla birlikte Yomut ağızı başta olmak üzere Türkmen Türkçesinin birçok ağız ve altağzında genelde şu şekilde görülür: [h] altsesi çoğunlukla ince sıradan ünlülerin yanında gelirken [χ] altsesi kalın sıradan ünlülerle birlikte görülür; ancak kelime başında, ince veya kalın ünlü ayırt edilmeksizin sadece [h] altsesinin kullanılması tercih edilir (Amansariyev 1970: 168; Azmun 1983: 46; Nartiyev 2010: 93) (bk. Çizelge 23)

Çizelge 23. Türkmen Yomut Telaffuzunda /h/ Sesbiriminin Altseslerinin Bütünleyici Dağılımında Genel Eğilim

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	h-	-h-	-h
Kalın sıradan ünlülerle		-χ-	-χ

4) Eski Türkçede /h/ sesbirimi mevcut olmadığından dolayı günümüz Türkmen Türkçesi kelimelerinde görülen /h/'lerin hepsi, ya yabancı kökenlidir veya Türkçe kökenli kelime oldukları hâlde ses değişimi (çoğunlukla k > h: kaysı > haysı, katar > hatar, kokranmak > hokranmak vb.) veya ses türeme olayı (örneğin amrak > hamrak, inci >

hünci, i:n > hi:n vb.) ile ortaya çıkmış vaziyettedir (Amansarıyev 1970: 167; Azmun 1983: 45-46; Pehemli 2000: 24; Garabayi 2004: 47; Nartıyev 2010: 93, 112)

5) Son zamanlarda yabancı dillerden alıntılanan yeni kelimeler, yukarıdaki kurallara uymayabilir ve kaynak dildeki telaffuza göre söylenebilir.

Şimdi sırasıyla /h/ sesbiriminin iki altsesi olan gırtlak [h] ve küçük dilsel [χ] seslerini tek tek açıklamaya çalışacağız.

[h]

Ötümsüz, sızıcı ve gırtlak özelliklerine sahip olan [h] altsesi, İran Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemde genelde kelime içi ve sonu konumlarında ince sıradan ünlülerin yanında kullanılmaktadır ([tyrkmeŋsæhra:], [faqi:h] vb.); bununla birlikte kelime başında gelen /h/ sesbirimi, kendinden sonraki ünlünün kalın veya ince olmasına bakılmaksızın genelde [h] şeklinde telaffuz edilmektedir (Azmun 1983: 46; Pehemli 2000: 24; Garabayi 2004: 47):

F. خانواده ‘aile’ > [ha:niwa:da] ‘a.’ 0504220801/7

A. خاطره ‘anı’ > [ha:tura] ‘a.’ 0502111403/4

A. خليل ‘Halil; kişi adı’ > [hali:l] ‘a.’ 0504210601/5

A. خلق ‘halk’ > [halq] ‘a.’ 0502111403/40, 0505220201/8

A. خریطه ‘poşet, kese, çuval’ > [haltə] ‘a.’ 0501231302/19

A. خمیر ‘hamur’ > [hami:r] ‘a.’ 0501210701/27, 0508110601/23

A. خرج ‘harç’ > [hardʒ] 0501221301/7, 0504220801/20

F. خرمن ‘harman’ > [harman] 0501110201/3

A. خط ‘I. hat, yazı II. mektup’ > [hat] ‘a.’ 0504210601/36

A. خطّه ‘cadde, yol’ > [hatda] ‘a.’ 0505110901/21

A. خبر ‘haber’ > [havar] ‘a.’ 0504210203/64, 0508120101/7

A. خير ‘hayır’ > [hajr] 0501231303/47, 0504220801/31

A. خندق ‘hendek’ > [hennek] 0504210602/95

F. خوره ‘cüzzam’ > [hejwere] ‘I. oldukça, çok II. cüzzam’ 0501110204/10,
0501121802/6, 0501122201/18

İran Yomut ağzındaki bazı kelime başı [h] sesleri, türeme sesi (protez) olup Türkçe veya yabancı kökenli kelimelere sonradan eklenmiştir. Yomut ağzı ile ilgili yapılan önceki çalışmalarda Yomut ağzının Batı altağzında protez menşeli kelime başı [h]’lerin örneklerine dikkat çekilmiştir (Azmun 1983: 45; Nartıyev 2010: 112):

A. عقل ‘akıl’ > [haqul] ‘a.’ 0501121802/16

OTü. ewet ~ emet ‘evet’ > [hawwa] ‘a.’ 0504210202/1

A. عسل ‘I. bal II. Hesel, kişi adı’ > [heθel] ‘a.’ 0501231201/2

ÖTm. eyle ‘öyle’ > [hejlë] ‘a.’ 0501231301/72, 0504210602/101, 0504210602/74

OTü. *iññiļlen- ‘fısıldamak, nağmelenmek’ > [hiññiļlen -] ‘a.’ 0505230901/13,
0501120201/8

OTü. ol ‘o’ > [hol] ‘a.’ 0501231301/23

Kelime Başı:

OTü. kagan ~ ħa:n; kagan ~ kan ‘kağan, han, hükümdar’ EUTS 161-164, xa:n ‘hakan’
DLT 654 > [ħa:n] ‘a.’ 0501210703/14, 0501220502/15

OTü. kanı; ka:nı ~ ka:ñu ‘hangi, ne’ ED 863b, kanı ‘nerede, hani’ DLT 682 > [hani]
‘a.’ 0501231303/52

OTü. kañusı; ka:nı ~ ka:ñu ‘hangi, ne’ ED 863b, kanı ‘nerede, hani’ DLT 35 > [ħajθi]
‘a.’ 0501210703/5, 0505230501/48, 0508110605/1

OTü. **katar; katār** ‘deve kervanı, birbiri ardına sıralanan hayvan dizisi’ KTS 131 >

[**hatar**] ‘a.’ 0504210203/52

OTü. **ko:z** < F. گوز ‘ceviz’ > [**ho:ð**] ‘a.’ 0504220302/44

A. حياط ‘avlu’ > [**hajja:t**] ‘a.’ 0508110605/3

F. همانا ‘öyle ki, sanki’ > [**hama:na**] ‘örneğin’ 0508120101/6

Kelime İçi:

OTü. **andın soň; andın** ‘ondan’ DLT 42 +**song** ‘sonra’ EUTS 208, **soň** DLT 601 >

[**ohöm**] ‘a.’ 0504210202/12, 0504210202/14, 0504210202/27

Kelime Sonu:

F. آموزشگاه ‘eğitim merkezi’ > [**a:mu:zeŋga:h**] ‘a.’ 0501110202/9

[χ]

Ötümsüz, sızıcı ve küçük dilsel özellikleri ile tanımlanan [χ] sesi, aslında /h/ sesbiriminin kalın sıradan telaffuzu sayılır ve orta ve son seste art damak ünlüler ile birlikte gelir. Daha önce de değindiğimiz üzere [χ] sesi Türkmen Türkçesinin ölçünlü şeklinde ve birçok ağız ve altağzında bağımsız bir sesbirim sayılmamakta ve /h/ sesbiriminin bir altsesi gibi görülmektedir. Bu ses, apikal ve bazı dorsal ağızlarda çoğunlukla alıntı ve seyrek olarak Türkmen kökenli kelimelerin ortası ve sonunda görülmektedir (Amansarıyev 1970: 168)

Birçok kalın sıradan alıntı kelimeye [χ] sesi, [h > χ] ses değişimi sonucu ortaya çıkmaktadır:

A. صالح ‘Salih’ > [**θa:lurχ**] ‘a.’ 0504120701/17

A. نصيحت ‘nasihat, öğüt’ > [**neθi:χat**] ‘a.’ 0504120701/31

A. رحيم ‘Rahim’ > [raχi:m] ‘a.’ 0504120701/36

A. مصلحت ‘maslahat’ > [maθlaχat] ‘a.’ 0504220101/43

A. امتحان ‘imtiħan, sınav’ > [umtuχa:n] ‘a.’ 0504220302/9

F-A. ناراحت ‘rahatsız’ > [na:raχat] ‘a.’ 0505220201/5

İran Yomut ağzında kelime ortası [ɰ] sesinin ötümsüzleşerek [χ] sesine dönüşmesi de yaygın ve tipik bir eğilimdir:

F. پیغمبر ‘peygamber’ > [pi:χammar] ‘a.’ 0504210201/47

ÖTm. agtık ‘torun’ > [aχtuq] ‘a.’ 0504210201/69

A. وقت ‘vakit’ > ÖTm. wagt ‘a.’ > [waχt] ‘a.’ 0504210201/84

F. تخته ‘tahta’ > ÖTm. tagta ‘a.’ > [taχta] ‘a.’ 0501110201/11

Kelime Başı:

ÖTm. ha:tu:n ‘kadın’ > [χa:tu:n] ‘a.’ 0501221301/14

A. خصوصی ‘özel’ > [χusu:si:] ‘a.’ 0508110604/7

Kelime İçi:

A. اخلاق ‘ahlak’ > [æχla:q] ‘a.’ 0504110301/10

A. فقير ‘fakir’ > [paχi:r] ‘zavallı, gariban’ 0504210601/109

F.>A. دهقان ‘çiftçi’ > [taχa:n] ‘a.’ 0504220801/2

Kelime Sonu:

A. شیخ ‘şeyh, ihtiyar’ [ʃi:χ] ‘Şeyh, boy adı’ 0503111201/22

F. چرخ ‘tekerlek’ [tʃarχ] ‘bisiklet’ 0508110605/4

3.2.2.1.9. /j/

/j/, Türkçe'nin ses düzenine sonradan giren bir sesbirimdir ve fonemik düzeyde sadece yabancı menşeli kelimelerde görülmektedir; ancak fonetik düzeyde bazı ses olayları ve etkileşimler (örneğin /ş/ sesbirimini ötümlüleşmesi, /c/ sesbiriminin sızıcılılaşması veya /z/ sesbiriminin damaksıllaşması) sonucu ortaya çıkabilir.

Türkmen Türkçesinde ve onun İran Yomut ağzında /j/ sesbiriminin [ʒ] olmak üzere sadece bir altsesi tespit edildi.

[ʒ]

Ötümlü, sızıcı ve dişeti-damak [ʒ] sesi, birkaç alıntı kelime (örneğin **[ʒenetik]**, **[aʒanθ]** vb.) olduğu gibi fonemik düzeyde bulunabilir; ancak derlemdeki birçok örnekte bu sesin aslında /c/'nin sızıcılılaşması (yumuşaması) veya /zc/ > /jj/ ses benzeşmesinin gerçekleşmesi sonucu ortaya çıktığı gözlemlenmektedir:

/c/ sızıcılılaşması:

F. بجنورد 'Bocnurd şehri' > **[byʒnu:rt]** 'a.' 0504220301/35

A. سجده 'secde' > **[θeʒde]** 'a.' 0509210401/6

F. هجده 'on sekiz' > **[hi:ʒdæh]** 'a.' 0501110202/9

/zc/ > /jj/ ses olayı sonucu:

ÖTm. gı:zcagaz 'kızıcığaz' > **[Gi:ʒʒaʁaθ]** 'a.' 0505230501/38

YA. Ara:zca:n 'Arazcığım' > **[ara:ʒʒa:n]** 'a.' 0505230502/16

ÖTm. yazcak 'yazacak' > **[jaʒʒaʁ]** 'a.' 0505230901/20

ÖTm. du:zcagaz 'azıcık tuz' > **[du:ʒʒaʁaθ]** 'a.' 0501220501/2

ÖTm. agızcıgını 'ağızcığı' > **[aʁʒʒaʁıni]** 'a.' 0501220501/6

ÖTm. gezcek 'gezecek' > **[geʒʒek]** 'a.' 0504210601/102

Kelime Başı:

Fr. **génétique** ‘genetik’ > F. ژنتیک ‘a.’ > [ʒenetik] ‘a.’ 0504220801/24

Kelime İçi:

Fr. **agence** > F. آژانس ‘ajans’ > [aʒanθ] ‘a.’ 0501231301/98

F. بیڑہ ‘Bije, kişi soyadı’ > [bi:ʒe] ‘a.’ 0505230502/18

ÖTm. **kiçicik** ‘küçücük’ > [gizzik] ‘a.’ 0504210602/55

Kelime Sonu:

-

3.2.2.1.10. /k/

/k/ sesbirimi, (Türkmen Türkçesinin diğer /g/, /ğ/, ve /ŋ/ sesbirimleri gibi) ince ve kalın değişkeler olmak üzere iki altsese sahiptir: ince sıradan ünlülerle gelen arka damak [k] ve kalın sıradan ünlülerin yanında bulunan küçükdilsel [q]:

Çizelge 24. /k/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	k-	-k-	-k
Kalın sıradan ünlülerle	q-	-q-	-q

[k] altsesi kelimenin her konumunda gelebilirken [q] altsesinin kelime başında gelme olasılığı oldukça düşüktür. Artsüremli bakışla ifade edilirse başseste gelen /k-/lerin hemen hepsi (az sayılı istisnalar hariç) tarihî süreçte /k- > g-/ şeklinde ötümlüleşmiş; ancak ince sıradan kelimelerde bu ses olayı, bu büyüklükte bir değişime

yol açmamıştır ve günümüz Türkmen Türkçesinde hâlâ baş seste gelen ve ince sıradan olan birçok /k-/ sesine rastlanılabilmektedir.

/k/ sesbiriminin ince [k] ve kalın [q] olmak üzere iki altsesi şu şekilde açıklanabilir:

[k]

Ötümsüz, patlayıcı, arka damak [k], ince sıradan ünlülerle birlikte gelir ve kelimenin başı, ortası ve sonu olmak üzere her konumda bulunabilir.

Kelime Başı:

OTü. **keçe**; **keçe** ‘Oğuzcada keçe’ DLT 541, **keçe** ‘keçe, aba’ KTS 136 > [keʃe] ‘keçe’ 0501120601/21, 0501241702/7

OTü. **kö:şek**; **kö:şek** ‘deve yavrusu’ TT 184, **köşek** ‘genç hayvan’ ED 753b, **köşek** ‘bir yaşındaki deve, deve yavrusu’ KTS 160 > [kø:ʃøk] ‘a.’ 0504210202/19

OTü. **kü:se-**; **kü:se-** ‘arzu etmek’ TT 185, **küse-** ‘arzu etmek, özlemek’ ED 749a, **küse-** ‘arzulamak, istemek’ DLT 561 **kyjθe -]** ‘a.’ 0508110605/12 > [kyjθe -] ‘a.’ 0508110605/12

OTü. **kes-**; **kes-** ‘kesmek’ ED 748b, **kes-** ‘kesmek’ DLT 269 > [keθ -] ‘a.’ 0504210601/96, 0501120201/18, 0504210201/11

OTü. **kesil-**; **kesil-** ‘kesilmek’ ED 750a, **kesil-** ‘kesilmek’ EUTS 107, **kesil-** ‘kesilmek’ DLT 336 > [keθil -] ‘a.’ 0501120601/11

OTü. **kiçig**; **kiçig** ‘küçük’ ED 696a, **kiçig** ‘küçük, ufak’ EUTS 109, **kiçig** DLT 59 > [kitʃi] ‘a.’ 0502113101/37, 0504220801/6

Kelime İçi:

OTü. **ikindi**; **ikindi** ~ **ikinti** ~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘a.’ DLT 82 > **[ikinni]**

‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **tüke-**; **tükä-** ‘bitmek, tükenmek’ EUTS 257, **tüke-** ‘tamamlanmak, kalmamak’

DLT 563 + n-, **tüken-** ‘tükenmek’ ME 192 > **[tykøn -]** ‘a.’ 0508120101/10,

0508120101/69, 0508120101/10

OTü. **öpkele-**; **öpkele-** ‘kızmak, öfkelenmek’ DLT 159; **övkälän-** ‘öfkelenmek’ EUTS

155 > **[øjkołe -]** ‘a.’ 0504210202/20; **[øjkołø -]** ‘a.’ 0504210602/62

OTü. **yükle-**; **yükle-** ‘yüklemek’ ED 912b, **yüklemek** ‘yüklemek’ EUTS 306, **yükle-**

‘yüklemek’ DLT 579 > **[jykłe -]** ‘a.’ 0502113101/11

Kelime Sonu:

OTü. **çörek**; **çörek** ED ‘yuvarlak ekmek’ 429a, **çörek** ‘a.’ DLT 195 > **[tʃörøk]** ‘a.’

0501231303/80, 0508110605/17

OTü. **ek-**; **ek-** ‘a.’ DLT 94 > **[ek -]** ‘a.’ 0504220801/19, 0502113101/18

OTü. **eşük**; **eşük** ‘sarınmak için kullanılan örtü; üste giyinilen veya bürünülen örtü’ DLT

11, **äşük** ‘örtü’ EUTS 77 > **[eʃik]** ‘giysi’ 0504220801/5, 0504220801/13

OTü. **etek**; **etek** ‘a.’ DLT 46 > **[etek]** ‘I. uzun gömleğin, dağın veya yüksekliğin alt kısmı,

eteği II. alt, aşağı’ 0501110204/9, 0502111403/52

OTü. **kergek**; **kärgäk** ~ **kärkäk** ‘gerek’ EUTS 106, **kerek** ‘a.’ DLT 75, **kerek** ‘a.’ ME

139 > **[gerek]** ‘a.’ 0501231303/14, 0503111201/25

OTü. **kezig**; **käzig** ‘sıra, dizi’ EUTS 108, **kezik** ‘çalışmada nöbet, sıra’ DLT 197, **kezig**

‘fırsat, sıra’ ME 141 > **[geðek]** ‘a.’ 0504210601/63, 0504220101/48

OTü. **kö:şek**; **kö:şek** ‘deve yavrusu’ TT 184, **köşek** ‘genç hayvan’ ED 753b, **köşek** ‘bir

yaşındaki deve, deve yavrusu’ KTS 160 > **[kø:ʃøk]** ‘a.’ 0504210202/19

OTü. **sidük; sidük ~ siğük** ‘sidik, idrar’ DLT 196 > **[θijdik]** ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **töşek; töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık’ EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’ DLT 195 > **[dyføk]** ‘a.’ 0502111403/52, 0502111403/58

OTü. **erük; erük** ‘erik’ ED 222a, **ärük** ‘erik’ EUTS 76, **erük** ‘şeftali, kayısı, siyah erik türünün genel adı’ DLT 47 > **[erik]** ‘a.’ 0501220501/3, 0501231302/14, 0501231302/19

OTü. **tık-; *tık-** ‘dikmek’ ED 475b > **[tık -]** ‘a.’ 0505220202/12, 0504220801/19

OTü. **tök-; tök-** ‘dökmek’ ED 477a, **tök-** ‘dökmek, dağıtmak’ EUTS 249, **tök-** DLT 273 > **[døk -]** ‘a.’ 0501210702/4, 0504210602/25

OTü. **erkek; erkek** ‘erkek’ ED 223b, **ärkäk** ‘erkek’ EUTS 74, **erkek** ‘hayvanların erkeği, erkek’ DLT 68 > **[erkek]** ‘a.’ 0504210202/27, 0504210602/137, 0504210602/138

[q]

Ötümsüz, patlayıcı ve küçük dil [q] sesi, her zaman arka damak (kalın sıradan) ünlülerin yanında yer alır ve Türkmen Türkçesinde kelimenin başında çok az görülürken orta ve son konumda sıklıkla kullanılan bir sestir.

Kelime Başı:

OTü. **kañ; kañ** ‘baba’ KUY 250, **kañ** ‘a.’ EUTS 165, **kañ** ‘a.’ ED 630b, **kañdaş** ‘babaları bir olan’ DLT 611 > **[qa:qa]** ‘dede’ 0501242201/1, 0505230502/12

OTü. **kıl-; kıl-** ‘a.’ EUTS 175, **kıl-** ‘a.’ DLT 277, **kıl-** ‘a.’ ME 141 > **[qul -]** ‘a.’ 0504210201/97

OTü. **kov-; kov-** ‘a.’ ED 580b, **kow-** ‘a.’ DLT 271 > **[qpw -]** ‘a.’ 0504210601/135, 0504210601/146

Kelime İçi:

OTü. **ozakı; ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > [oðolqi] ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **yılkı; yılkı** ‘dört ayaklı evcil hayvanlar, çiftlik hayvanları’ KUY 220, **yılkı**: ‘hayvan’ ED 925b, **yılkı** ‘hayvan sürüsü (at), davar’ EUTS 294, **yılkı** ‘büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar’ DLT 15, **yılkı** ‘sürü’ ME 209 > [jilqi] ‘at sürüsü, at’ 0505110901/26

OTü. **karaŋgu; karaŋgu**: ‘karanlık’ ED 662b, **karaŋķu** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararığ** ~ **kararık** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > [garaŋqi] ‘a.’ 0504220801/40

OTü. **arka; arka** ‘sırt’ ED 215b, **arķa** ‘arka, bir şeyin arka tarafı’ EUTS 20, **arka** ‘sırt’ DLT 76, **arka** ‘zorluklarda yardımcı olan kişi, arka, destek’ DLT 76 > [arqa] ‘a.’ 0503111201/19, 0504210203/33, 0501120201/16

OTü. **tokı**: -; **tokı**: - ‘bir şeye vurmak’ ED 467, **tokı**- ‘dokumak’ DLT 562 > [doqij -] ‘a.’ 0501241702/7, 0504220801/19; [doquj -] 0505120301/11

Kelime Sonu:

OTü. **ba:lık; ba:lık** ‘balık’ TT 172, **balık** ‘a.’ DLT 49 > [ba:luq] ‘a.’ 0510110101/19, 0510110101/20

OTü. **buyruk; buyruk** ‘a.’ DLT 190 > [bujruk] ‘a.’ 0504120701/26

OTü. **kırnak; kırnak** ‘cariye’ DLT 238, **kırnak** ‘a.’ KTS 145 > [gurnaŋ] ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **kurgak; kurgak** ‘kuraklık, kıtlık’ DLT 473 / kurkag ‘çöl, suyu ve otu bulunmayan çöl’ DLT 234 > [guroq] ‘kurak’ 0501210703/18, 0504220301/31

OTü. **kurşak; kur** ‘kuşak, kemer’ DLT 163 / **kurşag** ‘yünden dokunan tura (halat gibi örülmüş ip çilesi) DLT 234, **kuşak** ‘kuşak, bele sarılan sargı’ KTS 165 > [gufoq] ‘kemer’ 0504210601/100, 0504210601/104

OTü. **suvuk**; **suvuk** ‘yumuşak sıvı’ DLT 517, **suvukluk** ‘sıvı’ ED 878a, **suvi** ‘a.’ KTS 243 > [θuʷuq] ‘a.’ 0504220302/13

OTü. **tamgak**; **tamgak** ‘damak’ EUTS 222, **tamgak** ‘boğaz, hançere’ DLT 28 > [damaq] ‘a.’ 0504220302/26, 0504220302/29

OTü. **tuzak**; **tuzak** ‘a.’ EUTS 256, **tuzak** ‘avda kullanılan ağ’ DLT 191 > [duðoq] ‘a.’ 0504210203/41, 0504210203/31

OTü. **yak-**; **yak-** ‘yakmak’ ED 896b, **yak-** ‘hoşa gitmek, yaklaşmak, yakmak’ EUTS 280, **yak-** ‘yakmak’ DLT 453 > [jaq -] ‘a.’ 0504210601/11, 0504220302/3, 0504220302/60

OTü. **yo:k**; **yo:k** ‘yok’ TT 178, **yo:k** ED 895a, **yok** ‘yok’ EUTS 301, **yo:k** ~ **yok** DLT 47 > [jo:q] ‘a.’ 0501110204/9, 0501120601/21, 0501120601/7

OTü. **çık-**; **çık-** ‘çıkmaq’ ED 405b, **çık-** ‘(dışarı, yukarı) çıkmak’ DLT 154 > [tʃuq -] ‘a.’ 0502111402/17, 0504220301/12, 0508120101/26

OTü. **ak-**; **ak-** ‘akmak’ ED 77b, **ak-** ‘akmak’ EUTS 9, **ak-** ‘akmak; (ordu, insan topluluğu için) akar gibi gelmek’ DLT 93 > [aq -] ‘a.’ 0501120601/10

OTü. **a:k** ~ **ak**; **a:k** ‘ak, beyaz’ ED 75a, **aḱ** ‘ak, beyaz’ EUTS 9, **a:k** ‘ak’ TT 171 **a:k** ~ **ak** ‘Oğuzcada beyaz’ DLT 53 > [a:q] ‘a.’ 0501121801/30, 0504210201/97

OTü. **aşak**; **aşak** ‘aşağı, alçak’ ED 259a, **aşak** ‘Oğuzcada dağ eteği’ DLT 45 > [aʃa:q] ‘a.’ 0501122201/12, 0504210203/45, 0504210601/17

OTü. **bıçgak**; **bıçga:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, **bıçek** ‘bıçak’ DLT 193 > [puʃʃaq] ‘a.’ 0501231303/40

OTü. **kırk-**; **kırkıl-** ‘kırkılmak’ ED 655b, **kırkıl-** ‘kırkılmak’ DLT 384 > [cʷurq -] ‘a.’ 0504220801/20

OTü. **tak-**; **tak-** ‘takmak’ ED 464b, **tak-** ‘takmak, bağlamak’ EUTS 221, **tak-** ‘Oğuzcada takmak’ DLT 272 > [daq -] ‘a.’ 0504210201/68, 0502113101/52

OTü. **bak-**; **bak-** ‘bakmak’ ED 311a; **bak-** ‘bakmak’ DLT 63 > **[baq -]** ‘a.’

0504210601/147, 0504210601/74, 0505110901/3

OTü. **katık**; **katık** ‘sos, çeşni’ ED 598a, **katık** ‘tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni’

DLT 192 > **[gatuq]** ‘a.’ 0504220302/48, 0504220801/6

OTü. **tayak**; **taya:k** ‘dayak, destek’ ED 568a, **tayak** ‘destek’, dayak’ EUTS 229, **tayak**

‘değnek, baston, dayanak’ DLT 210 > **[tajaq]** ‘a.’ 0502111401/15

3.2.2.1.11. /l/

Türkmen Türkçesinde /l/ ünsüzü, yanındaki ünlü ile uyum sağlayarak ince ünlülerle daha önden, kalın ünlülerle daha arkadan telaffuz edilmektedir; örneğin al!, el (Amansarıyev 1970: 179) ancak bu iki sesin arasındaki fark, ince ve kalın altseslerine sahip olan /k/, /g/, /ğ/ ve /ŋ/ ünsüzleri kadar belirgin değildir ve bu yüzden de farklı işaretlerle gösterilmesine gerek duyulmamaktadır.

Çizelge 25. /l/ Ünsüzünün Kısmen Kalın ve İnce Telaffuzlarının Örnekleri

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	[i:va:n], [i:sa:ns]	[e i], [iθ e -]	[ʃø], [je i]
Kalın sıradan ünlülerle	[la:ha:z], [lʰw e:keʃi:]	[ba:lʰuq], [gʷlʰuɖʒ]	[ba:ɟal], [bo:l -]

Bilindiği üzere Türkçe kökenli kelimelerde /l/ sesi kelime başında kullanılmaz ve İYA. örneklerinde de bu kuralın işlediğini gözlemleyebiliriz. /l/ sesbirimi, fonetik düzeyde [l] sesi ile gösterilmektedir:

[l]

Ötümlü, yanal akıcı ve dişeti [l] sesi, /l/ sesbiriminin yaygın değişkesidir ve kelimenin başı, ortası ve sonu olmak üzere her yerde görülür ancak Türkçe kökenli kelimelerin başında kullanılmaz.

Kelime Başı:

A. لحاظ ‘bakış açısı, bakım, açı’ > [laħaːz] ‘a.’ 0508120101/31, 0508120101/33

Moğ. lab ‘kesin, kesinlikle, gerçekten’ (Caferoğlu 1954: 8; Lessing 1960: 513) > [lap] ‘bayağı, oldukça, gerçekten anlamında pekiştirici öge’ 0504210602/125, 0504210602/131, 0504220301/48

F. لوله‌كشی ‘boru döşeme’ > [luwlekeʃiː] ‘a.’ 0501110203/2

A. لقب ‘lakap, unvan’ > [læɣæb] ‘a.’ 0503111201/18

F. ليوان ‘bardak’ > [liːvaːn] ‘a.’ 0504210202/2

Fr. licence ‘lisans’ > ليسانس ‘a.’ > [liːsaːns] ‘a.’ 0508120101/70

Kelime İçi:

OTü. a:yla-; ayla- ‘çevirmek’ KTS 18, aylan- ‘dönmek, daireler çizmek’ ME 95 > [aɟla-] ‘çevirmek’ 0504210201/28, 0502111401/15

OTü. ba:lık; ba:lık ‘balık’ TT 172, balık ‘a.’ DLT 49 > [baːluq] ‘a.’ 0510110101/19, 0510110101/20

OTü. botula-; botu ‘deve yavrusu’ DLT 73 + lA- eki, bota ‘a.’ KTS 35 > [boːtla -] ‘a.’ 0504210201/85

OTü. çorak; çorak < *çor + ak ‘verimli olmayan’ KBS 251, çorak ‘ot bitmeyen tuzlu, çorak toprak’ KTS 53 > [tʃolo] ‘a.’ 0504210602/93

OTü. kılıç; kılıç ‘a.’ EUTS 174, kılıç ‘a.’ DLT 8 > [ɟuludɟ] ‘a.’ 0501242201/17

OTü. **kolay; kolay** ‘kolay’ KTS 152 > **[goloj]** ‘yakın, el yeterde’ 0505230501/32, 0505230502/47

OTü. **ozakı; ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > **[oðolqi]** ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **ulag** ‘ulak, yük hayvanı’ EUTS 264, **ulag** ‘beyin emriyle hızlı posta için alınan ve diğerlerine ulaşıncaya kadar binilen at’ DLT 73 > **[ulow]** ‘taşıt, araç’ 0504210602/76, 0505230502/42

OTü. **ulug; ulug** ‘ulu, büyük’ EUTS 264, **ulug** ‘a.’ DLT 37, **ulug** ‘a.’ ME 194 > **[uli]** ‘a.’ 0504220801/19, 0508110602/21

OTü. **yañlg; yañlg** ‘... kabilinden’ EUTS 284 / yang ‘ölçü, miktar, hacim’ EUTS 283, **yañ** ‘kalıp’ DLT 602 + llg > **[ja:li]** ‘a.’ 0501110201/3, 0501121801/16

OTü. **ya:ylag; yaylag** ‘yayla’ DLT 10 > **[ja:jlax]** ‘a.’ 0504120701/30

OTü. **yilgun; yilgun** ‘ılgın’ DLT 460, **yilgun** ‘a.’ KTS 321 > **[jilgun]** ‘a.’ 0504210203/65

OTü. **yilkı; yilkı** ‘dört ayaklı evcil hayvanlar, çiftlik hayvanları’ KUY 220, **yilkı** ‘hayvan’ ED 925b, **yilkı** ‘hayvan sürüsü (at), davar’ EUTS 294, **yilkı** ‘büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar’ DLT 15, **yilkı** ‘sürü’ ME 209 > **[jilqi]** ‘at sürüsü, at’ 0505110901/26

OTü. **a:lda-; a:lta-** ‘aldatmak’ TT 170; **alta:-** ‘aldatmak, kandırmak’ ED 133a, **alta-** ‘aldatmak’ ETG 260 > **[a:lla -]** ‘a.’ 0501231303/7, 0501120201/4

OTü. **altınç; altınç** ‘altıncı’ ED 131b, **altınç** ‘altıncı’ EUTS 13 > **[altulandzi]** ‘a.’ 0501210701/11

OTü. **altu:n; altu:n** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > **[altun]** ‘a.’ 0504210601/39

OTü. **to:ltur-; toltur-** ‘doldurmak’ ED 495a, **tooltur-** ‘doldurmak’ DLT 354 > **[do:ldur -]** ‘a.’ 0508110605/27

OTü. **alma**; **alma**: ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > [**alma**] ‘a.’
0505220203/6

OTü. **bagla-**; **ba-**: ‘bağlamak’ ED 292a, **bağla-**: ED 314b, **bağla-** ‘bağlamak’ EUTS 31,
ba- ‘bağlamak’ EUTS 32, **ba-**: ‘bağlamak’ DLT 554 > [**ba:ɣla -**] ‘a.’ 0504210203/39;
[**ba:ɣlan -**] 0504220101/15, 0504220101/7

OTü. **kulak**; **kulğak** ‘kulak’ ED 621a, **kulak** DLT 76 > [**guloq**] ‘a.’ 0504220101/61,
0501210701/21

OTü. **başla-**; **başla-**: ‘başlamak’ ED 381b, **başla-** ‘a.’ DLT 572 > [**baɣla -**] ‘a.’
0505230901/21, 0501231301/19, 0501110204/18

OTü. **belgölüg**; **belgölüg** ‘açık, belli, bilinen’ DLT 193, **belgölüg** ‘a.’ ME 100 > [**be||i**]
‘a.’ 0504210601/68, 0504210602/116

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** ‘ile’ EUTS 42, **bile** DLT 34 > [**bi|e**] ‘a.’ 0501221301/13,
0501240201/10, 0501241702/6; [**bi|en**] 0501120601/13, 0501220502/21,
0501231302/19

OTü. **elig**; ***ellig** ‘elli’ ED 141a, **elig** ‘elli’ DLT 71 > [**e||i**] ‘a.’ 0501110201/11,
0501120601/14, 0502111401/40

OTü. **i:şle-**; **işle-**: ‘çalışmak’ ED 262b, **işle-** DLT 146 > [**i:ʃle -**] ‘a.’ 0501231301/79,
0504220101/23, 0501110203/2

OTü. **kelin**; **kelin** ‘gelin’ ED 719a, **kälin** ‘gelin’ EUTS 104, **kelin** ‘gelin’ 204 > [**ge|in**]
‘a.’ 0503111201/3, 0504210201/72, 0504210202/6

OTü. **ayla**; **ayla** ‘Oğuzcada öyle’ DLT 69 > [**ej|e**] ‘a.’ 0501220502/14

OTü. **iste-**; **iste-** ‘istemek’ ED 243a, **iste-** ‘istemek’ DLT 139 > [**iθ|e -**] ‘a.’
0501242201/12, 0505230501/43

Kelime Sonu:

OTü. **bi-; bi-** ‘Türklerde kısrak’ DLT 481, **bey** ‘kısrak, dişi deve’ KTS 29 > **[bajtal]** ‘a.’ 0505110901/3

OTü. **kıl-; kıl-** ‘a.’ EUTS 175, **kıl-** ‘a.’ DLT 277, **kıl-** ‘a.’ ME 141 > **[qwl -]** ‘a.’ 0504210201/97

OTü. ***tu:guł; tu:g** ‘sancak, tuğ’ DLT 498 + ul eki > **[du:l]** ‘a.’ 0501110201/13

OTü. **to:l-; to:l-** ‘dolmak’ ED 491a, **to:l-** TT 178, **tol-** ‘dolmak’ DLT 217 > **[do:l -]** ‘a.’ 0504210201/23, 0504210602/14, 0501110201/3

OTü. **al-; al-** ‘almak’ ED 124b, **al-** ‘almak’ EUTS 12, **al-** ‘almak’ DLT 97 > **[al -]** ‘a.’ 0501231201/23, 0501231301/30, 0504210201/91

OTü. **bol-; bol-** ‘olmak’ ED 331a, **bol-** ‘olmak’ EUTS 47, **bo:l-** ‘olmak’ TT 177, **bol-** ‘olmak’ DLT 263 > **[bol -]** ‘a.’ 0504220101/53, 0501210703/7, 0510110101/8

OTü. **ka:l-; kal-** ED 615b, **kal-** ‘kalmak’ EUTS 163, **ka:l-** ‘kalmak’ TT 173, **kal-** ~ **ka:l-** DLT 513 > **[ga:l -]** ‘a.’ 0504210602/20, 0504210201/79, 0504210201/25

OTü. **çöl; çöl** (< Moğ.) ‘çöl, bozkır’ > **[tʃöl]** ‘a.’ 0504220801/4, 0504220801/5

OTü. **yèñil; yèñil** ‘hafif’ ED 950b, **yîñil** ‘a.’ EUTS 297, **yüñül** ‘a.’ ME 213, **yeyni** (yiyni) ‘a.’ TS VI 4557 ve 4627 > **[jeñil]** ‘a.’ 0505230901/4

OTü. **bil-; bil-** ‘bilmek’ ED 330b, **bil-** ‘bilmek’ EUTS 42, **bil-** ‘bilmek’ DLT 34 > **[bił -]** ‘a.’ 0501110203/14, 0501231304/18, 0505230501/26

OTü. **öl-; öl-** ‘ölmek’ ED 125b, **öl-** ‘ölmek’ EUTS 150, **öl-** DLT 12 > **[öl -]** ‘a.’ 0504210602/125, 0501241701/20, 0505120301/29

OTü. **tegül; tegül** ‘değil’ ED 480a, **tegül** ‘Oğuzcada değil’ DLT 165 > **[dæ:l]** ‘a.’ 0504210601/55, 0504220801/32, 0505230901/15

OTü. **elig; elig** ‘el’ ED 140b, **älig** ‘el’ EUTS 71, **elig** ‘el’ DLT 32 > **[el]** ‘a.’ 0501121801/16, 0504220301/50, 0505220204/25

OTü. **kel-**; **kel-** ‘gelmek’ ED 715b, **käl-** ‘gelmek’ EUTS 104, **kel-** ‘gelmek’ DLT 29 > [geɫ -] ‘a.’ 0505230501/8, 0504210601/99, 0504210203/21

3.2.2.1.12. /m/

/m/ sesbirimi, Türkmen Türkçesinde kelimenin her konumunda kullanılabilir; ancak tarihî açıdan bakılırsa ön sesteki /m/’ler, OTü’deki /b/ sesinden gelişmiştir (örneğin bin- > min- ~ mün-; bö:y > möy vb.). /m/ sesbirimi, fonetik düzeyde [m] sesi ile temsil edilmektedir:

[m]

Ötümlü, genizsil ve çift dudak [m] sesi, Türkmen Türkçesinde üç genizsil (nazal) ünsüzler (m, n ve ŋ) grubundan biridir ve kelimenin her konumunda kullanılabilir ancak Türkçe kökenli kelimelerde baş ses olarak kullanıldığı örnekler kısıtlıdır ve bu örneklerin hepsi de /b- > m-/ ses değişimi sonucu ortaya çıkmıştır.

Kelime Başı:

OTü. **bö:y**; **bö:y** ‘Oğuzcada örümcek’ DLT 505 [møj] ‘a.’ 0504210201/47

OTü. **biŋ**; **bing** ~ **ming** ‘bin’ EUTS 43, **miŋ** ‘a.’ DLT 119, **miŋ** ‘a.’ ME 157 > [myŋ] ‘a.’ 0501242201/5, 0502111401/44

OTü. **bintür-**; **bintür-** ‘bindirmek’ ED 350a, **bintür-** ‘(ata) bindirmek’ OTG 241, **mündür-** ‘bindirmek’ DLT 365 > [mindür -] ‘a.’ 0501231303/78, 0502113101/49

Kelime İçi:

OTü. **tamgak**; **tamgak** ‘damak’ EUTS 222, **tamgak** ‘boğaz, hançere’ DLT 28 > [damaq] ‘a.’ 0504220302/26, 0504220302/29

OTü. **yaman**; **yaman** ‘kötü, fena, korkunç’ EUTS 283, **yaman** ‘kötü’ DLT 457, **yaman**

‘kötü, şer’ ME 202 > **[jaman]** ‘a.’ 0501231301/82, 0504220301/46

OTü. **yumuş; yumuş** ‘hizmet, iş, faaliyet’ EUTS 305, **yumuş** ‘iki veya daha fazla adam arasındaki haberleşme, haber götürüp getirme’ DLT 449, **yumışlık** ‘iş için’ ME 212 > **[jumuş]** ‘birinden yapılması istenen iş’ 0502111403/67, 0502111403/67

OTü. **tegirmen; tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > **[deyirmen]** ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **bamuk; bamuk** ‘pamuk’ ED 349b, **batatu** ‘pamuk’ EUTS 35, **bamuk ~ ba:muk** ‘Oğuzca pamuk’ DLT 191 > **[pa:muq]** ‘a.’ 0504220801/22, 0501241702/23

OTü. **saman; sama:n** ‘saman’ ED 829b, **saman** ‘saman’ EUTS 195, **saman** ‘Çigil lehçesinde saman’ DLT 209 > **[θa:man]** ‘a.’ 0504220802/3, 0502111401/11

OTü. **alma; alma:** ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > **[alma]** ‘a.’ 0505220203/6

OTü. **ye:tmiş ~ yetmiş; yêtmiş** ‘yetmiş’ ED 891b, **ye:tmiş** ‘yetmiş’ TT 182, **yetmiş** ‘yetmiş’ OTG 259 > **[jetmiş]** ‘a.’ 0502113101/13, 0504210602/10, 0504210602/135

Kelime Sonu:

OTü. **em; em** ‘ilaç, deva’ DLT 31, **äm** ‘ilaç, tedavi vasıtası’ EUTS 71, **em** ‘a.’ ED 155a > **[em]** ‘a.’ 0504220302/42

OTü. **kum; kum** ‘a.’ DLT 56 > **[gum]** ‘I. toprak II. kum’ 0502113101/10, 0504210203/70

OTü. **üzüm; üzüm** ‘üzüm’ ED 288a, **üzüm** ‘üzüm’ EUTS 276, **üzüm** ‘üzüm’ DLT 50 > **[yöym]** ‘a.’ 0501220501/3, 0502113101/31, 0501220501/13

OTü. **yégirmi; yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’ DLT 465 > **[jiyrim]** ‘a.’ 0502111401/12, 0502111401/4, 0502111403/57

OTü. **yè:m; yim** ‘yem, yemek’ EUTS 296, **yi:m** ‘yiyecek, rızık’ DLT 241 > **[ijm]** ‘a.’
0501210703/18, 0504210201/86, 0504210201/84

3.2.2.1.13. /n/

/n/ sesbirimi, OTü.’de olduğu gibi Türkmen Türkçesinde de Türkçe kökenli kelimelerin başında kullanılmaz (/ne/ soru edatı ve türevleri bir istisnadır) ve fonetik düzeyde [n] sesi ile temsil edilmektedir.

[n]

Ötümlü, genizsil ve dişeti [n] sesi, ölçünlü Türkmen Türkçesinde de olduğu gibi Yomut ağzı örneklerinde kelimenin her konumunda kullanılır; ancak baş seste alıntı kelimelerde görülmektedir. /ne/ soru edat ve türevleri bu kuralın dışında kalan istisnalar sayılmaktadır: **[naʁadar]**, **[neme]**, **[næ:]**, **[næ:ɟire]**, **[næ:tʃe]**, **[næ:hi:ʃi]**, **[næ:mě]**, **[ni:rde]**, **[ni:tʃe]** vb.

Kelime Başı:

OTü. **neçe; neçe** ‘kaç, ne kadar’ DLT 36 > **[næ:tʃe]** ‘a.’ 0501110202/13, 0501242201/23,
0502111401/14,

A. ناموس ‘namus’ > **[na:muθ]** ‘a.’ 0501242201/13, 0501242201/21

F. نارदान ‘kurutulmuş nar tanesi’ > **[na:rda:n]** ‘a.’ 0501220501, 0504220302/57,
0501220501/4

Kelime İçi:

OTü. **ikindi; ikindi** ~ **ikinti** ~ **ékinti** ‘ikinci, öteki’ EUTS 91, **ikindi** ‘a.’ DLT 82 > **[ikinni]**
‘ikindi zamanı’ 0501231303/56

OTü. **ini; ini** ‘küçük erkek kardeş’ EUTS 95, **ini** ‘erkeğin kendisinden küçük erkek

kardeşi' DLT 59 > [ini] 'a.' 0508110605/10, 0508110605/11

OTü. **kına-**; **kına-** 'cezalandırmak, kınamak' EUTS 175, **kına-** 'ışkence etmek, cezalandırmak' DLT 564, **kına-** 'cezalandırmak, ışkence etmek, ezyet etmek' ME 143 >

[**gijnan -**] 'üzülmek' 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **kırnak**; **kırnak** 'cariye' DLT 238, **kırnak** 'a.' KTS 145 > [**gurnaq**] 'a.' 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **sanç-**; **sanç-** 'batırmak, saplamak' KUY 343, **sanç-** 'saplamak' DLT 626 > [**θantʃ -**] 'a.' 0501241702/2, 0501241702/6

OTü. **yenç-**; **yenç-** 'ezmek, çiğnemek, bir şeyi ısırp parçacıklarını birbirine katmak' DLT 632 > [**jendʒ -**] 'ezmek, dövmek' 0501231304/29

OTü. **yi:nçe**; **yi:nçe** 'ince' TT 183, **yinçgä** ~ **yinčkä** 'a.' EUTS 297, **yinçe** 'herhangi bir şeyin incesi, ince' DLT 610 > [**i:nʃeβurun**] 'ince+burun, yer adı' 0501122201/3

OTü. **oyna-**; **oynat-** 'oylatmak' ED 275a, **oynat-** 'oylatmak' DLT 139 > [**ojno -**] 'a.' 0508110605/4, 0501231304/27

OTü. **igne**; ***igne** 'iğne' ED 110a, **yignä** 'a.' EUTS 296, **yigne** 'a.' DLT 265 > [**iyne**] 'a.' 0501231301/83

OTü. **kanı**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** 'hangi, ne' ED 863b, **kanı** 'nerede, hani' DLT 682 > [**hani**] 'a.' 0501231303/52

OTü. **ana**; **ana** 'ana, anne' ED 169b, **ana** 'anne' EUTS 14, **ana** 'anne' DLT 27 > [**ene**] 'a.' 0501121801/19, 0501241702/22, 0503111201/6

OTü. **karındaş**; **karındaş** 'kardeş' ED 662a, **karındaş** DLT 205 > [**garnaʃ**] 'a.' 0504210201/58, 0504210201/62, 0505230501/27, 0508110602/2

OTü. **küntüz**; ***küntüz** 'gündüz' ED 729b, **kündüz** 'gündüz' EUTS 122, **küntüz** 'gündüz ışığı' DLT 230 > [**gynni:ð**] 'a.' 0504220301/20

Kelime Sonu:

OTü. **aran; aran** ‘tavla (at için) DLT 51 > [**arām**] ‘evcil hayvanları tutmak için kullanılan yer’ 0501242201/3, 0501242201/4

OTü. **çı:n; çı:n** ‘gerçek, doğru’ ED 424a, **çın** ‘doğru, güvenilir, doğruluk’ DLT 171 > [**čfun**] ‘a.’ 0503111201/10

OTü. **egin; egin** ‘kürek kemiği, omuz; eni bir buçuk karış, boyu dört arşın olan, alışverişte kullanılan bez’ DLT 51 > [**eyin**] ‘omuz’ 0504210601/13, 0504210201/68

OTü. **kı:n; kı:n (kı:ŋ)** ‘ceza, işkence’ ED 631a, **kı:n** ‘a.’ TT 176, **kın ~ kın** ‘I. ceza, işkence, azap II. zorluklar, engeller’ EUTS 174-175, **kın** ‘işkence, ceza’ ME 143, **kın** ‘ıstırap, acı çekme’ KTS 144 > [**gi:n**] ‘a.’ 0504220301/37

OTü. **sekiz o:n ~ seksön; seksön ~ sekiz o:n** ‘seksen’ DLT 220 > [**θeyθen**] ‘a.’ 0501231302/17, 0502113101/13

OTü. **kagan ~ ha:n; kagan ~ kan** ‘kağan, han, hükümdar’ EUTS 161-164, **xa:n** ‘hakan’ DLT 43 > [**ha:n**] ‘a.’ 0501210703/14, 0501220502/15

OTü. **yagın; yagın** ‘a.’ ME 200, **yağ-** ‘a.’ DLT 470 > [**jaḡu:n**] ‘a.’ 0502111401/3, 0502113101/8

OTü. **yaman; yaman** ‘kötü, fena, korkunç’ EUTS 283, **yaman** ‘kötü’ DLT 457, **yaman** ‘kötü, şer’ ME 202 > [**jaman**] ‘a.’ 0501231301/82, 0504220301/46

OTü. **yavgan; yavgan** ‘yavan’ EUTS 291, **yawgan aş** ‘içinde et bulunmayan yemek’ DLT 460, **yavan** ‘katıksız, yavan, yağsız’ KTS 315 > [**juwon**] ‘tuzlu veya ekşi tadı olmayan yiyecek’ 05042102

OTü. **yegen; yegän ~ yigän** ‘yeğen’ KUY 253, **yegen ~ yegen** ‘küçük kız kardeş veya kızın çocuğu’ ED 912b, **yigän** ‘yeğen’ EUTS 295 > [**jeyen**] ‘a.’ 0501121801/13, 0501231301/21

OTü. **yılgun; yılgun** ‘ılgın’ DLT 460, **yılgun** ‘a.’ KTS 321 > [**jilḡu:n**] ‘a.’

0504210203/65

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > **[deyirmen]** ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **kelin**; **kelin** ‘gelin’ ED 719a, **kälin** ‘gelin’ EUTS 104, **kelin** ‘gelin’ 204 > **[gelin]** ‘a.’ 0504210201/72, 0504210202/6, 0504210602/28, 0505120301/17

OTü. **o:tuŋ**; **ho:tuŋ** ‘odun’ TT 178, **otuŋ** (**o:dduŋ**) ‘odun’, **otung** ‘odun’ EUTS 144, ED 60b, **otuŋ** DLT 11 > **[o:dun]** ‘a.’ 0502113101/49

OTü. **bin-**; **bin-** ‘binmek’ ED 348a, **bin-** ‘binmek’ OTG 240, **mün-** ‘binmek’ DLT 279 > **[min -]** ‘a.’ 0504210203/26, 0510110101/13, 0508110601/25

OTü. **ka:n**; **ka:n** ‘kan’ TT 173, **ka:n** ~ **kan** ‘kan’ DLT 58 > **[Ga:n]** ‘a.’ 0504220801/24

OTü. **so:gan** ~ **so:gun**; **so:ğun** ‘soğan’ ED 812a, **soğan** ‘sağan’ EUTS 207, **so:gun** ‘soğan’ TT 178, **so:gan** ‘soğan’ DLT 206, **so:gun** ‘soğan’ DLT 206 > **[θoɣon]** ‘a.’ 0501220501/14, 0501220501/2, 0504220302/5

OTü. **altu:n**; **altu:n** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > **[altun]** ‘a.’ 0504210601/39

OTü. **saman**; **sama:n** ‘saman’ ED 829b, **saman** ‘saman’ EUTS 195, **saman** ‘Çigil lehçesinde saman’ DLT 209 > **[θa:man]** ‘a.’ 0504220802/3, 0502111401/11

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** ‘ile’ EUTS 42, **bile** DLT 34 > **[bi|en]** ‘a.’ 0501120601/13, 0501220502/21, 0501231302/19

OTü. **kü:n** ~ **kün**; **kün** ‘gün’ EUTS 122, **kün** ~ **kü:n** DLT 47 > **[gyn]** ‘a.’ 0504210203/17, 0504220101/47, 0505230501/52

OTü. **u:n**; ***hu:n** ‘un’ TT 179, **u:n** ‘un’ DLT 36 > **[u:n]** ‘a.’ 0501231303/65, 0501231303/75

OTü. **sıçgan**; **sıçga:n** ‘sıçan, fare’ ED 796a, **sıçkan** ‘sıçan, fare’ EUTS 202, **sıçgan** ‘sıçan, fare’ DLT 50 > **[θuʃʃan]** ‘a.’ 0502113101/9, 0502113101/10

OTü. **köñül**; **köñül** ‘gönül’ ED 731b, **köngül** ‘gönül’ EUTS 115, **köñgül** DLT 63 > **[gəwɨn]** ‘a.’ 0504120701/34, 0504210602/48

OTü. **öğren-**; **öğren-** ‘öğrenmek’ ED 114b, **öğren-** ‘a.’ DLT 194 > **[əwren -]** ‘a.’ 0505220204/6, 0504220302/30, 0504220302/31; **[əwren -]** 0501231304/42; **[əwren -]** 0505220203/1, 0501110202/13, 0504220101/49

OTü. **ka:gun**; **ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ğu:n** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 > **[ga:wun]** ‘a.’ 0501121803/1; **[ga:wun]** 0501110204/9, 0501122201/15, 0501110204/4

OTü. **beğen-**; **beğen-** ‘beğenmek’ KTG 16 > **[beyen -]** ‘a.’ 0501121801/2, 0505120301/3, 0502113101/11

3.2.2.1.14. /ŋ/

Ortak Türkçedeki /ŋ/ sesinin en iyi korunan biçimi olan bu sesbirim, kelime başında görünmemekle birlikte kelimenin diğer konumlarında kullanılabilmektedir. /ŋ/ sesbirimi, yanındaki ünlülerle uyum sağlayarak ince ünlüyle kullanıldığı zaman daha önden [ŋ] altsesi şeklinde, kalın ünlü ile kullanıldığı zaman ise daha arkadan [N] altsesi biçiminde telaffuz edilmektedir (Amansarıyev 1970: 172-173). Bu altseslerin bütünleyici dağılımı özetçe şu şekildedir:

Çizelge 26. /ŋ/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
İnce sıradan ünlülerle	-	-ŋ-	-ŋ
Kalın sıradan ünlülerle	-	-N-	-N

Yomut ağzında /ŋ>w/ ses değişiminin istisnai misali olarak öŋ (ön) kelimesi, bir leksik eşile (doublet) dönüşmüş ve ‘ileri’ anlamına gelen örneklerde /öw/ ([øw] 0504220801/3), ‘geçmişte, önce’ anlamına gelen örneklerde ise /öŋ/ ([øŋ] 0505230901/19) biçiminde telaffuz edilmektedir.

/ŋ/ sesbiriminin ince [ŋ] ve kalın [ŋ̌] olmak üzere iki altsesi ile ilgili açıklamalar şu şekildedir:

[ŋ]

Ötümlü, genizsil ve arka damak özellikleri ile tanımlanan ince [ŋ] sesi, [g] ve [k] ünsüzleri ile aynı çıkış yerine sahiptir ve bir arka damak ünsüzü olduğu için de her zaman ince sıradan ünlüler ile birlikte telaffuz edilir.

Kelime Başı: -

-

Kelime İçi:

OTü. **yèŋil; yèŋil** ‘hafif’ ED 950b, **yiŋil** ‘a.’ EUTS 297, yünjül ‘a.’ ME 213, yeyni (yiyni) ‘a.’ TS VI 4557 ve 4627 > **[jeŋil]** ‘a.’ 0505230901/4

OTü. **beŋze-, beŋze:-** ‘benzemek’ ED 352b; **meŋze-** ‘a.’ DLT 619 > **[meŋðe -]** ‘a.’ 0501121802/10, 0501121802/7

Kelime Sonu:

OTü. **kè:ŋ; kè:ŋ** ‘geniş’ TT 182, **kiŋ** ‘a.’ DLT 601, **kèŋ** ‘a.’ ME 139 > **[gi:ŋ]** ‘a.’ 0503111201/31, 0503111201/32

OTü. **biŋ; bing ~ ming** ‘bin’ EUTS 43, **miŋ** ‘a.’ DLT 119, **miŋ** ‘a.’ ME 157 > **[myŋ]** ‘a.’

0501242201/5, 0502111401/44

OTü. **teŋ; täŋ** ‘denk’ EUTS 233, **teŋ** ‘denk, akran’ DLT 599 > **[deŋ]** ‘a.’

0504210601/54, 0508110605/4

[N]

Ötümlü, genizsil ve küçük dil özellikleri ile bilinen kalın [N] sesi, [G] ve [q] ünsüzleri ile aynı çıkış yerine sahiptir ve bir küçük dil ünsüzü olduğundan dolayı da her zaman kalın sıradan ünlüler ile birlikte telaffuz edilir.

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **aŋaru;** **aŋaru:** ~ **ıŋaru:** ~ **maru:** ‘ona doğru’ ED 190a, **aŋaru** ‘oraya’ ME 88 > **[aŋri]** ‘öte, diğer taraf’ 0504210601/5

OTü. **oŋ-; oŋul-** ‘düzelmek’ DLT 116 > **[oŋ -]** ‘a.’ 0501241701/16, 0501210702/19

OTü. **karaŋgu;** **karaŋğu:** ‘karanlık’ ED 662b, **karangğu** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararığ** ~ **kararığ** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > **[Garaŋqi]** ‘a.’

0504220801/40

OTü. **soŋ; song** ‘sonra’ EUTS 208, **soŋ** DLT 601 + **[ra]** > **[θoŋro]** ‘a.’ 0501110203/17, 0501121801/27, 0501210701/16

Kelime Sonu:

OTü. **taŋ-; taŋ-** ‘a.’ DLT 614 > **[daŋ -]** ‘a.’ 0504210601/130, 0504210601/99

OTü. **taŋ; tang** ‘tan, şafak, sabah’ EUTS 223, **taŋ** ‘a.’ DLT 94, **taŋ** ‘a.’ ME 182 > **[daŋ]**

‘a.’ 0502113101/60, 0505230502/57

OTü. **andın soň; andın** ‘ondan’ DLT 42 +**song** ‘sonra’ EUTS 208, **soň** DLT 601 >

[onθon] ‘a.’ 0501121801/6, 0504210601/125, 0508110605/27

3.2.2.1.15. /p/

Daha önce değindiğimiz üzere (bk. 3.2.2.1.1. /b/) Ortak Türkçedeki kelime içi /b/ sesbirimi, Türkmen Türkçesinde çoğu durumlarda patlayıcı özelliğini yitirerek kurallı bir şekilde sızıcı [β] veya [v] altsesine dönüşmektedir. Orta ses /b/’lerin patlamalı değil de sızıcı biçimde söylenmesi, ÖTm. ve Yomut ağızı ile birlikte birçok Türkmen ağızı veya altağzında görülmektedir (Amansariyev 1970: 191) ancak bu sızıcılaşıma eğilimi, Yomut ağızında daha da genişleyerek /b/ sesbiriminin ötümsüz çifti olan /p/ sesbirimine de sirayet etmiş ve orta ses konumundaki /p/’lerin genelde sızıcılaşılarak [ϕ] veya [f] altsesine dönüşmesine yol açmıştır.

Türkmen diyalektolojisi ile ilgili kaynaklarda kelime ortasında gelen /p/ sesbiriminin Yomut ve Çovdur ağızları ve Göklen Gerkez altağzında şu aşağıdaki durumlarda sızıcılaşılarak söylendiği ifade edilmektedir:

1) İki ünlü arasında kaldığı durumda; örneğin: gaϕı, saϕak, deϕe, tüϕeñ vb.

2) Akıcı olan r ve l sesleri ile bir ünlü arasında kaldıysa; örneğin: arϕa, gulϕak vb.

Ayrıca /r/ öncesi gelen /p/ sesi de sızıcı şekilde telaffuz edilmektedir: köϕri, yaϕrak vb. (Amansariyev 1954: 8-10; 1970: 194-195;).

/p/ sesbiriminin sızıcılaşması sonucu ortaya çıkan altsesin [ϕ] mi veya [f] olduğu konusunda görüş birliği bulunmamaktadır ve Türkmenistan menşeli çalışmalarda genelde [ϕ], İran’da yapılan araştırmalarda ise [f] olduğu ileri sürülmektedir (Kulmanov 1991: 25; Amansariyev 1954: 8-10; 1970: 194-195; Azmun 1983: 40; Nartıyev 2010: 91; Pehemli 2000: 17; Yıldırım 2019: 407). Bu konumda İran Türkmenleri arasında [ϕ] yerine [f] altsesinin yeğlenmesi, belki de bünyesinde /f/ sesbirimini sıklıkla kullanan Farsçanın

güçlü etkisi ile gerekçelendirilebilir. İran Yomut ağzında söz konusu [f] altsesinin yaygınlaşması sonucu derlemde köken olarak iki farklı [f] sesinin varlığı tespit edilebilir: Kelime ortasındaki /p/’lerin fonetik düzeyde değişerek sızıcılaşmasından meydana gelen [f] altsesi ve son zamanlarda alıntılanan yabancı kelimelerdeki /f/ sesbiriminin olağan telaffuzu sayılan ve fonemik değere sahip olan [f]’ler (bk. 3.2.2.1.5. /f/).

Tarihi bir bakışla incelendiğinde Yomut ağzında fonetik düzeyde görülen bu p > f ses değişimi, aslında ta Uygur Türkçesinden başlayan ve Harezmi ve Çağatay Türkçelerinde daha çok yaygınlaşan p > f/φ (örneğin toprak > tofrak, köprüg > köfrüg vb.) (Eckmann 2012: 38) süreci ile benzerlik göstermektedir.

Patlamalı [p], diş-dudaksıl [f] ve çift dudak [φ] olmak üzere birkaç altsese sahip olan /p/ sesbiriminin bütünleyici dağılımı kısaca şu şekildedir:

Çizelge 27. /p/ Ünsüzünün Altseslerinin Bütünleyici Dağılımı

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde	p-	-f-	-p
Yuvarlak ünlü ile birlikte		-φ-	

[p]

Ötümsüz, patlayıcı ve çift dudak özelliklerine sahip olan [p], İran Yomut Ağzında kelimenin başında ve sonunda kullanılır; ancak bu ağızdaki /p/’lerin orta seste sızıcılaşması nedeniyle kelime ortasında kullanım oranı oldukça düşüktür.

Kelime Başı:

OTü. **bamuk**; **bamuk** ‘pamuk’ ED 349b, **batatu** ‘pamuk’ EUTS 35, **bamuk** ~ **ba:muk** ‘Oğuzca pamuk’ DLT 191 > **[pa:muq]** ‘a.’ 0504220801/22, 0501241702/23

OTü. **bıçgak**; **bıçğa:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, bıçek ‘bıçak’ DLT 193
> [pʊtʃaq] ‘a.’ 0501231303/40

Kelime İçi:

ÖTm. **şepbik** ‘yapış yapış’ > [ʃepbik] ‘a.’ 0504220302/8

F. **كفگیر** ‘kevgir’ > [kepbir] ‘a.’ 0504220302/10

A. **قُبّه** ‘kubbe’ > [ɢupbo] ‘a.’ 0508110601/18

A. **تَبَّتْ** ‘tebbet kelimesi ile başlayan Mesed suresi’ > [tepbet] ‘a.’ 050911501/7

F. **حبّي خوجه** ‘Hobbi Hoca’ > [hapbaʊdʒo] ‘a.’ 0501231304/31

YA. **ätberä:ke** ‘atıp da’ > [æpberæ:ke] ‘a.’ 0502111403/66

Kelime Sonu:

OTü. **sep-; sep-** ‘serpmek, saçmak’ ED 784a, **sep-** ‘serpmek’ ME 174 > [θep -] ‘a.’
0501241702/5

OTü. **tap-; tap-** ‘bulmak, elde etmek’ EUTS 225, **tap-** ‘a.’ DLT 265 > [tap -] ‘a.’
0504210601/115, 0505230501/34

OTü. **tep-; täp-** ‘tepmek’ EUTS 234, **tep-** ‘tekme atmak, tekmelemek’ DLT 19 > [dep -]
‘a.’ 0501231301/52

[f]

Ötümsüz, sızıcı ve diş-dudak [f] sesi, İYA.’da /p/ sesbiriminin kelime ortasında geldiği durumlarda sızıcılaşmasından ortaya çıkmaktadır ve bu yüzden de baş seste görülmez.

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

OTü. **kapug**; **kapığ** ‘kapı’ ED 583a, **kapug** DLT 684 > [ɟafu] ‘a.’ 0504210601/110

[ɟafũ] 0505220202/6

OTü. **arpa**; **arpa** ‘arpa’ ED 198b, **arpa** ‘arpa’ EUTS 20, **arpa** ‘arpa’ DLT 74 > [arfa]

‘a.’ 0501122201/14, 0501122201/16, 0501241701/13

Kelime Sonu:

-

[ɸ]

Ötümsüz, sızıcı ve çift-dudak [ɸ] sesi, İYA.’da /p/ sesbiriminin kelime ortasında gelerek sızıcılılaşması ile birlikte yanındaki yuvarlak ünlüden de etkilenmesi ile ortaya çıkmaktadır ve bu sebeple baş seste kullanılmaz.

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

ÖTm. **köpel**- ‘çoğalmak’ > [køɸøljæ:] ‘a.’ 0501210702/23

ÖTm. **köprä:k** ‘daha çok’ > [køɸræ:k] ‘a.’ 0501220501/6

YA. **kertopı** ‘patatesi’ > [kertoɸi] ‘a.’ 0501220501/14

ÖTm. **gulpagım** ‘zülfüm’ > [gulɸoɰum] ‘a.’ 0501220601/18

ÖTm. **tüpeň** ‘tüfek’ > [tyΦøŋ] ‘a.’ 0501220601/22

ÖTm. **körpe** ‘körpe’ > [kørΦø] ‘a.’ 0501241701/3

ÖTm. **topar** ‘grup’ > [toΦor] ‘a.’ 0501242201/4

ÖTm. **toplulş-** ‘saldırmak’ > [doΦulüş-] ‘a.’ 0501242201/23

ÖTm. **köpüsi** ‘çoğu’ > [køΦyθi] ‘a.’ 0505230502/35

ÖTm. **yüpi** ‘ipi’ > [jyΦi] ‘a.’ 0508110605/23

Kelime Sonu:

A. رب ‘salça’ > [røp]* > [røΦ] ‘a.’ 0504220302/14

3.2.2.1.16. /r/

/r/ sesbirimi, Türkçe kökenli kelimelerde genelde kelimenin orta ve sonunda görülmektedir. Zor bir telaffuza sahip olduğundan kelimenin başında kullanılmaz. Alıntı kelimelerin başında görülen /r/’lerin önüne ise birçok Türkmen ağzında bir ünlü eklenerek bu /r/ sesi kurala uygun bir şekilde orta ses konumuna geçer: ırızı, ırahat, urugsat. ırısgal, Erecep, İrahman, ıradıya, orus vb. (Amansarıyev 1970: 187; Azmun 1983: 49; Garabayi 2004: 54; Nartıyev 2010: 80)

İran Yomut ağzı ile ilgili derlemde /r/ sebiriminin titreşim ya da çok vuruşlu [r] ve tek vuruşlu [r] olmak üzere iki altsesine rastlanıldı.

[r]

Ötümlü, titreşim (çok vuruşlu) ve dişeti özellikleri ile bilinen [r] sesi, /r/ sesbiriminin olağan ve en yaygın altsesidir ve kelimenin her konumunda kullanılır; ancak baş seste gelen [r] sesine, sadece alıntı kelimelerde rastlanılmaktadır.

Kelime Başı:

Fr. **radio** ‘radyo’ > [ra:diʒa] ‘a.’ 0502111403/2, 0502111403/30

F. **راهنمايي** ‘orta okul’ > [ra:hnæma:ji:] ‘a.’ 0508120101/10, 0508120101/5

A. **راضي** ‘razı, hoşnut, memnun’ > [ra:ði:] ‘a.’ 0504220101/57, 0504220101/64

A. **رَبّ** ‘a.’ ‘salça’ > [roʔ] ‘a.’ 0504220302/14, 0504220302/56, 0504220302/5

Kelime İçi:

OTü. **aṅaru**; **aṅaru**: ~ **ıṅaru**: ~ **ınaru**: ‘ona doğru’ ED 190a, **aṅaru** ‘oraya’ ME 88 > [aŋri] ‘öte, diğer taraf’ 0504210601/5

OTü. **aran**; **aran** ‘tavla (at için) DLT 51 > [aram] ‘evcil hayvanları tutmak için kullanılan yer’ 0501242201/3, 0501242201/4

OTü. **art-**; **art-** ‘artmak, fazlalaşmak’ DLT 628 > [art -] ‘a.’ 050911501/15

OTü. **buyruk**; **buyruk** ‘a.’ DLT 190 > [bujruk] ‘a.’ 0504120701/26

OTü. **çörek**; **çörek** ED ‘yuvarlak ekmek’ 429a, **çörek** ‘a.’ DLT 195 > [tʃörək] ‘a.’ 0501231303/80, 0508110605/17

OTü. **kargı** ~ **kargu**; **kargı** ~ **kargu** ‘mızrak, kalın kamış’ KBS 468 > [garbi] ‘kamış’ 0504120701/4

OTü. **karı-**; **karı-** ‘ihtiyarlamak, kocalmak’ EUTS 168, **karı-** ‘a.’ DLT 560, **karı-** ‘a.’ ME 135 > [garri: -] ‘a.’ 0501210703/10, 0504210602/124

OTü. **kayra**; **kayra** ‘geri’ ME 136, **kayra** ‘a.’ KTS 134, **kaya** ‘a.’ EUTS 173, **kay-** ‘arkaya dönüp bakmak’ DLT 553 + ra > [gajra] ‘I. geri II. kuzey’ 0501121803/2, 0504210601/38

OTü. **kergek**; **kärgäk** ~ **kärkäk** ‘gerek’ EUTS 106, **kerek** ‘a.’ DLT 75, **kerek** ‘a.’ ME 139 > [gerek] ‘a.’ 0501231303/14, 0503111201/25

OTü. **kırnak**; **kırnak** ‘cariye’ DLT 238, **kırnak** ‘a.’ KTS 145 > [gurnaʒ] ‘a.’

0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **kırtıç**; **kırt** ‘kısa’, **kırt ot** ‘kısa ot’ DLT 172 > [**gurtuɟ**] ‘bahar aylarında çıkan birnevi kısa ot’ 0501120601/4

OTü. **ko:rı-**; **ko:rı-** ‘korumak’ TT 178, **korı-** ‘a.’ DLT 560 > [**go:ri-**] ‘a.’ 0504210203/21, 0501231201/7, 0504220101/34

OTü. **kövre**; **köwre** ‘ölü hayvanların, iç organları çürüyüp gittikten sonra ve eti kuruyup kemiğine yapıştıktan sonraki hali’ DLT 212 > [**gəwrə**] ‘vücut’ 0504220801/6

OTü. **ku:rı-**; **ku:rı-** ‘kurumak’ TT 179, **kırı-** ~ **kuru-** ‘a.’ DLT 560 > **gu:rij** - ‘a.’ 0502111401/15

OTü. **kurgak**; **kurgak** ‘kuraklık, kıtlık’ DLT 473 / **kurkag** ‘çöl, suyu ve otu bulunmayan çöl’ DLT 234 > [**guroq**] ‘kurak’ 0501210703/18, 0504220301/31

OTü. **murç**; **mırç** ~ **murç** (< Sans. **mirca**/**mırca**) ‘biber’ ED 771b, **murç** ~ **mırç** ‘a.’ EUTS 133, **murç** ‘a.’ DLT 173 > [**βurtɟ**] ‘a.’ 0501220501/4

OTü. **sa:rig** ~ **sarig**; **sarig** ~ **sa:rig** ‘sarı’ DLT 47 > [**θa:ri**] ‘a.’ 0508110602/21, 0508110602/25

OTü. **teri**; **täri** ‘deri’ EUTS 234, **teri** ‘a.’ DLT 47 > [**deri**] ‘a.’ 0504220801/12, 0504220801/6

OTü. **törü-**; **törüt-** ‘türetmek’ EUTS 250, **törü-** ‘yaratılmak’ DLT 417 > [**dörə -**] ‘türemek’ 0508110601/29, 0501220601/26

OTü. **yoriga**; **yoriga** ‘yorga’ DLT 230 > [**jorko**] ‘a.’ 0502113101/70

OTü. **yurt**; **yurt** ‘yurt, kamp yeri, konaklama yeri’ KUY 242, **yurt** ~ **yurd** ‘terk edilmiş yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim yeri’ DLT 447, **yurt** ‘yurt, ev, yer’ ME 212 > [**juwurt**] ‘yurt, konaklanma yeri’ 0501242201/22 / [**juwürt**] ‘a.’ 0501210703/4, 0502111401/42

OTü. **tegirmen**; **tegirmen** ‘değirmen’ ED 486b, **tägirmän** ‘değirmen’ EUTS 231, **tegirmen** ‘değirmen’ DLT 185 > [**deyirmen**] ‘a.’ 0501231303/62, 0501231303/67, 0501231303/78

OTü. **yugurt**; **yuğrut** ‘yoğurt’ ED 905b, **yorgurd** ‘yoğurt’ EUTS 302, **yugrut** ‘yoğurt’ DLT 100 > [**jokurt**] ‘a.’ 0504220302/48

OTü. **karaŋgu**; **karaŋgu** ‘karanlık’ ED 662b, **karangku** ‘karanlık’ EUTS 167, **kararığ** ~ **kararık** ‘karanlık’ EUTS 168, **karaŋgu** ‘karanlık’ DLT 540 > [**garanqi**] ‘a.’ 0504220801/40

OTü. **yori**:-; **yori**:- ‘yürümek’ ED 957a, **yori**- ‘yürümek’ EUTS 302, **yürü**- ‘yürümek’ EUTS 307, **yori**- ~ **yoru**- DLT 608, **yo:ri**- ‘yürümek’ TT 179 > [**jöri**: -] ‘a.’ 0504220301/8; [**jörj** -] 0501220601/13

OTü. **erük**; **erük** ‘erik’ ED 222a, **ärük** ‘erik’ EUTS 76, **erük** ‘şeftali, kayısı, siyah erik türünün genel adı’ DLT 47 > [**erik**] ‘a.’ 0501220501/3, 0501231302/14, 0501231302/19

OTü. **erkek**; **erkek** ‘erkek’ ED 223b, **ärkäk** ‘erkek’ EUTS 74, **erkek** ‘hayvanların erkeği, erkek’ DLT 68 > [**erkek**] ‘a.’ 0504210202/27, 0504220301/15, 0504210602/137

OTü. **kudruk**; **qudruq** ‘kuyruk’ ETG 284, **kuğruk** DLT 170 > [**cuwruq**] ‘a.’ 0501120201/1

OTü. **karşı**; **karşı** ‘karşı’ ED 663b, **qarşı** ‘karşı taraf’ EUTS 169, **karşı** ‘karşı olma, zıt’ DLT 213 > [**garşu**] ‘a.’ 0502111403/61; [**garşı**] 0501210702/26

OTü. **ötürü**; **ötrü/ötürü** ‘ötürü’ ED 64b, **ötgürü** ‘dolayısıyla, itibaren, neticesinde’ EUTS 154 > [**tfyri**:] ‘a.’ 0503111201/32, 0505220201/7, 0509210401/3; [**tfyri**:m] 0502111402/12, 0502111402/13, 0504210602/106

OTü. **yégirmi**; **yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’ DLT 465 > [**jiyrim**] ‘a.’ 0502111401/4, 0502111403/57, 0504210201/18

OTü. **yara-**; **yara-** ‘yaramak’ EUTS 287, **yara-** ‘uymak ve yaramak’ DLT 480, **yara-** ‘yaramak, yararlı olmak’ OTG 258 > [**jara -**] ‘a.’ 0501231301/14, 0502111403/70

OTü. **sürüg**; **sürüg** ‘sürü’ ED 850a, **sürüg** ‘sürü’ EUTS 214, **sürüg** ‘sürü’ DLT 196 > [**θyry**] ‘a.’ 0504220301/10

OTü. **arpa**; **arpa** ‘arpa’ ED 198b, **arpa** ‘arpa’ EUTS 20, **arpa** ‘arpa’ DLT 74 > [**arfa**] ‘a.’ 0501122201/14, 0501122201/16, 0501241701/13

OTü. **arka**; **arka** ‘sırt’ ED 215b, **arğa** ‘arka, bir şeyin arka tarafı’ EUTS 20, **arka** ‘sırt’ DLT 76, **arka** ‘zorluklarda yardımcı olan kişi, arka, destek’ DLT 76 > [**arqa**] ‘a.’ 0503111201/19, 0504210203/33

OTü. **togra-**; **toğra-** ED 472b, **togra-** ‘doğramak, kesmek’ DLT 580 > [**doğro -**] ‘a.’ 0501220501/3, 0501220501/14, 0501231303/40

OTü. **togru**; **toğuru** ‘doğru’ ED 473a, **togru** ‘kılıç, hançer ve bıçağın, kabzaya sokulan kuyruğu’ DLT 212 > [**doğru**] ‘a.’ 0501121801/4, 0504210203/56, 0504210601/142

OTü. **ugra-**; **ugrat-** ‘göndermek’ DLT 135 > [**uğro -**] ‘a.’ 0504220101/10, 0504210201/23

OTü. **kırk-**; **kırkıl-** ‘kırılmak’ ED 655b, **kırkıl-** ‘kırılmak’ DLT 384 > [**gırrq -**] ‘a.’ 0504220801/20

OTü. **sonj**; **song** ‘sonra’ EUTS 208, **sonj** DLT 601 + [**ra**] > [**θonro**] ‘a.’ 0501110203/17, 0501121801/27, 0501210701/16

OTü. **sor-**; **so:r(a)-** ‘sormak, sual etmek’ TT 178, **sor-** ‘Oğuzcada sormak’ DLT 524 > [**θo:ro -**] ‘a.’ 0504210201/55, 0504220802/25, 0501221301/1, 0504210203/1

OTü. **taşgaru**; ***taşğaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 + [**garu**] > [**dafari**] ‘a.’ 0501231304/27, 0502111403/15, 0505220202/22

OTü. **karındaş**; **karındaş** ‘kardeş’ ED 662a, **karındaş** DLT 205 > [**garnaş**] ‘a.’ 0504210201/58, 0505230501/27, 0508110602/2

OTü. **küreş;** **küreş-** ‘güreşmek; savaşmak’ ED 747b, **küreş-** ‘güreşmek DLT 238 > [gørøf] ‘a.’ 0504210601/104; [wørøf] 0502113101/66

OTü. **ört-;** ***ört-** ‘örtmek’ ED 202b, **ört-** ‘örtmek’ DLT 628 > [ørt -] ‘a.’ 0504210201/65, 0504210201/66, 0504220302/40

OTü. **öğren-;** **öğren-** ‘öğrenmek’ ED 114b, **öğren-** ‘a.’ DLT 194 > [ęwren -] ‘a.’ 0505220204/6, 0504220302/30, 0504220302/31; [ęwręn -] 0501231304/42

Kelime Sonu:

OTü. **becer-;** **becer-** < bacar- < *başar- ‘a.’ KBS 125 veya F. بآاردن ‘hazırlamak’ > [bedęer -] ‘a.’ 0502111401/19, 0502113101/23

OTü. **bögür;** **bögür** ‘böbrek’ DLT 182 > [bęwr] ‘a.’ 0504210203/59

OTü. **buyur-;** **buyur-** ‘a.’ DLT 526 > [byjyr -] ‘a.’ 0509210401/3

OTü. **çı:kır-;** **çı:kır-** ‘çığırmaq, bağırmaq’ TT 176, çıkırışmak ‘çığırışma(k), bağırışma(k)’ ME 111, **çığır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ KTS 49 > [çfı:kwur -] ‘a.’ 0501231304/7

OTü. **ebir-;** **äbir-** ‘evirmek, çevirmek’ KUY 340, **ewür-** ‘ters çevirmek’ DLT 99, **ävirmek** ‘I. evirmek, çevirmek II. tercüme etmek’ EUTS 78-79 > [ęwır -] ‘a.’ 0501220501/6

OTü. **ı:d- ~ ıd-;** **ıd- ~ ı:d-** ‘göndermek’ DLT 633 / **ıdu bermek** ‘a.’ ME 127, **ıyabir- ~ ıyebir-** ‘a.’ KTS 103, 117 > [i:ver -] ‘a.’ 0501231301/38, 0504210201/18

OTü. **kı:kır-;** **kı:kır-** ‘bağırmaq, çağırmaq’ TT 176, **kıkır-** ‘bağırmaq’ ED 612a, **kıkır-** ‘çağırmaq, seslenmek, bağırmaq’ EUTS 174, **kıkır-** ‘yüksek sesle bağırmaq’ DLT 310, **kıgır-** ‘bağırmaq, çağırmaq, emretmek’ KTS 143 > [gıjkwur -] ‘a.’ 0505220201/8

OTü. **kıyış- ~ kı:ş-;** **kı:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyış-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 527, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > [gıjfar -] ‘eğrilmek, meyletmek’ 0504220302/10

OTü. **kır-** ‘kırmak’ ED 643a, **kırmalaş-** ‘parçalamak, kırmak’ EUTS 176, **kır-** ‘kazımak, koparmak, yolmak’ DLT 267 > [**gür -**] ‘a.’ 050911501/9, 0508110601/26

OTü. **or-; or-** ‘(ot vb.) biçmek’ DLT 96 > [**or -**] ‘a.’ 0502111401/10, 0501241702/3

OTü. **ser-; ser-** seril- ‘sallanmaya başlayıp düşecek gibi olmak’ DLT 330 > [**θer -**] ‘sermek’ 0502111401/14, 0508110605/25

OTü. **tabar; tabar** ‘mal, davar’ KUY 240, **tavar ~ tıvar** ‘davar’ EUTS 238, **tawar** ‘Oğuzlar ve diğerlerinin dilinde mal, eşya’ DLT 55 > [**dowor**] ‘a.’ 0502113101/6, 0502113101/17

OTü. **tör:r; tör:r** ‘çadırın baş köşesi’ TT 184, **tör:r** ‘evin baş kısmı, itibarlı yeri’ DLT 495, **tör** ‘ön, şeref yeri, şeref makamı’ EUTS 249 > [**tör:r**] ‘a.’ 0502111403/65

OTü. **ağır; ağır** ‘ağır’ ED 88a, **ağır** ‘ağır, çetin’ EUTS 7, **ağır** ‘ağır, yavaş’ DLT 38 > [**akur**] 0501221301/1

OTü. **oltur- ~ olur-; olur-** ‘oturmak’ ED 150b, **olğur-** ‘oturmak’ EUTS 141, **oltur- ~ oldur-** ‘oturmak’ DLT 275 > [**otur -**] ‘a.’ 0504210602/3, 0504210602/81; [**otur -**] 0501120601/2; [**otur -**] 0504210201/56, 0505220202/3, 0505230501/51

OTü. **kagur- ~ kavur-; kağur- ~ kavur- ~ kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır- ~ kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur- ~ kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [**göwūr -**] ‘a.’ 0504220302/3, 0504220302/55, 0504220302/57

OTü. **kır-; kır-** ‘kırmak’ ED 643a, **kırmalaş-** ‘parçalamak, kırmak’ EUTS 176, **kır-** ‘kazımak, koparmak, yolmak’ DLT 267 > [**gür -**] ‘a.’ 050911501/9, 0508110601/26

OTü. **kagur- ~ kavur-; kağur- ~ kavur- ~ kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır- ~ kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur- ~ kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [**göwūr -**] ‘a.’ 0504220302/55, 0504220302/57

OTü. **kabar-; kabar-** ‘şişmek, kabarmak’ DLT 305 > [**ga:var -**] ‘a.’ 0504220101/50

OTü. **yer**; **yêr** ‘yer’ ED 955a, **yir** ‘yer’ EUTS 298, **yêr** ~ **yer** ‘yer’ DLT 137 > **[jer]** ‘a.’
0501110201/11, 0501110204/15, 0501121803/7

OTü. **çakar**-; **çakar**- ‘çıkarmak’ ED 410b, **çakar**- ‘çıkarmak’ DLT 310 > **[tʃuqɑr -]** ‘a.’
0501231304/32, 0501121801/15, 0504220802/13

OTü. **ça:kır**-; ***çakır**- ‘haykırmak, bağırmak’ ED 410a, **çagıla**- ‘gürültü edip bağırmak’
DLT 586 > **[tʃɑ:bur -]** ‘a.’ 0504210201/61

OTü. **kör**-; **kör**- EUTS 116; **kör**- ‘bakmak, görmek’ ED 736a, **kör**- ‘bakmak, görmek’
DLT 187 > **[gør -]** ‘a.’ 0501121801/13, 0504220102/10, 0504210602/61

OTü. **tur**-; **tur**- ‘kalkmak, ayakta durmak, durmak’ EUTS 253, **tur**- ‘durmak’ DLT 168
> **[dur -]** ‘a.’ 0501121802/23, 0501231301/52, 0504220301/9; **[tur -]** ‘a.’
0505230501/52, 0504210601/121, 0501120201/7

OTü. **ta:r**; **ta:r** ‘dar’ ED 528a, **ta:r** TT 174 > **[da:r]** ‘a.’ 0501231303/67

OTü. **keltür**-; **keltür**- ‘getirmek’ ED 716b, **kältür**- ‘getirmek’ EUTS 104, **keltür**-
‘getirmek’ DLT 364 > **[getir -]** ‘a.’ 0504210202/25, 0504210602/47, 0508120101/71

OTü. **ba:r**; **ba:r** ‘var’ TT 172, **ba:r** ‘var’ ED 353a, **ba:r** ~ **bar** ‘var’ DLT 34, **bar** ‘var’
EUTS 32 > **[ba:r]** ‘a.’ 0501231301/28, 0504210201/20, 0504210602/118

OTü. **ur**-; **ur**- ‘vurmak’ EUTS 266, **ur**- ~ **u:r**- ‘vurmak, dövmek’ DLT 59, **hu:r**- ‘vurmak,
koymak, bırakmak’ TT 179 > **[ur -]** ‘a.’ 0501231201/19, 0508110605/12,
0501231201/20, 0501231201/22; **[wur -]** 0504210203/50, 0502111402/11,
0501231303/38

OTü. **ber**-; **bê:r**- ‘vermek’ ED 353b, **bir**- ‘vermek’ EUTS 44, **bi:r**- ~ **bir**- ~ **ber**- ‘vermek’
DLT 79, **bê:r**- TT 182 > **[ber -]** ‘a.’ 0501231303/49, 0501231201/18, 0505220203/9

OTü. **sür**-; **sür**- ‘sürmek’ ED 844a, **sür**- ‘gütmek, otlatmak, sürmek’ EUTS 214, **sür**-
‘birini bir yerden sürmek, önüne katıp sürmek,’ DLT 267, 215 > **[θyr -]** ‘a.’
0508110605/4, 0504210602/143, 0501221301/13

[r]

Ötümlü, tek vuruşlu ve dişeti [r] sesi, /r/ sesbiriminin bazı bağlamlarda /t/ öncesinde görülen az kullanılan bir değişkesidir.

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

ÖTm. **sırt** ‘a.’ > [θurt] ‘a.’ 0504210602/26

ÖTm. **dö:rt** ‘dört’ > [dö:rt] ‘a.’ 0504210602/33

ÖTm. **diyme:zdi** ‘demezdi’ > [diymertdi] ‘a.’ 0505120301/6

ÖTm. **geçirip yö:rerdik** ‘geçirmektedir’ > [getfirib yö:ærtdik] ‘a.’ 0505120301/13

Kelime Sonu:

Örneği bulunmamaktadır.

3.2.2.1.17. /s/

Türkmen Türkçesinin ağızlarının çoğunluğunda /s/ ve /z/ sesbirimleri, apikal [θ] ve [ð] sesleri şeklinde telaffuz edilmektedir ve bu hususiyet Türkmen Türkçesinin tipik özelliği olarak kabul edilmektedir. Buna karşın İran Türkmenleri arasında son yıllarda Farsça ve diğer yabancı dillerden alıntılanan kelimelerde dorsal [s] ve [z] sesleri, muhafaza edilmektedir. Buna bağlı olarak birçok alıntı kelime söz konusu dorsal telaffuzlara rastlanılabilir. Derlemde /s/ sesbiriminin biri apikal ([θ]) ve diğeri yeni alıntılanmış olan kelimelerde kullanılan dorsal ([s]) olmak üzere iki altsesi bulunmaktadır:

Çizelge 28. /s/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde	θ-	-θ-	-θ
Yeni alıntı kelimelerde	s-	-s-	-s

[θ]

Ötümsüz, sızıcı ve dişil özellikleri ile tanımlanan apikal [θ] sesi, Türkmen Türkçesinde ve Yomut ağzında /s/ sesbiriminin olağan ve en yaygın telaffuzudur. Bütün Türkçe kökenli kelimeler ve eski alıntılarda gelen /s/ sesbirimleri, apikal [θ] biçiminde telaffuz edilmektedir (Daha önce Yomut ağzının linguistik ölçütler açısından apikal s/z’li ağızlar grubunda yer aldığını açıklamıştık; bk. 2.3.3.3. Linguistik Tasnife Göre).

Kelime Başı:

OTü. **sa:v**; **sab** ‘söz, haber, bilgi, mesaj’ KUY 293 + çı, **sa:wçı** ‘peygamber’ DLT 512 > [θa:wθi] ‘a.’ 0505230901/20

OTü. **sag**; **sag** ‘sağ’ DLT 49 > [θa:θ] ‘a.’ 0501231201/24, 0505120301/1

OTü. **sanç-**; **sanç-** ‘batırmak, saplamak’ KUY 343, **sanç-** ‘saplamak’ DLT 626 > [θa:ntθ -] ‘a.’ 0501241702/2, 0501241702/6

OTü. **sa:rig** ~ **sarig**; **sarig** ~ **sa:rig** ‘sarı’ DLT 47 > [θa:ri] ‘a.’ 0508110602/21, 0508110602/25

OTü. **sat-**; **sat-** ‘a.’ DLT 413 > [θat -] ‘a.’ 0501231301/91, 0504210602/144

OTü. **sekiz o:n** ~ **seksön**; **seksön** ~ **sekiz o:n** ‘seksen’ DLT 220 > [θeyθen] ‘a.’ 0501231302/17, 0502113101/13

OTü. **sep-**; **sep-** ‘serpmek, saçmak’ ED 784a, **sep-** ‘serpmek’ ME 174 > [θep -] ‘a.’ 0501241702/5

OTü. **ser-**; seril- ‘sallanmaya başlayıp düşecek gibi olmak’ DLT 330 > [θer -] ‘sermek’
0502111401/14, 0508110605/25

OTü. **ses**; **ses** < *se: + s ‘yansıma’ KBS 757, **ses** ‘ses’ KTS 232 > [θeθ] ‘ses’
0504220101/60, 0504210602/129

OTü. **sidük**; **sidük** ~ **siğük** ‘sidik, idrar’ DLT 196 > [θijdik] ‘a.’ 0501120201/14,
0501120201/16

OTü. **sö:g-**; **sö:g-** ‘sövmek, küfür etmek’ ED 818b, **sök-** ‘sövmek’ EUTS 209, **sö:k-** ~
sök- ‘sövmek, küfretmek’ DLT 322 > [θe:wif -] ‘a.’ 0501220502/21

OTü. **söz**; **söz** ‘a.’ DLT 30 > [θöð] ‘a.’ 0508120101/9, 0505230901/17

OTü. **suvuk**; **suvuk** ‘yumuşak sıvı’ DLT 517, **suvukluk** ‘sıvı’ ED 878a, **suvi** ‘a.’ KTS
243 > [θuwuq] ‘a.’ 0504220302/13

OTü. **so:gan** ~ **so:gun**; **so:ğun** ‘soğan’ ED 812a, **soğan** ‘sağan’ EUTS 207, **so:gun**
‘soğan’ TT 178, **so:gan** ‘soğan’ DLT 206, **so:gun** ‘soğan’ DLT 206 > [θoɣon] ‘a.’
0501220501/14, 0504220302/5

OTü. **saman**; **sama:n** ‘saman’ ED 829b, **saman** ‘saman’ EUTS 195, **saman** ‘Çigil
lehçesinde saman’ DLT 209 > [θa:man] ‘a.’ 0504220802/3, 0502111401/11

OTü. **sag-**; **sağ-** ‘sağmak’ ED 804b, **sağ-** ‘sağmak’ EUTS 193, **sag-** ‘(süt) sağmak’ DLT
271 > [θaɣ -] ‘a.’ 0504210202/26, 0504210201/84

OTü. **sürüg**; **sürüg** ‘sürü’ ED 850a, **sürüg** ‘sürü’ EUTS 214, **sürüg** ‘sürü’ DLT 196 >
[θyry] ‘a.’ 0504220301/10

OTü. **sür-**; **sür-** ‘sürmek’ ED 844a, **sür-** ‘gütmek, otlatmak, sürmek’ EUTS 214, **sür-**
‘birini bir yerden sürmek, önüne katıp sürmek,’ DLT 267, 215 > [θyr -] ‘a.’
0508110605/4, 0504210602/143, 0501221301/13, 0501221301/14

OTü. **sevin-**; **säbin-** ‘sevinmek’ BK D 2, **sev-** ‘sevmek’ ED 784b, **sew-** DLT 815 > [θøj
-] ‘a.’ 0508110602/9, 0504220801/16

OTü. **sü:t**; **sü:t** ‘süt’ ED 798b, TT 185, **süt** ‘süt’ EUTS 215, **sü:t** ‘süt’ DLT 66 > [θyjt] ‘a.’ 0501120601/20, 0504210201/91, 0504220801/38

OTü. **suv**; **su:b** ‘su’ TT 180, **suw** ~ **su:w** ‘su’ DLT 12 > [θuw] ‘a.’ 0501120601/12, 0501122201/17, 0501210702/25

OTü. **sıçgan**; **sıçğa:n** ‘sıçan, fare’ ED 796a, **sıçkan** ‘sıçan, fare’ EUTS 202, **sıçgan** ‘sıçan, fare’ DLT 50 > [θuʃʃan] ‘a.’ 0502113101/9, 0502113101/10

OTü. **soŋ**; **song** ‘sonra’ EUTS 208, **soŋ** DLT 601 + [ra] > [θonro] ‘a.’ 0501110203/17, 0501121801/27, 0501210701/16

OTü. **sor-**; **so:r(a)-** ‘sormak, sual etmek’ TT 178, **sor-** ‘Oğuzcada sormak’ DLT 524 > [θo:ro -] ‘a.’ 0504210201/55, 0501210701/1, 0504220802/25

OTü. **süz-**; ***süz-** ‘süzmek’ ED 861a > [θyð -] ‘a.’ 0504220302/22

OTü. **sogı-**; **soğık** ‘soğuk’ ED 808a, **soğığ** ‘soğuk’ EUTS 207, **sogı-** ‘soğumak’ DLT 562 > [θowuq] ‘a.’ 0504220301/55; [θowuq] 0502113101/25; [θowi: -] ‘a.’ 0504210203/16

Kelime İçi:

OTü. **kü:se-**; **kü:se-** ‘arzu etmek’ TT 185, **küse:-** ‘arzu etmek, özlemek’ ED 749a, **küse-** ‘arzulamak, istemek’ DLT 757 [kyjθe -] ‘a.’ 0508110605/12 > [kyjθe -] ‘a.’ 0508110605/12

OTü. **kesil-**; **kesil-** ‘kesilmek’ ED 750a, **kesil-** ‘kesilmek’ EUTS 107, **kesil-** ‘kesilmek’ DLT 336 > [keθi] -] ‘a.’ 0501120601/11

OTü. **iste-**; **iste-** ‘istemek’ ED 243a, **iste-** ‘istemek’ DLT 139 > [iθ]e -] ‘a.’ 0501242201/12, 0505230501/43

OTü. **kani**; **ka:nı** ~ **ka:ŋu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kani** ‘nerede, hani’ DLT 35 > [həjθi] ‘a.’ 0501210703/5, 0505230501/48, 0508110605/1

Kelime Sonu:

OTü. **ya:s; ya:s** ‘yas, matem’ TT 175, **ya:s** ‘Oğuzcada ölüm, helak’ DLT 956 > **[ja:θ]** ‘a.’

0501121802/22

OTü. **as-; as-** ‘asmak’ ED 240b > **[aθ -]** ‘a.’ 0504220101/61, 0504210203/50

OTü. **kes-; kes-** ‘kesmek’ ED 748b, **kes-** ‘kesmek’ DLT 269 > **[keθ -]** ‘a.’

0504210601/96, 0501120201/18, 0508110602/17

[s]

Ötümsüz, sızıcı ve dişeti özelliklerine sahip olan dorsal [s] sesi, Türkmen Türkçesinde eski zamanlarda bulunmazken son yıllarda İran Yomut Türkmenlerinin Farsça ve diğer yabancı dillerden alıntıladıkları kelimelerde görülmeye başlamıştır ve /s/ sesbiriminin sadece yeni alıntı kelimelere mahsus olan değişkesi sayılır.

Kelime Başı:

F. سه‌شنبه ‘Salı günü’ > **[sefæmme]** ‘a.’ 0505220204/31

A. ستون ‘direk’ > **[sutu:n]** ‘a.’ 0505230502/11

Kelime İçi:

A. فصل ‘mevsim’ > **[fæsl]** ‘a.’ 0505220204/12

Kelime Sonu:

A. تدریس ‘ders vermek’ > **[tædri:s]** ‘a.’ 0501122201/4

İng. SMS ‘kısa mesaj’ > **[esemes]** ‘a.’ 0501231301/103

3.2.2.1.18. /ʃ/

[ʃ]

Ötümsüz, sızıcı ve dişeti-damak özellikleriyle tanımlanan [ʃ] sesi, /ʃ/ sesbiriminin tek altsesidir ve kelimenin herhangi bir konumunda gelebilir ancak Türkçe kökenli kelimelerde genelde baş seste görülmez.

Kelime Başı:

ÖTm. **şeyle** ‘şöyle’ > [ʃe:jle] ‘a.’ 0501120601/3

ÖTm. **şepbik** ‘yapış yapış’ > [ʃepbik] ‘a.’ 0504220302/11, 0504220302/8

F. شهر ‘şehir’ > [ʃæhr] ‘a.’ 0503111201/4, 0504110301/10

ÖTm. **şu** ‘şu’ > [ʃi] ‘a.’ 0501110201/2, 0501121803/2

Kelime İçi:

OTü. **bakşı** ~ **bağşı**; **bağşı**: (< Eski Çince **bâk-şi**) ‘din hocası’ ED 321a, **bağşı** ~ **bakşı** ‘muallim, öğretmen, üstat, tabip’ EUTS 31 > [baʁʃi] ‘şarkıcı, âşık, ozan’ 0504220802/15

OTü. **başar-** ~ **başkar-**; **başar-** ~ **başkar-** ‘a.’ KTS 24-25, baş ‘a.’ DLT 510 + gar- > [baʃar -] ‘a.’ 0504210201/35, 0508110605/7

OTü. **eşük**; **eşük** ‘sarınmak için kullanılan örtü; üste giyinilen veya bürünülen örtü’ DLT 11, **âşük** ‘örtü’ EUTS 77 > [eʃik] ‘giysi’ 0504220801/5, 0504220801/13

OTü. **kabış-**; **kabış-** ‘toplanmak, bir araya gelmek’ KUY 333, **kawuş-** ‘kavuşmak’ DLT 320 + -tur ettirgen eki, **kawuştur-** ‘kavuşturmak’ ME 136 > [kəwʃur -] ‘a.’ 0501231303/73

OTü. **kıış-**; **kıış-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyş-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 527, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > [giʃar -] ‘eğrilmek, meyletmek’ 0504220302/10

OTü. **kö:şek; kö:şek** ‘deve yavrusu’ TT 184, **köşek** ‘genç hayvan’ ED 753b, **köşek** ‘bir yaşındaki deve, deve yavrusu’ KTS 160 > **[kø:ʃøk]** ‘a.’ 0504210202/19

OTü. **kurşak; kur** ‘kuşak, kemer’ DLT 163 / **kurşag** ‘yünden dokunan tura (halat gibi örülmüş ip çilesi) DLT 234, **kuşak** ‘kuşak, bele sarılan sargı’ KTS 165 > **[guʃoq]** ‘kemer’ 0504210601/100, 0504210601/104

OTü. **töşek; töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’ DLT 195 > **[dyʃøk]** ‘a.’ 0502111403/52, 0502111403/58

OTü. **ëşid-; eşid-** ‘ışitmek’ ED 257b, **äşid-** ‘ışitmek’ EUTS 77, **eşit-** ‘ışitmek, duymak’ DLT 114, 253 > **[eʃit -]** ‘a.’ 0505230901/7, 0504210601/138, 0505230502/6

OTü. **tüşür-; түşür-** ‘düşürmek’ ED 566a, **tüşür-** ‘düşürmek’ EUTS, **tüşür-** ‘düşürmek’ DLT 308 > **[dyʃyr -]** ‘a.’ 0504220101/20, 0504220301/3, 0504220301/4

OTü. **karşı; karşı:** ‘karşı’ ED 663b, **ñarşı** ‘karşı taraf’ EUTS 169, **karşı** ‘karşı olma, zıt’ DLT 213 > **[garʃu]** ‘a.’ 0502111403/61; **[garʃi]** 0501210702/26

OTü. **aşak; aşak** ‘aşağı, alçak’ ED 259a, **aşak** ‘Oğuzcada dağ eteği’ DLT 45 > **[aʃa:q]** ‘a.’ 0501122201/12, 0504210203/45, 0504210601/17

OTü. **başla-; başla:-** ‘başlamak’ ED 381b, **başla-** ‘a.’ DLT 572 > **[baʃla -]** ‘a.’ 0505230901/21, 0501231301/19, 0501110204/18

OTü. **taşgaru; *taşğaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 + **[garu]** > **[daʃari]** ‘a.’ 0501231304/27, 0502111403/15, 0505220202/22

OTü. **başka; baş** ‘baş’ EUTS 35, **baş** ‘baş’ DLT 66 > **[baʃka]** ‘a.’ 0501220601/14, 0501231303/49, 05021113101/63

OTü. **bış-** ‘pişmek’ ED 376b, **bış-** ‘olgunlaşmak, pişmek’ EUTS 41, **bış-** ‘yemek pişmek’ DLT 270 > **[biʃ -]** ‘a.’ 0504220302/7, 0501220501/15, 0502111401/25

OTü. **işle-; işle:-** ‘çalışmak’ ED 262b, **işle-** DLT 146 > **[i:ʃle -]** ‘a.’ 0504220101/23, 0501110202/5, 0501231301/79,

Kelime Sonu:

OTü. **kadış; kağış** ‘kesilen hayvanların derisinden dilinerek yapılan kayış’ DLT 185, **kayış** ‘a.’ ME 136 > [**caji**] ‘a.’ 0504220801/13

OTü. **kırtıç; kırt** ‘kısa’, **kırt ot** ‘kısa ot’ DLT 172 > [**gurtu**] ‘bahar aylarında çıkan birnevi kısa ot’ 0501120601/4

OTü. **teş; teşil-** ‘yırılmak’ DLT 332 > [**deş-**] ‘a.’ 0504220301/55, 0501231301/78

OTü. **yaş-; yaş-** ‘sürünerek gizlenmek, sinmek, saklanmak’ EUTS 290, **yaş-** ‘gizlenmek, saklanmak’ DLT 470 > [**jaf-**] ‘bürünmek, yüzü kapatmak ya da örtmek’ 0504220101/47, 0505230501/52

OTü. **yumuş; yumuş** ‘hizmet, iş, faaliyet’ EUTS 305, **yumuş** ‘iki veya daha fazla adam arasındaki haberleşme, haber götürüp getirme’ DLT 449, **yumuşlık** ‘iş için’ ME 212 > [**jumu**] ‘birinden yapılması istenen iş’ 0502111403/67, 0502111403/67

OTü. **i:ř; i:ř** ED 254a, **i:ř** ‘iş, amel’ DLT 79, **i:ř** ‘iş’ TT 182 > [**i:ř**] ‘a.’ 0501120601/21, 0501122201/9, 0501210701/26

OTü. **yavaş; yavaş** ‘yumuşak huylu, sakin’ EUTS 291, **yavaş** ‘yumuşak huylu’ DLT 449 > [**juwo**] ‘a.’ 0504220102/26, 0501110204/18, 0501210703/16

OTü. **ye:tmiş ~ yetmiş; yêtmîř** ‘yetmiş’ ED 891b, **ye:tmiş** ‘yetmiş’ TT 182, **yetmiş** ‘yetmiş’ OTG 259 > [**jetmi**] ‘a.’ 0502113101/13, 0504210602/10, 0505230901/20

OTü. **ta:ř; ta:ř** ‘taş’ ED 557a, **ta:ř** TT 174 > [**da:ř**] ‘a.’ 0504210201/23, 0504210601/142, 0504210602/118

OTü. **bê:ř; bê:ř** ‘beş’ TT 182, 73, **bê:ř** ‘beş’ ED 376a, **bi:ř** DLT 73 > [**bæ:ř**] ‘a.’ 0501110204/8, 0501120601/18, 0501210701/10

OTü. **karındaş; karındaş** ‘kardeş’ ED 662a, **karındaş** DLT 205 > [**garna**] ‘a.’ 0504210201/58, 0505230501/27, 0508110602/2

OTü. **küreş**; **küreş-** ‘güreşmek; savaşmak’ ED 747b, **küreş-** ‘güreşmek DLT 238 > [gørøʃ] ‘a.’ 0504210601/104; [wørøʃ] 0502113101/66

OTü. **tüş-**; **tüş-** ‘düşmek’ ED 560a, **tüş-** ‘düşmek’ EUTS 259, **tüş-** ‘düşmek’ DLT 270 > [dyʃ -] ‘a.’ 0504210601/85, 0501231301/96, 0505220201/2, 0505230901/1

3.2.2.1.19. /t/

İran Yomut Ağzı ile ilgili hazırlanan derlemdeki örneklerden hareketle /t/ sesbirimi, OTü.’deki /t/ sesbiriminin tarihî devamıdır ve fonetik düzeyde [t] sesi ile temsil edilmektedir.

[t]

Ötümsüz, patlayıcı ve dişeti [t] sesi, kelimenin başı, ortası ve sonu olmak üzere her konumda görülebilir. OTü.’de baş sesteki [t-]’lerin birçoğu İran Yomut Ağzında korunurken birçoğunun da ötümlüleşerek /d/ sesine dönüştüğü gözlemlenebilir. Tabii ki bu durum, Yomut ağzının linguistik ölçütlere göre [d-]’li ağızlar grubunda tasnif edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Kelime Başı:

OTü. **tap-**; **tap-** ‘bulmak, elde etmek’ EUTS 225, **tap-** ‘a.’ DLT 265 > [tap -] ‘a.’ 0504210601/115, 0505230501/34

OTü. **tö:r**; **tö:r** ‘çadırın baş köşesi’ TT 184, **tö:r** ‘evin baş kısmı, itibarlı yeri’ DLT 495, **tör** ‘ön, şeref yeri, şeref makamı’ EUTS 249 > [tø:r] ‘a.’ 0502111403/65

OTü. **tögi** ~ **tügi**; **tögi**: ‘ezilmiş veya temizlenmiş tahıl’ ED 478b, **tüki** ‘pirinç, pirinç kabuğu, soyulmuş darı’ EUTS 257, **tügi** ‘Oğuz lehçesinde akdarının kepeği alındıktan sonra kalan esas kısmı’ DLT 547 > [tuwi] ‘a.’ 0504220302/20, 0504220302/9, 0504220302/7

OTü. **tüken-**; **tükä-** ‘bitmek, tükenmek’ EUTS 257, **tüke-** ‘tamamlanmak, kalmamak’

DLT 563 + n-, **tüken-** ‘tükenmek’ ME 192 > **[tykøn -]** ‘a.’ 0508120101/10,

0508120101/69, 0508120101/10

OTü. **tayak**; **taya:k** ‘dayak, destek’ ED 568a, **tayak** ‘destek’, dayak’ EUTS 229, **tayak**

‘değnek, baston, dayanak’ DLT 210 > **[tajaq]** ‘a.’ 0502111401/15

OTü. **tur-**, **tur-** ‘kalkmak, ayakta durmak, durmak’ EUTS 253, **tur-** ‘durmak’ DLT 168

> **[tur -]** ‘a.’ 0501120201/7, 0505230501/52, 0504210601/121

OTü. **tik-**; ***tik-** ‘dikmek’ ED 475b > **[tik -]** ‘a.’ 0502113101/19, 0505220202/12,

0504220801/19

OTü. **tut-**; **tut-** ‘tutmak, yakalamak’ ED 451a, **tut-** ‘tutmak’ EUTS 255, **tut-** ‘tutmak’

DLT 412 > **[tut -]** ‘a.’ 0508120101/31, 0504210203/16, 0502111403/36

Kelime İçi:

OTü. **ata**; **ata** ‘baba’ DLT 27 > **[ata]** ‘a.’ 0501220502/3, 0504210601/15

OTü. **bi-**; **bi-** ‘Türklerde kısrak’ DLT 481, **bey** ‘kısrak, dişi deve’ KTS 29 > **[bajtal]**

‘a.’ 0505110901/3

OTü. **botula-**; botu ‘deve yavrusu’ DLT 73 + lA- eki, bota ‘a.’ KTS 35 > **[bo:tla -]** ‘a.’

0504210201/85

OTü. **etek**; **etek** ‘a.’ DLT 46 > **[etek]** ‘I. uzun gömleğin, dağın veya yüksekliğin alt kısmı,

eteği II. alt, aşağı’ 0501110204/9, 0502111403/52

OTü. **katıg**; **katıg** ‘katı, sağlam’ EUTS 171, **katıg** ‘a.’ DLT 68, **katıg** ‘sert, sıkı, güç’ ME

136 > **[gatı]** ‘a.’ 0501121801/25, 0503111201/31

OTü. **kırtıç**; **kırt** ‘kısa’, **kırt ot** ‘kısa ot’ DLT 172 > **[gurtuɟ]** ‘bahar aylarında çıkan

birnevi kısa ot’ 0501120601/4

OTü. **ottuz**; **ottuz** ‘otuz’ DLT 83 > **[otuð]** ‘a.’ 0502111403/57, 0505230901/10

OTü. **yaktu**; **yaktu** ‘ışık, aydınlık’ KTS 307 > [**jaḳti**] ‘a.’ 0501110201/6, 0504220801/36

OTü. **olur-** ~ **oltur-**; **olur-** ‘oturmak’ ED 150b, **olḡur-** ‘oturmak’ EUTS 141, **oltur-** ~ **oldur-** ‘oturmak’ DLT 275 > [**otur -**] ‘a.’ 0504210602/3, 0504210602/81; [**otur -**] 0501120601/2; [**otur -**] 0504210201/56, 0505220202/3, 0505230501/51

OTü. **altun**; **altun** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > [**altun**] ‘a.’ 0504210601/39

OTü. **katık**; **katık** ‘sos, çeşni’ ED 598a, **katık** ‘tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni’ DLT 192 > [**gatuq**] ‘a.’ 0504220302/48, 0504220801/6

OTü. **ye:tmiş** ~ **yetmiş**; **yêtmiş** ‘yetmiş’ ED 891b, **ye:tmiş** ‘yetmiş’ TT 182, **yetmiş** ‘yetmiş’ OTG 259 > [**jetmiş**] ‘a.’ 0502113101/13, 0504210602/10, 0505230901/20

OTü. **keltür-**; **keltür-** ‘getirmek’ ED 716b, **kältür-** ‘getirmek’ EUTS 104, **keltür-** ‘getirmek’ DLT 364 > [**getir -**] ‘a.’ 0508120101/71, 0504210202/25, 0504210602/47

Kelime Sonu:

OTü. **art-**; **art-** ‘artmak, fazlalaşmak’ DLT 628 > [**art -**] ‘a.’ 050911501/15

OTü. **ayıt-**; **ayıt-** ‘Oğuzlarda söylemek, konuşmak’ DLT 115 > [**ajt -**] ‘a.’ 0504220101/36, 0505230501/31

OTü. **çigit**; **çigit** ‘çigit, pamuk tohumu’ ED 414a, **çigit** ‘Argu lehçesinde pamuk çekirdeği’ DLT 179 > [**ḳiḳiḳ**] ‘çekirdek’ 0502111401/24, 0502111401/25

OTü. **kıt**; **kıt** ‘az’ KTS 146, **kız** ‘pahalı’ DLT 164 > [**gwt**] ‘a.’ 0504210602/130

OTü. **sat-**; **sat-** ‘a.’ DLT 413 > [**ṯat -**] ‘a.’ 0501231301/91, 0504210602/144

OTü. **yu:t-**; **yu:t-** ‘yutmak’ TT 180, **yut-** ‘a.’ ED 885b, **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde yutmak’ DLT 422, **yut-** ‘a.’ ME 212 > [**juwüt -**] ‘a.’ 0501231303/88

OTü. **yurt**; **yurt** ‘yurt, kamp yeri, konaklama yeri’ KUY 242, **yurt** ~ **yurd** ‘terk edilmiş yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim yeri’ DLT 447, **yurt** ‘yurt, ev,

yer' ME 212 > **[juwurt]** 'yurt, konaklanma yeri' 0501242201/22 / **[juwürt]** 'a.'
0501210703/4, 0502111401/42

OTü. **büt-; büt-** 'bitmek' ED 298b, **büt-** 'bitmek' EUTS 57, **büt-** '(yara) kapanmak'
DLT 413 > **[bit -]** 'a.' 0504210201/25

OTü. **sü:t; sü:t** 'süt' ED 798b, TT 185, **süt** 'süt' EUTS 215, **sü:t** 'süt' DLT 66 > **[θyjt]**
'a.' 0501120601/20, 0504210201/91, 0504220801/38

OTü. **ot; ot** 'ot, bitki' EUTS 144, ot 'ot, bitki' DLT 11 > **[ot]** 'a.' 0502111401/1,
0502111401/20, 0504220801/25

OTü. **et; et** 'et' ED 33b, **ät** 'et' EUTS 77, **et** 'et' DLT 29 > **[et]** 'a.' 0501220501/9,
0504220302/14

OTü. **tut-; tut-** 'tutmak, yakalamak' ED 451a, **tut-** 'tutmak' EUTS 255, **tut-** 'tutmak'
DLT 412 > **[tut -]** 'a.' 0508120101/31, 0504210203/16, 0502111403/36

OTü. **at-; at-** 'atmak' ED 36a, **at-** 'atmak' EUTS 25, **at-** 'atmak' DLT 600 > **[at -]** 'a.'
0504220302/3, 0504210602/80, 0501231302/5

OTü. **ört-; *ört-** 'örtmek' ED 202b, **ört-** 'örtmek' DLT 628 > **[ört -]** 'a.' 0504210201/65,
0504210201/66, 0504220302/40

OTü. **et-; ät-** 'etmek' EUTS 78, **et-** 'etmek' DLT 167 > **[et -]** 'a.' 0501241702/25,
0502113101/47, 050911501/12

OTü. **öğret-; öğret-** 'öğretmek' ED 114a, **öğret-** 'öğretmek' DLT 135 > **[çewret -]** 'a.'
0501110202/15, 0501110203/3

OTü. **yugurt; yuğrut** 'yoğurt' ED 905b, **yorgurd** 'yoğurt' EUTS 302, **yugrut** 'yoğurt'
DLT 100 > **[jokurt]** 'a.' 0504220302/48

3.2.2.1.20. /v/

Türkmen Türkçesinde /v/ sesbirimi gerek Türkçe kökenli kelimelerde gerek eskiden alıntılanan yabancı kelimelerde çift-dudak ve yarı ünlü [w] şeklinde telaffuz edilmektedir; ancak son yıllarda bolca alıntılanan Farsça ve diğer menşeli kelimelerde [v] sesinin mevcudiyeti de göz ardı edilemez. Dolayısıyla da artık İran Yomut Ağzında /v/ sesbiriminin çift-dudak [w] ve diş-dudak [v] altsesleri olmak üzere iki değişkesinin olduğunu söylemek mümkündür:

Çizelge 29. /v/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde	w-	-w-	-w
Yeni alıntılanan kelimelerde	v-	-v-	-v

Genelde /v/, Türkçenin ses düzenine sonradan eklenmiş bir sesbirim olarak kabul edilmektedir. Günümüz Türkçe kökenli kelimelerdeki /v/ sesbirimi arsüremli bakışla incelendiğinde, genellikle /ğ/, /b/ ve /p/ gibi seslerin sızıcılaşması ve erimesi veya ses türemesi gibi tarihî fonetik süreçlerin bir mahsulü olduğu ortaya çıkar.

[w]

Ötümlü, yarı ünlü ve çift-dudak [w], kelimenin başı, ortası ve sonunda gelebilir. Türkmençe kökenli kelimelerde [w] sesinin kullanımı sadece az sayılı ünlemler (way, wah, wiy vb.), ses yansımaları (waňk, wijj vb.) ve türevleri ile sınırlıdır ve [w] ile başlayan diğer kelimelerin hemen hepsi alıntıdır: we, wezipe, wagt vb.. Baş sesteki w'lerin bazıları da ünlü ile başlayan Türkmen Türkçesi kökenli kelimelerin başına bir [w] sesinin eklenmesiyle ortaya çıkmıştır: wuruş, wurmak (Amansarıyev 1970: 188-189; Azmun 1983: 59; Garabayi 2004: 57).

Doğuda Göklen boyu komşuluğunda yaşayan Yomutların arasında, sık kullanılan birtakım kelimelerin başında /gö- > wö-/ ses değişimi sonucu bir [w] sesinin ortaya çıktığı görülebilir. Göklen ağzının tipik özelliklerinden biri olan bu ses değişiminde kelime başındaki bazı /g-/ sesleri, yuvarlak ünlünün etkisi altında /w-/ sesine dönüşür: göreş > wöreş, gör- > wör-, göz > wöz vb. (Kulmanov 1991: 37, Yıldırım 2019: 364-5) (bk. [wörøʃ], [wör -], [wöð]). Söz konusu etkileşim, İran sahası Türkmen ağızları arasındaki ilişkilerin bir örneğidir.

Kelime Başı:

OTü. **küreş**; **küreş-** ‘güreşmek; savaşmak’ ED 747b, **küreş-** ‘güreşmek DLT 238 > [wörøʃ] ‘a.’ 0502113101/66; [görøʃ] 0504210601/104

OTü. **kör-**; **kör-** EUTS 116; **kör-** ‘bakmak, görmek’ ED 736a, **kör-** ‘bakmak, görmek’ DLT 187 > [wör -] ‘a.’ 0502111403/50, 0502113101/5, 0502113101/78; [gör -] 0501121801/13, 0504220102/10, 0504210602/61

OTü. **köz**; **köz** ‘göz’ ED 756b, **köz** ‘göz’ EUTS 119, **köz** ‘göz’ DLT 40 > [wöð] ‘a.’ 0501221301/8, 0502113101/47; [göð] 0504210201/39, 0504220801/8, 0501231303/45

OTü. **ur-**; **ur-** ‘vurmak’ EUTS 266, **ur-** ~ **u:r-** ‘vurmak, dövmek’ DLT 59, **hu:r-** ‘vurmak, koymak, bırakmak’ TT 179 > [ur -] ‘a.’ 0501231201/19, 0508110605/12, 0501231201/20, 0501231201/22; [ur -] 0501231201/19, 0508110605/12, 0501121802/20

Kelime İçi:

OTü. **bögür**; **bögür** ‘böbrek’ DLT 182 > [bəwr] ‘a.’ 0504210203/59

OTü. **ebir-**; **äbir-** ‘evirmek, çevirmek’ KUY 340, **ewür-** ‘ters çevirmek’ DLT 99, **ävirmek** ‘I. evirmek, çevirmek II. tercüme etmek’ EUTS 78-79 > [əwir -] ‘a.’

0501220501/6

OTü. **kabış-**; **kabış-** ‘toplanmak, bir araya gelmek’ KUY 333, **kawuş-** ‘kavuşmak’ DLT 320 + -tur ettirgen eki, **kawuştur-** ‘kavuşturmak’ ME 136 > [kəwʃur -] ‘a.’

0501231303/73

OTü. **kövre-;** **kövre-** ‘gövde, vücut’ ED 690b, **kövde** ‘a.’ KTS 160, **köwre** ‘ölü hayvanların, iç organları çürüyüp gittikten sonra ve eti kuruyup kemigine yapıştıktan sonraki hali’ DLT 212 > [gəwrə] ‘vücut’ 0504220801/6

OTü. **sav;** **sab** ‘söz, haber, bilgi, mesaj’ KUY 293 + çı, **sa:wçı** ‘peygamber’ DLT 512 > [θa:wʃi] ‘a.’ 0505230901/20

OTü. **sö:g-;** **sö:g-** ‘sövmek, küfür etmek’ ED 818b, **sök-** ‘sövmek’ EUTS 209, **sö:k- ~ sök-** ‘sövmek, küfretmek’ DLT 526 > [θe:wif -] ‘a.’ 0501220502/21

OTü. **suvuk;** **suvuk** ‘yumuşak sıvı’ DLT 517, **suvuklık** ‘sıvı’ ED 878a, **suvi** ‘a.’ KTS 243 > [θuwuq] ‘a.’ 0504220302/13

OTü. **tavar;** **tabar** ‘mal, davar’ KUY 240, **tavar ~ tıvar** ‘davar’ EUTS 238, **tawar** ‘Oğuzlar ve diğerlerinin dilinde mal, eşya’ DLT 55 > [dowor] ‘a.’ 0502113101/6, 0502113101/17

OTü. **tögi ~ tögi;** **tögi-** ‘ezilmiş veya temizlenmiş tahıl’ ED 478b, **tüki** ‘pirinç, pirinç kabuğu, soyulmuş darı’ EUTS 257, **tügi** ‘Oğuz lehçesinde akdarının kepeği alındıktan sonra kalan esas kısmı’ DLT 547 > [tuwi] ‘a.’ 0504220302/20, 0504220302/9, 0504220302/7

OTü. **yavgan;** **yavgan** ‘yavan’ EUTS 291, **yawgan aş** ‘içinde et bulunmayan yemek’ DLT 460, **yavan** ‘katıksız, yavan, yağsız’ KTS 315 > [juwon] ‘tuzlu veya ekşi tadı olmayan yiyecek’ 05042102

OTü. **yu:t-;** **yu:t-** ‘yutmak’ TT 180, **yut-** ‘a.’ ED 885b, **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde yutmak’ DLT 422, **yut-** ‘a.’ ME 212 > [juwüt -] ‘a.’ 0501231303/88

OTü. **yurt; yurt** ‘yurt, kamp yeri, konaklama yeri’ KUY 242, **yurt ~ yurd** ‘terk edilmiş yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim yeri’ DLT 447, **yurt** ‘yurt, ev, yer’ ME 212 > [**juwurt**] ‘yurt, konaklanma yeri’ 0501242201/22 / [**juwürt**] ‘a.’ 0501210703/4, 0502111401/42

OTü. **yavaş; yavaş** ‘yumuşak huylu, sakin’ EUTS 291, **yavaş** ‘yumuşak huylu’ DLT 449 > [**juwoj**] 0501110204/18, 0501210703/16, 0504210203/72, 0504220102/26, 0510110101/12, 0510110101/12

OTü. **kudruk; kudruk** ‘kuyruk’ ETG 284, **kudruk** DLT 170 > [**guwruq**] ‘a.’ 0501120201/1

OTü. **kagur- ~ kavur-; kağur- ~ kavur- ~ kawur** ‘kavurmak’ ED 612a, **kavır- ~ kavur-** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur- ~ kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [**gowur -**] ‘a.’ 0504220302/55, 0504220302/57

OTü. **ögit-; ögi-** ‘öğütmek’ ED 103b, **ögit-** ‘öğüttürmek’ DLT 114 > [**uwut -**] ‘a.’ 0501231303/65; [**uwul -**] 0501231303/71

OTü. **köñül; köñül** ‘gönül’ ED 731b, **köngül** ‘gönül’ EUTS 115, **köñgül** DLT 63 > [**gewin**] ‘a.’ 0504120701/34, 0504210602/48

OTü. **tög-; tö:g-** ‘dövmek’ ED 477a, **tög-** ‘(tuz vb. şeyleri) dövmek’ DLT 525 > [**dew-**] ‘a.’ 0502111401/10; [**dewdyr-**] 0502111401/11

OTü. **ögren-; öğren-** ‘öğrenmek’ ED 114b, **ögren-** ‘a.’ DLT 194 > [**ewren -**] ‘a.’ 0505220204/6, 0504220302/30, 0504220302/31; [**ewren -**] 0501231304/42

OTü. **ka:gun; ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ğu:n** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 > [**ga:wun**] ‘a.’ 0501121803/1; [**ga:wun**] 0501110204/9, 0501122201/15

Kelime Sonu:

OTü. **kov-; kov-** ‘a.’ ED 580b, **kow-** ‘a.’ DLT 271 > [**qpw -**] ‘a.’ 0504210601/135,

0504210601/146

OTü. **ön; öñ** ‘ön’ DLT 32 > [ɛw] ‘a.’ 0504220801/35, 0504220301/24

OTü. **suṽ; su:b** ‘su’ TT 180, **suw ~ su:w** ‘su’ DLT 12 > [θuw] ‘a.’ 0501120601/12, 0501122201/17, 0501210702/25

OTü. **a:v; a:b** ‘av’ TT 171, **ab** ‘av’ EUTS 1 > [ɑ:w] ‘a.’ 0504210203/12, 0504210602/79, 0504220102/16

[v]

Ötümlü, sızıcı ve diş-dudak özellikleriyle bilinen [v] sesi, /v/ sesbiriminin yeni alıntılanan kelimelerde görülen bir değişkesidir. Yeni alıntılanan kelimelerdeki [v]’lerin Türkmencenin fonetik kuralına göre [w] sesine dönüştürülmemiş olması, aslında İran sahasında Farsçanın, Türkmen Türkçesinin sadece konuşma dili statüsündeki konumuna karşın baskın bir dil haline geldiğinin göstergesidir.

Kelime Başı:

A. واقعاً ‘gerçekten’ > [va:geʔæn] ‘a.’ 0501231304/41, 0508110603/16, 0508110603/2

A. واحد ‘birim, birlik’ > [va:hed] ‘a.’ 0508120101/50

A. وجه تسميه ‘adlandırma gerekçesi’ > [vedʒteθmije] ‘a.’ 0509210401/2

A. وكالة/وكالت ‘vekalet’ > [veka:ʔæt] ‘a.’ 0502111402/5

A. ولي ‘ama, ancak’ > [vel:i:] ‘a.’ 0504220102/24

A-F. وحشتناك ‘korkunç’ > [væhfætna:k] ‘a.’ 0501220601/18, 0501220601/19

A. وضع ‘durum’ > [væzʔ] ‘a.’ 0508110603/21

A. وضعية/وضيعة ‘vaziyet’ > [væzʔijjæt] ‘a.’ 0508120101/55

Kelime İçi:

A. جواب ‘yanıt, cevap’ > [dʒeva:p] ‘a.’ 0501231301/103

F. کشاورزي ‘tarım, çiftçilik’ > [keʃa:værzi] ‘a.’ 0501241701/7

Kelime Sonu:

-

3.2.2.1.21. /y/

/y/ sesbirimi, fonetik düzeyde [j] sesi ile temsil edilmektedir:

[j]

Ötümlü, yarı ünlü ve ön damak [j] sesi, [w] sesi ile birlikte yarı ünlü (semiwovel) ünsüzler olarak kabul edilmekte ve bu yüzden de [yj], [ij] vb. birçok diftongun bünyesinde görülmektedir. Diğer yandan [j] ünsüzü yanındaki sesleri inceltmeye doğru bir eğilim içerisinde (Azmun 1983: 60) ve bu nedenle de örneğin Yomut ağzında kurallı bir şekilde [uj] > [ij] ses değişimine tanıklık edebiliriz.

Kelime Başı:

OTü. ya:s; ya:s ‘yas, matem’ TT 175, ya:s ‘Oğuzcada ölüm, helak’ DLT 514 > [ja:θ] ‘a.’ 0501121802/22

OTü. yağın; yağın ‘yağmur’ ME 200, yağ- ‘yağmak’ DLT 470 > [jaʁun] ‘a.’ 0502111401/3, 0502113101/8

OTü. yaktu; yaktu ‘ışık, aydınlık’ KTS 307 > [jaʁti] ‘a.’ 0501110201/6, 0504220801/36

OTü. yaman; yaman ‘kötü, fena, korkunç’ EUTS 283, yaman ‘kötü’ DLT 457, yaman ‘kötü, şer’ ME 202 > [jaman] ‘a.’ 0501231301/82, 0504220301/46

OTü. yañlıg; yañlıg ‘... kabilinden’ EUTS 284 / yang ‘ölçü, miktar, hacim’ EUTS 283, yañ ‘kalıp’ DLT 602 + llg > [ja:li] ‘a.’ 0501110201/3, 0501121801/16

OTü. **yaş-**; **yaş-** ‘sürünerek gizlenmek, sinmek, saklanmak’ EUTS 290, **yaş-** ‘gizlenmek, saklanmak’ DLT 470 > **[jaʃ -]** ‘bürünmek, yüzü kapatmak ya da örtmek’ 0504220101/47, 0505230501/52

OTü. **yavgan**; **yavgan** ‘yavan’ EUTS 291, **yawgan aş** ‘içinde et bulunmayan yemek’ DLT 460, **yavan** ‘katıksız, yavan, yağsız’ KTS 315 > **[juwon]** ‘tuzlu veya ekşi tadı olmayan yiyecek’ 05042102

OTü. **ya:ylag**; **yaylag** ‘yayla’ DLT 10 > **[ja:jlak]** ‘a.’ 0504120701/30

OTü. **yenç-**; **yenç-** ‘ezmek, çiğnemek, bir şeyi ısırıp parçacıklarını birbirine katmak’ DLT 632 > **[jendʒ -]** ‘ezmek, dövmek’ 0501231304/29

OTü. **yı:d**; **yı:d** ‘koku’ ED 883a, **yıd** ‘a.’ DLT 465, **yıd** ‘a.’ EUTS 293, **yıd** ~ **yıdıg** ‘a.’ ME 208, **yıdıg** ‘a.’ KTS 320 > **[i:θ]** ‘a.’ 0504220101/50

OTü. **yi:nçge**; **yi:nçge** ‘ince’ TT 183, **yınçgä** ~ **yınčkä** ‘a.’ EUTS 297, **yınçge** ‘herhangi bir şeyin incesi, ince’ DLT 610 > **[i:nʃeβurun]** ‘ince+burun, yer adı’ 0501122201/3

OTü. **yègen**; **yegän** ~ **yigän** ‘yeğen’ KUY 253, **yegen** ~ **yègen** ‘küçük kız kardeş veya kızın çocuğu’ ED 912b, **yigän** ‘yeğen’ EUTS 295 > **[jejen]** ‘a.’ 0501121801/13, 0501231301/21

OTü. **yılgun**; **yılgun** ‘ılgın’ DLT 460, **yılgun** ‘a.’ KTS 321 > **[jılkun]** ‘a.’ 0504210203/65

OTü. **yılkı**; **yılkı** ‘dört ayaklı evcil hayvanlar, çiftlik hayvanları’ KUY 220, **yılkı** ‘hayvan’ ED 925b, **yılkı** ‘hayvan sürüsü (at), davar’ EUTS 294, **yılkı** ‘büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar’ DLT 15, **yılkı** ‘sürü’ ME 209 > **[jılqı]** ‘at sürüsü, at’ 0505110901/26

OTü. **yèñil**; **yèñil** ‘hafif’ ED 950b, **yıñıl** ‘a.’ EUTS 297, **yünjül** ‘a.’ ME 213, **yeyni** (yiyni) ‘a.’ TS VI 4557 ve 4627 > **[jeñil]** ‘a.’ 0505230901/4

OTü. **yoriga**; **yoriga** ‘yorga’ DLT 230 > **[jorko]** ‘a.’ 0502113101/70

OTü. **yu:t-**; **yu:t-** ‘yutmak’ TT 180, **yut-** ‘a.’ ED 885b, **yut-** ‘Oğuz ve Kıpçak lehçesinde

yutmak' DLT 422, **yut-** 'a.' ME 212 > **[juwüt -]** 'a.' 0501231303/88

OTü. **yumuş;** **yumuş** 'hizmet, iş, faaliyet' EUTS 305, **yumuş** 'iki veya daha fazla adam arasındaki haberleşme, haber götürüp getirme' DLT 449, **yumışlık** 'iş için' ME 212 > **[jumuş]** 'birinden yapılması istenen iş' 0502111403/67, 0502111403/67

OTü. **yurt;** **yurt** 'yurt, kamp yeri, konaklama yeri' KUY 242, **yurt** ~ **yurd** 'terk edilmiş yerleşim alanı' ED 958a, **yurt** 'harabe halindeki yerleşim yeri' DLT 447, **yurt** 'yurt, ev, yer' ME 212 > **[juwurt]** 'yurt, konaklanma yeri' 0501242201/22 / **[juwürt]** 'a.' 0501210703/4, 0502111401/42

OTü. **yugurt;** **yuğrut** 'yoğurt' ED 905b, **yorgurd** 'yoğurt' EUTS 302, **yugrut** 'yoğurt' DLT 100 > **[jokurt]** 'a.' 0504220302/48

OTü. **yo:k;** **yo:k** 'yok' TT 178, **yo:k** ED 895a, **yok** 'yok' EUTS 301, **yo:k** ~ **yok** DLT 47 > **[jo:q]** 'a.' 0501110204/9, 0501120601/21, 0501121803/1

OTü. **yığ-;** **yığ-** 'yığmak' ED 904a, **yığ-** 'yığmak', toplamak' EUTS 294, **yığ-** 'yığmak, toplamak' DLT 471 > **[jib -]** 'a.' 0502111401/13, 0502111401/14

OTü. **ya:g** ~ **yag;** **ya:ğ** 'yağ' ED 895a, **ya:g** 'yağ' TT 175, **yağ** 'yağ' EUTS 279, **ya:g** ~ **yag** 'yağ' DLT 101 > **[ja:ɣ]** 'a.' 0501220501/6, 0504220302/13, 0504220302/48

OTü. **yara-;** **yara-** 'yaramak' EUTS 287, **yara-** 'uymak ve yaramak' DLT 480, **yara-** 'yaramak, yararlı olmak' OTG 258 > **[jara -]** 'a.' 0501231301/14, 0502111403/70

OTü. **yavaş;** **yavaş** 'yumuşak huylu, sakin' EUTS 291, **yavaş** 'yumuşak huylu' DLT 449 > **[juwof]** 'a.' 0501110204/18, 0501210703/16, 0504210203/72

OTü. **yori-;** **yori:-** 'yürümek' ED 957a, **yori-** 'yürümek' EUTS 302, **yürü-** 'yürümek' EUTS 307, **yori-** ~ **yoru-** DLT 608, **yo:ri-** 'yürümek' TT 179 > **[jori: -]** 'a.' 0504220301/8; **[jorij -]** 0501220601/13

OTü. **yak-;** **yak-** 'yakmak' ED 896b, **yak-** 'hoşa gitmek, yaklaşmak, yakmak' EUTS 280, **yak-** 'yakmak' DLT 453 > **[jaq -]** 'a.' 0504210601/11, 0504220302/60, 0504210602/5

OTü. **yükle:-; yükle:-** ‘yüklemek’ ED 912b, **yüklemek** ‘yüklemek’ EUTS 306, **yükle-** ‘yüklemek’ DLT 579 > **[jyk̟le -]** ‘a.’ 0502113101/11

OTü. **yégirmi; yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’ DLT 465 > **[jiyrim]** ‘a.’ 0502111401/12, 0502111403/57, 0504210201/18

OTü. **ye:tmiş ~ yetmiş; yètmiş** ‘yetmiş’ ED 891b, **ye:tmiş** ‘ yetmiş’ TT 182, **yetmiş** ‘yetmiş’ OTG 259 > **[jetmiʃ]** ‘a.’ 0502113101/13, 0505230502/43, 0505230901/20

OTü. **yêr; yêr** ‘yer’ ED 955a, **yir** ‘yer’ EUTS 298, **yêr ~ yer** ‘yer’ DLT 137 > **[jer]** ‘a.’ 0501110201/11, 0501110204/15, 0501121803/7

OTü. **yüz; yü:z** ‘yüz, çehre’ TT 186, **yüz** ‘yüz’ EUTS 307, **yü:z ~ yüz** ‘yüz, çehre’ DLT 35 > **[jyð]** ‘a.’ 0501110204/1, 0501121801/30, 0501210702/4

Kelime İçi:

OTü. **ya:ylag; yaylag** ‘yayla’ DLT 10 > **[ja:jlax]** ‘a.’ 0504120701/30

OTü. **ayıt-; ayıt-** ‘Oğuzlarda söylemek, konuşmak’ DLT 115 > **[ajt -]** ‘a.’ 0504220101/36, 0505230501/31

OTü. **a:yla-; ayla-** ‘çevirmek’ KTS 18, **aylan-** ‘dönmek, daireler çizmek’ ME 95 > **[ajla -]** ‘çevirmek’ 0504210201/28, 0502111401/15

OTü. **bi:; bi:** ‘Türklerde kısrak’ DLT 481, **bey** ‘kısrak, dişi deve’ KTS 29 > **[bajtal]** ‘a.’ 0505110901/3

OTü. **buyruk; buyruk** ‘a.’ DLT 190 > **[bujruk]** ‘a.’ 0504120701/26

OTü. **buyur-; buyur-** ‘a.’ DLT 526 > **[byjyr -]** ‘a.’ 0509210401/3

OTü. **idi; idi** ‘sahip’ EUTS 89, **ıdı** ‘a.’ DLT 56, **ıye** ‘a.’ ME 132 > **[eje]** ‘a.’ 0504120701/20, 0504210601/87

OTü. **kadış; kağış** ‘kesilen hayvanların derisinden dilinerek yapılan kayış’ DLT 185, **kayış** ‘a.’ ME 136 > **[gaʃi]** ‘a.’ 0504220801/13

OTü. **kayra**; **kayra** ‘geri’ ME 136, **kayra** ‘a.’ KTS 134, **kaya** ‘a.’ EUTS 173, **kay-** ‘arkaya dönüp bakmak’ DLT 553 + ra > [**gajra**] ‘I. geri II. kuzey’ 0501121803/2, 0504210601/38

OTü. **kı:ş-**; **kı:ş-** ‘meyletmek, sapmak’ TT 176, **kıyş-** ‘meyletmek’ ME 144, **kıyış-** ‘yanlamasına kesmede yardım etmek veya yarışmak’ DLT 527, **kıyış-** ‘meyletmek, çevrilmek’ KTS 146 > [**gijfar**] - ‘eğrilmek, meyletmek’ 0504220302/10

OTü. **kına-** ‘cezalandırmak, kınamak’ EUTS 175, **kına-** ‘ışkence etmek, cezalandırmak’ DLT 564, **kına-** ‘cezalandırmak, ışkence etmek, ezyet etmek’ ME 143 > [**gijnan -**] ‘üzülmek’ 0505230502/21, 0505230502/20

OTü. **sidük**; **sidük** ~ **sidük** ‘sidik, idrar’ DLT 196 > [**θijdik**] ‘a.’ 0501120201/14, 0501120201/16

OTü. **tayak**; **taya:k** ‘dayak, destek’ ED 568a, **tayak** ‘destek’, dayak’ EUTS 229, **tayak** ‘değnek, baston, dayanak’ DLT 210 > [**tajaq**] ‘a.’ 0502111401/15

OTü. **kü:ç**; **kü:ç** ‘güç’ ED 693a, **küç** ‘güç’ EUTS 120, **kü:ç** ~ **küç** ‘güç, kuvvet’ DLT 125, **kü:ç** ‘güç’ TT 185 > [**gyjdʒ**] ‘a.’ 0501242201/11, 0501231301/64

OTü. **sü:t**; **sü:t** ‘süt’ ED 798b, TT 185, **süt** ‘süt’ EUTS 215, **sü:t** ‘süt’ DLT 66 > [**θyjt**] ‘a.’ 0501120601/20, 0504210201/91, 0504220801/38

OTü. **öpkele-**; **öpkele-** ‘kızmak, öfkelenmek’ DLT 159; **övkälän-** ‘öfkelenmek’ EUTS 155 > [**øjkoleş -**] ‘a.’ 0504210202/20; [**øjkoleş -**] 0504210602/62

OTü. **oyna-**; **oynat-** ‘oynatmak’ ED 275a, **oynat-** ‘oynatmak’ DLT 139 > [**ojno -**] ‘a.’ 0508110605/4, 0501231304/27

OTü. **bodu:-**; **boğu:-** ‘boyamak’ ED 300a, **boğu-** ‘a.’ DLT 558 > [**bojo -**] ‘a.’ 0508110605/21, 0508110605/22

OTü. **boduğ**; **boğuğ** ‘boya’ ED 302a, **boduğ** ‘boya’ EUTS 46, **boy** ‘boya, renk’ EUTS 49, **boğuğ** ‘boya’ DLT 269 > [**bojoğ**] ‘a.’ 0508110605/24

OTü. **öyle; öyle** ‘Oğuzcada öğle vakti’ DLT 69 > **[ejle]** ‘a.’ 0501220502/14

OTü. **ka:ɲusı; ka:nı ~ ka:ɲu** ‘hangi, ne’ ED 863b, **kani** ‘nerede, hani’ DLT 35 > **[hajθi]** ‘a.’ 0501210703/5, 0505230501/48, 0508110605/1

Kelime Sonu:

OTü. **ba:y; ba:y** ‘zengin’ TT 172, **ba:y** ED 384a > **[ba:j]** ‘a.’ 0501120201/1, 0504210602/36

OTü. **bö:y; bö:y** ‘Oğuzcada örümcek’ DLT 505 **[møj]** ‘a.’ 0504210201/47

OTü. **kolay; kolay** ‘kolay’ KTS 152 > **[goloj]** ‘yakın, el yeterde’ 0505230501/32, 0505230502/47

OTü. **kuy-; kuy-** ‘(su vb.) dökmek’ DLT 553 > **[guj -]** ‘a.’ 0505230501/43, 0504210201/92

OTü. **kod-; ko:d-** ‘koymak’ ED 595b, **kod-** ‘koymak’ EUTS 180, **koḍ-** ~ **kot-** ‘koymak, bırakmak’ DLT 414 > **[goj -]** ‘a.’ 0501231301/56, 0504220301/20, 0501121801/17

OTü. **kır-; kır-** ‘kırmak’ ED 643a, **kır-** ‘kazımak, koparmak, yolmak’ DLT 267 > **[guur -]** ‘a.’ 050911501/9, 0508110601/26

OTü. **ke:d-; ke:d-** ‘giymek’ ED 700b, **käd-** ~ **kedgür-** ‘giymek’ EUTS 103, **keḍ-** ‘giymek’ DLT 414 > **[gej -]** ‘a.’ 0501231301/40, 0501231303/8

OTü. **e:v; e:v** ‘ev, konut’ ED 3b, **äb** ‘ev, çadır’ OTG 242, **äb** ‘ev’ EUTS 68, **ew** DLT 27 > **[øj]** ‘a.’ 0501120201/17, 0501120601/18, 0501220502/13

3.2.2.1.22. /z/

Türkmen Türkçesinin ağızlarının çoğunluğunda /s/ ve /z/ sesbirimleri, apikal [θ] ve [ð] sesleri şeklinde telaffuz edilmektedir ve bu husus Türkmen Türkçesinin tipik özelliği olarak kabul edilmektedir. Buna karşın İran Türkmenleri arasında son yıllarda Farsça ve diğer yabancı dillerden alıntılanan kelimelerde dorsal [s] ve [z] sesleri, olduğu

şekilde muhafaza edilmektedir; dolayısıyla birçok alıntı kelime de söz konusu dorsal telaffuzlara rastlanılabilir. Bu nedenle derlemdeki örnekleri doğru bir şekilde incelemek ve yorumlamak için /z/ sesbiriminin biri apikal ([ð]) ve diğeri yeni alıntılanmış olan kelimelerde kullanılan dorsal ([z]) olmak üzere iki altsesinin olduğunu belirtebiliriz:

Çizelge 30. /z/ Ünsüzünün Altseslerinin Durumu

	Kelime başı	Kelime ortası	Kelime sonu
Genelde	ð-	-ð-	-ð
Yeni alıntı kelimelerde	z-	-z-	-z

/z/ sesbiriminin iki altsesi bulunmaktadır, apikal [ð] ve dorsal [z]:

[ð]

Ötümlü, sızıcı ve dişil özelliklerine sahip olan apikal [ð] sesi, Türkmen Türkçesinde ve Yomut ağzında /z/ sesbiriminin olağan ve en yaygın telaffuzudur. Bütün Türkçe kökenli kelimeler ve eski alıntılarda gelen /z/ sesbirimleri, apikal [ð] biçiminde telaffuz edilmektedir (Daha önce Yomut ağzının linguistik ölçütler açısından apikal s/z’li ağızlar grubunda yer aldığını açıklamıştık; bk. 2.3.3.3. Linguistik Tasnife Göre).

[ð] sesi, Türkçe kökenli kelimelerde baş seste gelmez; ancak kelimenin orta ve son konumlarında yaygın bir kullanıma sahiptir.

Kelime Başı:

A. ذات ‘şey, zat’ > [ða:t] ‘a.’ 0501110202/14, 0501110202/15

A. زمان ‘zaman, vakit’ > [ðama:n] ‘a.’ 0504210602/72, 0504220801/19

F. زنانه ‘kadın’ > [ðena:na] ‘a.’ 0501240201/11, 0501240201/16

F. زنگ ‘zil’ > [ðeŋ] ‘a.’ 0501231201/18, 0501231301/102,

Kelime İçi:

OTü. **kezig**; **käzig** ‘sıra, dizi’ EUTS 108, **kezik** ‘çalışmada nöbet, sıra’ DLT 197, **kezig** ‘fırsat, sıra’ ME 141 > **[geðek]** ‘a.’ 0504210601/63, 0504220101/48

OTü. **ozakı**; **ozakı** ‘geçmiş zamana ait, eski’ DLT 57 > **[oðolqi]** ‘a.’ 0504210602/121

OTü. **üzüm**; **üzüm** ‘üzüm’ ED 288a, **üzüm** ‘üzüm’ EUTS 276, **üzüm** ‘üzüm’ DLT 50 > **[yðym]** ‘a.’ 0501220501/3, 0502113101/31

Kelime Sonu:

OTü. **boz-**; **boz-** ‘bozmak, tahrip etmek’ KUY 340, **buz-** ‘yıkmaq, harap etmek, kırmak’ DLT 268 > **[boð -]** ‘a.’ 0505120301/27

OTü. **ottuz**; **ottuz** ‘otuz’ DLT 83 > **[otuð]** ‘a.’ 0502111403/57, 0505230901/10

OTü. **söz**; **söz** ‘a.’ DLT 30 > **[θoð]** ‘a.’ 0508120101/9, 0505230901/17

OTü. **kaz-**; **kaz-** ‘kazmak’ ED 680b, **kaz-** ‘kazmak’ EUTS 173, **kaz-** ‘kazmak’ DLT 268 > **[Gað -]** ‘a.’ 0504210601/71, 0504210601/149, 0504210602/96

OTü. **yüz**; **yü:z** ‘yüz, çehre’ TT 186, **yüz** ‘yüz’ EUTS 307, **yü:z** ~ **yüz** ‘yüz, çehre’ DLT 35 > **[jyð]** ‘a.’ 0501110204/1, 0501121801/30, 0501210702/4

OTü. **süz-**; ***süz-** ‘süzmek’ ED 861a > **[θyð -]** ‘a.’ 0504220302/22

OTü. **köz**; **köz** ‘göz’ ED 756b, **köz** ‘göz’ EUTS 119, **köz** ‘göz’ DLT 40 > **[gøð]** ‘a.’ 0504210201/39, 0504220801/8, 0501231303/45; **[wøð]** 0501221301/8, 0502113101/47

OTü. **küntüz**; ***küntüz** ‘gündüz’ ED 729b, **kündüz** ‘gündüz’ EUTS 122, **küntüz** ‘gündüz ışığı’ DLT 230 > **[gynni:ð]** ‘a.’ 0504220301/20

[z]

Ötümlü, sızıcı ve dişeti özelliklerle tanımlanan dorsal [z] sesi, Türkmen Türkçesinde eski zamanlarda bulunmazken son yıllarda İran Yomut Türkmenlerinin Farsça ve diğer yabancı dillerden alıntılardıkları kelimelerde görülmeye başlamıştır. Bu ses, /z/ sesbiriminin sadece yeni alıntı kelimelere mahsus olan değişkesi sayılır.

Kelime Başı:

A. ذخيره 'stok' > [zæχi:re] 'a.' 0501122201/17

A. ضعيف 'güçsüz' > [zæʔi:f] 'a.' 0501231304/42

Kelime İçi:

F. آموزشگاه 'eğitim yeri' > [a:mu:zefga:h] 'a.' 0501110202/9

A. نظم 'düzen' > [næzm] 'a.' 0501110202/15

F. آشپزی 'yemek pişirme' > [aʃpæzi:] 'a.' 0501110202/16

A. جزئیات 'ayrıntılar' > [dʒozʔi:jjɑ:t] 'a.' 0501110203/14

A. رمضان 'Ramazan' > [ræmeza:n] 'a.' 0501110204/18

A. وضع 'durum' > [væzʔ] 'a.' 0501210703/20

F. کشاورزی 'tarım' > [keʃa:værzi:] 'a.' 0501121803/7

F. آزاد 'özgür' > [a:za:d] 'a.' 0501220601/18

F. آموزش 'eğitim' > [a:mu:zeʃ] 'a.' 0501220601/22

F. تیراندازی 'ateş açma' > [ti:rændɑ:zi:] 'a.' 0501220601/28

A. ازدواج 'evlenme' > [ezdeva:dʒ] 'a.' 0501241701/29

A. حفاظت 'koruma' > [hefa:zæʔ] 'a.' 0504220301/16

Kelime Sonu:

F. بهورز 'sağlık ocağı görevlisi' > [behværz] 'a.' 0501110202/1

A. مركز 'merkez' > [mærkæz] 'a.' 0501110202/2

A. فيض 'feyz' > [fejz] 'a.' 0501110203/4

[ð]

Ötümsüzleşmiş, sızıcı, dişsil özelliklerle tanımlanan [ð] sesi, aslında kendinden sonraki ötümsüz /s/'nin etkisi altında kalarak ötümsüzleşmiş bir altsestir:

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

-

Kelime Sonu:

OTü. **kaz-**; **kaz-** 'kazmak' ED 680b, **kaz-** 'kazmak' EUTS 173, **kaz-** 'kazmak' DLT 268 (-saṅ) > [kaðθaŋ] 'kazsan' 0504210601/17

[ʔ]

Ötümlü, patlayıcı ve gırtlak özelliklere sahip olan [ʔ] sesi, tarihî veya çağdaş Türk lehçelerinde bir sesbirim olarak kullanılmamaktadır ancak Arapça alıntı kelimelerde örneklerine rastlamak mümkündür.

Arapçada hemze (ء) ve ayn (ع) sesleri farklı birer sesbirimdir. Kelimenin başında, ortasında ve sonunda görülebilir. Ayrıca Farsçada ve Türkçede ayn da, hemzeye benzer biçimde telaffuz edilir:

Çizelge 32. [ʔ] Sesi İle Hemze ve Ayn Sesleri Arasındaki İlişki Durumu

Ses tanımı	Ses	Arapça	Farsça	Türkmençe
ötümlü patlamalı gırtlak ses	ء (hemze)	[ʔ]	[ʔ]	[ʔ]
ötümlü sürtünmeli yutaksı (boğaz) ses	ع (ayn)	[ʕ]		

Ağız araştırmacıları Türkmen Türkçesinde Arapça hemzeye tekabül eden; ancak bağımsız bir sesbirim olmayan [ʔ] ünsüzünün ünlü ile başlayan bazı kelimelerin başında gelebildiğine (örneğin ine ~ ‘ine) ve ayrıca ünlü ile biten birtakım ünlemlerin de sonunda yer aldığına dikkat çekmişlerdir (örneğin: ha’, hä’ vb.) (Potseluyevski 1936: 35; Amansarıyev 1970: 166).

[ʔ] sesi, İran Yomut ağzında Farsça üzerinden alıntılanan Arapça kelimelerin ortası ve nadiren sonunda görülmektedir.

Kelime Başı:

-

Kelime İçi:

A. مستاجر ‘kiracı’ > [mostæʔdʒer] ‘a.’ 0501110203/9

A. جزئیات ‘ayrıntılar’ > [dʒozʔi:jjɑ:t] ‘a.’ 0501110203/14

A. رئیس ‘başkan’ > [ræʔi:s] ‘a.’ 0501231301/91

A-F. متأسفانه ‘maalesef’ > [motæʔæssefa:ne] ‘a.’ 0502111402/2

A. مطمئن ‘emin’ > [motmæʔen] ‘a.’ 0502113101/21

A. قرآن ‘Kuran’ > [gurʔɑ:n] ‘a.’ 0508110602/23

A. مؤدب ‘edepli’ > [moʔæddæp] ‘a.’ 0508120101/13

A. قرأنت 'okuma' > [Gara:ʔat] 'a.' 0508120101/27

A. مسائل 'sorunlar' > [mæsa:ʔe] 'a.' 0508120101/37

A. انشاالله 'İnşaallah' > [inʃaʔalla:h] 'a.' 0508120101/71

A. متعلق 'ait' > [motæʔæ||eg] 'a.' 0501110204/5

F-A. خدای تعالی 'yüce Allah' > [χuda:j taʔa:la:] 'a.' 0501221301/18

A. تعجب 'şaşkınlık' > [tæʔædʒdʒob] 'a.' 0501231301/36

A. معطر 'hoş kokulu' > [moʔattar] 'a.' 0501231302/8

A. معلم 'öğretmen' > [moʔæ||em] 'a.' 0501231304/17

A. واقعاً 'gerçekten' > [va:geʔæn] 'a.' 0501231304/41

A. ضعیف 'güçsüz' > [zæʔi:f] 'a.' 0501231304/42

A. بعنوان '... olarak' > [beʔonva:ne] 'a.' 0504220101/17

A. اطلاعات 'istihbarat' > [ettela:ʔa:t] 'a.' 0504220102/1

A-F. منبع آب 'su deposu' > [mæmbæʔeʔa:b] 'a.' 0504220301/1

A. مصنوعی 'yapay' > [meθnu:ʔi:] 'a.' 0504220801/8

A. معادل 'karşılık, denklik' > [moʔa:de] 'a.' 0505230901/17

A. صنعتی شریف 'Sanatı Şerif Üniversitesi' > [sænʔæti: ʃæri:f] 'a.' 0508120101/24

A. شریعت 'şeriat' > [ʃeri:ʔat] 'a.' 0509210401/2

A. شرعی 'şer'i' > [ʃerʔi:] 'a.' 0509210401/10

Kelime Sonu:

A. وضع 'durum' > [væzʔ] 'a.' 0501210703/20

A. مقطع 'kesim, kesit' > [mægtæʔ] 'a.' 0501122201/2

A. منابع 'kaynaklar' > [mæna:beʔ] 'a.' 0504220102/2

A. توقع 'beklenti' > [tævæggʊʔ] 'a.' 0508120101/38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKMEN YOMUT AĞZININ ÇEKİM BİÇİMBİLGİSİ

Şekil bilgisi (morfoloji), bir dilin kök kelimelerini, eklerini, köklerle eklerin birleşme yollarını, eklerin anlam ve görevlerini, türetme ve çekim özelliklerini ve şekille ilgili öteki konularını inceleyen gramer dalıdır. Şekil bilgisinin temel öğeleri, kelime kökleri ve eklerdir (Korkmaz 2019: 99). Şekil bilgisinde ilk aşamada, ek-kök arasındaki ilişki açısından farklı kavramlar olan ‘yapım’ ve ‘çekim’ konuları ele alınır. Kelime yapımında kullanılan ve sürekli ilişki kuran ekler ile kelimelere geçici olarak gelen ve geçici anlam bağlantısı kurmaya yarayan ekler, nitelikleri ve işlevleri bakımından birbirinden ayrılır. Birinci gruptakiler yapım ekleri, ikinci gruptakiler çekim (işletme) ekleri adını alır (Korkmaz 2019: 110). Çalışmamızın bu bölümünde Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlem, çekim morfolojisi açısından ele alınacaktır.

Kullanılış bakımından gösterdikleri ayrılık dolayısıyla çekim ekleri, kendi içinde A. İsim (Ad) çekimi ekleri, B. Fiil çekimi ekleri olmak üzere iki ana gruba ayrılır (Korkmaz 2019: 111):

4.1. İsim Çekimi

İsim çekimi bölümünde çokluk, hâl, iyelik ve soru kategorilerinin yanı sıra isimlerde bildirme ve zamirlerin çekimi konuları ele alınacaktır.

4.1.1. Çokluk Kategorisi

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde olduğu gibi İran Yomut ağzında da isimlerin çokluk kategorisi düzenli olarak /+lA(r)/ eki ile yapılmaktadır; Türkmen Türkçesinin ses uyumu kurallarına göre bu ekteki /A/ sesi yuvarlak ünlülerin etkisi altında dudaksıllaşır

ve öte taraftan son sesteki /r/ sesi de Göklen, Nohur ve Alili ağızlarında görüldüğü gibi (Berdiyev 1970: 238) düşürülebilir. Dolayısıyla söz konusu ekin [+lar], [+la], [+er], [+e], [+lor], [+lo], [+ør] ve [+ø] gibi çeşitli fonetik biçimlerine rastlamak mümkündür: [+lar]

ÖTm. sı:lag**lar** ‘saygılar’ > [θijla**lar**] ‘a.’ 0505230502/46; ÖTm. şa:hı:r**lar** ‘şairler’ > [ʃa:hi:r**lar**] ‘a.’ 0505230901/19; ÖTm. wagt**lar** ‘wakitler’ > [waxt**lar**] ‘a.’ 0501121802/13

[+la]

ÖTm. za:t**lar** ‘şeyler’ > [ðɑ:t**la**] ‘a.’ 0501231302/6; ÖTm. a:daml**lar** ‘insanlar’ > [ɑ:daml**la**] ‘a.’ 0502111401/7; YA. oglancık**lar** ‘çocuklar’ > [oɣlondʒuql**la**] ‘a.’ 0504210601/82

[+er]

YA. welä:yet**ler** ‘Farslar’ > [we[æ:jet**ler**] ‘a.’ 0504210602/143; ÖTm. eşik**ler** ‘giysiler’ > [eʃik**ler**] ‘a.’ 0504220801/13; ÖTm. indil**er** ‘şimdiler’ > [inni**ler**] ‘a.’ 0504220801/39

[+e]

ÖTm. heley**ler** ‘kadınlar’ > [he[ej**le**] ‘a.’ 0505220204/6; ÖTm. gelin**ler** ‘gelinler’ > [gelil**le**] ‘a.’ 0505230501/65; ÖTm. diller ‘diller’ > [dil**le**] ‘a.’ 0505230901/17

[+lor]

ÖTm. hormat**lar** ‘hürmetler’ > [hormot**lor**] ‘a.’ 0505230502/46; ÖTm. sonral**ar** ‘sonralar’ > [θonɾol**lor**] ‘a.’ 0504220801/6; ÖTm. dokma**lar** ‘halı tezgahları’ > [doqmol**lor**] ‘a.’ 0504220801/19

[+lo]

ÖTm. oğlan**lar** ‘oğlanlar’ > [oɣlollo] ‘a.’ 0508110601/6; ÖTm. ya:şulı**lar** ‘ihtiyarlar’ > [ja:ʃululo] ‘a.’ 0501210703/13; ÖTm. guş**lar** ‘kuşlar’ > [gujlo] ‘a.’ 0504210601/11

[+{ø}]

ÖTm. ön**ler** ‘önceler’ > [øŋ{ø}] ‘a.’ 0504220801/13

[+{ø}]

ÖTm. Türk**ler** ‘Türkler’ > [tyrk{ø}] ‘a.’ 0505220202/21; ÖTm. gürrün**ler** ‘sohbetler’ > [gyrryŋ{ø}] ‘a.’ 0501231301/36

İran’da devlet dili statüsünde olan Farsçanın son yıllarda giderek artan etkisi altında yeni alıntılanan kelimelerde nadir olmakla birlikte bazı Arapça ve Farsça çokluk biçimlerinin kullanımı da İran Yomut Türkmenleri arasında tespit edilmektedir:

Arapça kuralı çoğul ekleri:

A. جزئیات ‘ayrıntılar’ > [dʒozʔi:jjɑ:t] ‘a.’ 0501110203/14; A. امکانات ‘imkanlar’ > [emka:nɑ:t] ‘a.’ 0508120101/32; A. امتحانات ‘sınavlar’ > [emteha:nɑ:t] ‘a.’ 0508110603/16; A. اطلاعات ‘bilgiler’ > [ettela:ʔɑ:t] ‘a.’ 0504220102/1; A. کلمات ‘kelimeler’ > [kæ[ema:t] ‘a.’ 0502111402/4; A. مشکلات ‘sorunlar’ > [muʃke[ɑ:t] ‘a.’ 0505220204/27; A. نمرات ‘puanlar’ > [nomra:t] ‘a.’ 0504110301/18; A. تعطیلات ‘tatiller’ > [tæ:ti:[ɑ:t] ‘a.’ 0508120101/18 ;A. تحصیلات ‘eğitimler’ > [tæhsi:[ɑ:t] ‘a.’ 0508120101/17

Arapça kurlsız (kırık) çoğul şekilleri:

A.< F. بنادر ‘limanlar’ > [bæna:der] ‘a.’ 0504220102/13; A. اولاد ‘çocuklar’ > [ɛwla:d] ‘a.’ 050911501/15; A. أيام ‘günler’ > [ejjæ:m] ‘a.’ 0501231304/42, 0501231303/81; A. اراضى ‘yerler, topraklar’ > [æra:zi:] ‘a.’ 0502111402/12; A. اسناد ‘tapular’ > [æсна:d] ‘a.’ 0502111402/15; A. اطراف ‘tarafklar’ > [ætra:f] ‘a.’ 0501110204/14; A. حدود ‘sınırlar’ > [hudu:t] ‘a.’ 0502113101/13; A. مراسم ‘törenler’ > [mera:θum] ‘a.’ 0502113101/68; A. مدارك ‘belgeler’ > [mæda:rek] ‘a.’ 0508120101/69; A. منابع ‘kaynaklar’ > [mæna:be?] ‘a.’ 0504220102/2; A. مسائل ‘sorunlar’ > [mæsa:ʔe] ‘a.’ 0508120101/37

Farsça çoğul ekleri:

A. محیطها ‘çevreler’ > [mohi:tha:] ‘a.’ 0502111402/2; A. مادهها ‘maddeler’ > [ma:dde] ‘a.’ 0502111402/14; A. میوهجات ‘meyveler’ > [mi:wedʒa:t] ‘a.’ 0505220204/13

Hâl Ekleriyle Kullanımı

/la(r)/ çokluk ekinin sonuna herhangi bir hâl eki geldiğinde, düşürülen /r/ sesi tekrar ortaya çıkar; ancak ilgi hâl eki istisnai bir şekilde bu kuralın dışında kalır ve konuşurun terciğine göre /r/li veya /r/siz biçimlerinin ikisi de kullanılabilir.

Çizelge 33. Çokluk Ekinin Hâl Ekleriyle Birlikte Kullanımı

No.	Hal	Hal eki	Telaffuz	Örnek
1	Yalın Hâl	/+lA(r)/	[+la]	[ɑ:damla] 0501110202/4
			[+lo]	[duðoqlø] 0504210203/31
			[+le]	[helejle] 0501110202/4,
			[+lø]	[tyrklø] 0505220202/21
			[+lar]	[θijlaɣlar] 0505230502/46
			[+lor]	[toχumlør] 0501110204/11
			[+ler]	[jerler] 0504220801/27
			[+lør]	[øŋlør] 0504220801/13
2	İlgi Hâli	/+lAŋ/, lArİŋ/	[-	
			[+lan]	[baɣɣulan] 0501121801/24
			[+lon]	[jo:ldoɣlon] 0504210201/49
			[+leŋ]	[dereleŋ] 0502111401/30
			[+løŋ]	[tyrkmønløŋ] 0504220801/7
3	Belirtme (Yükleme) Hâli	/+lArI/, eksiz	[+lari]	[ɑχtuqlari] 0505230502/19
			[+lori]	[doɣollori] 0501231303/92
			[+leri]	[di:ɣleri] 0501231303/85
			[+løri]	[øjløri] 0501110203/13
4	Yönelme Hâli	/+lArA/	[+lara]	[ðɑ:tlara] 0504220801/13
			[+loro]	[oɣlolloro] 0508120101/8
			[+lere]	[defeleere] 0502111401/40
			[+lørø]	-
5	Bulunma Hâli	/+lArdA/	[+larda]	[waɣtlarda] 0502113101/68
			[+lerde]	[jerlerde] 0504220801/4
			[+lordo]	[durmuɣlordo] 0504220801/8
			[+lørdø]	-
6	Ayrılma (Çıkma) Hâli	/+lArdAn/	[+lardan]	[ðɑ:tlardan] 0502111401/13
			[+lordon]	[toɣɣojlordon] 0501220502/20
			[+lerden]	[keθeleerden] 0505230501/15
			[+lørdøn]	[tywylørdøn] 0501231302/8
7	Eşitlik Hâli	/+lArça/	-	-
8	Vasıta Hâli	-		
9	Yön Gösterme Hâli	-		

İyelik Ekleriyle Kullanımı

YA.'da /lA(r)/ çokluk ekinden sonra iyelik eki eklendiğinde şu şekilde çekimlenir:

Çizelge 34. Çokluk Ekinin İyelik Ekleriyle Birlikte Kullanımı

No.	Kişi	Çokluk+İyelik Eki	Telaffuz	Örnek
1	T1K	/+lArIm/	[+lam]	[tʃuqarallam] 0501121801/15
			[+lom]	[oxlollom] 0504210201/18
			[+lem]	-
			[+ləm]	-
2	T2K	/+lArIn/	[+lan]	[bakʃulān] 0501121801/24
			[+lon]	[jo:ldoʃlon] 0504210201/49
			[+leŋ]	[we[æ:jetleŋ] 0501242201/7
			[+ləŋ]	[øjləŋ] 0502111401/7
3	T3K	/+lArI/	[+lari]	[garrulāri] 0504210602/34
			[+lori]	[tʃuqurlori] 0504210601/78
			[+leri]	[jerleri] 0504210602/90
			[+ləri]	[gyrryŋləri] 0504220802/32
4	Ç1K	/+lArImIz/	[+lamuð]	[gi:ðlamuð] 0504210201/63
			[+lomuð]	[oloqo:llomuð] 0505230502/12
			[+lemið]	[jerlemið] 0502111403/5
			[+ləmið]	-
5	Ç2K	/+lArInIz/	[+lanuð]	[garnāʃlanuð] 0502111403/64
			[+lonuð]	-
			[+leŋið]	-
			[+ləŋið]	-
6	Ç3K	/+lArI/	[+lari]	[ginʃulwqlari] 0505220204/3
			[+lori]	[oxlollori] 0505230502/15
			[+leri]	[nemeeri] 0505230502/61
			[+ləri]	-

4.1.2. Hâl Kategorisi

4.1.2.1. Yalın Hâl

Kelimenin herhangi bir hâl ekini almamış olan durumu olan ‘yalın hâli’ örnekleri, İran Yomut ağzı ile ilgili derlemde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır: [a:dres] 0511110101/11, [alma] 0505220203/6, [altmʊʃ] 0504120701/5, [at] 0501110201/3 vb.

4.1.2.2. İlgî Hâli

ÖTm’de ilgî hâli eki, ünsüz ile biten isimlere /+Iŋ/ şeklinde eklenirken ünlü ile biten örneklerde araya /n/ yardımcı sesi de eklenerek /+nIŋ/ şeklinde kullanılır ve ayrıca kelimenin sonundaki ünlü de uzar. İran Yomut ağzında ünlü ile biten isimlerde /n/ yardımcı sesi eklenmez; sadece son sesteki ünlü uzar.

Ünsüz ile bitenlerde:

ÖTm. a:damıŋ > [a:damʊN] 0501231303/71; ÖTm. altınıŋ > [altunʊN] 0504210601/39; ÖTm. atıŋ > [atʊN] 0510110101/1; ÖTm. Kümmedıŋ > [kymmedıŋ] 0501110204/14; ÖTm. degirmeniŋ > [deyirmeniŋ] 0501231303/67; ÖTm. etiŋ > [etiŋ] 0501231302/15

Ünlü ile bitenlerde:

ÖTm. ora:za:niŋ: [ara:ða+(n)Iŋ > ara:ða:nʊN* > ara:ða:N] 0501231301/17; ÖTm. depä:niŋ: [defe+(n)Iŋ > defæ:niŋ* > defæ:ŋ] 0504210601/135; ÖTm. o:ba:niŋ: [o:βo+(n)Iŋ > o:βa:nʊN* > o:βa:N] 0504210601/122; ÖTm. kümä:niŋ: [kymø+(n)Iŋ > kymæ:niŋ* > kymæ:ŋ] 0504220101/18; ÖTm. şalı:niŋ: [ʃa:li+(n)Iŋ > ʃa:li:nʊN* > ʃa:li:N] 0501241702/1; ÖTm. i:ri:niŋ: [i:ri+(n)Iŋ > i:ri:niŋ* > i:ri:ŋ] 0504210601/49

Bununla birlikte vaaz gibi daha resmi bir konuşmalarda veya şiir dili gibi edebi dilin kullanıldığı yerlerde ÖTm.'ye benzer biçimde yardımcı ses /n/ kullanılabilir: [alla:**nuun**] 0509210401/13 (dini vaazda), [bi:ʃæ:ræ:**niŋ**] 0504120701/28 (şiirde) vb.

4.1.2.3. Belirtme (Yükleme) Hâli Ekli

ÖTm'de belirtme hâli eki, ünsüz ile biten isimlere /+I/ şeklinde eklenirken ünlü ile biten örneklerde araya yardımcı ses /n/ sesinin de eklenmesi ile ortaya çıkan /+nI/ şekli ile kullanılır. Ayrıca ekin eklenmesi ile kelimenin sonundaki ünlü de uzar. Bu bağlamda İran Yomut ağzındaki belirtme hâline ait örneklerle bakıldığında ÖTm. ile herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Ünsüz ile bitenlerde:

ÖTm. a:damı > [adam**i**] 0508120101/22; ÖTm. ekini > [ekini**i**] 0502111401/9; ÖTm. yo:lı > [jo:li**i**] 0501231303/89; ÖTm. oğlanları > [oɣlollor**i**] 0508110601/2

Ünlü ile bitenlerde:

ÖTm. o:ba:nı > [o:βa:**ni**] 0504210601/68; ÖTm. goşgı:nı > [goʃɣi:**ni**] 0501121801/4; ÖTm. dä:dä:ni > [dæ:dæ:**ni**] 0501241701/15; ÖTm. beyleki:ni > [bejleki:**ni**] 0501220502/19

4.1.2.4. Yönelme Hâli

Yönelme hâli eki ÖTm.'de de olduğu gibi ünsüz ile biten kelimelerde /+A/ ekinin eklenmesi ile yapılmaktadır; ancak Türkmen Türkçesinin ses uyumu kurallarına göre yönelme hâli eki telaffuzda çeşitlenerek [+a], [+e], [+o], [+ø] biçimlerinde ortaya çıkmaktadır: ÖTm. altmışa > [altmuʃ**a**] 0504210602/11; ÖTm. adrese > [a:drese] 0511110101/13; ÖTm. suwa > [θuwo] 0501220502/19; ÖTm. öye > [øjø] 0501231301/75

Ünlü ile biten kelimelere söz konusu /+A/ eki eklenemez ve bu nedenle sadece kelime sonundaki ünlü uzar. Eğer kelime sonundaki ünlü zaten uzun ise değiştirilmeden muhafaza edilir: ÖTm. garaca: > [garadʒa:] 0501120201/18; ÖTm. Kümüşdepä: > [kymyʃdefæ:] 0504210602/14; ÖTm. beylekä: > [bejlekæ:] 0502113101/49; ÖTm. düyä: > [dijæ:] 0501231303/78

Ünlü ile biten kelime eğer dar ünlülü ise genişler ve ardından uzar (/ı>a:/ veya i>ä:): ÖTm. yalçı +A > yalça: > [jalʃa:] 0504220101/12; ÖTm. a:damıŋkı +A > [a:damuŋqa:] 0501210703/20; ÖTm. yaŋkı +A > [jaŋqa:] 0504210601/128; ÖTm. beyleki +A > [bejlekæ:] 0502113101/49

Oğuz grubu Türk lehçelerinin diğerlerine benzer bir şekilde, Türkmen Türkçesi ve İran Yomut ağzında da iyelik ekinden sonra gelen yönelme hâli ekinden önce yardımcı bir /n/ sesinin eklenmesi şarttır: ÖTm. maŋlayına > [maŋlajina] 0505120301/35; ÖTm. diline > [diline] 0505230901/14; ÖTm. duruşuna > [durʃuno] 0504220302/11; ÖTm. ö:züne > [ø:ðynø] 0504110301/10; ÖTm. atasına > [ataθuŋa] 0504120701/11; ÖTm. peyda:sına > [pejda:θuŋa] 0504210602/148; ÖTm. kellesine > [kel|eθine] 0504210201/66

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde ve birçok ağız ve altağzında genelde yön gösteren ileri, gayra, anrı, bā:ri vb. gibi az sayılı kelimelerde son sesteki ünlünün uzaması ve sadece bir /+K/ sesinin eklenmesi ile ifade edilen yönelme hâli yapısı bulunmaktadır: ileri:k, gayra:k, anrı:k, bā:ri:k vb. Büyük bir olasılıkla bu yönelme hâli eki, Ortak Türkçedeki +KA yönelme hâli ekinin bir kalıntısıdır.

Söz konusu şekilde /+K/ eki ile yapılan yönelme hâlinin kullanımı Yomut Batı altağzında daha da yaygınlaşarak ünlü ile biten birçok kelimede görülebilir (Amansarıyev 1970:

108). Yomut Batı altağzının karakteristik bir özelliği olan bu husus, İran Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemde de gözlemlenmektedir:

ÖTm. A:kgala: > [ɑ:ggala:q] 0505220203/10

YA. bula:ra: > [bula:q] 0504210602/63

YA. buta:ya > [buta:q] 0501110203/9, 0510110101/6

YA. ota:ya > [ota:q] 0505230501/27, 0510110101/6

ÖTm. gaya: > [gaja:q] 0504210601/36

ÖTm. o:ba: > [o:βa:q] 0501110202/18, 0501110202/23, 0501122201/1

ÖTm. yaña: > [jaña:q] 0504210601/16

ÖTm. gayra:k > [gajra:q] 0504210601/69

ÖTm. depä: > [defæ:k] 0504220302/55

YA. dä:dä: > [dæ:dæ:k] 0505220203/1

ÖTm. ni:rä: > [ni:ræ:k] 0505230501/42

YA. şeylä:k > [fejlä:k] 0501231201/13, 0504210202/23, 0504210203/7, 0504220301/43

ÖTm. eylä:k > [ejlä:k] 0501220502/14

ÖTm. beylä:k > [mejlä:k < bejlä:k] 0504220801/3

ÖTm. haca: > [hadži:q] 0501231201/8

ÖTm. ya:şula: > [ja:şuli:q] 0503111201/28, 0503111201/29

ÖTm. ileri:k > [i|eri:k] 0504220102/13

ÖTm. aqrı:k > [ɑnrı:q] 0501120201/17, 0504210203/56, 0504210601/69, 0504220101/36

ÖTm. daşarı:k > [daşari:q] 0501231304/27

ÖTm. bä:ri:k > [bæ:ri:k] 0501110203/8, 0501110204/4

ÖTm. yokarı:k > [joqori:q] > [joqori:q̣] 0501231303/40

Bazı istisnai durumlarda bu ekin, ünsüz ile biten kelimelere de eklendiği görülmektedir.

Bu husus derlemde şu örnekte tespit edilmiştir:

ÖTm. yere > [jeri:k] 0501120601/17, 0504210201/27

4.1.2.5. Bulunma Hâli

ÖTm'de isimlerin bulunma hâli, /+dA/ ekinin eklenmesi ile elde edilir. Bu bağlamda İran Yomut ağzındaki örneklere bakıldığında ÖTm. ile herhangi bir farklılık görülmemektedir. Elbette Türkmen Türkçesinin ses uyumuna uygun bir şekilde söz konusu /+dA/ ekinin telaffuzu farklılaşarak [+da], [+de], [+do], [+dø] biçimlerinde kullanılabilir:

YA. şota:yda > [ʃota:jda] 0501231301/87

ÖTm. progra:mda > [pʊrɣʊrɑ:mda] 0502111403/56

ÖTm. Marawadepede > [marawadefede] 0502111401/4

ÖTm. yokarda > [joqordo] 0501241701/19

ÖTm. öyde > [øjdø] 0502111401/35

Oğuz grubu Türk lehçelerinin diğerlerine benzer bir şekilde, Türkmen Türkçesi ve İran Yomut ağzında da iyelik ekinden sonra gelen bulunma hâli ekinden önce yardımcı /n/ sesinin eklenmesi gerekmektedir. Bu /n/ sesinin eklenmesinin ardından genelde /nd > nn/ ses değişimi ortaya çıkar:

ÖTm. a:rasında > [ɑ:rɑθunda]* > [ɑ:rɑθunna] 0508120101/71

ÖTm. içinde > [iʃinde]* > [iʃinne] 0504220302/36

ÖTm. ugrunda > [uɣrundo]* > [uɣrunno] 0504210602/88

ÖTm. yüzünde [jyðyndø]* > [jyðynno] 0504220102/8

4.1.2.6. Ayrılma (Çıkma) Hâli

ÖTm'de isimlerin ayrılma hâli, /+dAn/ ekinin eklenmesi ile elde edilir. Bu bağlamda İran Yomut ağzındaki örneklere bakıldığında ÖTm. ile herhangi bir farklılık görülmemektedir. Ancak Türkmen Türkçesinin ses uyumuna uygun olarak söz konusu /+dAn/ ekinin telaffuzu değişiklik göstererek [+dan], [+den], [+don], [+dön] biçimlerinde kullanılabilir:

ÖTm. atad**dan** > [at**dan**] 0510110101/18, 0510110101/7

ÖTm. iş**den** > [i:ʃ**den**] 0501231301/6

ÖTm. gonş**udan** > [goŋʃ**u**don] 0508110605/18

ÖTm. altı yüz**den** > [altijyö**ddön**]* > [altijyö**öön**] 0504210602/143

Oğuz grubu Türk lehçelerinin diğerlerine benzer bir şekilde, Türkmen Türkçesi ve İran Yomut ağzında da iyelik ekinden sonra gelen ayrılma hâli ekinden önce bir yardımcı /n/ sesinin eklenmesi gerekmektedir. Bu /n/ sesinin eklenmesi ile genellikle /nd > nn/ ses değişimi ortaya çıkar:

ÖTm. baş**ından** > [baʃ**u**ndan]* > [baʃ**u**nnan] 0501241702/4

ÖTm. el**inden** > [e**l**inden]* > [e**l**innen] 0501231301/95

ÖTm. ogl**undan** > [o**ğ**lundon]* > [o**ğ**lunnon] 0505220201/7

ÖTm. üst**ünden** > [yθy**ndön**]* > [yθy**nnön**] 0504210601/23

4.1.2.7. Eşitlik Hâli

Eşitlik hâli ekinin örnekleri az sayıda olmasına karşın söz konusu ekin işlek şekilde günümüz Türkmen Türkçesi ve İran Yomut ağzında kullanıldığını söylemek mümkündür:

ÖTm. pala:nça > [pala:ntʃa] 0505220204/4

ÖTm. yigrimçe > [jiyrimtʃe] 0501110203/15

ÖTm. nä:çe > [næ:tʃe] 0501121802/18

4.1.2.8. Vasıta Hâli

Ortak Türkçede işlek olan vasıta hâli eki, günümüz Türkmen Türkçesinde artık kullanılmamaktadır ve sadece taşlaşmış bazı kelimelerde tarihî örneklerine rastlamak mümkündür; Örneğin:

ÖTm. ikindi:n > [ikinni:n] 0504220101/26

ÖTm. üçü:n > [yʃi:n] 0504220801/20

ÖTm. ya:zı:n > [ja:ði:n] 0501120601/5

4.1.2.9. Yön Gösterme Hâli

Ortak Türkçede işlek şekilde kullanılan yön gösterme hâli ekleri, günümüz Türkmen Türkçesinde artık kullanılmamakta ve YA. derleminde görüldüğü üzere sadece [ni:re], [θonro], [gajra], [joqori], [i|eri], [eʃeri], [daʃari] vb. gibi birtakım taşlaşmış kelimelerde korunmaktadır.

4.1.3. İyelik Kategorisi

İyelik kategorisinde teklik ve çokluk 1. ve 2. kişi ekleri, ünlü ile biten isimlere +m, +η, +mIz, +ηIz şeklinde doğrudan eklenirken ünsüz ile bitenlere bağlayıcı bir ünlü

vasıtasıyla +Im, +Iη, +ImIz, +IηIz biçiminde eklenir. Ünlü ile biten kelimeler teklik ve çokluk 1. ve 2. kişi iyelik eki alırken son sesteki ünlü her zaman uzar.

3. kişi iyelik ekleri, ünlü ile biten kelimelerde teklik veya çokluk olmasına bakmaksızın +sI, ünsüz ile biten kelimelerde +I şeklindedir. ÖTm. ve YA. arasında bu konuda herhangi bir farklılık bulunmamaktadır; Ancak derlemde de gözlemlendiği gibi konuşma dilinde bazen çokluk 3. kişi için +I/+sI eklerinin yerine +lArI eki kullanılabilir.

T1K: /+m/, /+Im/

ÖTm. kellä:m > [ke[læ:m] 0504210601/101

ÖTm. agtıgım > [aχtuwum] 0503111201/4

ÖTm. a:dım > [a:duum] 0502111403/1, 0502111403/48, 0502111403/60

ÖTm. göwnüm > [gəwnim] 0505220203/8

ÖTm. yerim > [jerim] 0505230501/11

T2K: /+η/, /+Iη/

ÖTm. a:ya:η > [a:ja:N] 0501231301/24

ÖTm. müşderi:η > [myʃteri:η] 0505220204/17

ÖTm. dekorıη > [dekoruN] 0501231301/56

ÖTm. yoldaşlarıη > [jo:ldoʃloN] 0504210201/49

ÖTm. i:şıη > [i:ʃiη] 0505220204/17

ÖTm. filmiη > [fi[miη] 0508110602/7

T3K: /+sI/, /+I/

ÖTm. a:yası > [a:jaθi] 0504210601/138

ÖTm. altısı > [altuθi] 0504210201/67

ÖTm. eyesi > [eje**θi**] 0504220801/14

ÖTm. eti > [e**ti**] 0501220501/9

Ç1K: /+mIz/, /+ImIz/

ÖTm. gı:zlamız > [gi:ðla**muð**] 0504210201/63

ÖTm. ata:mızıñ > [ata:**muðuN**] 0501120201/15

ÖTm. başımız > [baʃ**umuð**] 0501120201/9

ÖTm. ma:lımız > [ma:**luumuð**] 0501210702/19

ÖTm. a:dımız > [a:**duumuð**] 0504210201/2

Ç2K: /+ŋIz/, /+IŋIz/

ÖTm. ata:ñız > [ata:**Nuð**] 0501231301/61

ÖTm. garnaşlarıñız > [garnaʃla**Nuð**] 0502111403/64

ÖTm. hemmä:ŋiz > [hemmä:**ŋið**] 0504220101/57

ÖTm. eliñiz > [e**liŋið**] 0505220204/39

ÖTm. o:baçı:ŋız > [o:βoʃʃi:**Nuð**] 0504210201/52

Ç3K: /+sI/, /+I/, /+lArI/

ÖTm. köpüsi > [køɸy**θi**] 0505230502/35

ÖTm. sözi > [θøð**i**] 0508120101/9

ÖTm. yu:rdı > [jywyrd**i**] 0504220801/8

ÖTm. garrıları > [garru**lari**] 0504210602/34

ÖTm. ayakları > [aʃa**qlari**] 0504220301/50

ÖTm. ecekeleri > [eðʒe**leri**] 0505230501/4

Däde, näne, ene, kaka, ece, baba, mama, dayı, dayza, aga ve eceke gibi yakın akrabalık ile ilgili terimler, belirtili (definite) durumda iyelik eki aldığı anda sonundaki ünlü uzamaz (Yıldırım 2020: 178, Azmun 1983: 25). Örneğin: ÖTm. dä:dem > [dæ:dem] 0504220802/6; ÖTm. nä:nem > [næ:nem] 0505220202/18; ÖTm. eneñ > [eneñ] 0501231301/51; ÖTm. ka:kam > [qa:qam] 0505230502/9; ÖTm. ecem > [edgem] 0501120201/14; ÖTm. ba:bamlara > [ba:vamlara] 0501121802/15; ÖTm. ma:mam > [ma:mam] 0501240201/6; ÖTm. da:yım > [da:jim] 0501121802/20; ÖTm. dayzam > [dajdam] 0505220202/19; ÖTm. a:gam > [a:gam] 0504210602/124; ÖTm. ecekemiñ > [edzekemiñ] 0505120301/19.

Ancak ata kelimesi bu grup içerisinde istisnadır: [ata:muuð] 0501231301/62, [ata:N] 0501231301/51, [ata:Nuuð] 0501231301/61.

Çizelge 35. İyelik Eklerinin Hâl Ekleri ile Birlikte Kullanımı

	Yalın	İlgi	Belirtme	Yönelme	Bulunma	Ayrılma	Eşitlik
T1K	+m, +Im	+mlı, +Imlı	+ml, +Iml	+mA, +ImA	+mdA, +ImdA	+mdAn, +ImdAn	+mça, +Imça
T2K	+ı, +İ	+ıı, +İİ	+ıI, +İI	+ıA, +İA	+ıdA, +İdA	+ıdAn, +İdAn	+ıça, +İça
T3K	+sI, +I	+sInı, +Inı	+sInI, +InI	+sInA, +InA	+sInA, +InA	+sIndAn, +IndAn	+sIça, +Iça
Ç1K	+mlz, +Imlz	+mlzı, +Imlzı	+mlzI, +ImlzI	+mlzA, +ImlzA	+mlzA, +ImlzA	+mlzdAn, +ImlzdAn	+mlzça, +Imlzça
Ç2K	+ıIz, +İIz	+ıIzı, +İIzı	+ıIzI, +İIzI	+ıIzA, +İIzA	+ıIzA, +İIzA	+ıIzdAn, +İIzdAn	+ıIzça, +İIzça
Ç3K	+lArI	+lAr(I)nı	+lAr(I)nI	+lAr(I)nA	+lArInA	+lArIndAn	+lArIça

T1K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Teklik birinci kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimlenmiş şekillerine ilişkin derlemde tespit edilen çekimlerin örnekleri şu şekildedir:

Yalın hâl

ÖTm. a:dım > [ɑ:dum] 0502111403/1, 0502111403/48, 0502111403/60; ÖTm. göwnüm > [gəwnim] 0505220203/8; ÖTm. yerim > [jerim] 0505230501/11

İlgi hâli

YA. boydaşıımñ > [bojdoʃumun] 0505230501/31; ÖTm. oglumıñ > [oɣlumun] 0504210201/76; ÖTm. ga:yınata:mıñ > [ga:jınata:mun] 0505230501/18

Belirtme hâli

ÖTm. a:dımı > [ɑ:duɰi] 0502111403/50; ÖTm. gelinimi > [geɭnimi] 0501210701/2; İYA. kifimi > [ki:fimi] 0501231304/6

Yönelme hâli

ÖTm. arka:ma > [arqa:ma] 0502113101/11; ÖTm. gelinime > [geɭnime] 0504210201/65; ÖTm. elime > [eɭime] 0505230901/1

Bulunma hâli

ÖTm. ya:nımda > [ja:nuɰda] 0504220802/22; ÖTm. zehi:nimde > [ðehi:nimde] 0502111403/49; ÖTm. kellä:mde > keɭlæ:mde 0504210601/94

Ayrılma hâli

ÖTm. o:ba:mdan > [o:βa:mdan] 0501210701/4; ÖTm. keɭlæ:mden 0504210601/99; ÖTm. doğa:mdan > doɣa:mdan 0505120301/41

Eşitlik hâli

Metinlerimizde teklik birinci kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

T2K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Teklik ikinci kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:

Yalın hâl

ÖTm. dekorın > [dekoruN] 0501231301/56; ÖTm. yoldaşların > [jo:ldoʃloN]
0504210201/49; ÖTm. işin > [i:ʃiN] 0505220204/17; ÖTm. filmi > [fi|miN]
0508110602/7

İlgi hâli

ÖTm. elin > [e|iN] 0504220101/4

Belirtme hâli

Metinlerimizde teklik ikinci kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

Yönelme hâli

ÖTm. üstüne > [yθyNø] 0504210601/116; ÖTm. o:badaşına > [o:βodɔʃuNa]
0504210201/54

Bulunma hâli

ÖTm. elinde > [e|iNde] 0504220302/18

Ayrılma hâli

Metinlerimizde teklik ikinci kişi iyelik eki ve ayrılma hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

Eşitlik hâli

Metinlerimizde teklik ikinci kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

T3K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Teklik birinci kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimlenmiş şekillerine ilişkin derlemde tespit edilen çekimlerin örnekleri şunlardır:

Yalın hâl

ÖTm. eti > [eti] 0501220501/9; ÖTm. eyesi > [ejeθi] 0504220801/14

İlgi hâli

ÖTm. a:dını > [a:duɲuɲ] 0501110201/9; ÖTm. eyesini > [ejeθini] 0501231301/86

Belirtme hâli

ÖTm. a:dını > [a:duɲi] 0504210602/60; ÖTm. aş:gını > [aʃa:ɣuɲi] 0504220302/54;

ÖTm. neti:cesini > [næti:ɖeθini] 0508110603/16

Birtakım örneklerde teklik 3. kişi iyelik ekinden sonra gelen belirtme ekinin son ünlüsü düşebilir:

ÖTm. a:rın > [a:ruɲ] 0508110602/19; ÖTm. arkasın > [arqaθuɲ] 0501120201/16

Yönelme hâli

ÖTm. a:dına > [a:duɲa] 0501231301/93; ÖTm. agzına > [aɣðuɲa] 0504220301/9;

ÖTm. arkasına > [arqaθuɲa] 0504210203/38

Bulunma hâli

ÖTm. arkasında > [arqaθuɲna] 0504210203/41; ÖTm. göğüsünde > [gɔʃɣuθuɲna]

0501110201/3; ÖTm. mezenesinde > meðenneθinne 0504220802/12

Ayrılma hâli

ÖTm. o:basından > [o:βoθuɲnan] 0508120101/2; ÖTm. karşısından > [ɣaɣʃuθuɲnan]

0502111403/61; ÖTm. eyesinden > [ejeθinnen] 0504210202/10

Eşitlik hâli

Metinlerimizde teklik üçüncü kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

Ç1K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Çokluk birinci kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:

Yalın hâl

ÖTm. a:dımız > [ɑ:dumıuð] 0504210201/2; ÖTm. gı:zlamız > [gı:ðlamıuð]
0504210201/63

İlgi hâli

YA. də:delerimizi > [dæ:de[emiðin] 0505230502/12; İYA. dəbi:rimizi [dæbi:rimiðin]
0508110603/10

Belirtme hâli

İYA. weka:latımızı > [weka:latumıuði] 0504210201/21; ÖTm. pulumızı > [pulıumıuði]
0504210201/22; ÖTm. za:dımızı > [ðɑ:dumıuði] 0504220101/20

Yönelme hâli

ÖTm. öñüimize > [eʷımiðe] 0505120301/8; ÖTm. yu:rdumıza > [jıwırdumıðe]
0505220202/7; ÖTm. göwnüimize > [ğeʷnımiðe] 0510110101/20

Bulunma hâli

ÖTm. dilimizde > [di[imiððe] 0505230901/17

Ayrılma hâli

ÖTm. ı:zımızdan > [ı:ðumıuððan] 0504210203/21; ÖTm. öñümüzden > [eʷımiððen]
0505230501/47; ÖTm. ö:züümüzden > [ø:ðymiððen] 0505230502/38

Eşitlik hâli

Metinlerimizde çokluk birinci kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

Ç2K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Çokluk ikinci kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimlenmiş şekillerine ilişkin derlemde tespit edilen çekimlerin örnekleri şu şekildedir:

Yalın hâl

ÖTm. hemmä:ñiz > [hemmä:ñið] 0504220101/57; ÖTm. eliñiz > [e|iñið]
0505220204/39; ÖTm. ata:ñiz > [atɑ:Nuð] 0501231301/61; ÖTm. o:baçı:ñiz >
[o:βotʃi:Nuð] 0504210201/52

İlgi hâli

ÖTm. o:ba:ñiziñ > [o:βɑ:NuðuN] 0504210602/26

Belirtme hâli

ÖTm. yüzüñizi > [jyðyñiði] 0501231303/53; İYA. nomära:tıñızı > [nomra:tuNnuði]
0504110301/19; ÖTm. weka:latıñızı > [weka:latuNnuði] 0504210201/21

Yönelme hâli

ÖTm. hemmä:ñize > [hemmä:ñiðe] 0502111403/64; ÖTm. ä:riñize > [æ:riñiðe]
0504210201/44

Bulunma hâli

ÖTm. eteğiñizde > [eteñiððe] 0504220301/15

Ayrılma hâli

ÖTm. yerimizden > [jerimiððen] 0504210201/21; ÖTm. yüregimizden > [jyrøymidðen]
0509210401/13; ÖTm. öñümüzden > [ewñimiððen] 0505230501/47

Eşitlik hâli

Metinlerimizde çokluk ikinci kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

Ç3K: Yalın, İlgi, Belirtme, Yönelme, Bulunma, Ayrılma, Eşitlik

Çokluk üçüncü kişi iyelik eki alan kelimelerin hal ekleri ile çekimine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:

Yalın hâl

ÖTm. köpüsi > [køfy⁰i] 0505230502/35; ÖTm. sözi > [θøði] 0508120101/9; ÖTm. yu:rdı > [jywyrdi] 0504220801/8; ÖTm. garrıları > [garɾul⁰ari] 0504210602/34; ÖTm. ayakları > [aɟaql⁰ari] 0504220301/50; ÖTm. ecekeleri > [edʒeke⁰eri] 0505230501/4

İlgi hâli

ÖTm. ka:kalarımız > [qa:qalaru⁰u⁰n] 0505230501/16

Belirtme hâli

ÖTm. enelerini > [ene⁰erini] 0508110602/16; ÖTm. yerlerini > [jer⁰erini] 0502111402/13

Yönelme hâli

ÖTm. ö:zlerine > [ø:ʎ⁰erine] 0504110301/10; ÖTm. i:llerine > [i:ʎ⁰erine] 0505230901/11

Bulunma hâli

ÖTm. ya:nlarında > [ja:llaru⁰unna] 0505230501/25; ÖTm. töwereklerinde > [dewerek⁰erinne] 0501121801/15; ÖTm. za:tlarında > [ða:tlaru⁰unna] 0504220102/12

Ayrılma hâli

ÖTm. doganlarından > [doɟolloru⁰unna] 0501242201/12

Eşitlik

Metinlerimizde çokluk üçüncü kişi iyelik eki ve eşitlik hâli ekinin birlikte kullanımına ilişkin örnek bulunmamaktadır.

4.1.4. Soru Kategorisi

Fiil ve isim kelime türleri arasında ortaklık gösteren soru kategorisi, Türkçede soru edatı (mI), soru sözcükleri (ne, nâçe, nirede vb. bk. 4.1.6.5. Soru Zamirleri) veya vurgu ve tonlama yolları ile yapılmaktadır. Bu bağlamda çekim biçimbilgisini ilgilendiren konu, soru edatı /mI/ veya onun ekleşmiş biçimi olan ±mI ekidir.

İran Yomut ağzında /±mI/ eki, isimlerde bildirme ekleri (+dIr, +dI ve +mIş/+mIşdIk) ile birlikte kullanıldığında şu şekilde çekimlenir:

+dIrIn, +dIrsIn, +dIr, +dIrs, +dIrsInIz, +dIr(lAr)

+dIm, +dIn, +dI, +dIk, +dInIz, +dI(lAr)

+mIşIm, +mIşIn, +mIş, +mIşImız/+mIşIk, +mIşInIz, +mIş(lAr)

+mIşdIgim, +mIşdIgIn, +mIşdIk, +mIşdIgımız, +mIşdIgInIz, +mIşdIk(lAr)

Ancak İran Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemde bu ekin çekimlenmiş biçimlerinin örneklerine nadiren rastlanılmaktadır:

Soru Edatları

Soru cümlesi oluşturmakta kullanılan +mI ekinin derlemde fiil ve isimler ile kullanımına ilişkin ifadelerin örnekleri aşağıdaki gibidir:

Fiil

θið θaʁ amɑ:~Nɑ:llunwıð **mi**? 0501231201/24

tikme dijæ:~lle mi tuqma dijæ:~lle **mi**? 0501231302/10

næ:me pul tafulja: **mi**? 0501231303/24

bolli **mi**? 0501241702/3

oqijajim **mi**? 0504120701/25

iðyenderin dıwri dijæ: **mi**? 0504210601/30

dyfynniŋ **mi**? 0504210602/4

eŋtja:n **mi** ŋonɪ? 0504210602/27

eŋdeno:q **mi** θen? 0504210602/69

gøððødiŋ **mi** θen ŋe? 0508110602/15

İsim

hejwere ðereŋ ðæ: **mi** ŋi ferfi:t jeven? 0501231301/21

hejlë læ: **mi**? 0501231301/72

hani gøɾjæ:n ða:dum ma: **mi**? 0501231303/52

høwwø dæ: **mi**? 0501241702/13

gurkun **mi** jakŋu **mi**? 0502111403/20

køk **my** geðen jerleŋ? gurkun **mi** geŋniŋ daki gøwi **mi**? 0505120301/2

baŋumuaðða bir qa:qalukũmuað ya:du **mu**? 0508110605/26

onno fæza:je mæðza:zi:de θen ne ba: **mu**? 0511110101/5

4.1.5. İsimlerde Bildirme

İYA.'da bildirme ekleri olarak /+dIr/, /+dI/ ve ikisi aynı anlamda olan /+mIŋ/ ve /+mIŋdIk/ ekleri kullanılmaktadır.

Çizelge 36. Bildirme Eklerinin Çekimi

	Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipi	Belirli Geçmiş Zaman Kipi	Belirsiz Geçmiş Zaman Kipi	
	/+dIr/	/+dI/	/+mIŋ/	/+mIŋdIk/
T1K	/+dIrIn/	/+dIm/	/+mIŋIm/	/+mIŋdIgIm/
T2K	/+dIrsIŋ/, /+sIŋ/	/+dIŋ/	/+mIŋIŋ/	/+mIŋdIgIŋ/
T3K	/+dIr/	/+dI/	/+mIŋ/	/+mIŋdIk/

Ç1K	/+dİrİs/, /+dİrİk/	/+dİk/	/+mİşİmİz/, /+mİşİk/	/+mİşİdİgİmİz/
Ç2K	/+dİrİşİz/, /+dİrİşİz/, /+sİz /	/+dİz/	/+mİşİz/	/+mİşİdİgİz/
Ç3K	/+dİr/, /+dİrİAr/	/+dİ/, /+dİA(r)/	/+mİş/, /+mİşİA(r)/	/+mİşİdİk/, /+mİşİdİkİA(r)/

4.1.5.1. Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipi

Geniş zaman (şimdiki zaman) kipi bildirme anlamını ifade etmek için kullanılan /+dİr/ eki, İran Yomut ağzında düşürülmekte ve çekimi de şahıs zamirleri ile yapılmaktadır:

/men/

[**men** behværz.] 0501110202/1

[**men** ðekerija: tumoŋ.] 0508120101/1

[**men** behværz.] 0501110202/1

[dø:rdy|øndziθi de **men** mu:θa:.] 0501121803/11

/sen/

[jedi_yy][æ:p de **θen** i:ðuwna da: næ:me.] 0505220204/37

[ɣafɣuŋ ŋyni ɣøwi ki: jø:nø ɣafɣuŋ ŋyni ne næ:me **θen** jakuwn θakuwn mi[en.]
0505220204/14

/o(l)/

[**ol** ɣadi:m ɔwwɔlqi ða:t.] 0504210601/28

[ɣarfuoð kæ:n.] 0501121803/1

[bir a:j βolθo ɣøwi.] 0501231303/11

[paχi:rlarda pul jo:q.] 0501221301/6

[bi pul [æ:.] 0504210602/142

[buulaN øji.] 0508110605/4

/biz/

[bið hotel [e dijdin.] 0501231201/26

[bið næ: øjdø bi:ka:r.] 0501241701/1

/siz/

[θið deymel [æ:.] 0504210203/9

/ola(r)/

[olo bæ:ʃ alti jil yæ:ri o:n jil yæ:ri ba:.] 0501110204/8

[ʃi ø:ð [øri gerek.] 0501231303/14

[ʃuɫara: ba: ʃuN iʃʃinne.] 0501210703/8

[hæ:ni:ð ø [øna:qla olo ba:.] 0501241701/23

[olo ʃer a:dam da dæ: ha: olo.] 0505230502/32

Çizelge 37. Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipinin Çekimi

	Bildirme Ekleriyle Çekimi	Şahıs Zamirleriyle Çekimi
	X/+dIr/	Şahıs Zamiri X
T1K	X/+dIrIn/	men X
T2K	X/+dIrsIn/, /+sIn/	sen X
T3K	X/+dIr/	o(l) X
Ç1K	X/+dIrls/, /+dIrlk/	biz X
Ç2K	X/+dIrsInIz/, /+dIrlInIz/, /+sInIz /	siz X
Ç3K	X/+dIr/, /+dIrlAr/	olar X

Yukarıda belirttiğimiz husus dolayısıyla derlemde /+dIr/ ekinin sadece teklik 3. kişi çekiminde kullanıldığı örnekler tespit edilmektedir:

ÖTm. ba:rdır > [ba:**dur**] 0504220802/10, [ba:r**dur**] 0504210601/25

ÖTm. gowura:kdir > [gəwŭra:q**dur**] 0502111402/4

ÖTm. gowudur > [ɣawŭ**dur**] 0501231303/51

ÖTm. gıtdır > [gɯt**dur**] 0504210602/130

ÖTm. ya:ncagazındadır > [ja:ndʒaɣaɣɯnnad**dur**] 0504220802/31

ÖTm. yazılıdır > [jaɣɯɣlɯ**dur**] 0504210601/141

ÖTm. birdir > [bir**dir**] 0504210601/48, 0504210601/49

ÖTm. dereklidir > [derek**dir**] 0504220101/24

ÖTm. edilgidir > [ediɣ**dir**] 0504210601/22

ÖTm. keçedir > [keɣ**dir**] 0504220801/6

ÖTm. nə:medendir > [nə:mede**dir**] 0501231303/1

ÖTm. namedir > [nə:med**dir**] 0501221301/1

4.1.5.2. Belirli Geçmiş Zaman Kipi

Belirli geçmiş zaman kipi bildirme anlamını ifade etmek için kullanılan /+dI/ ekinin çekimi, İran Yomut ağzında şu şekilde yapılmaktadır: /+dIm/, /+dIŋ/, /+dI/, /+dIk/, /+dIŋIz/, /+dI/ veya /dIIA(r)/. Birtakım örneklerde /+dI/ ekinden önce fazladan bir /t/ sesinin eklendiği gözlemlenmektedir.

/+dIm/

ha:mu**ladum** 0501241702/21

raði: də:**dim.**] 0508120101/57

tehra:nnat**dum** 0502111402/2

/+dIŋ/

-

/+dI/

[ba:di] 0504210601/94

[va:di] 0501121801/6

[næ:medi] 0508110603/19

[bir ɣy[lykdi] 0508110604/11

[gawuudi] 0502113101/15

[jo:qdi] 0502113101/34

[ʃaχθi:di] 0504210601/93

[ʃutta:mdadu] 0504210201/10

[daɳɳuɭuudi] 0504210201/10

[derja:di] 0504220102/16

[taɣθi:rɗi] 0505230502/39

[a:damdi] 0508110601/1

[χoʃaχla:qdi] 0508110601/1

[tymønɪtɗi] 0501210702/4

[gɔwuɪtɗi] 0501110202/17

[hɔwɔ:tɗi] 0501231303/66

[haqdatɗi] 0502111403/47

[ba:tɗi] 0502113101/53

[ja:ʃunnatɗi] 0505220203/19

/+dIk/

[deŋdik] 0508110605/4

[mædzbu:rdıq] 0504110301/6

[ma:lda:rdıq] 0502113101/17

[ja:nnatdıq] 0501110203/1

[oʁlonutdıq] 0501121802/4

[da:ʃluʃurunnatdıq] 0501121802/13

/+dİŋIz/

jo:qdunığ 0501241702/17

/+dİ/ veya /+dİA(r)/

[ɑ:damđi] 0501220601/18

[biđđedi] 0501241702/26

4.1.5.3. Belirsiz Geçmiş Zaman Kipi

İran Yomut ağzında isimlerde bildirmenin belirsiz geçmiş zaman kipi anlamını ifade etmek için iki ek kullanılmaktadır: /+mİʃ/ ve daha yaygın bir biçimde kullanılan /+mİʃdIk/. İYA., bu bağlamda /+mİʃ/ eki ve /eken/ edatını kullanan ölçünlü Türkmen Türkçesinden ayrılmaktadır.

/+mİʃ/ eki gerek tarihî gerek çağdaş Türk lehçelerinde geniş bir şekilde kullanılmaktayken, Yomut ağzına özgü /+mİʃdIk/ ekinin kullanımı diğer lehçelerde oldukça kısıtlıdır.

Tarihî lehçeler arasında Harzem ve Çağatay Türkçesi metinlerinde /émiştük/ ekinin kullanımı dikkat çekicidir; örneğin:

Rabguzi:

ol tãñri irmãs **irmişdük**.

nã yaman fi'liñ bar **irmişdük**... (Brockelmann 1954: 266)

Bakırgani:

akıbet ol hanuman viran **irmişduk** bilmedim. (Brockelmann 1954: 266)

Nevâyî:

Köñül alurda 'aceb dil-rübâ **imiştük** sin

Ni dil-rübâ ki belâ-yı Hudâ **imiştük** sin (Kut 2003: 370)

Gedâyî:

Dilberâ la'liñ hayât-ı cân **émiřdük** bilmedim

Bu köñülnüñ derdine dermân **émiřdük** bilmedim (Eckmann 1971: 160)

Bâbur:

Köñlüm tileki visâl **émiřtük** bildim

Ol vasl dağı muhal **émiřtük** bildim

Her kanda ki bolsa mihribândur dér édim

Ol dağı ğalat-ı hayâl **émiřtük** bildim (Eckmann 1988: 240 ; Yücel 1995: 215, 137)

Göründüğü kadar söz konusu ekin kullanımı, 18. asır Türkmen şairi Matımkulu Firaki'nin eserlerine kadar uzanmaktadır:

Mahtımkulu:

Ne safalı gün**mişdik**, deñ duş bile baş koşman

Başıñ karabilmediñ, ne dost bildiñ ne düşman

Ey yaranlar sud etmez, imdi etseñ miñ pişman

Dünyasına dolaşman, oğul-kıza bulaşman

Ne huzurlı gün**mişdik** bolup gitseñ diwana (Kazi 2000: 360)

Türkmen Yomut ağzında görülen +mİşdIk ekinin tarihî şekli olan ve Harzem ve Çağatay Türkçesinde örneklerine rastladığımız /+émişdük/ ekinin biçimbilimsel parçalarına ve gelişme sürecine ışık tutmaya çalışan A.D. Abık, konuyla ilgili yazdığı ayrıntılı makalede bu ekin /+é(r)mış é(r)dük/ şeklinde şöyle açıklanabileceğini ileri sürmektedir: DLT.'de, geçmiş zaman /-dI/ ekinin sonuna kuvvetlendirici ok/ök ekinin ilave edilmesi sonucu ortaya çıkan bir /-dUk/ ekinin Oğuzların arasında kullanıldığına ilişkin bir bilgiye yer verilmektedir; örneğin: /barduk/ (o muhakkak gitti), /keldük/ (o muhakkak geldi) (Ercilasun-Akkoyunlu 2014: 250). /+émişdük/ ekinin sonundaki /+dUk/ da, aslında /é(r)- / fiili ile sözü geçen /-dUk/ ekinin birleşmesi ve daha sonra kısalmasından ortaya çıkmış olmalıdır. Bu bakışa göre /+émişdük/ ekinin ortaya çıkışının tarihî seyri şu şekilde gösterilebilir: /+é(r)mış é(r)dük/ > /+é(r)mışdük/ (Abık 2014: 44). Türkmen Yomut ağzında bu değişim şu şekilde sürdürülmüştür: /+é(r)mış é(r)dük/ > /+é(r)mışdük/ > /+mİşdIk/.

İYA.'da isimlerde belirsiz geçmiş zaman kipinin bildirme biçimi için kullanılan /+mİş/ ve /+mİşdIk/ eklerinin çekiminin aşağıdaki şekilde olması gerekmektedir; ancak söz konusu eklerin konuşmada oldukça seyrek kullanılmasından dolayı derlemde bu eklerin sadece teklik ve çokluk 3. kişi biçimlerine rastanıldı:

/+mİş/ ekinin çekimi: /+mİşIm/, /+mİşİn/, /+mİş/, /+mİşImız/ veya /+mİşIk/, /+mİşİnız/, /+mİş/ veya /+mİşlA(r)/

/+mİş/ ekinin örnekleri:

/o(l)/

[indžirmif] 0502113101/26

/ola(r)/

[gylløri**miſle**] 0502111403/52

[eſſerd**miſ**] 0502111403/14

[kyrt dæ:**miſ**] 0502113101/53

/+mIşdIk/ **ekinin çekimi:** /+mIşdIgIm/, /+mIşdIgIn/, /+mIşdIk/, /+mIşdIg(I)mız/,
/+mIşdIg(I)ηIz/, /+mIşdIk/ veya /+mIşdIkI(r)/

/+mIşdIk/ **ekinin örnekleri:**

/o(l)/

[jeθi:r**miſdik**] 0501121802/16

[kæ:mm**miſdik**] 0501220601/28

[θikteθ**miſdik**] 0501231303/81

[kiſ**miſdik**] 0502113101/37

[tæ[æb**miſdik**] 0502113101/51

[jəwürt**miſdik**] 0503111201/31

[ſæher**miſdik**] 0504210601/68

[ſekij[erſ**miſdik**] 0504210602/39

[nevθedſen**miſdik**] 0505110901/15

[dɑ:nuſſya:d**miſdik**] 0505230501/46

[jer**miſdik**] 0505230501/58

[fi[im**miſdik**] 0508110602/12

[mɑ:lli**miſdik**] 0504220801/9

[jo:q**muſduq**] 0501240201/24

[gɒwɯmɯfɖɯq] 0501110202/12
[a:dammɯfɖɯq] 0501231303/60
[mo:lloɯfɖɯq] 0502113101/58
[ti|ɸu:nɯfɖɯq] 0504210601/62
[o:βomɯfɖɯq] 0504210601/67
[ɟɯʃoβɯmɯfɖɯq] 0504210601/127
[derja:mɯfɖɯq] 0504210601/133
[a:dammɯfɖɯq] 0504210601/137
[va:mɯfɖɯq] 0504220102/13
[ba:ɤlɯmɯfɖɯq] 0504220802/17
[ɤɒwɯmɯfɖɯq] 0505230501/61
[a:ðanra:dʒɯqɯfɖɯq] 0508120101/45
[alja:llamɯfɖɯq] 0501110201/15
[ðena:na dæ:mɯfɖɯk] 0501240201/11
[jer dæ:mɯfɖɯk] 0505230501/57

/ola(r)/

[alja:llamɯfɖɯq] 0501110201/15

Ek-fiil (-i) Olumsuzluğu:

İsimlerde kullanılan ek-fiil (-i) olumsuzluğu, İYA.'da / +dä:(l)/ edatı ile yapılmakta olup sadece son sesteki /l/ sesinin düşmesi açısından ÖTm.'den farklılık göstermektedir.

Çizelge 38. Ek-fiil (-i) Olumsuzluğu

	Geniş Zaman (Şimdiki Zaman) Kipi*	Belirli Geçmiş Zaman Kipi	Belirsiz Geçmiş Zaman Kipi	
	/+dä:(l)dIr/	/+dI/	/+mİş/	/+mİşdIk/
T1K	/+dä:(l)dirin/	/+dä:(l)dim/	/+dä:(l)mişim/	/+dä:(l)mişdigim/
T2K	/+dä:(l)dirsin/, /+dä:(l)dirin/, /+dä:(l)sin/	/+dä:(l)diñ/	/+dä:(l)mişin/	/+dä:(l)mişdigin/
T3K	/+dä:(l)dir/	/+dä:(l)di/	/+dä:(l)miş/	/+dä:(l)mişdik/
Ç1K	/+dä:(l)diris/, /+dirik/	/+dä:(l)dik/	/+dä:(l)mişimiz/, /+dä:(l)mişik/	/+dä:(l)mişdigimiz/
Ç2K	/+dä:(l)dirsiniz/, /+dä:(l)diriniz/, /+dä:(l)siniz /	/+dä:(l)diñiz/	/+dä:(l)mişiniz/	/+dä:(l)mişdiginiz/
Ç3K	/+dä:(l)dir/, /+dä:(l)dirle(r)/, /+dä:(l)e(r)/	/+dä:(l)di/, /+dä:(l)di[e(r)/	/+dä:(l)miş/, /+dä:(l)miş[e(r)/	/+dä:(l)mişdik/, /+dä:(l)mişdik[e(r)/

* Geniş zaman kipinde genellikle /+dIr/ eki düşer ve çekimlenmek yerine cümle başında şahıs zamiri kullanılır.

Örnekler:

[men ø:ðym raði: **dæ:dim.**] 0508120101/57

[pul lo o mu:ko bi pul **læ:di** kymyʃ pulli.] 0504210602/142

[jo: giden **næ:dir.**] 0501231201/9

[men n ajtdum gerek **gæ:** dijdin.] 0501231301/57

[kyrt **dæ:miʃ** ʃol kita:plari.] 0502113101/53

[ðena:na **dæ:miʃdik.**] 0501240201/11

[jer **dæ:miʃdik.**] 0505230501/57

4.1.6. Zamirlerin Çekimi

Bu bölümde sırasıyla şahıs, işaret, dönüşlülük, birliktelik, soru ve belirsizlik zamirleri ve onların İYA’da çekimi ele alınacaktır.

4.1.6.1. Şahıs Zamirleri

İran Yomut ağzında şahıs zamirlerinin yalın durumu şu şekildedir: /men/, /sen/, /o(l)/, /biz/, /siz/, /ola(r)/. Bu zamirlerin yalın hâli ve hâl ekleri ile birlikte kullanımı genelde ÖTm. ile benzerlik göstermektedir; ama derlemde konuşma dili esas alındığı için teklik 3. kişi zamirinin sonundaki /l/ genelde söylenmez. Benzer bir şekilde çokluk 3. kişi zamirinin sonundaki /r/ sesi de düşürülür; ancak söz konusu biçime, ilgi hâli eki hariç herhangi bir diğer ek ilave edilirse düşürülmüş olan /r/ sesi geri alınır. Ayrıca /men/, /sen/, /o(l)/ şahıs zamirleri, ilgi hâli eki aldıklarında bir hecenin yutulması sonucu [meniŋ] yerine [meŋ], [θeniŋ] yerine [θeŋ] ve [onun] yerine [oŋ] şeklinde telaffuz edilmektedir. Zamirler, Türkmencenin ünlü uyumuna (örneğin /o-a > o-o/ vb.) ve fonetik süreçlerine (örneğin /nd > nn/ vb.) uygun bir şekilde telaffuz edilmektedir.

Çizelge 39. Şahıs Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Çekimi

	Yalın	İlgi	Belirtme	Yönelme	Bulunma	Ayrılma	Eşitlik
T1K	men [men]	meŋ [meŋ]	meni [meni]	maŋa [maŋa]	mende [menne]	menden [mennen]	mençe [meŋtʃe]
T2K	sen [θen]	seŋ [θeŋ]	seni [θeni]	saŋa [θaŋa]	sende [θenne]	senden [θennen]	sençe [θeŋtʃe]
T3K	o(l) [o/ol]	oŋ [oŋ]	onı [onı]	oŋa [ono]	onda [onno]	ondan [onnon]	onça [ontʃo]
Ç1K	biz [bið]	biziŋ [biðiŋ]	bizi [biði]	bize [biðe]	bizde [biððe]	bizden [biððen]	bizçe [biðtʃe]
Ç2K	siz [θið]	siziŋ [θiðiŋ]	sizi [θiði]	size [θiðe]	sizde [θiððe]	sizden [θiððen]	sizçe [θiðtʃe]
Ç3K	ola(r) [olo/olor]	olaŋ [olon]	oları [olori]	olara [oloro]	olarda [olordo]	olardan [olordon]	olarça [olorʃo]

İstisnai bir durum olarak İran Yomut ağzı ile ilgili derlemdeki birkaç örnekte teklik 1. ve 2. kişi zamirlerinin (/men/ ve /sen/) yönelme hâli [maɳa] ve [θaɳa] şeklinde yapılmak yerine [mene] 0505220203/24, 0508110603/4 ve [θeně] 0505220203/24 şeklinde olması dikkat çekicidir.

4.1.6.2. İşaret Zamirleri

İYA. ile ilgili derlemde işaret zamirleri genelde ÖTm. ile benzerlik gösterse de /bu/ ve /şu/ zamirlerinin sonundaki yuvarlak ünlünün tamamen düzleşmesi, /ol/ ve /şo(l)/ zamirlerinin sonundaki /l/ sesinin düşmesi, zamirlerin yalın hâlinde kullanılan çokluk ekinin sonundaki /r/ sesinin düşmesi, ayrıca /bu/, /şu/, /ol/ ve /şo(l)/ şahıs zamirleri ilgi hâli eki aldıklarında bir hecenin yutulması sonucu [munuɳ] yerine [muɳ], [ʃunuɳ] yerine [ʃuɳ], [onuɳ] yerine [on] ve [ʃonuɳ] yerine [ʃon] şeklinde telaffuz edilmesi ve bunun yanı sıra Türkmencenin ünlü uyumuna (örneğin /o-a > o-o/ vb.) ve fonetik süreçlerine (örneğin /nd > nn/ vb.) muvafık bir şekilde telaffuz edilmesi gibi hususlar, telaffuzda bazı değişimlerin gerçekleşmesine yol açmaktadır:

Çizelge 40. İşaret Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Birlikte Çekimi

	Yalın	İlgi	Belirtme	Yönelme	Bulunma	Ayrılma	Eşitlik
bu	bi [bi, bi]	mıɳ [muɳ]	mını [muɳi]	mıɳa [muɳa]	mında [munna]	mından [munnan]	mınça [munɟa]
şu	şi [ʃi, ʃi]	şıɳ [ʃuɳ]	şını [ʃuɳi]	şıɳa [ʃuɳa]	şında [ʃunna]	şından [ʃunnan]	şınça [ʃunɟa]
o	o(l) [o, ol]	oɳ [on]	onı [oni]	oɳa [ono]	onda [onno]	ondan [onnon]	onça [ontɟo]
o (vurgulu)	şo(l) [ʃo, ʃol]	şoɳ [ʃon]	şonı [ʃoni]	şoɳa [ʃono]	şonda [ʃonno]	şondan [ʃonnon]	şonça [ʃontɟo]
bunlar	bıla(r) [bula, bular]	bılaɳ [bulan]	bıları [bulari]	bılara [bulara]	bılarda [bularda]	bılardan [bulardan]	bılarça [bulartɟa]

şunlar	şıla(r) [ʃula, ʃular]	şılaŋ [ʃulan]	şıları [ʃulari]	şılara [ʃulara]	şılarda [ʃularda]	şılardan [ʃulardan]	şılarça [ʃularɬa]
onlar	ola(r) [olo, olor]	olaŋ [olon]	oları [olori]	olara [oloro]	olarda [olordo]	olardan [olordon]	olarça [olorɬo]
onlar (vurgulu)	şola(r) [ʃolo, ʃolor]	şolaŋ [ʃolon]	şoları [ʃolori]	şolara [ʃoloro]	şolarda [ʃolordo]	şolardan [ʃolordon]	şolarça [ʃolorɬo]

4.1.6.3. Dönüşlülük Zamirleri

Türkmen Türkçesinde /ö:z/ kelimesi ile ifade edilen dönüşlülük zamirinin çekimi İYA.da ÖTm.'den herhangi bir farklılık göstermemekle birlikte şu şekildedir.

Çizelge 41. Dönüşlülük Zamirinin Hâl Ekleriyle Birlikte Çekimi

	Yalın	İlgi	Belirtme	Yönelme	Bulunma	Ayrılma	Eşitlik
T1K	ö:z+Im [ø:ðym]	ö:z+Im+Iŋ [ø:ðymiŋ]	ö:z+Im+I [ø:ðymi]	ö:z+Im+A [ø:ðymø]	ö:z+Im+dA [ø:ðymdø]	ö:z+Im+dAn [ø:ðymdøn]	ö:z+Im+ça [ø:ðymɬø]
T2K	ö:z+Iŋ [ø:ðyŋ]	ö:z+Iŋ+ŋ [ø:ðyŋiŋ]	ö:z+Iŋ+I [ø:ðyŋi]	ö:z+Iŋ+A [ø:ðyŋø]	ö:z+Iŋ+dA [ø:ðyŋdø]	ö:z+Iŋ+dAn [ø:ðyŋdøn]	ö:z+Iŋ+ça [ø:ðyŋɬø]
T3K	ö:z+I [ø:ði]	ö:z+I+nIŋ [ø:ðyniŋ]	ö:z+I+nI [ø:ðyni]	ö:z+I+nA [ø:ðynø]	ö:z+I+ndA [ø:ðynnø]	ö:z+I+ndAn [ø:ðynnøn]	ö:z+I+ça [ø:ðyɬø]
Ç1K	ö:z+ImIz [ø:ðymið]	ö:z+ImIz+Iŋ [ø:ðymiðŋ]	ö:z+ImIz+I [ø:ðymiði]	ö:z+ImIz+A [ø:ðymiðø]	ö:z+ImIz+dA [ø:ðymiðdø]	ö:z+ImIz+dAn [ø:ðymiðdøn]	ö:z+ImIz+ça [ø:ðymiðɬø]
Ç2K	ö:z+IŋIz [ø:ðyŋið]	ö:z+IŋIz+Iŋ [ø:ðyŋiðŋ]	ö:z+IŋIz+I [ø:ðyŋiði]	ö:z+IŋIz+A [ø:ðyŋiðø]	ö:z+IŋIz+dA [ø:ðyŋiðdø]	ö:z+IŋIz+dAn [ø:ðyŋiðdøn]	ö:z+IŋIz+ça [ø:ðyŋiðɬø]
Ç3K	ö:z+lArI [ø:ðløri]	ö:z+lArI+nIŋ [ø:ðløriŋ]	ö:z+lArI+nI [ø:ðløriŋi]	ö:z+lArI+nA [ø:ðlørine]	ö:z+lArI+ndA [ø:ðlørinne]	ö:z+lArI+ndAn [ø:ðlørinneŋ]	ö:z+lArI+ça [ø:ðløriɬø]

4.1.6.4. Soru Zamirleri

Canlı ve cansız varlıkları soru yoluyla temsil eden zamirler olan soru zamirlerinin (Korkmaz 2019: 419) örnekleri, İran Yomut ağzı ile ilgili hazırlanan derlemde şunlardan ibarettir:

kim

İnsan ile ilgili olan bu soru zamirinin kullanımı şu şekildedir:

[**kim** alli guʃoxumi...] 0504210601/107

[bir de ota:jda gojulluwa biʃja:N mi **kim**le ʃolja: kʏrməntʃle ʃolja:..] 0504220301/32

ne, nə:, nə:me

İnsan dışında kalan varlıklar ile ilgili olan bu soru zamiri ve onun diğer kelimelerle birleşerek ortaya çıkan çeşitlerinin (ne, nə:, nə:me, nə:çe, nə:çinci, nə:me ya:lı, nə:hili, nə:cüre, nə:me üçün, nə:me diyip vs.) örnekleri şu şekildedir:

[**ne** weʃden?] 0509210401/8

[**nə:** baʃka milʃet jo:q ki:m deχa:[æt eθθin.] 0501220601/14

[bið **nə:** øjdø bi:ka:r.] 0501241701/1

[onno dijdi **nə:** **porum** gyrryŋ merdim.] 0502111403/46

[**nə:** **wəxt** gaðulʃanũni bið gərəmðo:q.] 0504210601/73

[hemmeθi ʃo durʃuno ettefa:q da **nə:mě** biðiŋ i:ʃimið. **nə:me** dijejin haʃθuni tæ:ri:f edejin.] 0501110202/6

[θen **nə:me** buʃlari bejdig goja:pθuN ʃa:v edejli muNĩ niʃip.] 0501121801/29

[onno edʒba:r **nə:me**?] 0501220601/16

[θen **nə:me** **dijp** eða:fa geʃliŋ buʃta:da bolluN diʃip.] 0501242201/24

[**nə:ʃe** yynø geʃliŋ?] 0501231303/10

[næ:hi:li_βollun θen meni tanijjā:N?] 0502111403/35

[bið_ðe dijdik næ:ɟire tafarqa:q onĩ_ðijdik.] 0505230501/14

ni:re, ni:redə

Yer ve mekan ile ilgili olan bu soru zamirinin örnekleri şunlardan ibarettir:

[θen ni:ræ:k barja:N ɟemi:[e?] 0505230501/42

[oβlonɟɯuqdan θo:roʃduq a:qθalta:llan øj[øri ni:rde a:qɟa haɟɯlan øj[øri ni:rde.]
0505230501/36

haçan

Zaman ile ilgili sorularda kullanılan bu zamir sorusunun kullanım örnekleri şu şekildedir:

[ohom bi jetmiʃ vi:rde ʃo θa:wʃi ʃa:p bolonno muN tarafda:ri kəfəlli. onnon θonro do
θen ʃun i:ðuwi haɟfan jaɟɟaq dijdiler.] 0505230901/20

[haɟfana ʃelli ja:nn_oturmoli?] 0501231304/11

haysı

Birkaç şeyin arasındaki belirsizliği gidermek amaçlı kullanılan bu soru zamirinin
kullanımı şu şekildedir:

[næ:me hajθi xa:tere[erden ajɟajuN θana otuð jilluqdan mi guɾq jilluqdan mi?]
0508110605/1

[bereke[la: jø:nø hajθa: merβu:t xora:san ʃoma:[ije merβu:t...] 0504220301/28

[aj hajθi hi:li βolup næ:me muNna her ta:jfadana: ba: ta:jfa dija:n ða:duNnana:.]
0501210703/5

hanı

Ne oldu veya nerde kaldı sorusunu ifade etmek için kullanılan bu soru zamirinin örnekleri şunlardan ibarettir:

[**hani** gərjæ:n ða:dum ma: mi?] 0501231303/52

4.1.6.5. Belirsizlik Zamirleri

Kişileri ve nesneleri belirsiz olarak temsil eden belirsizlik zamirlerinin (Korkmaz 2019: 412) örnekleri şu şekildedir:

bi:ri

[bi:ri bajtal baqur bi:rine yj:ripdir.] 0505110901/3

[jə:nə va: də: mi bi:ri ra:hnəma:ji: edem molθo θem marartdun. ol [æ: mi hi:ʃ kim ðe jo:q da: o mahal.] 0501231301/5

za:t, bir za:t

[bi:ri jene **yir** ða:t bolub bi:rine gidipdir.] 0505110901/4

[bir kæ:de garfuð ja: ga:wun **bir** ða:t da eki[θe eki]jæ:..] 0501122201/15

her kim, her za:t, her bi:ri, her nə:çe, her nə:me, hergaysı

[**her kim** ø:ð əjyniŋ ja:fulüθi βolθo ha:n bolluxi buwa:t.] 0501210703/14

[**her kim** geredziyini aldı.] 0501231303/23

[**her nə:m** molθun bæ:fi:t bolθun.] 0501231301/97

hi:ç kim, hi:ç za:t, hi:ç bi:ri, hi:ç yer

[ol [æ: mi **hi:ʃ kim** ðe jo:q da: o mahal.] 0501231301/5

[i:ra:nuun meθe[en hera:sæt[eri olorə **hi:ʃ** ða:t diji bilmeja:..] 0504220101/22

[ohom men **hi:ʃ jeri:g** gidib bilemo:q.] 0501231303/42

başgası, başga bi:ri, başga za:t

[ø:ð dʒa:nuɯnnan ða:d etjænni|le olo gorqja:nnuɯlla ja: **baʃka** ða:t derek|idir.]

0504220101/24

hemmesi, hemme kişi, ba:rısı

[**hemmeθi** ja:ful ɔN buwa:t.] 0501210703/14

pala:n, pala:nı, pala:nça

[bʊwʊn bahaladɨ dijenin mi|en jo:q dijæ: **pala:ni**: gellɨ dijæ: pala:n ða:da θatɨq gitdi dijæ:.] 0505220204/7

[erti: meθe|em molja: **pala:nɕa** gijmat.] 0505220204/5

köpüsi, galapası

[ʃuwa:tɫam ʃʊta:jda ʃolon **køɸyθi** ba:.] 0505230502/35

[**galafaθi** ba:.. ʃuɫara: ba: ʃuɯN iʃɨnne.] 0501210703/8

[**galafaθi** øɫyβ ɟjruɯɫ ɔlon.] 0504210602/22

4.2. Fiil Çekimi

Fiil çekimi bölümünde sırasıyla şahıs ve sayı, zaman ve kip, uyum, soru, çatı ve olumsuzluk kategorileri ele alınacaktır.

4.2.1. Şahıs ve Sayı Kategorisi

İran Yomut ağzında da fiillerin çekiminde kullanılan şahıs ve sayı ekleri, köken bakımından zamir, iyelik ekleri ve emir kipi ile ilgili olmak üzere üç başlık altında incelenebilir:

4.2.1.1. Zamir Kökenli Ekler

Şahıs zamirlerinin tarihî süreç içerisinde ekleşerek ortaya çıkan zamir kökenli ekler (Korkmaz 2019: 518), İYA.'da şu şekildedir:

Çizelge 42. Zamir Kökenli Ekler

	Zamir	Ek	Örnek
T1K	men [men]	-In	[ajdaru:n] 0504120701/34
T2K	sen [θen]	-sIn	[alarθu:n] 0501231301/32
T3K	o(l) [o/ol]	(eksiz)	[ʃuqar] 0501231304/32
Ç1K	biz [bið]	-Is	[ø[ø]rθ] 0504210203/26
Ç2K	siz [θið]	-sInIz	[tafarθu:nuð] 0501110204/8
Ç3K	ola(r) [olo/olor]	-lAr	[θalmalla] 0501231303/50

4.2.1.2. İyelik Kökenli Ekler

Aslında birer iyelik ekiyken tarihî süreç içerisinde fiil çekimlerinde şahıs eklerine dönüşen iyelik kökenli ekler (Korkmaz 2019: 518-519) İYA.'da şu şekildedir:

Çizelge 43. İyelik Kökenli Ekler

	Zamir	Ek	Örnek
T1K	men [men]	-m	[bardum] 0501231201/1
T2K	sen [θen]	-ŋ	[i:θkaduN] 0501231301/24
T3K	o(l) [o/ol]	(eksiz)	[θo:rodi] 0501221301/1
Ç1K	biz [bið]	-k	[barduq] 0504210201/5
Ç2K	siz [θið]	-ŋIz	[juqduNnuð] 050911501/8
Ç3K	ola(r) [olo/olor]	-lAr	[etdi e] 0501231201/28

4.2.1.3. Emir Kipindeki Ekler

Emir kipinde, fiil kök ve gövdesine getirilen kip eki aynı zamanda şahsı da karşıladığı ve bir anlamda kip ekleri ile şahıs ekleri iç içe geçtiğinden dolayı kip eklerinden sonra şahıs eklerinin getirilmesine lüzum kalmaz (Korkmaz 2019: 519). İYA.'da emir kipindeki ekler şu şekildedir:

Çizelge 44. Emir Kipindeki Ekler

	Zamir	Ek	Örnek
T1K	men [men]	-AyIn	[oqudajun] 0502113101/3
T2K	sen [θen]	(eksiz)	[goj] 050911501/6
T3K	o(l) [o/ol]	-sIn	[jakθuN] 050911501/6
Ç1K	biz [bið]	-AyII(:ŋ)	[bara li] 0502111403/55
Ç2K	siz [θið]	-In(Iz)	[aθuN] 0504220101/61
Ç3K	ola(r) [olo/olor]	-sInlA(r)	-

4.2.2. Fiilde Zaman ve Kip Kategorisi

Fiilde zaman ve kip kategorisi bölümünde sırasıyla bildirme kipleri, tasarlama kipleri, fiillerin birleşik çekimleri ve tasvir fiilleri ele alınacaktır:

4.2.2.1. Bildirme Kipleri

Bildirme kipleri başlığı altında geçmiş zaman (görülen ve duyulan geçmiş zaman olmak üzere), şimdiki zaman, geniş zaman ve gelecek zaman çekimi incelenecektir.

4.2.2.1.1. Geçmiş Zaman

Geçmiş zaman fiilleri, görülen ve duyulan geçmiş zaman olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

4.2.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman, Türkmen Türkçesinde fiilin kökü veya gövdesine /-dI/ geçmiş zaman eki ile birlikte iyelik kökenli şahıs ve sayı ekinin ilave edilmesinden ortaya çıkmakta olup bu hususta ÖTm. ve İYA. arasında Ç3K biçimindeki son seste /r/ sesinin düşürülmesinden başka herhangi bir farklılık görünmemektedir. Görülen geçmiş zaman fiili, şu şekilde çekimlenmektedir:

Çizelge 45. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen Geçmiş Zaman				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-dIm	etdim	-dIm	etdim
T2K	-dIŋ	etdiŋ	-dIŋ	etdiŋ
T3K	-dI	etdi	-dI	etdi
Ç1K	-dIk	etdik	-dIk	etdik
Ç2K	-dIŋIz	etdiŋiz	-dIŋIz	etdiŋiz
Ç3K	-dIlAr	etdiler	-dIlA(r)	etdile(r)

T1K

[bardum] 0501231201/1 ; [ajtdum] 0502111403/28; [θo:rodum] 0504220802/25;
[etdim] 0501210701/7; [gejdirdim] 0504210201/68; [eʃt̪dim] 0505230901/7

T2K

[i:θʁaduN] 0501231301/24; [hormot ɣojduN] 050911501/15; [θijladuN] 050911501/15;
[ʁetirdiŋ] 0501231303/12; [gøððødiŋ] 0508110602/15

T3K

[θo:rodi] 0501221301/1; [ajtdi] 0501221301/2; [ðeŋ urdi] 0501231201/22; [dijdi]
0501231301/23; [gitdi] 0502113101/14; [gø:βørdi] 0502113101/46

Ç1K

[barduq] 0504210201/5; [oqi:duq] 0504210201/51; [jʁɛnaduq] 0508110605/27;
[ʃekdik] 0510110101/2; [tyfɔŋ]edik] 0501220601/30; [ijdik] 0501231303/71

Ç2K

[juqduNwið] 050911501/8; [Na:lluNwið] 0501231201/24; [beyendirdiŋið]
0501121801/2; [ge[[iŋið] 0504110301/16

Ç3K

[e:la:m etdi[e] 0501231201/28; [dijdi[e] 0502111402/11; [i:verdi[e] 0502111403/30;
[ajtdwla] 0502111403/40; [oturdwla] 0502111403/57; [ʁajtdwla] 0504210203/67.

İYA.'da görülen geçmiş zaman fiilinin Ç3K biçiminde düşen kelime sonu /r/ sesi, eğer kelime başka bir ek alırsa tekrar kelimeye ilave edilir: [e:la:m etdi~~l~~era:] 0501231201/10. Ayrıca bu son sestek /r/'ler, edebi veya resmi bir konuşma yapıldığında düşürülmeyebilir: [dijdi~~l~~er] 0505230901/20.

4.2.2.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman

Türkmen Türkçesinde zarf fiili yapıcı /-Ip/ eki ve isimlerde kullanılan geniş (şimdiki) zaman kipi /-dIr/ bildirme ekinin oluşturduğu /-IpdIr/ ekinin eklenmesi ile yapılan duyulan geçmiş zaman çekimi, İYA.'da da aynı şekilde kullanılmaktadır:

Çizelge 46. Duyulan Geçmiş Zaman

Duyulan Geçmiş Zaman				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-IpdIrIn	edipdirin	-IpdIrIn	edipdirin
T2K	-IpdIrsInj	edipdirsınj	-IpdIrsInj, -IpsInj	edipdirsınj, edipsınj
T3K	-IpdIr	edipdir	-IpdIr	edipdir
Ç1K	-IpdIrs	edipdiris	-IpdIrs	edipdirs
Ç2K	-IpdIrsInjIz	edipdirsınjiz	-IpdIrsInjIz, -IpsInjIz	edipdirsınjiz, edipsınjiz
Ç3K	-IpdIrlAr	edipdirler	-IpdIrlA(r), -IpdIlIA(r)	edipdirle(r), edipdille(r)

T1K

[ulolupdurün] 0502111402/2; [jaɖulupdurun] 0502113101/45; [ge[ipdirin] 0501241701/3; [gidipdirin] 0505110901/15

T2K

[ge[ipdirθinj] 0505120301/1; [goja:pθuN] 0501121801/29

T3K

[wurupdur] 0501231302/6; [do:lupdur] 0501231301/56; [dijipdir] 0501120201/9;
[θyrypdir] 0501220502/18; [wørypdir] 0502113101/79; [gørypdir] 0504210601/147
[øtypdir] 0504210602/121; [byjrypdir] 0509210401/8; [dijilipdir] 0504210602/55;
[gidifipdir] 0504210602/117; [ølipdir] 0504210602/123; [beripdir] 0501231301/94;
[i:veripdir] 0505110901/14

Ç1K

[gøfypdirθ] 0501110203/14

Ç2K

-

Ç3K

[a:lla:pduurla] 0501120201/4; [baruypduurla] 0501120201/17; [dijipdir[e] 0501120201/4;
[iɣipdir[e] 0504210602/5; [ɛwrenipdir[e] 0505220204/6

Çokluk 3. kişi ile ilgili bazı örneklerde /lr/ > /ll/ ses değişmesi sonucu bir ses benzeşme olayının gerçekleşmesi gözlemlenmektedir: [oturupdu~~ll~~a] 0501210702/20; [jaqupdu~~ll~~a] 0504210602/5; [ɬfeme[enipdi~~ll~~e] 0504220801/3; [ge[ipdi~~ll~~e] 0501110204/6; [ækidipdi~~ll~~e] 0504210602/5; [edipdi~~ll~~e] 0504210602/110; [veripdi~~ll~~e] 0504210203/64

Bu bağlamda nadiren son sesteki /r/'nin korunduğu görülebilir: [gojupdu~~ll~~ar] 0504210602/82.

4.2.2.1.2. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman fiili Türkmen Türkçesinde /-yÄ:r/ eki ile birlike zamir kökenli şahıs ve sayı eklerinin kullanımı ile yapılmaktadır. İYA. ile ilgili hazırlanan derlemde konuşma dili kullanıldığı için tırnak içerisine alınan kimi seslerin düşürülmesi hariç arada önemli bir farklılık görülmemekte ve söz konusu fiil şu şekilde çekimlenmektedir:

Çizelge 47. Şimdiki Zaman

Şimdiki Zaman				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-yA:rIn	edyä:rin	-yA:n, -yA:rIn,	edyä:n, edyä:rin
T2K	-yA:rsIn	edyä:rsin	-yA:ñ, -yA:(r)sIn	edyä:ñ
T3K	-yA:r	edyä:r	-yA:(r)	edyä:(r)
Ç1K	-yA:rIs	edyä:ris	-yA:s, -yA:rs, -yA:k	edyä:s, edyä:rs, edyä:k
Ç2K	-yA:rsInIz	edyä:rsiniz	-yA:ñIz,	edyä:ñiz
Ç3K	-yA:r(lAr)	edyä:r(ler)	-yA:(r), -yA:(r)lA, -yA:llA	edyä:(r), edyä:(r)le, edyä:lle

T1K

[θɒwulja:n] 0501210701/27; [barja:n] 0501121802/22; [oqijja:n] 0501231303/91.

[eðjæ:n] 0501241702/4; [beyenjæ:n] 0502113101/11; [dijæ:n] 0504210203/60

Bazı örneklerde seslerin düşürülmemiş olan hâli de görülmektedir:

[utonja:ruun] 0504210601/105; [biljæ:rin] 0504210602/19; [gitjæ:rin] 0504210203/22;

[biʃirjæ:rin] 0504220302/32

T2K

[doꝛroja:N] 0501220501/3; [alja:N] 0505220204/4; [biłja:N] 0508110605/15; [dyfjæ:ŋ]
0501110201/7; [meŋðejæ:ŋ] 0501121802/7; [ełejæ:ŋ] 0504210201/96

T3K

[tutja:] 0501110201/9; [θatwłja:] 0501110204/1; [ɕwðarja:] 0501220501/6; [gełja:]
0501220601/9; [etjæ:] 0501231301/77; [yɟytjæ:] 0501231301/82; [βolja:r]
0504220801/20; [aɟlanja:r] 0505230901/11; [gitjæ:r] 0505230901/11

Ç1K

[oqloja:θ] 0504210201/24; [jamallaja:θ] 0501231301/66; [ðwɯnja:θ] 0504210203/40;
[i:verjæ:θ] 0501122201/7; [kep[ejæ:θ] 0502111402/3; [eɟitjæ:θ] 0504210601/138;
[i:ɟ[ejæ:rθ] 0502111403/56

Bu fiilin /-Is/ eki yerine /-Ik/ eki ile yapılan örnekleri de, azımsanmayacak sayıda bulunmaktadır: [bolja:q] 0504220101/43; [barja:q] 0504220101/57; [biłmeja:q]
0508110603/9; [gørja:q] 0508110605/9; [ðeŋ ura:ja:q] 0508110605/12; [cojja:q]
0501241702/5; [gitjæ:k] 0501110202/3; [ekjæ:k] 0501241701/11; [viljæ:k]
0501241701/27; [gø:γørtjæ:k] 0501241702/5; [θepjæ:k] 0501241702/5; [bedʒerjæ:k]
0504210203/32; [dijæ:k] 0504220101/3

Ç2K

[utonmaja:Nwð] 0504220301/15; [βolja:Nwð] 0508110603/5; [caɟja:Nwð]
0508110603/5

Ç3K

[uθθuɸaːdalanmajaːla] 0504220801/13; [oturjaːla] 0501231303/58; [aljaːla] 0502111401/11; [gojjaːla] 0502111402/15; [gaðjaːla] 0504210601/16; [wurjaːla] 0504220301/4; [barjaːla] 0508110604/2;

Bazı örneklerde de rl > ll ses olayı görülmektedir:

[gojjaːlla] 0501110202/21; [θaqlajaːlla] 0501122201/10; [tapjaːlla] 0501220601/22; [ajtjaːlla] 0501231303/80; [jɨkjaːlla] 0502111401/13; [orjaːlla] 0502111401/14; [durjaːlla] 0504210601/150; [θaljaːlla] 0504210602/31; [dijaːlla] 0504210201/21; [ʃaljaːlla] 0504210201; [gujjaːlla] 0504210201/91; [θoqjaːlla] 0504220301/57; [galjaːlla] 0505230502/59; [dijæːlle] 0501110201/5; [ekjæːlle] 0501110204/11; [θyrjæːlle] 0501110204/16; [iːljejæːlle] 0501122201/8; [getirjæːlle] 0501220601/7; [etjæːlle] 0501242201/23; [bedʒerjæːlle] 0502111401/14; [gøʃjæːlle] 0502111401/42; [berjæːlle] 0504210602/53; [gojverjæːlle] 0504210602/141; [ødyrjæːlle] 0504210202/27; [biljæːlle] 0504210203/73; [geljæːlle] 0501220601/22; [bifirjæːlæː] 0504220301/57; [dijæːrle] 0501121802/7; [fejdiijæːrle] 0501121802/9

4.2.2.1.3. Geniş Zaman

Ünlüyle sonlanan fiillerde /-r/, ünsüzle sonlanan fiillerde ise /-Ar/ eki ile yapılan Geniş zaman fiili, ÖTm ve İYA.'da şu şekilde çekimlenmektedir:

Çizelge 48. Geniş Zaman

Geniş Zaman				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-ArIn	ederin	-ArIn	ederin
T2K	-ArsInj	edersin	-ArsInj	edersin
T3K	-Ar	eder	-Ar	eder

Ç1K	-ArIs	ederis	-Ars	eders
Ç2K	-ArsIñIz	edersiniz	-ArsIñIz	edersiniz
Ç3K	-Ar(lAr)	eder(ler)	-Ar, -ArlA(r), -AllA(r)	eder, ederle(r), edelle(r)

T1K

[ajdarun] 0504120701/34; [tuqarun] 0501231302/19; [θo:ra:run] 0504220802/10;
[aɣʃuqla:run] 0503111201/25; [geɭerɪn] 0504220802/10; [bererɪn] 0505220201/9;
[ʃekmerɪn] 0505220203/18

T2K

[alarθuN] 0501231301/32; [ɣɒwɯrarθuN] 0504220302/57; [θɒwɯɭʃarθuN]
0505230502/31; [geðerθiŋ] 0501210701/9

T3K

[barar] 0501121801/14; [ʃuqar] 0501231304/32; [jirtuɭar] 0504210601/97; [ɓolar]
0505220201/8; [ajdaɣar] 050911501/10; [artar] 050911501/15; [geɣer] 0504210601/23;
[geɭer] 0504210201/17; [ɣajna:r] 0504220302/7; [biɣer] 0504220302/7; [ʃeker]
0504220302/39; [eder] 0505230502/43; [geɭer] 0510110101/10; [miner]
0510110101/10; [do:lor] 0501110201/3; [bolor] 0501221301/1

Ç1K

[alarθ] 0504210203/26; [geɣmerθ] 0504220101/32; [vererθ] 0508120101/69; [øɭørθ]
0504210203/26

Ç2K

[tafarθuɲuð] 0501110204/8; [baʃararθuɲuð] 0504210201/35; [bitirerθiɲið]

0502111403/67; [ederθiɲið] 0504210201/44

Ç3K

[θalmalla] 0501231303/50

4.2.2.1.4. Gelecek Zaman

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde sıfat-fiil yapıcı /-cAk/ ve iyelik kökenli şahıs ve sayı ekleriyle çekimlenen gelecek zaman fiili, İran Yomut ağzında da kullanılmaktadır; ancak bu fiilin zamirler vasıtasıyla çekimlenmesi tercih edilmektedir: /men etcek/, /sen etcek/ vb.:

Zamir:

[men θaqladʒaɣ dijdin.] 0504210602/64

Nesne:

[ɣuʃ oθom... a:ʃ da: hejwa:n kepteri tuʃdʒoɣ da:..] 0504210203/41

Çizelge 49. Gelecek Zaman

Gelecek Zaman						
	ÖTm.		İYA.			
	Yapı	Örnek	Yapı A	Örnek	Yapı B	Örnek
T1K	-cekdirin	etcekdirin	-cekdirin	etcekdirin	men -cek	men etcek
T2K	-cekdirsiɲ	etcekdirsiɲ	-cekdirsiɲ	etcekdirsiɲ	sen -cek	sen etcek
T3K	-cekdir	etcekdir	-cekdir	etcekdir	o(l) -cek	o(l) etcek
Ç1K	-cekdiris	etcekdiris	-cekdiris	etcekdiris	biz -cek	biz etcek
Ç2K	-cekdirsiɲiz	etcekdirsiɲiz	-cekdirsiɲiz	etcekdirsiɲiz	siz -cek	siz etcek
Ç3K	-cekdir(ler)	etcekdir(ler)	-cekdir(ler)	etcekdir(ler)	ola(r) -cek	ola(r) etcek

Örnekler:

[inni dʒa:j **θaldʒaʁ** ono do.] 0501210701/12

[ʃuno barajli dijdı. inni oʁlollo **ʃʁaʁdʒaʁ** dijdı.] 0502111403/55

[onno bermeθem **næ:dʒdʒek.**] 0504210601/116

[bermeθeŋ yθyŋθ **ðʁandʒaʁ** θeŋ ʃta:jda dijdım janqa:.] 0504210601/116

[jo:q inni kim **marɖʒaʁ** ola:da. 0504210602/84

[maʃʃi:n **aldʒaʁ** dijdı allı ...] 0505220203/3

[hæni:m gøʁøn jerim bilən jerim də: paχti:rla doʁurθʁan **ajʃdʒaʁ.**] 0505230501/11

[ohom gø:ki muʁna dija: edʒba:ra **gidʒdʒek** mi dija: men θeni ʃʁaʁarajın nıja:..]

0501220601/15

[θonro ʃo æmi:rkæbi:re **yıʃdʒek** dijdı.] 0501231304/16

[darʁamali, θuw ni:rden **ıʃdʒek** bir de daʃ.] 0504210602/75

[mem mi[en ʃa:j **ıʃdʒek** dijiğ gallı.] 0504210602/132

[derja: **giʃdʒek** mi dija: gidej[ı dija:k.] 0504220101/3

[gudoluʁa varanna bir ɛme də:dem aj jo:q bir øjø iki giʒð bolmoja: bir giʒð **berdʒek**

dıjdı bolor ʃo dijdı.] 0505220201/3

[turdʒoq bolomuðða ikinni:n a:ra inni gyn jaʃʁub barja: **giʃdʒek** inni øj[ødøŋ θonro.]

0505230501/52

[jo:q mi[let jo:q dija:θan **boldʒoq.**] 0501210703/7

[i:ðʁannan na buuta:da bir θet **wurdʒoq** dijdıle bir θeddiʃa:j dijip.] 0502111402/11

4.2.2.2. Tasarlama Kipleri

Tasarlama kipleri şart, emir ve gereklilik olmak üzere üç alt başlık biçiminde ele alınacaktır:

4.2.2.2.1. Şart Kipi

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde olduğu gibi İran Yomut ağzı ile ilgili derlemde de şart kipi, /-sA/ eki ile yapılmakta olup iyelik kökenli şahıs ve sayı ekleriyle birlikte çekilmektedir:

Çizelge 50. Şart Kipi

Şart Kipi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-sAm	etsem	-sAm	etsem
T2K	-sAŋ	etseŋ	-sAŋ	etseŋ
T3K	-sA	etse	-sA	etse
Ç1K	-sAk	etsek	-sAk	etsek
Ç2K	-sAŋIz	etseŋiz	-sAŋIz	etseŋiz
Ç3K	-sA(lAr)	etse(ler)	-sA, -sAlA(r)	etse, etsele(r)

Türkmen Türkçesinde şart kipinde çekimlenmiş fiiller ile Farsça kökenli /eger/ [eyer] (yeni Farsçada [æge]) edatının kullanılması yaygın olarak tercih edilmektedir:

[eyer]

[eyer fuwa:da bolθo] 0502111401/45

[eyer a:dam mola:θa] 0502113101/11

[ajθθam θana eyer] 0508120101/28

[fıuqmali bolθoq eyer] 0508120101/69

[eyer di[ɣ]len bolja:n bolθa:ni] 0509210401/12

[eyer geğip bi[θe] 0510110101/15

[eyer fuwa:da bolθo] 0502111401/45

[æge]

[æge men gitmeθem] 0508110603/5

Örnekler:

T1K

[ajθθam] 0501241701/17; [çijɣurθa] 0505220201/8; [çijɣurθam] 0505220201/8;
[dijθeŋ] 0508120101/24; [wurθoN] 0508120101/24; [bermeθem] 0504210601/116;
[bermeθeŋ] 0504210601/116; [dijθem] 0505230502/42; [gitmeθem] 0508110603/5;
[bolθom] 0501121802/1; [gørθøm] 0508120101/45

T2K

[alθaN] 0501110201/12, 0501231301/32; [dija:θaN] 0501210703/7; [barθaN]
0502111403/10; [GaðθaN] 0504210601/17; [i:ðarlaθaN] 0504210601/49; [Ga:lmaθaN]
0504210201/26; [oqi:maθaN] 0504210202/18; [gaharlanθaN] 0504210202/20; [wurθoN]
0504210202/20; [bejdijmeθeŋ] 0505220204/19; [θefe|eθeŋ] 0501220501/4; [dijθeŋ]
0501231303/2; [ekθeŋ] 0502111401/29; [eθθeŋ] 0504120701/31; [bermeθeŋ]
0504210601/116; [gøððeθeŋ] 0504210203/21; [gejθeŋ] 0504220101/31; [gørθeŋ]
0504220301/13; [wrenθeŋ] 0504220302/30; [getirθeŋ] 0505110901/14; [gi:rθeŋ]
0505220204/17; [urθoN] 0501231201/8; [oturθoN] 0501231303/59; [bolθoN]
0504220801/21; [GujθoN] 0504220302/16; [oqløθoN] 0504220302/19; [juwθoN]
0504220302/52; [GojθoN] 0504220302/61; [gørθøŋ] 0501110201/11; [dyfyrθøŋ]
0505230901/14

T3K

[ge|a:θa:] 0501122201/17; [βola:θa] 0501122201/17; [go:ri:θa] 0501231201/29;
[mola:θa] 0502113101/11; [molmoθo] 0502113101/11; [ʃwaqθa] 0504210601/33;
[jaʋmaθa] 0504210203/71; [çi:ʃarθa] 0504220302/11; [çiʃwaɪrθa] 0505220201/8;
[ʃwaqθa] 0505220204/13; [eki|θe] 0501110201/12; [diji|θe] 0501210702/13; [jeθθe]
0501231301/64; [bi|meθe] 0501231304/29; [ijθe] 0502111401/20; [berθe]
0504120701/36; [bolθo] 0508120101/69; [eθθe] 0508120101/69; [ge|θe]
0510110101/20; [doʋurlonθo] 0501210701/15; [do:lθo] 0501231301/60; [durθo]
0505220204/15; [ø|θø] 050501240201/5; [gørθø] 01121801/28; [dyfθø] 0504210601/85

Ç1K

[barθaq] 0501110202/18; [tapθaq] 0502111402/4; [barθaq] 0505230501/62; [cajθθaq]
0505230501/62; [geʃmeθek] 0504220101/36; [geʃθek] 0504220101/44; [geʃmeθek]
0504220101/44; [yiθθek] 0510110101/21; [gøra:maθaq] 0508110605/20; [nurθoq]
0501110201/10; [bolθoq] 0509210401/13; [ø|møθøɣæ:] 0504210602/97; [ø|θøk]
0504210602/97

Ç2K

[aʝlanθaɳwɔð] 0501110204/8; [bolθoɳwɔð] 0504220102/10

Ç3K

[ɣwθθanθala] 0505230502/20; [i:ʃ|eθe|e] 0504220101/23

4.2.2.2.2. Emir Kipi

İran Yomut ağzında emir kipinin yapımı ölçünlü Türkmen Türkçesi ile genelde benzer niteliktedir; ancak Ç1K çekiminde bir ses türemesi sonucu ÖTm.'deki /-AII(:ɳ)/ yerine İYA.'da ekin farklı bir versiyonu olan /-AyII(:ɳ)/ kullanılır:

Çizelge 51. Emir Kipi

Emir Kipi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-AyIn	edeyin	-AyIn	edeyin
T2K	(eksiz)	et	(eksiz)	et
T3K	-sIn	etsin	-sIn	etsin
Ç1K	-AII(:ɳ)	edeli, edeli:ɳ	-AyII(:ɳ)	edeyli, edeyli:ɳ
Ç2K	-Iɳ(Iz)	ediɳ, ediɳiz	-Iɳ(Iz)	ediɳ, ediɳiz
Ç3K	-sIn(lAr)	etsin(ler)	-sIn, -sInlA(r)	etsin, etsin(le)

T1K

[ɑj kə:nø|ørdøn næ:m **ajdaɟin** men θana.] 0501210703/11

[men θeni **ʈuqarajin** ɳijæ:.] 0501220601/15 ohom

[meɳ ø:ðymdøn muθa:l **wurojin**.] 0505230502/51

[næ:me **dijejin** hajθuɳi tæ:ri:f **edejin**.] 0501110202/6

[ataθ øjynnø ajruɳli **dijdirmæ:jin** ɳijp ɡa:jna:kalama **gidejin** ɳijp fejdijpdir paɣi:r.]

0501121802/16

[næ:viɟejin ɡarruluqdaɳdur næ:medend̃ir biɟemo:q.] 0501231303/1

[men ʃuɳ ja:nna baruɳ θoka:l **edejin**.] 0502111403/17

[onnon bi alla: ræhmeti: diɟdi men ækidejin ɡyrɣønn **oqudaɟuɳ bejdejin fejdejin**.]

0502113101/3

[ʃo i:ʃa:ni men **getirejin** θiðe uɳa:m **edejin** ɳijæ:.] 0504210602/35

[buula:jda atava:j dʒa:farva:j wurʃupduur **dijejin** hennek gaðuup.] 0504210602/95

[gi:dʒe bi:ri bir ja:l **verejin** ja:ruum ʊrja:l **verejin** garaθuwdon θuw getirθeŋ

dijiv i:veripdir e|ime yir ða:t berip.] 0505110901/14

[men **gidejin** nijdi.] 0508110603/4

[a:jda bir milju:n iki milju:m **merejin**.] 0510110101/15

T2K

[inni fuwa:t θen ʃono **dij** a:jda bir milju:n iki milju:m **merejin** **gel** dæ:deŋ ja:nna **geð ðij**
eyer geðip bi|θe.] 0510110101/15

[onno θen **bar** dijdi.] 0505230501/28

[oloqo:m **mol** di:plomu:n **al** da:neʃga: **yit** dijdin.] 0501231301/42

[ma:jäðʒa:n nijdim **al** dekordo **boj** ʃuni dijdin.] 0501231301/54

[jo: jo:q **geʃ geʃ** geʃtik ʃonnon.] 0504220101/59

[hɔwwɔ **goj** ta:vaxi da bereket jaθuun doxa: **et** ...] 050911501/6

[balha:n nijdim **bol** okulɟuxuun dijdin.] 0501231301/39

T3K

[oklollon iʃine **alθuun** ðena:na dijipdir eðʒa:ða dijipdir.] 0501240201/19

[... kæ: waʃt **ge|a:maθuun** i:ðuunwiððan.] 0504210203/21

[hɔwwɔ **goj** ta:vaxi da bereket **jaθuun** doxa: **et** ...] 050911501/6

[χuda:j ʃonnon **θaqla:wərθin** dʒa:n χuda:j.] 0501221301/9

[aʒ gøðyŋ jamalluq **gørmøθin**.] 0501231301/49

[eneŋ ata:n **æveriverθin** θana dijdin.] 0501231301/51

[alla: ræhmet **eθθin**.] 0502113101/61

[θið deymel |æ: geʃʃig **giθθin** ða:t deymæ:ŋ ðijæ:.] 0504210203/9

[hejwa:n **gejθin** uNθa:n **gejθin**...] 0504210203/53

[fejðip jyð a:q **bolθun** bir kita:vi fʃuqardi.] 0501121801/30

Ç1K

[ʃuNo **baraɟli** dijdı.] 0502111403/55

[... ʃa:v **edeɟli** muNı nıjıɟp.] 0501121801/29

[buɫara bið nem **etmæ:ɟli gideɟli:ŋ** kəmøɟø dija:..] 0501242201/13

[aɟ bava: ɟi na:muθ **edeɟli:ŋ**.] 0501242201/21

[næ:me dijb bið jer ɟuwaɾt **bereɟli** fala:n **edeɟli** diɟip.] 0501242201/22

[derja: ɟıfðzek mi dija: **gideɟli** dija:k.] 0504220101/3

Ç2K

[ja:nuwuððæ:ki bir guɫoɟ **aθuN** dijdı.] 0504220101/61

[muN θið ðija: ɟeɫıŋ dija: esteχda:m **molun** ðija: æɾtefde dija:..] 0501220601/23

[ʃoN guʃaɫuNı **berıŋ** ...] 0504210601/119

[**geɫıŋ** ækidiŋ ta:vaɟi ... **ækidiŋ**.] 050911501/4

[nama:ði qa:ɟim **ediŋ** meni ja:tlamaq dʒæhætinnen nıjıɟpdir.] 0509210401/9

Ç3K

-

4.2.2.2.3. Gereklilik Kipi

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde /-mAll/ eki ve zamir kökenli şahıs ve sayı ekleri ile birlikte yapılan gereklilik kipi, İran Yomut ağzında da aynı şekilde kullanılmaktadır. Ancak bu ağızdaki baskın eğilim, söz konusu fiilin şahıs ve sayı ekleri ile çekimlenmesinin yerine şahıs zamirleri ile yapılması yönündedir:

Çizelge 52. Gereklilik Kipi

Gereklilik Kipi						
	ÖTm.		İYA.			
	Yapı	Örnek	Yapı A	Örnek	Yapı B	Örnek
T1K	-mAlIdIrIn	etmelidirin	-mAlIdIrIn	etmelidirin	men -meli	men etmeli
T2K	-mAlIdIrsIḡ	etmelidirsiḡ	-mAlIdIrsIḡ	etmelidirsiḡ	sen -meli	sen etmeli
T3K	-mAlIdir	etmelidir	-mAlIdir	etmelidir	o(l) -meli	o(l) etmeli
Ç1K	-mAlIdIrIs	etmelidiris	-mAlIdIrIs	etmelidiris	biz -meli	biz etmeli
Ç2K	- mAlIdIrsIḡIz	etmelidirsiḡiz	- mAlIdIrsIḡIz	etmelidirsiḡiz	siz -meli	siz etmeli
Ç3K	- mAlIdIr(lAr)	etmelidir(ler)	- mAlIdIr(lAr)	etmelidir(ler)	ola(r) -meli	ola(r) etmeli

Örnekler:

[nija:**mali**] 0501110204/5; [baɣlam**mali**] 0501110204/19; [θala:**mali**] 0501210701/15
[jat**mali**] 0501210702/11; [barm**mali**] 0501210702/13; [ɟajt**mali**] 0501210702/13;
[af**mali**] 0501220501/5; [ɟuja:**mali**] 0501220501/13; [ɤa:l**mali**] 0501241701/14;
[θaqlam**mali**] 0501241701/15; [jaqm**mali**] 0504210601/19; [ɤað**mali**] 0504210601/32;
[ajtm**mali**] 0504210601/64; [bol**moli**] 0504210601/88; [θaɤ**mali**] 0504210201/84;
[mer**meli**] 0504210201/84; [ɤuj**mali**] 0504210201/88; [oqɨ:**mali**] 0504210201/97;
[qwɨl**mali**] 0504210201/97; [θaqlam**mali**] 0504210202/23; [wura:ma:**li**] 0504210202/23;
[barm**mali**] 0504210202/24; [ba:ɤlam**mali**] 0504210203/39; [yða:**mali**] 0504210203/71

Bağlam içerisinde kullanılan örnekler:

[ja:ɤuɨ̃ ɤɔwdɔp jaqm**mali** etiŋi ða:duɨ̃ ɤɔwdɔp juwmoli.] 0504220302/2
[ohom ja:ɤuɨ̃ ɤɔwi jaɣup etiŋ atup oθom bir emeɾæ:k ba:r a:χuri: ɤɔwɥ**rmali** ɤɔwi
ɤuðart**mali**.] 0504220302/3

[iʃine ø:ðyŋ ba:r aχuri:m burdzuni na:rda:nuuni o ða:tlari eða:falandurdzaq ʃolθon
taɣama ɣetirdzek ʃolθon ø:ðyŋ guja:**mali** o ða:tlaru da.] 0504220302/6

[kæ:di:nĩ ne tʉwi:ni gujdzog bolonðo ʃuqara:**mali**.] 0504220302/20

[θyðmø dø va:r aχuri:m biʃirdzek bolθon θuwun atar**mali** θuwuni kuj**moli** θuwun
ɣajna:nna tʉwʉθini gujup θyð**møli**.] 0504220302/22

[ohom øðyŋðøn nø bi ða:tlan ø:nθæ: ø:ðyŋ... θyjdyn ɣəwdzə ɣajnat**mali** biʃir**meji**
baθur**mali** θəwʉt**mali**.] 0504220302/34

[ɣəwdz edip juwup θuwdzakaðuni θarqurru:p ja:ɣun jaqɪ:pdzʉq ɣəwʉr**mali**.]
0504220302/53

[kefir ʃafaq da da:ɣla:nda mu:nĩ na ja:ɣuni jaqʉp ɣəwdz edip dæ:ni da:ɣla**mali**.]
0504220302/60

[ɣəwdz edip da:ɣla**mali**.] 0504220302/62

[ʃindzire balli gudo ʃolʃum ʃindzire. o do inni øjəra:**mali** øɣli va: i:ʃa:llaθa
ʃuqara:ra:**mali** ɣi:ðʉ va:.. huda:ja ʃykyr.] 0505230501/66

[ði:l a:χu:m mola:**mali** øɣlollo θonra:ni her kim i:ʃ ɣi:en bolli.] 0508110601/6

[ohom men ne doɣruθi ø:ðym ʃæhəriŋ iʃinnen øj edza:r al**mali** ʃollum bir jene vir do:θ
øɣlom ma:di kymøʃtʃ øɣlon ʃo ɣi:en iki ʃolup øj edza:r allʉq da:..] 0508120101/54

[ʃu biðe bir emri ʃerʔi: ki χuda:j taɣala: biðe byjyripdir ki: nama:ð oqij**mali**.]
0509210401/10

[ʃu nama:ð oqulon waɣtʉnna da χuda:jɪn ja:di ɣi:en oqij**mali**.] 0509210401/11

[ʃy jyrøk bi:en bið nama:ð oqij**mali** ʃolja:n bolθoq alla:nu:n ja:di ɣi:en bið
oqij**mali** ʃolja:n bolθoq ɣaflat dija:m mir keθeɭi ajir**mali** høkma:n χa:hi neχa:hi biðin
jyrøɣmiððen.] 0509210401/13

[həwwə her o:βa:q barθaq ʃuma:t hæ:ki:mið ba: da: ɣa:lma:na dza:jimʉð ba:
dijæ:**meji**. behvæzɪ:...] 0501110202/18

[ekin pekin jo:q. barup tofɔɖɔko bari:ntʃa: ma:lunɪ qɔwɪg gø:βørmelɪ.] 0501120601/7

[bɯmahala: næ:me guwʃi: hemme jerde. havarlaʃuvmelɪ.] 0501210702/16

[ʃuma:t ʃonɪ va: dæ: mi ba:mdan deʃɪp joqordom ma: dæ: mi getirmelɪ da: neme
θi:mlari ɖa:tlari. oni kim etdiriv oti:.] 0501231301/78

[θen ø:ðyŋ ʃikæ:jet bermelɪ.] 0501231301/101

[aj onno ʃo cuʃi bedʒermelɪ ɖa:d etmelɪ.] 0501231302/13

[næ:me diʃθeŋ ajduvmelɪ.] 0501231303/2

[etmelɪ i:ʃi ɖa:di va: βolθo dijdɪm ʃoma:re ɖa:t berdim biðe ette[a: yera:ka dijdɪm.]
0501231304/22

[bið gija:faθuɪni tani:p gøɾømyððe bilja:q oklonuɪn ɖa:t bilmelɪ ja: bilmelɪ læ:diyiɪni
nijdi.] 0501231304/37

[ʃuɪnnan θuwi næ:me dije viɛn getirmelɪ ulok viɛn getirmelɪ.] 0504210602/76

[dijæ:ni θaqlaɖɔaq bolθon waɣtuɪnna θaɕmalɪ waɣtuɪnna ijmini mermelɪ.]
0504210201/84

[bo:tloja: bo:tla:nnan θonro bir myddet kə:ʃøj emdirmelɪ.] 0504210201/85

[θaɕmalɪ læ:. onnon θonro ijmini mərættep bermelɪ.] 0504210201/86

[bir el viɛ deʃwɛɫɪŋ a:damθuɪni gøððæ:g geðmelɪ bir el viɛ cuʃu gøððæ:g geðmelɪ
doɕɾuθi... havarda:r βolup.] 0504210203/20

[iki nefer βolup gidiɫjæ: bi:ri:ŋ cuʃi gøððeθeŋ bi:ri:ŋ ʃi maʃʃi:llari gøððemelɪ ʃi kæ:
waɕt geɫa:maθuɪn i:ðuɪmɯððan tɛwɛɾɛŋŋi co:ri:β otur diʃɪp.] 0504210203/21

[ajnuɪ mir keɫteɾiŋ arqaθuɪna ku:ləpɔʃti: ja:ndɔaɕ edip keɫteɾiŋ arqaθuɪna ʃuɪni
gejdirmelɪ.] 0504210203/38

[taɕɾi:ben dyʃyɪŋʃæ: da: θeŋ elɪŋ da:rluɪnnɪ ɖa:duɪni ohom ʃondzyɾø bolup gitmelɪ
bolja:q.] 0504220101/4

[aj bir θa:kaɫ ja:ruɪm θa:kaɫdan onno do ʃaɕ ʃekig gitmelɪ.] 0504220101/46

[θuwunī ba:r a:χuri:m kæ:n ɒwɒdɒn nahar eʃdʒek bolθɒn bir meðenn **etmeli.**]

0504220302/12

ne di:r **etmeli** ne ʃepbiy **etmeli.**] 0504220302/25

[onī ba:r a:χuri:m bir ɒwdʒɒ **etmeli** takama getirmeli.] 0504220302/27

[ohom øðyŋðɒn nɒ bi ða:tlan ø:nθæ: ø:ðyŋ... θyjdyn ɒwdʒɒ ɟajnat**mali** biʃirmeli

baθurmali θɒwɒt**mali.**] 0504220302/34

[ɒwdʒɒ biʃirip muɫa:ʒimdz edip onī baθurup ʃejt**etmeli.**] 0504220302/38

[etjæ:n ða:duwī ɒwdʒɒ vir ijer ja:nak **etmeli.**] 0504220302/59

[buɫan øji. iki:mið næ:me ojn**omoli** ʒolθo ʃarχ θyrmeli mi jø:nø ojn**omoli** mi mederθæ:

git**etmeli** mi iki:mið denɟik biðin.] 0508110605/4

[bi:rī yi:riniŋ øjynnɒn ʃørøk di**lemeli** ʒolθo do jorta:qadʒuq bara:ja:duɫa.]

0508110605/17

[emma: øj]ømmøk mowrɛdde toj **etmeli** mowrɛdde a:jænde bærna:mæ:ŋ næ:me

dijθeŋ...] 0508120101/71

[inni juwɒʃ juwɒʃdon at min**etmeli.**] 0510110101/12

İstek Kipi

Fiil kökü veya gövdesine /-A/ ekinin ilave edilmesi ile yapılan istek kipi, Türkmencede kullanılmaz ve sadece klasik edebiyatta görülen arkaik bir biçim şeklinde muhafaza edilmektedir. İYA. ile ilgili derlemde bu fiilin herhangi bir örneğine rastlanılmamaktadır.

4.2.2.3. Fiillerin Birleşik Çekimleri

Fiillerde birleşik çekimleri bölümlerinde sırasıyla hikâye birleşik çekimi ve rivayet birleşik çekimi el alınmaktadır:

4.2.2.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi

Hikâye birleşik çekimi başlığı altında geniş zaman hikâyesi, şimdiki zaman hikâyesi, belirsiz geçmiş zaman hikâyesi, gelecek zaman hikâyesi ve gereklilik kipinin hikâyesi açıklanacaktır.

Bunu da yerinde hatırlatmak lazım ki İYA. ile ilgili hazırlanan derlemde şart kipinin hikâyesinin örnekleri (örneğin: etse(y)dim) kullanılmamaktadır. Ayrıca günümüz Türkmen Türkçesinde istek kipinin hikâyesi de (örneğin: ede(y)dim) bulunmamakta ve sadece klasik edebiyatta görülen eski bir biçim olarak bilinmektedir.

Geniş Zaman Hikâyesi

Geniş zaman eki /-Ar/'ın sonuna /-dI/ eki ilave edilerek yapılmakta olup şu şekilde çekimlenmektedir:

Çizelge 53. Geniş Zaman Hikâyesi

Geniş Zaman Hikâyesi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-ArdIm	ederdim	-Ar(t)dIm	eder(t)dim
T2K	-ArdIñ	ederdiñ	-Ar(t)dIñ	eder(t)diñ
T3K	-ArdI	ederdi	-Ar(t)dI	eder(t)di
Ç1K	-ArdIk	ederdik	-Ar(t)dIk	eder(t)dik
Ç2K	-ArdIñIz	ederdiñiz	-Ar(t)dIñIz	eder(t)diñiz
Ç3K	-ArdI(lAr)	ederdi(ler)	-Ar(t)dI, -Ar(t)dIIA(r)	eder(t)di, eder(t)dile(r)

Çizelge 53'te görüldüğü üzere İran Yomut ağzındaki geniş zaman hikâyesi örneklerinde bazen geniş zaman eki /-Ar/'dan sonra /t/ sesinin türemesi gözlemlenebilir.

T1K

[hiñji][lenerdim] 0505230901/13; [biñirerdim] 0508110601/24

T2K

-

T3K

[tutardi] 0502111403/36; [ʃafuɫardi] 0502113101/66; [alardi] 0504210602/137;
[ga:lardi] 0504210203/15; [alardi] 0508110605/18; [durūlonordi] 0501120601/11;
[βolordi] 0501120601/12; [wurordi] 0502113101/61; [gɔwɨ wolordi] 0502113101/65;
[ʃafuɫardi] 0502113101/66; [bolordi] 0502113101/66; [gɔrqordi] 050911501/19;
[ekiɫerdi] 0502113101/18; [ʃfekerdi] 0502113101/75; [eʃderdi] 0504210602/124;
[giderdi] 0504210602/143; [ækiderdi] 0505110901/20; [bedʒerderdi] 0505110901/21;
[βolordi] 0505230502/42; [ɛwrɛderdi] 0508110601/9; [vererdi] 0508110601/9; [bolordi]
0508110605/24; [βolordi] 0501120601/12; [gɔrɔrordi] 0504210601/102; [giderdi]
0504210602/143; [θyrɔrordi] 0504210602/143

[dijertdi] 0501121801/14; [gyrrɨn ɯerertdi] 0504220802/6; [oqɨjartdi] 0504210202/15

Ç1K

[geɫerdik] 0501120601/13; [ekerdik] 0502113101/18; [tikerdik] 0502113101/20
[giderdik] 0504210601/74; [minerdik] 0508110601/25; [geʃfiredik] 0508110605/23;
[dyʃɔrdik] 0501120601/12

[molortduɯq] 0502111402/10; [edertdik] 0502111402/10; [geʃfiredtdik] 0504110301/16;
[geðertdik] 0505120301/4, 0505120301/5

Ç2K

-

Ç3K

[ederdi]e] 0502113101/54; [getirerdi]e] 0505230502/42; [ge]erdi]e] 0505230502/42

[ewert**di**]e] 0501121802/5; [dijert**di**]e] 0501121802/6, 0501121802/7; [etmert**di**]e]
0504110301/14

Şimdiki Zaman Hikâyesi

Şimdiki zaman hikâyesi İYA.'da ÖTm.'ye benzer şekilde /-yA:r/ eki ile yapılan şimdiki zaman çekiminin sonuna /-dl/ ekinin ilave edilmesi ile yapılmaktadır; ancak -yA:r ekinin sonundaki /r/ sesi (şimdiki zaman bölümünde de açıklandığı gibi; bk 4.2.2.1.2. Şimdiki Zaman) genelde düşürülür ve /-dl/ ekinden önce ses türemesi sonucu bir /t/ eklenebilir.

Söz konusu fiilin çekimi şu şekildedir:

Çizelge 54. Şimdiki Zaman Hikâyesi

Şimdiki Zaman Hikâyesi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-yA:rdIm	edyä:rdim	-yA:(r)(t)dIm	edyä:dim, edyä:tdim,
T2K	-yA:rdıñ	edyä:rdıñ	-yA:(r)(t)dIñ	edyä:dıñ, edyä:tdıñ
T3K	-yA:rdI	edyä:rdi	-yA:(r)(t)dI	edyä:di, edyä:tdi
Ç1K	-yA:rdIk	edyä:rdik	-yA:(r)(t)dIk	edyä:dik, edyä:tdik
Ç2K	-yA:rdIñIz	edyä:rdıñiz	-yA:(r)(t)dIñIz	edyä:dıñiz, edyä:tdıñiz
Ç3K	-yA:rdIIAr	edyä:rdi(ler)	-yA:(r)(t)dI, -yA:(r)(t)dIIA(r)	edyä:di, edyä:tdile(r)

T1K

[biɭjæ:dim] 0504210601/59, 0508120101/55

[etjæ:tdim] 0501110203/3; [dijæ:tdim] 0501231301/26; [etjæ:tdim] 0504220802/13

T2K

-

T3K

[oturja:di] 0504120701/2; [bolja:di] 0504220101/8; [gorquðja:di] 0504220301/21;

[oqijja:di] 0505120301/19; [geɭjæ:di] 0502111401/45; [dijæ:di] 0502113101/77;

[gidjæ:di] 0504220301/42

[geɭjæ:tdi] 0501110202/17; [geɭjæ:tdi] 0504220102/8; [ɸekmejæ:tdi] 0508110602/6;

[bermejæ:tdi] 0508110603/12

Ç1K

[ækitjæ:dik] 0504220802/3, 0504220802/2

[etmejæ:tdik] 0501110202/14; [etjæ:tdik] 0501110202/16; [eɸitjæ:tdik] 0505230502/6

Ç2K

-

Ç3K

[dijæ:di[e] 0502111403/23, 0505230502/57

Belirsiz Geçmiş Zaman Hikâyesi

Zarf fiil yapıcı /-Ip/ ve iyelik kökenli şahıs ve sayı ekleriyle yapılan bu fiil kipi, İYA.'da

ÖTm.'ye benzer biçimde kullanılmakta olup şu şekilde çekimlenmektedir:

Çizelge 55. Belirsiz Geçmiş Zaman Hikâyesi

Belirsiz Geçmiş Zaman Hikâyesi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-Ipdlm	edipdim	-Ipdlm	edipdim
T2K	-Ipdlı	edipdin	-Ipdlı	edipdin
T3K	-Ipdl	edipdi	-Ipdl	edipdi
Ç1K	-Ipdlk	edipdik	-Ipdlk	edipdik
Ç2K	-Ipdlınlz	edipdiniz	-Ipdlınlz	edipdiniz
Ç3K	-Ipdl(lAr)	edipdi(ler)	-Ipdl, -IpdlA(r)	edipdi, edipdile(r)

T1K

[wørypdim] 0502111403/22

T2K

-

T3K

[fıuqupdı] 0504210601/93

Ç1K

[gøfypdik] 0501110203/12

Ç2K

-

Ç3K

[gø:βøripdi[e] 0502111403/10

Gelecek Zaman Hikâyesi

/-cAk/ eki almış olan fiil kökü veya gövdesine eklenen /-dI/ eki ile yapılan gelecek zaman hikâyesi kipinin kullanımı ÖTm. ve İYA.'da benzer niteliktedir ancak derlem içerisindeki örnekleri oldukça seyrek:

Çizelge 56. Gelecek Zaman Hikâyesi

Gelecek Zaman Hikâyesi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-cAkdIm	etcekdım	-cAkdIm	etcekdım
T2K	-cAkdIŋ	etcekdıŋ	-cAkdIŋ	etcekdıŋ
T3K	-cAkdI	etcekdı	-cAkdI	etcekdı
Ç1K	-cAkdIk	etcekdık	-cAkdIk	etcekdık
Ç2K	-cAkdIŋIz	etcekdıŋız	-cAkdIŋIz	etcekdıŋız
Ç3K	-cAkdIIAr	etcekdı(ler)	-cAkdI, -cAkdIIA(r)	etcekdı, etcekdile(r)

T3K

[giŋdʒekdi] 0508110603/10; [boldʒoqdi] 0505230901/14

Gereklilik Kipinin Hikâyesi

/-mAlI/ eki almış olan fiil kökü veya gövdesine eklenen /-dI/ eki ile yapılan gereklilik kipinin hikâyesinin kullanımı ÖTm. ve İYA.'da (bazı örneklerde /-dI/ öncesi /t/ sesinin eklenmesi hariç) benzer niteliktedir; ancak derlem içerisindeki örnekleri seyrekler:

Çizelge 57. Gereklilik Kipinin Hikâyesi

Gereklilik Kipinin Hikâyesi				
	ÖTm.		İYA.	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-mAlIdIm	etmelidim	-mAlI(t)dIm	etmeli(t)dim
T2K	-mAlIdIḡ	etmelidiḡ	-mAlI(t)dIḡ	etmeli(t)diḡ
T3K	-mAlIdI	etmelidi	-mAlI(t)dI	etmeli(t)di
Ç1K	-mAlIdIk	etmelidik	-mAlI(t)dIk	etmeli(t)dik
Ç2K	-mAlIdIḡIz	etmelidiḡiz	-mAlI(t)dIḡIz	etmeli(t)diḡiz
Ç3K	-mAlIdIIAr	etmelidi(ler)	-mAlI(t)dI, -mAlI(t)dIIA(r)	etmeli(t)di, etmeli(t)dile(r)

T1K

-

T2K

-

T3K

[ga:lmalũli] 0508120101/52

Ç1K

[oqiɟmalũluq] 0504110301/6; [gaɟmalũluq] 0508110603/20

Ç2K

-

Ç3K

[molmolutduula] 0508110601/7

4.2.2.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi

Bir kip eki almış fiile -i fiilinin belirsiz geçmiş zaman biçiminin ekleşmiş hâlinin ilave edilmesiyle yapılan rivayet birleşik çekiminin açıklanılacağı bu bölümde geniş zaman rivayeti ve şimdiki zaman rivayeti çekimleri ele alınacaktır.

Türkmen Türkçesi ve ağızlarında belirsiz geçmiş zaman kavramını ifade etmek için /-mİş/ veya /-mİşdIk/ ekleri veya /eken/ edatı kullanılmaktadır. /-mİş/ ve /eken/ ÖTm.'de kullanılırken /-mİşdIk/ eki Yomut ağzına mahsustur. /eken/ edatının İran Yomut ağzında kullanıldığına hiçbir derleme sahamızda rastlanılmadı.

İYA.'da belirsiz geçmiş zaman eki olarak -mİş ve -mİşdIk ekleri aynı fonksiyonda kullanılmaktadır (bk. 4.1.5.3. Belirsiz Geçmiş Zaman Kipi). Rivayet birleşik çekimi de bu nedenle her zaman ikili biçimde ortaya çıkabilir (örneğin: edermişim/edermişdiğim vb.).

Türkmen Türkçesinde belirsiz geçmiş zaman rivayeti (örneğin: edipmişim, edenmişim vb.), gelecek zaman rivayeti (örneğin: etcekmişim vb.), şart kipinin rivayeti (örneğin: etse(y)mışim vb.) ve gereklilik kipinin rivayeti de (örneğin: etmelimmişim vb.) kullanılmaktadır; ancak bizim İran Yomut ağzı ile ilgili hazırladığımız derlemde bunların hiçbirinin örneklerine rastlanılmadı.

Geniş Zaman Rivayeti:

Geniş zaman rivayeti, geniş zaman kipine /-mİş/ veya /-mİşdİk/ belirsiz geçmiş zaman eklerinin ilave edilmesi ile yapılmaktadır; örneğin: edermişim, edermişdiğim vb. Derlemde bu biçimin örnekleri oldukça kısıtlıdır.

Çizelge 58. Geniş Zaman Rivayeti

Geniş Zaman Rivayeti						
	ÖTm.		İYA.			
	Yapı	Örnek	Yapı A	Örnek	Yapı B	Örnek
T1K	-ArmİşIm	edermişim	-ArmİşIm	edermişim	-ArmİşdİgIm	edermişdigim
T2K	-Armİşİn	edermişin	-Armİşİn	edermişin	-Armİşdİgİn	edermişdigin
T3K	-Armİş	edermiş	-Armİş	edermiş	-Armİşdİk	edermişdik
Ç1K	-ArmİşImIz, -ArmİşIk	edermişimiz, edermişik	-ArmİşImIz, -ArmİşIk	edermişimiz, edermişik	-ArmİşdİgImIz	edermişdigimiz
Ç2K	-ArmİşİnIz	edermişin	-ArmİşİnIz	edermişin	-ArmİşdİgİnIz	edermişdiginiz
Ç3K	-Armİş(lAr)	edermiş(ler)	-Armİş(lAr)	edermiş(ler)	-Armİşdİk (lAr)	edermişdik, edermişdikle(r)

T3K

[gidermişdik] 0502113101/49; [onorormuşduq] 0502113101/58

Şimdiki Zaman Rivayeti:

Şimdiki zaman rivayeti, şimdiki zaman kipine /-mİş/ veya /-mİşdİk/ belirsiz geçmiş zaman eklerinin ilave edilmesi ile yapılmaktadır; örneğin: edyâ:rmişim, edyâ:rmişdiğim vb. Derlemde bu biçimin tek bir örneğine rastlanıldı.

Çizelge 59. Şimdiki Zaman Rivayeti

Şimdiki Zaman Rivayeti						
	ÖTm.		İYA.			
	Yapı	Örnek	Yapı A	Örnek	Yapı B	Örnek
T1K	-yA:rmIşIm	edyä:rmışım	-yA:rmIşIm	edyä(r)mişim	-yA:rmIşdIgIm	edyä(r)mişdigim
T2K	-yA:rmIşIñ	edyä:rmışıñ	-yA:rmIşIñ	edyä:(r)mişıñ	-yA:rmIşdIgIñ	edyä:(r)mişdigiñ
T3K	-yA:rmIş	edyä:rmış	-yA:rmIş	edyä:(r)miş	-yA:rmIşdIk	edyä:(r)mişdik
Ç1K	-yA:rmIşImIz, -yA:rmIşIk	edyä:rmışımız, edyä:rmışık	-yA:rmIşImIz, -yA:rmIşIk	edyä:(r)mişimiz, edyä:(r)mişık	-yA:rmIşdIgImIz	edyä:(r)mişdigimiz
Ç2K	-yA:rmIşIñIz	edyä:rmışıñız	-yA:rmIşIñIz	edyä:(r)mişıñız	-yA:rmIşdIgIñIz	edyä:(r)mişdignız
Ç3K	-yAnmIş(IAr)	edyä:rmış(ler)	-yAnmIş(IAr)	edyä:(r)miş, edyä:(r)mişle(r)	-yAnmIşdIk, - yAnmIşdIkIA(r)	edyä:(r)mişdik, edyä:(r)mişdikle(r)

T3K

[bitirjæ:mişdik] 0503111201/20

Şimdiki zaman rivayeti ile ilgili örneklerin bu denli az olmasının asıl nedeni, muhtemelen bu çekimin şimdiki zaman eki /-yA:r/ ile yapılmasının yanı sıra sıfat fiil yapıcı /-yA:n/ ile de yapılıyor oluşu ve burada sıfat-fiil ekli yapının kullanımının tercih ediliyor olmasından kaynaklanmaktadır:

/-mIşdIk/ ekiyle:

/edyänmişdigim/, /edyä:nmişdigiñ/, /edyä:nmişdik/, /edyä:nmişdigimiz/,
/edyä:nmişdigiñiz/, /edyä:nmişdikle(r)/

Derlemde bu yapının örnekleri mevcuttur:

T3K

[dijæ:nmiʃdik] 0501110201/17; [getiriljæ:nmiʃdik] 0501220502/20; [gidjæ:nmiʃdik] 0504210601/82; [pejda:lanja:nmiʃdik[e] 0504220801/2; [gøʃyljæ:nmiʃdik] 0505110901/5; [gelinjæ:nmiʃdik] 0505110901/5; [gidiljæ:nmiʃdik] 0505110901/6; [θijlanja:nmuʃduq] 0501240201/20; [tafulja:nmuʃduq] 0504210601/81; [tapja:nmuʃduq] 0504210601/82;

Bu yapının bazı örneklerinde nm > mm ses olayı gerçekleşmiştir:

[eda:r etjæ:mmiʃdik] 0501220601/6; [jörījæ:mmiʃdik] 0501220601/13; [geljæ:mmiʃdik] 0504220102/8; [geljæ:mmiʃdik] 0504220801/9; [oqijjamuʃduq] 0502113101/54; [oqijjamuʃduq] 0502113101/56; [ja:ʃaja:mmuʃduq] 0504210602/40; [gatnaʃja:mmuʃduq] 0504220102/12; [a:_ varja:mmuʃduq] 0501231201/14; [bolja:mmuʃduq] 0501231303/63

/-mİş/ ekiyle:

/edyänmişim/, /edyä:nmişin/, /edyä:nmiş/, /edyä:nmişimiz/ veya /edyä:nmişik/, /edyä:nmişiniz/, /edyä:nmişle(r)/

Derlemde bu yapının tek örneği bulunmaktadır:

T3K

[yijjæ:nmiʃ] 0504210601/16

4.2.2.3.4. Ketmerli Birleşik Çekim

Türkmen Türkçesi ve ağızlarında katmerli birleşik çekimleri (örneğin: yazsa(y)mışım vb.) nadiren görülse de derlemimizde İran Yomut ağzında kullanıldığına dair herhangi bir örneğe rastlanılmadı.

4.2.2.4. Tasvir Fiilleri

Tasvir fiilleri bölümünde yeterlilik, tezlik, süreklilik ve istek kavramlarını ifade etmek üzere kullanılan biçimler sırasıyla ele alınacaktır:

4.2.2.4.1. Yeterlilik

Türkiye Türkçesinde de olduğu gibi İYA.'da yeterlilik tasvir fiili, asıl fiilin kökü veya gövdesine /-A/ ekinin eklenmesi ve ardından /bil-/ yardımcı fiilinin ilave edilmesi ile yapılmaktadır. /-Abil/ eki ile yapılan yeterlilik tasvir fiillerinin çekiminin örnekleri şu şekildedir:

/-Abil/

[dyfyndirevi]medim 0504120701/33, 0504120701/37; [durovi]mæ:ni 0504210203/62

Söz konusu kullanımdaki /-A/ ekinin daralması sonucu /-Ibil/ şekline dönüşmesi de bazı örneklerde görülmektedir:

/-Ibil/

[gidivi]medim 0501241702/21; [gidivi]enɑ:q 0501231301/14; [boluvi]mejæ:] 0505230502/23; [çwyvi]dʒeg 0508120101/39

4.2.2.4.2. Tezlik

Tarihî açıdan /-A/ eki ve /ber-/ yardımcı fiilinin ilave edilmesi ile yapılan ve tezlik kavramını içerisinde barındıran /-Aber/, zaman içerisinde ünlü daralması yoluyla /-Iber/ biçimine evrilmiştir. Bu eke günümüz Türkmen Türkçesinde ve İran Yomut ağzında tezlik tasvir fiilinin yapımında kullanılmaktadır:

/-Iver/

[ediver] 050911501/5; [æveriverθin] 0501231301/51; [ge[iver] 0501231303/17;
[gidiverdik] 0505230501/36; [aluverθin] 0501231301/61; [ajduverme[i]
0501231303/2; [ɟajduverjæ:] 0504210601/38; [havarlaɟuverme[i] 0501210702/16;
[θaluverjæ:] 0504210602/44

Derlemde bulunan dikkat çekici bir örnekte söz konusu ek hem ses uyumuna uygun bir
şekle getirilmiş hem de son sesteki /r/ sesi düşürülmüştür:

/-IvA/

[jaðuva] 0501121801/10

4.2.2.4.3. Süreklilik

Fiil köküne veya gövdesine /-A/ ekinin eklenmesi ve /goy-/ yardımcı fiilinin ilave
edilmesi ile yapılan süreklilik tasvir fiili, eski Türkmen Türkçesi ve klasik edebiyatında
/-A goy-/ şeklinde kullanılırken zaman içerisinde /-Agoy/ > /-aga/ > /-A:y/ > /-A:/ veya
/-a:/ (örneğin: edegoy-, edaga-, edä:y-, edä:- veya eda:-) şeklinde bir değişime uğramış ve
hâlihazırda ÖTm.'de /-A:y/ şeklinde kullanılmaya başlanmıştır.

Türkmen ağızlarında yukarıdaki tarihî değişim sürecinin herhangi bir aşamasına
dair örnekler bulunabilir. Örneğin söz konusu ek, Göklen ağzının çoğunluğunda /-Agoy/
iken İran Yomut ağzında çeşitli şekillerde /-aga/ veya /-a:/ biçiminde kullanılmaktadır:

/-aga/

[ajdaɣar] 050911501/10, 050911501/18; [ge[aka] 0501231303/33; [keplaɣadi]
0501231303/18; [oqlaka] 0501231303/86; [oqlaɣajli] 0501231303/86

/-a:/

[bera:] 0501231303/49; [ge[a:] 0505230501/8; [ge[a:maθu:n] 0504210203/21;
[gøra:maθaq] 0508110605/20; [θala:malı] 0501210701/15; [ge[a:θa:] 0501122201/17;
[geʃa:pdu:r] 0501120201/5, 0501120201/6; [jeŋ[ıda:pdu:r] 050911501/9; [βola:r]
0504210602/68; [ʃuqara:malı] 0505230501/66; [cajda:ja:] 0504220301/4;
[ø[dyra:ja:n] 0504210602/41; [ura:] 0501231201/19; [ura:a:ja:q] 0508110605/12;
[ıʃa:θu:n] 0505230501/42; [tuta:θaNa:] 0504210203/16, 0504210203/17;
[goja:pθu:n] 0501121801/29; [guja:] 0505230501/43; [guja:ma:li] 0504220302/7;
[mola:malı] 0508110601/6; [nija:malı] 0501110204/5; [øjøra:malı] 0505230501/66;
[tafa:maθaq] 0508110605/13

Söz konusu /-aga/ ve /-a:/ telaffuzlarının bir karışımı olan /-a:ga/ ekinin örnekleri de derlemde mevcuttur:

/-a:ga/

[bera:ka] 0501231201/18; [gi:ra:ka] 0505220202/13; [tuta:ka] 0508120101/31;
[vera:ka] 0501231304/22

4.2.2.4.4. İstek

Fiil köküne veya gövdesine /-A/ ekinin eklenmesi ve /gör-/ yardımcı fiilinin ilave edilmesi ile yapılan istek tasvir fiili, eski Türkmen Türkçesi ve klasik edebiyatında /-A gör-/ şeklinde kullanılırken zaman içerisinde /-Agör/ > /-Awör/ > /-Awer/ (örneğin: edegör-, edewör-, edewer-) şeklinde bir değişime uğramış ve hâlihazırda ÖTm.'de /-Awer/ şeklinde kullanımını sürdürmüştür.

Söz konusu ek, İran Yomut ağzında /-Awer/ veya sonunda bir ses türemesi ile /-Aweri/ biçiminde görülmektedir:

/-Awer/

[guθθama:wer] 0501231304/21; [etmæ:werθin] 0501221301/18

/-Aweri/

[ge[eweri] 0501231301/84

4.2.3. Uyum Kategorisi

İran Yomut ağzında, Ölçünlü Türkmen Türkçesinde görüldüğü gibi özne ve fiil arasında kişi ve sayı bakımından uyum sağlanır; Aslında Türkçenin tabiatı gereği, fiillerde genel olarak tek bir ek, hem kişi hem sayıyı göstermekle yükümlüdür; örneğin aşağıda çekimlenen fiilde **-m**, **-η**, **-ø**, **-k**, **-ηız**, **-lar** ekleri, kişi ve sayı anlamlarını özne ile uyumlu bir şekilde göstermektedir:

Men bardı-**m**

Sen bardı-**η**

Ol bardı-**ø**

Biz bardı-**k**

Siz bardı-**ηız**

Olar bardı-**lar**

Elimizdeki derleme göre fiillerin uyumu ile ilgili örnekler şu şekildedir:

T1K

[hɔwwɔ i:f edema:q men.] 0501210701/26

[men paɾat hamı:r edip θɔwwulja:n.] 0501210701/27

[men jø:nø jatı:n.] 0501210701/28

[aɟ kø:nø[ørdøn næ:m aɟdaɟin men θana.] 0501210703/11

men ɠofʁi:ni haʁʁannam mæ:ri jaðja:nuum ba:rad aʁtmalu **βolθoma:** oni dokruθi ø:ðym
de biʁip **duromo:q.**] 0501121801/4

T2K

[**θen** ø:ðyŋ **θo:ro** da: ɛwɪŋʃæ:..] 0501210701/1

[**θen** ŋe **geðerθiŋ** ðijdim.] 0501210701/9

[**θen** næ:me buʁari bejdig **ɠoja:pθuwn** ...] 0501121801/29

[**θen** eðʒeŋe **meŋðejæ:ŋ** dijæ:r[e.] 0501121802/10

T3K

[gynnø gyna:ʃa kepleʃiβ **oturortdi** paχi:r **o** do a:radan **ʃuqdi** paraχmat da:jim.]
0501121802/21

[**o** daʃari:q **ʃuqja:** **ojnoja:** taχta: **yarja:.**] 0501231304/27

[ʃo da: **o** d ohom hemi:ʃe meri:ð **βolli.**] 0501231304/44

[medet **berθe ol** raχi:m haq θøðyni aʁdaruwn.] 0504120701/36

[ol bu øj ɲjtmali **ol** do b øj **aʁtmali.**] 0504210601/64

Ç1K

[... **bið** ʃo mædresæ: cæbu:l **βolluq barduq** ...] 0508110603/1

[**bið** mæntæx3 mæhru:m heθa:p **bolja:q** ...] 0508120101/8

[ʃy jyrøk biʁen **bið** nama:ð oqijmali βolja:n **bolθoq** ...] 0509210401/13

[væʁi: **bið** ʃo ba:luwa **yiθθek** pul ya: muqa: **dijæ:k.**] 0510110101/21

[**bið** nem **etmæ:jli gidejli:ŋ** kəmøγø dijæ:..] 0501242201/13

Ç2K

[ʃu jumʃuwnam **θið bitirerθiŋið** ði:di.] 0502111403/67

[**baʃararθuwnuð** mi **θið** ʃi i:ʃi dijd i heʁejʁer aʁtdi.] 0504210201/35

[**θið** θaʁ ama:N **na:lluwnuð** mi?] 0501231201/24

Ç3K

[... oθom fol θevepden n̄ijæ:n ð̄a: **olo** oroq **alja:llamuwɬduq** da:.] 0501110201/15

[hæ:nið **øl̄ona:qla olo** ba:.] 0501241701/23

[jatduq da bir meðennede meθe|en **olo** gaɬfaqɬu|a **u:ɬdy|ø.** i:ra:nun meθe|en herɑ:sæt|eri olorø hi:ɬ ð̄a:t di|ip bi|meja: bir jerde u:ɬyp **duroll̄orunna** mæ:mu|æn
[hi:ɬ ð̄a:t di|il|mejæ: da:.] 0504220101/22

[ø:ð d̄za:nunna ð̄a:d etjænni|le **olo** **gorqja:nnulla** ja: baɬka ð̄a:t derek|idir.]
0504220101/24

Ancak kimi örneklerde özne çokluk üçüncü kişi olduğu hâlde fiil teklik olarak çekimlenebilir:

[θonro do **olo** ø:ð ɣaɬuna **βolli.**] 0501210701/8

[hejwa:n geɬθin unθa:n geɬθin **olo** bi|mejæ: **wurja: ø|dyrjæ:.**] 0504210203/53

4.2.4. Soru Kategorisi

Fiil ve isim kelime türleri arasında ortaklık gösteren soru kategorisi, fiillerde soru edatı /mI/ veya onun ekleşmiş biçimi olan /+mI/ ile yapılmaktadır. Ölçünlü Türkmen Türkçesinde /mI/ soru edatı değil de bir ek olarak kabul edilmektedir ve dolayısıyla imla kurallarına göre kelime ile bitişik şekilde yazılmaktadır. İran Yomut ağzında /-mI/ eki, ses uyumuna tabidir ve derlemdeki örneklerle göre her zaman fiillerin sonuna eklenir:

/-mI/

[θið θaɬ ama:n̄ na:llunuwð **mi?**] 0501231201/24

[tikme di|jæ:|le mi tuqma di|jæ:|le **mi?**] 0501231302/10

[næ:me pul taɬulja: **mi?**] 0501231303/24

[bolli **mi?**] 0501241702/3

[oqijajim **mi**?] 0504120701/25
 [iθyenderiŋ dɛwri dijæ: **mi**?] 0504210601/30
 [dyfynniŋ **mi**?] 0504210602/4
 [eʃitja:N **mi** ʃoni?] 0504210602/27
 [eʃdeno:q **mi** θen?] 0504210602/69
 [gøððødiŋ **mi** θen ne?] 0508110602/15
 [ata:muðuN nuɾnaʁi mi næ:m **mi**?] 0501120201/15
 [θið θaʁ ama:N na:lluNnuð **mi**?] 0501231201/24
 [næ:me a:jan i:θkaɖuN **mi** dijdin?] 0501231301/24
 [hɔwð bolja: **mi** oʁul [ijdim.] 0501231301/45
 [tikme dijæ:[le **mi** tuqma dijæ:[le mi?] 0501231302/10
 [gøððødiŋ **mi** θen ne?] 0508110602/15

4.2.5. Çatı Kategorisi

Çatı kategorisi bölümünde İYA. ile ilgili geçişli ve geçişsiz fiiller, etken ve edilgen fiiller, ettirgen çatı, dönüşlü çatı, işteş çatı ekleri konuları ele alınacaktır.

4.2.5.1. Geçişli ve Geçişsiz Fiiller

Türkçenin tarihî ve çağdaş lehçelerinde görüldüğü üzere bu dilde bütün geçişsiz fiillerden kurallı bir şekilde geçişli fiiller yapılabilir. Türkmen Türkçesinde ve İran Yomut ağzında geçişli fiiller şu eklerle yapılmaktadır:

/-dIr/

Geçişli fiil yapan **/-dIr/** eki, ünsüz ile biten fiillere eklenir ve düzenli bir şekilde geçişli fiillerin yapılmasını sağlar ancak son sesi akıcı /l/ veya /r/ olan iki veya çok heceli fiil köklerinde kullanılamaz; örnekler:

[aldur -] 0504210201/14, 0504210201/8, 0508110601/13; [baθθur -] 0505230502/33;
[faldur -] 0501231303/94; [fapdur -] 0501110201/3; [eða:falandur -] 0504220302/6;
[galdur -] 0504220302/54, 0504210202/4, 0504210202/7; [gallur -] 0508120101/38;
[gwiðdur -] 0504220301/55, 0501231301/82; [gatufdur -] 0504220801/6; [θakdur -]
0504210202/13, 0504210202/15, 0504210202/26; [ja:rufdur -] 0502113101/70;
[do:llur -] 0508120101/40; [jaðður -] 0501231304/1; [beyendir -] 0501121801/2; [berdir
-] 0501242201/14; [fjekdir -] 0504210203/39; [dijdir -] 0501121802/16; [dyfjyndir -]
0504120701/33, 0504120701/37, 0504210601/143; [emdir -] 0504210201/85; [etdir -]
0504210602/57, 0501231301/78; [ewreñfdir -] 0501240201/6; [ewrettdir -]
0501110202/16; [gejdir -] 0504210201/68, 0504210203/38; [mindir -] 0501231303/78,
0502113101/49

/-D/

Geçişli fiil yapan /-D/ eki, ünlü ile biten ve ayrıca son sesi akıcı /l/ veya /r/ olan iki veya çok heceli fiil köklerine eklenir ve düzenli bir şekilde geçişli fiillerin yapılmasını sağlar; örnekler:

Ünlü ile bitenlerde:

[gatnad -] 0504210201/33; [gajnat -] 0504220302/34; [gajnad -] 0501231303/69;
[gwiθθat -] 0501231304/45; [darıkad -] 0501231304/12; [farquıllad -] 0501220601/9
[fatıurıdad -] 0501231303/85; [ja:ıfad -] 0504210602/145; [jajnat -] 0501231301/16;
[a:ılat -] 0501231304/45; [ewret -] 0501110202/15, 0501110203/3; [ewrettdir -]
0501110202/16; [i:ıled -] 0505110901/21; [tanıut -] 0503111201/24; [tyköt -]
0508120101/15; [oıut -] 0505120301/25, 0504120701/4; [oıud -] 0502113101/3,
0504120701/21; [ıyfıyt -] 0501231301/82; [tıurfıud -] 0504220302/40; [jeıııid -]
050911501/9

/-l/ veya /-r/ ile biten iki veya çok heceli fiil köklerinde:

[ɑ:ðaldıul -] 0504220801/8; [gø:γørt -] 0501241702/1, 0501241702/5; [ɕuðart -] 0504220302/3; [oturt -] 0504210203/36

/-dAr/

Bu geçişli fiil yapan ek, aslında fiil kökünde bulunan geniş ve uzun bir ünlünün ilerleyici etkisi altında kalarak /-dIr > -dAr/ değişimi sonucu ortaya çıkmaktadır:

[ɑ:ɛdar -] 0504220801/30; [ø:ndør -] 0504220302/48

/-Ar/

[ONOr -] 0502113101/58; [ɟuqar -] 0501231304/32, 0501121801/15, 0504220802/13

/-Ir/

[javɟur -] 0504110301/18; [jetir -] 0505120301/40, 0504210201/75; [bitir -] 0502111403/67, 0503111201/20, 0504210201/8; [jitir -] 0504220801/41; [baθur -] 0501241702/5, 0504220302/38, 0504220302/34; [ɛɔwɟur -] 0501231303/73; [θarqur -] 0504220302/53; [tavɟur -] 0501240201/16; [biɟir -] 0504220302/1, 0508110601/24, 0504220302/38; [geɟir -] 0504110301/19, 0501231301/93

/-Iz/, /-Az/, /-At/

Eski Türkçeden beri birtakım örneklerde geçişli fiil yapma görevini gören arkaik /-gUt/ veya /-gUz/ ekinin kalıntısıdır ve çok az sayılı kelimede görülebilir:

[gorquð -] 0504220301/21; [turuð -] 0504220301/17; [kø:køt -] 0508110602/8, 0504210202/6; [kø:køð -] 0504210602/94, 0501121801/7

4.2.5.2. Etken ve Edilgen Fiiller

İran Yomut ağzında ÖTm.'de de olduğu gibi fiilin edilgen biçimi, ünsüz ile biten fiil köklerinde genelde /-II/, ünlü ile bitenlerde ise /-I/ eki ile yapılmaktadır; ancak bu kuralın dışında kalan bir istina vardır: fiil kökleri /I/ sesi ile biterse veya son hecede /I/ sesi bulunuyorsa /I/ sesinin yan yana tekrarından kaçınmak için, edilgen biçimi /-II, -I/ değil de /-In, -n/ eki ile yapılmalıdır; örneğin: /bil- > bilin-/, /durula- > urulan-/ vb.

/-II/

[a:ðaldıul -] 0504220801/8; [aɣıulɫ -] 0508110605/5; [aθul -] 0504210203/50; [ajruul -] 0505230502/16, 0501121802/13, 0504210602/7; [ajruulɫ -] 0510110101/3, 0510110101/7; [baruul -] 0501231303/67; [baθul -] 0508110601/21; [ɣafuul -] 0502113101/66, 0502113101/70; [ɣuqaruul -] 0510110101/20; [daqul -] 0502113101/52; [danuul -] 0504210203/37; [cajdıul -] 0504220801/19, 0504220801/7; [gaðul -] 0504210601/78; [guuruul -] 050911501/10; [guððuruul -] 0504220301/54; [hajuurlanuul -] 0504220801/8; [θaqlanuul -] 0501122201/12, 0501122201/13; [θatuul -] 0501110204/1; [θɒwuul -] 0501210701/27; [tafuul -] 0501221301/4, 0501231303/24, 0504210601/81; [ullonuul -] 0504220801/8; [jaquul -] 0504210601/11; [jaðuul -] 0504220102/1, 0502113101/45; [jiqul -] 0502113101/67, 0508110601/10; [jimruul -] 0504210601/85; [jirtuul -] 0504210601/97, 0504210601/112; [bedzeri] -] 0502111401/18, 0504210203/33; [beri] -] 0504220801/28, 0508120101/53; [ɣfeki] -] 0501231303/58, 0504210601/34; [diji] -] 0504220101/22, 0501210702/13, 0504210201/27; [edi] -] 0504220301/25, 0504220801/17; [eki] -] 0501121803/3, 0504220801/28, 0502113101/18; [eɫi] -] 0502111403/13; [eɲi] -] 0508110602/23; [eɟidi] -] 0502111401/26; [ækidil -] 0504220801/13; [getiri] -] 0501220502/20; [geði] -] 0505110901/7; [gidi] -] 0504210203/21, 0505110901/6; [keθi] -] 0501120601/11; [mini]

-] 0505230501/37; [øwri] -] 0504220801/6; [θerfi] -] 0505230502/61; [tiki] -]
0504220801/13; [yjtyødi] -] 0504220801/6

/-In/

[bolun -] 0504220102/25; [alun -] 0501231303/22, 0502111401/24, 0504210203/35;
[bi]in -] 0501231303/80, 0504210203/74; [ge]in -] 0504220801/8, 0505110901/5

/-n/

[døkurlon -] 0501210701/14, 0501231304/43; [durūlon -] 0501120601/11; [o:]lon -]
0501121801/21; [tekmi:l]en -] 0501210703/16; [tæ:θi:r]en -] 0505230901/2; [ʃeme]en -]
0504220801/3; [a:]lan -] 0504210602/126, 0505220204/35; [ba:]lan -] 0504220101/15,
0504220101/7; [dʒa:]lan -] 0501231301/17; [θallan -] 0504210203/45, 0504210203/48;
[θi:]lan -] 0501240201/13, 0501240201/20; [ða:]lan -] 0505220204/10, 0504210202/7

4.2.5.3. Ettirgen Çatı

Bir geçişli fiile tekrar geçişli fiil yapan bir ek ilave edilmesi ile elde edilen ettirgen fiillerin yapısı, aslında geçişli fiillerden farklı değildir ve bu yüzden de ettirgen fiilleri yapan ekler ile geçişli fiilleri yapan eklerin hepsi ortaktır (bk. 4.2.5.1. Geçişli ve Geçişsiz Fiiller).

4.2.5.4. Dönüslü Çatı

Fiillerde dönüslü çatı, /-In, -n/ eklerinin köke eklenmesiyle yapılmaktadır ve gerek tarihî köken gerek fonetik benzerlik açısından /-In, -n/ edilgen ekine benzerlik göstermektedir ve bu yüzden de bu iki kavramın örneklerini birbiriyle karıştırmamak lazımdır.

/-In/

[tutun -] 0508120101/70; [dyfyn -] 0505230901/16, 0504220301/36, 0504210602/4;
[gøryn -] 0501120201/3, 0501120201/17

/-n/

[uðon -] 0504210601/99; [gy:ðyen -] 0504210201/31, 0504210201/47; [gyjmen-]
0504210203/13; [ɣuθθan-] 0505230502/20, 0505230502/21; [ɣijnan-] 0505230502/21,
0505230502/20; [θaqlanul -] 0501122201/12, 0501122201/13; [θallan -]
0504210203/45, 0504210203/48, 0504210203/50; [jiknan -] 0504120701/22

/-lAn/

[o:jlɔn -] 0501121801/21; [jyðlɔn -] 0505230901/6; [ʃfeme|en-] 0504220801/3; [hiŋɟil|en-]
] 0505230901/13; [ajlan-] 0504210602/126, 0504210602/137, 0505220204/35;
[gaharlan -] 0504210202/20; [ɣuðuqlan-] 0501121801/25; [hajuurlan -]
0504220801/19, 0504220801/2, 0504220801/6; [uθθuɤa:dalan-] 0504220801/13;
[pejda:lan-] 0504220801/12, 0504220801/2; [ða:jlɔn-] 0505220204/10, 0505220204/9,
0504210202/7

Türkçe de olduğu gibi birtakım fiiller, her zaman dönüşlü biçimde kullanılmaktadır ve onların yalın hâli artık unutulmuştur; örneğin:

[tøkɔn -] 0501220501/10, 0501120601/20; [tykɔn -] 0508120101/10, 0508120101/69,
0508120101/10; [ɣwren -] 0505220204/6, 0504220302/30, 0504220302/31; [ullon -]
0504220801/8, 0504220801/5; [uton -] 0505230501/6, 0504220301/15,
0504210601/103; [øjkɔn -] 0505230901/19; [øjlɔn -] 0501121803/8, 0503111201/3,
0503111201/1; [beyen -] 0501121801/2, 0505120301/3, 0502113101/11; [ijmendir -]

0504220301/41; [baθurkan -] 0501120201/10, 0501120201/7; [gaðan -] 0508120101/19

4.2.5.5. İşteş Çatı

Fiilin işteş çatısı düzenli olarak son sesi ünsüz olan fiil köklerinde /-İş/ ve diğerlerinde /-ş/ ekleriyle yapılmaktadır:

/-İş/

[atıf -] 0501242201/23, 0505230502/57, 0504210602/88; [ajduf -] 0504220801/24, 0505230502/14, 0504210602/55; [gatıfduur -] 0504220801/6; [ja:rufduur -] 0502113101/70; [deyif -] 0501231303/71, 0511110101/9; [gidif -] 0504210602/117; [θe:wif -] 0501220502/21; [onuş -] 0501110203/13, 0501231303/45; [juwuş -] 0501210703/16; [gylyş -] 0504110301/19

/-ş/

[gatnaş -] 0501121802/18, 0504220102/12, 0501241702/16; [qaraş -] 0508120101/59; [meñdeş -] 0501231301/99, 0502113101/81; [θo:roş -] 0505230501/31, 0505230501/36; [ğørñøş -] 0502111402/17, 0504210203/25

[dʒa:jlaf -] 0503111201/27, 0504120701/6; [havarlaf -] 0501210702/16; [θala:mlaf -] 0502111403/19, 0502111403/27; [kepləş -] 0501121802/21; [ujkulloş -] 0505230901/5; gyløş -] 0511110101/16

4.2.6. Olumsuzluk Kategorisi

Türkmen Türkçesi, fiilleri olumsuzlaştırmak için şu üç yola başvurmaktadır: olumsuzlaştırıcı /-mA/ eki, /dä:l/ edatı ve /yok/ sıfatı. Bu bölümde söz konusu hususların İran Yomut ağzında hangi yerlerde ve nasıl kullanıldığını inceleyeceğiz:

/-mA/ eki:

Fiil kökü veya gövdesinden hemen sonra eklenen /-mA/ eki, fiillerde en yaygın olumsuzlaştırıcı ek olarak kullanılmaktadır. Konumu gereği [-ma:], [-mæ:] şeklinde uzayabilir veya Türkmen Türkçesinin ses uyumuna göre [-ma], [-me], [-mo] ve [-mø] olmak üzere çeşitli fonetik biçimlere dönüşebilir; örnekleri:

[-ma]

[a:ɤur**ma**θun] 0505220204/39; [a:ɤlat**ma**dʒaq] 0501231304/45; [al**ma**dan] 0502111402/13; [al**ma**θaŋ] 0505220204/19; [al**ma**ja:lla] 0501231304/2; [aldur**ma**ðduq] 0508110601/13; [alun**ma**ja] 0502111401/24; [at**ma**ð] 0501120201/3; [bar**ma**duq] 0508120101/55; [baɤar**ma**duq] 0508110605/7; [bol**ma**ja:] 0501231304/42, 0505230502/23; [ɤɤuq**ma**] 0510110101/14; [ɤɤuq**ma**ja:] 0505220204/11; [ge[a:ɤa**ma**θun] 0504210203/21; [gøra:ɤa**ma**θaq] 0508110605/20; [ga:l**ma**θaŋ] 0504210201/26; [gaɤ**ma**θun] 0504210602/32; [gaɤ**ma**di] 0508110603/19; [galdur**ma**ja:] 0504210202/4, 0504210202/7; [gøwwølb**ma**ja:] 0504210202/4; [gøwwørb**ma**ja:] 0505220203/25; [gawθat**ma**dʒaq] 0501231304/45; [giɤar**ma**θa:] 0504220302/10; [guj**ma**ja:] 0504210201/93; [ha:la**ma**ja:n] 0504220302/49; [wθθwfa:dalan**ma**ja:la] 0504220801/13; [o:qi:ɤaduɤa] 0504120701/23; [oqi:ɤaduq] 0505120301/12; [oŋuɤ**ma**θaŋ] 0504210202/18; [θaɤdur**ma**ja:] 0504210202/26; [θal**ma**lla] 0501231303/50; [θaw**ma**ja:] 0504120701/32; [tafa:ɤa**ma**θaq] 0508110605/13; [tani:ɤadʒaɤ] 0501231304/39; [tani**ma**ja:duŋ] 0501121801/23; [tap**ma**dʒaŋŋi] 0504210601/115; [tap**ma**duq] 0504210601/82; [uton**ma**ja:nuð] 0504220301/15; [jaɤ**ma**θa] 0504210203/71; [jirtuɤ**ma**ð] 0504210601/98

[-ma:]

[a:ma:N] 0502111403/3; [alma:ni] 0504210201/14; [alma:nnur] 0502113101/55;
[bolma:n] 0505220204/16; [bolma:ni] 0504210203/25, 0504220801/41; [bolma:nθaŋ]
0504220801/40; [βolma:nnan] 0501231304/42; [darkama:nnur] 0504210601/145;
[dija:ma:ŋ] 050911501/20; [dokurlonma:n] 0501210701/14; [ɣuθθama:wer]
0501231304/21; [gorqma:ni] 0504210203/56; [hɔwɫɯɤma:ndʒaɣ] 0504220302/55;
[oqi:ma:n] 0501231303/56, 0504210202/26; [oqi:ma:ni] 0508120101/20;
[onuɟma:nnur] 0501110203/13; [θɔwɯɫma:N] 0501221301/10; [tutdɯrma:n]
0504210202/12; [tututma:ni] 0504220801/8; [jadama:n] 0505120301/5; [jatma:ni]
0501231301/16; [jajnatma:ni] 0501231301/16; [jiqma:ni] 0504210602/48

[-me]

[bermedʒeŋɟi] 0504210601/115; [bermeθem] 0504210601/116; [bermeθeŋ]
0504210601/116; [bermejæ:] 0504210202/18, 0504210202/20, 0504210202/23;
[bermejæ:tdi] 0508110603/12; [beriɫmedi] 0508120101/53; [bejdijmeθeŋ]
0505220204/19; [biɫmeθe] 0501231304/29; [biɫmeja:q] 0508110603/7, 0508110603/9;
[biɫmejæ:] 0501121801/12, 0504210203/53, 0505230502/51, 0508110602/25;
[biɫmejæ:m] 0501231304/20; [biɫmejæ:n] 0502113101/57, 0504220801/15,
0508110603/3; [biɫmeja:] 0504220101/22; [biɫmeja:n] 0504210602/21; [biɫinmeja:]
0501231303/80; [biɫinmeðði] 0504210203/74; [biɫfirme] 0501220501/12; [boluviɫmejæ:]
0505230502/23; [ɟfekmejæ:tdi] 0508110602/6; [deɣmejæ:] 0504120701/30; [dijmeɪtdi]
0505120301/6; [dijiɫmejæ:] 0504220101/22; [dyɟyndireviɫmedim] 0504120701/33,
0504120701/37; [ɟfekmerin] 0505220203/18; [eɫtiɫmejæ:nmiɟem] 0502111403/13;
[eŋmejæ:] 0504120701/31; [eɟtmedik] 0505230501/60; [etme] 0505220203/1;
[etmedʒek] 0501231303/91; [etmedi] 0505230501/63, 0510110101/2; [etmedik]

0502113101/42; [etmedim] 0502113101/4; [etmertdi[e] 0504110301/14; [etmeθe]
0508120101/70; [etmeθeŋ] 0505110901/23; [etmeθin] 0501221301/2; [etmejæ:[e]
0508110604/9; [etmejæ:tdik] 0501110202/14; [etmeja:] 0504210201/45; [etmeja:n]
0501231303/93; [geʃmedim] 0508120101/44; [geʃmerθ] 0504220101/32; [geʃmeθek]
0504220101/36, 0504220101/44; [geʃmejæ:] 0505220204/38; [geʃfirmedik]
0502113101/10; [ge[me] 0508110605/10; [ge[medi] 0504210203/58; [ge[medī]
0501120201/14, 0501120201/16; [ge[medi[e] 0504120701/23; [gidivi[medim]
0501241702/21; [gidme] 0505220203/1; [gidmedim] 0502113101/72; [gidmeθem]
0508110603/5; [gøððømeja:tdum] 0508110602/5; [ye[meθe] 0505220202/24;
[yelmejæ:] 0501231201/12; [keθi[meðði] 0501120601/11; [vermedi] 0508110603/15,
050911501/13; [vi[medim] 0505120301/27; [jetmejæ:] 0501242201/11; [jitmeθæ:]
0504220801/41; [jitmeð] 0504220801/41; [ði:jmedin] 0501231304/26

[-mæ:]

[berdirmæ:j[i:ŋ] 0501242201/14; [bi[mæ:nnir] 0504210602/108; [ʃfekmæ:n]
0502111403/16; [deymæ:ŋ] 0504210203/9; [dijmæ:jɪn] 0504220301/26; [dijdirmæ:jɪn]
0501121802/16; [durovi[mæ:ni] 0504210203/62; [edi[mæ:nθeŋ] 0504220801/2;
[eŋi[mæ:pdir] 0508110602/23; [etmæ:ne] 0501231301/79; [etmæ:pdi][e]
0504220301/29; [etmæ:pdir] 0508110602/23; [etmæ:werθin] 0501221301/18;
[etmæ:j[i] 0501242201/13; [ɛwɪrmæ:ni] 0501231303/91; [gitmæ:pdi] 0501231301/8;
[gørmæ:nnir] 0504210602/119; [ye[mæ:n] 0504210601/59; [yetirmæ:ndʒek]
0501231301/87; [iʃmæ:n] 0501231301/4; [iʃmæ:ni] 0501240201/4, 0501240201/7;
[berdirmæ:j[i:ŋ] 0501242201/14

[-mo]

[bolmo] 0504210201/16; [bolmodum] 0508120101/44; [bolmodum] 0504210201/14;
[bolmodi] 0501231201/17, 0505220203/9, 0508110603/11; [bolmodĩ] 0501231304/8;
[bolmoli] 0501220601/8, 0504210601/55, 0504210601/88; [bolmor] 0504220101/45;
[bolmora:] 0511110101/7; [bolmoθo] 0501231304/38, 0504220801/23; [bolmoθo]
0504210602/21; [bolmoθoN] 0511110101/7; [bolmoja:] 0504210202/4, 0504220101/23,
0510110101/7; [bolmoğ] 0501221301/12, 0504210601/97; [bolmor] 0505220201/8;
[bolmoθo] 0501121801/6; [bolmoθoN] 0504210202/4; [dokurlonmodi] 0501231304/43;
[durmo] 0505220201/9; [durmoja:] 0504210202/20, 0504210202/9; [kojmodi]
0501231201/5; [molmodi] 0505120301/10; [molmoθo] 0501121802/17,
0502113101/11, 0510110101/5; [molmoθo] 0504210602/117; [tutmodi] 0508110602/4;
[tutmoja:tdi] 0508110602/6; [đur wurmo] 0511110101/17

[-mø]

[børmø] 0501231304/29, 0505230501/7, [dyfynmøja:] 0504220301/36; [gørmødik]
0504210601/89; [gørmødik] 0501121802/4; [gørmøθin] 0501231301/49; [gørmø]
0504120701/34; [gørynmođ] 0501120201/3; [ø[møθøγæ:] 0504210602/97;
[tøkønmøđdi] 0501120601/20

Bazı örneklerde de görüldüğü üzere İYA.'da /-mAz/ yerine /-mAr/ eki kullanılabilir.
Yomut ağzının tipik özelliklerinden biri olan bu hususun derlem içerisindeki örnekleri
şunlardan ibarettir:

Çizelge 60. /-mAz/ Yerine /-mAr/ Ekinin Kullanımı

/-mAr/	/-mAz/
[bol mor] 0504220101/45, 0505220201/8 [bol mora : 0511110101/7	[bol moð] 0501221301/12, 0504210601/97 [jit með] 0504220801/41 [jirtu lmað] 0504210601/98
[et mert di]e] 0504110301/14	[aldur maðð uq] 0508110601/13 [keθi meðð i] 0501120601/11 [bi inmeðð i] 0504210203/74 [tøkøn møðð i] 0501120601/20

/däl/ edatı:

isimlerdeki bildirme eklerini olumsuzlaştırmak amaçlı kullanılan /dä:l/ edatı, sıfat-fiillerle veya gereklilik kipi ile yapılan fiillerin olumsuz biçimini yapmakta da kullanılır. Bu durumda sıfat-fiil ile ondan sonra gelen bildirme ekinin arasına olumsuzlaştırıcı /dä:l/ edatı ilave edilir. Söz konusu edatın sonundaki /l/ sesi çoğunlukla düşürülür ve konumuna göre kendinden önceki seslerden etkilenecek telaffuzda fonetik açıdan [+dæ:], [+gæ:], [+æ:], [+θæ:], [+ðæ:] ve [+næ:] gibi çeşitli şekillere dönüşebilir; örneğin:

-meli dä:l

[ekerem a:damuN a:da: bol**mo**li **dæ:**l ol.] 0504210601/55

[ha:muN ajirmal **læ:** βolja:..] 0501220501/1

[gitme]i **læ:** dijp e:la:m etdi]e dijdin...] 0501231201/28

[næ:miʃijp ʃoni gurmoli **læ:** øjø hi:ʔ] 0501231301/75

[ðä:jälamalı **læ:** ðuri:fetme]i **læ:**..] 0504220302/58

-cek dä:l

[baj ge[dʒeg **gæ:** βolli ki:..] 0505220202/20

[ʃuːnɑ: berdzeg **gæ:** ʃolup...] 0505220203/9

[χula:θa bilɖzeg **gæ:** o ɖa:tlaruːni dʒozʔi:jja:tuːni.] 0501110203/14

[aj jo:ka: bijæ: boldʒeg **gæ:** dijd̪im.] 0501231301/25

[ʃuːn̪iː nijdi øjø yetirdʒeg **gæ:** dijd̪i.] 0501231301/89

[men ʃuːta:q gelɖzeg **gæ:** dijæ:ː.] 0501231304/12

[bilɖzeg **gæ:** bið ðe hejra:n.] 0501231304/18

[buːla við ʃuːqɖʒag **gæ:** dijæ:ː.] 0501242201/18

[oloruː da bilɖzeg **gæ:** da: men.] 0505230501/26

[doːkruθi hi:ʃ ɛwɣviɖzeg **gæ:** ʃita:ji ɛwɣi dij̪ip.] 0508120101/39

[ʃuːwa:t æli: de men giɖɖzeg **gæ:** dij̪ip naːkat ɖa:d etdi.] 0510110101/17

[aj na:me ɖa:t dij̪ip boldʒeg **gæ:r** ɔnoː.] 050911501/16

-en d̪ä:l

[onno jo: giden **na:dir** hadʒi ɣelɖʒe o dijd̪i.] 0501231201/9

vb.

/yo:k/ sıfatı:

-An+(y)o:k

Türkmen Türkçesinde ve İran Yomut ağzında şimdiki zaman fiilinin olumsuz biçimi ile eş anlamlı olarak şunun gibi bir yapı kullanılabilir:

edemo:k = etmeyä:(ri)n

edeŋo:k = etmeyä:(rsi)ŋ

edeno:k = etmeyä:(r)

edemzo:k = etmeyä:(ri)s

edenzo:k = etmeyä:(rsi)ñiz

edeno:klar = etmeyä:(r), edyä:(r)le(r)

Olumsuzluk niteliğini sonundaki /yo:k/ sıfatından kazanan bu yapı, sıfat fiil, iyelik eki ve /yo:k/ sıfatı ile yapılmış ve zaman içerisinde büzüşme sonucu günümüzdeki telaffuzuna ulaşmıştır. Söz konusu fiil biçiminin telaffuzunda Türkmen Sahra'nın batı ve doğu tarafları arasında ufak bir farklılık gözlemlenmektedir:

Çizelge 61. Şimdiki Zaman Kipinin Olumsuz Şekli

Şimdiki Zaman Kipinin Olumsuz Şekli								
	Tarihî Biçimi		ÖTm.		İYA.			
					Batı Telaffuzu		Doğu Tekaffuzu	
	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek	Yapı	Örnek
T1K	-AnIm yo:k	edenim yo:k	-Amo:k	edemo:k	-Amo:k	edemo:k	-Ama:k	edema:k
T2K	-AnIñ yo:k	edeniñ yo:k	-Año:k	edeño:k	-Año:k	edeño:k	-Aña:k	edeña:k
T3K	-AnI yo:k	edeni yo:k	-Ano:k	edeno:k	-Ano:k	edeno:k	-Ana:k	edena:k
Ç1K	-AnImIz yo:k	edenimiz yo:k	-Amzo:k	edemzo:k	-Amzo:k	edemzo:k	-Amza:k	edemza:k
Ç2K	-AnIñIz yo:k	edeniñiz yo:k	-Añzo:k	edeñzo:k	-Añzo:k	edeñzo:k	-Añza:k	edeñza:k
Ç3K	-AnIArI yo:k, -AnI yo:klar	edenleri yo:k, edeni yo:klar	-Ano:klar	edeno:klar	-Ano:kla(r)	edeno:kla(r)	-Ana:kla(r)	edena:kla(r)

Türkmen Sahra'nın batı ve doğu tarafındaki telaffuzların farklılığı, aşağıdaki konuşurlardan alınan derlemeye göre sınıflandırıldı:

Çizelge 62. /-Ano:k/ ve /-Ana:k/ Eklerinin Coğrafi Konumu

	Konuşur kodu	Konuşur adı	Kayıt yeri	Boyu
/-Ano:k/	0501231303	Hacıgül AMANBAYİ	Günbed	Düyeci
	0502111403	Tağandurdı TAĞANİ	Maravadepe	Düyeci
	0504210601	Araz BESİM	Safa İşan (Kiçi Kümüşdepe)	Cafarbay
	0504210602	Beğnur TATAR	Safa İşan	Tatar
	0504210201	Bibi Fatma İRİ	Kellepos	Cafarbay
	0504210203	Umit KEM	Kellepos	Cafarbay
	0504220101	Ahmet GARAHANİ	Kümüşdepe	Cafarbay
	0504220301	Emin KELTE	Hocanefes	Cafarbay
	0504220302	Gurbanbaht KEMİ	Hocanefes	Cafarbay
	0504220801	Allahgulu FELLAHNEJAD	Gamişli	Akatabay
	0505230502	Şıhı GUVANÇZADE	Akgala	Cafarbay
	0508110605	Şemseddin Diyeci	Bender Türkmen	Düyeci
/-Ana:k/	0501110202	Gülkamer ALEMİ	Küren	Akatabay
	0501121801	Abdılhalık ADEMİ	Düzolum (Fedevi)	Akatabay
	0501221301	İbrahim İSKENDERİ	Peşmek Penadeh	Ganyokmaz
	0501231201	Hacıbibî (Hecil) AKATABAY	Gedemabad	Akatabay
	0501231301	Amanbibî (Avece) MİLADİ	Günbed	Akatabay
	0501241701	Gülnaz ŞİRMUHAMMEDİ	Eymir Molla Sarı	Eymir
	0503111201	Recep Muhammet KESALHA	Malay Şih Gınlık	Akatabay
	0505220203	Sarabibi HASAN KASIMİ	Kürt	Akatabay
	0505220204	Umit TEVARE	Kürt	Daz
	050911501	Abdürrahman Ahun TEŇLİ TANA	Garakçı (İrfanabad)	Akatabay

Yukarıdaki çizelgede bir araya getirilen örneklerden de anlaşılacağı üzere /-Ano:k/ telaffuzu genelde batı bölgelerine aitken /-Ana:k/ telaffuzu doğuda yaşayan alt boylarına mahsustur.

Çizelge 63. Şimdiki Zaman Kipinin Olumsuz Şeklinin Çekimi

	Zamir	ÖTm.	Örnek A Batı Telaffuzu	Örnek B Doğu Telaffuzu
T1K	men	/-(A)mo:k/	[ajdamo:q] 0501231303/17	[bi ema:q] 0501121802/11
T2K	sen	/-(A)no:k/	-	-
T3K	ol	/-(A)no:k/	[barano:q] 0504210601/45	[tafulana:q] 0501221301/4
Ç1K	biz	/-(A)mzo:k/	[bi emdo:q] 0504210601/142	[alamdo:q] 0502111402/14
Ç2K	siz	/-(A)no:k/	-	-
Ç3K	olar	/-(A)no:k(lAr)/	[ækideno:qla] 0504210201/20	[ø øna:qla] 0501241701/23

/o:/’lu şekli:

T1K

[-amo:q]

[ajdamo:q] 0501231303/17

T2K

-

T3K

[-ano:q]

[alunano:q] 0501231303/22; [barano:q] 0504210601/45; [barulano:q]

0501231303/67; [ga:lanano:q] 0504210201/79; [tafano:q] 0504220801/34

[-eno:q]

[bi|eno:q] 0502111403/21, 0504210201/82, 0504210203/41; [fjkeno:q]

0504210203/60; [dijeno:q] 0501231303/65; [edenno:q] 0504220302/40, 0505230502/27;

[edi|eno:q] 0504220801/17; [getfeno:q] 0504220801/14, 0504220801/21; [ge|eno:q]

0504210203/57, 0504220101/52; [gideno:q] 0504220301/3; [i:vereno:q]

0504210201/81; [jeteno:q] 0504210201/39

[-ano:q]

[na:lija**no:q**] 0504220302/15

[-ono:q]

[bol**ono:q**] 0504210201/26, 0504220101/65; [ɤuj**ono:q**] 0504220101/13; [tut**ono:q**] 0504220302/42

[-øno:q]

[dyfjy[**ono:q**] 0504220801/40; [ø:n**ono:q**] 0504220801/26; [θøj**ono:q**] 0504220801/16

[-:no:q]

[tana:**no:q**] 0504210602/48

Ç1K

[-emðo:q]

[bi[emðo:**q**] 0504210601/66, 0505230501/48, 0508110605/20

Ç2K

-

Ç3K

[-eno:qla]

[ækiden**o:qla**] 0504210201/20

/a:/’h şekli:

T1K

[-ama:q]

[gatna[**ama:q**] 0501121802/19; [vara**ma:q**] 0502111403/34; [tanija**ma:q**] 0501231304/5; [vi[**ema:q**] 0501241702/28

[-ema:q]

[bi[**ema:q**] 0501121802/11, 0501121802/12, 0501121802/8; [dij**ema:q**] 0501231304/27;

[edema:q] 0501210701/26; [gidema:q] 0502111403/32

[-oma:q], [-ɒma:q]

[wuroma:q] 0501121801/16; [durɒma:q] 0501121802/23

T2K

-

T3K

[-ana:q]

[tafulana:q] 0501221301/4

[-ena:q]

[berena:q] 0501231301/102, 0501231301/103; [bi|ena:q] 0503111201/27,
0505220203/4; [dijena:q] 0501121801/11; [dyfena:q] 0501110202/7; [geʃfɪrena:q]
0501231301/93; [ge|ena:q] 0505220203/3; [gi:rena:q] 0505220203/22, 0505220203/23,
0505220203/24; [gidivi|ena:q] 0501231301/14; [verena:q] 0501231301/93

[-:na:q]

[jara:na:q] 0501231301/14

Ç1K

[-amða:q]

[alamða:q] 0502111402/14; [gidemða:q] 0501231201/27; [gørømða:q] 0501210702/1

Ç2K

-

Ç3K

[-øna:qla]

[ø|øna:qla] 0501241701/23

[-:na:qla]

[gøððæ:na:qla] 0505220204/20

5. BÖLÜM

METİNLER

Günbed-i Kavus
Maravadepe
Kümüşdepe
Akgala
Bender Türkmen
Aliabad
Ramiyan

DERLEM

Kaynak Kişi No: 0501110201

Kayıt Yeri: Küren

Kayıt Yeri Kodu: 05011102

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Arazmuhammet ALEMİ

İkamet Yeri: Küren

Doğum Yeri: Küren

Doğum Tarihi: 1961

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Ön lisans

Mesleği: Öğretmen

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Gilan eyaleti (2 yıl)

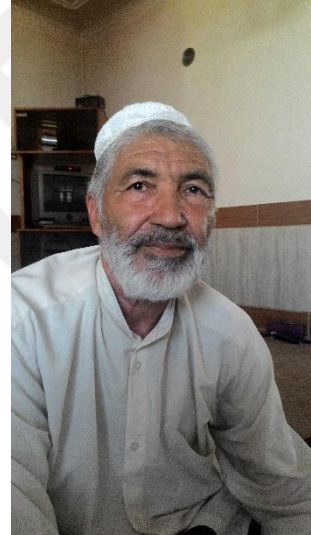
Soyu: Yomut-Garravı-Gıradeň

Konu: Mahtımkulu şiirlerinde geçen bazı yer adlarının izahı

Babasının Adı: Molla Beğnazar

Annesinin Adı: Amanbibi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Tana



0501110201/1 inni meθelen biðin oloqo:n fa:hi:rumuð maκtumkuli.

0501110201/2 fi mantakada ja:fa:n na:.

0501110201/3 maκtumkuli θonuda:κ ja:li gofkuθunna ja:jlama:ka øjlyk barθaq, at
 fapdurup bajraq berθek, θemetide harman gurθoq, na:nnan do:lor du:lun θeninij dijip.

0501110201/4 meθelen maκtumkuli:N...

0501110201/5 næ:me inni θemeti dijæ:lle oðol tərøti dijætdile dijæ:.

0501110201/6 ohom jatan jeri jakti βolθun naðarli mæhdzu:βi: paχi:r muuni tərø kør
 dijip geſdi.

0501110201/7 tərø kør dijen bir dere va: futa:da. dere kæ:n na: kyrønyη ø:ðynnø. kæ:n
 jajfandza dijæ: tərø kør dijæ: jo:lludere dijæ: caplanli dijæ: najvadaj dijæ: dyſjæ:η mi?

0501110201/8 najdere dijæ: kyrtle de ono.

0501110201/9 fo deræ:η a:duunun bi:rini tutja: ha.

0501110201/10 meθelen tərø kørdo harman nurθoq dijig getirjæ: θonuda:κi ajduum
 ajdanna dijæ:n na:.

0501110201/11 inni meθelen gelig gərθoη fo janqi da:κuun yθθynnø fuaqanda θemeti:η
 ø:ði bir gurq ełli hekta:rluq jer, taχta jer da:κuun yθθynnø.

0501110201/12 hemi:ſe da:κuun yθθynnø ekiłθe de gøwi mæhsu:l alθan bolja: da:.

0501110201/13 inni dijipdir da: θemetide harman nurθon, na:nnan ðo:lor du:lun θeninij
 dijæ:.

0501110201/14 o waκtda da xoſgſa:li: janqi guroqfuauluq ba: βolmolı la:

0501110201/15 ehtema:λæn. oθom da:κuun yθθy de jalaη θełeη molja: uκallu βolja:
 oθom ſol θevpeɖen nijæ:n ða: olo oroq alja:llamuſduq da:.

0501110201/16 inni muuni bið takri:ven θeggið o:n jil muunnan ewinſæ:k ama:lli
 nesa:rije futa:jda ſeile do:θ fi θemeti gyrryηi ma: dijdin biljæ:η mi?

0501110201/17 oθom bi jaðuuv allı. gajra: varanna myl[kama:nuf dɔ mūna θemeti
 dijæ:nmiſdik yi.

0501110201/18 maκtumkuli kita:vunna ſonno ſyðzyrøγ edip θemeti jaðuɔpduurla
 biljæ:η mi?

Kaynak Kiſi No: 0501110202

Kayıt Yeri: Küren

Kayıt Yeri Kodu: 05011102

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Gülkamer ALEMİ

İkamet Yeri: Küren

Doğum Yeri: Küren

Doğum Tarihi: 1982

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Sağlık merkezi görevlisi

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Günbed

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeñ

Konu: Sağlık Görevlisi olarak işe alınması

Babasının Adı: İbrahim

Annesinin Adı: Bibi Rabia

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeñ

0501110202/1 men behværz.

0501110202/2 xa:ne behda:ʃtd i:ʃleja:n mærkæze behdaʃtu:n tarafunna:n.

0501110202/3 kollæn erti: vjlen gitja:k sa:kat theggiðde tæ: θa:kat iki:ye ʃelli.

0501110202/4 ʃota:da helejle vjlen a:damla vjlen oʃlonɖzuqla vjlen særokælle wurup
ja:da:g gelja:θ øjø.

0501110202/5 bið ʃi:ʃ ru:ze hæfte i:ʃleja:k.

0501110202/6 hemmeθi ʃo durʃuno ettefa:q da næ:mě biðin i:ʃimið. næ:me dijejin
hajθu:ni tæ:ri:fedejin.

0501110202/7 ʃuma:da: ja:du:ma dyʃena:q.

0501110202/8 jo: da:neʃga: dæ: ki ða:da gitdik jø:nø ʃo mærkæze behda:ʃtda bir dæ:ne
emteha:n gojupdu:lla gyryøne gidip emteha:m merdik estexda:mi:.

0501110202/9 onnon ʃo vjlen nomreje ða:du:n gæbu:li:θin getirip hi:zdæh ma:h oqijdu:p
ø:ð iʃinne ʃota:da a:mu:zeʃga:he behværzy: ya: kymmøtde mærkæze behda:ʃtu:n iʃinne.

0501110202/10 ʃon iʃinne oqijdu:q.

0501110202/11 xa:bga: verdi.

0501110202/12 fota:da bolluq. xa:bga: gowumufduq.
0501110202/13 na:fe da:d ewrennik.
0501110202/14 bið ki øjdø hi:f ða:t etmejæ:tdik ota:q barup uw gyræ:h bir gæll a:dama
nahar yifirip fæ:j demlæ:p.
0501110202/15 kollæn næzm enzeba:t hemme ða:t ewretdi biðe.
0501110202/16 a:fæzi: ewretdirdi ø:ðymið etjæ:tdik gyræ:hi: yifyp.
0501110202/17 gijðla yilen gowutdi hof gefjæ:tdi xa:bga:da.
0501110202/18 howno her o:ða:q barðaq fuma:t hæ:ki:mið ba: da: ca:lma:na
dza:jimuð ba: dijæ:melj. behvæzæ:zi:...
0501110202/19 her o:ða:n behvæzæ:leri bi:r yirleri yilen garað hæ:ki da:.
0501110202/20 kelas gojja:q.
0501110202/21 buta:da gojja:lla ka:rga: ða:t. fonnon a:fna: bolja:q. odol næ:fe jil
sa:bege:leri ya: olo yilen.
0501110202/22 her jana:q barðaq mehman dza:jimuð ba: dijæ:k da: mæsælæn.
0501110202/23 her o:ða:q barðaq tanuf bi:r vi:ri:mið yilen.

Kaynak Kişi No: 0501110203

Kayıt Yeri: Küren

Kayıt Yeri Kodu: 05011102

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Metin ALEMİ

İkamet Yeri: Küren

Doğum Yeri: Küren

Doğum Tarihi: 1983

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Mekanik ve tesisat tamircisi

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Tahran ve Günbed

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeñ



Konu: Günbed şəhrine taşınması ve oradan tekrar köye geri gelmesi

Babasının Adı: Cafer

Annesinin Adı: Bibi Rukiye ŞÜKRİ

Annesinin Soyadı: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeñ

0501110203/1 kymmøtde ferfi:d æmu:N ja:nnatduq da: bið.

0501110203/2 ləwlekefi: i:ʃleja:tduq ʃuN ja:nna. ʃo uʁdotduq da: bi:ʃter.

0501110203/3 ləwlekefi:j etjæ:tdim. ferfi:d a:ka ɔwɪ ɔw ða:d ɛwretdi biðe.

0501110203/4 ja:nna feʒ alja:tduq. gedema:va:tda ʃolja:tduq da:.

0501110203/5 ø:ð øjmyð ʏa: bejlede. garr øjyŋ ja:nna ø:ð øjmyð ʏa:.

0501110203/6 ʃo ta:jda ja:ʃaja:tduq da:.

0501110203/7 meŋ ɣa:nomum behværz buta:d i:ʃleja: ʃo.

0501110203/8 onom bæ:ri:k ɟajtmalu ʃolluq da: mædʒbu:ræn ka:rmænd bolonθon buta:da.

0501110203/9 ʃonnon buta:q ɟøʃʏp gellik da: buta:da da mostæʔdʒer.

0501110203/10 buma:da: sa:bɣa:na:muð ða ʃuqardʒaq ʃolup jø:.

0501110203/11 hɔwwɔ inni dʒa:j ɟøððæ:p jø:θ. ʃo dʒyrøræ:k.

0501110203/12 æs[im kyrøntʃi da: æs[ijjetim kyrøn. hɔwwɔ gedema:va:da ɟøʃʏpdik.

0501110203/13 aʒ dæ:dem øjløri ʏilen onuʃma:nnur.

0501110203/14 ɣula:θa bilʔdʒeg ɣæ: o ða:tlaruNi dʒozʔi:jjɑ:tuni. jø:nø men kiʃʃikkæ:m ɟøʃʏpdirθ gedema:va:da.

0501110203/15 buta:da jiyrimʃe jil ja:ʃaduq ʃuma:t.

0501110203/16 onom ɣa:nomum da kyrønnen. onom bæ:ri:g ɣøʃʏg ɟajtdum.

0501110203/17 θonro ɔo ø:ð dʒa:jimuð tekmi:l ʃolli.

0501110203/18 bir dogguð a:j ja:laq kymmøtde geðig ɟajtduq jaNi. ø:ðymɪŋki o dʒa:j.

Kaynak Kişi No: 0501110204

Kayıt Yeri: Küren

Kayıt Yeri Kodu: 05011102

Kayıt tarihi: 17.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Zekeriya ALEMİ

İkamet Yeri: Küren

Doğum Yeri: Küren

Doğum Tarihi: 1974

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Lise öğretmeni

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Günbed

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeň

Konu: Bölgedeki tarım faaliyetleri

Babasının Adı: İbrahim

Annesinin Adı: Bibi Rabia Nefesi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Memmetanlık-Gıradeň

0501110204/1 şuma:t garfuðu:n gijmati ðeggið jyð tymøn jedi jyð tymøn garfuð
θatulja: her kiłu:θi.

0501110204/2 ga:wułłb dı behtæri:n ga:wułłbri ðamfıa ja:laq waıarma:n ja:laq
ga:wułłb fıuqupdur mæntægede.

0501110204/3 beter θyjdzi θyjdzi ga:wułłbri da ba:.

0501110204/4 ðamfıa næ:me kollæn øndøn bæ:ri:k tyrkmonsæhra:n ø:ðynnø mæntægeje
da:fluburunno ekiljæ:n ga:wınu:n bi:ri ðamfıa øı.

0501110204/5 motæ?ællæg be mæntægeje da:fliburun nıja:mali.

0501110204/6 onnon bi dıæ:rdıøw dijæ: janqı waıarma:n nıjæ: æıi:ræn
tyrkmenista:nnan na janqı waıarma:n ja:laq toıumlo gelıpdille.

0501110204/7 o ga:wułłb tæıri:bæn om mæ:f kiłuw da:ıi bolja: her gıjθi.

0501110204/8 olo bæ:f alti jil yæ:ri o:n jil yæ:ri ba: fɪ məntægede. fuma:t da ba:ðaru:n iʃɪnne aɟlanθanuð fo waxarma:n ga:wuɫɪbri tafarθuwnuð.

0501110204/9 Om mæ:f kiɫwɔden etek ga:wu:n jo:q.

0501110204/10 onnon garfuðlari da hejwere oloqo:n.

0501110204/11 garfuð ða fɪ næ:me e: amri:ka:ji: toχumlo janqɪ hoɫændi: toχumlor ekjæ:ɫle futa:da.

0501110204/12 polomfode toχumlor ekjæ:ɫle.

0501110204/13 be su:ræte ka:meɫæn sonnætij ekiljæ:.

0501110204/14 kymmediŋ ætra:funna garfuða myɪfemme ʃfekip ekjæ:ɫle.

0501110204/15 buta:da be su:ræte sonnæti: ekjæ:ɫle dæ:. ævvel jer θuworja:lla.

0501110204/16 onnon θonra:m θuworonnon næ:ʃfe moddæt θonra:m θyrjæ:ɫle.

0501110204/17 ordi:beheŋtiŋ iʃɪnne ekiljæ: dæ: færværdi:nin a:χuuru:nna ordi:beheŋtiŋ iʃɪnne ke fuma:t jetjæ:.

0501110204/18 bæ:d æz ma:he ræmeza:n juwof juwof garfuð jetip ʃuqup inni baɟladi.

0501110204/19 inni kyrønyŋ garfuðlari inni ʃuqup baɟlamali.

Kaynak Kişi No: 0501120201

Kayıt Yeri: Küllüce

Kayıt Yeri Kodu: 05011202

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Oğultağan ATABAY

İkamet Yeri: Günbed

Doğum Yeri: Küllüce

Doğum Tarihi: 1936

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: Günbed

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Ailesinin Sovyet Türkmenistan topraklarından İran'a gelişi
Babasının Adı: Molla Bay
Annesinin Adı: Nazbike
Annesinin Soyadı: Yomut-Akatabay-Şirmetli

- 0501120201/1 ba:j guwrukı dijip tutulupdur.
- 0501120201/2 ba:jla tutulja:n fonno. jolmo ba:jın oklollori...
- 0501120201/3 ma:llari kæn. ho:w gyn gorynmød dije tajak atmað gojun anurda.
- 0501120201/4 ilerı kajra yir bolli dijipdirle a:llapdurla.
- 0501120201/5 garadza gajra:g geſa:pdur da: gojnu yilen.
- 0501120201/6 gajra:g geſa:pdur oðom tutupdurla da:.
- 0501120201/7 erti: yilen turupdur. dæ:dem baðurkanupdur da:.
- 0501120201/8 ho:l ik atli geljæ: jo:llon.
- 0501120201/9 ik atli geljæ: garadz iki:miðin baſumud alma: geljæ:now dijipdir.
- 0501120201/10 gelip garadza yilen mo:lla:ni alig gidipdir da: baðurkanupdur.
- 0501120201/11 bæ:rik geſmæ:ge...
- 0501120201/12 a:ntu yelledzemæ: ðuwo yiden kiſ bolupdur.
- 0501120201/13 ðuwo yidipdir. bæ:rden ne a:damla gøðdæ:p duron.
- 0501120201/14 ðuwo yidipdir. ðuwo yidenne hara:mi ðijdik gurnaq gelmedı dijip welæ:jet edgem ma:muſduq.
- 0501120201/15 jemæ:η ata:muðuwn nurnakı mi næ:m mi qa:qamıðuwna: gurnakı dæ:.
- 0501120201/16 hara:mi ðijdik gurnaq gelmedı dijip gelledzemi arqaθuwn alup bi de i:ðuwnan gidipdir on.
- 0501120201/17 oðom fotaq barupdurla da: anri:q geſiripdirle da: a:damla. øj dø ho: gorynyß otı: dijæ:.
- 0501120201/18 garadza: da jil keθennir aχuri:m ſuqannur da: bir ða:d edip.

Kaynak Kiſi No: 0501120601

Kayıt Yeri: Hayır Hoca Süfla

Kayıt Yeri Kodu: 05011206

Kayıt tarihi: 17.11.2020

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Nurmhammet TEVEKKÜLİ

İkamet Yeri: Hayır Hoca Süfla

Doğum Yeri: Hayır Hoca Süfla

Doğum Tarihi: 1949

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Tarımcı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Düvünçi

Konu: Etrek ırmağı kıyısında eski yaşam tarzı

Babasının Adı: Aşır

Annesinin Adı: Naztuvak

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Şirmetli

0501120601/1 bið oʻlonqa:q biljæ:n.

0501120601/2 funnon... futa:da oturdıuq.

0501120601/3 fe:jle fathwuuq fıuqup jatan dyðði.

0501120601/4 bø:løk bø:løk cuwtuʃ fıuqardi.

0501120601/5 tekeθaggal fıuqar fathwuuq kømøløk fıuqardi ja:ði:n.

0501120601/6 otun da:xi ø:ði wejra:n bolja:.

0501120601/7 ekin pekin jo:q. barup toʃdzoko bari:ntʃa: ma:luni qpwig gø:βørmeli.

0501120601/8 o:βo jo:q da: dø:rt væ:f øjdi.

0501120601/9 øj jo:q da:.

0501120601/10 o: tomθuno do etrek aqar jatardi.

0501120601/11 etrek keθilmeðði durūlonordi.

0501120601/12 meje θuw βolordi. gidip θuwo dysørdik.

0501120601/13 θuw aliq gelerdik efek bilen.

0501120601/14 hɔwwɔ da: aj takri:ven elʃi jil βolupdur.

0501120601/15 bir jil tyrʃøklide ja:jladuq.

0501120601/16 guʃuna: gøʃyq gidip biljæ: o: ma:l yθynø.

0501120601/17 tomθun oθom bir etreŋ kena:rra:xi dijp o:βo yjŋja: ŋunja:laq jeri:k gøŋyg
geljæ:.

0501120601/18 aj vir ø:ð bi:ri:vi:ri:ŋ dø:rt bæ:ŋ øj jeθ θeggið øj.

0501120601/19 o ojna:r dyj ytørdyk.

0501120601/20 ŋyrryŋ ojna:rduq a:j a:jduw θyjt ja:li vir tomuθuwn ø:ði tøkønmøðði.

0501120601/21 a:damla a:j køløødø keŋe jaðwup θuw θefip dyðym ojna:βoti:dwla. i:ŋ
jo:q da:.

Kaynak Kişi No: 0501210701

Kayıt Yeri: Eğriboğaz

Kayıt Yeri Kodu: 05012107

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Aybibi AK

İkamet Yeri: Eğriboğaz

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1959

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: Akbent ve Günbed

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Oğullarını evlendirmesi ve gelinleri

Babasının Adı: Elçek

Annesinin Adı: Arazbaht

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Şirmetli

0501210701/1 θen ø:ðyŋ θo:ro da: ęwiŋŋæ:.

0501210701/2 oloqp:n gelnimi ø:ðym alluwn ø:ðym hewæ:θ edip.

0501210701/3 ga:ŋinekedzi:miŋ gi:ðuwn ɢllum a:qbentten.

0501210701/4 hōwwō ø:ð o:βa:mdan. a:q̄bentten allum ha: jø:nø ø:ð ga:jinekedzi:m ha:.

0501210701/5 o dō gōwī geðði.

0501210701/6 jedi jīl geðði.

0501210701/7 jedi jīl geðennen θonro ø:ð yafuun etdim dza:j θalup.

0501210701/8 θonro dō olo ø:ð yafuuna βolli. iki yelini de bil allum.

0501210701/9 oθom iki yelni de oθom olo da: ola: jedi jīl yēðði θen ne geðerθiŋ ðijdim.

0501210701/10 øŋa: huw dijdī ha: onno jene de ø:ði neθib hōlub h̄arja: inni næ:m inni bæ:f jillana: gefdi næ:.

0501210701/11 0501210701/1 fejlē dæ: mi ŋo alanuuma bæ:f jīl βolup altuulandzi da: inni.

0501210701/12 inni dza:j θaldzaq ono dō.

0501210701/13 hōwwō ða:tlara: aluukuldza jø:nø inni θala:maldz inni.

0501210701/14 ŋo perwa:na ða:tlari dokurlonma:n nu: da:.

0501210701/15 dokurlonθo oθom θala:mali.

0501210701/16 ŋon no:βoθi. onnon θonro dō muun no:βoθi.

0501210701/17 onnon θonro dō jene yir kōrfæ:m ma:.

0501210701/18 Inn øjermøljī onū na. o dō mo:ll oqī:p jø:.

0501210701/19 buularu da ø:ðym allum dijθem de βoldzoq.

0501210701/20 ajtdum da: ø:ðym ma: dæ: mi ø:ðymkiłerden bolθo gōwī βoldzoq øŋky de ø:ðymkiden nijdim.

0501210701/21 oθom on ja:nna da guloũna gujortdum da:.

0501210701/22 ø:ðymkidem molθo gōwī βoldzoq gelnim h̄ewæ:θ etjæ:n nijdim.

0501210701/23 oθom ŋonnon bolja: dijp o dō ŋoni h̄ewæ:θ eden jerimden alli da:.

0501210701/24 hōwwō ø:ðłori ha:la:v alli.

0501210701/25 gelillemden ura:ði: gōwī hejwere.

0501210701/26 hōwwō i:f edema:q men hemmeθini ø:ðler etjæ:.

0501210701/27 nahar yifiren ne ø:ðłori. men pakat hami:r edip θōwulja:n.

0501210701/28 ifini de ø:ðłori yifirjæ: nahari da ø:ðłori yifirjæ: men jø:nø jati:n.

Kaynak Kişi No: 0501210702

Kayıt Yeri: Eğriboğaz

Kayıt Yeri Kodu: 05012107

Kayıt tarihi: 17.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Tağandurdı AK

İkamet Yeri: Eğriboğaz

Doğum Yeri: Akbent

Doğum Tarihi: 1957

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Hayvancılık

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Hacca gidişi; göçebelik hayatı

Babasının Adı: Govşut

Annesinin Adı: Bibi Fatma

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Şirmetli

0501210702/1 başka jəwərde gidig gərəmɔa:q.

0501210702/2 bir mekgæ: gitdik bir jola:m.

0501210702/3 biðæ: ɣa:duɾa: ʃastuɾ se:de ɣitdik.

0501210702/4 onnon iki jil ɣʃ jil ɣwɪnʃæ: dəkdyk bir o mahal iki jyð tymønitdi mi næ:m mi ʃon ø:ði. ohom mekgæ: de...

0501210702/5 o mu:ɔo ɖo dʒeɲ mu:ɔoθutduɾ ɖa:.

0501210702/6 ohom onnon mekgæ: gidig ge[[lik.

0501210702/7 bir paɾɖuɾmuɔði θəwɣ ge[[lik. onnon başka jana: da giden jerim jo:q.

0501210702/8 o mahal tehra:nnan uſſja:tduq.

0501210702/9 buta:da pyru:tyæ θyru:tyæ jo:qdi.

0501210702/10 kummøtde gyryønne buta:larda pyru:tyæ jo:q pakat tehra:nna. o mahal tilſu:n na jo:q æ: baſka vir ða:t da jo:q.

0501210702/11 bir o:η nyn ɛwɪŋfæ: barup jatmali oθom ɛwɪmððen bardzak a:dam ða jeθ ʰeggið o:η nyn ɛwɪŋfæ: barup jatmali ha: o.

0501210702/12 waktunna pyru:tyæ: yarmali erti: vilen marmali.

0501210702/13 erti: vilen barmali øjlæ:rræk tamam bolli dijl[θe gajtmali.

0501210702/14 o mahal gywſi: jo:q do o mahal. gywſi:...

0501210702/15 bir o mahal ya:duura: onja:li ða:tla neti:dzele jo:q.

0501210702/16 bumahala: næ:me guwſi: hemme jerde. havarlaſuvermeli.

0501210702/17 o mahal gywſi: de jo:q tilſu:n no jo:q...

0501210702/18 ɒwɒla: ya:duura: ma:ll a:damla ma:lun ni:rde onja:n jerinne ſono ɣitjæ:.

0501210702/19 ma:lumwð ɒwɒl ya:ra: da:kd ɒnupdur.

0501210702/20 da:kda gøſſuɣ ɒonup ſota:da da:kd ɒturupdulla.

0501210702/21 da:kdan na gujdzakað alja:.

0501210702/22 ſo gujun θuwi ſuɔqja:n jerinne bø:løk bø:løk o:βo βolja:.

0501210702/23 θonro oθom ma:l køføjæ: a:dam køføjæ:.

0501210702/24 o gurruq do θonro bir neme a:ðalja: a:dam køføjənθon.

0501210702/25 urθa yøræ: dæ:la: θuw. tomθuη ynɪ a:ðalja:.

0501210702/26 oθom bið ya:duura: ma:llamwði eyriβokoðo gø:βørdik buta:g garſi:n.

0501210702/27 buta:da burow ſuɔqdu ða: oθom ma:lumwð gelip tomuθ ſuta:da gedjæ:.

0501210702/28 oθom ø:ðymið ðe θonra:m gøſſuɣ ɒajtduq ha:

Kaynak Kişi No: 0501210703

Kayıt Yeri: Eğriboğaz

Kayıt Yeri Kodu: 05012107

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Toylı NAHİDİ İNÇEBURUN

İkamet Yeri: Eğriboğaz

Doğum Yeri: Eğriboğaz

Doğum Tarihi: -

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Amelelik ve hayvancılık

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Eğriboğaz köyünün durumu

Babasının Adı: Atanebi

Annesinin Adı: Meretgül

Annesinin Soy: Göklen

0501210703/1 aj biðinki kæ:ryæ:rtʃilík θuɣur gojun baʃk i:ʃmið jo:q biðin næ:me.

0501210703/2 aj o:βo tuweleme ɣowi hæ:ðirki βolub ɣarfa:.

0501210703/3 θonun merθin nija:mali. ækθeri næ:me ʃu o:βa:n a:damθu dā næ:me.

0501210703/4 baʃka jəwərtde næ: a:dam jo:q.

0501210703/5 welæ:jet werθæ: jo:q munun iʃinne. aj hajθi hi:li βolup næ:me munna
her ta:jfadana: ba: ta:jfa dijæ:n ða:duunnana:.

0501210703/6 hevi:pli ya: munna jolmo ya: munna ba:jl̥ar ya: munna ʃi:rmæ:tli ya:
munna keθarqa ya: munna godzuq ba: munna dað ya: munna.

0501210703/7 jo:q millet jo:q dija:θan boldzoq.

0501210703/8 galafaθi ba:. fulara: ba: fuan iſinne.

0501210703/9 ø:ðymiðæ: næ:me θuɰur vilen goju baſka i:ſimið ðe jo:q.

0501210703/10 inni de garri:p θa:nnan na:luβ oturon garri vjð.

0501210703/11 aj kø:nø|ørdøn næ:m ajdajin men θana.

0501210703/12 kø:nødøn ne næ: vjir bilip duron ða:dum ða jo:q næ:me.

0501210703/13 aj ja:fululo næ:me paχi:rla gitdi|e galafaθi næ:m inni.

0501210703/14 hemmeθi ja:ful on buwa:t. her kim ø:ð øjynin ja:fuluθi βolθo ha:n bolluκi buwa:t.

0501210703/15 jo: ſykyr æ|hæmduluulla: cawi te|eke dæ: cøwũſuluq jatan jatan jerinne.

0501210703/16 aj juwoſ juwoſ tekmi:l|enip barja: da: næ:me.

0501210703/17 aj ma:l ɣara da næ:me bi jila: huda:ja ſykyr jajluma: bol.

0501210703/18 bahaſuluq bolli ijm baha βolli guroq bolli.

0501210703/19 inni ſijilqi ja:li jil βolθa: jene huda:ja ſykyr cawuſuluq.

0501210703/20 ekin jerl ɔ:damuŋqa: bijil væz?i bir muqda:r garna: dojdi.

0501210703/21 jerθið a:dam da øŋki ha:lat da: næ:me.

Kaynak Kiſi No: 0501121801

Kayıt Yeri: Düzolum (Fedevi)

Kayıt Yeri Kodu: 05011218

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kiſinin

Adı ve Soyadı: Abdılhalık ADEMİ

İkamet Yeri: Düzolum (Fedevi)

Doğum Yeri: Düzolum (Fedevi)

Doğum Tarihi: 1963

Cinsiyeti: Erkek



Medenî Hali: Evli
 Öğrenim Düzeyi: Lise sonu
 Mesleği: Tamirci
 Dil Bilgisi: Farsça
 Başka Bölgede Yaşaması: -
 Soy: Yomut-Akatabay-Şirmetli
 Konu: Şiir yazmaya başlaması ve eserleri
 Babasının Adı: Kömek
 Annesinin Adı: -
 Annesinin Soy: Yomut

0501121801/1 hoſ Ʒell[i]ſið.

0501121801/2 ſuwwñ gati beýendirdiſið biði.

0501121801/3 hõwwõ her geleşidde Ʒir ajlanſuƷ durun.

0501121801/4 men goſſi:ni haſſannam mæ:ri jaðja:nun ba:rad aſtmalu bolθoma: oni doƷruθi ø:ðym de biſip duromo:q.

0501121801/5 oƷlolluqdan jaðardum.

0501121801/6 bolθo bolmoθo jaððum. onθon bir da:jimuð Ʒa:di paçi:r jatan jeri jaktu bolθun muƷot haðzi diſip bi kita:v oqijƷan.

0501121801/7 oθom men ſono kø:køðjæ:n muñi.

0501121801/8 goſſulori gørkøðjæ:n ſono.

0501121801/9 bi de oqijja:.

0501121801/10 onnon bir jildzara:qa dæ:ni aj jaðuva jeyen nijæ: da:.

0501121801/11 aj muñi:n bolona:Ʒa: dijena:q jø:nø ſon jerine bolmolu la:.

0501121801/12 muñi:n goſſu bolup biſmejæ: dija:n ja:laƷ o inni haθa:v edip durθon.

0501121801/13 jø:nø gøra:qa da jaðuva jeyen nijertdi de.

0501121801/14 i:ði bir ða:da barar dijerthdi de.

0501121801/15 ſejdip jaððum. inni ſo barup on alti ja:ſuñ deƷereƷlerinne daƷi da jaðan goſſulomdon taſup ſuƷqarallam ba:.

0501121801/16 inni ſoni bir æti:ge ja:li gadi:m ða:t ja:l edip kæ:n el le wuroma:q ſono.

0501121801/17 næ:hi:l[i] bolθo ſo boluſi ja:rra:q depdere geſſirig gojdum. inni ſejtdirip jø:θ.

0501121801/18 ohom muunnan gofki:ni ffa:v edifimið. jani bir kita:p ffa:v etdik muqaddeθ arðuwlør a:di yilen.

0501121801/19 inni de ene mæhri dijip ruva:ki:lamuði ffa:v efdzek bolja:θ neθi:b bolθo.

0501121801/20 onu u inni tajp edip gutorduq.

0501121801/21 kita:vun dze[diniŋ yθynnø o:jlouup jø:θ.

0501121801/22 onũ na fo do:θumuð refi:di eberka:r...

0501121801/23 oni men oðol tanijmaja:dum. fota:da kæ:feθi ya:.

0501121801/24 fo kæ:fæ:ŋ iŋinne bariŋ gørθøŋ gawdzaq mi du:ta:r mi baɣɣulan θu:ra:ti mi jæ: ON muun gofkuθuuni bener yilen oloqo:n edip jaðuup goja:pdur.

0501121801/25 gørθøm cati tyrkmøn edevija:ti yilen gawdaqlanja:.

0501121801/26 muuni θen ja:lan yθi yilen θevap bolup tanuɣ ɣollum.

0501121801/27 oθom o tanuɣ ɣolomuððan θonro meŋ depderlemi yordi.

0501121801/28 gørθø o:n oŋ ki depder do:li.

0501121801/29 θen næ:me bułari bejdig goja:pθuun ffa:v edejli muunĩ nijip.

0501121801/30 oθom men ɣuun næ:me haradza:ti ɣuqdaɣdzuθi ɣolθo ø:ðym etjæ:n nijip. ɣejdip jyð a:q bolθun bir kita:vi ɣuqardi.

0501121801/31 jene yi:rini ne tejjara:la:p onũ na ɣuqardzaq bolup du:.

0501121801/32 fo hi:li:ræ:k gyrryŋ.

Kaynak Kişi No: 0501121802

Kayıt Yeri: Düzolum (Fedevi)

Kayıt Yeri Kodu: 05011218

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Meretbibi AHMETPUR

İkamet Yeri: Düzolum (Fedevi)

Doğum Yeri: Daşlıburun

Doğum Tarihi: 1957

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı



Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Düvünçi

Konu: Annesinin genç yaşlarda vefatı

Babasının Adı: Orusgılıç

Annesinin Adı: Aksoltan

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Yolma

0501121802/1 edžem paχi:ri men gərən bolθom berdžek gyrryŋi.

0501121802/2 men biləma:ɤ ɔ:χuri.

0501121802/3 həwɤw edžem paχi:r beter ɤwɤi θena:namuɤduka:.

0501121802/4 biðæ: gərmədik ɔklonutduq ajrulan̄na.

0501121802/5 ɤwɤi dijp beter ewertdīle edžem paχi:ri.

0501121802/6 θijaɤu da hejwere θijaqli ɤwəðən jeθi:r dijer̄tdīle edžeme.

0501121802/7 beter ɤwɤi dijer̄tdīle. mana jə:nə bir ɤme edžene meŋðejæ:ŋ dijæ:rle.

0501121802/8 biləma:q men ɔni ɔ:ðym.

0501121802/9 fejdijæ:rle gərən a:damla.

0501121802/10 θen edžene meŋðejæ:ŋ dijæ:rle.

0501121802/11 men ɔ:ðym edžemi biləma:q. kiŋfikkæ:m ajrulupdur.

0501121802/12 ɔ:ðym kæn biləma:q edžemi.

0501121802/13 ja:faɤɤuməð ɔ wəχtlar ʃo da:ʃluβurun ðijæ:rle de ɤajrada da:ʃluβurun̄natduq edžem paχi:r ajrulan̄na.

0501121802/14 ɤaraɤur dijæ:n jerde edžem ajrulupdur.

0501121802/15 ɔθom ba:vamlarda ajrulupdur edžem. meri:ðlæ:p ba:vamlara barupdur.

0501121802/16 ataθ ɔjynnə ajruilli dijdirmæ:jɤiŋ nɤjp ɤa:jna:kalama gidejɤiŋ nɤjp fejdijpdir paχi:r. ɔ:ði beter haquilli jeθi:rmis̄dik.

0501121802/17 onnon nɔ bæ:rde næ:mə da:jɤi dajða da hæ:ki dɔkūron edžene mɔlmoθo dɔkūron dajðan̄ jo:q mud̄i dijæ:.

0501121802/18 bajɤza:n n̄ajðam ma:qa: ɤatnaɤartduq. bajɤza:n n̄ajðam ða a:radan ʃuqdi næ:ʃe jil yæ:ri.

0501121802/19 onnom ħæ:ri ɤatnaɤama:q da dɔkūruθun ɤajdaɤiŋ.

0501121802/20 jə:nə paraχmat da:jim ma:tdi hæ:li ʃynni til̄θu:n urortdi.

0501121802/21 gynnø gynafsa keplefif oturortdi payir o do aradan fuaqdi paraamat da:jim.

0501121802/22 inni jønø barja:n kæ:de kæ:de toj bolθo ja:θ bolθo.

0501121802/23 jønøkøj wəxt kæ:n barup durəma:q.

Kaynak Kişi No: 0501121803

Kayıt Yeri: Düzolum (Fedevi)

Kayıt Yeri Kodu: 05011218

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Musa AJ

İkamet Yeri: Düzolum (Fedevi)

Doğum Yeri: Düzolum (Fedevi)

Doğum Tarihi: 1997

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lise öğrencisi

Mesleği: Öğrenci

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Temek

Konu: Tarım işleri; Abileri ve yengelerinin durumu

Babasının Adı: Buğdaylı

Annesinin Adı: Meretbibi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Düvünçi



0501121803/1 ca:wu:n bi jil kæ:n jo:q. garfuð kæ:n.

0501121803/2 garfuð fī gajra məntəkədə kæ:n đā: jønø dyðolumdo a:ð fuma:t.

0501121803/3 a:ðaq teney ekildi.

0501121803/4 jo: ma:l laj birdzde də:ne ma:lumuð ya:.

0501121803/5 aj θawun θawur... birdzde də:ne ta:nali.

0501121803/6 ma:l gara kæ:n θaqla:muða:q.

0501121803/7 bi:fter fī jer ða:t da: kefa:værzi:.

0501121803/8 dør:rt dokon na: yjð. iki:miðæ: øjlønni. uli:muða: bajramkulf.

0501121803/9 ol iki|endziθi de muxommet.

0501121803/10 yfŷy|øndziθi de dʒama:|etdi:n.

0501121803/11 dør:rdy|øndziθi de men mu:θa:.

0501121803/12 dør:rt dokon.

0501121803/13 ikiθi θæ: øjlønni.

0501121803/14 inni iki:mið va: futa:da.

0501121803/15 ge||edzem...

0501121803/16 ævve|ki bajramkulfzıwıŋa: ø:ð fıuqanumıwð qaradʒa dajðamun nı:ði.

0501121803/17 onom iki|endziθi de daðlardan ða:tdan dıkdzedem.

Kaynak Kişi No: 0501122201

Kayıt Yeri: İnçeburun

Kayıt Yeri Kodu: 05011222

Kayıt tarihi: 07.12.2020



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Ferið SALEMİ

İkamet Yeri: İnçeburun

Doğum Yeri: İnçeburun

Doğum Tarihi: 1994

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Yüksek Lisans

Mesleği: Öğretmen

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Gürden (4 yıl)

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Öğretmenlik mesleği; köyde tarım ve hayvancılık

Babasının Adı: Ahmet

Annesinin Adı: Akça

Annesinin Soyu: Yomut-Gocuk

- 0501122201/1 meŋ øðym ðe: dø:rt dæ:ne o:ða:q gidip derθ yerjæ:n.
- 0501122201/2 mægtæʔe ra:hnæma:ji de derθ yerjæ:n.
- 0501122201/3 e: dyðolum dijæ:n o:þo kyrøn nijæ:n o:þo a:jtemir dijæ:n o:þo væ i:nŋfeþurun nijæ:n o:þodo derθ yerjæ:n.
- 0501122201/4 væ ulu:me tædzrobi: dijæ:n derθi tædri:s edjæ:n.
- 0501122201/5 ŋumahalqi va: mæŋgu:lijjætimið e: ŋa:d meŋ derθ yerib bø:θ.
- 0501122201/6 buma:la: mederθe jo:q tæ:ti:l yŋ hefte væ:ri.
- 0501122201/7 ŋa:d meŋ derθ verib bø:θ. læptap meŋ fiŋm tæhijj edip dʒozve jaðuap oʁlolloro i:verjæ:θ ki: oqijθuun. her hefte de imtiha:n alja:θ.
- 0501122201/8 o:va:muðuun i:ŋlejdzileri bi:ŋtær keŋa:værzi: i:ŋlejæ:lle væ da:mda:ri:.
- 0501122201/9 onnon maŋka i:ŋ ka:rxa:na ja:laq ja:yir towli:di: ja:laq bir ondzyrøk i:ŋæ: jo:q o:þodo.
- 0501122201/10 jø:nø kæ:nθi kørþy va:duura: hæ:ki da:m θaqlaja:lla ma:l kara θaqlaja:lla. bi:ŋtær ma:l kara da gojun meŋ θauwur geŋi dije kæ:n jo:q.
- 0501122201/11 birðzde nefer dije θaqlaja:.
- 0501122201/12 emmæ: anri:m... aŋa:q jyðymiððæ:k o:þodo tenli lijæ:n o:þoθuunna dije kæ:n θaqlanulja:.
- 0501122201/13 emmæ: buuta:da faʁat θauwur meŋ gojun θaqlanulja:.
- 0501122201/14 onnon θonra:m keŋa:værzi: de bi:ŋtær arfa þuʁdoj ekiljæ:.
- 0501122201/15 bir kæ:de garfuð ja: ga:wun bir ða:t da ekilθe ekiljæ:.
- 0501122201/16 jø:nø bi:ŋtær kørþi hæ:ki arfa þuʁdoj ekiljæ:.
- 0501122201/17 onnon maŋka her dø:rt jilla ða vir θuw geŋa:θa:yir zæxi:re þola:θa hæ:ki θetlerde ŋa:l ekiljæ:.
- 0501122201/18 ŋijilla vir ŋa:l ekilli. taweleme gaw wollei hejwere.

Kaynak Kişi No: 0501220501

Kayıt Yeri: Eymir Memmetgulu Ahun

Kayıt Yeri Kodu: 05012205

Kayıt tarihi: 27.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Amansoltan (Gök)

KUÇEKNEJAD

İkamet Yeri: Eymir Memmetgulu Ahun

Doğum Yeri: Tutlı Köçek

Doğum Tarihi: 1946

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı ve ebe

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Eymir

Konu: Yemek tarifi

Babasının Adı: Kaka

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut-Köçek

0501220501/1 ha:murn ajirmal læ: ʃolja:.

0501220501/2 ohom kertop du:ʒʒakað æ: ʰokop...

0501220501/3 ɒwɯndʒaq dokroja:n garaɖʒ yðym onnon erik bir yʃ dʒo:rt dæ:ne.

0501220501/4 oθom birtʃik na:rda:ndʒuq ja dɛwɯlʃi na:rda:n bolθo θefeʃeθeŋ gara ʃurʃ θefeʃeθeŋ....

0501220501/5 oθom ʃodʒa:ð gətyɲi ne a:ðadʒuq aʃmali ʃolja: kæ:n aʃmalɯ læ:.

0501220501/6 oθom ʃolori gujup ʃon aɰuʒʒaɰuɲi tikip oθom ɢa:ðanna kəφræ:k ja:k gujup ɢɒwɯruɰ ɢɒwɯruɰ oθom bir a:ðanra:q θuɰ gujup oθom o nem edenne oʒyðræ:yini ɛwɯrip oθom θonro ja:ka guðarja: ha: θuɰwɯni ʃekenne.

0501220501/7 hɒwwɒ iʃi de biʃjæ:.

0501220501/8 jo: inni fo ja:rfi meðenne barmalũ la fon ja:xi. hõwwõ bir tarafi guðaranna ono....

0501220501/9 oðol bir jeme θuw gujmoli bir jeme eti biſjæ:.

0501220501/10 hene θuwi tøkønip de ja:ka dyſjæ:.

0501220501/11 ja:ka dyſønne ohom ena:ji ʒolja:.

0501220501/12 jo: biſirme. hemmeθini fo durũſuna gujmoli ha: iſfine.

0501220501/13 eridzeyi de juwũp yðymi de juwũp iſfine guja:mali.

0501220501/14 θokõn ɖwũndzaq doƿromoli. kertoφi da gjadzuaq gjadzuaq doƿroθõn do ʒolja: nwũndzadzuaq.

0501220501/15 biſjæ: ø:ð iſſinne.

Kaynak Kiſi No: 0501220502

Kayıt Yeri: Eymir Memmetguli Ahun

Kayıt Yeri Kodu: 05012205

Kayıt tarihi: 27.07.2016

Kaynak Kiſinin

Adı ve Soyadı: Orusguli (Akga) BEHZAD

İkamet Yeri: Eymir Memmetguli Ahun

Doğum Yeri: Eymir Memmetguli Ahun

Doğum Tarihi: 1930

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Tarımcı

Dil Bilgisi: Farsça (biraz)

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Eymir-Köpek

Konu: Eymir boyu ile ilgili bazı bilgiler

Babasının Adı: Aköyli

Annesinin Adı: Arazgül

Annesinin Soyadı: Yomut-Ganyokmaz



0501220502/1 ejmir jø:nø ta:jfa ta:jfa yuula.

0501220502/2 her gajθi bir ti:reden buula.

0501220502/3 ata ba:vamuða: oðol a:dam ata hōw ene hemmæ:miðij anurθi. kyrt bol a:katava:j bol dza:lli þolθo hemmeθi jonnon.

0501220502/4 jonnom mæ:rīde jø:nø xuda:j takā:la:n nemeθi vilen ta:jfa ta:jfa þolupdur.

0501220502/5 a:katava:j þol dza:farva:j þol ejmir þol kəʃək bol iydir þol her gajθi bir millet fun.

0501220502/6 hemmeθi joxθoma: ataθi dokon ha: anurðan.

0501220502/7 gurq okul gijð dokupdur fo a:dam hōw en ata.

0501220502/8 solordon ø:nyþ øθønnen jajra:g geljæ:n.

0501220502/9 on her gajθuani bir ti:redipdirle de jon jeθi:r daquʃlarunnan. jonnon geljæ:.

0501220502/10 ejmir fo dø:rt.

0501220502/11 bir dʒalajin na va:.

0501220502/12 buuta:jda da birdze bæ:ʃəʒli va: ono do ejmir dijæ:rle.

0501220502/13 o do solordon ga:luq gəʃalla. joqor jyððø ba: bir o:n om mæ:f øj va: dʒalajin nefe dijæ:r ono o:þoθuma.

0501220502/14 dʒalajin nefe fo do ejmirle solo. hōww pwturan da: ejlæ:k bejlæ:k gəʃyp darka:p.

0501220502/15 oðol fa:luq θyrypdir dijæ: neme boðoklon ha:n na:da:lu ha:n nijæ:.

0501220502/16 boðokloni bið gərømda:ʌ i:r gəʃipdir o benne.

0501220502/17 fa:luq θyryp gyrønnø meʃdʒi:t θalupdurla.

0501220502/18 bir a:ð θyrypdir olo.

0501220502/19 θonra: θuwo giden oklollori ðena:na:ni bejlæki:ni qowola:v edip meθ þolup.

0501220502/20 o wəʃt θuw getiriljæ:nmiʃdik toggojlordon jaqadan erti:r øjlæ:n.

0501220502/21 oθom bi:rī yi:ri bilē wurʃup θe:wifip jo:llon ʃuqup darka:pdurla.

0501220502/22 θonro pi:rputi:r þolupdur. hemme millet de ʃejle.

Kaynak Kişi No: 0501220601

Kayıt Yeri: İğdir Sufla

Kayıt Yeri Kodu: 05012206

Kayıt tarihi: 25.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bayram (Haydar) İĞDİRİ

İkamet Yeri: İğdir Sufla ve Günbed

Doğum Yeri: İğdir Sufla

Doğum Tarihi: 1980

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Banka memuru

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-İğdir

Konu: Dedesi Annahan'ın askerliğe gitmesi ve jandarma olarak işe alınması

Babasının Adı: Haydar

Annesinin Adı: Aksoltan

Annesinin Soyadı: Yomut-İğdir

0501220601/1 qa:qam heza:ro si:sædo dæhde θerva:ða gitjæ:.

0501220601/2 dæva:zdæ:de geljæ:.

0501220601/3 ævvæ[i:ŋ] ɣyru:h gidel[le] bolmoli.

0501220601/4 onom bi oðol baθmatfı.

0501220601/5 muɲi tutja:lɭa.

0501220601/6 kymmødĩ de yir ostova:r iki dæ:ne θerva:ð yilæn eda:r etjæ:mmifdik.

0501220601/7 bi baθmatfı. muɲi tutug getirjæ:l[le].

0501220601/8 pæ:θyæ:de o mu:ko ʃi a:qpu:rlordon gø:ki dijæ:n bi:ri bolmoli. hejwere oloqo:n teθvi:θi ya:muʃduq ʃarq ʃarq....

0501220601/9 gi:ɟe geljæ: bi pæ:θyæ: teθviji gøtynnø ʃarquɭladup dijæ:.

0501220601/10 ohom meŋ qa:qamu yørjæ:.

0501220601/11 o: a:nna buta:da næ:m etja:ŋ?

0501220601/12 aj onno fejle fejle biði tutdulow ðunna:nna.

0501220601/13 onom bi gyrryŋ etjæ:. hejwere de o mu:ko kefi jørijjæ:mmiſdik.

0501220601/14 næ: baſka millet jo:q ki:m deχa:[æt eθθin. hemmeθi tyrkmøn na:.

0501220601/15 ohom gø:ki muuna dijæ: edžba:ra gidždek mi dijæ: men θeni ſuqarajin nijæ:.

0501220601/16 onno edžba:r næ:me?

0501220601/17 fejle fejle. onom gitjæ: vi.

0501220601/18 a:za:d da βolja: ſo ſonno dijæ: gulfoxum ma:di dijæ: da:. hejwere væhfætna:k i:r g:damði da: olo.

0501220601/19 men tæsævvor etjæ:n hejwere væhfætna:k gija:falari va:.

0501220601/20 oloqo:n on θeggið on dogguð ja:ſunna da:.

0501220601/21 gulfoxullum dijæ: de ſonno. gi:dze ohom muuni ſuqarig gø:verjæ:.

0501220601/22 ſota:da da χudmat edip tyrkmølle hejwere gowi a:mu:zeſ yøryp ða:d edip ohom bulan næ:ſe neferini inni ſo tyføŋ ða:tda hejwere maha:rat tapja:lla mi garað ſulordon χoſi geljæ:lle.

0501220601/23 muuni da i:ðunnan a:dam geljæ: θið ðijæ: gelin dijæ: estexda:m molun ðijæ: ærteſde dijæ:.

0501220601/24 bula bir moddæt estexda:m molja:.

0501220601/25 tenŋera:ni ſuloro verjalla pa:sga: tenŋera:ni tæ:ðe gurulon warti.

0501220601/26 estexda:m molja:.. ota:da da baθmaſi ða:t dørøjæ:mmiſ.

0501220601/27 o θejid ireſi:diŋ ða:ki ðama:nūnna ha:.

0501220601/28 tyrkmøn baθmaſi da hejwere kæ:mmiſdik bi. kim kime aj a:dam ða:t da bir forum ølðyrpdiſle da: kæ:n ti:rænda:zi:....

0501220601/29 æmnije da: bula džandar.

0501220601/30 bir baθmaſi:ni garaκaſda tyføŋledik dijæ: ſo tamduura ſonnon na:lupdur.

0501220601/31 biððe yir tamduura va: hejwere gædi:mi:.

Kaynak Kişi No: 0501221301

Kayıt Yeri: Peşmek Penadeh

Kayıt Yeri Kodu: 05012213

Kayıt tarihi: 25.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: İbrahim İSKENDERİ

İkamet Yeri: Peşmek Penadeh

Doğum Yeri: Peşmek Penadeh

Doğum Tarihi: 1945

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Din hocalığı

Mesleği: Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça ve Arapça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Ganyokmaz

Konu: Hezar Süal-i Melike kitabının bir kısmının şerhi

Babasının Adı: Abdullah (Durdugılıç)

Annesinin Adı: -

Annesinin Soyadı: Yomut-Ganyokmaz

0501221301/1 çijð ðo:rodi dø:rt ða:t beter aur bolor ol næ:medir?

0501221301/2 faqı:h ajtdi cari:p bolup do meri:ð bolðo. xuda:j etmeðin.

0501221301/3 aği:ð ardala xuda:j fa:jağ fu mahal tehra:na barðan xija:ba:nna jatalla
va:.

0501221301/4 da:j tafulana:q. tama:m meri:ð.

0501221301/5 næ:me dijp.

0501221301/6 pai:rlarda pul jo:q.

0501221301/7 hard edejin ni:jðe puli jo:q.

0501221301/8 wøðyniñ a:lunna perper bolup barja:lla ha: meri:ðle.

0501221301/9 xuda:j jonnon ðaqla:werðin da:n xuda:j. bi:riði ðøjyylı do:ð bi:r yi:rinnen
ajrułða.

0501221301/10 cöwi do:θ qija:mat bolon do:θun bi:r vi:rinnen θowūlma:N.

0501221301/11 qija:mata fēl̥i gidifin.

0501221301/12 jonnon anurda gatuluq bolmoð xo:rluq bolmoð dijpdir.

0501221301/13 dza:hul bile ømyr θyrθø.

0501221301/14 emmæ: bir cöwi insa:n teleke xa:tun milen ja: cöwi xa:tun bir teleke insa:n milen ine ømyr θyrθø.

0501221301/15 bi de sejl̥e.

0501221301/16 onnon no xuda:j θaqlaθun.

0501221301/17 benðe bendæ: mohta:dʒ βolθo bi:ri de.

0501221301/18 onno xuda:j taʔa:la: hi:kt̥imi bendæ: mohta:dʒ etmæ:werθin.

Kaynak Kişi No: 0501231201

Kayıt Yeri: Gedemabad

Kayıt Yeri Kodu: 05012312

Kayıt tarihi: 06.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Hacıbibi (Hecil) AKATABAY

İkamet Yeri: Gedemabat

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1954

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça (biraz)

Başka Bölgede Yaşaması: Kelale (2 yıl)

Soyu: Yomut-Akatabay-Yolma

Konu: Hac ziyareti esnasında vuku bulan bir olay

Babasının Adı: Memmetgurban

Annesinin Adı: Oğulbebek

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Yolma



0501231201/1 jørtyb bardum men.
 0501231201/2 heθel hadzi ha:ndza:ni: yilen pendza:rada du:duq.
 0501231201/3 he: hadzi dajða dijd hoteliŋ pendza:raθi kajduverdi dijd.
 0501231201/4 jonnon næ: mi gøryp... haj vir gørør ja:naq dæ:.
 0501231201/5 eyin maŋ daʁi bir neferiŋ eyin maŋuuni da ʁojmodi.
 0501231201/6 θeriylɪ duron eyin maŋlaruuni uʃurdi hemmeθini.
 0501231201/7 go:ri:dʒaq bolθo go:rija: jonno.
 0501231201/8 ohom men nijdim ʃo hadzi:q bir ðeŋ urθon dijdin ni:rdekæ: dijdin.
 0501231201/9 onno jo: giden næ:dir hadzi yellledze o dijd.
 0501231201/10 e:la:m etdileræ: janɪ gitmelɪ læ: dijp dijd.
 0501231201/11 aj jo:q dijdin.
 0501231201/12 bi de hæ:ki bir nefer bir jerde duroθi yelmejæ: da: ʃi muʁi ha:dzi:n.
 0501231201/13 gitjæ:n næ: ʃejlæ:k...
 0501231201/14 bejtɪlla: yarja:mmuʃduq.
 0501231201/15 tu:fa:n gelenne bir da:ru:xa:na: yi:ripdir yʃ hadzi ʃolup.
 0501231201/16 aj men gi:ʁurduum ono.
 0501231201/17 ø:ð gæ:ʃi:m milenæ: bolmodi.
 0501231201/18 θen ðeŋ ur da bera:ka.
 0501231201/19 maŋat hadzi ura: da: dijdin.
 0501231201/20 oθom urdi.
 0501231201/21 onno bið bir da:ru:xa:nada du:θθijdi.
 0501231201/22 oni:ntʃa: da bir ja:ruum θa:kat geʃip geʃmæ:kæ: na:duur ðeŋ urdi
 i:ra:nnan. næ:ne næ:me.
 0501231201/23 dæ:demæ: ðeŋ urja:n ala:na:q gæwʃi:ni.
 0501231201/24 θið θaʁ ama:n na:llunwuð mi?
 0501231201/25 mekgæ: dʒeriθaʁi:l kaʃuʁpduur dijæ:lle dijd.
 0501231201/26 men onnon havarũmuð jo:q, bið hotelle dijdin.
 0501231201/27 bið ðijdim dʒuʁmʁ oqi:p geleli:mið væ:ri gidemða:q.
 0501231201/28 gitmelɪ læ: dijp e:la:m etdile dijdin...
 0501231201/29 go:ri:θa dijæ:n na go:ri:ja: dijæ:n na alla: taʁa:la:.

Kaynak Kişi No: 0501231301

Kayıt Yeri: Günbed

Kayıt Yeri Kodu: 05012313

Kayıt tarihi: 13.06.2017



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Amanbibi (Avece) MİLADİ

İkamet Yeri: Günbed

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1955

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: İlkokul sonu

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Yolma

Konu: Torunlarının günlük hayatı; oğlunun işleri

Babasının Adı: Halatgılı

Annesinin Adı: Akbibi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Baylar

0501231301/1 i: barup o gatuqlaſı va: dæ: mi θadaqa:ni edzemiſ øjŷnø ɔtøryv eltib
ba: dæ: mi doka: oqi:p...

0501231301/2 neme ma:jädza:n na ø:ðynø aluſ ga:luſ edzemiſ øjŷnø eltip deŷθin edip
doka: oqi:p....

0501231301/3 hɔwwɔ qaβu:l βolθun.

0501231301/4 o θafardza:nuſ kitſ oſluno ðijdim etli gatuqlaſ iſ ſuſ ðijdim hi:ſ ða:t
iſmæ:n ſon iſdi.

0501231301/5 jø:nø va: dæ: mi bi:ri ra:hnæma:ji: edem molθo θem marartduſ. ol læ:
mi hi:ſ kim ðe jo:q da: o mahal.

0501231301/6 na:duſda va: dæ: mi i:ſden geſiyθið.

0501231301/7 ol ŷyn næ: mi ettefa:gæn...

0501231301/8 ol ȳyn dȳumka ȳyni na:duur da hi:tf jeri:g gitmæ:pdī heni:ð.
 0501231301/9 neme gynorta:na: jaqi:n sa:kat o:n ja:ruum om mi:r meðennetdi.
 0501231301/10 a:gga:dan hati:dȳa:n dō:rt dæ:ne ga:jūn a:kaθi yellī.
 0501231301/11 ƿwintfæ: gelīfine mana yellīle.
 0501231301/12 oθom ma: dæ: mi a:jat berip ða:d edip onnon durdi hadzi:n ja:nn eltdim.
 0501231301/13 ƿw wolli durdi hadzi da munda:m øjdø da: næ:me.
 0501231301/14 jara:na:q hi:tf jeri:g gidivilena:q. ja:f næ:me...
 0501231301/15 aj θafardȳa:n na:jīnu da alla: ræhmet eθθin.
 0501231301/16 birdȳe θa:kat da birdȳe sa:nija da jatma:ni hi:tf kimi jajnatma:ni fejdip
 dynjæ:deŋ ƿeŋdi. dȳumka dȳama:katuun ƿwīnne ƿojulli.
 0501231301/17 ara:ða:n ƿwky ȳyni dȳa:jlanni...
 0501231301/18 geðip jōrȳfdȳyī ja:laq gitd o.
 0501231301/19 ... ſonnon θonrō tani:b baſladuun.
 0501231301/20 ... øjlyk dæ:demæ: ha:n oβlon ƿw oβlon.
 0501231301/21 hejwere ðeren ðæ: mi ſī ferſi:t jeȳen?
 0501231301/22 ... ſuulan her ik ȳf gynnōn ſydzȳrø bir gyrryŋlōri ba:.
 0501231301/23 hol ȳyn ajtdi edȳe dijdī men dō:rdø geſfemde θen ølja:ŋ ðījdī.
 0501231301/24 men ne wij balha:n nijdim næ:me a:jan i:θkaduun mi dijdī næ:dzire
 βolli bi dijdī.
 0501231301/25 aj jo:ka: bijæ: boldȳøg gæ: dijdī.
 0501231301/26 menæ: θeŋ ðījdī oloqo:m molonūni da:ki gōrōrmuqa:m dijæ:tdim
 dijdī.
 0501231301/27 i: ſuunnan o do aj da:nīſga: gidemðe dijæ:n ð aj dijdī.
 0501231301/28 hæ: inni canī:mat ba:r onno ðījdī.
 0501231301/29 onnon θonrō do øjlōnōrθīŋ øjlōnōnīŋ ŋōrōrīŋ na: ðījdī.
 0501231301/30 onnon ajtdi va:ra: æj dijdī helej alamða dijæ:n n aj dijdī.
 0501231301/31 o do βolli dijdī.
 0501231301/32 onno bi:r ajtdi helej alθan edȳeŋ alarθuun da: dijdī.
 0501231301/33 aχmatfȳȳa:n næ:me dijdī.
 0501231301/34 edȳem garri ki: dijdī.
 0501231301/35 aj ſīdzire ſu:ti: gyrryŋlōri ba: da:.
 0501231301/36 bir gyrryŋlō tapja: ſuula a:dam tæ?ædzȳob etja:.
 0501231301/37 hōwwō bir ȳyn ne erti: ȳīlen...

0501231301/38 ʃuːlən θɒwɒduːn ʌʃʃaq boljaːn mederθæː iːverðzek ʃoljaːn ertiːvilen
soːbiːkæː.

0501231301/39 balhaːn nijdim bol oʊulðyʊum dijd̥im.

0501231301/40 lebaːsuːnaː gejd̥iŋ dijd̥im iʃiv iʃ sobhaːnaːni iʃ dijd̥im.

0501231301/41 θen mederθæːŋi ɡɒwdʒɒ oqiː dijd̥im.

0501231301/42 oloqoːm mol diːplomuːn al daːneʃgaːyit dijd̥im.

0501231301/43 onnon θonroːdo iːʃe durorθuːn dijd̥im.

0501231301/44 iːʃe durondo øjərørin nijdim.

0501231301/45 øj ævererin nijdim. hɒwɒ boljaː mi oʊul lijd̥im.

0501231301/46 juwd̥unni d̥ajtd̥i edʒe næːme diʒæːŋ dijd̥i.

0501231301/47 ohom janqiː ðaːtlari dobaːre tekraːr etdim inni.

0501231301/48 tekraːr etdim ohom boll̥ inni.

0501231301/49 aj ɡøðyŋ jamalluq ɡørmøθin biːri jortup ɡelli edʒe edʒe dijd̥i ʃi janqi
ðaːtlari mana d̥æver boljaː mi dijd̥i.

0501231301/50 aχmaʃdʒaːn naː...

0501231301/51 biːðaːruːm dijd̥im. eneŋ ataːn æveriverθin θana dijd̥im. eʃdʒeyæː dæː
dijdim.

0501231301/52 ohom joːq hœkmæːn mana d̥æver... depmæːne durdi.

0501231301/53 ohom kæːvedʒaːllara miːmaŋ ɲelli ohom baː dæːmi ɡajraʃʃi miːmaːn. bir
seriːyaː dæː mi alti kæːθe bir dekmɛʃ muːna dæː mi...

0501231301/54 maːjädʒaːn nijdim al dekordoːkoj ʃuni dijd̥im.

0501231301/55 bir ɒwɒðollɒ daːkoj oni bejʌːk muːni bejʌːy et de dijd̥im.

0501231301/56 edʒe dijd̥i balhaːn θeŋ dijd̥i dekoruːn doːlupduːr biðiŋ tæːðe dʒaːjimwøða
gojaː daː dijd̥i.

0501231301/57 men̥n ajtdum gereɡ ɡæː dijd̥im.

0501231301/58 ohom onno edʒe dijd̥i doʁ ajtjaː daː qaːqam dijd̥i.

0501231301/59 θen̥nijdi goj biðiŋ tæːð øjmyðø dijd̥i doːlupduːr kiː dijd̥i.

0501231301/60 doːlθo doːlθun̥nijdim yθθ yθθynø goj maːjadʒaːn nijdim.

0501231301/61 ataːnuwð aluverθin̥nijdim.

0501231301/62 ataːmuwð o neme hæːki yʃ dæːne fiːl vilen̥nijdi o ɡuʃ vaː dijd̥i ʃon̥alli
dijdi.

0501231301/63 aliɡ gideriθ dijd̥i.

0501231301/64 men̥ne dijd̥im boljaː dijd̥im ɡyjd̥zyŋ jeθθe al la ɡidaː dijd̥im.

0501231301/65 oꝛlum cōwi bolθo bolθun gelnim cōwī bolθun nijdim...
 0501231301/66 onno do kæ:de iki:mið oturup na:duuri jamallaja:θ eſiſðzek bolθon...
 0501231301/67 iki:mið oturub ba: dæ: mi kæ:de na:duuri jamallaja:θ.
 0501231301/68 o do jamallaja: men ne jamallaja:n.
 0501231301/69 bir ŷyn jamalla:p oti:qa:q næ:me dijanuð ðijip na:duur jortuq gelli.
 0501231301/70 them mil i:fimið jo:q d aj ø:ð gyrryñimið. e: dijdī meni jamalla:β oti:nuuð ðijdi.
 0501231301/71 jamallamalī la: dijdī then ne jamalla:rſa va: dijdī. kæ:de o do iſini θnwutja: men ne. aj tomofo jø:nø.
 0501231301/72 jo: kæ:de ferſi:t jeyen ða:d inni kuwzegær æz kuwze ſekæste a:b mi:χoræd dijæ: hejlē læ: mi?
 0501231301/73 bið ſuma:t guðuβ oti:q va: dæ: mi iki kulērīmið gurubθuð jati:.
 0501231301/74 poſtuva:ma geſſiripdir. bi:rini dyjn jere dysſyripdir.
 0501231301/75 næ:miſiip ſoni gurmoli læ: øjø hi:?...
 0501231301/76 ettefa:gæn na:duurun ø:ðý ða: ſo.
 0501231301/77 na:duur va: dæ: mi si:mkeſi: ø:ði etjæ: bærg geſmætini ø:ði bilja.
 0501231301/78 ſuma:t ſoni va: dæ: mi ba:mdan deſip joqordom ma: dæ: mi getirmeli da: neme θi:mlari ða:tlari. oni kim etdiriv oti:.
 0501231301/79 ø:ðý ðø ka:rxa:nada i:ſlemæ:ne ŷitja: iſpilet næsb etmæ:ne ŷitja. næ: vilejin na:.
 0501231301/80 ø:ðý ðø meri:ðledi ſuma:t øtøn aꝛſam bir hørøk øñk aꝛſam bir hørøk.
 0501231301/81 ſo gærma:zæde βolupdur.
 0501231301/82 bir jaman bir yſytjæ: bir guððurja:.
 0501231301/83 ſſirkin iyneθi the va:.
 0501231301/84 ohom baha:duura aj gajra:t et geſeweri ſolori ændza:m mer.
 0501231301/85 hōwa: da guðkuun. buuma:tda næ:me maſſi:ni parkinðe jati:.
 0501231301/86 bi: peſa:kini va: dæ: mi o sa:ri:de bolja:n va: dæ: mi ka:rxa:na: N ejeθiniſ maſſi:nuutdu da: yi.
 0501231301/87 purajduuni teſa:duf edennen θonra:m øjø yetirmæ:ndzek ſota:jda θatdi tæ:mi:rga:da.
 0501231301/88 aj ſi geſwni me yetirjæ:n nijdi ſuun teſa:dufumi.
 0501231301/89 ſeſſ alla: oðol. ſuun nijdi øjø yetirdzeg gæ: dijdī.
 0501231301/90 ſoni ſota:da θatdi.

0501231301/91 onnon θata:qanĭ na ol ka:rxa:na:n ræʔi:si ajduwpdūr bi bæʃʃe esfeha:ni:.

0501231301/92 θen nijĭpdir ehsa:n nijĭpdir muṇi meṇ ʃi maʃʃi:nuṃ du: dijĭpdir.

0501231301/93 ka:rxa:nada alja: bejtjæ: ʃejtjæ: inni hæ:ðir de ʃol a:dam peʃakini ba:
dæ: mi tæ:vil verena:q geʃʃirena:q na:duwuṃ a:duna.

0501231301/94 inni o næ:me dijĭp ʃikæ:jet berdiʃe. meṇ maʃʃi:nuṃ oʃurloduṃla dijĭp
ʃikæ:jet beripdir.

0501231301/95 oðol bir seri: nem edenne næ:mu:r tanuʃ ʃolup bejdip ʃejdip ura:ðij
edip oni eʃinnen alli.

0501231301/96 jene ʃuma:t gi:re dyʃdi.

0501231301/97 her næ:m molθun bæ:fi:t bolθun.

0501231301/98 inni næ:ʃe ʃym næ:ri maʃʃi:nθuð aʒanθ vilen ʃitjæ:

0501231301/99 ja ʃono meṇðeʃ tanuʃ vilen ʃitjæ:.

0501231301/100 inni dæ:ni muṃna anuʃqı næ:mu:r ajduwpdūr θen ne ø:ðyṇ ʃikæ:jet
berib biljæ:ṇ dijĭpdir.

0501231301/101 θen ø:ðyṇ ʃikæ:jet bermeli.

0501231301/102 hej ðeṇ urja: guʃʃi:n alana:q assan dʒeva:b berena:q.

0501231301/103 esemes i:verende de dʒeva:p berena:q.

Kaynak Kişi No: 0501231302

Kayıt Yeri: Günbed

Kayıt Yeri Kodu: 05012313

Kayıt tarihi: 25.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdülcebbar Ahun NİKNAHAD

İkamet Yeri: Günbed

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1952

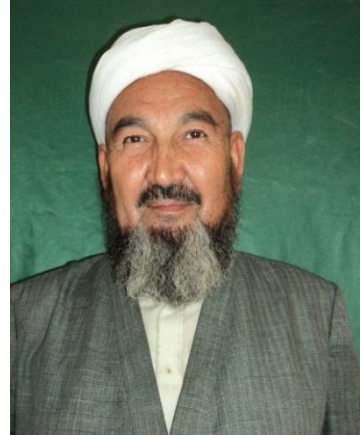
Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Din hocalığı

Mesleği: Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça, Arapça ve Çağatay Türkçesi



Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Sakavı

Konu: Lezzetli bir yemek ile ilgili bir hikâye

Babasının Adı: Hallı Hacı

Annesinin Adı: -

Annesinin Soyu: Yomut-Akatabay-Hebipli

0501231302/1 mo:llo qa:qadza:n ja:li bi:ri gidipdir de gırğön bojuno fo ja:li bol wa:stunna.

0501231302/2 oθom gi:ɖɖ ɖjɬæ:rræ:k barja:n eʃey ɯloʁli.

0501231302/3 onnon barupdur da:.

0501231302/4 bir kɨ kæ:θe ʃa:j yeripdir.

0501231302/5 onnon no jøry yir hurʃlur ɖlajli ɭijip guʃ atma:ʁa gidipdir.

0501231302/6 tura:ʃ janqɨ gurɬowɯl bir ɖa:tla wurupdur bir k ɯʃ θa:ni guʃ.

0501231302/7 oθom ɖajdurupdurda dijæ:.

0501231302/8 aj oθom ɔ do moʔattar janqɨ ɖɔwi tywyɭørdøn.

0501231302/9 oθom on ɖo iʃini tikipdille janqɨ:n.

0501231302/10 tikme dijæ:lle mi tuqma dijæ:lle mi?

0501231302/11 hɔwwɔ, aj oθom a:ɖɯɯur baran a:dam ja:da:p baran a:dam onɩ hejwere ɣoʃmeððe ɣørypdir da:.

0501231302/12 oθom muɯni næ:m etmelɨ ɭijipdir da:.

0501231302/13 aj onno fo guʃi bedʒermelɨ ɖa:d etmelɨ.

0501231302/14 iʃini araθθala:p erik gujmoli ɖaraɖyðym gujmoli na:rda:n ɯujmoli ɖaraɖurʃ gujmoli dijipdir.

0501231302/15 oθom etin takami ono ʃɯaqja: on takami oloɔ ʃɯaqja:.

0501231302/16 øjø ɣarθam molja: dijipdir da:.

0501231302/17 hæ:ki kemma:jinɯn θeyθen kiɭɯwɭɯk oloqo:n ki:θeɭeri ɣa: da:.

0501231302/18 øjø ɣarθam molja: dijipdir.

0501231302/19 bir ki:θe erik bilən ja:rti ki:θe ɖaraɖyðym mɨle bir halta na:rda:m mɨle bir muqda:r ɖaraɖurʃ ɣile dijæ:ɳ iʃini tuqarɯn ɯijipdir dijæ: da:.

Kaynak Kişi No: 0501231303

Kayıt Yeri: Günbed

Kayıt Yeri Kodu: 05012313

Kayıt tarihi: 05.07.2021



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Hacıgül AMANBAYI

İkamet Yeri: Günbed

Doğum Yeri: Kümüşdepe

Doğum Tarihi: 1927

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı, ebe ve geleneksel tabip

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Düyci

Konu: Kayın validesinin vefat edişi

Babasının Adı: Molla

Annesinin Adı: Taganbibi

Annesinin Soy: Yomut-Ata

0501231303/1 næ:viłejin garrıluqdañdur næ:medenđir biłemo:q.

0501231303/2 næ:me diğθeñ ajduvermel[i].

0501231303/3 janı qa:qava:j hağzi garri dija: da:.

0501231303/4 menæ: garri dæ: dijdin.

0501231303/5 garr_ø:ðæ: dijdi. hõwwõ garr_ø:ðæ: dijdi.

0501231303/6 fı de viljæ: meñ garrıduwımi dijdin.

0501231303/7 oılonđıwı a:lladzaq bolja:n na: biłyeřilđze...

0501231303/8 to:bo tařθi:r. đıwa:raawun gejjæ:n ða:di bolma: ģem.

0501231303/9 gara_ğõđym gellin mi mađđa:li.

0501231303/10 næ:ğfe_ğynø gellin?

0501231303/11 ... gõwi gõwi bir a:j bolθo gõwi.

0501231303/12 beter ɔw onno. næ:me yetirdiŋ okul?
 0501231303/13 hi:f ða:t gereg gæ: mana.
 0501231303/14 fĩ ø:ðløri gerek.
 0501231303/15 meŋ ða:dum gøθøθm ø:ðløri.
 0501231303/16 hɔwwɔ gutordum teθvi: θa:na:β ɔti:dum.
 0501231303/17 men oni kimdiyini ne viliv ajdamo:q geliver dijiɸ.
 0501231303/18 bi:viɔwɔa yelipdir fo keplakadi.
 0501231303/19 inni buɫara gu:rũ ffa:j vermeli βolja: da: næ:me.
 0501231303/20 fuwa:t naharlaruni ajirdula...
 0501231303/21 men ðæ:ni mi:ma:nɔm ma:di ɟajrali mi:ma:nɔm doɔon oklonũmɔn ɟijði.
 0501231303/22 ða:dum alɔnano:q dijiɸ bi:qara:r βolup...
 0501231303/23 her kim geredziyini aldi.
 0501231303/24 næ:me pul tafulja: mi?
 0501231303/25 kæn kæn alma:na bola:ja: mi?
 0501231303/26 ɟijðlam her ɟajθi vir køjnøɣ alduɫa.
 0501231303/27 ɟarað alduɫar ø:ðæ:.
 0501231303/28 o:n oŋ ki køjnøɣæ: gitdi.
 0501231303/29 næ:rahat bolup o bir o jere pala:n jere baranna θatub berjæ:rdi dijiɸ gitd o.
 0501231303/30 fu wakt gitdi.
 0501231303/31 hɔwwɔ ajtdi.
 0501231303/32 bir jana: gidipdir dijiɸ.
 0501231303/33 huda:j ej ɟeɫeŋðe daki ɟeɫaka fejdip menæ: jo:llo ɟa:llɔm.
 0501231303/34 gøθøθim yelja: pejda:θi jo:q.
 0501231303/35 hajja:duɔn iʃfine de gidemo:q.
 0501231303/36 fĩ hajja:duɔn iʃinne iʃdi: ajt ɟelja: gøθømo:q ø:ðløri ɟeljæ:lle jø:nø.
 0501231303/37 ja:nuɔma ø:ðløri ɟeljæ: mennɔn baran jo:q.
 0501231303/38 fĩ bi:lime fĩ janqi oklon ølønnoθm mæ:ri bi:lime veɫa: wurdi.
 0501231303/39 na ɟadar oklon noɟurup bi:limiŋ bidziɾe derdim jo:qdi.
 0501231303/40 puɫfaɟ biɫen bi:ri doɟroja:n ja:laɟ da: joqori:ɟ ɟalɔp bæ:f daki:ɟa durθam ðo.
 0501231303/41 ŋonja:laɟ bolja:..

0501231303/42 ohom men hi:f jeri:g gidib bilemo:q.
 0501231303/43 0a:nan 0a:lu0oti:n.
 0501231303/44 jo00o dilim keplæ:0oti:.
 0501231303/45 g00ym milen n onufsoq.
 0501231303/46 gani:mat g00ym dæ:ni.
 0501231303/47 inni æjneŋ ðe hajri jo:q...
 0501231303/48 iŋinne 0ojdum ðijip.
 0501231303/49 baŋka g0r0dz æjneke bera: dijdin.
 0501231303/50 onno iŋine 0al... iŋine 0almalla da: dijdin men ajtdum.
 0501231303/51 bir æneyim tæ:ðelæ:lleðin ða: dijemðæ:ni bi ɣawũdur dijdin.
 0501231303/52 hani g0rjæ:n 0a:dum ma: mi?
 0501231303/53 jyðyŋiði g0r0mo:q da:.
 0501231303/54 j0:n0 ja:van jo:lumi... hemme 0a:dum ja:nuumða.
 0501231303/55 ɣono urahat.
 0501231303/56 ikinni:n a:ra ikinni:mi oqi:p ja: oqi:ma:n etekd oqijja:n ɣo 0atandza hajja:tda.
 0501231303/57 ja:nuuma uwfja:lla o0lollom.
 0501231303/58 ara:ð a:ja: toj ja:naq ja:nuuma 0a:t dyfæ:p uwf00oturja:la ta:p aŋŋam ƒekilj:ntfæ: d0:rt t0w0reyimðæ:kile de gelja:.
 0501231303/59 0en otur0on hemm a:dam gelja: dijæ:...
 0501231303/60 g0ðð0 garu va:van 0a0dz a:dammufduq.
 0501231303/61 hadzi gytryŋ merjæ: da:.
 0501231303/62 men nijæ: ke0kalana dijæ: bir deyirmen ma:ði dijæ: ke0kalanda.
 0501231303/63 ɣi ke0kalan da:ni bir daf ja:naq bolja:mmufduq da:.
 0501231303/64 inni mafɣi:m molon0on ɣidza0að jer 0olja: da:.
 0501231303/65 dije vilen nijæ: u:n uw0tmæ:ne ɣitdim dijæ: gitdik dijæ: dæ:dem iki:mið ðijæ: dæ:de dijeno:q da: qa:ðzi:m milen ni:jæ:.
 0501231303/66 gitdik dijæ: barduq dijæ: ɣað0uun h0w0:tdi dijæ:.
 0501231303/67 ohom dijæ: bir halqun 0jyn0 barulano:q deyirmeniŋ iŋi da:r ol.
 0501231303/68 0a:rija:0 vilen ƒ0r0y ijdik dijæ:...
 0501231303/69 tyŋƒ0lyðze ƒa:ji da ɣajnaduup dijæ:.
 0501231303/70 ɣolo ɣajnaduup beripdir mi 0:ðl0ri ɣajnaduupdur mi ɣarað ƒa:j da va: dija:.

0501231303/71 jonnon ijdik ijdik bolluq dijæ: hæ:ðir u:llori uwulmæ:kæ: birden nijæ: ha:li deyifdi dijæ: θa:lum a:damuN.

0501231303/72 bir hi:li men birdzyre βolub barja:n iner dijdī dijæ:.

0501231303/73 meni øjø krowfuarθana dijdī dijæ:.

0501231303/74 onno men ne dijæ: oκlon nijæ:.

0501231303/75 inni u:numuða: uwduyθið ðijæ: hæ:ðir du: dijæ:.

0501231303/76 ohom jonnon nijæ: dijæ: jyrøk ffallum nijæ:.

0501231303/77 jyrøk ffallup fo θaκdza oturon a:dami dijæ: θa:lum a:dami dijæ: gurqdan na bir kem gurqdan na bir ja:f kem.

0501231303/78 ohom jonno dijæ: ðo:rdon fumi janqi kerweniŋ... deyirmeniŋ a:damθu vilen nijæ: qa:dzi:mi ðo:rdom mindirdik dijæ: ø:ði næ:dziŋre geðib bora:n a:dam.

0501231303/79 birden... fol θikte βolmoli.

0501231303/80 o waκtða biŋinmeja: da: i: θa:rija:κli fforøk fonnom moldi dijiŋ ajtja:lla dijæa: da:.

0501231303/81 oni... f ejjæ:miŋ θikteθimifdik fol lijæ:.

0501231303/82 øjø getirdik dijæ:.

0501231303/83 buwän getiripdille.

0501231303/84 gø:ktfa:j mana bir gø:ktfa:j demle dijdī dijæ:...

0501231303/85 a:qbi:vi θonr ajtja: gø:ktfa:jī... nava:ti fatuurt fatuurt... di:fleri θa:lum ja:f a:dam ða: hæ:ðir faturdadup dijæ:.

0501231303/86 kæ:θæ:ŋ oqlaka da: oqlakajli lijiŋdir mi næ:m mi naðar.

0501231303/87 jo:q dijiŋdir.

0501231303/88 ohom bir ki juwütdi dijæ:.

0501231303/89 naðardza:n nijdī dijæ: pala:n jo:li vir ffallθana dijdī dijæ:.

0501231303/90 o do ha:li gidib barja: dijæ: ha:li peθlæ:p dijæ:.

0501231303/91 garamo:llo da:ni ja:θi:n ja:nak edip oni na:rahat etmedzek βolup i:manuŋ ewirmæ:ni jø:nø ja:θi:n oqijja:n na: keŋa:muŋla: oqijja:n.

0501231303/92 ø:ðlørniŋ bir doκollori.

0501231303/93 ohom nijæ: o da:ni kæ:n nem etmeja:n na: juwoŋfβqdan fejdip...

0501231303/94 wur katuwa:G gafaκna dijdī dijæ: θen ne mennen ga:lluN inni θen ne mennen ga:lluN inni dijæ:n ajdum nijæ: ffalldurupdur oni.

0501231303/95 θen ne mennen ga:lluN barja:N dijæ:n ajdum.

0501231303/96 pala:n jo:l lijæ:nim fol.

0501231303/97 wur cəfəruuna cətura:q dijə:ke de tama:m molja:.

0501231303/98 θen ne jo:q men ne jo:q.

0501231303/99 bəwn yetirjə: erti:θi θe tama:m molja:.

Kaynak Kişi No: 0501231304

Kayıt Yeri: Günbed

Kayıt Yeri Kodu: 05012313

Kayıt tarihi: 29.09.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Sepide ŞİRMUHAMMETLİ

İkamet Yeri: Günbed

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1970

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Şirmetli

Konu: Bir oğlunun hastalanması ve okulda karşılaştığı sorunlar

Babasının Adı: Hopbı

Annesinin Adı: Zuleyha

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Kem

0501231304/1 men mehdi:ni nə:dip mostəfa: xomejnije jaððurdum da: parti: tafiup
oni goryp muni goryp.

0501231304/2 mostəfa: xomejnije de ki almaja:lla.

0501231304/3 xija:vanna o katfja: men tutja:n.

0501231304/4 hej wa:j funnam mir ða:t boxja: meni nijə:.

0501231304/5 futə:jda hi:tf kimi tanijama:q men xəfe βolub barja:n.

0501231304/6 xija:va:nna fərkadumı allı ki:fimi allı bułari ðuındı.

0501231304/7 men baʃum jalanaʃ ʃi:ʔurup a:χur elinnen tutup aluɔ ɔajtdum ɖa:

0501231304/8 bolmodi dijip oturdum bir yyn.

0501231304/9 ja:nn otordum.

0501231304/10 iki yym mardum ja:nn oturdum.

0501231304/11 haʃana ʃelli ja:nn oturmoli?

0501231304/12 ja:nn oti:qa:m men ijib barja: darɔaduɔ men ʃuta:ɔ ɔelɖeg ɔæ: dijæ:.

0501231304/13 muɔna da θonro eremeɖɖa:n paχi:r beter ɔɔɔk ʃo paχi:r.

0501231304/14 θa:daluɔi æ:fet θa:da.

0501231304/15 hæ:ki meri:ð ʃolmodi mi i:rræ:k.

0501231304/16 eremeɖɖa:n ajtdum. θonro ʃo æmi:rkæbi:re yiʃɖɔk dijd.

0501231304/17 moʔællemi de eremeɖɖa:m moll inni.

0501231304/18 bilɖeg ɔæ: bið ðe hejra:n.

0501231304/19 men ne muɔna oðol on bidzire ɔɔɔkɖiyini bilema:k ki: men o moʔællemin.

0501231304/20 ø:ði hi:ʃ ða:t bilmejæ:m molmoli la:.

0501231304/21 men nijdim ʃi oklon nijdim meri:ð dijdin ɔarʃa dyktør ækitjæ:n nijdim mederθede kæ:n ɔuθθama:wer dijdin.

0501231304/22 etmeli i:ʃi ða:di va: ʃolθo dijdin ʃoma:re ða:t berdim biðe ettelɑ: vera:ka dijdin.

0501231304/23 haɔɔajt meri:ðlæ:p jørøn waɔtlari ha: ɔarʃa tehra:n ækidib bə:kæ:k.

0501231304/24 bi yʃ a:j ɔefdi mederθeθinnen ne ælefi tani:jjɑ: ne be:i tani:jjɑ:.

0501231304/25 bi næ:me bejtjæ: bardum mederθæ: buɔla: bejle.

0501231304/26 jo: dijæ: ø:ðyn meri:ð di:jmedin mi.

0501231304/27 men nijæ: hi:ʃ ða:t dijema:ɔ men ðerθ yerib oti:n o ɔaʃari:ɔ ʃuɔqja: ojnoja: taχta: yarja:.

0501231304/28 o dzyrø dø dæ: dijdin.

0501231304/29 menæ: θana wurup jendzib bərmø birden ne bir ða:t bilmeθe biðe ettelɑ: ver... æslen.

0501231304/30 ø:ði gi:rjæ: ø:ði ʃuɔqja: tykæ:ne yitjæ: dijd.

0501231304/31 həwwə. wi: hapbaɔɔɔzo meɔ beren moʔællemini dijdin.

0501231304/32 muɔnnan ʃuɔqar jene de.

0501231304/33 si:na: ækitdim.

0501231304/34 si:na: yaramda o muxomi: ya: emi:næ:η ða:di na:θur mofi:di:η ba:ðzaθi
emi:næ:η æ:ri moʔællem fo.

0501231304/35 menæ: ʃidzire ʃidzire ʃolli ʃoκlon nijdim.

0501231304/36 ohom yetirip goryv ajtdi jo: dijdı bi bilmeκ oκlon nijdi.

0501231304/37 bið gija:faθuni tani:p gərømyððe bilja:q oκlonuκ ða:t bilme|i ja:
bilme|i læ:diyini nijdi.

0501231304/38 alup jolub barja:n ða:t bolmoθo do dijdı.

0501231304/39 ælefba:ni tani:madzak oκlona: dæ: dijdı.

0501231304/40 men ø:ðymdøm molli.

0501231304/41 men ʃyðzyrø ajtdum o paçi:r da va:geʔæn beter a:za:t gojupdur dijdım.

0501231304/42 ʃo da: ejjæ:m ɣwreñni da: oκlon væ|i: zæʔi:f volli da: pa:jæ:η gævi:
bolma:nnan θoκro do bolmaja: da:...

0501231304/43 dokurlonmodi da: næ:me muɖa:m.

0501231304/44 ʃo da: o d ohom hemi:fe meri:ð ʃolli.

0501231304/45 oni a:κlatmadzak ʃolluq ɣuθθatmadzak ʃolluq dæ: mi.

0501231304/46 ohom ʃejle bolup geðði.

Kaynak Kişi No: 0501240201

Kayıt Yeri: Bibi Şirvan

Kayıt Yeri Kodu: 05012402

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Garrıgız AHMETPUR

İkamet Yeri: Bibi Şirvan

Doğum Yeri: Daşlıburun

Doğum Tarihi: 1951

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -



Soy: Yomut-Akatabay-Düvünçi Konu: Annanesi ile ilgili bazı anılar Babasının Adı: Orusgılıç Annesinin Adı: Aksoltan Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Yolma
--

0501240201/1 øjlyk da:jim paraχmat da:jim mīlen barja: da:.

0501240201/2 oθom ma:mami aluŋ ǵajtdula.

0501240201/3 yf a:j o:ŋ ŋyn geðði jyðyne fŋelli paχi:r.

0501240201/4 ŋono ǵajdanna edzemið øløn ja:laŋ bolup hi: a:ŋla:p iŋiv iŋmæ:ni jatarduaŋ ŋonno ommolup hemmæ:mið.

0501240201/5 beter bi:derek æj i:rden edzeŋ ølθø ŋi.

0501240201/6 oðol ma:mam da ƣwreŋŋdirjæ: de biði.

0501240201/7 hemmæ:mið ŋonno jatarduaŋ na:ra:hat bolup jatarduaŋ iŋiv iŋmæ:ni.

0501240201/8 a:ŋla:rduaŋ hemmæ:mið.

0501240201/9 edze ja:laŋ ǵorylørði de ma:ma da næ:me. paχi:r hij...

0501240201/10 oθom janŋi bajramŋulũf dija: dæ:dem paχi:r bilē bile geðem ma: ǵardzam hadzułan ja:nna.

0501240201/11 jan ŋolon a:jaduuna baramða fejdija: beter dija: mellik[i] ðena:na dæ:miŋdik ŋo ma:man dija:.

0501240201/12 o do geðði de biðde ŋo edzem ølønne.

0501240201/13 øli:nĩ ŋaŋi θijlanja:nmuŋduŋ onno.

0501240201/14 oθom ǵajdzaŋ bolonno fejdijdi dija:.. orθulũf da yir ǵaharlura:ŋ ǵadam.

0501240201/15 øŋlollordon havarda:r boloweŋ dijdĩ dija:..

0501240201/16 ŋonno ø:ðym a:ŋladum dijdĩ ŋonno ðena:na fejdijp mana tavŋurja: dijp.

0501240201/17 bir ǵahardzanra:ŋ a:damdur havarda:r boloweŋ øŋlolloŋo dijdĩ dija:..

0501240201/18 oθom øjlyk da:jim paχi:r qa:ŋuð i:veripdir.

0501240201/19 øŋlollon iŋfine alθuŋ ðena:na dijĩpdir edza:ða dijĩpdir.

0501240201/20 onno da:ŋi θijlanja:nmuŋduŋ.

0501240201/21 qa:ŋuð i:veripdir fejdijp.

0501240201/22 ŋonnon θonra:m doguð a:j mi bir jil bolma:qa: ŋonno alli.

0501240201/23 a:qum θiððe meri:ðledī da: paɣi:r.

0501240201/24 kæn geðði paɣi:r. θil βolli da: o warɗa dyktør jo:qmufduq fo warɗ.

0501240201/25 ɒwɒl ɬ a:qbi:vi dajð ɔlypdira:.

0501240201/26 a:wũ wɒlupduɗ da: paɣi:ra.

0501240201/27 iŋk uluθi fo da:.

Kaynak Kişi No: 0501241701

Kayıt Yeri: Eymir Molla Sarı

Kayıt Yeri Kodu: 05012417

Kayıt tarihi: 19.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Gülnaz ŞİRMUHAMMEDİ

İkamet Yeri: Eymir Molla Sarı

Doğum Yeri: Eymir Molla Sarı

Doğum Tarihi: 1991

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: 9. sınıf

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Eymir

Konu: Aile bağları ile ilgili

Babasının Adı: Aydcan

Annesinin Adı: Toybibi (Eceş)

Annesinin Soy: Yomut-Eymir

0501241701/1 bið næ: øjdø bi:ka:r.

0501241701/2 meŋ ki: ø:ðym pesæræmu:mɒ gelɭim.

0501241701/3 oloqo:n a:kamuun kørφø okluno gelim molup gelipdirin.

0501241701/4 bæ:f jil gudolũluwq.

0501241701/5 ohom do onnon θonro toj edip de fuwa:t bæ:f jilun ifi gelim molonuma.

0501241701/6 bir oklum ma:.

0501241701/7 zendegi:mið ðe ki:n kefa:værzij o da:mda:ri:dan ɲetʃjæ:.

0501241701/8 θawur θakja:q.

0501241701/9 gojnumuð va: geʃi:mið va: gæ:mifimið ðe va:.

0501241701/10 hemme ða:dummuð ba:.

0501241701/11 ʃa:l ekjæ:k ʃa:li mu:ko.

0501241701/12 ʃa:lulan θonro do ki:n buɖoj ekjæ:k.

0501241701/13 arf ekjæ:k oloɾi jɪna:p da.

0501241701/14 howwo næ:me men kørφø. kørφø dø ki:n tyrkmøniɲ ræsminiɲ iʃfinne øjdø ka:lmali.

0501241701/15 næ:næ:ni dæ:dæ:ni θaqlamali.

0501241701/16 bið ø:ðymið inni ʃuwa:t hemra: yilen ʃuta:da i:ʃlæ:p onub bøk da:.

0501241701/17 gadi:mquɫardan ajθθam ki: meɲ garri qa:qam yʃ dæ:ne heleji va:muʃduq.

0501241701/18 ævvelkiθinnen meɲ qa:qam miɫen iki dæ:ne aja:llokonɪ va:.

0501241701/19 bi:ri a:ggala:da bi:ri joqordo dʒalajinnefe dija:n o:βodo.

0501241701/20 ikiθi θe ølli olon ø:ð qa:qam da ølli.

0501241701/21 ohom ikeɫendzi helejinnen ne iki dæ:ne okloni va:muʃduq bi:ri okul bi:ri gi:ð.

0501241701/22 ikiθi θe ba: olon do.

0501241701/23 hæ:nið ølona:qla olo ba:.

0501241701/24 yʃyɫondzi helejinnen ne va:ra: i:ðuna dyʃyb bir dæ:ne okul yelipdir.

0501241701/25 o do biðin ø:ð a:ra:muðða.

0501241701/26 o jø:nø fa:mi:li bið vilen farɤ etjæ: jø:nø ø:ðymiðden geðip jø:llø zendegij edip.

0501241701/27 bið ø:ð æmæwmið viljæ:k onɪ na.

0501241701/28 ohom onnon ʃo helejinnen ne iki dæ:ne gi:ð bolonnon θonro garri qa:qamuð ajruɫup bi ɤa:neva:deθi aliɲ gidipdirle muɪi.

0501241701/29 bejlæ:k baranna da ezdeva:dʒ edip jene de toj edipdir.

0501241701/30 onno ota:da bejlle de oklolori bolupdur.

0501241701/31 jø:nø bið olo vilen gatnaʃuɤmuð jo:q.

0501241701/32 jø:nø ʃi meseɫen hemmeθi na:tæni: de βolθo ejne tæni: ja:naq βolug gatnaʃja:q.

Kaynak Kişi No: 0501241702

Kayıt Yeri: Eymir molla Sarı

Kayıt Yeri Kodu: 05012417

Kayıt tarihi: 19.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Tuvakbibi (Tuvacan) AHUNDİ
GOCUK

İkamet Yeri: Eymir Molla Sarı

Doğum Yeri: Köçek Ustacık

Doğum Tarihi: 1952

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Gocuk

Konu: Çeltiğin ekilişi; eşinin bir askerlik arkadaşı ile ailecek tanışması

Babasının Adı: Hacı Nazar

Annesinin Adı: Arazbike

Annesinin Soy: Yomut-Ganyokmaz-Köçek

0501241702/1 ʃa:li:N oðol ni:ʃeθin ekiq gø:γørtjæ:k.

0501241702/2 onũ no jer ekjæ:k. oθom oni θanʃja:q.

0501241702/3 onnon θuworja:q. θonro do orja:q otoja:q. bolli mi?

0501241702/4 baʃuunnan ajtja:na: ni:ʃeθinnen eðjæ:n jere.

0501241702/5 baθurwɯɟ gojja:q gø:γørtjæ:k jere θepjæ:k.

0501241702/6 jerden n oθom jamaʃʒa:nnan jene alja:q jen ewirip θanʃja:q deθθeɭæ:p
hemmæ:mið bile... kæ:ryæ:r tutja:q.

0501241702/7 ...keʃe vaθja:duwq. doqmo doqijja:duwq.

0501241702/8 ðo:l θuworwɯp durmolũ la gynnø.

0501241702/9 θuwĩ gujũdon alja:n.

0501241702/10 θerva:ða gitdi.le.
0501241702/11 θerva:ðða do:θ þollulo.
0501241702/12 meledze yitdi θerva:ða.
0501241702/13 hōwwō dæ: mi?
0501241702/14 ſonno do:θ þollulo.
0501241702/15 yſ dæ:ne do:θ þollulo.
0501241702/16 ikiθi kymmōtdōn bi:ri ejmirden meledze færahment paχi:r mo:llo mura:di:. gatnaſduq.
0501241702/17 θið ðe jo:qdunūð onno.
0501241702/18 bir ferfi:ſdza:m ma:di.
0501241702/19 ohom ſonnon do:θ þolluq dokom molluq geðip jōrdyk da: gatnaſup.
0501241702/20 deθla:p æ:nnevi:vi hadzi gelli.
0501241702/21 men o waſt ha:muladum gidiviſmedim. hōwwō ha:mut bolonno gelli.
0501241702/22 næ:me θaſaqli ða:tli ene gelledze viſe gelli....
0501241702/23 hōwwō olōn pa:muqlari ya:tdi da: gajrada.
0501241702/24 menæ: ha:mut bir eme ulolonno gurq ſi:leden ſuqanna θadaq etdi men ne ſono yitdim.
0501241702/25 θynnōt θadaq etdi... wurſunnon θonro yitdik.
0501241702/26 wurſunna: biððedi buſla.
0501241702/27 bi:vedze perfi:ſdza:n biððediſe onno.
0501241702/28 biljæ:nni bilmijæ:nnæ: yiſema:q.

Kaynak Kiſi No: 0501242201

Kayıt Yeri: Köçek Berdi Kör

Kayıt Yeri Kodu: 05012422

Kayıt tarihi: 20.07.2021

Kaynak Kiſinin

Adı ve Soyadı: Yusuf ÇEPERLİ

İkamet Yeri: Köçek Berdi Kör ve Günbed

Doğum Yeri: Köçek Berdi Kör

Doğum Tarihi: 1961



Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Yüksek Lisans

Mesleği: Emekli öğretmen

Dil Bilgisi: Farsça ve Türkçe

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Gocuk

Konu: Köyün adı ile ilgili açıklamalar

Babasının Adı: Ata

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut

0501242201/1 ɛwɪŋʃæ:ɣæ: biðɪŋ qa:qalamuð atalamuð θalta:na:lũli pætiked
oturja:mmuʃ.

0501242201/2 θonro buɫa kʷʃæ:ɣe χortum berdi: kə:r diyi sejide ɡʷʃølləriniŋ illeti bir
deɭi:li:ɣa: da: mu:n.

0501242201/3 ... buɫa aram ɡojun ɡetirjæ:lle.

0501242201/4 aram dijdıyi bir toθor ɡojun.

0501242201/5 hædde ækæl bæ:ʃ jyð, mɣŋ də:ne.

0501242201/6 ʃono aram ðijæ:lle θyryɣ ɡeljæ: de.

0501242201/7 ɡara ɡojun olon ø:ðy̆ ðe tama:m janqı erek ɡojulloru va: kentliŋ
weɭæ:jetleŋ ilerki.

0501242201/8 janqı χa:nbebi:n dəɭændow najdefe la:leba:ɤ bi da:rkeɭa: ʃonno
ja:ʃaja:lla.

0501242201/9 buɫa bir meɣda:r inni tyrkmølle zeʔi:flenni edzi:ðlæ:nnir øŋkydøn nijip
bið o jʷwrdi o ta:ji tutojli ɭijip buɫa θyryɣ ɡeljæ: seɭlæ:.

0501242201/10 ʃota:da ɡelip buɫa janqı ma:l otloɤ ða:tda ʃa:duɣ kurup ða:d edip
ja:ʃaja:.. mu:nũ na

0501242201/11 kəʃfekilŋ ø:ðləri ʃuqardzaɣ ɤolja: ɡyjɰzi jetmejæ:.

0501242201/12 oθom tyrkmønsæhra:dan kəməy iθleɣæ: ɡajraqi doɤollorunnan i:ððan.

0501242201/13 onom buɫa seɭleŋ janqı ʃuwa:t berdi kə:r o:va:n a:t ɡaluʃi ʃo berdi kə:r
ki: biðɪŋ a:kamuð ɤolθun bi diɣæ: onno diɣæ: bi a:r na:muθ θijæ: buɫara bið nem
etmæ:ɭli ɡideɭli:ŋ kəməyø diɣæ:.

0501242201/14 0501242201/1 berdirmæ:jl̥i:ŋ dijæ:.

0501242201/15 bæ:ʃ atli βolup ɣwɪŋʃæ:k ʃula kajdja:lla.

0501242201/16 o mu:ko do janqi neme va:muʃduuq tyφøŋ bæ:ʃatar dijæ: mi næ:me dijæ:.

0501242201/17 ʃo va:row guɫudʒow ða:dow χula:θa muɪni aliq gelip buɫa viɫen atuʃja:lla.

0501242201/18 buɫa við ʃuʊqɔʒaɣ gæ: dijæ:.

0501242201/19 baʃka da kəmøʏø ʏeɫem βolupdir inni jø:nø takri:ven særfena:sunuɪn a:duɪna ʃo ka:lupduɪr da:.

0501242201/20 ʃo βolmolũ la: inni øwø dyʃøn jikna:n.

0501242201/21 aɟ bava: ʏi na:muθ edejli:ŋ ɔwɪ dæ: hœkmæ:n.

0501242201/22 næ:me dijb̥ bið jer jəwɪrt berejli fala:n edejli dijp̥.

0501242201/23 gelip doʃulũʃup atuʃup bir næ:ʃe ʏynnøn θonra:m buɫari kollæn ʃuʊqaruɫ hættə: bir entek ɟojuɪni da jem etjæ:ll̥e oldʒ alja:lla.

0501242201/24 θen næ:me dijp̥ eða:fa gell̥iŋ buɫa:da bollun dijp̥.

0501242201/25 ʃejdip oθom berdi kœ:r a:t ga:lja:.

Kaynak Kişi No: 0502111401

Kayıt Yeri: Maravadepe

Kayıt Yeri Kodu: 05021114

Kayıt tarihi: 11.05.2019

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Amanmuhammet UZUN DEVECİ

İkamet Yeri: Maravadepe

Doğum Yeri: Maravadepe

Doğum Tarihi: 1989

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Serbest

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Düyeci-Uzın

Konu: Bölgede çiftçilik ve hayvancılık işleri

Babasının Adı: Halatdurdı

Annesinin Adı: Tağanbibi

Annesinin Soy: Yomut-Düyeci

0502111401/1 fĩ jil jakuulluq bolup ða:t bolup kyllen ot ða:tl̩a tawøleme tawørøk daşda
gøwĩ wølli.

0502111401/2 inşa:lla: xuda:j taʔa:la: θonun̩ verθin inşa:lla: juwa:t.

0502111401/3 jakuun jakuup ða:d edip ekil̩le de tawøleme gøwi.

0502111401/4 takri:ven jene marawadefede juwa:t meθejen ordi:beheştin
jiyrimbir̩endzi gyni̩bolθo jene jiyrim̩ yynnøn̩ na:xi oroko dyşor...

0502111401/5 jaqadae:ki ekil̩len hemmeθi orulma:na durja:lla.

0502111401/6 kemma:jilla geljannulla.

0502111401/7 inni bir næ:ʃe a:damla bolja: øjløŋ ja:nna bir hekta:r iki hekta:r jere ekin
ekipdil̩le. ol̩ a:damla næ:m̩ edjæ:l̩le.

0502111401/8 ... kemma:j̩in̩ nijib̩ bir ða:t ba:.

0502111401/9 ekini jerden orja:.

0502111401/10 ŋon̩i olori oronnon θonro on̩i xarmanku:βo berip d̩ewyverjæ:l̩leri de on̩i
ða:d̩ edjæ:l̩le.

0502111401/11 d̩ewdyrellerinnen θonro on̩ θa:manũni alja:la fĩ ekin̩ŋki:ni.

0502111401/12 juwa:t inni fĩ oroq d̩ewøk geli:nt̩ʃæ: jiyrim̩ yym̩ ma: ŋuul̩ a:raluqda da
bið ða:d̩ ediβ̩oti:q kyllen.

0502111401/13 galuun̩ menne gidip ba:xlardan dyðl̩ördøn ða:tl̩ardan ot j̩ibja:lla ja:ð oti.

0502111401/14 ja:ð oti j̩ikup o ŋal̩xi vilen orja:lla da muun̩i θonro guŋfa θaqla:p bede
bedzerjæ:l̩le muunnan. on̩i orondon θonro næ:ʃe yyn̩ gynø θerig̩ gojja:θ gu:r̩ijja:.

0502111401/15 gu:r̩ijannan θonro muun̩i iki nefer̩ bolup bir nefer̩ tajaq bil̩en otun̩
ew̩innen ajlama:na durja:.

0502111401/16 bir nefer̩ ijd̩uunnan ŋo etekde oti:.

0502111401/17 bir forum̩ pajaðla:G̩ gojja:.

0502111401/18 ŋon̩i ajla:p t̩owla:ndan θonro bede bedzeril̩jæ:.

0502111401/19 bi bed̩eleri bir forum̩ yj̩ŋyrip taja bedzerig̩ gojja:lla øj̩iŋ ja:nna
da:mda:ri:N h̩owli:N̩ ŋ̩urakunna.

0502111401/20 ɢʊfʊŋ ǵynnø ja:ð ot ma:l̥kara ijθe dijæ: θyjtli βolja: dijæ: ða:t bolja: dij̥p aɟtja:lla.

0502111401/21 ekin ne ki χuda:ja f̥ykyr toθommæ:f̥ilendʒi jil ɢowi ʒelli.

0502111401/22 f̥uta:da ekin ða:t or̥ulonnon θonro do biðin mæntækæ:miððe ɢarfuað ekiljæ:.

0502111401/23 ɢara ɢarfuað ðijæ:lle.

0502111401/24 ɢara ɢarfuaðʊn ø:ði f̥iʒiðin alunmaja mi solordon ekiljæ:.

0502111401/25 on do ki: f̥iʒiðin alup f̥iʒiðin θonro ɢyðyŋ ɛw̥inne dæi biʒjæ: fo ɢyð ɢel̥mækæ:.

0502111401/26 ɢyð fo meðenne biʒjæ: f̥iʒiði fuwaɾt takri:ven jiyrimm̥yŋ tymøn otuðm̥yŋ tymøne koloj ba:ðarda eʒidiljæ: de ɢijmati ba: dij̥p.

0502111401/27 fon ekjalla hatda: buɾdojd̥on θonro f̥i kyndʒy d̥ ekiljæ:.

0502111401/28 kyndyð d̥ ekjæ: bir ja:ruumi.

0502111401/29 mæ:f̥ d̥ ekθeŋ bolja: jaqalarda θuw̥ va: jerde.

0502111401/30 etreŋ θuw̥i βolja: inni dereleŋ θuw̥i βolja:.

0502111401/31 solon ja:nna ekiljæ:.

0502111401/32 ma:l̥kara da ɢalafa o:βolord̥o her øj̥o varθan yf̥ d̥o:rt dæ:ne θuɾuɾ va: ɢojun θaqlaja:lla ɢeʒi θaqlaja:n a:dam ma: h̥oww̥o.

0502111401/33 inni bir næ:f̥e a:damlamuð βolja: meθelen d̥ew̥let bir momæjjezi: dij̥ib bir ka:rt berjæ:.

0502111401/34 ɢadi:m̥dan beripdil̥le.

0502111401/35 her øjd̥o meθelen fuwaɾt meŋ qa:qamuŋ bir dæ:ne momæjjezi:θi ya:.

0502111401/36 fo momæjjezi: dij̥iʋ a:t berjæ: da:.

0502111401/37 momæjjezi: dij̥p ða:di w̥øðð̥o bir nefere ka:rt bolja:.

0502111401/38 fon̥i berjæ:.

0502111401/39 fon iʒ̥inne jaðkuli meθelen nijæ: toɾtomuʃ dijæ: a:ka:je jaðkuli meθelen nijæ: toɾtomuʃ dijæ: a:ka:je toɾtomuʃ dij̥p a:t berjæ:.

0502111401/40 θen̥ nijæ: eʒli dæ:ne ɢojnuŋ mil̥en̥ nijæ: meθelen ɢuʃ dijæ: d̥o:rd̥ a:ɟ ja:naq mertelere f̥uquw̥ biljæ:ŋ ðijæ: defelere.

0502111401/41 fejt̥dirip fo ka:rtla viʒen ɢojni kæ:n a:damlamuð ɟitjæ:lle o juw̥ũrdynne.

0502111401/42 ɢuʃ juw̥ũrtlere ɟidip ɢøʒjæ:lle oturja:la foj̥ðð̥o.

0502111401/43 toɾtomuʃ h̥oww̥o meŋ qa:qamuŋ a:di.

0502111401/44 meŋ qa:qam ovlolluqdan sa:le hæsta:du fʃa:rda bir mŋŋ yfʃjyð
θeɣθendʒordylʒndʒi jilla tæxri:ven on ðø:rt jil muunnan oðol mæhelʃleji toktomuʃ
marawa:N joqori vaʃuunna dynjødðon øtti.

0502111401/45 eɣer ʃuwa:da bolθo ømri jyððon geʃʃæ:di.

0502111401/46 toxθon iki ja:ʃuunnakæ: dynjødðon gitjæ:.

0502111401/47 ʃi o:va:muðuwn da a:di toktomuʃ dijæ: ʃon a:duwnnaŋ ɣalja:.

Kaynak Kişi No: 0502111402

Kayıt Yeri: Maravadepe

Kayıt Yeri Kodu: 05021114

Kayıt tarihi: 17.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Muhammet (İmam) GÜRGANLI DEVECİ

İkamet Yeri: Maravadepe

Doğum Yeri: Maravadepe

Doğum Tarihi: 1982

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Yüksek lisans

Mesleği: Avukat

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Tahran (4 yıl)

Soyu: Yomut-Düyeci

Konu: Avukatlık mesleği

Babasının Adı: Musa

Annesinin Adı: Amangül (Eceke)

Annesinin Soyu: Yomut-Düyeci

0502111402/1 ʃon tyrkmøn diʃinne ɣir eða:fa ɣir biljæ:n ða:dum jo:q da:.

0502111402/2 motæʔæssefa:ne ður ni:rde mohi:tha:ji: ke men ulolupduurun kollæn ja:
mæsæʃen tehra:nnatdum biʃiððen ne ki: fæʃiddʒa:nuwn ja:nna kymmøtde ɣir næ:ʃe bæ:ʃ
alti jil ʃolluq.

0502111402/3 bi:ft̥er fa:rsi: kepl̥eja:θ t̥æ: ø:ð di:imiðe kepl̥e:jl̥i.

0502111402/4 oθom bir ja:fu:ru:q a:damla bolθo olo ba: t̥ævædz̥d̥zoh be i:nke ø:ð æsrinne zendegij̥ edipdir̥ ða:d̥ edipdir̥ hæ:ki k̥ælema:te fa:rsi:den a:ð istifa:d̥ et̥jæ. oθom bið buta:dan bir jak̥fi̥ dajow a:damlan bi:rini̥ θiðe tapθaq o gowũra:qduur.

0502111402/5 biðin̥ i:f̥imið ke veka:l̥æt.

0502111402/6 t̥ækri:b̥æn sa:le nævædo jekdem̥ m̥æ:ri̥ fu:ta:q gel̥ip̥ oti:θ.

0502111402/7 nævædo jekdem̥ m̥æ:ri̥ fi̥ m̥æs|ækde i:fl̥æ:β̥ oti:θ.

0502111402/8 onnon̥ ɛw̥iɲf̥æ: de mo:fa:vere hugu:gi̥je f̥erekæte a:b̥ m̥æntægeji:tdim.

0502111402/9 bæ:f̥ alti̥ j̥il̥ gymmetde bolluq.

0502111402/10 bi:ft̥ær f̥ær̥fidd̥za:na da moza:hem̥ m̥olortduq̥ ða:d̥ edertdik.

0502111402/11 i:ðuunnan̥ nḁ buta:da bir̥ θet wurd̥zoq̥ dijd̥ile̥ bir̥ θeddi:fa:j̥ dij̥ip̥.

0502111402/12 oθom̥ fo̥ t̥æmæll̥oke æra:zi:den̥ f̥fyri:m̥ fu:ta:q̥ biði̥ i:verdi:le̥.

0502111402/13 m̥ærdom̥uN̥ fo̥ jer̥lerini̥ θatuun̥ almadan̥ f̥fyri:m̥ ða:tdan̥ f̥fyri:m̥.

0502111402/14 jo: baθuuv̥ ɔlam̥ða:q̥. æz̥ t̥æri:ge̥ ga:nuni:̥ m̥a:ddeha:je̥ ga:nu:ni:̥ v̥ilen̥ gel̥jæ:θ.

0502111402/15 gejmæt̥ gojja:lḁ ka:rf̥ena:sla. bið̥ ɔ̥e̥ fo̥ m̥æb|æk̥i̥ p̥ærda:xt̥ et̥jæ:θ̥ b̥ær̥ æsa:se̥ b̥ærresije̥ æsna:dow̥ ða:tlari̥.

0502111402/16̥ fu̥ ða:tlari̥ biðin̥ bojnum̥uðatdi̥.

0502111402/17̥ ON̥ i:ðuunnan̥ nḁ onnon̥ no̥ f̥fuqa:qḁ dḁ sa:le̥ nævædo̥ jekde̥ de̥ b̥ i:fe̥ f̥ør̥n̥øf̥dik̥ da:.

Kaynak Kişi No: 0502111403

Kayıt Yeri: Maravadepe

Kayıt Yeri Kodu: 05021114

Kayıt tarihi: 30.05.2019

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Tağandurdi TAĞANI

İkamet Yeri: Maravadepe

Doğum Yeri: Maravadepe etrafı

Doğum Tarihi: 1953

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli



Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Esnaf

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: Uçuran ve Gönder köyleri

Soyu: Yomut-Düyci-Uzun

Konu: Türkmenistan seyahatinde Radyo-Televizyon çalışanları ile yaptığı görüşme

Babasının Adı: Aşır Sofi

Annesinin Adı: Ovadan

Annesinin Soyu: Yomut-Düyci-Uzun

0502111403/1 a:dum ta:kanđurdi pæ:mi:|im ta:kani: oturmıſum marawadefe ſæhrinne.

0502111403/2 ɣo:p θið ðe jæ:ni: ra:di:ja ti|vizju:n tarapdan gelipθiñið ða:.

0502111403/3 beter gowı a:rma:n alla: quwa:t berja:n θiðe de. ɣo:p...

0502111403/4 inni ha:turalari ajθθaq. ævvellən bið næ: wørøn jerimiðæ: i:ra:nuuna: ø:ði....

0502111403/5 marawa dijdı kymmøt dijdı biðin geðen wørøn jer|emiðæ: ſuta:θi.

0502111403/6 jø:nø neθi:væ:mið ſfekip tyrkmenista:na gitdik.

0502111403/7 tyrkmenista:na ævvæli:n gidenne oſlollomııð vi|en gitdim.

0502111403/8 ikindzi yeðek gidemde ø:ðym gitdim ſuuna.

0502111403/9 ſuuna ø:ðym gitdim aſkava:da vardum.

0502111403/10 aſkava:da varamda dijdile mana ſuta:dan oðol ajdiğ gø:βøripdile ſi i:sga: ti|vizju:llaruuna barθan θen nijdile.

0502111403/11 men ne ſulan θarkutlari vi|en ſi i:sga: ti|vizju:llaruuna bardum.

0502111403/12 baramda buulan hemme i:ſkæ:r|e eſferdemif.

0502111403/13 seda:si:ma: bir gadakan jer elvet eltilmejæ:nmiſem ø:ði.

0502111403/14 oθom men ne birmejda:n oturdum. i:ſkæ:r|e eſferdemif buula.

0502111403/15 θonra:m daſari ſıuqdi bir ja:ſuli. ſıuqup bir ba:κli...

0502111403/16 ſol oturκııſ sændæ|ile kæ:n. ſolon bi:rinne barıup oturuپ bi ſi|im ſfekmæ:n oturdi.

0502111403/17 hæ: men nijdım ſi eſferden ſıuqdi men ſuun ja:nna barıup θoka:l edejin.

0502111403/18 ſi oloqo:n ja:ſul a:dam.

0502111403/19 bardum θala:mlafdum.

0502111403/20 gurkun mi jakfu mi?

0502111403/21 meŋ i:ra:lluduwūmw da bileno:q bi.

0502111403/22 oθom muuna bir waŋt men fuuni tilvizju:nna worypdim.

0502111403/23 a:duuna berdi dijæ:dile muun.

0502111403/24 fuuni men tilvizju:nna wördym ha:.

0502111403/25 jæ:ni: ø:ðyni huzu:runna wørøn ða:dum jo:q ha: faχθen fudzyrø ø:ðyni ha:.

0502111403/26 wørθom fi fi a:dam oθom oturdum.

0502111403/27 θala:mlafdum gurkun mi?

0502111403/28 oθom muuna ajtdum dijdin.

0502111403/29 berda:ka dijdin menæ: ejra:nnan yellim dijdin.

0502111403/30 aj fuuta:q dijdin dokon çarnaflardan θarkuut θala:m dijdin fuuni fi ra:dija tilvizju:nna i:flæjæ:llere bir a:rma alla: kuwa:t dijip dijdin θarkuut θala:m i:verdile menem θide kawfurja:n nijdin.

0502111403/31 bi ø:r gø:kdøn gelli yi.

0502111403/32 bi dijdin bi næ:ðzire bollin men nijdin ejra:na gidema:q.

0502111403/33 aθlam men ejra:na... tamasko dijæ:

0502111403/34 afkava:duun ileriθinnæ:ki gømrøyi ya:ra: ba:ðzgi:ra:nuun gømrøyi fuuna varama:q dijdin men.

0502111403/35 næ:hi:li bollun θen meni tanijjā:n?

0502111403/36 menæ: dijdin birnæ:ffe jil muunnan anurda dijdin fi dijdin tilvizju:llamwð ða:duumwð tutardi dijdin.

0502111403/37 fi vilen θen gyrrynin bilin fi feklin vilen bir waŋt θeni tilvizju:nna woryp tanijdin dijdin.

0502111403/38 wæ: dijdin bi næ:ðzire bollin bi dijdin?

0502111403/39 oθom menæ: dijdin fiðzire dijdin.

0502111403/40 men nijdin fi tyrkmøn halq ajduumlari dijdin fi gøwi bakfuulan ja:f waŋtunna ajdan tyrkmøn halq ajduumlari dijdin ja:f bakfuulan gøwi bakfuulan funun kasetathi dijip fun ajtdula dijdin.

0502111403/41 men ne fi dijip gellim dijdin.

0502111403/42 hem θide vir a:rma alla: kuwa:t bilin dijdin.

0502111403/43 oθom fi wørønin fi ajdja:nuun dokri bolθo næ:ffindzi jil bolupdur dijdin.

0502111403/44 aj men oni bilmejë:n dijdin.

0502111403/45 takri:ven jeθ heggið o:n jil boldi dijdin.

0502111403/46 onno dijdin næ: porum gyrryn merdin.

0502111403/47 men nijdim then bilmejë:n gø:γ ø:nym haqda ja: ma:lðar haqdatdi dijdin.

0502111403/48 funno vir gyr læ:nde men a:dum berdi dijiv ajdupdum dijdin.

0502111403/49 fo men ðehi:nimde ga:lli dijdin. dur dur dur dijd ol.

0502111403/50 heθa:v edip wørdi on ki jil þolupdur funo then næ:ðzire þolup meni tilvizju:nno bir defe wøryp men a:dumi jæ:ni: men seklimi næ:ðzire þolup tanijduu dijdin.

0502111403/51 aj then nijdim fu wøromdø foduðum men ja:duma gelli dijdin.

0502111403/52 oθom fonluq bil en fo γyn næ:ni hula:θa fulon bir toj bajram gyllørimi]le etek bir jeri:k dyføk dyfæ:pdille ha:li dyfæ:pdille θændeli kojupduulla tøwørye.

0502111403/53 oθom funno oturupduulla.

0502111403/54 then gðwi wakt gelli dijdin.

0502111403/55 funo barajli dijdin. inni oklollo fuaqðaq dijdin.

0502111403/56 funno theythen alti nefer þolup fi purkura:mda i:llejæ:rθ funna dijdin.

0502111403/57 fonnon jiyrim otuð nefer þolli barduula oturduula buula.

0502111403/58 dyføk oturduula θændelide oturon θændelide oturduula.

0502111403/59 jene vir o:n ommæ:f nefer tækri:ven gurq e]li nefer varup fuaqdi oturduula.

0502111403/60 oθom mana... a:dum ajdupdum oðol jø:nø mana ta:kanndurdũðza:n nijdi gel biðem barajli.

0502111403/61 folon garfuaðunnan barduq θalawmæ:lejk.

0502111403/62 buulan hemmeleri joqor galluula.

0502111403/63 oloqo:rra:xi da fo janqi berdi dijæ:nim buulan.

0502111403/64 ta:kanndurdũðza:n nijdi. hula:θa ejra:lli dokon garnaflanuð hemmæ:niðe θarkuut θala:m i:veripdir dijdin.

0502111403/65 bi de fi a:rm alla:kuwa:t bile biðe fi θarkuudi getirdi dijdin. oθom mana ta:kanndurdũðza:n tø:rø gef dijdin.

0502111403/66 men ne bir ki thenðeli:ni æpberæ:ke yfyløndzi θæ:ndelide oturdum mi...

0502111403/67 fi gyrryn mil en oθom buula dijiv ajtdi funum bir jumuf va:r dijdin. fu jumufunam θið bitirerθinið ði:di.

0502111403/68 qa:di:r raxi:muf dijæ: bir gawjendethi ya.

0502111403/69 funo ajtdi vi. fi dijdı fi dzirek kasete dijpdir dijdı.

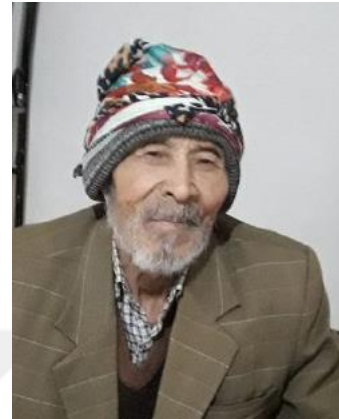
0502111403/70 ejra:nna iki miljo:n dzamakatumuð tyrkmon dokollormuð ja:faja:
fuloro jara:r ja:l edip qa:di:r funi θana tavfurur edjæ:n nijdi.

Kaynak Kişi No: 0502113101

Kayıt Yeri: Maravadepe

Kayıt Yeri Kodu: 05021131

Kayıt tarihi: 10.03.2019



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Nazgurban UZUN DEVECİ

İkamet Yeri: Çınaran ve Maravadepe

Doğum Yeri: Çınaran

Doğum Tarihi: 1949

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: İlkokul sonu

Mesleği: Hayvancılık ve ayakkabıcılık

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: İncirli köyü

Soyu: Yomut-Düyecı-Uzın

Konu: Hayat hikâyesi

Babasının Adı: Aköyli

Annesinin Adı: Gurbanbike

Annesinin Soy: Yomut-Düyecı-Uzın

0502113101/1 men oğlolluqda dæ:dem jo:qdi.

0502113101/2 jek ø:ðym oqi:p medreθe bæ:fe tfe[lı oqi:dum mæ:met hadzi hædzimæ:met
θaqaaruw øjynnø.

0502113101/3 onnon bi alla: ræhmeti: dijdı men ækidejin gyryønn oqudajuw bejdejin
fejdejin.

0502113101/4 xula:θa men etmedim.

0502113101/5 edžem ne jekedz oğlum ma: dijp gi:n wørdi muwı.

0502113101/6 bi indzirliḡe θawur dowor ma:l gara seḡle θaqlap so ta:jda bolluq.

0502113101/7 so viḡen ne xula:θa su ma:llari ḡa:tlari θaqla:p ine bir alluq.

0502113101/8 car jaḡdi jaḡuun jaḡdi.

0502113101/9 ewiḡḡfæ: θawḡan nijæ: meḡ jiluum ḡijæ:.

0502113101/10 so θawḡanna ma:l kara jyk geḡfiripdirle. emmæ: biḡ gum oqla:p jykæ: geḡfirmedik.

0502113101/11 jø:nø onno do bæ:rḡinne yḡ dør:rt jyki dysyrip etrekden getirip arqa:ma aluḡ anurḡuunna jene de bir javi bir eḡeyi jykḡæ:p tøwøḡyimi wøḡḡæ:rdim eyer a:dam mola:θa ḡi behter beyenjæ:n. a:dam molmoḡo do soni bir at bir eḡek soni jykḡæ:rdim men.

0502113101/12 so ḡama:nna ḡzuwa:n guru:ri wøḡḡø ha:.

0502113101/13 hōwwō inni de ḡi jetmiḡ ḡeyḡen ja:ḡuunna biḡmejæ:n xula:θa so hudu:tda ḡa:jat da bolonnuḡ.

0502113101/14 alla: ræhmeti: eḡgem ḡe gitdi paḡi:r. ḡōw a:damḡi.

0502113101/15 hemmeḡi ḡawuḡdi ol o:va:n.

0502113101/16 onnon θonro uḡḡuḡlab bolli. uḡḡuḡla:p bolonnon θonro marawa: da muntawul boluḡ buḡa:jda marawa: ḡōḡyḡ ḡellik.

0502113101/17 buḡa:jda doworūmuḡ ḡa:ḡuḡuḡ va:ḡi θawurūmuḡ ba:ḡi. xula:θa θaqla:p ma:lda:rduq hōwwō.

0502113101/18 ekin ne ekilerdi. biḡiḡ ø:ḡ jerimiḡ jo:qḡi onun munun jerini ekerdik.

0502113101/19 onnon θonro ba:ḡari: bolluq. aj bi:ka:r ḡeḡenimnen kōwyḡ tikdim onnon.

0502113101/20 qa:lup θatarduq kōwyḡ tikerdik.

0502113101/21 motmæḡenni hejwere tæzmi:nḡi.

0502113101/22 beter ḡōwuḡdi dera:medi θonro meri:ḡḡæ:p ḡiḡzire ḡa:llum.

0502113101/23 joḡḡo bu:tye ḡa:t beḡzerip...

0502113101/24 aj ḡi a:damuḡn kōwyḡḡerini tæ:mi:r etjæ:n na:.

0502113101/25 indzirliḡe oḡol bir waḡt ḡeḡmeḡi ya: ḡaḡuḡna ḡaḡḡuḡn tomḡuno ḡōwuḡ bu:ḡ ja:naḡ ja:ḡi oqla:nḡa donduḡja: ø:ḡi... so indzirliḡijæ:.

0502113101/26 so ḡapḡaluḡn ø:ḡi duḡḡuno indzirmiḡ da:.

0502113101/27 θonro o:ḡo o:n ommæ:ḡ øjly boluḡ kōḡøḡonne onnon janḡi indzirle ajruḡlupduḡ.

0502113101/28 jø:nø on jeriḡe ba:ḡ ekipdirle.

0502113101/29 ba:ḡli bolupduḡ hemmeḡi.

0502113101/30 hemmeḡi ḡaḡuḡna ha:jat edip ḡeḡer edip ba:ḡ edipdirle.

0502113101/31 o gonnulo bo: bir myddøt bilēn onnon θonro aj bir mi:walari ba:di yðym
dijip sepdali dijip indzir dijip...

0502113101/32 æ|hæmdulla: næ:ʃe mo:lla:muð va:di i:lverdi mo:llo dijæ: æ:nneverdi
mo:llo jeme ða:t...

0502113101/33 indzir l o:βodo meʃdʒi:dimið va:di.

0502113101/34 hydzyrø jo:qdi jø:nø pi:ʃuma:m ma:di.

0502113101/35 aj gatna:p birkyʃ oklon indzir liden ba:di oqija:duq.

0502113101/36 tæ: bæ:ʃe ʃelli gelip ʃuta:da oqi:duq.

0502113101/37 onom men ʃ:ð ja:ʃum ʃuna:θna:mada kiʃimiʃdik. onno θen nijdi bir jil
ga:lmali lijdi ja de dijdi jene bæ:ʃ oqi:malī lijdi.

0502113101/38 men medʒbu:r ga:llum ða: onnon.

0502113101/39 joθo umtuja:ðum da gowūdi.

0502113101/40 θerva:ð da gitdik.

0502113101/41 bi:θwøt dijip... bi:θwøt dijdik tama:m bi:θwøt dijip hemmeθini uhd
edip ða:d edip qowug gø:βordi turvatūhejderijjede.

0502113101/42 jo: θerva:ð xudmat etmedik ʃota:da.

0502113101/43 bir a:j meðenne θaqladi.

0502113101/44 onnon θonro bi:θwøt dijip hemmeθini...

0502113101/45 men ne perwennede bi:θwøt jaðwulupduurun.

0502113101/46 bi:θwøt bolθo birkyʃ jyð neferi qowug gø:βordi de.

0502113101/47 emmæ: θwøtli βolθo oni wøðynø derma:n etdi.

0502113101/48 dæ:dem paʒi:r... men oklom molmoli.

0502113101/49 dæ:dem de aj o:duno bejlekæ: i:ʃe gidenne eʃeyine mindirip jekedʒ oʒli
aliq gidermiʃdik.

0502113101/50 dæ:demiŋ ʃ:ðyðe jø:nø o gajrada meʃdʒi:t ba: buxa:ra:da.

0502113101/51 buxa:ra:da oqi:pduur tæ|æbemifdik.

0502113101/52 a:ʒøjli mo:llo dijæ:r|e... a:ʒøjli mo:lla:n a:t daqulani.

0502113101/53 onnon bi janqi gajrada mæ:ti mo:llo dijæ: æ:nneverdi mo:llo dijæ: aj
ʃuta:da mo:llo bolon bolθo ʃo buxa:ra:da ne tyrkmøn ne kyrt dæ:mif ʃol kita:plari ba:tdi
da vir ja:rum ʃ:ðløri de ba:di ʃoloruun.

0502113101/54 her kim ʃe:r ða:t jaðam molθo ʃota:da paʒf ederdile ta:li:plara.
ta:li:pmuʃduwa: oqijjamuʃduq.

0502113101/55 hōwwō a:χu:llwæni alma:nnur.

0502113101/56 mo:lloluq oqijjammufduq emmæ: θONRO gatʃagatʃ βolupdur janqɪ
cura:n ɖa:di jɪkna:pdur orũθ.

0502113101/57 aj næ:ʃe jil bilmejæ:n χula:θa ʃol tæ|eve da: ʃo.

0502113101/58 mæ:ti mo:llo daki:n ka:mil viljæ: da: ʃoni. ka:mil mo:llomufduq da:
nikæ: giɟup bejlek edip hemme ɖa:t ONORORMufduq.

0502113101/59 ʃi we|æ:jet|e daki:n na ʃe:r bejleki jaɖup bejlek edip χula:θa
hæma:hængi:ɟ edip ʃota:da emmæ: θONRO orũθ kita:plari cura:ni eftexi jɪkna:pdur
tama:m.

0502113101/60 o: gidzeθine dan atja:ntʃa: pa:dũʃa: mœwru:dd ojna:rtduula atalar naqlɪ
ajdarduula.

0502113101/61 inni o ɖa:tla ga:lli bi ɖama:nna. hœwwœ curva:nnaɖar so:ʃi dijæ:|l| alla:
ræhmet eθθin marawa:N aɖa:ntʃuθũθi ʃo daki:ni ʃallaq wurordi biɖi jɪkna:p.

0502113101/62 hem derθ oqa:rduq hem de janqɪ anri væ:ri θeɟ dijenɪɟ ɖa:tlari θo:ra:rdi.

0502113101/63 gadi:m ɖa:tlanqɪ baʃka porum daj.

0502113101/64 inni o ɖa:tla ga:lli.

0502113101/65 toj hejwere gœwɪ wolordi.

0502113101/66 at ʃafu|ardi onnon janqɪ wœrœʃ bolordi hatda: ø:ðym de bir myddet
wœrœʃœrdim.

0502113101/67 hem jiqu|ardum hem jiqardum bi:ʃter de jiqardum.

0502113101/68 haj bajraq mœhem dæ o dzyr o waɾt tojdo ja: meθelen baʃka waɾtlarda
dœw|etiɟ jemeθinne mera:θu|mlarunna.

0502113101/69 ʃuta:da da meθelen janqɪ at ʃapdi bejlek edip aj atla daku:n na hejwere
mœhemɖi.

0502113101/70 hem at ʃafu|ardi hem jorœo javi... jeme jorœoluɾuuna
ja:ruʃdurarduula.

0502113101/71 χula:θa aj mil|et yɪʃmey yɪʃœrti da:.

0502113101/72 jo:q tyrkmeɳiθθa:na gitmedim.

0502113101/73 jœ:nœ ʃi edzemiɟ da:ɟilari ba:di.

0502113101/74 ʃo da:ɟiθuɳi jalan aɾɖa:rdi paχi:r.

0502113101/75 ʃON untuɖa:ruɳi ʃfekerdi.

0502113101/76 pu:doq mo:llo dijerdi.

0502113101/77 mo:llomufduq o do. pu:doq da:ɟim dijerdi ʃolori wœrθœm dijæ:di.

0502113101/78 θONRO jœ:nœ edzemiɟ dokoni ara:ð ɖa:ɟim o gitdi wœrdi.

0502113101/79 şolori wərypdır şolon gi:ðlarũni ða:tlarũni.

0502113101/80 aj wərdym dijæ: edil lijæ: şo edžeme bi:ke dijertdĩ da' bi:ke džekemin edil ø:ðĩ dijæ: da:.

0502113101/81 şo dija:malĩ lijæ: şo. beter meñðeş dijæ:.

0502113101/82 da:jilari da garrawi.

Kaynak Kişi No: 0503111201

Kayıt Yeri: Malay Şıh Giñlik

Kayıt Yeri Kodu: 05031112

Kayıt tarihi: 15.07.2021



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Recep Muhammet KESALHA

İkamet Yeri: Malay Şıh Giñlik

Doğum Yeri: Malay Şıh Giñlik

Doğum Tarihi: 1963

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Yüksek Lisans

Mesleği: Emekli öğretmen-Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça ve Arapça

Başka Bölgede Yaşaması: Tahran ve Tebriz şehirlerinde (öğrenci olarak)

Soyu: Yomut-Akatabay-Kesarka

Konu: Ait olduğu köy ve boy ile ilgili açıklamalar

Babasının Adı: Midi Hacı

Annesinin Adı: Nurmeñli

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Kese

0503111201/1 ø:ðym dø bir mññ yş jyð altnuşıulandzi jilla da øjlønnim.

0503111201/2 şuwa:t bæ:ş gi:ð iki dæ:ne oşlum ma:.

0503111201/3 xuda:ja şykyr gi:ðlam gelin ðolli oşlollom dø øjlønni.

0503111201/4 emmæ: meñ birindzi axtuşuwm xuda:ja şykyr şuwa:t torkijede si:va:s dijæ:n şæhrde iki jil bæ:ri oqi:p jø:.

- 0503111201/5 a:di erfa:n fī:rga:bu:si:.
- 0503111201/6 ø:ðy ðø kymmøtde ene ataθi kymmøtdø ja:faja:.
- 0503111201/7 meŋ dæ:dem mi:di ha:ðzi.
- 0503111201/8 mi:di haðzi gyjðæ:t dæ:dæ:ŋ økli.
- 0503111201/9 gyjðæ:t dæ:de gyjð a:jinna dynjæ:ŷelipdir.
- 0503111201/10 ŷuun a:di gyjðmuχommet.
- 0503111201/11 o do kømøk galanðaruN økli.
- 0503111201/12 kømøk galanðar ta:kanðurdi:N økli.
- 0503111201/13 ta:kanðurdi hemðæ:ŋ økli.
- 0503111201/14 hemðe jakŷi:N økli.
- 0503111201/15 jakŷi hæðzimæ:t mo:lla:N økli.
- 0503111201/16 hæðzimæ:t mo:llo welj jekæ:ŋ økli.
- 0503111201/17 welj jeke maχuruN økli.
- 0503111201/18 maχur da ø:dømiŷ dija:n keθarqa:N økli. keθarqa ŷo ø:dømiŷiŋ lægæbi.
- 0503111201/19 bi ø:dømiŷ qa:qamuð gonmoqdo gøŷmøkdo arqa dijdijyi.
- 0503111201/20 ɣwɪŋŷæ: olon i:ŷini bitirip θonro ø:ð i:ŷini bitirjæ:mifdik.
- 0503111201/21 emmæ: men inni e: gyrryŋ berer ʒolθom men o:va:mi θiðe tanuŷʒzaq bolja:n.
- 0503111201/22 meŋ ja:faja:n jerim malaj ŷi:χ o:ʒoθi.
- 0503111201/23 ŷu malaj ŷi:χ dija:n o:va:nuN iŷfinne næ:ŷe ta:jfa va: næ:me i:ŷle ekeranŷŷuluq bolja: ŷo ba:rada o:va:nuN ja:ŷajŷi va:rada o:vanuN dza:jlajŷi va:rada men bir ŷuχur jaððuun.
- 0503111201/24 ŷo ŷuχur ŷo hemme malaji ø:ði gow edip θiðe tanuŷja:.
- 0503111201/25 gerek jerinne infa:lla: men ø:ðym ŷoni aŷŷuqlamali jerde de aŷŷuqla:ruun...
- 0503111201/26 ŷu malajda ɣwɪŋŷæ:k bir malaj dija:n a:dam ŷi:χ ta:jfaθuunna gelip ja:fa:p dynjødøŋ geŷŷiq gidipdir.
- 0503111201/27 ...onun haŷan gelip ni:rden gelip dza:jlafanni haŷan dynjødøn gidenni oni hi:ŷ kim bi:lena:q.
- 0503111201/28 jø:nø o ja:ŷuli o ja:ŷuli:q ajduwpdur.
- 0503111201/29 o ja:ŷuli o ja:ŷuli:q ajduwpdur.
- 0503111201/30 aχuð va aχuð bi:rī vi:rine ajduwluq ŷyðzyre biðe jetipdir.
- 0503111201/31 cati gi:ŋ jøwærtmifdik.

0503111201/32 mə:l kəradan fʏyri: mə:l də:r fʏluluqdan fʏyri: gəti gi:ŋ jər bolon θon mu:na
gi:ŋlik di:ŋv əjdəpduurla.

Kaynak Kişi No: 0504110301

Kayıt Yeri: Siminşehr (Omçalı)

Kayıt Yeri Kodu: 05041103

Kayıt tarihi: 24.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Nurcemal GOCUK

İkamet Yeri: Siminşehr (Omçalı)

Doğum Yeri: Siminşehr (Omçalı)

Doğum Tarihi: 1983

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Öğretmen

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Gocuk

Konu: Kümüşdepe'de lise okuduğu yıllar

Babasının Adı: Muhammet

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut

0504110301/1 omʃolũda dunjæ: gellim.

0504110301/2 omʃolũla zendegij etdim.

0504110301/3 omʃolũla oqıjdum tæ: diplom alja:nʃa:m ʃo omʃolũladu:n.

0504110301/4 onnon θonro bir jıl pi:ʃda:neʃga:hi: oqıjdim gelip kymyʃdefede.

0504110301/5 omʃolũla ɖa:t jo:qdi pi:ʃda:neʃga:hi: jo:qdi o mu:ko men oqıjja:n
mu:ka:m.

0504110301/6 e: væ mædʒbu:rduq ke gelip kymyʃdefede oqıjmalũluq.

0504110301/7 ke bir jıl gellik kymyʃdefede oqıjduq. servi:simið ya:tdi.

0504110301/8 servi:s tutup bir kollæn ø:ð kel:a:sumuð bir minibu:s þolup gelja:tduq kymysdefæ:.

0504110301/9 væ kymysdefede tæhsi:l etdik pi:sda:nefsa:hi:muði.

0504110301/10 ke on do ø:ðynø yøræ: bir seri: ða:tlaru ya:tdi ke mæsælæn kymysdefefi:le bir æχla:qlaru ya:tdi ke hama:na bezejre ø:l:lerine hama:na baska fæhrden ja: ru:sta:dan ηelja:l:lere etra:ffi dija:tduula.

0504110301/11 ke bið ðe bolluq etra:ffi.

0504110301/12 væ jonnon θonra:m bið her yyn jæ:ni: barartduq fota:q.

0504110301/13 minibu:sdan ke dysfærttik servi:simiððen dysfærttik bið ajdartduula hæ: etra:ffuula gelja: dijerdtile. o

0504110301/14 hom fakat etra:ffi dijip ða:d etmerttile jæ:ni: dahati:le gelja: dijerdtile dæerva:ge.

0504110301/15 ke bið ðæ:ni ø:ðymiððen ø:ðymið ow bið dysfærttik d ajdartduq æhæ: dahati:le yelja:.

0504110301/16 dahati:le gellinið dysdynið ðijip ø:ðymiððen ø:ðymið fejtirip gyn geffirerttik.

0504110301/17 ke ota:da oqijja:qa:q biðin kel:a:sumuð fulu:gtæri:n kel:a:sdí væ inni fulu:gtæri:nni ha:.

0504110301/18 o tarafdan na ke æz laha:ze ða:t nemu:da:re nomra:tda ke dær a:χær javfurja:tduula ða:duw yθynø jonno biðin kel:a:sumuð æz laha:ze nomre inki defæ:di.

0504110301/19 bið ð ajdartduq hæ: dahati:le nomra:tuwuðí gøððæ:η dijip bi:rí yi:rimiði fejtirip ða:d edip gylyfip fejtirip gefirdik.

Kaynak Kişi No: 0504120701

Kayıt Yeri: Garincik Hocahan

Kayıt Yeri Kodu: 05041207

Kayıt tarihi: 15.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Kerim MAHİRİ

İkamet Yeri: Garincik Hocahan

Doğum Yeri: Garincik Hocahan

Doğum Tarihi: 1927



Cinsiyeti: Erkek
 Medenî Hali: Evli
 Öğrenim Düzeyi: dini medrese eğitimi
 Mesleği: Çiftçi
 Dil Bilgisi: Farsça
 Başka Bölgede Yaşaması: -
 Soy: Yomut-Cafarbay-Garincik
 Konu: Din âlimi olan kardeşinin faaliyetleri
 Babasının Adı: Geldimemmet
 Annesinin Adı: Oğultaç
 Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Gızıl

- 0504120701/1 taθi:ra: oðol futa:da bir bœ:leðzik o:βo va:di.
 0504120701/2 ſonno oturja:di. ohom ol o:βo ajruulli darvadi.
 0504120701/3 onnon θonro ſula:q i:ſa:llan ja:nna goſfyq gelli.
 0504120701/4 onnon n oθom ola:da vir garwi kymœðzik goſtykmœ ja:li bir ða:ſdzuq
 θalup a:dam oqutdi.
 0504120701/5 kæ:n a:χu:n ſuqardi. ell almuſ a:χu:n ſuqardi.
 0504120701/6 ohom ſula:da dza:jlaſup jene tœ:ðeden tœ:ðe meſdži:t θalli kæ:n oloqo:n
 oloqo:n.
 0504120701/7 ajt namað oquja:lla. tuweleme hejwere gowi jeri.
 0504120701/8 hœwwœ ſonnoſ kæ:m mo:llo ſuqardi.
 0504120701/9 taθi:ra: yir oloqo:n teverriy a:damdi.
 0504120701/10 oðol kymyſdefede. kymyſdefœ:nœ: bilja:n?
 0504120701/11 ſonnon oqi:pdır. bajramyeſl a:χu:n nijæ: uſm ataθuana.
 0504120701/12 avſdza:n a:χu:n nijæ:n bi:ri geſfennir ſon dœ:deθi...
 0504120701/13 onnon ol a:nnaſuldz a:χu:n ba:di jemeſi kymmœtdœ.
 0504120701/14 ſonno oqi:p a:χu:m molup onnon doka: alup ohom œ:ðlœri ohom
 a:nnaſuldz a:χu:na: kymmœtdœ. by de bula:rda gari:ndžikde kæ:n a:χu:n ſuqardi
 hejwere.
 0504120701/15 inni dœ:ni ſon iki dœ:ne œvli va:..
 0504120701/16 bi:rœ: ðo:rdorra:q.
 0504120701/17 o bi:ri de jani gajtdi ja:ſ waſtunna θa:luχverd a:χu:n nijæ:.

0504120701/18 uma:m, mo:llolori ka:lli.

0504120701/19 inni jamaʃka:dan ʃuwa:t bir... dokollori va: ɽwi ja:ʃ oʃlon ø:ðý ðe.

0504120701/20 inni ʃon i:ðini ʃol eje ʃolup ʃuwa:t meʃdʒi:t medreθeθi θaʃi myrøttep.

0504120701/21 ʃol oquduʁ bø: ʃuwa:t i:ðuʉi jo:lo θalma:ka uʁur darʁa:pdɪ maðða:li ʃol oʃlon eje ʃolli gelli.

0504120701/22 inni ʃuwa:tlam tæ:ti:l bir k ydʒ a:j inni jene jɪʁnanalla. janɪ tæ:ti:l etdi.

0504120701/23 ... ʃula:q gøʃyq gelenne meʃdʒi:de kæn gelmedile nama:ð o:qi:maduʁla.

0504120701/24 bir toʃor jeme ʃon haqunna ʃoloro jem edip bir ða:t ajtdi naðar a:χu:nun ø:ði.

0504120701/25 oqijajim mi?

0504120701/26 emri maʁru:f ejlemek ol χuda:nun bujruʁi.

0504120701/27 neθi:χatkeʃ æ:lim[er jeriŋ gø:ŋyŋ di:reyi.

0504120701/28 bu bi:ʃæ:ræ:nin hi:ʃ ʃolmodi θyjrøyi.

0504120701/29 køp neθi:χat ejledim bu: dyʃymθið i:llere.

0504120701/30 alti jedi ja:jla:m ʃa:r bir ja:jlaʁa deymejæ:.

0504120701/31 januʁ neθi:χat eθθeŋ nidʒeθi bojun eymejæ:.

0504120701/32 bi:ʃæ:ræ:nin neθi:χati ø:ð i:line θaʁmaja:.

0504120701/33 menæ: dyʃyndire vilmedim bu dyʃymθið i:llere.

0504120701/34 menne gəwɪŋ gørmø jo:q haq θøðyni ajdarun.

0504120701/35 muʉna:dʒa:t haq χuda:jim dokʁuluq bile i:derin.

0504120701/36 medet berθe ol raχi:m haq θøðyni ajdarun.

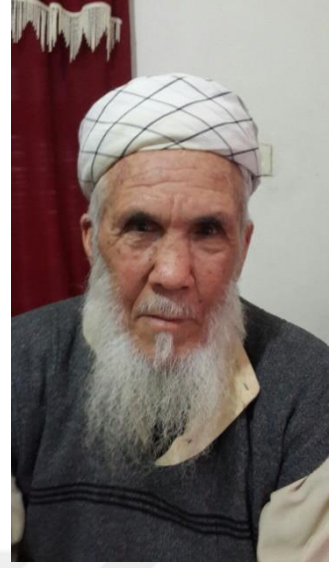
0504120701/37 menæ: dyʃyndire vilmedim bu dyʃymθið i:llere.

Kaynak Kişi No: 0504210601

Kayıt Yeri: Safa İşan

Kayıt Yeri Kodu: 05042106

Kayıt tarihi: 23.02.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Araz BESİM

İkamet Yeri: Safa İşan (Kiçi Kümüşdepe)

Doğum Yeri: Kümüşdepe'nin kuzeyi

Doğum Tarihi: 1936

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Çoban

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Tumaç-Ekerem

Konu: Eski hayat tarzı; Gızılalañ tarihi duvarı; Kümüşdepe'nin adı; bir çocukluk anısı

Babasının Adı: Küşen Hacı

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Tumaç

0504210601/1 Jo ta:jda p̄w̄l yf̄ d̄:rt θa:naq øj oturdi.

0504210601/2 oθom olor do θONRO gøf̄yg gitdi.

0504210601/3 a:nnaκw̄lũf̄ toql̄ l̄ij̄æ:tdile oðol f̄i ta:jdan gøf̄yg gitdile.

0504210601/4 h̄ww̄ oθON o ba:t̄ur had̄zi dij̄æ:n̄dir jan̄q̄i kymys̄def̄æ:η bæ:ri f̄jetinne.

0504210601/5 ba:t̄ur had̄zi:N oturon j̄w̄irdi Jo ta:θi bæ:r̄θi. jan̄q̄i jem̄æ:η oturon jeri.

hali:l̄ a:χu:nuN oturon jeriniη bæ:ri ja:n̄i an̄ri ja:n̄i Jo ba:t̄ur had̄zi:N oturon jeri.

0504210601/6 h̄ww̄ oθom an̄ur̄θi ol b̄ø:l̄øk ø:ðvāf̄uNa o:βodi.

0504210601/7 bēynu:r had̄zi vil̄j̄æ:nnir on̄i beter. bēynu:r had̄zi Jo ta:da ara:ða tutuluw̄p...

0504210601/8 biðæ dyððø ma:l̄ baqannuq.

0504210601/9 bēynu:r had̄zi p̄w̄l Ju ta:jda doκon a:dam.

0504210601/10 oθON ʃo ta:jdʌn nɪjæ: ara:ða tutlonno ja:remeða:n ajtma:na da ʏitdik
dijæ: ʃota:q.

0504210601/11 gujlo ma:l jaquɫja:.

0504210601/12 ola: meθeɫem bir jer hama:na θera:ði: ʃota:θi.

0504210601/13 bir bejik jer va: eʏin anurθi. ʃol eʏiniŋ yθynnø o:βo oturupdur.

0504210601/14 her kim bejik jerde gonordʉ da:.

0504210601/15 øj θalanda her kim bejik jer βolθo ʃonno θalja: ɔwɔl ata ba:va ʃejle.

0504210601/16 oθom jaʁuɔn jaʁanna θuw bir jaNa:q ʏɪʃjæ:nmiʃ θeraði: βolja: oθom
ʃota:jdʌn o:j ʃuqur gaðja:la ʃota:jdʌn θyjdʒi θuw da ʃuqja:.

0504210601/17 gaðθaN aʃa:q hɔwɔ o ʃo dereklɪ.

0504210601/18 o waɫtlar θuw... bu ta:jda ʃʏyrnyk pyrnyk jo:q.

0504210601/19 her kim ma:luna jer ʁaður jer θuwi vilen jaqmali.

0504210601/20 guðulalan da:ʃ dijæ:llɛr æ ʃi defeden ʃejlæ:g gidjæ:.

0504210601/21 o gala:dʒuɔNN yθynnøn geljænnir bæ:ri:k.

0504210601/22 demir hæ:kiθi ala:mat ediyɫidir.

0504210601/23 onnon θON aʁaʃlan yθynnøn bæ:ri:k geʃfer oθom buʔa:da bæ:riθi ʃøkøk
bolja: da.

0504210601/24 oθom derja: gelipdir θuw a:ʁupdur bilɑ:χara ol aʃa:q jatupdur.

0504210601/25 gaðθaN hæ:ðir de ba:rdur ʃo ta:jlarda næ:.

0504210601/26 oθom ʃota:q gelip ʃo defæ: ʏeljæ:.

0504210601/27 defeden ʃejlæ: gidjæ:.

0504210601/28 ol gadi:m ɔwwɔlqi ða:t.

0504210601/29 næ:mæ:ŋ dɛwridɪyini bilɛmoʁON.

0504210601/30 iθyendɛriŋ dɛwri dijæ: mi?

0504210601/31 bið inni... θuw gaðja: jaŋqi dʒyɔ ʃuqur ʁaðja:.

0504210601/32 θuw aldʒaq bolθo ʃuqur ʁaðmali.

0504210601/33 ʃON aʃa:ʁuɔnnan ʃuqθa ʃuqa:malɯ la: næ:me.

0504210601/34 ʃi ʁajradan kenɔ:l ʃekillɪ da: ʃejle.

0504210601/35 kenɔ:l barur ammarolum dijæ:n jerdən ʁajdja: bæ:ri:k ʃo kenɔ:l.
ammarolum dijæ:llɛri jeme ʒærdiŋki.

0504210601/36 a:ʒgala:N joqorθuɔnna ʃu ʒærdɛn bæ:ri:g ʁajdja: ʃo ʁaja:q kenɔ:l ol ʃo
ʁajdja: onnom mæ:ri:k aʒgala:N hatuna ʏeljæ:.

0504210601/37 onnon bæ:rik ʁajdja: ʁarajaθlan nɪjæ: bir defe va:.

0504210601/38 ʃo defæ:ŋ ɡajra eteyinnen ɡajraθuunnan yθynnøn ɡajduwerjæ: ʃo.

0504210601/39 θaukurdefæ:ŋ ɡajraθuunnan tumoʃʃlon ɡajraθuunnan altuunwɔn
iləriθinnen ɡelip ʃuta:q ɡeljæ:.

0504210601/40 barwɔp derja: ɣarja: ʃo.

0504210601/41 ʃonno ʃo kenɔ:li ɡaðig ɡeljæ:kæ: edil ʃota:jdən kerfiʃ da:ʃ ʃʷuqdi.

0504210601/42 janqi θeŋ ajdja:n jeriŋ ma:ra: o:βo va: dijæ:n jeriŋ. ʃo o:βa va: dijen jeriŋ
øwi ja:nunna hæ:ki ʃʷuqdi, kerfiʃ da:ʃ.

0504210601/43 kerfiʃ da:ʃ da: dʒa:j ø:ryʃon da:ʃ.

0504210601/44 meŋ ja:ʃum kæ:n næ: meŋ kæ:m meri:ð ʃollum ʃo derekli jati:n.

0504210601/45 ja:ʃum θeyθene de barano:q hæ:ðir.

0504210601/46 ta:jfa:ma ekerem dija:.

0504210601/47 ekerem tumodʒo wurja:.

0504210601/48 i:ri ɔwnuq ikiθi birdir ɔn.

0504210601/49 ɔn anuwrθuɔni i:ðarlaθan ɔwnuq bile ikiθi birdir i:ri:ŋ... tumodʒo
wurulja: da: ekerem.

0504210601/50 ekerem dija:ni ɔwɔl ɡajradan ɡeʃŋ jeke θallaχ ʃolmoli jeke pa:ta:ʃi.

0504210601/51 ʃol ɡelipdir oθom ʃoni tumoʃ θaqla:pdur øjoripdir i:deripdir.

0504210601/52 oθom ʃonnon jedi mi næm mi ɔkul ʃoɣja:.

0504210601/53 alt ɔkul ʃoɣja:.

0504210601/54 oθom ʃo alti ɔkul ʃuwa:da deŋ puwturaja: ʃo ekeremiŋ anuwrθi ʃo.

0504210601/55 ekerem a:damuɔn a:da: bolmoli dæ:l ɔl.

0504210601/56 θonro jø:nø ekerem kəʃøʃlip ekerem ekerem bolupdur ø:ði.

0504210601/57 næ:meden ekerem ɡalanɔ ol beʃli dæ:l.

0504210601/58 anuwrðan ɡeleniŋ a:d a: baʃka bir ða:t.

0504210601/59 ʃoni da ɔwɔl biljæ:dim inni pikirime ɣelma:n nu:.

0504210601/60 o:βo dija:ʃleri ʃo janqi iθyender dija:nin dæ: ʃo.

0504210601/61 iθyender dija:nin meθeʃem ʃol kymməde ɣarja:.

0504210601/62 kymmədiŋ bæ:ri ja:nūna ɣarjanūni biljæ:rin ʃi ɡuðuʃlalan ʃoni dija:rʃe
hama:na tiʃu:nmuʃduq.

0504210601/63 bita:ji ʃi bir øj ol bir øj ol, ʃeʃle ʃeʃle... ɡeðekme ɡeðek yifyp.

0504210601/64 ol bu øj ɔjtmali ol do bu øj ajtmali.

0504210601/65 ʃejde ʃejde joqorūθ ɔn ni:rediyini biləmo:q.

0504210601/66 gø:k|øŋø varma| ol. oθom ſo iθyender dijæ:|leri ſota:jda ſo døwra:n θyryp ſa:βolupdur bi|emðo:q.

0504210601/67 oθom ſo ſita:jũθi vir o:βomuſduq.

0504210601/68 ſu vir ſæhermiſdik. ſu ſæherde meθe|em ſoni gaðuþ gaðuþ ſuqaruþ gaðuþ ſuqaruþ ſo o:βa:ni ſuqur alan jeri ø:ði be||i ſon.

0504210601/69 o: a:nurθi anri:q gidjæ: gajra:q.

0504210601/70 beter kæ:n o:βa: dæ:| bir muκda:r o:βomuſduq da: bila:χara.

0504210601/71 ſo gaðallarunna ða:t ede||erinne meθe|em ſo gwiðul puðul anri væ:ri. gwiðula: kæ:n molmoli munna alupdu|la jø:nø aκlab.

0504210601/72 θonro ſi bilaχara vir deθya: ſuqdi ſuna.

0504210601/73 næ: waκt gaðuljanũni bið gørømdo:q.

0504210601/74 inni biðæ: jo:|løn ka:lluq. munnan o:n jil øwøl om mæ:ſ jil øwøl ſuno giderdik bararduq da: ma:l baqarduq ma:lumuð va:di.

0504210601/75 ſonno ſun enna:m dza:nũni ſuqur ſuqur etdi|e ſu defæ:ŋ.

0504210601/76 bir jil barθan o:n ſuqur va: bir jil barθan jiyrim ſuqur va:.

0504210601/77 bir jil barθan otuð væ:ſ ſuqur va:.

0504210601/78 ſydzyrø ſoni ſuqur ſuqur etdi|e ſoni. øwølqi gaðulan ſuqurlori kø:nø|ib bard.

0504210601/79 emma: inni tæ:ðe ſuqurdur ði:|.

0504210601/80 inn æ: o:n jil væ:r æ: baruþ da vi|emðo:q.

0504210601/81 gwiðul tafu|ja:nmuſduq høwwø.

0504210601/82 jakun jakanna tomũθu|n ŋyni ta:buθθa:n waκtunna hejwere gati jakun jakanna ſonno ſuqja: dijp oκlondzuq|la gidjæ:nmiſdik tapja:nmuſduq ø:ðymiðæ: dokruθi tapmaduq ſoni.

0504210601/83 aj defe da:.

0504210601/84 bila:χara gømyli|g ca:lupdur...

0504210601/85 jiqu|lupdur jimru|lupdur oθom ſonno næ:me her yerine dyfθø dyfa:ma|i la: jø:nø θonro ſo ø|i_kaðulanna da bir a:dami jer|edzek bolllorunna ſonnon ðo bir toþor ða:t ſuqdi dijip ajdja:lla.

0504210601/86 høwwø ſol kymyſdefede de bir a:χu:n ſoni tafuþ alupdur.

0504210601/87 a:χu:n eje βolupdur.

0504210601/88 a:χu:nnon nø dæw|et eje βolupdur mu:næ:m mi. ola: gwiðul βolmoli|æ: jø:nø bæ:rki ða:tlar bolmali ta:vaq θa:vaq oja:n buja:n bolmoli.

0504210601/89 foni eſitdik ø:ðymiðæ: gørmødik doꝛuþi.

0504210601/90 gufoq jo:q. ſo waꝛtlar oþom kymyſdefe...

0504210601/91 hoðʒonefeþe vir pa:þiwa:m matði da: ſæ:ʒelli kel lijæ:n bir pa:þiwa:n ba:tdi o waꝛtda.

0504210601/92 ſæ:ʒelli kel lijæ:n þir pa:þiwa:n ba:di o waꝛtda.

0504210601/93 pa:þiwa:lluqdan ſʒuqupdi ſaʒθi:di jø:nø a:di va:di.

0504210601/94 men kelliæ:mde guſaq ba:di.

0504210601/95 haʒ do:θ gufoꝛi ver væ:ri:k dijd.

0504210601/96 aʒ men aʒtdum meſ gufoꝛum kø:nø keθ... vi darʒa:n kø:nø ʒufoq dijd.

0504210601/97 bolmoð jirtular dijd.

0504210601/98 jo: jirtulmað al þem mæ:ri dijd.

0504210601/99 oni:nſa ge[a:qa da ma:mu:r a:dam da: ɒwɒl uðona:qa da kelliæ:mden alli gufoꝛi. bardi dandi pæ:liwa:nuun bi:line.

0504210601/100 gufoq iki þolli yſ þolli.

0504210601/101 inni meſ kelliæ:m jalanaſ.

0504210601/102 o waꝛtla da: kelliæ:ſ jalanaſ geʒʒek daʒi þolþon a:dam hejwere gi:n gøꝛði.

0504210601/103 tøwøꝛkde geðip jøꝛon a:damdan utoꝛduq.

0504210601/104 gøꝛøſ darʒadi. oþom ſonnon inni gufoq jo:q.

0504210601/105 meſ ne kelliæ:m jalanaſ da:ʒi øjmyðø da:ʒi baruþ biłʒek dæ: hejwere utoꝛja:ruun.

0504210601/106 ſon biłen oþom bi ſæ:ʒelli ni:rde.

0504210601/107 kim alli gufoꝛumi ſæ:ʒell alli guſonni dijd.

0504210601/108 oþom mæ:rekele darʒadi mæ:reke ʒajtdi ſonnon. meſ ne hoðʒonefeþe gelli.

0504210601/109 ſæ:ʒelli ni:rde ſæ:ʒelli:ſ øji ya: ni:rde o: gʒyʒøniſ baſuunna o ta:ʒda. ſonnon bardum øjynø bir ki θa:naq jeþi:r oti: ja:nũnna. ø:ð maſʒalaþi da va: oti: ſoʒjððe ſa:ʒdʒa:ð iſip oti: paʒi:r.

0504210601/110 θala:m merdim ʒafudam mardum næ:me oꝛul lijd jaſqi.

0504210601/111 meſ ne meſ gufoꝛumi mer dijd.

0504210601/112 guſon jirtulli balli þeſ.

0504210601/113 we meſ θana aʒtduma: jirtular diʒip dijd.

- 0504210601/114 oθom jonnon ɣewinθiðræ:k bolli vi.
- 0504210601/115 θen nijdim jo gufoxi tapdzanni tapmadzanni mana berdzeŋi bermedzeŋi mana ajt dijdin.
- 0504210601/116 onno bermeθem næ:dzdzek. bermeθeŋ yθyŋø ðuundzaq θeŋ ſita:jda dijdin janqa:.
- 0504210601/117 oθom fol janqi ja:nna oturon jeθi:rle haj...
- 0504210601/118 aj jyðy yøði da:xi baſka vir porum bolli ſul a:damuun.
- 0504210601/119 ſon guſaɣuuni berin jo:q bolθun giθθin ni:jdi janqi jeθi:rle maðða:li.
- 0504210601/120 mana da a:vuraj ono do a:vuraj.
- 0504210601/121 jonnon oθom turdu janq a:dam... ɣaſfal hadzi:n øjynø yelip.
- 0504210601/122 ɣuðul ta:mũ ma:di o:βa:n iſinne.
- 0504210601/123 daſuuna da θi:m ʃekiyl i o waɣta di:wa:r pi:war daki jo:q.
- 0504210601/124 θi:miŋ iſine yi:rdi ſæ:yelli men ne i:ðuuna dyſyp... ɣajdam molma: ʃem.
- 0504210601/125 onθon gufoxi alup ʃuqardi bæ:ri:k.
- 0504210601/126 ɣurβa:ŋuli tutdi gufoɣuun ʃetinnen.
- 0504210601/127 ɣurβa:ŋuli:n gufoɣumuſduq da:.
- 0504210601/128 oθom janqa: dyſyndirdi bir ða:t bir ða:t dijdin.
- 0504210601/129 oθom jonnon helej θivir de va: a:dam mæ:reke de.
- 0504210601/130 ɣø:ŋdøn ðuund ol mana guſaxi ſejdip ɣelja:qa: tutdum men gufoxi. jonnon gufoxi kel[æ:me dandum da:.
- 0504210601/131 aθul kymyſdefe ſu. jø:nø ono dɣw[et de ɣymi:fa:n nijæ: da:.
- 0504210601/132 kymyſdefæ:ŋ defeθi ſu.
- 0504210601/133 kymyſdefe ma:ni:θi hama:na bir waɣut derja:muſduq ſuta:lari.
- 0504210601/134 oθom ſonno bir mejit ʃuqupdur derja:dan na:wi batup.
- 0504210601/135 jonnon oθom ſu o:jun defæ:ŋ bir ɣapdaluna ʃuqupdur paɣi:r jel θuw qɣwup θuw qɣwup bir a:ð.
- 0504210601/136 oθom ſono ðejnep maɣtum dija: a:duuna.
- 0504210601/137 erk a:dammuſduq. onnon ſono... ſoni jer[æ:l[erinne ſonno vir kymyſ ja:laq bir ða:t ʃuqupdur.
- 0504210601/138 biðæ: jø:nø eſitjæ:θ da: elin a:jaθi ja:laq bir teyelek ɣuljaqa ja:laq bir ða:t ja:laq...
- 0504210601/139 jø:nø on naɣſaθi jo:q dija: jø:nø kymyſ dija: da:.

0504210601/140 sonnon oθom kymysdefe dijip sonnon ajdupdurla. ðejnep maκtum da a:di ga:lθa... hæ:ðir de millet ðija:rat edjæ: ſono.

0504210601/141 ðejnep maκtum depæ:ŋ bæ:ri capdaluŋda a:di jaðuκludur capdaluŋna. øli_ya:duŋ ſota:da aκaſf... aκaſf βolθo yerek ſo.

0504210601/142 da:ſ da_ va:di aκaſf_ va:di biðin barja:n waκtumuð. biðæ: o:n jil_ væ:ri baruŋ da bilemðo:q doκruθi.

0504210601/143 θana dyſyndiriv_ ajduv_ otι:ruŋ a:χuri. ſol ølypdir derja:da.

0504210601/144 na:wi batupdur.

0504210601/145 ſon meθelem elvetde kera:matl_ a:dammuſduq ſon θyŋŋi darκama:nnur.

0504210601/146 ſon oθom ſoni θuw qøwuŋdur hi:ſ_ im de gøron ða:di jo:q.

0504210601/147 bir yθynnøn ma:l baqan bir ða:t eden gørypdir.

0504210601/148 oθom muŋi ſota:jda jerlæ:pdirle.

0504210601/149 jerlæ:llerinne gaðuβ_ otι:qa:la sonnon bir kymys ſuquŋdur ſo defeden ſon jatan jerinnen øli_ jatan jerinnen.

0504210601/150 øli_ jatan_ βolθo ſon bir ja:ndza:ðuŋnan gaðma:ka durja:lla da:.

Kaynak Kiſi No: 0504210602

Kayıt Yeri: Safa İſan

Kayıt Yeri Kodu: 05042106

Kayıt tarihi: 12.03.2016

Kaynak Kiſinin

Adı ve Soyadı: Beğnur TATAR

İkamet Yeri: Safa İſan

Doğum Yeri: Safa İſan

Doğum Tarihi: 1938

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Hayvancılık

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Tatar

Konu: Safa İşan ve Kümüşdepe adları ile ilgili bilgiler

Babasının Adı: Memmetgurban

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Kem

0504210602/1 gul meryeniñ gujüθi... kem.

0504210602/2 gul meryen dija:n a:damlari kem.

0504210602/3 fula:da oturup guji θalupdur.

0504210602/4 dyfynniñ mi? ohom inni millet iθθifa:da edip du:.

0504210602/5 gojun jaqupduulla dije jaqupduulla aravala:p θuw ækidipdille iθipdirle.
gul meryeniñ gujüθi inni de sol tama:m bolli. hown jatdi.

0504210602/6 ol a:dam da ølyg gitdi.

0504210602/7 takri:van ełli jil larki bolli gul meryeniñ ajrułanna.

0504210602/8 aj θeyθen meðenne ja:fadi.

0504210602/9 ol a:nnakulıf dija: gari:ndziñ gujüθi...

0504210602/10 ol jetmif meðennede ølyg gitdi.

0504210602/11 θeyθene barannur altnıfıa da:kı varannur.

0504210602/12 men om mæ:f on nœ:rt ja:fuındaqa:m øłli.

0504210602/13 dehiθθa:n na takri:van... bu da altnıf meðennede darıadi, dyfynja:ñ
mi?

0504210602/14 bu la darıadi yıtdi kymyfdefæ: do:llulb.

0504210602/15 on hafıan doırolonıni men bilemoq.

0504210602/16 øñ men doıo fu la: jda o:ıomıfduq. yθi guğul venkelidze ta:m ma:
øjliθi de va: gøttikmelıθi de va: fon.

0504210602/17 θonro darıadi sol o:ıo aj gari:ptıfulıka ka:luı darıadu mu nœ:m mi
nafıaqa bolmodi i:ım jo:q xula:θa gitdi køfø wurdurdu da:.

0504210602/18 ga:lan natıallarınnan okullorı va: aıtuqları va:r ol.

0504210602/19 muıod a:ıu:n kelıta: va: fonno bilja:rin kymyfdefede.

0504210602/20 tæ:đa:va:duıquılardan onnon ga:lan jo:q ja:lu bolja: on.

0504210602/21 aıtuq fııwluq bolmoθo men oni bilemo:q oni bilmeja:n.

0504210602/22 galafaθi ølyı qıruł olon.

0504210602/23 i:ıa:no:ıodø ođol oturon hædzımæ:t hadzi.

0504210602/24 meŋ dæ:demiŋ doʁoni mæ:metʁurβa:n hadʒi.

0504210602/25 naθumi døkøjin onno.

0504210602/26 ɣurumθa:ni bilja:N mi o:βa:nuðuN θuirtunna:qi ɣurumθa:ni. bilja:N mi o:βa:ni... ŋonno mo:llo mæ:met dija:n bir a:dam ma:duɾ tatar.

0504210602/27 eʃitja:N mi ŋoni? ŋon dæ:deθine meret hadʒi dija: biðiŋ narnaʃumwð ha:.

0504210602/28 onom meret hadʒi:N da gi:ðuNi meŋ dæ:dem ɣelɪn edip alja: ulu ki:ðuNi.

0504210602/29 iŋk oloqo:n gi:ðuNi meŋ iŋk oloqo:n a:kama helej edja:.

0504210602/30 oθom buɫar ɣajradan ɣelja: ɣø:kpatlawuq dija:n jerden.

0504210602/31 ʃula:rdan ɣelip ta:m θalja:lla iki θa:nũdʒaq ta:m.

0504210602/32 oθom la:rĩ θalja:lla. ɣajra:ɣ ɣaʃmaθuN niʃip.

0504210602/33 ŋonno oθom dø:rt bæ:ʃ oʁulloru va: buɫan. buɫara meret hadʒ aɟdja: aɟ hadʒ a:ka dija: hædʒimæ:t hadʒa:.

0504210602/34 inni ol iŋki ɣarrulari dæ:demiŋ. kymyʃdefeden dija: ʃi ilerki o:βodon kymyʃdefeden dija:... bir i:ʃa:m ma: dija:.

0504210602/35 ʃo i:ʃa:ni men ɣetirejin θiðe uma:m edejin nijæ:.

0504210602/36 o do ba:j a:dam ʃo.

0504210602/37 oθom ŋonno ʃol i:ʃa:n kymyʃdefeden ɣøʃyɣ ɣelja: ʃula:q.

0504210602/38 ʃol i:ʃa:n kymyʃdefeden ɣøʃyɣ ɣelja: ʃula:q.

0504210602/39 ʃekiʃlerʃimiʃdik ol i:ʃa:n oðol.

0504210602/40 ʃekiʃler dija:n jerde ja:ʃaja:mmuʃduq.

0504210602/41 ol bir ða:tdan hæ:ki orθ ølɟyɾa:ja:n.

0504210602/42 oθom mo:llo muNi... ɣorɣup ɣaʃtuɣ ɣajduɾduɾ ðena:na oʁlon kuʃoʁu vilen.

0504210602/43 kymyʃdefæ: ɣelipdir vir ɣari:va.

0504210602/44 onom ŋonnom muNa øɟdʒakað θaluverja: ha: meret hadʒi aʁaʃdan øɟdʒakað θaluverja: kymyʃdefed oturja:.

0504210602/45 onom bir ɣynnøN ʃir ɣyn aɟdja: θið dija: uma:munuð ða jo:q ða:duNuð ða jo:q. ʃo i:ʃa:m meŋ do:θum ðija:.

0504210602/46 θiðe uma:m molor ɣetirejin ŋoni nijæ:.

0504210602/47 olo do ɣetira: dija:.

0504210602/48 getirip jonnon fo gurumθada:qi mo:llo mæ:medin dæ:deθi yetirjæ: bulara. joθom meŋ dæ:dem de tana:no:q qa:qam da tana:no:k oni i:fa:ni ŋon ʔilen gudo bolonθon ŋon gəwɨnni jiqma:ni i:fa:n ŋula:g ɟeljæ:.

0504210602/49 dyfynniŋ m inni?

0504210602/50 hɔwwɔ meret hadzi dijæ:nim ŋol gurumθada qa:qa karadzalan ja:nna vir mennen ulura:k a:dam ma:duur ŋon dæ:deθi.

0504210602/51 ølyg gitd ol, garnaŋumuuð ða:.

0504210602/52 hæ:ðir de ŋola:jda birdz øjli garnaŋumuuð ba: garaki:lede de jemedede gurumθada da.

0504210602/53 jonnon oθom bulara uma:m yetirib berjæ:lle. anurθi ŋodzyrø.

0504210602/54 ævvel hædzimæ:t hadzi:N o:βoθi dijipdil le da: muuna.

0504210602/55 ævvel jø:nø kymysdefæ:ŋ ajduŋunna gizzik kymysdefe dijilipdir.

0504210602/56 θonro dɔ hæ:dzimæ:t hadzi:N o:βoθi ba:j a:damuN o:βoθi dijp a:t gojupduulla. θonr oθom men muuni ɟewəð etdim.

0504210602/57 ru:sta:ji safa: i:fa:n etdirdim ŋa:uN mu:koθunna.

0504210602/58 inni safa: i:fa:n...

0504210602/59 on a:di safa:di.

0504210602/60 ŋon a:duuni kojduq.

0504210602/61 θafa: i:fa:n na bir neme gi:rra:g ɟordi a:duuni gojomdo.

0504210602/62 mennen bir neme øjkøldi. o do baθum ølli.

0504210602/63 ohom sipa: da:nuŋi kim θaqlamalɨ lijdi bula:q θen sipa: da:nuŋ alja:N ðijdi.

0504210602/64 men θaqladzaq dijdin.

0504210602/65 oθom sipa: da:nuŋlari ta... ður polowuNi mem merdim.

0504210602/66 welæ:jet de βolθo men ʔerdin iŋv iŋferini.

0504210602/67 hadzi garaɣulɨN øklu da ŋula:jda sipa: da:nuŋ βolug ɟeðði.

0504210602/68 hadzi garaɣul la θið o:βoŋi da βolθo βola:r.

0504210602/69 ol æ:rθa:ri:lar... a:nnatuwoq æ:rθa:ri:ni eŋdeno:q mi θen?

0504210602/70 jo:q a:nnatuwoq æ:rθa:ri:ni bileno:q mi gæ:mifilfi?

0504210602/71 tæ:ða:va:t da jeme da:.

0504210602/72 ol bir ðama:n ŋola:jda tyrkmeniθθa:nnan θuw getirjæ:n ø:ðløri ŋota:jda ɟuŋ atja:n kæ:n o:βo βolup oturupduulla.

0504210602/73 oθom bi janqi gat bolupduur.

0504210602/74 inni buula:θuuni fa: ejelæ:pd̥ir ola:juuni gyrbæʃəw ejelæ:pd̥ir ja: lejno ejelæ:pd̥ir hejl̥e læ: mi?

0504210602/75 gat bolonno ol o:βo darʁamali βolupdur. darʁamali, θuw ni:rd̥en iʃdʒek bir de daʃ.

0504210602/76 ʃuunnan θuwɪ næ:me dije vi̯len getirmeli ulok vi̯len getirmeli.

0504210602/77 oθom o darʁa:p kymyʃdefæ: yarupdur.

0504210602/78 ol... derja: i:ʃlæ:pd̥il̥le. ø:ði... ʃo ɡajradam mæri:ɡ ɡajdupdur da: ol o:βo.

0504210602/79 eθeɲnuɪlam b̥æ:ri:k ɡajdupdur da: ol o:vo. ɡajra:q gitdiɣiŋʃe a:w ɡəwɪra:q bolja: da:.

0504210602/80 ɡuʃ atupduɪlla ʃolor ʃola:jda ʃuma:t eθeɲnuli va: derja:n kena:runna bilja:n də: mi?

0504210602/81 bi de muɪna da tæ:ða:va:t dija: o do ʃodʒyrø bə:løk o:βo βolup oturupdur da:.

0504210602/82 oθom olon ʃehi:ʃʃiɪɣin, øløllørinne o keɭa:muɪlla: dijp a:t ɡojupduɪllar ʃola:jda dʒa:ɟla:pd̥uɪlla.

0504210602/83 tæ:ða:va:duɪn ɡavruθθa:ni hɔwwɔ.

0504210602/84 jo:q inni kim mardʒaɣ ola:da.

0504210602/85 ala:maʃdʒuɪ va:duɪr.

0504210602/86 men ja:ʃanra:qqa:m aj θen ja:li dʒowa:nqa:m da:ʁi θallanʃadʒuɣ pallanʃadʒuɣ da:ʁi da jati:di.

0504210602/87 ara:ð̥ ð̥a jetikdir.

0504210602/88 atava:j dʒa:farva:juɪn wuʃʃuɪnuɪn uʁuɪno ʃola:jda gyr ɡað̥ʁi dija:n ʃuquɪ ɡað̥uɪp oq do atuwʃupdur tyɪkmøm mi̯len atava:j.

0504210602/89 dʒa:farva:j vi̯len atava:j.

0504210602/90 wuʃʃon jerleri de va:.

0504210602/91 hɔwwɔ ʃuquɪ ʃuquɪrduɪr.

0504210602/92 men i:ʃde joʁθom aj tomθuɪ nyɪni ɣelθeɪ benne biljæ: on hemmeθini.

0504210602/93 hɔwwɔ tomuθ ʃolo jæ:rtleri ɣørdʒək bolθon ɡel men ja:nuɪma.

0504210602/94 bul jatan ʃuquɪlɔri kə:køðɔjɪn θana.

0504210602/95 buɪla:jda atava:j dʒa:farva:j wuʃʃupdur dijejin hennek ɡað̥uɪp. dyð jer da: ol.

0504210602/96 ol oloqo:n ʃuquɪ ʃuquɪ ɡað̥uɪlup wuʃʃupduɪlla. dyʃynniɪ m̥ inni?

0504210602/97 hɒwɒ tomuθ_{ye}l meŋ ja:numa ɔlməθɔyæ: ɔlθək de hi:tʃ.

0504210602/98 məktumkulu la ʃi derja: ɡaʃan a:dam bir wakt ʃluqurpduɾ.

0504210602/99 ʃola:jda oθom muɳi di:naq məktum ɟijp ʃoni ɡojupduɳla.

0504210602/100 ɟija:ra:tɡæ: ʃolli da: ʃo di:naq qa:qa di:naq qa:qa ʃol ʃodzyɾə θonro ɡavruθθa:m mɔlli.

0504210602/101 meŋ a:duɳa: beynu:ri tatar. mə:metɡurʃa:n tataruɳ da ɔkli. hejlə ʃæ: mi?

0504210602/102 muɳna: kymyʃteppe ʃi biðin o:ʃa:muɳð.

0504210602/103 gymi:ʃa:n kæ:n o:ʃo.

0504210602/104 gymi:ʃa:n ol. bollu mi?

0504210602/105 muɳna kymyʃteppe dijæ:lle.

0504210602/106 ɔno gymi:ʃa:n dijæ:lle. ɡavruθθa:n na nə:meden ʃyri:m ɡavruθθa:n ʃolupduɾ.

0504210602/107 bir mu:ko derja:dan θi:llen bir a:dam ɔlypdir.

0504210602/108 muɳ a:duɳu da hi:tʃ im biɳmə:nnir.

0504210602/109 ʃo mu:ko biɳen a:dam da jo:q.

0504210602/110 ʃo ɟeθæ:di nə:m edipdille ʃo kymyʃteppæ:ŋ yθynnə ɡojupduɳla.

0504210602/111 oθom muɳ a:di nə:me ʃolor.

0504210602/112 di:naq məktum molor dijipdir.

0504210602/113 bi:ri dili ʃawryn bi:r ajduɾpduɾ ha:.

0504210602/114 biliv ajduɾpduɾ ha:. biliv ajduɳlan ɟa:t dæ: ha:.

0504210602/115 oθom ʃono bir ala:mat bir da:ʃ ɡojupduɳla.

0504210602/116 belli ʃolja: ʃuma:t da ʃo da:. tani:θa ʃolja:.

0504210602/117 da:ʃuɳ inni xati gidipdir jo:nə bi:ri tæ:ðelæ:m molmoθo.

0504210602/118 da:ʃ beθ_{ve}lli. ol biðin... dæ:dem ba:r ʃolθo ʃuma:t jyð jiyrim ʃa:ʃuɳna ʃoldzoq.

0504210602/119 ʃol ɡormæ:nnir ha: ʃoni. dyʃynjæ:ŋ mi?

0504210602/120 dæ:demiŋ dæ:deθi buɳla:ʃli dæ: da: ɡajralu la:.

0504210602/121 ʃuma:t meŋ dæ:dem ʃa: ʃolθo jyð jiyrim ʃil muɳnan ɔdolqi ɟa:di... ʃol a:dam dynjəden ɔtyɾdir.

0504210602/122 ɔ:ði de jyð θeggið ʃa:ʃda da dynjəden gidipdir.

0504210602/123 jyð θeggið ʃa:ʃa:p mə:metɡurʃa:n haɟi ɔlipdir.

0504210602/124 eʃderdi hɒwwɒ. bir a:kam ɡarri:pduɾ.

0504210602/125 meŋ dæ:dem ðe jyð ðeggið ja:fa:p da ølli. ølðzøg gyn̥y de lap
 0504210602/126 0504210602/126 0504210602/127 0504210602/128 0504210602/129 0504210602/130 0504210602/131 0504210602/132 0504210602/133 0504210602/134 0504210602/135 0504210602/136 0504210602/137 0504210602/138 0504210602/139 0504210602/140 0504210602/141 0504210602/142 0504210602/143 0504210602/144 0504210602/145 0504210602/146 0504210602/147 0504210602/148

Kaynak Kişi No: 0504210201

Kayıt Yeri: Kellepos

Kayıt Yeri Kodu: 05042102

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bibi Fatma İRİ

İkamet Yeri: Kellepos

Doğum Yeri: Siminşehr (Omçalı)-Mıratberdi Obası

Doğum Tarihi: 1956

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça (biraz)

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Tumaç-İri

Konu: Hac ziyareti; devecilik

Babasının Adı: Abdürrahman

Annesinin Adı: Bibi Hacer

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Kör

0504210201/1 ɒwɒla: her nefere bir milju:n pul [ɒktyk mekgæ: gɪʃdʒek bolomʊðða.

0504210201/2 bæ:f jɪllan θonro dɒ a:dumʊð ʃɪuqdi.

0504210201/3 bæ:f jɪllan θonro dɒ mekgæ: neθi:b bolup gidig gellik.

0504210201/4 θadaqa verdim toj etdim gelɪllem mɪle ɒklollom mɪlen i:lɪm gynym mɪlen.
ohom buɫa meni hoʃ ʃolup jo:lo θalluɫa.

0504210201/5 mekgede... mekgæ: barduq barʃumʊða medi:næ: yarduq.

0504210201/6 jo:q, barʃumʊða dʒeddæ: yarduq.

0504210201/7 dʒeddeden mekgæ: yarduq.

0504210201/8 ohom mekgede jɪyrim gyn geðip parðumi bitirip medi:næ: gellik.
hɒwwɒ baram moʒumɒ dɒ baran gynymðe bir milju:n ja:rum pulum aldurdum.

0504210201/9 aθɫunna bardum ʃejle barup... xotɫula baramʊðða ðuʒa:rat ækitdiɫe
da:.

0504210201/10 ðuʒa:rata gitdik ʃuɫa:mdadu da: hamuʒa dannuɫuɫdi guʃoʒumða.

0504210201/11 ʃejle bi:lɪmðen keθip alupduɫla da: ʃejle guθup.

0504210201/12 ʃejle tuquɫ tuquɫ la: mekgæ: yaranda.

0504210201/13 ohom ʃyʒðymde de i:ra:nun pulu ya: byʒðymde ða:duɫn pulɪ dola:r va:.

0504210201/14 i:ra:n puli alma:ni dola:r alupduulla milju:n ja:rum. baram mojumɔ ɖɔ a:wɯnnu:m. aθlan na na:ra:hat da bolmodu:m alduurdum dijp.

0504210201/15 a:xu:m mo:llo yelli.

0504210201/16 a:xu:m moll ɲjtdi hi:ʃgu:ne na:ra.hat bolmo dijd.

0504210201/17 bu dynjæ:de næ:m ma: dijd o dynjæ:de θana on eθθe boluɔ gelɛr dijd.

0504210201/18 ʃonnon jamaʃka.pdan oʔlollom pul i:verdi i:ðu:mdan jene. jiyrim gyn mekgede ʃolluɔ om mi:r yyn ne medi:nede ʃolluɔ.

0504210201/19 gatna:p gelip ʃyɖʒiɛ ʃolli da:. gelja:qa:m da buula ɛwimɛ dɛrɖula.

0504210201/20 curva:lluɔa: biðe ba:r aχi:m curva:lluɔ ʃalmaalũ lijp ækideno:qla.

0504210201/21 jø:nø weka:latu:nuði ver dija:lla. bið ðe oturon jerimiððen ʃy øjdøn weka:latu:nuði berjæ:θ ota:da ʃalja:lla θen hadzi ʃollun dijig geljæ:lle.

0504210201/22 curva:llu:nni ʃalluɔ dijæ:lle. bið gøɾømdo:g curva:lluɔ ʃalma:ni jø:nø pulu:nuði verjæ:θ. ʃonno... jyð jiyrim pul alluula neferden.

0504210201/23 gidig gelenime θeggid jil do:lli inni ʃijil dogguðo ukroja: da:. ohom dyððø ɣa:lja:θ ʃa:du:da arafa:t da:kda ota:da. yf θafar da:ʃ oqloma:na gitjæ:θ.

0504210201/24 her gidemiððe de yf ʃejta:na da:ʃ oqlɔja:θ. her oqla:muðða jedi dæn oqlomli buθθu:muulla: dijp.

0504210201/25 myððy[[efede bir yyn ɔa:lluɔ. ʃota:da ga:lanða hadzi pa:du:n bitjæ: dijæ:.

0504210201/26 ʃota:da myððy[[efede bir yyn ga:lmaθan hadzi:n bolono:q dijæ:.

0504210201/27 bir yynym bir jil dijiljæ:n gym ma:r aχi:m hejwa.j bir yynym bir jil bolli dijiljæ: bir jeri:k gidenɛ ʃota:ji ʃo.

0504210201/28 onnon θonro ɖɔ aɟladuula ækitdiɛ oχod da:ka varduɔ.

0504210201/29 oχod da:kda aɟlannuɔ. mekgedza:na muχommet pi:χammar bir da:ku:n yθynnø oturom molmoli.

0504210201/30 ga:ri hara: dijæ: mi... ʃonno muχommet pi:χammar ʃota:da ga:jim moluv otu:rupduur.

0504210201/31 gyjðgeniv otu:rupduur.

0504210201/32 muχommet pi:χammaru:n ðena:naθi hati:dza.

0504210201/33 yf yynnø ʃo da:ku:n yθynnø her yynnø yf yyn ʃono nahar gatnadu:rupduur.

0504210201/34 ʃo ta:da a:xu:llo biðe gyrryn merdi.

0504210201/35 baʃararθu:nuð mi θið ʃi i:ʃi dijd helejɛr aɟtdi.

0504210201/36 hati:dza:n eden i:ʃini baʃararθu:nuð mi dijd.

0504210201/37 hati:dʒa erti: muχommet piχammara nahar etjæ: dijdī.

0504210201/38 onnon fejl̥e gøððæ:ŋde kell̥æ:ŋdæki bø:ryk ɢaʃja: fejl̥e gøððæ:ŋde.

0504210201/39 hɔwwɔ bejikde vi. ʃota:q baruɸ fejl̥e gøððæ:miððe gøð jeteno:q ʃo da:ɤuN yθyne.

0504210201/40 erti: barja: ɢaða:θuN eʃtjæ: dijæ: muχommet piχammara.

0504210201/41 jene dyʃuɢ ɢajtja: dijæ: piʃa:da.

0504210201/42 gynorta:n barja: jene ɢaða:θuN eʃtjæ: dijæ: iʃmitini. aʃʃam jen eʃtjæ: dijæ:.

0504210201/43 a:χu:ll̥ aʃtdi θið dijdī ʃi hati:dʒa:N ðiʃdi baʃaran i:ʃini ederθiŋið mi dijdī?

0504210201/44 ʃi dʒire æ:riŋiðe χiðmat ederθiŋið mi dijdī? edip bolja: mi?

0504210201/45 oN eden i:ʃini hi:ʃ kim etmeja:.

0504210201/46 onnon θoNro bir da:ɤa gell̥ik.

0504210201/47 ota:da da ɢa:juN moluɸduɸ pi:χammarla øjyŋe møjyŋ keʃefini ʃekip gyjðyeniɸdir.

0504210201/48 jø:nø gøɾømdo:q ha: jø:nø ʃyta:ʃi dijæ:lle da: eʃtip. ʃiðzire ða:tlari gøɾdyk.

0504210201/49 θeŋ jo:lɔʃlon m̥il̥en θiðiŋ o:βoɔʃlɔŋuɤ viʃen ne medi:nede biʃe doɤa: oqi:p nama:ð oqi:p biʃe bolʃuq fejl̥e oturuɸ.

0504210201/50 tyrkyj̥el̥iʃe viʃe... bir tyrkyj̥el̥i meŋ ja:ndʒa:ðuNda fejl̥e nama:ð oqi:di fejl̥e nama:ð fejl̥e oti:.

0504210201/51 nama:ð oqi:duɤq bolʃuq.

0504210201/52 bi jaNqi θiðiŋ o:βoʃʃi:Nuð barmanuN̥i ʃejtdi.

0504210201/53 dyʃyŋjæ:ŋ mi nama:ð oqi:p θala:m merennen θoNro.

0504210201/54 men aʃtduN barmanN̥i næ:m̥e ʃi:p ʃejtjæ:ŋ ðiʃdim θeŋ o:βoɔʃʃuNa.

0504210201/55 onno bið huda:j bir bir huda:j diʃiʋ aʃtja:q dijdī. ʃonno θo:roɔduN o yyr̥ryŋi.

0504210201/56 biʃeɔʒe oturduɤq biʃeɔʒe bolʃuq.

0504210201/57 onnon θoNro ɔo bir a:j bir yŋn ɢeðip øjmyðø gell̥ik.

0504210201/58 θɔwɤat θala:m oɤul ɢi:ð doɤon ɢarnaʃ hemmeθine.

0504210201/59 θadaqa yɾdik.

0504210201/60 ɢeʃemde yɾdim ɢidem̥de yɾdim.

0504210201/61 oloqɔ:n mil̥leti ʃa:ɤuɾuɸ doɤon ɢarnaʃi ʃa:ɤuɾuɸ θadaqa yɾdik.

0504210201/62 næ:ʃe doɤon ɢarnaʃ da biði jo:lo θalli ækidip.

0504210201/63 baramuðða da gel[l]emið gi:ðlamuð fɔnja:laq gyl _verip ɛwimde durdulo.

0504210201/64 bi iki[en]dzi gelnim. ʰeggid ɔklum ma: bir ki:ðum ma:.

0504210201/65 ɛwɪŋfæ:k ɔloqɔ:n gelnime guðul laqdum kel[le]θine fɪnja:laq a:ɤ ɔrtɔdym.

0504210201/66 iki[en]dzi bi gelnime gel [ij]dim mekgeden gelemde kel[le]θine a:ɤ ɔrtɔdym.

0504210201/67 ɣɣ[ɑ:θa] ʃo ʰeggid gelniŋ altuθi ɣa:di ikiθi jo:qdi.

0504210201/68 ba:ruumi ɔrtɔdym ɔkullomɔ da her ɤajθuuna eyinne kævfen gejdirdim e[li]ne θæhet daqdum kel[le]θine bɔ:ryk gejdirdim fi[li]mberda:r edip.

0504210201/69 aɣtuqlamu:n da hemmeθine ja:nuuma uɤfɪrip hemmeθine ða:t etdim.

0504210201/70 ʃidzire ʰeggid ɔkli ɔjɔrdim. ikiθini jan allum.

0504210201/71 ikiθini bir guro allum. ikiθini bil ɔjɔrdim.

0504210201/72 a:ɣuɣqi:mɪ ikiθini bil ɔjɔrdim. ʰeggid gelin allum bir gi:ð ʃuɤqardum.

0504210201/73 mekgæ: gitdim ɔklum a:ɣu:n etdim.

0504210201/74 ʃi deredʒelɛ: ɣ: gɔrdym.

0504210201/75 θiðe de hemme ða:di huda:j jetirθin.

0504210201/76 bi:ri a:ɣu:n ɔklumu:n.

0504210201/77 om mæ:ʃ jil ɔqi:p a:ɣu:m molli. dʒewher a:ɣu:nnɔ ɔqi:di kem[le]rde kem[le]r ɔ:βoθuunna.

0504210201/78 hydʒre va: da:.

0504210201/79 inni de ʃuwa:t da ɔklum a:ɣu:m mollum dijiɔ ɔjdɔ ga:lano:q.

0504210201/80 ɣf a:j tæ:ti:l βolja: jene derθ ɤerja: ʃota:jda.

0504210201/81 bilja:nnuɔ na:θuɔ reθul la:.. uθθa:di i:vereno:q.

0504210201/82 ɔn ɣi[le]n a:ɣu:n βolup ʃuɤqalla ba: ɛwre[æ:p] derθ ɤerip bileno:q.

0504210201/83 a:dami:m jekedʒe birʃdʒe. ɔkullori kæ:n.

0504210201/84 dija:ni θaqladʒaɣ bolθɔn waxtuunna θaɤmali waxtuunna ijmini mermeli.

0504210201/85 bo:tloja: bo:tla:nnan θɔnɔ bir myddet kɔ:ʃɔj emdirmeli.

0504210201/86 θaɤmali ɣæ:.. ɔnnon θɔnɔ ijmini mɔrættep bermeli.

0504210201/87 ɣf ðefe de θaɤmali gynɔ. erti: bir aɤsam mir gynorta:n ɣiθ θaɤmali.

0504210201/88 θyjdyni θaɤmali getirip a:ɤaranuuna ɣujmali.

0504210201/89 bi galja: da galma. galma: galja: ola: ʃɔrɔk hurʃ βolja:.

0504210201/90 muni:N da θuɤʃa:l βolja: ɔn no naharu:n ja:nna nu:ʃa:va:N jeɣine ða:du:n θuɤu:n jeɣine iʃme[li] la:.

0504210201/91 turfu bolma:na ol thyjdyni a:ðura:q gujja:lla bið alamudða fu a:karani alamudða ythynø thyjt gujja:θ juwondzoq bolθun niyp.

0504210201/92 thyjt guja:qa jaxfa:lla gojondo juwon bolja:.

0504210201/93 bæ:ði a:dam a:karani alja: ythynø thyjt gujmaja: turfi bolja:... .

0504210201/94 o gori da. gor dija:θ da: bið.

0504210201/95 fina gor dija:θ. fo gor kæn molonno turfi bolja:.

0504210201/96 θen ellejæ:η da:.

0504210201/97 a:q ða:da ellejæ:η nama:ð oqi:mali dæhret qulmali dæhretli bolmoli.

Kaynak Kişi No: 0504210202

Kayıt Yeri: Kellepos

Kayıt Yeri Kodu: 05042102

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bibi Fatma KEM

İkamet Yeri: Kellepos

Doğum Yeri: Kellepos

Doğum Tarihi: 1980

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: İlkokul sonu

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kem

Konu: Devecilik

Babasının Adı: Rahim

Annesinin Adı: Halime

Annesinin Soy: Yomut-Düyeci

0504210202/1 jo:q. gori vilen a:karani ga:rup gujja:lla juwondzok efsdzek bolup.
a:karan hawwa.

0504210202/2 soni na:tjae:le maesaem bir ki li:va:ndzuq gujup gojondo juwondzop
bolja:.

0504210202/3 emma: o... fi... muni:thuni ka:n nujondo turfu bolja:.

0504210202/4 bir de nama:ðli dæhretli bolmoθon gorun galdurmaja: takamli bolmoja:
dijæ:η θyjdi cɔw wolmaja:.

0504210202/5 ba:jad nama:ðli bolmoli.

0504210202/6 ajni gelin gi:ð ja:li hi:ʃ kime kə:kətmɛli læ: fumi. θyjdyni
kə:kətmɛli læ: goruni kə:kətmɛli læ:.

0504210202/7 mæθælən... θen gərθəŋ o ɣərθə galdurmaja: ða:jlana:.

0504210202/8 turfi:p ða:jlana:.

0504210202/9 jæ:ni: dije dæhretθið bolθon nama:ðθuð bolθon durmoja:.

0504210202/10 pi:χammarun waχtunna bir dije gaʃig gidipdir ejeθinnen.

0504210202/11 janqi gaʃig gidjæ: gaʃig gidip bi pi:χammarun ja:nna varja:.

0504210202/12 ohōm pi:χammara næ:me dijæ:η ejeθ ajtja: meŋe tutdurna:n jə: fi dijæ:.

0504210202/13 θaκdurana jo:q eden ne jo:q dijæ:.

0504210202/14 ohōm huda:jun gudroti vile dije keplejæ:.

0504210202/15 oðol θaκdurartdum nama:ðuni oqijartdi dijæ:.

0504210202/16 inni iki ɣym mæ:ri nama:ðuni oqija:noq men næ:me ʃijp on elinne
durojin nijæ:.

0504210202/17 jonnon ohom gajtja: θonro.

0504210202/18 jæ:ni: biljæ: da: nama:ð oqi:maθan θyjdyni ne bermejæ:.

0504210202/19 ø:ðyni ne derrew ʃo kə:ʃək vile bile θaκmali.

0504210202/20 gaharlanθan wurθon dɔ øjkələjæ: a:ɤla:p θeŋe θyjt bermejæ: durmoja:.

0504210202/21 wurmoli læ: aθlan. wurdun tama:m.

0504210202/22 oɤlollordən na beter da:.

0504210202/23 fejdip θaqlamali. aθlam ma: ha: wura:ma:li θen oni jæ: ʃa:kaθuni
bejlæ:k fejlæ:k ða:d eθθeŋ θyjdyni bermejæ:.

0504210202/24 cɔw wərip ða:d edip barmali ja:nna... .

0504210202/25 hemme ða:di bilja: fi jo:li ækidig getir soni jene dæki:q biljæ: hemme
ða:di. ajni a:dam ja:li la:.

0504210202/26 wurθON... janqi ajduβ ɔti:na: wurθON nama:ð oqi:ma:n
θakdurmaja: gapdʒaq bolja: θakma dijæ:.

0504210202/27 ohöm kə:ʃøɣi de erkek bolθo onĩ na bir jil θONro alup ara:ð a:j
ø[dyrjæ:l]e.

0504210202/28 buula gojun θaqlaja:.

0504210202/29 kæ:n gojullorĩ ɣa: bułan. θuɣru ɣa:.

0504210202/30 θuɣru θakja: hemme aχtuqlarũna verja: ohom ða:duɰi.

Kaynak Kişi No: 0504210203

Kayıt Yeri: Kellepos

Kayıt Yeri Kodu: 05042102

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Umit KEM

İkamet Yeri: Kellepos

Doğum Yeri: Kellepos

Doğum Tarihi: 1979

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Hayvancılık ve avcılık

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kem

Konu: Bir avın anısı

Babasının Adı: Tanrıberdi

Annesinin Adı: Bibi Fatma

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Tumaç

0504210203/1 jo:, gyrryŋ ʃo da: inni θo:rodi men ne dʒoka:b berdim da: ɣuʃdon ða:tdan.

0504210203/2 baʃqi tutulollorũna: dʒerja:llari ja:tdan ʃuquw bardĩ. inni tæ:ðeljikde
tutonum o:βa:N gajraθuwnna ʃur dijæ:n jerde.

0504210203/3 tyrkmen θæhra:n iʃinne da: o.

0504210203/4 bir ʃo:rluq du:ðluq jer.

0504210203/5 takri:van bir mɣ̃n hekta:ra jeter.

0504210203/6 oθom aʁlab guʃlo do tyrkmeniθθa:nnan geljæ: dæ bæ:ri:k.

0504210203/7 muha:dʒur guʃlo i:ra:nuN yθθynnøn geʃig gitjæ: ʃejlæ:k.

0504210203/8 muN na i:ra:nuN newletleri de gi:ŋ ɲɔrjæ: tutonɔ do.

0504210203/9 ø:ði ɔijæ: ʃo vir geljæ:m mi:ma:n nijæ: θið deymel læ: geʃig ɟiθθin ða:t deymæ:ŋ ðijæ:.

0504210203/10 buta:jlarnuN ða oðola: i:ʃlejæ:n jerleri derja:di.

0504210203/11 derja: da k inni huda:j takala: aʒũrupdur bereketini.

0504210203/12 hi:ʃ ða:t iʃinne jo:q, a:w jo:q iʃinne.

0504210203/13 ɒwɒl ʃono gyjmenig geðerdik. muNnan na muɔa:m gatʃak i:ʃ da:.

0504210203/14 jæ: dɛwleŋkile oʁlollori wurup ølɔyrɛrɔdi tyʃɛŋlæ:p ʃo kefir ʃafanN yθynnø.

0504210203/15 jæ: oʁlollon ø:ði derja: gatʃuɔ ga:lardi.

0504210203/16 onnon θonro oʁlollo θɒwi:p onnon guʃ diʒip guʃun ða:di ʃɔrɲɔʃilɿ. bi de vi tuta:θana: inni ʃanθuNa va:ʁli.

0504210203/17 bir tuta:θana: pulɔʒakaði bolja: gyn onʃunni geʃirjæ:.

0504210203/18 muN na inni dɛwlet beter gatɿ tutja:.

0504210203/19 ʃi derekli oʁlon a:dam ða ølɔiriɿli ʃo guʃun yθynnø. ohom bið ðe gidemiððe muɔa:m hatarli bir elimiððe dyrvi:n bir elimið vile ʃo guʃi gøððæ:g geðjæ:θ.

0504210203/20 bir el vile dɛwleŋ a:damθuNi gøððæ:g geðmeli bir el vile guʃu gøððæ:g geðmeli doʁuθi... havarda:r ʃolup.

0504210203/21 iki nefer ʃolug gidiljæ: bi:ri:ŋ guʃi gøððeθeŋ bi:ri:ŋ ʃi maʃʃi:llari gøððemeli ʃi kæ: waʁt gelɑ:maθun i:ðuMuððan tɛwɛɛŋɲi go:ri:ʃotur diʒip.

0504210203/22 oθom ʃo ʃura dijæ:n jere gitjæ:rin.

0504210203/23 oθom baramda yʃ ɣyn gatnadum ʃono.

0504210203/24 yʃyɛndʒiɣyn bir guʃ gelli anurɔdan tyrkmeniθθa:nnam bæ:ri:k geʃti.

0504210203/25 muN oθom ʃɔrɲɔʃø ʃɔrɲɔʃø erti: gyn noʁonnon tæ: θa:kat om mi:r on kæ: ʃelli ʃɔrɲɔʃip a:χurda muNi alup bolma:ni jene tyrkmeniθθa:nuN anurθuNa geʃig gitdi.

0504210203/26 tyrkmeniθθa:na geʃenne anri:q men oθom i:ðuMda:qi joldoʃum aʒtdum min nijdim, jæ: ølɔrθ jæ: alarθ θij ʃumi diʒdim.

0504210203/27 iſim de janur bə: ɒwɒl.

0504210203/28 kæn fi hej anri:q geſjæ: ɒkɒllo gəððəniſ ga:lja:.

0504210203/29 aj anri:q geſti, aj anri:q geſti.

0504210203/30 merði anri:q geſtim takri:van bæ:f kilɒmetr alti kilɒmetr anri:q geſtim. guſi gəððæ:p gəððæ:p tapdum oni.

0504210203/31 oθom muɒna nə:me fi duðoqlɒ ba: da hono duðodzuq.

0504210203/32 olori da ø:ðymið bedzerjæ:k e||e.

0504210203/33 kepterij arqadzuɒna goju:lja: biljæ:m molθɒn biljæ:nnirθinj, gərjæ:m molθɒn... . ſu duðodzuɒ fi halɒalaruɒi ɒolla:b ma:hi:gi:ri:den bedzeriljæ:.

0504210203/34 ohəm buɒla da ki: jø:nø bir hu:dun θi:mi da:.

0504210203/35 iſine θi:m alunja:.

0504210203/36 buɒlari ø:ðym i:ſip ø:ðym oturtja:n.

0504210203/37 æhæ: muɒna ſuɒta:dzuq ſejle danuɒlja:.

0504210203/38 ajnu mir kepterij arqathuɒna ku:lɒpoſti: ja:ndzak edip kepterij arqathuɒna ſuɒni gejdirmeli.

0504210203/39 muɒna iki ajaɒuɒna kepterij ajaɒuɒna ſuɒni ba:ɒlamali ſejtdirip ſfekdiræ:ye de ſejtdirip.

0504210203/40 onom ſo guſ gərømiðde ſuɒni ðuɒnja:θ.

0504210203/41 guſ oθom... a:ſ da: hejwa:n kepteri tuſdzoq da: bileno:q arqathuɒna duðoq ba:duɒuɒni.

0504210203/42 geljæ: barmaqlari ſuɒna wuronno ſuɒno dyſjæ: ſejle.

0504210203/43 oθom dyſønne ſfekjæ: gø:ηø. bi kepterij ga:natunna ja:ðja:.

0504210203/44 ajaɒuɒna bu va: da:.

0504210203/45 kepter aſa:q θallanja:.

0504210203/46 guſun ajanuɒna ſejle.

0504210203/47 buɒta:jda kepterij ø:ðiɒolja:.

0504210203/48 kepter aſa:q θallanja:.

0504210203/49 guſ da buɒta:jda durja: ſejtdirip.

0504210203/50 guſ wuranna ſejle ajaɒuɒna dyſyp aſa:q terθine ɒolja: θallanja: ſejle. aθuɒlup durja:.

0504210203/51 onom ſejtdirip ſejtdiri:p muɒni anri:q tyrkmeniθθa:nuɒnqa: geſip ſejle tutdum kæn ðæhmet ſfekdim anuɒrda da gəððənip.

0504210203/52 hatar alja:θ. tyrkmeniθθa:nuɒnqu da geſfende de wurja:.

0504210203/53 hejwa:n gefθin uNθa:n gefθin olo bilmejæ: wurja: øldyrjæ:.

0504210203/54 barja:qa:m Jonno næ:ſe dæ:ne dijæ:ni gørdym θuκuri yørdym tyφøŋlæ:pdirlē. ja:nna durag gørdym tyφøŋiŋ dza:ji va: enna:munna.

0504210203/55 tyφøŋlæ:p wurupdulla.

0504210203/56 anri:q barja:qa:ma: bilēmō:q doκruθi gorqma:nĩ gefdim.

0504210203/57 i:ðuma gelja:qa:m inni geljer jerde merð geleno:q... .

0504210203/58 iki di:ðum titiræ:p fejdip fejdip matu:ruN bækine wurja: ſo gorqur hej wa:j gelmedi merð i:ðuna dijp jæ: huda:j dijp.

0504210203/59 i:ðumda:qi joldoſum ða vir bewrime wurja: fejle θyr da: dijæ:.

0504210203/60 høwi men ajtja:n a:χuri ba:ri jo:ki ſi dijæ:n munnan eða:fa ſfekenō:q dijæ:n.

0504210203/61 θyr dijæ: itiklejæ: ajaki vilen fejtdirip, da:ruκur.

0504210203/62 gelja:qa:q gorqur iki di:ðuma duro vilma:ni a:χurda fejdig geſtik. muuni da oθom getirip bejdip fejdip onθeggið milju:nø verdim.

0504210203/63 uttuula:a:tunqula da næ:me gurva:ni bolluκum a:damθi va: da: her dʒire βolθo do.

0504210203/64 havar veripdille derrew.

0504210203/65 θonr oθom erti: jene ſo merðin mojunno giſſarup jati:n gamaqlan jilκullan iſfine dyrvi:n wurup.

0504210203/66 dø:rt maſſi:n bardi fejle.

0504210203/67 oθom hæ:ki oloqo:n ðeredʒeda:rla oloqo:n i:ſdæ:kile barup filimberda:ri:j edip ækið ſfekip matu:ruN dza:junnan i:ðuna kajtdula.

0504210203/68 oθom guſdon θonro da næ:me vuuta:da her kim ø:ð ma:ldʒakaði vilen dije θaqlaja:n dije θaqlaja: gojun θaqlaja:nun gojni va: θuκri va:.

0504210203/69 jer de ki: gurva:ni bolluκum ø:ðyŋ biljæ:ŋ.

0504210203/70 jakuN bolθa: ba: joκθom ðo næ:me jatan gum ſʒan ða: næ:me ſo:r da: jakuN jakθa: bolja:.

0504210203/71 jakuN jakmaθa da alla:hu ekber tama:N yða:mali. ſi jil cani:mat bolli.

0504210203/72 høwwō ſuuta:da inni juwoſ juwoſ dijele de inni kæ:nelip barja: o:βodo her kim dijalup.

0504210203/73 inni biljæ:lle ſuN gadruNi gōw ða:tduκuni.

0504210203/74 øwōl bilinmeðði. ø:ðym de ſuwa:t o:N gym molli alanuma.

0504210203/75 tæ:ð allum jedi milju:n ja:ruuma. jaŋ allum.

0504210203/76 başka nə:medeŋ gyrryŋ merejin noŋrʉθi.

Kaynak Kişi No: 0504220101

Kayıt Yeri: Kümüşdepe

Kayıt Yeri Kodu: 05042201

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Ahmet GARAHANI

İkamet Yeri: Kümüşdepe

Doğum Yeri: Kümüşdepe

Doğum Tarihi: 1984

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Balık avcılığı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kelte

Konu: Denizde bir av hikâyesi

Babasının Adı: Hacımuhammet (Kaka)

Annesinin Adı: Hacıgül

Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay-Garincik

0504220101/1 menæ: yir meθeŋen hæ:ðir oŋk oqi:p jørøn ŋa:ɤadum.

0504220101/2 ø:ðymdøn oloqɔ:m mir do:θum ma: ol derja:ŋi.

0504220101/3 bi dija: ækitja: biði. derja: giŋdʒek mi dija: gidejli dija:k.

0504220101/4 taɤri:ben dyŋŋŋja: da: θeŋ eljŋ da:rluŋni ða:duŋi ohom ŋondzyrø bolup
gitmeli bolja:q.

0504220101/5 gitmeli bolja:q ævvel.... o waxt jalŋi va:tdi.

0504220101/6 jalŋi dija:ni de bir morda:b. ŋuwaɤtqi derja: yilen ða:duŋ a:raθuŋna yir
jalŋi va:tdi.

0504220101/7 ohom mejɤu: a:raθuŋi gorup o jalŋi:N a:raθi ba:ɤlanni.

0504220101/8 jalʃuɖa o waχt ʃafaq bolja:di.

0504220101/9 inni weɭæ:jeʃʃe ono kolmæn nijænnir kolme dijæ:le mi næ:me dijæ:lle mi?

0504220101/10 ohom ʃonno ... buɭa:dan uʁa:muðða ʃafaq dijip uʁoduq.

0504220101/11 derja:da ʃafaq bolja:.

0504220101/12 derja:dan jalʃa: ʃuɖuɖ ʃuɖ kuʃja:.

0504220101/13 hemme jerden ʃuɖ kuʃono:q jalʃa:.

0504220101/14 o tyrkmeniθa:nun ða:duɖnan ʃuɖ kuʃja: bæ:ri:k ke ʃiwa:t mejgu: derekɭi ʃuɖi arna ʃekdiɭe.

0504220101/15 ohom inni arna guʃup biɭeno:q o ba:ɭlanni da:.

0504220101/16 ʃol... ʃo waχt meθeɭem ma:ra: her jerræ:kde gaʃaʃuɭa...

0504220101/17 bið ðe beʒonva:ne gaʃaʃuɭi gitja:duq.

0504220101/18 gaʃaʃuɭi gidip tæʁri:ben her kymæ:ŋ a:raθi nakat fa:seɭeduɖuɖi biɭemo:q.

0504220101/19 ʃa:jat bir ki:lu metr fa:seɭeθi ʃolθun ja: iki ki:lu metr fa:seɭeθi ʃolθun.

0504220101/20 kyme se:ŋ ja:nna bið ʃola:da dommolɖmuɖi ða:duɖmuɖi dyʃyrdyk maʃʃi:nnan.

0504220101/21 dyʃyrdyk de gitdik meθeɭen entek itikɭæ:p gitdik ʁajra:q ʃol janʁi gaʃaʃuɭan u:ʃja:n jerne jatduq.

0504220101/22 jatduq da bir meðennede meθeɭen olo gaʃaʃuɭa u:ʃdyɭø i:ra:nun meθeɭen hera:sætɭeri olorø hi:ʃ ða:t dijip biɭmeja: bir jerde u:ʃyp durollbruɖna mæ:mu:ɭæn hi:ʃ ða:t dijiɭmejæ: da:.

0504220101/23 hæ:ðir ɣynø ʃeɭɭæ: ʃeɭɭe. ʃu waχt gaʃaʃuɭi bir jerde i:ʃɭeθeɭe hi:ʃ ða:t dijip bolmoja: meθeɭen.

0504220101/24 ø:ð dʒa:nunna ða:d etjænnille olo ʁorʁa:nnuɭla ja: baʃʁa ða:t derekɭidir.

0504220101/25 ohom gitdik bið ða:da tyrkmeniθa:nun janʁi ... jalʃi:N iʃinne ʃafaq tutma:na meθeɭen.

0504220101/26 bir θa:katda ikinni:n a:ra gitdik. ævvæɭki gi:dʒæ:ni ʁurduq.

0504220101/27 ʁuromuððan bir meðenne ʃafaq alluq.

0504220101/28 aʃ meŋæ: yʃ dø:rt dæ:ne a:ɖum ma: aʃ ʁarað ʁærdʒi: bolθun bir ða:t dijip gitdik da:.

0504220101/29 bir ki dæ:ne gara pæ:ket mi næ:m mi fol fæfaq tuta:qa da bæ:ri:k i:verdim menæ: fonnon.

0504220101/30 erti:θi_ŷyn galmaʁal θalmaʁal ʁolli aj fonnon nijdile ða:t ba: dijdile ʁajrada dijdile.

0504220101/31 ʁajræra:qda fæfaq ʁowĩ dijdile merððen ʁeʃθeŋ bir_eme dijdile.

0504220101/32 onnon biri merððen ʁeʃmerθ θijð ow ja:nuwuððæ:k ajtdi men mæsu:l[ijæt]im ma: ja:nuwdæ:ki|ere dijd.

0504220101/33 men hætmæn dijd bułari da ða:d etme|i ʁolja:n nijdi.

0504220101/34 bir_emedʒik ʁo:ri:mali ʁolja:n bułari dijd da:.

0504220101/35 ke erti:θi ŷyn meθe|en dæ:deθi|eri næ:ne|eri ya: fala:n ʁa:.

0504220101/36 ohom bið ajtduq aj ʁajræra:ʒuq git dijdik merððen ʁeʃmeθek de dijdik kymø jek bolor niʃe k anri:q giθθeŋ...

0504220101/37 kymø sefræ: jo:q kymø jek ba:. onnon anri:q bir fa:se|eje ða:t ba: a:ralarunna onnon θonro merð ða:.

0504220101/38 bir fa:se|eje jeki_ do ki_lu:metri: ya: hɔwwɔ da: boʃluq. onnon anri:q ohom kymø down_varduq.

0504220101/39 kymø down_varamuðða pi|a:da bi:ri guruʁ oti:.

0504220101/40 kymø jekiŋ ja:nna ʁowĩ dijd.

0504220101/41 kymø jekiŋ ja:nna_varamuðða bir_emedʒik ʁajra:q ʁeʃθeŋ ʁowĩ dijd.

0504220101/42 ʃe|e jo:li ʁarja:q.

0504220101/43 ohom bi janquł ajtdi... maθlaʁat bolli bið ð_inni bið tæhri:k bolja:q da: bir ʁorumra:q.

0504220101/44 tæhri:k bolja:q ki: ʁeʃθek ʁowũ mi ʁeʃmeθek ʁowũ mi dijip.

0504220101/45 aj hemme... hi_ʃ ða:t bolmor i_nhæme ʁeʃʒæ:n adam ma: næm molupduur dijip bir meðenneden ʁeʃtik anri:q.

0504220101/46 aj bir θa:ʁat ja:ruum θa:ʁatdan onno do fæq ʃfekig ʒitme|i.

0504220101/47 fæq ʃfekʒek bolθon do ki:_ya:r a:ʒi: meθe|en men fæq ʃfekig ʒitdim fonnon tægri:ben θa:ʁat yʃdø meðennede fæq ʃfekig ʒidem_ ʁolθom gyn jaʃanna ʃola:q barduq.

0504220101/48 men_ne birindʒi θiri: deθla:pqi ʁeðek fæq ʃfekjæ:nim.

0504220101/49 tæ:ð_ewrennim ʃo ʃfekib ʁarʃuma.

0504220101/50 e|leŋ ða:tlari da ʁa:varup ø:ð i:θi men ø:ð burnumo ʁe|i|p du:tdi da:.

0504220101/51 jene de aj mil|et ʃfekjæ:m molθo fæq ʃfekib ʁarja:m men.

0504220101/52 xula:θa bir cɔwĩ dujɔu do geleno:q θana bir cɔwĩ hes geleno:q da: jonno.

0504220101/53 ɛwɪnnen bir ða:tla belli boldɔvɪ θana jyrøŋŋø a:ja:n bolja:.

0504220101/54 ohom tækrɪ:ben gestik tyrkmenista:na.

0504220101/55 tyrkmenista:na gestiyow gestemiððen θonra:m ʃi ajduub barʃum...
tyrkmenista:nuun merðine gestja:q.

0504220101/56 elbette men bilemo:q ha: ʃuuni næ:ɔzire gestenimiði o ja:nuumwððæ:ki le
bilja: da:.

0504220101/57 gestemiððe b ajtdi ʃuwa:t merðden gestib barja:q gestfek boluv otɪ:q dijdi
meθelen. θið ðe hennæ:ŋið ra:ði: mi dijdi.

0504220101/58 ʃuwa:t ra:ði:ʃuuluq bilen gestjæ:k.

0504220101/59 jo: jo:q gest gest gestik jonnon.

0504220101/60 gestemiððe bir jerden ga:jiqlan bir tofor ga:jinn purpur θeθi ya:.

0504220101/61 ja:nuumwððæ:ki bir gulog aθuun dijdi.

0504220101/62 tækrɪ:ben ne gestik da: inni.

0504220101/63 bir ki lu metr daki iki ki lu metr daki gestem molmoli.

0504220101/64 ohom o ajtdi ja:nuumwððæ:ki θen nijdi ra:ði: mi ra:ði: jonnon xula:θa
gajra:q gestja:li mi? buɫa:da da... gesten jerimið ðe ekeðði da:.

0504220101/65 ekeððe de a:g gurub bolono:q.

Kaynak Kişi No: 0504220102

Kayıt Yeri: Kümüşdepe

Kayıt Yeri Kodu: 05042201

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Kerimberdi ZEVKİ

İkamet Yeri: Kümüşdepe

Doğum Yeri: kümüşdepe

Doğum Tarihi: 1962

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: lisans

Mesleği: Lise öğretmeni

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Tumaç

Konu: Kümüşdepe'nin tarihi ve ekonomik durumu

Babasının Adı: Devlet

Annesinin Adı: Arazgül

Annesinin Soy: Yomut-Tatar

0504220102/1 biðin bi:stær ettela:ʔa:tumwəð jɪ geʃen sija:hatna:malarda jɪ jaðwulan
fuulardan na: næ:me.

0504220102/2 jɪ janqɪ vamberi:ŋ jaðan ða:tlarɪ ya: onnon ɔwkylɛ bir seri:
mæna:beʔlerde ba:.

0504220102/3 dəræ:nne inni jedi ta:jfa vɪlen baʃla:pduur dija: da: jɪ.

0504220102/4 cædi:m gyryen ru:de gyrganɪŋ jɪ kymyʃdefæ:ŋ ortoθunnan geʃjæ:.

0504220102/5 jɪ ru:dxa:na fo.

0504220102/6 hudu:den jyð gurq jyð eɭɭi jɪl muunnan ɔwɔl onɪ mesi:rini ɟewəð etjæ:ɭɭe
hodzonefeθen geʃirjæ:ɭɭe.

0504220102/7 jø:nø o buuta:daqa: rownægi buuta:θuunwɪn betər joqorɯdi.

0504220102/8 hættə: onnon θonro do eɭɭi ɔltmuʃ jetmɪʃ θeyθen jɪl onnon θonro do na:wla
gelɪp ða:d edɪp kymyʃdefæ:ŋ aʃa:q jyðynnø gomrokxa:na ya:tdow na:wla geljæ:tdi
geljæ:mmɪʃdɪk.

0504220102/9 jɪ ɣozejni:ɭen ɔjləri ya:duur ta:ri:ɣi:.

0504220102/10 fuwa:t da ya: barθan gərdzək bolθonwəð bir mu:ko baruʃp da ʃolja:.

0504220102/11 fo arna vɪlen ʃono xeljæ: ga:jegɭe ða:tla.

0504220102/12 ta:ri:ɣɟelɛrinne ða:tlarunna ʃo keʃti:ɭe ... tyrkmenista:nna
astära:xa:n nɪjæ: ʃfekɪʃɭer ʃfeɭeken ʃuloro catnaʃja:mmuʃduq kɪrasnovodesk mi.

0504220102/13 onnon beɭjæ:k ileri:k de bæna:dere i:ra:nuwɪn ø:ðynø ileri:çapdallara
a:ðervajdza:n tarafa derja:dan kæ:n kymyʃdefæ:ŋ catnaʃuʃki ya:muʃduq.

0504220102/14 jø:nø jetmɪʃ θeyθen jɪl yæ:ri kymyʃdefæ:ŋ rownægi o dʒæmbeden betər
aʃa:q.

0504220102/15 inni fuwa:t gərθø hi:ʃ ða:t.

0504220102/16 derja:di bir myddet. derja: da fuwa:t ena:ji ða:t jo:q a:w jo:q.

0504220102/17 keʃa:værzi: diʃθeŋ ðe ke: ʃiɖʒire ʃi jil ja:naq jaʁuun jaʁa:θa: bola:ja: joʁθom o do jo:q.

0504220102/18 iŋki væzʔi ɣani:matla ka:rmændle.

0504220102/19 dɛwʃetɪŋ ka:rmændleri ʃolθo ʃolo da:.

0504220102/20 onnon baʃʁa eða:fa buuta:da dera:mad jo:q.

0504220102/21 da:mɖa:ri:n ða vɪr eða:fa rownægi jo:q.

0504220102/22 jo:nø vɪr sa:le hæʃta:ddam mæ:ri aði:m paʁi:ruun mu:koθuunna ʃi mi:ɣuw... ʃuuni ða:d etdiʃe.

0504220102/23 bi de ke: tæ:ðe bæhrebærda:rije inni ʃuwa:t baruʁ baʃla:b bɔ:ræ:lle da:.

0504220102/24 veʃi: hæ:ðir kymɪʃdefæ: ena:ji vɪr ða:di jo:q da: kyllijetde. eddeji: ʃoni ehtema:læn istifa:d etjæ:llow towʃi:d bolja: hæ:ðir mæhdu:d.

0504220102/25 hɔwwɔ da: ʃo mu:ʁa:n meθeʃen æksʃeri jæ: jaɖulan ða:tlari jæ: bolunon ta:ri:ʁʃaθuunna kymɪʃdefæ:ŋ rownægi ɣa:muʃduq.

0504220102/26 muuni θeyθen jil ɣæ:ri ɣøððæ:ŋde ʃo:l juwoʃ juwoʃ ru: be zeva:l ʁa: egtesa:di ða:di.

Kaynak Kişi No: 0504220301

Kayıt Yeri: Hocanefes

Kayıt Yeri Kodu: 05042203

Kayıt tarihi: 24.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Emin KELTE

İkamet Yeri: Hocanefes

Doğum Yeri: Hocanefes

Doğum Tarihi: 1987

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Serbest

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kelte

Konu: Askerlik anıları

Babasının Adı: Annamuhammet

Annesinin Adı: Hesel

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Yolma

0504220301/1 a:χurūna deŋeŋ ŋuma:llam ajni: hodzonefeθ næ:džirek pæ:diyə:nin oloqo:lluwı ohom iŋki a:χurqi post məmbæ?e?a:b.

0504220301/2 gurumθa ja:laq jerde duum garanqi jer. ohom muuni næ:m edjæ: maŋŋi:ni tæ:vi:ð...

0504220301/3 gidjæ: a:χurūna ota:dan dyfyriq gajdja: buta:dan dyfyriq gidenə:q da:.

0504220301/4 ota:dan dyfyriq gajda:ja: inni kæ:de muunnan wurja:la kæ:de onnon wurja:la.

0504220301/5 ŋonnon a:χur məmbæ?e?a:bdan dyfyrma:ne durja: dzyφt dzyφt ha: pa:sda:rlari:...

0504220301/6 dyfyrjæ: ævvelki:ni dyfyrjæ: gajdja: bordzæk jeke.

0504220301/7 ola: ø:ði i:ðunnan ba:r a:χuri hemmeθini jikna:p geljæ:n oðol iŋki ævvælki pa:sda:ri hæ:ki a:χurqi postto ævvelki seri:ni dyfyriq geljæ:.

0504220301/8 olo do haj i:ðunnan jəri:p jəri:q geljæ:n.

0504220301/9 oθom pa:sda:rxα:na:N aθduna gelip xα:vær durdi.

0504220301/10 ohom bejllen pæ:diyə:nin iŋinnen ba:r a:χum bir θyry a:dam jəri:q geljæ:.

0504220301/11 kyllen hej næ:me buula næ:me buula næ:me βolup onnon æfsær neyæhban ajtdi hej buula doθri:N uθri dæ: ha: boluq geljæ:.

0504220301/12 bir ki nefer oθlollo tyfeŋli məkærden ŋuqan mosællæh næ:me ŋula dijdı.

0504220301/13 ŋaqur da ŋaqur gərθeŋ ði:l hemme postlori tærk ediq geljæ:lle.

0504220301/14 dzedid θerva:ð ha: hemmeθi... gorquq gelja:lla da:.

0504220301/15 gorqup postlori kyllen ej utonmaja:Nuð mi θið erkek dæ: mi eteŋjiððe ða:di jo:q mi dijp ŋeŋle ajtja:N aθlan kær edeno:q ŋulara xuda:j eyer ne.

0504220301/16 ŋonnon ohom ma:ra: dza:neŋi:ne pa:jya: særhæŋg bæga:ji: mi dæhmærde gelli ræ?i:se hefa:zæt.

0504220301/17 allahu ekber! jene jati:n pa:xi:rlardan turuðuq getirip.

0504220301/18 menæ: qaŋdum gitdim baruup o: parkiŋ iŋfine.

0504220301/19 ri:gi:ŋ i:ði ohom ri:gi: gelli dijdile.

0504220301/20 jonnon oklollo gynni:ðine de mosællæh edig gojduula.

0504220301/21 hejwere oklolori da gorquðja:di.

0504220301/22 o do næ:me i:manθuð ða: næ:me.

0504220301/23 ohom bir dæ:ne bordzæk ba:di bordzæki se'.

0504220301/24 do va: jek ba: bið barma:muððan ewi so bordzæyi næ:m edipdille
kyl[æn tæ:ti:] edipdille.

0504220301/25 tæ:ti:] edilennin deli:li so. so pa:diya:nuun meθelen sunnam ma:r
a:xi:m...

0504220301/26 hama:na so remeða:n a:xu:nuun øy ja:naq jerden tæ: fæfaqli dijmæ:jin
bendërin ðæ:riθi ja:naq jer fa:sula bir gifedzik o:bo va:.

0504220301/27 fæ:ra:ba:duun gyllysta:m milen xora:sa:n soma:li:n a:raluwi.

0504220301/28 berekel[la: jø:nø hajθa: merðu:t xora:sa:n soma:lije merðu:t... kela:la
anri:q gefja:n gyllyda:κ onnon θonro gyllyda:κdan na anri:q gefenðe bir isla:ma:va:t
dijæ:n gifedzik o:bo va:yir dekke puli:sra: va:di.

0504220301/29 so mu:ko do i:st ba:zresi: kaneks va:di hæ:ðir de pa:sga: etmæ:pdille sol
kaneks dijæ:.

0504220301/30 fson o sælma:n tumof fota:jda xudmat edjæ: tæ:dzi tumodzuun okli:...

0504220301/31 ota:laruun bir toþori kævi:ri: gumoq seyle tymmøk tymmøk guroq jer da:
ði:l da:κ guroq guroq da:κ.

0504220301/32 bir de ota:jda gojulluula bilja:n mi kimle þolja: kymøntfle þolja:.

0504220301/33 kyrt ota:laruun kyrdynnøn næ:.

0504220301/34 kyrdyssa:n i:lam kirma:nfa:n kyrdynnøn næ:.

0504220301/35 ji:ræ:ŋ kyrdynnøn fota:θuun kyrdy vilen fwi joqor vaqa jø:nø
færi:ma:n byznu:rt fi tarafi doræg. dilleri baþka dyrø.

0504220301/36 baþka dyrø dilleri va: aθlan a:dami:ðat dyfynmøja: o dile.

0504220301/37 tyrkmønø gijn nijæ:le tyrkmøniŋ ferefi va: o diliŋ ja:nna.

0504220301/38 janqi hwww bordzæyiŋ nyrryŋi.

0504220301/39 bordzæk tæ:ti:l þolli næ:me dijp tæ:ti:l þolli.

0504220301/40 oklollordon θo:ra:muðða tæ: bið varan caravaduumuðði.

0504220301/41 ø:ðyðø jø:nø ijmendirjæ: ha: a:dami.

0504220301/42 ola: bir oklon sejlæ:g gidjæ: dijp oklollo θonro gidjæ:di tirjey alja:lla
θirjey alja:lla ða:tdan so o:þodon gi:dze gidip ja: meθelen θi:kar alja:lla.

0504220301/43 bi ovlollon bi:ri fejlæ:k baranna fol ovlon ovvodon ovlom muşduka:
ø:ðý ðe.

0504220301/44 fota:da tirjeý alunja:nuun barja: øjýnø.

0504220301/45 iſſinne vir gijð ßolmoli. ola: bir defe varja:.

0504220301/46 tirjek de ø:ðyñ biljæ:ñ ki: jaman ða:t.

0504220301/47 sajtda bolja:qa:q sunnan ga:r ajni: fejlæ da:κ.

0504220301/48 tæ: baſaſa:g gajdja: dzeññel. dzunu:bfuula xu:zesta:ñſuula lap tirjek kæ:n
ſfekjæ: da:.

0504220301/49 folo fo ga:rda ki θovκov dzudami jo:q gajdarduula bir bæ:ſ alti
θa:nüdzag øj va: gifedzik ænti:ý o:ßo fonnon gelip tirjeý alja:lla.

0504220301/50 ohom næ:m edjæ:le tæ: geljæ:ñſæ:le el ajaqlari donja: θovκov dzudamu
jo:q da: gærmsi:ri: jerde.

0504220301/51 meθelen t̄irippo dijerdiſe o bolja:n jerimiðe.

0504220301/52 t̄irippo:N otovκunuuñ i:ðunna bir gifidzek otoq ba: takri:van iki sunja:laq
fonno gæ:ð va:.

0504220301/53 hæ:ki tanjerle va:duur gæ:ðle biljæ:ñ mi?

0504220301/54 eθenmæ:diñki de ba:.. folon meθelen yſdøm mi:ri dø:rtdøm mi:ri ja:laq
gifedzik damag guððuurulja:n oloqo:n ði:gle va a:ſpæzxa:na:N iſſinne.

0504220301/55 ſono θuw gujug gojja:lla gæ:ði guððuurug gojja:lla anurdañ heleñde
θovκuqdan o:do elin tutonda: deſib barja: barmaqlani biljæ:m molθon.

0504220301/56 guðκun θuwo gi:reñde o ovwu ßolja:.

0504220301/57 ajaqlarũ θoqja:lla di:ye de nahar biſirjæ:llæ: getirip.

0504220301/58 ajaqlarũnu da θoqja:lla eſſerini de θoqja:lla.

0504220301/59 fejderdiſe jæ:ni: tirjen ſydzzyrek ða:di ba:.

Kaynak Kişi No: 0504220302

Kayıt Yeri: Hocanefes

Kayıt Yeri Kodu: 05042203

Kayıt tarihi: 08.01.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Gurbanbaht KEMİ

İkamet Yeri: Hocanefes

Doğum Yeri: Çapaklı

Doğum Tarihi: 1965

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kem

Konu: Yemek tarifleri

Babasının Adı: Nazar

Annesinin Adı: Fatma

Annesinin Soy: Yomut

0504220302/1 şekdirmæ:ni bişirdzek bolθon ævvel ja:κuni kujmoli.

0504220302/2 ja:κunĩ gwdzɔ jaqmali etinĩ ða:duɔni gwdzɔ juwmoli.

0504220302/3 ohom ja:κunĩ gdwĩ jaqur etin atur oθom bir emeræ:k ba:r a:χuri: gdwɔrmali gdwĩ gwdartmali.

0504220302/4 bir eme gwdaranna oθom θokonni kujmoli.

0504220302/5 θokonun gwdariq geljæ:kæ: on rofuni gujmoli.

0504220302/6 iʃine ø:ðyɔ ba:r a:χuri:m burdzuni na:rda:nuni o ða:tlari eða:falandurɔaq bolθon takama yetirdzek bolθon ø:ðyɔ guja:mali o ða:tlaru da.

0504220302/7 i:ðunna etin mile gajna:r bişer oθom tawi:ɲi ba:r a:χuri:m gujɔzoq bolθon guja:ma:li ŋonno.

0504220302/8 θuwuni ba:r a:χuri:m kæ:n ðolθa: şepbik bolja: a:ð bolθo di:ri bolja:.

0504220302/9 ol tawi:ni gujondon θonro umtuɔa:n ediq gøθøɲ dø bolja:.

0504220302/10 iʃine kepbirin θoqmoli. ʃi kepbir ba:r a:χuri: giʃarja: mũ bejlæ:k kepbir giʃarmaθa: naharun ba:r a:χuri:m bir meðenne bolja:.

0504220302/11 ne di:ri bolja: ne şepbik bolja: kepbirin gi:ʃarθa onno naharun durfuno şepbik.

0504220302/12 θuwunĩ ba:r a:χuri:m kæ:n ɔwɔdon nahar eʃɔzek bolθon bir meðenn etme[i].

0504220302/13 ja:ʁu:n da va:r a:χuri: navati:jjɑ:ʁ ʁolθo θuwũq ja:ʁ viʎe gatufʁɑ:q
bolθo ɔwɔdɔm molja: jildurɔwuq bolja:.

0504220302/14 ævvel etini ɔwdɔ ʁokom milɛn ɔwɔardur rof bilɛn ɔwɔardur
ɔwdɔ ɔwurmoli.

0504220302/15 oni ʃala ʃulo eθθɛŋ o na:lija:q.

0504220302/16 ʃo dʒyrøʎ ol ohom du:ðuni na va:r a:χuri:m ʃol θuwuni ða:du:ni gujondo
edeŋðe du:ðuni ʃonno gujθon do bolja:.

0504220302/17 bir tofor a:dam haggajɛ gajna:nna da gujup du: ævvel ʎe gujup du:.

0504220302/18 eti viʎe bilɛ ɔwɔrɔnnɔ o ða:t ø:ð eljɛde.

0504220302/19 ohom ma:r a:χuri θuwuno kæ:di de oqloθon bolja:.

0504220302/20 kæ:di:nɛ ne tuwi:ni gujdʒoq bolonðo ʃuqara:mali.

0504220302/21 o do θonro et bilɛn yθynnø ʁojup o do vir hurũʃ.

0504220302/22 θyðmø dø va:r a:χuri:m biʃirðɛk bolθon θuwun atarmali θuwuni
kujmoli θuwun ɟajna:nna tuwũθini gujup θyðmøʎi.

0504220302/23 tuwũθiniŋ de iʃine vir emedʒik a:viʎejmu:dʒwɛ gujmoli ja:ɛdʒa:ð
gujmoli.

0504220302/24 ohom o θyðmø dø ɔwɔdɔm molja:.

0504220302/25 ne di:r etmelɛ ne ʃɛpbiʎ etmelɛ.

0504220302/26 ø:ð eljɛdæ:ki ða:t. onnon no ʃala mulo va:r a:χi aj damaq ʁolθo bolja:
da ijmæ:ne vir ða:t ʁolθo bolja: da: diʒip oni bir jø:nø ɛa:ðana θoqa:qa da ʃuqarmali
ʎæ:.

0504220302/27 oni ba:r a:χuri:m bir ɔwdɔ etmelɛ takama getirmelɛ.

0504220302/28 ijðɛk a:dam mir dʒa:nina aʃ ʁolmoli.

0504220302/29 mæ:deθ aχurli va: mæ:deθi ɔwɔu va: her dʒire damaq ijjæ:m ma:.

0504220302/30 θɛn ɔwi damaɤa ɛwɛnθɛŋ ɔwi damaɤi ijθɛŋ ɔwi ɛaða:lari ijθɛŋ ijip
de ʁolono:q.

0504220302/31 ævvel ʃo ɔwi ða:di ijmæ:ni ɛwɛnθɛŋ jɛnɛ de muɔda:m ʃo ɔwi edip
ijeθiŋ ŋɛʎæ:.

0504220302/32 ø:ðymæ: ʃo hill edib biʃirjæ:rin ʃoni ða:ja:la:m ða jo:q haθap da edemo:q
baʃarθam.

0504220302/33 onnon næ:me gatwɤi ja:nu:na nahari ʃɛkdirme ijθɛŋ ja:nu:na θyðmø
ʁolθun ʃɛkdirme ʁolθun gatwɛ molmoli θevði:ŋ molmoli nu:ʃa:va:n molmoli ʃi ða:tan
molmoli.

0504220302/34 ohom ø:ðyñðøn nø bi ða:tlan ø:nθæ: ø:ðyñ... θyjdyn ġowdʒo ɢajnatmali biʃirmeli baθurmalı θowutmalı.

0504220302/35 ø:ð elinjæ:ki ða:t bir tofor va:r a:χuri θyjdı biʃirjæ: ɢaðɤullajın baθurja:.

0504220302/36 bi:r hōwla:p ø:ði turʃi:p jaχʃa:lla vir yyn ġojma:qa:n ø:ði jaχʃa:lun iʃinne turʃijja:.

0504220302/37 oni onja:laɤ etmeli læ:.

0504220302/38 ɢowdʒo biʃirip muɤa:jiɤdʒ edip oni baθurup fejtmeɤi.

0504220302/39 ol ne juwom molor ne turʃu βolor ol va:r a:χuri:m yʃ dōrt yynø ʃfeker iʃθe βolor jaχʃa:lla ɤojθon.

0504220302/40 bir tofor a:dam onja:laɤ edeno:q jø:nø økdøæ:y edip yθynø ða:d ørtyp oni o: hōwɤduɤ turʃuduɤ ða:ɤla:p ʃindʒir edjæ:.

0504220302/41 hōwa:ji: ba:r a:χuri:m ða:di ða:ɤlaja:.

0504220302/42 em ja:laɤ tutono:q.

0504220302/43 ʃa:jun ða ja:nnam ma:r a:χuri:m keræ:ŋ bolθo pejni:riŋ bolθo bolja:.

0504220302/44 ʃi ða:tlan bolθo bolja:.. bir tofor a:dam ho:ð ð ijib bōæ:.

0504220302/45 bir tofor a:dam piθθe ð ijib bōæ: manuð ð ijib bōæ:.

0504220302/46 bir tofor a:dam θevði: yilen pejni:riŋ ø:ðyni d ijib bōæ:.

0504220302/47 biðin ma:l ɤara:muð ða:duumuð ba:.

0504220302/48 ø:ðymið pejni:r de ø:ðymiððen ø:ndørib bilja:ɤ ja:ɤ da ø:ðymiððen ø:ndørib bilja:ɤ ɢatuɤ da θyjt dō jøɤurt do hemme ða:t ø:ðymiððe ba:.

0504220302/49 ha:laja:n ʃo ða:tlardan ijiv iʃʃæ: ha:lamaja:n na gidip ba:ðaruɤ ða:duɤnnan aliɤ ɢetirjæ:.

0504220302/50 ø:ð elinjæ:ki ða:t herkim ha:la:nūni ijjæ: ʃo dzyrø.

0504220302/51 etiŋ ðe ɢawurɤɤaɤ βolθon etiŋ ðe ɢowdʒo juwɤoli.

0504220302/52 du:ðulfereve yilen juwθon beter ɢowɤi. mikro:plori øljæ:.

0504220302/53 ɢowdʒ edip juwup θuwɤaɤaðuɤni θarɤuri:p ja:ɤuɤ jaɤi:ɤɤuɤ ɢowurmalı.

0504220302/54 muɤi ɤæ:ðin aʃa:ɤuɤni he:ɤ ɤalduɤrup hōwɤduɤ d oni ba:r a:χuri:m ʃalaθuɤ miʃʃæ: diʃip de onja:laɤ da ɢowurmalı læ:.

0504220302/55 ɤæ:ðin aʃa:ɤi ne va:r a:χuri:m defæ:k bolθun ne aʃa:q bolθun bir meðenneræ:y edip hōwɤɤma:ndʒaɤ muɤi ɢowuraruθuɤ.

0504220302/56 etiŋ ɤuðariɤ ɤelja:qa da θoɤonni ɤujorθuɤ roɤuɤi ɤujorθuɤ ɢowdʒo.

0504220302/57 Գաճարաբժշակ ԳՈՎԱՐԱՐԹԱՆ ԲԱՐՃԱԿԱԾ ՆԱՐԴԱՆԺՍԱԿ ԸՍՅՍ ՕԽՈՄ
ՄՈՆՈ ԲԻՐ ԿԱԶԵ յԱԼԱԿ ԹԱՎ ԿՍՅՍ ՕԽՈՄ ԱՖԱԿՐԱԿ ԴԵԿԵՆԴԵ ՅԺ ԹԱՎԻ ԲԼԵՆԺԿԻ
ՄԱԼԳԱԼԼԱԲԺՍԱԿ ԲԻՏԵՆԻ ԿԵՎԱՍ յԱՆԺԱԿ.

0504220302/58 ծալլամալի լա: ծարի: ԲԵՄԵԼԻ լա:.

0504220302/59 ԵՏԵՆ ծա: ԺԱՆԻ ԳՈՎԺՆ ՎԻՐ ԻՅԵՐ յԱՆԱԿ ԵՄԵԼԻ.

0504220302/60 ԿԵՖԻՐ ԴԱՖԱԿ ԺԱ ԺԱԿԼԱՆԺԱ ՄԱՆԻ ՆԱ յԱԿԱՆԻ յԱԿԱՍ ԳՈՎԺՆ ԵԺԻՍ ԺԱԶՆԻ
ԺԱԿԼԱՄԱԼԻ.

0504220302/61 ԱՎՎԵԼ ԺԱ: ԺԱՆԻ ՄԱՐ Ա: ԽԱՐԻՄ ԲԻՐ ԿԻ ԹԱԵԻ ԵՎԻՆԴԱԿ ԲԵՐԻԿ ԳՈՅԹՈՆ ԺԱ: ԺԱՆԻ
ԳՈՎԺՆ ԻՅԵ ԳՈՎԻ.

0504220302/62 ԳՈՎԺՆ ԵԺԻՍ ԺԱԿԼԱՄԱԼԻ.

0504220302/63 ծալլամալի լա: ԽՈՎՈՅԻ: ԲԱՐ Ա: ԽԱՐԻ: ՅԵՄ ԵՄԵԼԻ լա:.

Kaynak Kişi No: 0504220801

Kayıt Yeri: Gamişli

Kayıt Yeri Kodu: 05042208

Kayıt tarihi: 08.01.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Allahgulu FELLAHNEJAD

İkamet Yeri: Gamişli

Doğum Yeri: Gamişli

Doğum Tarihi: 1963

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Çiftçi

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Yolma

Konu: Hayvancılık ve çiftçilik

Babasının Adı: Tuvak

Annesinin Adı: Aşırgül

Annesinin Soy: Yomut-Haşman

0504220801/1 ma:lda:rtʃuɫuq dijljæ:n kæ:θi:vi kə:nədən a:damlara vir uli i:ʃ
βolupdur ula:jta da tyrkmən i:lɑ:tuna.

0504220801/2 gadi:m ðama:ĩlarda jerle ekilmæ:nθeŋ tajxa:ntʃuɫuq edilæ:nθeŋ
kəpləntʃ ma:l vilen yθθynnə geðip ulonũlup ŋonnon ø:njæ:n ø:nymlərni ma:la
hajurlanup ma:lun yθθynnən pejdɑ:lanja:nmiʃdikle.

0504220801/3 on θeggiðlændzi aθurlardan θonro demir deθyæ: tekni:k øwø yelip
tærektyr bejləki dem deθyæ:ler døræ:p onnom mejlæ:k ohom jer dijljæ:n ðɑ:tlari
tajxa:ntʃuɫa øwyrma:ye ʃemelenipdille.

0504220801/4 ma:lda:rtʃuɫuq kəpləntʃ ʃarwada:r milletiŋ a:raθunna rəwa:ʃ bolonθon
ʃøljerlerde geðmeyine θeveb bolupduɫla.

0504220801/5 ʃo ʃølyŋ de ø:ð a:buhəwa:θuna yøræ: ø:ð ɟuðɟuɫna yøræ: θəwũɟuɫna
yøræ: ø:ðlərnə ɟa:vax øj eyim maf eʃik ʃo ðɑ:tlari ø:ð ma:lun yθθynnən dərødyp
ullonup fejdip ja:ʃa:ɟ ɟajduɫduɫla.

0504220801/6 meθa:l yʃi:n deriθinnen yʃmøk θyjdynnən ja:ɟuɫnan ɟatuq kere
jyŋynnən keʃedir ɟəttymə a:ɟəjyn eʃiyi kəpləntʃ ðɑ:tlara fejdip hajurlanup gelip
θonrolor ol ɟojuɫlon ol ma:llan θuɟurduɫ ɟojuɫduɫ baʃɟa dʒanawarlan yθθynnən bir
eme ja: ɟəwrə ta:jdən olori kiʃiɾæ:ɟ ɟəryp bir ɟa:llarũna ðɑ:tlar ɟatuʃduɫup olori
toɟmuni yjtyðdilip bir eme øwriɫpdir.

0504220801/7 ŋonluq bilən on noɟuðlondzi aθurda jiyrimlændzi aθurda m:lda:rtʃuɫuq
ula:jta tyrkmənleŋ a:raθunna uluɟ bir i:ʃ kæ:θi:p ma:li va:ra:da:mi:ni bir ba:j a:dam
bey a:dam tani:p ʃindzire θi:laɟli hormotli bir ʃøɾəkli ha:niwa:da tani:ɟ ɟajduɫupdur.

0504220801/8 emma ma:li bi durmuʃlɔdo bi teknoloji vilen bi θenet bilən bi
tajxa:ntʃuɫlar vilen ullonulja:n ðɑ:tlari ɟərøŋdø kəpləntʃ jerleri θyryp ekip
ekera:ntʃuɫuɟ øwyrp ma:llan jerini ɟa:vap olon jywyrdini a:ðalduɫup olordon ediljæ:n
tebi:xi hajurlanulja:n ðɑ:tlari ɟøð øjynə tutulma:ni meθnu:ʔi: bir entek ðɑ:tlari jerlere
ullonup ŋonluq bilən fejdip gelinjæ:n dəwir bolup du:.

0504220801/9 meθa:l yʃi:n biðin ø:ð ɟa:qamuð jyð jil munnon əwal ma:llimiʃdik fejdip
geljæ:mmiʃdik.

0504220801/10 i:ðuɫnan biðin ata:muðɑ neθilbe neθil fejdip a:ɟup fejdip ma:l geljæ:n.

0504220801/11 ø:ðymið βolθoq ɟurq jil væ:ri ʃin i:ðuɫna.

0504220801/12 ma:li inniki durmuʃdo ne on θyjt ja:ɟuɫnan pejdɑ:lanja ne on
deriθinnen.

0504220801/13 kōp jerl̥eri:k ækidilip ŋl̥ər oni ɟaj̥ɪʃ edilip ol ɟaj̥ɪʃdan k̥ewiʃ tikiɫip ki:p tikiɫip j̥æ: onnon bir eʃikl̥er tikiɫip k̥æ:n ða:tlara hajurlanja:n ða:tlari inni uθθuʃa:dalanmaja:la.

0504220801/14 j̥y̥ny dijθeŋ ʃu mahal hi:tʃ ða:da geʃʃeno:q ejeθi yo:q.

0504220801/15 biɫmej̥æ:n k̥æ:rha:naθi jo:q.

0504220801/16 biɫemo:q durmuʃ on̥i θ̊oʃono:q ʃyndzyr̥æ:k. j̥y̥nyynn̄on ketʃ edil̥erdi.

0504220801/17 keʃʃe dijiɫj̥æ:n ða:t inni edil̥eno:q.

0504220801/18 ba: da ʃolθo ajrwlja:.

0504220801/19 ha:lũ ha:lʃa dijθeŋ i:r ðama:n eɫle k̊opl̥ɔŋʃ eʃʃeri maʃkaɫalara uli bir keθp i:ʃʃolup onnon hem tutluq dijen ja:naq hem θatluq dijen ja:naq doqmolor doqij̥ɪlup bir entek ða:tlar hajurlanup ʃej̥dip ɟaj̥duɫan d̊ewir̥leri a:radan ajrup baʃka ða:tlari ʃolon jerine tikdiɫe ekdiɫe.

0504220801/20 meθa:l yʃi:n bir ɟoj̥nuŋ j̥y̥ni ʃuma:t yʃ j̥y̥ð ʃon hardʒu ʃolja:r ʃon emma:nuɫnan ʃoni ɟurqup alɟaɟ ʃolθon.

0504220801/21 emma: ba:ðarda ɟetirip θaɟɟɟaɟ ʃolθon yʃ j̥y̥ð tym̄on̊ geʃʃeno:q.

0504220801/22 jerine pa:muuq dija:ɫle pa:muuN ɟorθ̊eŋ kiɫu:θi θeggið m̄y̆ŋ tym̄on o:m m̄y̆ŋ tym̄on.

0504220801/23 ʃoni ʃej̥dip hajurlanja:lla ol keʃʃij̥jeti bolmoθo do.

0504220801/24 janq aj̥duʃum ja:naq zenetik ta:jd̊an bir muuɟda:r ɟwriɫenθeŋ teknoloji de ɟwe ɟelenθeŋ hem ma:llan ɟa:n y̆t̊y̆ɫipdir dewre ɟor̊æ: a:buh̄ow̄o: ɟor̊æ: mantaka: ɟor̊æ: ɟa:jumluuq ol m̄æhk̊æ:mɫik ŋki d̊ɟuɟdamuɫluuq olordo jo:q.

0504220801/25 ol ij̥mit ol tebi:ki: m̄æhsu:l ol ot ja:ðuna ɟy̆j̆dyn̄o ɟuʃuna bolja:n ða:tl̊a da jo:q marta dijp ɟoj̥ulja:n ða:tl̊a k̊opl̥ɔŋʃ bir jeriŋ peθ jeri ʃo:r jeri ðej̥iʃ jerl̥eri ʃolja: da:.

0504220801/26 onnon no ø:nym ø:n̄onoq.

0504220801/27 ɟow̄ɪ jerl̥er de ekil̊æ: ekip de ol orulja:.

0504220801/28 ol ekil̊en jerl̥ere de kyt dija: bej̥leki dija: ø:nym̄l̊ər berilip d̊okym ø:nym̄l̊ərini berilip olo d̊o ø:ði ʃuɟja:.

0504220801/29 ol tebi:ki: ol olɟani:k ha:latluuqdan ʃuɟja:.

0504220801/30 ʃej̥dip ma:lla:rl̊an weðij̥etini ŋki durmuʃlordon a:ɟdardula.

0504220801/31 ma:l niʃeme j̥il̊ v̄æ:ri ʃo durʃi ø:ði mehn̄et. hajri jo:q ðæh̄meti ø:ðy̆nn̄on kōp.

0504220801/32 ba:ðarda ɟij̥mati da ol ʃʃend̄a:n d̊æ:l̊.

0504220801/33 ðæhmeti de kœplœntʃ kæ:n.

0504220801/34 baʃka ða:tla vi:en denjæ:ŋde pejdɑ:θɑ: jo:q dereʝin ne tafano:q.

0504220801/35 ʃyndʒyrœ dewirler ʃyndʒyrœ ðama:llar vi:en ɣwɛ geljæ: ʃi kæ:θi:ple.

0504220801/36 bejle vir œwœl gelʃmiʃi bir jakti bir kœp a:damlaru:n ru:ðʝæ:rin œnʃukœni
ajla:n ma:l ʃi.

0504220801/37 ʃejdip bir enteyi toj tutupdu:r œj θalu:pdu:r durmuʃo ʃu:qupdu:r ʃu:nnan
œ:nym œ:ndœrip.

0504220801/38 cuðudu:r jɣŋdyr θyjt ja:œdu:r etdir ʃindʒire pejdɑ:larɨ ʃu:lardan gœɣɨlip.

0504220801/39 inni:ler bi ja:ʃa:q geljæ:ll̩er de bi uloliq geljæ:ll̩er de ʃol ma:lɑ:rlan
œjlœrynnœ œ:nyp œθjæ:n œkul cujðlar da bi ða:tla vi:en ʃœwqu da jo:q.

0504220801/40 gœryp du: pejdɑ:θɨ θɑ jo:q a:jendœθɨ θe garanqi. gi:rdedʒi bolma:nθan
i:ðu:na da dyʃylœno:q.

0504220801/41 ʃejle bir cawɨ keθiple a:damu:n bir œ:ðy vi:en hemra:βoluɣ cɑjdan
ðɑ:tlari jiti:rib barja:lla a:radan ʃu:qaru:p jiti:meθæ: jiti:með jœ:nœ θɑ:ni θɑ:ka:ðʒi a:ðalu:p
be:lli bir keθib bolma:ni a:radan ʃu:quw barja: da:.

Kaynak Kişi No: 0504220802

Kayıt Yeri: Gamişli

Kayıt Yeri Kodu: 05042208

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Emin FELLAHNEJAD

İkamet Yeri: Gamişli

Doğum Yeri: Gamişli

Doğum Tarihi: 1990

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Öğrenci

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Yolma

Konu: Aile şeceresini bulmak amaçlı yaptığı bir araştırma gezisi

Babasının Adı: Allaguli

Annesinin Adı: -

Annesinin Soyadı: Yomut

0504220802/1 bið kymyşdefe yilen benneriñ a:raθunna hodzonefeθ o:βa:n

capdaluñna gæ:mişl ɔ:βo dija:lle afa:q tarafunna.

0504220802/2 şedgere ya:rada ola: bir seri: jani jyk ækitja:dik joqorı baqa: gu:şfa:na
bejlæ:k nejfa:bu:ra ða:da kæ:de torbætedza:ma:...

0504220802/3 θa:man ækitja:dik da:.

0504220802/4 ohom bi θediñ capdaluñnan ileri:klijn ða:t gitja: bir jo:l gitja: yş
o:βa: yarja: şo.

0504220802/5 bi:ri jolmo θa:lija:n şon.

0504220802/6 ohom bi i:rræ:k dæ:dem gyrryñ merertdi da:.

0504220802/7 biðin anri:muð şo jolmo θalija:n jolmo xanda:n şota:lari:q wurja:.

0504220802/8 bið şota:lardan gøşuğ çajdan fala:n pytyk dişip.

0504220802/9 bir wurşluw şolupdur da:wa: bolupdur şono yarja: dişip.

0504220802/10 ø:ðym şono her gidemiðde şejlæ:ni gøððæ:g ça:lardum ða: bir mu:ko
şuta:ka: gelerin θo:ra:ruñ aj garrula ya:dur bilja:n ba:dur meθelen.

0504220802/11 dæ:dem bilja:.. şuma:t dæ:dem ełli væ:ş ja:şunna.

0504220802/12 gyrryñ merja:n mu:kolori meθelen ełli ja:ş meðenneθinnedi.

0504220802/13 ohom dæ:dem bilja: pæs ota:da da bir bilja:lla ba:dur dişip şa:jad da
ja:duñnan şuqaram molθun nişip ø:ðym şi fikr etja:tdim da:.

0504220802/14 bi de ohom øtøn jil tomuθ a:çala: bir kylu:b ba: isterjo sæhra: dişip.

0504220802/15 muñna da tyrkmøn ajdum kæ:n hejwere başı ða:t.

0504220802/16 beter arşı:vi çævi: da:.. şono ajdum alma:na yardum.

0504220802/17 bi de ya:r a:xuri:m şanθumdan ba:xlumuşduq.

0504220802/18 ohom jø:nø şuma:raθun çluw çajtdum.

0504220802/19 inniki yaramd ohom ðeñ urup bardum da:.

0504220802/20 ohom çajra:qlijn kemerbendi:den şuquw çajdzaq bolomdo suura:
a:çala: jetdik.

0504220802/21 ohom men ajtdum jøry dişdim.

0504220802/22 ja:nuñda da pesæræmu:m ma:tdi şi æla:gi:lan yi:ri.

0504220802/23 men ajtdum jory jolmo θa:lija:na yidejl̥i l̥jdim.
 0504220802/24 aj futa:g gellik men ajtdum daf jo:l lo dæ: dijd̥im. ohom bardum.
 0504220802/25 bir k̥ yf̥ neferden θo:roɖum o:βa:N oloqo:ni kim uma:m d̥umkoθi kim.
 0504220802/26 uma:m d̥umko oloqo:rra:q bolja: bilja:rra:κ a:dam molja: da: mæ:mu:l̥æn.
 0504220802/27 inni buma:da: o ha:l̥æt̥den ajrwulupdur.
 0504220802/28 her kim d̥ew̥lete jaqi:m molθo so porum molja: da: uma:m d̥umko βolja:.
 0504220802/29 onno dijd̥i umam d̥umko bir ja:fanra:κ a:dam dijd̥i.
 0504220802/30 θeŋ ajtja:n ða:duw̥ni feri:f a:χu:n bil̥er dijd̥i.
 0504220802/31 pala:n jerde mef̥d̥zi:diŋ ja:nd̥zak̥að̥umnadur øj̥y dijd̥i.
 0504220802/32 men ne feri:f a:χu:nun ja:nna baram̃da ohom fy yrr̥yŋl̥eri yerd̥i.
 0504220802/33 biððe yir fedzere ya:tdi dijd̥i. bi fedzere jitdi dijd̥i.

Kaynak Kişi No: 0505110901

Kayıt Yeri: Yolma Sliyan

Kayıt Yeri Kodu: 05051109

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Muhammet Berdi Ahun
 YOLMA

İkamet Yeri: Yolma Saliyan

Doğum Yeri: Yolma Saliyan

Doğum Tarihi: 1930

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Din hocalığı

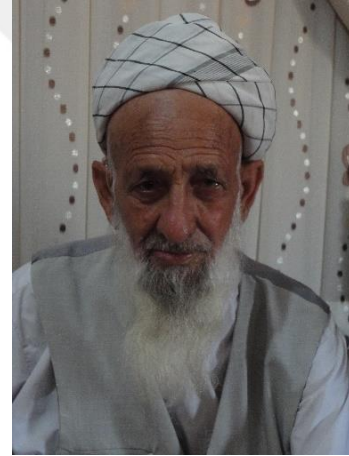
Mesleği: Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça ve Arapça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Yolma

Konu: Çocukluk dönemi



Babasının Adı: Anna Hacı

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut

0505110901/1 buta:da oðol biðin anurlamuð her gajθi bir jerde ma:lda:r.

0505110901/2 bi:ri gojun maqub bi:rine yidipdir.

0505110901/3 bi:ri bajtal baqup bi:rine yi:ripdir.

0505110901/4 bi:ri jene yir ða:t bolub bi:rine gidipdir.

0505110901/5 o mahallarda da:ni gøfjlyæ:nmişdik. hama:na gajrada hi:wadan puxordon a:ða:t a:ra gelip gyyøn jaqaθuna gelinjæ:nmişdik.

0505110901/6 oθom jene θonro gøfgyg gidiljæ:nmişdik.

0505110901/7 jydzyrø geðilip jørylipdir oðol.

0505110901/8 muñja:laq bir jerde merkeð tutup dza:j tutup o dzyrø ða:t jo:q. men ne næ:me men ne yir θiðin anur ja:nuwuðða:qi da:.

0505110901/9 meñ ne tñenda:n biljæ:n ða:dum jo:ʁ onnon.

0505110901/10 a:χurda futa:da gæ:luup her kim jwǽrd edinipdir.

0505110901/11 bið ɒwɒl fy ilerde yir gofja:n nɪjæ:n ba:ka ya: ʃon gajra jyðynnø boðuqðo bir ta:muwuð ya: biðin ɒwɒl jwǽrdɛmið.

0505110901/12 muñnan takri:ven θeyθen jil ɒwɒl jwǽrdimið ʃo.

0505110901/13 men ʃola:da alti jedi ja:ʃumða.

0505110901/14 ʃonno alti jedi ja:ʃumdaqa:q men gi:dze bi:ri bir ja:l verejin ja:ruu ɯrja:l verejin garaθuwdon θuw getirθeñ dijiv i:veripdir elime yir ða:t berip.

0505110901/15 gidipdirin ʃono ʃo bir ja:li alɟaaq ʃolup nevθeɟzenmişdik ha: ɒwwɒl la.

0505110901/16 ʃonnon i:ðuundan barup ʃo a:damlan bi:ri getiripdir.

0505110901/17 gi:dze oturja:llaruun na: øjdø.

0505110901/18 Jonnon thonro bi:ſurwa:na goſſyb ħarduula. bið buta:da næ:me dijæ: alapɖar dijæ: jene yir ða:t dijæ: bi:ka:r dijæ: ſo va:di.

0505110901/19 θolta:n bir ða:t ba:di ſo gelli... najip θolta:n nijæ:di mi næ:m mi.

0505110901/20 ſo yelip o:βa:ni ðo:rla:p bi:ka:r ækiderdi.

0505110901/21 i:ſederdi hatda bedɖerderdi.

0505110901/22 her kim joxθo da:ni no:β ækiderdi.

0505110901/23 etmeθeŋ de ø:ðlœri ðo:rla:v ækiderdi.

0505110901/24 onnon oθom bið bi:ſurwa:nda ſuta:dan boðuq ta:mlardan bi:ſurwa:na gaſſub ħarduq.

0505110901/25 men ſola:da bi:ſurwa:na goſſyb ħarũlanna θeggið dogguð ja:ſda βolmoli.

0505110901/26 meŋ jilum jilqi.

0505110901/27 men ſuwa:t θeyθen jedi ja:ſumda.

Kaynak Kiſi No: 0505120301

Kayıt Yeri: Akdegiſ Ulya

Kayıt Yeri Kodu: 05051203

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kiſinin

Adı ve Soyadı: Halbaht (Mayaece)

SÜLEYMANİ

İkamet Yeri: Akdegiſ

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1955

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı



Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Garincik

Konu: Gençlik dönemi anıları, kızının tahsili

Babasının Adı: Gulcan Hacı

Annesinin Adı: Annataç

Annesinin Soy: Yomut

0505120301/1 hõwwõ hof gelipdirθiŋ. ɔwwu mi θak ama:ŋ ɲellŋ mi?

0505120301/2 køk my geðen jerleŋ? curkun mi gelniŋ daki ɔwi mi?

0505120301/3 bolja: beyennim. beter beyennim geleniŋe.

0505120301/4 hõwwõ bojdoɟlom miŋen ara:ð aŋtda bæ:f ɣyn aŋt geðertdik.

0505120301/5 o: ja:dama:n geðertdik.

0505120301/6 næ:nemið dæ:demið ðe geðjæ:ŋ dijmertdi biðe.

0505120301/7 curva:lluqda da jedi ɣyn aŋt geðertdik.

0505120301/8 biðŋ ɣwimiðe ɣeŋjæ:n a:dam jo:qdi.

0505120301/9 gi:ðqa:q hejwere hof getfirdik.

0505120301/10 bir ɣewniðde deyen a:dam molmodi.

0505120301/11 hem de doqmo doqujorɟuq næ:me.

0505120301/12 we[æ:jetæ: oqi:maduq.

0505120301/13 oθom jø:nø ø:ðymið hof getfirib bõrærtdik dæ:.

0505120301/14 gi:dze dzyjdzyviŋdi ojna:rɟuq gi:dzæ:ŋ bir waxtuuna ɟelli.

0505120301/15 yjfyß yjfyß a:j terek gyn terey ojna:rɟuq.

0505120301/16 biðŋ ø:ð etjæ:n i:ɟimið.

0505120301/17 oθom bið ulolja:nfa:q gelin molja:nfa:q biðe næ: to: dijen a:dam jo:q.

0505120301/18 hõwwõ ø:ðymið gi:ðqa:q hejwere hof getfirdik.

0505120301/19 bi eḏḑekemiṅ oḅli kymmōtde oqijja:di.

0505120301/20 oḥom alma:na meni ǵewiḷḷi ḅolli.

0505120301/21 oḥom jonnon fejlæ:llejim molup a:qdeyiḑe gelin bolluq.

0505120301/22 neḥi:b ḥolup gelim molup gellik a:qdeyiḑe.

0505120301/23 aj a:qdeyiḑ de ḡw ḡḅo jō:nō jāḥēr ja:laḡa: dæ: jō:nō onno ḑo ḡwuu ḑa:.

0505120301/24 ǵwrenḥeṅ ḡw ḡḅo da: o ḑo ḥōwwō ḥæ:ket o:ḅo da: jāḥer ja:laḡ gi:qḥi:q ḑa:t jo:q.

0505120301/25 gi:ḑuumi ḥōwæ:ḥ edip oqutdum.

0505120301/26 ø:ḑym bi:ḥōwōt dijdin gi:ḑuum ḥōwōtli ḅolḥun nijdin.

0505120301/27 ø:ḑym a:dami:m ølōnne jaḑup da yilmedim boḑup ḑo yilmedim.

0505120301/28 jonno ø:ḑymø ø:ḑym næ:rahat bollum.

0505120301/29 a:dami:m øḷḷi. on jedi ja:fuumḑa gelin mollum jiyrim yḥ ja:fda da a:dami:m øḷḷi.

0505120301/30 baḑuma i:f yelḷi.

0505120301/31 oḥom bi gi:ḑuumi ø:ḑym ø:ḑ bi:ḥōwōtluxum jerine gi:ḑuumi oqutdum.

0505120301/32 ævvel oṅ k oqutdum.

0505120301/33 ḥōnro ḑa:ni a:ḑa:t da:nuḑyæ: ǵeḑdi.

0505120301/34 muuṅ ṅa a:ḑa:t da:nuḑyæ:de de dō:rt jil oqutdum.

0505120301/35 onnon ḥōnro ḑo ø:ḑi dyktōr ḅolli ḥuda:j taḡa:la: manlajina jaḑup.

0505120301/36 ma:ma:ji: dyktōr ḅolli.

0505120301/37 oḅlon alja: ø:ḑi baḡja: ḥōwwō fejdip.

0505120301/38 kōp fykyr ḥuda:jdan ura:ḑi:.

0505120301/39 gi:ḑi ḅolli inni oḅli ḅolli.

0505120301/40 bir mijeḥḥer øjō jetirdi ḥuda:j taḡa:la:.

0505120301/41 kæn ne doka: etdim doka:mdan na qəbu:l bolli huda:j... ura:ði:.

Kaynak Kişi No: 0505220201

Kayıt Yeri: Kürt

Kayıt Yeri Kodu: 05052202

Kayıt tarihi: 19.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Annabibi HASAN KASIMİ

İkamet Yeri: Kürt

Doğum Yeri: Memmetanlık köyü

Doğum Tarihi: 1971

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık

Konu: Kürt köyüne gelin olarak gelişi

Babasının Adı: Tağan Ahun

Annesinin Adı: Abadan

Annesinin Soy: Yomut-Eymir

0505220201/1 janq aja:l loxonum dyfdy da:.

0505220201/2 fo θa:ra: dyfdi. θa:ra:dan θonro manq varduula gudoluxa.

0505220201/3 gudoluxa varanna bir eme də:dem aj jo:q bir øjə iki gijð bolmoja: bir gijð berdžek dijdı bolor fo dijdı.

0505220201/4 ohom bi:ri bolor dijdı paçi:r.

0505220201/5 ohom θa:ra: da meñ ja:numa gelđı de dijdı na:raχat bolup a:xladı doxuθi paçi:r a:xladı.

0505220201/6 ohom manə da başka jerden gudoluxa gel||le.

0505220201/7 a:ggala:dan hæðimæ:d a:χu:lb gudoluxa gelli o ra:diada keplejæ:n ovlunnon f̣yri:.

0505220201/8 ohom dæ:dem paχi:r da θa:ra: a:κla:nna dijdi dʒa:n ovul lijdi halq o:n gijkurθa da ja:ð βolmor men bir gijkurθam ja:ð βolar dijdi.

0505220201/9 a:κla:p durmo dijdi. bererin ø:ðym θenī nijdi.

0505220201/10 fo θeveb bolup dæ:ni men futa:q dyfdym.

Kaynak Kişi No: 0505220202

Kayıt Yeri: Kürt

Kayıt Yeri Kodu: 05052202

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Arazbibi HASAN KASIMİ

İkamet Yeri: Kürt

Doğum Yeri: Memmetanlık köyü

Doğum Tarihi: 1966

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık

Konu: Oğlu olmayan bir akrabası ile ilgili

Babasının Adı: Annagılıç

Annesinin Adı: Taçbibi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Memmetanlık



0505220202/1 ohom folluq biļen næ:me ovloni jo:qdi gufovi jo:qdi.

0505220202/2 ohom munda:m bið giderdik da:.. geðmæ:ne bið ækiderdi ovlon nufovi jo:q bolonθon.

0505220202/3 ohom fonno tojul la:jim paχi:r hemmeθi dokon ja:laq bolup oturdıuq.

0505220202/4 beter gowu da: o gelljburva:n gel'digurva:n na.

0505220202/5 hemmeθi gowudi paχi:rla.

0505220202/6 ohom θonra:m̃ da buta:q hama:na kymmødij wurfunno on gafūθunna
 θeηηer βolli ohom muuni bir porūm edip ſuqaruw bæ:ri:g getirdik.

0505220202/7 ø:ð juwurdumiðe getirdik da:.

0505220202/8 dæ:dem oni ø:ð ja:nna yetirdi.

0505220202/9 aj owul βijði da jo:q dijd.

0505220202/10 ohom ſo vilen bæ:ri:k getirdik.

0505220202/11 buta:g gelenne de ſo birdze gið βolli... o bir gið ða næ:me ø:ð a:kaθ
 øjymðø verdik.

0505220202/12 kør:røkøni øjynø ſo øj tikdi kør:røkøni.

0505220202/13 hama:na men ølōmdøn θonrā: ða:d edemden θonrā: dijd θen gi:ra:ka
 dijd.

0505220202/14 ohom bið ðæ:ni jediθi_γyni næ:neθiniη jediθi_γyni dæ:dem ø:ð ſol
 dokonūnuw øjynø θalli ohom kør:røkøni...

0505220202/15 jo:q dæ:deθi ba:ra: hōwwō ba:.

0505220202/16 oðol meri:ð ha:l ki:.

0505220202/17 jø:nø inni ſo gelledzem ølōnī vā:ri beterdi ø:ði.

0505220202/18 jowθo hejwere gowi... hōwwō o do næ:nem milen dokonowlon
 bi:rivi:ri:mið. jowθo hemθa:jalari da:χ ſi kymmøtdøn hō:w gurulum molli ſo. gelliē.

0505220202/19 hōwwō ma:wu dajðam ma: gajraqi. janī dogguð a:jim merdik.

0505220202/20 ſo da: baj gelðzeq gæ:βolli ki:.

0505220202/21 kymmøtdø næ:me eðveθ hemθa:jala βowi. tyrklø da:χ beter gowutdu
 da:.

0505220202/22 ...jo:ke:j ſi eſferi daſari ſula vilen na:.

0505220202/23 aχtuw θaqlaja:n øjō ye[e]llerinnæ:.

0505220202/24 øjō ye[me]θe de kymmøtdø wi: tæ:ræ:nne βolja: olo.

0505220202/25 ik owlum tæ:ræ:nne. kærχa:na janqi moβūlθa:ði:θi va:.

Kaynak Kişi No: 0505220203

Kayıt Yeri: Kürt

Kayıt Yeri Kodu: 05052202

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Sarabibi HASAN KASIMİ

İkamet Yeri: Kürt

Doğum Yeri: Memmetanlık köyü

Doğum Tarihi: 1957

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Memmetanlık

Konu: İki kızının aynı yere gelin gidişi; bir oğlunun vefatı

Babasının Adı: Tağan Ahun

Annesinin Adı: Abadan

Annesinin Soy: Yomut-Eymir



0505220203/1 tæ:fmuxommet dæ:dæ:k ovlollori etme dijæ: gıtme dijæ: ø:ði ewrenipdir.

0505220203/2 inni ba:ðnifeθ bollun dæ:dedza:n jat dijæ:lle.

0505220203/3 maʃʃi:n aldzaq dijdi alli fuwa:t jiyrim dæ:rt milju:nø mi jiyrim yʃ milju:nø mi. hæ:ðir baθurkuli nemeθi gelena:q.

0505220203/4 ovlollori da θyryb bilena:q ø:ðy de bejlade.

0505220203/5 hɔwwɔ du: da. ik okul øjördim ytʃ ki:ð ʃuqardum. gi:ðlami i:r ʃuqardum. kœfæ:mæ: on alti ja:ʃunna ʃuqardum.

0505220203/6 ø:ð aja:l loxonuma verdim. bi:rini_viljæ:ŋ mi θafarmæ:de iki:næ: θafarmæ:t... bir ba:ɣdan bir alma jollum o do θyjdzy bollı dijæ:.

0505220203/7 aja:l loxonum ʃa:hi:r ja:laq da:.

0505220203/8 o θyjdzy bollı gawnim o alma:nı na jol lijp du: da: dijæ:.

0505220203/9 juna: berdzeg gae: bolup korfa:næ: aθlan næ: mi dokruθi bolmodi ki:
bolmodi. jendi iki:n alli.
0505220203/10 bi:rini ne afa:q mæ:meda:lluka verdim a:gala:q oloqo:numi.
0505220203/11 aja:l lokonum o do bas okli. yfyθini ne aja:l lokonuma verdim.
0505220203/12 yf gi:θum ma:di. inni dør:rd oklum ma:. bæ:fitdi da:.
0505220203/13 o huda:j ta?a:la: gerek bolli.
0505220203/14 ajtdum da: hōwwō. janu da kella:m a:kuwig gelli.
0505220203/15 fi oklonum ja:laq oklonni. seyle a:jaduna yitdim kella:m a:kuwig gelli
θu:tf feki gelli.
0505220203/16 jani oti:n geline ajtja:n na: hi:βuw o:n jil bolli da.
0505220203/17 fi derdi yir el fkeθene næ:nedza:n nijæ: oloqo:n oklum.
0505220203/18 tæ: ja:nna varja:ntfa:m ja:nafuqlar bolja:ntfa:m hi:tf el fkeθmerin bi
dertden nijdim tæ: ja:nna varuup dza:j alja:ntfa:m dijdin.
0505220203/19 hōwwō on nō:rt ja:funnatdi om mæ:f etdile.
0505220203/20 ma:f f i: nūn afa:kunna ka:lli.
0505220203/21 tæ:fmuxommet de sonnom mæ:ri økyθi θæ:.
0505220203/22 hi: gidze yynni:θ di:fe gi:rena:q aja:l θenæ: gi:rjæ: dijæ:.
0505220203/23 jo: mana da gi:rena:q dijæ:n.
0505220203/24 jo:q θenē girjæ: dijæ: mene gi:rena:q dijæ: mana.
0505220203/25 gōwwōrmaja: mi næ:m mi fo dijæ:.
0505220203/26 mana gi:rena:q dijæ:.

Kaynak Kişi No: 0505220204

Kayıt Yeri: Kürt

Kayıt Yeri Kodu: 05052202

Kayıt tarihi: 19.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Umit TEVARE

İkamet Yeri: Kürt

Doğum Yeri: Kürt

Doğum Tarihi: 1984

Cinsiyeti: Erkek



Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Seyyar satıcı

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Tahran vs. (13 yıl)

Soyu: Yomut-Daz-Kürt

Konu: Satıcılık işinin sorunları

Babasının Adı: Nurmhammet

Annesinin Adı: Annabibi

Annesinin Soy: Yomut-Akatabay-Memmetanlık

0505220204/1 mi:wa θatufsum ða næ:me gyryøniñ mejda:n ba:runnan alja:n xəri:d etjæ:n ba:ðarlara gitjæ:n na:.

0505220204/2 erti: yilen gitjæ:n ikinni:n ā:ra tøkødip ða:d edip jamaşka:dan jenē ne mejda:nnan gidip xəri:d etjæ:n fy da:.

0505220204/3 jo: ğiñşuuluqlari næ:me gynnø bir ği:jmat dæ: da:.

0505220204/4 şuwun θen alja:n mejda:nnan gøwdzæ:ñ kişwini pala:nşfa ğijmata.

0505220204/5 erti: meθeļem molja: pala:nşfa ğijmat.

0505220204/6 onom bi i:şde de næ: heļeļe de næ:me θen şol berjæ:n ğijmatuuna ęwrenipdirle.

0505220204/7 buwün bahaladī dijenin milen jo:q dijæ: pala:ni: gelli dijæ: pala:n ða:da θatig gitdi dijæ:.

0505220204/8 o pala:ni: oðolqudan ğa:lanuður næ dijæ:ñ jo:q o dæ: dijæ:.

0505220204/9 ða:şlanuş otı: ğuðşunna.

0505220204/10 bir yørjæ:ñ ða:şlanuş otı: bir yørθøñ ma: dæ: mi pejda:yørjæ:ñ.

0505220204/11 bir yørθøñ şo alan pulun deren ðe şuqmaja: ðerer.

0505220204/12 hōwwō da: her fæşliñ ø:ð ø:ðynø gørä: ğarfud mu:ko ğarfud gøwdzø mu:ko gøwdzø. şy fæşliñ ø:ðynø gørä: da:.

0505220204/13 mi:wedza:t şuqθa mi:wedza:t θatja:q.

0505220204/14 ğuşuñ ğyni ğwı ki: jø:nø ğuşuñ ğyni ne næ:me θen jaşun θaşun milen.

0505220204/15 ba:ðaruñ bolup durθo ğwı.

0505220204/16 bolma:n nurθo do næ:me berenne şykyr diş oturmoļ la:.

0505220204/17 θeη n̄æ: i:fiη ba:ðara gi:rθeη n̄æ:me faʁat he|e|le vi|e|n na:.. myʃte:ri:η he|e|le vi|e|n molmoli.

0505220204/18 ɔw̄wi keɸ|æ:p durθona: he|e|le θeη ha:na:m dʒa:na:m da|ð̄a eɔʒeke di|θeηæ: θeηki.

0505220204/19 jo: be|di|meθeη ð̄e he||æ: a|j alθana: al almaθan ʃi θeη θe|mi|e|n wurʃu|g gi|t|æ:|e.

0505220204/20 j̄yðyη de gøððæ:na:qla θeη.

0505220204/21 hæftegi: ba:ðarla da: ʃo n̄æ:me.

0505220204/22 men ota:dan χæ:ri:d e|di|g ge|j|æ:kæ:mæ: a|j|lan|ja:n.

0505220204/23 onnon θonro ba:ðara va:ri|ja:n.

0505220204/24 ʃu|wun χæ:ri:d e|t|æ:n erti: pa|la:n je:ri:η ba:ðari| βolθo ʃota:q ba:ri|ja:n ba:ðara.

0505220204/25 onnon θonro do n̄æ:me ba:ðarlarda da e|l k̄æ:n na: buwa:t.

0505220204/26 e|l k̄æ:n neθke be:ri|ja:n ne k̄æ:n. neθke be:reηden θonro do i:ð̄u|ni| j̄i|k̄na:b bolmo|ja:..

0505220204/27 he: ð̄a:t ø:ð̄ynø gø:æ: yir mu|ʃke|a:ti| va: da: n̄æ:me.

0505220204/28 ʃæ|me| yyn gi|t|æ:θ ø:ð̄ok ba:..

0505220204/29 je|k|ʃe|me| yyn gi|t|æ:θ bu|ta:da e|j|mi|r va:..

0505220204/30 do|ʃæ|me| yyni ky:rt̄yη ø:ð̄ va:ðari.

0505220204/31 se|ʃæ|me| ata:va:t.

0505220204/32 ʃa:|ʃæ|me| m̄æ:sæ|e|n ʃu|nθu|wli:g gi|t|æ:θ.

0505220204/33 p̄æ|n|ʃe|me| a:|g|gala:..

0505220204/34 dʒu|mk̄o kym|me|ð̄iηki| ya:..

0505220204/35 ʃota:lari d̄ inni. ʃu ba:ðarlarda a|j|lan|u|p jø:θ θa:..

0505220204/36 je|di| y|y||æ:p de ba:..

0505220204/37 je|di| y|y||æ:p de θeη i:ð̄u|nna da: n̄æ:me.

0505220204/38 bi|r yyn ge|ʃ|æ: bi|r yyn ge|ʃ|me|ja:.. χa:|j̄i|ʃ ʃe|k|æ:n.

0505220204/39 θið ð̄e e|li|ηið a:|w̄ur|ma|θu|n.

Kaynak Kişi No: 0505230501

Kayıt Yeri: Akgala

Kayıt Yeri Kodu: 05052305

Kayıt tarihi: 15.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Sona GIZIL

İkamet Yeri: Akgala

Doğum Yeri: Garagaşlı

Doğum Tarihi: 1953

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: Garincik köyü

Soyu: Yomut-Yılğay

Konu: Günbed'den gelin alması

Babasının Adı: Anna

Annesinin Adı: Oğulbibi

Annesinin Soy: Yomut-Yılğay

0505230501/1 he:j dʒa:m̥ malli geʃʃib̥ barja: da: dynjæ:ŋ ø:ði.

0505230501/2 ɟa:jnen̥ ðe ɟarnaʃʃlaruɖur ha:.

0505230501/3 jeʃellemið̥ ʃolja:.

0505230501/4 ɟari:ndʒik da: o. eðzekeʃʃeri da: buʃlan.

0505230501/5 hɔwwɔ da:jilan̥ ʃolja:nnur buʃta:ji da.

0505230501/6 utoɳuʃ ɔturmoʃi jeɾ dæ:.

0505230501/7 bir a:lija diʃʃib̥ bɔrmø.

0505230501/8 ɟa:jnen̥ðen qaw da geʃa:.

0505230501/9 ferʃi:t jeʃen ba:r̥ a:xi:.

0505230501/10 onu mi? oʃlum tapdi da:nuʃʃa:da.

0505230501/11 hæni:m ɟørøn jeɾim biʃen jeɾim dæ: paʃi:rla doʃurθuɳ aʃʃdʒaɟ.

0505230501/12 ohom feʃle feʃle diʃdi da:.

0505230501/13 menæ: diʃdi bir ɟi:ð̥ ʃørdym da:nuʃʃa:da ʃoni æver diʃdi.

0505230501/14 bið̥ ðe diʃdik næ:dʒire tafarqa:q on̥i diʃdik.

0505230501/15 ji:reʃerden̥ diʃdik. o do keθeʃerden̥ niʃdi.

0505230501/16 keθe|erden bolθo dijdī meŋ ga:j̄nata:m ajtdī keθeden nijdi bir do:θum
ma: ta:ʁi keθe de bu|an qa:qalaru mi qa:qalaru|u|n do|onu |ollī.

0505230501/17 ga:j̄nata:m ajtdī da:.

0505230501/18 ohom o|lum d̄o ga:j̄nata:mu|n øjynnø |olja: mehra:n na oloqo:nu|u|.

0505230501/19 ga:j̄n øjymdø bolortdī.

0505230501/20 qa:qaθi edzeθiniŋ ja:nna |olortdī.

0505230501/21 ohom |̄ar a|u|u| fe|le fe|le dijdī.

0505230501/22 ohom men ne... kymy|defeden bir bojdo|u|u| gø|dī.

0505230501/23 men a ha|i:ma dijdīm bojdo| dijdīm |ol |ijdim meŋ o|lum mehra:n
nijdim bir gi:ð ðijdim ajtja: dijdīm keθe|erden nijæ: ø:ðæ: dijdīm.

0505230501/24 menæ: tani|ja:n jerim biljæ:n jerim kymmøtdø tani|ja:n jerim jo:q
dijdim.

0505230501/25 o do næ:me dæ:dem o|ulluq θaqladi |on gi:ðlari ba:r a: |ajra
ja:llaru|na.

0505230501/26 oloru da bil|zeg gæ: da: men.

0505230501/27 men ø:ðym næ:me hi:| jeri:k kæn næ:me ota:q do|on |arna| |ilen kæn
hæ:ki:m jo:q bojdo| θojdo| |ilen ne.

0505230501/28 ohom fejdijdim. onno θen bar dijdī.

0505230501/29 bir |yn men |oni tafiub berejin nijdi.

0505230501/30 ohom men ne |olja: dijdīm θen ne θo:r onī nijdim. ma|tu|u|kuli ða:t ba:
mi næ:m mi mederθe |ota:da.

0505230501/31 |ota:da dijdī o|l oqijja: mu|n bir o|li bojdo|u|u|u|. ohom |on o|lunnon
θo:ro|duq o|lun ajtduq |ota:da |ani bir a:|luqda toj eden do:θunuð ba: mi dijdik.

0505230501/32 onno h̄oww̄o dijdī bir do:θum ma: dijdī |olo toj etdi|e dijdī |ani bir a:|
|ani |olojdo dijdī.

0505230501/33 ohom |on... a:du|i bil|i.

0505230501/34 ohom næ:neθiniŋ dæ:deθiniŋ a:du|i tapduq.

0505230501/35 a:qðza haðzi dijdī|e... a:qθalta:n nijdi.

0505230501/36 ohom gitdim. o|londzuqdan θo:ro|duq a:qθalta:llan øjløri ni:rde a:qðza
haðzu|an øjløri ni:rde. gidiverdik.

0505230501/37 ohom mir defæ: hæ:k etjæ:n jer va: miniljæn jer.

0505230501/38 |ota:dan bir o|londzuq ge||i gi:z|a|að. ha|t ba||i dur dijdīm tykæ:n|en
|fuqub |arja:.

0505230501/39 0eη... aqθalta:n najða:N øji ni:rde a:qɖza da:ji dijæ:le okul øjoripdir jani dijdin.

0505230501/40 wi: dajða dijd i:ðym kə:kəðəjin nijdi. jørȳ kə:kəɖdʒək bolθon nijdim.

0505230501/41 ohom jonnon gajtdi.

0505230501/42 0en ni:ræ:k barja:N dʒemi:[e? a:vulɛjmuw gujũv iɬa:θun na:. hi:?

0505230501/43 a:vulɛjmuw guja: dij da: θɔwdʒɔq θuw vilen. bir iθɛjæ:n ða:dũ va:duura: jyrøȳniŋ.

0505230501/44 jo: onno do bir ða:ɬdʒuq yθθunnøn gø:βørθø.

0505230501/45 ohom jonnon barup hæ:k etdik. barduq.

0505230501/46 baramuðða janqi dʒemi:[edʒa:na: ða:t da:nuɬɣa:demiɬdik.

0505230501/47 ohom a:lija va:muɬduq. a:lija ɬuqdi ɣwimiððen.

0505230501/48 inni hajθi ɣi:ððuɣni biɛmðo:q da: bið.

0505230501/49 inni a:lijaɖuɣni o dʒemi:[ediɣi on næ:mediɣini biɛmðo:q da barduq da: inni.

0505230501/50 o paɣi:r da θeɬi:mæ:ŋ øjynø gidipdir dajða da baramda.

0505230501/51 bir ki ɣa:p ɬirniɣ alluq ða:d etdik barduq oturduq.

0505230501/52 turɖzoq bolomuðða ikinni:n a:ra inni gyn jaɬuɔ barja: giɬdʒek inni øjɬødøn θonro.

0505230501/53 jo:q nahar edipdir paɣi:r ɬekdirme.

0505230501/54 nahar ijdik etdik.

0505230501/55 ohom dijdik ine ɬejle ɬejle ɬyndʒyrø ɬyndʒyrø oklum ɬejle dijiv ajtdi bejle dijiv ajtdi.

0505230501/56 onno bolja: dijd i:ɬa:lla: neθi:b bolθo dijd jene de ajtja:nna:ɣa: dijd neθi:v eθθæ θana bererθ θijdi.

0505230501/57 huda:ja ɬykyr teɬeke jer dæ:miɬdik.

0505230501/58 cɔwi jermiɬdik beter cɔwi.

0505230501/59 ɬuwaɣtlama ɬelli na:rða: dæ: paɣi:rlardan.

0505230501/60 cuda:m daɣi øɬɣyitdi. ɬuwaɣtlama ɬelli keɬin eɬtmedik paɣi:r bennæ:ŋ.

0505230501/61 beter ɣɔwumɬduq. dajðam onnon veter.

0505230501/62 barθaq ɣwimiððen ɬuqdi gajθaq jo:lo θalluɬa. da:ja: da:ɣ i:ma:m merθin paɣi:ra.

0505230501/63 bejle ɬejle hæ:k etmedi da: paɣi:r.

0505230501/64 jø:nø dʒemi:[edʒa:n na ɣɔwi.

0505230501/65 һәwwә һуда:ја фыкыр геллe ө:ди сәw wolθon һеммедзйи де сәwi.
0505230501/66 јиндзире балли гудо βолјум јиндзире. о do inni өјәра:мали окли ва:
i:ја:lлаθа fууqара:мали ги:ðu ва:.. һуда:ја фыкыр.

Kaynak Kişi No: 0505230502

Kayıt Yeri: Akgala

Kayıt Yeri Kodu: 05052305

Kayıt tarihi: 15.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Şıhı GUVANÇZADE

İkamet Yeri: Akgala

Doğum Yeri: Garincik köyü

Doğum Tarihi: 1951

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: İlkokul sonu ve dini mektep

Mesleği: Çiftçi

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Garincik

Konu: Garincik boyu; babasının Rıza Şah döneminde jandarmalar ile çatışması

Babasının Adı: Nurali

Annesinin Adı: Tuvaktaç

Annesinin Soyu: Yomut-Cafarbay-Tumaç



0505230502/1 biðinki le dæ:ni aθlijjeti ө:ди oturmuşı noıoj dijæ:n jerde.
0505230502/2 noıoj dijæ:n jerleri de buıdojli јuma:tlam.
0505230502/3 јuwaıxt buıdojli dijæ:lle. meı qa:qamuıı θidziliniı alunan jeri gara
fı:ıı:n noıoj dijæ:n jerden alunupduı buıdojli јuwaıxtlam.
0505230502/4 kymıfdefæ:ı jemeθinne kōtyıinne dæ:ni јodzyııo јadıuıli ba:.
0505230502/5 јanı ө:ðymið gōrdyk јoni.

0505230502/6 mi:riʃ ba:jin anurθunun ʃyɖzyrø mi:riʃ va:j diʃip ba:j diʃip eʃitjæ:θ gowi diʃip anur vasuni tyrkmøniŋ bir jæ: xuθu:θa:n gari:ndziŋ bir baʃi diʃip eʃitjæ:tdik oðol.

0505230502/7 biðin qa:qamuð o mi:riʃ va:jdan θonro døræ:n.

0505230502/8 meŋ qa:qami dæ:ni dɛwlet wurja: ø:ðyni næ:nĩ.

0505230502/9 meŋ qa:qami dɛwlet yθynø yelip ʃuta:jda gari:ndziyiŋ bæ:ri ja:nna ʃuwaɣt da juwuθkoθu va: ʃota:da wurulja: meŋ qa:qam.

0505230502/10 emma: mi:riʃ va:j onnon anurra:qda geʃen.

0505230502/11 ohom mi:riʃ va:jin ø:ði anurda vir tyrkmøniŋ xuθuθan na gari:ndziyiŋ bir sutu:ni ja:laq bolup giden a:dam a:m ol.

0505230502/12 biðin oloqo:llomuðun qa:qalamuðun dæ:delemiðin gyrryŋ berifine yøræ: ajdja:n na men næ:.

0505230502/13 ol mi:riʃ va:ji gøron jerimið jo:q.

0505230502/14 jø:nø mi:riʃ va:j tyrkmøniŋ maɣsu:θen ne ʃu janq ajduʃum ja:laq gari:ndziŋ gari:ndzikde de køθøli:ŋ bir dajandzi ol.

0505230502/15 bir ajni sutu:ni ol. emma: øklollori ða:tlari da xop teleke diʃib bolmoja: be hæ:r su:ræt dæ: mi bir hæ:ki zendegi:ŋ ba:la: pa:ji:ni ʃolja: da:yi.

0505230502/16 ʃo ba:la: pa:ji:n bolʃi ja:laq ʃuwa:tlamq øklollori ʃuwa:tlam sonnon jajra:p ajru lan ara:zza:n a:xu:n ðijerdik a:ʃur a:xu:n nijerdik onnon ara:zza:n a:xunun øklollori ha: buula.

0505230502/17 onnon jamaʃka:dan janqi muɣommet bi:ze dijerdik.

0505230502/18 gafu:r bi:ze va:.

0505230502/19 on øklollori va: aɣtuqlari ʃowluqlari ba:di ʃuwaɣtlam ʃuta:da a:gala:da.

0505230502/20 gijnanurp guθθanθala ø:ðløri biðe geljæ:.

0505230502/21 køfløntʃ ʃo waɣtda i:ʃi ʃolθo ða:t bolθo ja: kømøq gerek bolθo ja: bir waɣtlam bejle fejle ʃolθo gijnanurp guθθanθala geljæ:lle hæni:ð ðe biðe geljæ:lle.

0505230502/22 jø:nø ol mi:riʃ va:jin ol obohæti ol nemeθi bu larda jo:q.

0505230502/23 bu larda ol bolu vilmejæ: telek a:dam da diʃib bolmaja: ha:.

0505230502/24 jø:nø xo:p zendegi: baθupdur da: yθyni.

0505230502/25 xula:θa hæ:ki bir næ:me diʃæ:θ yid dilentʃeyræ:k nemeræ:k bolonθon ajtja:θ θa: bi gyrryŋi.

0505230502/26 emma: θiðin næ:nenið va:r aɣum ʃu lardan fejle heθa:vun dʒuda: θaqla:pdur. jandʒa da men mehra:na yrryŋ veriβoti:n.

0505230502/27 fʷalan næ:neθi hejwere vir ɟajra:tli jeθi:r βolmoli. o næ:me dijp fʷala vilen gatnɔw θatnɔw ɖa:d edeno:q. ø:ðý ðe doxon doxonoxlon fʷala vilen.

0505230502/28 gidere jeri jo:qdur ha: fʷala vilen.

0505230502/29 onno do fʷala vilen gatna:p ja: θen hatda: ø:ð da:jɪn ðijp soloruN bi:rini de taniija:n næ:θin pikr etjæ:n.

0505230502/30 ja taniija:N mi? taniija:n nædirθin.

0505230502/31 tani:ɖʒaq da βolub bœrmœrθin ɟœrθœɟ dæ:ni. aj bolja: da: fɪ dijp θɔwɯɪɟsarθuN ø:ðyŋ ðe. jœ:nø puχora: a:damɫa.

0505230502/32 olo fer a:dam da dæ: ha: olo.

0505230502/33 ðenðegi:nɪ yθθynø baθθuran a:dam ða:...

0505230502/34 emma: ol mi:rɪf ba:jɪn obohhæ:ti sirvæti on i:le χajri ɖa:di buɫar buɫarda jo:q o ɖa:tla.

0505230502/35 fuwa:tlam fʷta:jda solon kœfýθi ba:.

0505230502/36 joκθom ɟari:ndʒin ø:ði ajdufsum ja:naq dœ:rt ti:re.

0505230502/37 dœ:rt ti:ræ:ɟ iɟfinne dæ:ni fɪ kœ:θœɪ hi:li.

0505230502/38 kœ:θœɪ hi:li de biððen ø:ðymiððen. bið ðe kœ:θœɪ.

0505230502/39 naðar a:χu:n takθi:rdi biðin baɟɫuκumuð a:qθaɟɟalummuð.

0505230502/40 naðar a:χu:n takθi:r da janɪ o:n om mæ:f jilluqda ajruɫli paχi:r.

0505230502/41 ɟari:ndʒik naðar a:χu:n son a:duuna.

0505230502/42 ...on takri:van θana dijθem derja:dan tut fɪ derja:ji χaðardan tutub baruɟ ɖzeryeɫa:na varja:nɟfa: ono waxtuNna bir ø: i:mendʒi doqoɟi βolordi ono eɟek ɟojun næ:me θuκur ja: meθelen neme ulok dije anri væ:ri ɟetirerdile ɟelerdile.

0505230502/43 mo:llolori so waxtlam da jetmiɟ θeyθen jyð ðæ:ne mo:llolori so waxtlam muɫa:m solon atlaruNa ma:llaruNa gulluκ eder durorduɫa.

0505230502/44 on θijɫak hormoti gati kæ:nɪ naðar a:χu:nuN waxtuNna.

0505230502/45 her kajθi vir waxtɪ da βolja: muN.

0505230502/46 o θijɫakɫar hormotɫor dœ ol ø:ði ajruɫanθon onnon θonro...

0505230502/47 on bir a:χu:n okli βolli o da:ni ajruɫli paχi:r janɪ ɟoloɟdo.

0505230502/48 ik yɟ jilluqɫ ajruɫl o daκi.

0505230502/49 æ: inni son mo:llolori aj vir jeθ θeggid mo:llo βoluɟ ɟa:ɫupduɟ ɔwnuɟ dœwnik bir onɖyɾœyɾæ:k derde deyen næ: ajdufsum ja:naq ɖama:na ɟwœð βolja: yalli.

0505230502/50 ɖama:na ɟwœð βolonno bi her kajθuNuN durmuɟuN jæ: ø:ðynin bir unθa:nuN bir ø:ðynin aχɫa:q ta:jdan naκi da bir toɟor ɖa:tlari ɟwœð βolja:.

0505230502/51 bir hæ:ki ða:t bolub bilmejæ: ø:ŋkyløri pikir edenðe ða:d edenðe. men ø:ðymdøn muθa:l wurojin fuma:tlam. men ø:ð qa:qam gara fī:χi dijæ:lle.

0505230502/52 on ovluno nu:ra:li lijæ:lle. men ne gara fī:χi:ŋ a:d daqulani.

0505230502/53 hōwwō a:d daqulani men.

0505230502/54 gara fījχi:N a:d daqulani.

0505230502/55 hōwwō a:d daqulani men.

0505230502/56 gara fījχi:ni dēwlet wurja: bir gyrda:n bir lefyer bolup yθynø døkylip.

0505230502/57 dæ:dem paχi:r nu:ra:li hadzi dijæ:dile ol nemede kōtykdø a:fuur kyti hodzonja:ð efekha:n nu:ra:li fuula dō:rt bolup ø:ðløri bir lefyer vilen dandan ta: gi:ðz øjlæ:ne fēllj:m atufuup durja:lla.

0505230502/58 a:χurda da bulardan bir a:dam neme ik a:dam wurulja:.

0505230502/59 iki bolug galja:lla buula. emma: olordon bæ:f alt a:dam wurulup dzeha:ŋgi:r χa:n nijib bir serwa:m molmoli so do wurlup gidjæ: fota:jda øljæ: paχi:r.

0505230502/60 olordon alt a:dam jed a:dam øljæ:.

0505230502/61 onnon θonro ohom olon janqi nemeleri gofullori i:ðuuna θerfilip fī:kuurfuup gaŋfuup omfōli vilen kōtyŋŋ a:raθunna fī:kuurfuup gaŋig gitjæ:lle.

Kaynak Kişi No: 0505230901

Kayıt Yeri: Sahne Sufla

Kayıt Yeri Kodu: 05052309

Kayıt tarihi: 13.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Settar SOKI

İkamet Yeri: Sahne Sufla

Doğum Yeri: Sahne Sufla

Doğum Tarihi: 1946

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Eğitimci ve şair

Dil Bilgisi: Farsça ve Azerbaycan Türkçesi



Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Sokı

Konu: Azərbaycan şairi Şehriyar'ın Haydar Baba'ya Selam manzumesine yazdığı nazire

Babasının Adı: Gılıçmemmet

Annesinin Adı: Gözel

Annesinin Soy: Yomut

0505230901/1 hajdar ba:b'aja sala:m dijjip fo fæhrija:ruN mænzu:meθi meŋ elime dyfdi da:.

0505230901/2 ohom funi oqijp tæ:θi:r|ennim fono.

0505230901/3 foni bir ɛme oqijdum.

0505230901/4 gørdym anurda ɒwɒðɒn anurda jeŋil. dile gati jeŋil yeljæ:.

0505230901/5 hejwere de biðin derdimið ylen ne ujkullofupdur. biðin derdimið ylen ne jaqi:n usta:d fæhrija:ruN fonθi.

0505230901/6 ohom men foni fī garri gyrɣəne ø:ðym jyðləðnip ajdan gofɣi:m molli.

0505230901/7 deθla:p hajdar ba:ba:da ja:faja: dijjiv ɛfɪtdim usta:d fæhrija:r da.

0505230901/8 doʁon jeri hajdar ba:ba: ja:fa:n ø:nøn øθøn jeri hajdar ba:ba:.

0505230901/9 onnon θonro bir θevæ:p bilən geljæ: tehra:na.

0505230901/10 tehra:nna jiyrim otuð jil tehra:nna ja:faja:.

0505230901/11 onnon θonro gitjæ:r meθelen barja: hejdær baba: i:l|erine ajlanja:r.

0505230901/12 θon o:βolorũna ajlanja:r da paɣi:r fonno.

0505230901/13 ohom men muni tyrmøn dilinne ø:ðym hiŋŋil|enerdim.

0505230901/14 ffon tyrmøn diline de dyfyrθəŋ boldzoqdi foni. tyrmøn diline fo a:zæri: dil|en ajni dyfyrɪp ɣa:li:θ tyrmøniŋ ø:ð diline de dyfyrθø βoldzoq foni.

0505230901/15 jø:nø ol bir onfsoqli yir i:f dæ:l |a:. ɔw i:f. o do bir ul i:f.

0505230901/16 fon diline dyfynip fon dijen ða:tlaruuna meθelen ga:r gyli ya: fota:da ga:r fɪfɣeyi ya: jene yir ða:t

0505230901/17 jø:nø bejleki dil|e ki biðin dilimiðde jo:q folon moʔa:delini tafup folon tyrmøn dilindæ:ki dijjijæ:n θøð|ørini tafup onu dyfyrθəŋ o do yir ɔwi ða:t.

0505230901/18 ohom gellik garri gyrɣəniŋ yθθynnø men nijdim muni.

0505230901/19 gadi:m fa:hi:rlar da bi:rī yirine øjkønip jaðallari ba:r da: øŋ næ:me. gellim men ne bi fæhrija:ruN hejdær ba:ba:θuuni æ: garri gyrɣəno allum.

0505230901/20 ohom bi jetmiş yırde so θa:wʃi ʃa:p bolonno muN tarafdari kəfəlli.
onnon θonro do θen ʃun i:ðuNi haʃan jaʒʒaq dijdiler.

0505230901/21 ohom θonro muN i:ðuNi baʃladum θonra:m ʃo ikiʔendʒi gərərθiŋið ono
nomroθuNi gojup.

Kaynak Kişi No: 0508110601

Kayıt Yeri: Bender Türkmen

Kayıt Yeri Kodu: 05081106

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Amansoltan PAÑ

İkamet Yeri: Bender Türkmen

Doğum Yeri: Siminşehr (Omçalı)

Doğum Tarihi: 1943

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: -

Mesleği: Ev hanımı

Dil Bilgisi: -

Başka Bölgede Yaşaması: Galacık köyü

Soyu: Yomut-Cafarbay-Pañ

Konu: Din hocası olan eşinin mektep ve cami görevleri; Köy hayatı

Babasının Adı: Molla

Annesinin Adı: Mamış

Annesinin Soy: Yomut

0508110601/1 ol hejwere çow ɟ:damdi ɟoʃaɣla:qdi.

0508110601/2 naɣadar oɣlollori mo:ll etd ɟ:ɟuri o.

0508110601/3 həwwə mo:lla:muð kə:n a:ɟuri biðij.

0508110601/4 çari:ndʒikde naðar a:ɟu:nna ... onnon θonro do ø:ði pa:ta: alup
hyɟrəθi ʏa:di.

0508110601/5 øjdə də:ni θið ja:naq θið ja:naq oɣlolloro derθ yererdi.

0508110601/6 ði:l a:χu:m mola:mali ovlollo θonra:ni her kim i:f yilen bolli.

0508110601/7 bir ki jillan a:χu:m molmolutduula da:.

0508110601/8 olo do i:f yilen bolli.

0508110601/9 hydžyrødø mettev ewrederdi øjdø de derθ yererdi. owuundzaqlara mettev ewrederdi.

0508110601/10 hydžyrøθi Ƨe ø:ð o:βa:muðða ða:tda da gala:dzuqda. hydžyrø pydžyrø jiqulli hemmeθi gitdi.

0508110601/11 jo:q, i:fi jo:qdi. i:flæ:n bið βolluq.

0508110601/12 jedi yynnø bir ha:l oqla:rduq.

0508110601/13 halquw yfyryni de aldurmaððuq ðeka:tun na. paɣat i:flæ:n mem mollum da:.

0508110601/14 o ta:jda... la:ri:m ma:.

0508110601/15 ø:ð øjymæ: θøkdy[ø.

0508110601/16 alan a:dam θøkdi.

0508110601/17 a:χu:ndi: ta:mũ ma:tdi.

0508110601/18 oθom onnon na:ni æføjdzýyym ma:di cupbo ja:ndzaq.

0508110601/19 oloqo:n no la:ri:m ma:di.

0508110601/20 æføjdzýymæ: du: la:ri:m da du:.

0508110601/21 baranda gøðymø baθuɣja: da:.

0508110601/22 ø:ð i:flæ:p θalan ða:tlam. fidzire ðæhmetkef βolluq.

0508110601/23 gi:dze birde iki tanduurluq hami:r joɣurordum.

0508110601/24 erti: a:χu:n næ:me ða:tdan geljæ:ntfæ: de mefðzi:tden geljæ:ntfæ: de iki gø:βæ:r ikiθini ne biɣirerdim.

0508110601/25 oθom doqma:nũ na i:rdem minerdik.

0508110601/26 bir jeθ Ƨeggið cwararduq Ƨa:ja dyfjæ:ntfæ:k.

0508110601/27 oθom næ:me bir ɣarũɣdan na:ɣi a:ɣja: da: gynnø.

0508110601/28 oθom jedi yynnø bir ha:lũ la:. yf nefer βolja:q.

0508110601/29 buɣla doɣup dørømæ:kæ: meɣ ajdja:nuum.

Kaynak Kişi No: 0508110602

Kayıt Yeri: Bender Türkmen

Kayıt Yeri Kodu: 05081106

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Arslan KEM

İkamet Yeri: Bender Türkmen

Doğum Yeri: Bender Türkmen

Doğum Tarihi: 1996

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lisans öğrencisi

Mesleği: Öğrenci

Dil Bilgisi: Farsça ve İngilizce (biraz)

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kem

Konu: Son zamanlarda izlediği bir dizi

Babasının Adı: Dinmuhammet

Annesinin Adı: Asiye

Annesinin Soyu: Yomut-Cafarbay-Tumaç

0508110602/1 biðin bir garnaşumuď ya:.

0508110602/2 garnaş da dæ: tanuşumuď ba:.

0508110602/3 ohom bułan bir okullori da ba:.

0508110602/4 bir ŷyn qara:rum tutmodi. ol aştuula geľ filim̌ gøððø dijdile.

0508110602/5 næ:me filim̌? men o waştlam̌ filim̌ ða:ť gøððømeja:tdum.

0508110602/6 howselæ:m̌ ŷekmeja:tdi. qara:rum tutmoja:tdi filim̌ ða:ť gøððømæ:ne.

0508110602/7 næ:me filim̌? ðeŷ gøwwerja:ň filmiň. næ:m̌ oľ aşt da: row.

0508110602/8 su:per næşna:ľ ľjæ:ľe. xo:p̌ bir bø:ľøşinǐ kø:køť gøreǰǐ la:.

0508110602/9 gørdym̌ ðøjdym̌ allum̌ bir partunǐ bir fæşlini. ohom̌ øjø geljæ:ň.

0508110602/10 ara:ð̌ a:jďi da:.. inni ara:ð̌ a:ǰ da jatmaǩ a:ǰ mana.

0508110602/11 maNa fī jatmaK a:j βolja: ara:ð a:j.

0508110602/12 gojjan filmi. beter de gowi filimifdik.

0508110602/13 kyllen dzuun ya: fejta:n ya: ru:h ya:.

0508110602/14 buLAN ifinne ik ɔkul ya:. ik ɔkul yir dæ:de.

0508110602/15 gøððøðin mi ðen ne? bi:ri sæm bi:ri di:n.

0508110602/16 ohom buLAN enelerini bir θa:ri gøð fejta:n øllyrjæ: ba:m ækidjæ: di:va:ra.

0508110602/17 ohom garunni keθjæ: ON.

0508110602/18 o:d alja: fejlēde.

0508110602/19 buL inni fī eneθiniŋ a:ruun alma:na gitjæ:lle.

0508110602/20 gitjæ:lle gitjæ:lle aj aj ... næ:ŋe dæ:ne fejta:ndzuuq da øllyrjæ:lle jo:llo.

0508110602/21 ohom ol θa:ri fejta:n næ:m eððzek bolja: bi uli fejta:n ækeðzek bolja:.

0508110602/22 uli fejta:n na kim?

0508110602/23 Jo bir gur?a:nna oqujonnurθuuq bir fejta:n ya: a:dama eŋilma:pdir tæ:ði:m etma:pdir.

0508110602/24 fol fejta:ni afŋaq bolja:lla.

0508110602/25 ohom θa:ri fejta:n fuuni afŋup bilmejæ:.

0508110602/26 o næ:dijp Jo okullori bir tyfeng bilēn ŋoni øllyrjæ:lle. bijæ: ilkindzi parti.

Kaynak Kişi No: 0508110603

Kayıt Yeri: Bender Türkmen

Kayıt Yeri Kodu: 05081106

Kayıt tarihi: 14.07.2016

**Kaynak Kişinin**

Adı ve Soyadı: Meryem KEM

İkamet Yeri: Bender Türkmen

Doğum Yeri: Bender Türkmen

Doğum Tarihi: 1998

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lisans öğrencisi

Mesleği: Öğrenci

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Kem

Konu: Lisede bir öğretmenleri ile yaşanan sorun

Babasının Adı: Dinmuhammet

Annesinin Adı: Asiye

Annesinin Soyadı: Yomut-Cafarbay-Tumaç

0508110603/1 bir dæbi:re zæba:nuumuð yu:tdi ke æz sa:le ævvæle dæbi:resta:n ke bið
jo mædresæ: çæbu:l þolluq barduq jonnom mæ:ri dæbi:rimiðði.

0508110603/2 sa:le ævvælo dovnom va:ge?æn jæ:ni: jeki: æz behtæri:n dæbi:rlemiðði.

0508110603/3 sa:le sevvom ke modi:re mædresæ:mið ævæz þolli e: bilmejæ:n fi
næ:m molli ki hæfteje ævvæli: ke bi mædresæ: gelenne modi:rimið yilen dæarro bæhs
edip wurfdi.

0508110603/4 jonnon thonro do biðin ke[a:sumuða gelenn ajtdi thið dijdı mene dijdı
dærxa:st yerinið dijdı a:mu:zefo pærværefe dijdı men gidejin nijdi.

0508110603/5 æge men gitmeþem dijdı thiðin hemmedzæ:nið bi:þa:re þolja:nuð dærse
zæba:nna hemmedzæ:nið çafja:nuð dijdı.

0508110603/6 bið ðe xo:b barduq modi:re ajtduq fejle fejle dijdik.

0508110603/7 Ji dæbi:r fejle dijiw gytja: dijdik. ohom a:mu:ze:fo pærvære:fe de ajtduq ke hi:fgu:ne biðe egda:m edip bilmeja:q dijd.

0508110603/8 ffon fæhresta:ne gomi:fa:nna dæbi:re zæba:n ba:fa jo:q dijd.

0508110603/9 ba:fa jerden dæbi:r ækelip bilmeja:q dijdile.

0508110603/10 ohom dæbi:rimiðin ø:ðĩ ðe ba:fa jeri:k gifðzekdi ba:fa mædresele:re gifðzekdi.

0508110603/11 o do ki: bolmodi. ohom Ji dæbi:r fejle biðe ca:lli.

0508110603/12 kollæn mæsæ:æn mædresæ: ge:lemiððe hi:fgu:ne dærsi: bermejæ:tdi.

0508110603/13 geljæ: kela:sda oturja: xa:tere tæ:ri:f etjæ: ffuqiq gitjæ:.

0508110603/14 jæ: de kollæn gu:fij ojna:p ffuqiq gefjæ:.

0508110603/15 æs:æn jæ:ni: hi:fgu:ne dærsi: yermedi.

0508110603/16 væ bið ðe næti:dzeθini va:ge?æn janĩ emteha:na:te naha:ji: ke inni va:ge?æn biðin konu:rumuða di plomumuða va:ge?æn tæ:si:ri ya: fonno gørdyk.

0508110603/17 jæ:ni: hemmedzæ:mið ba: nomreje besja:r pa:ji:n gefdik da:

0508110603/18 jæ:ni: gæbu:l bolluq.

0508110603/19 dær ha:li: ke mo?ællemimiðin a:rezu:θi næ:medi biðin hemmedzæ:mið gafmadi.

0508110603/20 tædzdi:d ækelip gafmalũluq. væli: bið xo:b tæl:a:f etdik bir ğmeræ:k.

0508110603/21 fo bið tæl:a:f edip fo væz?e jetdik da:.

Kaynak Kişi No: 0508110604

Kayıt Yeri: Bender Türkmen

Kayıt Yeri Kodu: 05081106

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Sara NEDİMİ

İkamet Yeri: Bender Türkmen

Doğum Yeri: Günbed

Doğum Tarihi: 1970

Cinsiyeti: Kadın

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lise sonu

Mesleği: Ev hanımı
Dil Bilgisi: Farsça
Başka Bölgede Yaşaması: -
Soyu: Yomut-Oğurcalı-Nedin
Konu: Düğün merasimleri
Babasının Adı: gurban Niyaz
Annesinin Adı: Ecev
Annesinin Soy: Yomut-Cafarbay

- 0508110604/1 øŋki ja:naq ki: kæ:n jo:q jø:nø onno do ba: ki: bolma:na.
0508110604/2 inni bir ėme ajirup barja:la da kæ:n eða:fa.
0508110604/3 bir bærna:ma wurulja: da: inni.
0508110604/4 øŋ meþelen pæzi:raji: tutortduula. u:džo tutortduula.
0508110604/5 muuθa:jip dza:j dijip ono tutortduula.
0508110604/6 inni kæ:n næ: da: bir bærna:ma wurulja: æksær ba:r a:χi:m jo æru:s
da:ma:d ba:hæm oturja:.
0508110604/7 jo bir pæzi:raji: χusu:si: da:.
0508110604/8 æksær ta:la:rda tutulja: inni.
0508110604/9 bennerde bir χyllyk kæ:n etmejæ:[e.
0508110604/10 buuta:da o: iki χyn yf χynø varja: tojlori. jø:nø kymmøt tarapda
bejlelerde æksær bir χyllyk.
0508110604/11 janı meŋ kummøtde erkek doxonum ða okul øjordi onqi da bir χyllykdi
toji.
0508110604/12 meŋ ø:ðym kymmøtŋfi da:.

Kaynak Kişi No: 0508110605

Kayıt Yeri: Bender Türkmen

Kayıt Yeri Kodu: 05081106

Kayıt tarihi: 14.07.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Şemseddin Diyeci

İkamet Yeri: Bender Türkmen

Doğum Yeri: Hocanefes
 Doğum Tarihi: 1970
 Cinsiyeti: Erkek
 Medenî Hali: Evli
 Öğrenim Düzeyi: Lise sonu
 Mesleği: Taksici
 Dil Bilgisi: Farsça
 Başka Bölgede Yaşaması: -
 Soy: Yomut-Düyeci
 Konu: Ailesinin iplik boyama mesleği
 Babasının Adı: Aba Ahun
 Annesinin Adı: Ecev
 Annesinin Soy: Yomut-Oğurcalı-Nedin

0508110605/1 næ:me hajθi χa:terelərden ajdajun θana otuð jilluqdan mi curq jilluqdan mi?

0508110605/2 curq jillam mæ:ri:k edi:l fi oturon øjyn ba:r a:χuri:m futa:ji biðin jæ:ni: mu:n dæ:deθi βolja: da: a:κam æmu:m iki doκon ikiθi βolja: meŋ dæ:dem milen futa:ji.

0508110605/3 fi hajja:t fi hajja:tumuð kollæn biðin iki χa:neva:dæ:mið βolja:.

0508110605/4 bu:lan øji. iki:mið næ:me ojnomo:li βolθo ffarχ θyrmø:li mi jø:nø ojnomo:li mi mederθæ: gitme:li mi iki:mið deŋdik biðin.

0508110605/5 ohom ðama:na ge:fji:ne χøræ: a:ra a:fʊlʃja: da:.

0508110605/6 na:θur di:θeŋ ba:fka jere χidip derθ oqijdown ...

0508110605/7 bið ðe derθæ: ba:farmaduq emmæ: ra:nændegifʊluwka gitdik da:.

0508110605/8 ra:nænde βolup geððik dʒa:dde:lerde.

0508110605/9 inni de kæ:de kæ:de bi:rī vi:ri:miði gørja:q da:.

0508110605/10 ba:fərja:n m a:j gelme di:ip a:κ ini βolup.

0508110605/11 a:κ ini βolja:q do:θ βolja:q bi:rī vi:ri:mið vi:len.

0508110605/12 kæ: jyrøγmið kyjθeθæ: ðeŋ ura:ja:q gel li:ip.

0508110605/13 fejdip tafa:maθaq tafuwa: βolono:q mu:ni.

0508110605/14 ðe:ndegi: da: a:ra:ni a:fja: da: bi:rī vi:ri:ŋ milen.

0508110605/15 joκθo øŋ ðama:llari ø:ðyŋ bilja:n mi ja: e:fʃja:nðurθu:n.

0508110605/16 χa:neva:de:le ajni: bi:rī vi:ri vi:len farwi jo:qdi.

0508110605/17 bi:rĩ yi:riniŋ oŋynnøn ŋørøk dilemelj ƙolθo do jorta:qadzuq bara:ja:duula.

0508110605/18 inni ŋe berese be doƙolluq dijæ:n na: a:dam goŋfudon alardi.

0508110605/19 inni doƙon ja:t bolli. goŋfudon beter bolli doƙon.

0508110605/20 doƙoni bir ŋindzire gøra:maθaq gøryp biłemθo:q.

0508110605/21 gadi:m garri hajja:tda bi gawfedæ: bir ammar ba:di. ota:jda jyp bojoja:duq. bir oloqo:n ka:rga:muθ ya:di.

0508110605/22 jyp bojoja:duq na:θur iki:miθ doƙurla:rdur jypłømiθi.

0508110605/23 bir jyfi oloqo:n ædiłlen aƣardur jeke jeke naŋi geŋfiredik.

0508110605/24 ohom bolordi kæ[a:f. kæ[a:f kæ[a:f doƙurla:p ohom θonro do erti: bojoƙo yererdik.

0508110605/25 i:θunnaŋ θermæ:ne durordur na:θur iki:miθ.

0508110605/26 baŋwumuθða bir qa:qalwumuθ ya:du mu? gełdi dæ:de dijæ:n bir a:ƙamuθ ya:di ƙo bolordi.

0508110605/27 serka:rgær ƙodi. ohom i:θunnaŋ na o ka:rga:ni jiknadur onθon poŋti: do:ldurdur.

Kaynak Kişi No: 0508120101

Kayıt Yeri: Gürgen

Kayıt Yeri Kodu: 05081201

Kayıt tarihi: 05.01.2016

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Zekeriya TUMAÇ

İkamet Yeri: Balaca (Kişi) Arık

Doğum Yeri: Balaca (Kişi) Arık

Doğum Tarihi: 1993

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Bekâr

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Üniversite öğrencisi

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Cafarbay-Arık

Konu: Üniversite sınavlarında bu bölümü kazanması ve öğrencilik hayatı

Babasının Adı: Abdülkerim

Annesinin Adı: Fatma

Annesinin Soyadı: Yomut-Cafarbay-Gızıl

0508120101/1 men ðekerija: tumoŋ.

0508120101/2 benner tyrkmeniŋ arrex kü:ŋek dijæ:n o:boθunnan.

0508120101/3 bir mÿŋ jetmiŋ ikiŋendz jil jediŋendzi a:junuwŋ ða on ŷŋlondzi ŷyni jæ:ni: weŋæ:jet diŋinne heza:ro si:sædo hæfta:do do:nuwŋ si:zdæhome mehrinne jæ:ni: hedzrije ŋemsi:θinne dynjæ: ŷellim.

0508120101/4 tæhsi:ŋa:tum doŋruθi men ebteda:jini ø:ð o:va:mda arrex kü:ŋek dijæ:n o:boθunna oqi:dum.

0508120101/5 ŋonki biðin o:va:muð kiŋedzik bolonθon ra:hnæma:ji:ni men hodzolorðo oqi:mali bollum.

0508120101/6 hodzolorðo ŷŋ jil gatnaduq hama:na jaŋum milen jel vilen gyn biŋen ŋula:θa θaŋti:ŋari ŋekdiŋow bið ra:hnæma:ji:ni hodzolorðo oqi:duq.

0508120101/7 ohom ra:hnæma:ji:ni hodzolorðo oqi:b bø:kæ:k a:ŋurqu jili biðe havar ŷelli ki: hama:na modi:r tarafunnan mæ?æŋlemŋ tarafunnan na biðe dijdile ki: nemu:ne dowlæti: dija:n bir mederθeŋe va:.

0508120101/8 bið mæntæŋ mæhrum heθa:p bolja:q dowlæt bir emtija:zi: gojupdur ki: este:dadi ba:r oŋlolloŋ tæŋa:ŋ edzðek oŋlolloŋ dowlæt bir emtija:zi: gojupdur.

0508120101/9 ŋono ŷoræ: bið ðe ŋolon θøði vilen ŋolon pi:ŋaha:di vilen bið ðe barduq ŋono sæbte na:m etdik.

0508120101/10 ohom θonro ðo derθimið tykønip sevvome ra:hnæma:ji: tykønønnøn θonro barup imtuha:m merdiŋow benneryeðe ŋol nemu:ne dowlæti:de gæβu:l bolluq.

0508120101/11 ohom ol nemu:ne dowlæti:de gæβu:l bolluq.

0508120101/12 ohom ol nemu:ne dowlæti:de de gæβu:l ŋolomdo dø:rt jil benneryeðde oqi:duq.

0508120101/13 huda:ja ŋykyr ŋol dø:rt jiluwŋ iŋinne gowi gowi oŋlollo vilen mo?æddæp gowi oŋlollo vilen tanuŋ bolluq.

0508120101/14 gowi ŋa:tereŋemið huda:ja ŋykyr ba:r.

0508120101/15 ohom fo nemu:ne dow|æti:de oqujomdo vir gowi nomrolo vilen gowi sa:begeje tæhsi:li: vilen tykøtdyyow da:nefga: imtuha:m merdik.

0508120101/16 da:nefga: imtuham meremiðde de tærbijæte mo?ællleme geſdik. ſuma:t da da:neſdzu: grynønnø.

0508120101/17 tæhsi:|a:te howzævi:βolup bir... dobruθi meſ ø:ð dæ:dem bir eme mæzhævi:ræ:k bolonθon...

0508120101/18 jø:nø bir k a:j tæ:ti:|a:te ta:besta:nna bir ki deffe qa:ri:ſuulwæ yitdim gur?a:n oqi:dum.

0508120101/19 joqor vaqada æði:ða:va:t dijæ:n o:βoθunna nu:rdza:n qa:ri:n oβli aχmaſdza:n nijæ: ſon elinne a:t gaðanan a:dam nu:rdza:n qa:ri: dijæ: on dæ:deθi the annamuχammed a:χu:n qa:r i:ſa:n nijæ:.

0508120101/20 o benne huda:j bæðda:dda yidip qa:ri:ſuulwæu ni aluipduur ohom gelip tyrkmenθæhra:da gowi inni gur?a:ni dobru su:rætinne millete oqi:ma:ni ewreðipdir.

0508120101/21 ohom on jo:luni tuton oβli nu:rdza:n qa:ri:.

0508120101/22 nu:rdza:n qa:ri: da ki: tyrkmenθæhra:da vir gani:mat a:dam taniija:nnuor nu:rdza:n qa:ri: dijæ:n a:dami.

0508120101/23 ohom ſon a:di vilen nu:rdza:n qa:ri:n oβli nu:rdza:n qa:ri:n oβli.

0508120101/24 ohom ſi tyrkmenſæhra:da da her kim gur?a:n o:qi:di dijθeſ hama:na ſuma:t meſa:l a:θθam θana i:ra:nuun iſfinne mohem daneſga: a:s da:neſga:lan vi:ri da:neſga: sæn?æti: ſæri:f tyrkmenſæhra:n iſfinne de hama:na qa:ri:ſuulwælan iſfinne de meſa:l wurθon ſodzyrø o do ſodzyrø.

0508120101/25 æði:ða:va:t va: æði:ða:va:t mærkæzi: dija:la.

0508120101/26 onnon θonro a:ggamwſ va: kymmøtdø jene vir ki dæ:ne qa:ri:ſuulwæ va: ſinja:laq bir ængoſtſoma:r ki: hama:na hejwære a:di gowi ſuqan qa:ri:ſuulwæ.

0508120101/27 tædzywi:di gara:?ati gowi ohom ſo ta:jda da oqi:dukow hula:θa vir jila ik yſ a:j tæ:ti:|βolja:n wæxtumwæ ta:besta:nna vir ki deffe gitdim.

0508120101/28 dobruθi men ſuma:t reſteje ulu:me tærbijæti: oqi:b bæræ:n wæxtum iki jil meðenne de bolli ſita:jda oqi:b bæræ:mmiðe. iki jiluun iſfinne dobruθi men a:θθam θana eyer...

0508120101/29 ba:bolsær dijæ:n ſo o:βoθunno da vir reſteje heſa:bda:ri:ni da bir term oqi:p gellim.

0508120101/30 gørfyn... daſunna gørnſiſſen væz?i:jjæti: ke hama:na ba:bolsærde gørijæ:n emka:na:tumwæ bita:jda dobruθi jo:q.

0508120101/31 hama:na æz laha:ze... her form her laha:zdan tuta:ka then.

0508120101/32 fæza:je værzejf:den tut fæza:je sæbzden tut emka:na:te kampiyu:teri: ra:ja:nej: sa:χtema:n te:da:de da:nefɔɖu:lɔ ki: bir otoqdo bolja:.

0508120101/33 her laha:zdan tutθo_N dɔ o danefga:la kɔwi.

0508120101/34 bita:q gelθeŋ hama:na ø:ðyŋ gøðyŋ biŋen gøryp du:N.

0508120101/35 saχtema:n gadi:mi:radzuq.

0508120101/36 iʃinnæ:ki personelle de θem_u miŋen bir forum tondūr radzuq bærxord edjæ:le.

0508120101/37 ohom bi mæsa:ʔel ba: dokruthi.

0508120101/38 jø:nø then da:nefga:ni næ: forum gørxæ:ŋ diθeŋ ʃom_u men ɔwɔl bejlēle bir term oqi:dum ɔwɔl meŋ gørfymdøn tævæggoʔumi gallurdu da:.

0508120101/39 o ta:jda bir term oqi:dim. emma: bita:q gelemde bi væzʔi:jæti gørxmdø dokruthi hi:ʃ ɛwyvildzeg gæ: ʃita:ji gɔwi dijip.

0508120101/40 ... ikilendzi jili do:llurup yʃyløndzi jila vardi.

0508120101/41 konkə:ra men imtuham_u beremde entexa:be reŋtelemiŋ iʃinne ævvel tærbijæt moʔæll_uem wurdum.

0508120101/42 ohom etekde hesa:bda:ri: ða:tlari wurdum.

0508120101/43 ʃol ba:bolsære geʃmæ:kæ:m de tærbijæt moʔæll_uemiŋ bir mosa:hebeθine gelim.

0508120101/44 emma: mosa:hebede geʃmedim gabu:l bolmodum ba:bolsære reŋteje hesa:bda:ri:θuna ʔeʃdim.

0508120101/45 ba:bolsære de reŋteje hesa:pda:rije geʃfemde bejlæ:k baramda gørxθom xa:bga:θi bir_ueme zærfijæti a:ðanra:ɖuqmuʃduq. jæ:ni iki jil...

0508120101/46 then dø:rt jil ða:d_u oqi:jjā:N da: hama:na. reŋteje hesa:pdari:ni dø:rt jil oqi:jjā:N ʃo ta:jda.

0508120101/47 ʃo dø:rt jiluN iki jiluNi xa:bga: berja:.

0508120101/48 ol iki jiluNi xa:bga: χusu:sij va: χodgærda:n_u nijip...

0508120101/49 xa:bga:N hajja:tuna jaqi:rra:ɖuq jerlerde.

0508120101/50 va:hed de geliq_u geʃja: ʃo ta:jdan. servi:sle geliq_u geʃjæ:n jo:lun ukurɖzaʔadi.

0508120101/51 ʃo ta:jda xa:bga: χodgærda:m_u ma:.

0508120101/52 ʃo ta:jda galmalūli.

0508120101/53 ohom bi mana xa:bga: ævvelki terim berilmedi ʃo baran termim.

0508120101/54 ohom men ne doƙruθi ø:ðym ʃæhëriŋ iʃɸinnen øj edʒa:r almalɪ ʒollum bir jene vir do:θ oʔlom ma:di kymøʃtʃ oʔlon ʃo viʎen iki ʒolup øj edʒa:r alluq da:.

0508120101/55 ol ɣa:bga: ɣodgærda:na da barmaduq. ʃon biðin ø:ð væzʒijjætimiði ø:ðym dø biljæ:dim.

0508120101/56 ʃon ba:bolsære reʃtæ: gefdim.

0508120101/57 ondon doƙruθi hesa:pda:ri:dan men ø:ðym ra:ði: dæ:dim.

0508120101/58 ɣa:neva:dæ:mið ðe ra:ði: dæ:di.

0508120101/59 ohom gøðymið ʃunja:naq tækmi:lě zærfijætde gøðymið ni:me motæmærkezde ʃonja:laq ða:da qaraʃuub bø:dyk da:.

0508120101/60 hejwærede huda:ja ʃykyr ʃonja:laq ða:da da gefdik.

0508120101/61 θonro do jene vir θiri: tærbijæt moʔællemin ʃita:q mosa:hebeθine gellik.

0508120101/62 mosa:hebæ: gelemiððe de huda:ja ʃykyr mosa:hebeden gefdiyow bið ðe tærbijæt moʔællemini: ʒolup ʃita:da oqi:b bø:θ θa:.

0508120101/63 doƙruθi biðin... ja:ʃa:b bø:ræ:n mæntaka:m bir mæntakeji: ke milletiniŋ iʃinnæ:ki geðib bø:ræ:n a:damlarũnun aʔlavunun ʃoʔli keʃa:værzi: da:mda:ri:.

0508120101/64 tyrkmøn ðilinne tajɣa:nʃuuluq ma:lɔa:rʃuuluq ʒolja: da:.

0508120101/65 ʃarwada:r da dijæ:lle da: ʃo forumra:q.

0508120101/66 doƙruθi ø:ðymið vir weʎæ:jet ða:duun iʃinne juwærdinne yeðib bø:ræ:nθek kæn weʎæ:jet kæʎemeʎerden istifa:d edja:θ θa:.

0508120101/67 ø:ðymið ðe hajja:tumwuðða vir ik yʃ θa:nũdʒaq bir θuʔur va: o:n om mæ:ʃ θa:nũdʒaq gojum ma: ʃinnan baramwuðða kæ:de kæ:de ʃono ʒyjmenjæriθ.

0508120101/68 onnon θonro do vir kæ:de kæ:de o:va:n iʃinne vir a:za:d i:ʃle va: ʃono ʒøræ:yir ø:ð hardzi:muði ʃuqarja:θ da: ʃolordon bir i:ʃleja:θ.

0508120101/69 inʃa:llaħ bita:dan tærbijæt moʔællemden fa:regottæhsi:l ʒolup derθimið tykønip ʃita:dan gidip ʃuqmalɪ ʒolθoq eyer a:jændæ:mið ʃita:dan gidip ʃuqmalɪ ʒolθoq eyer a:jændæ:mið tæhsi:l mowrød ʒolθo oquw mowrødde ʒolθo alla: neθi:v eθθe eda:me tæhsi:l vererθ fowge ʎisa:nsa mæda:reki joqor ða:tlara.

0508120101/70 jo: alla: takala: neθi:p etmeθe hama:na ʃi ʎisa:ns viʎen ga:luup ʃita:da moʔællemmolmolɪ ʒolθoq inʃaʔalla:h daʃunnam bir i:ʃ de tutunorθ.

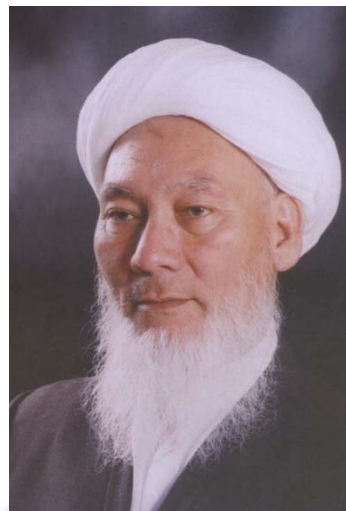
0508120101/71 emma: øjʎømmøk mowrødde toj etmeli mowrødde a:jænde bærna:mæ:ŋ næ:me dijθeŋ inʃaʔalla:h vir alla: takala: biðe de vir a:jændede vir ɔwi gelin gujð neθi:v eder ki: hama:na i:l a:raθunna inʃaʔalla: a:vuraj getirdʒek we biði hoʃ edʒdʒek bir gelin neθi:p eder da:.

Kaynak Kişi No: 050911501

Kayıt Yeri: Garakçı (İrfanabad)

Kayıt Yeri Kodu: 0509115

Kayıt tarihi: 13.07.2016



Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdürrahman Ahun TENLİ
TANA

İkamet Yeri: Garakçı (İrfanabad)

Doğum Yeri: Gızlar

Doğum Tarihi: 1941

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Din hocalığı

Mesleği: Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça ve Arapça

Başka Bölgede Yaşamayı: -

Soyu: Yomut-Akatabay-Tana

Konu: Bir seyit ile ilgili bir hatıra

Babasının Adı: Annamuhammet

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut

050911501/1 bæhælkede yir toj þolli.

050911501/2 tæ:ðe a:χu:m molon waχtumwðði.

050911501/3 fulor ja:lâq mered i:fa:m ma:.

050911501/4 geļiņ ækidiņ ta:vaxi ... ækidiņ.

050911501/5 tojfuluq da: kæn odzyrø neme ol waχtu vîle ... aj i:fa:n næ:de doka:
ediver dijdin.

050911501/6 hõwwõ goj ta:vaxi da bereket jaχθuun doka: et

050911501/7 aj terθ jaχθuun bereket tepbet jaχθuun bereket.

050911501/8 dyjn oqijp bawn a:χu:m molup jwærdæ: jwærdæwð ðijdi

050911501/9 çajrada kəfəlxənnə: orūθ gurup jənʎida:pdur bi gurkūn alalları.
050911501/10 buta:da da gurulmalı wakti bolli dijdı bir çahar yile. ajdaçar o
050911501/11 onjanʎa da gelip o pi:çi hadzi daki bæhæ[kæ:ŋ men ʎijelləri ya:.
050911501/12 oθom muni janqi nem edæ:ke de doka:nū n ɔ:ð etdi
çurʎa:nū n ɔ:ð oqıjdi.
050911501/13 hi:ʎ mæhel yermedi hi:ʎ ime.
050911501/14 ... haj paθur puθur paçi:r ja:ful a:dam. toθon ja:ʎunna:q a:dam.
050911501/15 aj oθom jonnon... pi:çi hadzi dijdı berekelʎa: a:χu:ndza:n ja:ʎu:li:na
hormot gojdun ʎijdi ɔwla:di θijladun doredzæ:ŋ artar dijdı.
050911501/16 aj næ:me ɔa:t dijp boldzəg gæ:r ɔno.
050911501/17 oθom jonnon sejdip bir χyn hadz a:χu:n taθi:r aʎtja:na:.
050911501/18 ajdaçar o həkmæ:n aʎʎdzaq ɔa:dū ʎijæ:
050911501/19 dæ:dem ʎakı corqordi jonnon.
050911501/20 ʎu mered i:ʎa:nă naki ɔa:t dija:ma:ŋ ʎijerdı da: ʎo.

Kaynak Kişi No: 0509210401

Kayıt Yeri: Garabulak

Kayıt Yeri Kodu: 05092104

Kayıt tarihi: 20.01.2014

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Yarmuhammet (Yarcan) Ahun
NAZARİ

İkamet Yeri: Garabulak

Doğum Yeri: Garabulak

Doğum Tarihi: 1920

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Din hocalığı

Mesleği: Din hocası

Dil Bilgisi: Farsça ve Arapça

Başka Bölgede Yaşaması: -

Soyu: Yomut-Daz



Doğum Yeri: Tatar Ulya
 Doğum Tarihi: 1965
 Cinsiyeti: Erkek
 Medenî Hali: Evli
 Öğrenim Düzeyi: Lise
 Mesleği: Seyyar satıcı
 Dil Bilgisi: Farsça
 Başka Bölgede Yaşaması: -
 Soy: Yomut-Tatar
 Konu: Atçılık işleri ve oğlunun jokeylik ile ilgilenmesi
 Babasının Adı: Ata
 Annesinin Adı: -
 Annesinin Soy: Yomut

0510110101/1 Jo ævvell[en sol ɔ:βodo bir k yf dæ:ne atun i:ðuuna dyfyp Jo vilen gitdi da: ata.

0510110101/2 buwkat xa:jiş fʃekdik eltema:s etdik etmedi.

0510110101/3 Jo atun i:ðuuna fono dyfyp ata da ki bir minniñ bir fformi: fʃæsbændegi:θi ya: ki ya:dura: emka:ni jo:q onnon ajrułfup bolθun.

0510110101/4 ata ja: fʃi fʃapka: bið ø:ðymið jiyrım jil yæ:ri gidip jø:k.

0510110101/5 øræ:m molmoθo ajrułup bolmoja:.

0510110101/6 atun bir fʃunja:laq bir dʒæzza:bijjæti ya: her kim ata minip bir ki defe minip ota:q buta:q ða:d ɛθθin θonra:m Jo atun i:ðuunna.

0510110101/7 atdan ajrułfup bolmoja: fʃon bir Jo ða:di.

0510110101/8 xo:b inni de ki atoɣlon boldʒoq dijiğ geðip jø:.

0510110101/9 inni de fe:læn bir yf defe iki defe minni. inni de fuwa:t tehra:na gidip fejl[elə dəwre yørmøli bir guırq bæ:f yyn.

0510110101/10 onnon θonro do gełer ku'rse gymmetde at miner da:.

0510110101/11 jo:q gi:renne fʃa:boksæva:r βolug gi:rđi.

0510110101/12 inni juwof juwofdon at minmelj.

0510110101/13 bir yf dø:rt jil at minennen θonro do ki moræbbi: βolmoli. fʃodzyrøk atunqi.

0510110101/14 jø:nø ata gi:ren oκlon inni meyer næ:me dijejin ɲa: ʃuɑqma moʃkelj hejwere a:ð.

0510110101/15 inni ʃuwa:t θen ʃono dij a:jda bir milju:n iki milju:m mɛrejin gel də:den ja:nna geð ðij eγer geðip biθe.

0510110101/16 ʃydzɣrø ala:ka.

0510110101/17 ʃo da: ʃuwa:t ælj: de men giʃdʒeg gæ: dijɪp naκat ða:d etdi.

0510110101/18 janɪ yʃ a:jlɑ:p jatdum dijæ: ʌslen ʃɪ atdan bi:ða:r dijɪp dijæ:.

0510110101/19 jene de ʃonnom mɑʃka ʃoκli jo:ka: bið ʃuwa:t ø:ðymið ba:luɑq θatja:q.

0510110101/20 inni ʃuwa:t ælæ:n ɣuʃ gelθe ba:luɑqdan baʃka ða:t ʃoκul læ: ja:naq biðɪŋ ɣɛwnɪmiðe. joκθom mɣŋ jerde pul ʃuɑqarɯlja:n jer ba: ki:.

0510110101/21 vælj: bið ʃo ba:luɑka ɣiθθek pul vɑ: muɑqa: dijæ:k. baʃka jerde pul jo:q muɑqa: dijæ:k.

0510110101/22 ʃol hemmeθi ʃono varja:.

Kaynak Kişi No: 0511110101

Kayıt Yeri: Akçalı Ulya

Kayıt Yeri Kodu: 05111101

Kayıt tarihi: 25.05.2018

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Cemşid AKÇALI

İkamet Yeri: Akçalı Ulya ve Gürgen

Doğum Yeri: Akçalı Ulya

Doğum Tarihi: 1972

Cinsiyeti: Erkek

Medenî Hali: Evli

Öğrenim Düzeyi: Lisans

Mesleği: Radyo-Televizyon muhabiri

Dil Bilgisi: Farsça

Başka Bölgede Yaşaması: Gürgen

Soyu: Yomut-Gocuk

Konu: Bir fıkra



Babasının Adı: Annadurđı

Annesinin Adı: -

Annesinin Soy: Yomut-Gocuk

0511110101/1 gi:đæ:ŋ ja:ri bir ja:f ðena:na bir carr a:dama carrura:ɣ a:dama inni ø:ð ø:ði ʃo vilen gyrryŋ eʃdʒek bolja:n.

0511110101/2 ʃæt eʃdʒek bolja: dija:.

0511110101/3 onom bi vilen ævvel mubajluuna ðeŋ urja:.

0511110101/4 onom ʈalowmæ:lejk wæ:lejk.

0511110101/5 onno fæza:je mædʒa:zi:de ðen ne ba: muŋ?

0511110101/6 o do ba: men ne va: dija: ja:ʃuli.

0511110101/7 hɔwwɔ bolmoθon bolmora: dija:.

0511110101/8 ohom uwquθũ ʈa yelʲib barja: dija: ja:ʃuli:N.

0511110101/9 o uwqi vilɛ i:ʃi jo:q o ja:f gelin deyiffek o vilen.

0511110101/10 onom o a:dresin da:ɣi va: mi dija:.

0511110101/11 a:dres næ:me dija:...

0511110101/12 onno meŋ a:dresim pala:n kɔwʃede pala:n χija:va:nna da: dija:.

0511110101/13 jo:q a:drese ða:duŋ ...

0511110101/14 janqɪ imejl ða:duŋ dija:.

0511110101/15 hɔwwɔ onnon no ba: bir dæ:ne. onnon no bir dæ:ne a:dresim ʃa: dija:.

0511110101/16 hani ʃoni ajd onno dija: θonro gyrʲøʃerθ dija:.

0511110101/17 dæbilju dæbilju dat dija: gi:đæ:ŋ ja:ri ðuur wurmo do jat dija:.

DİZİN-SÖZLÜK

a

0504210601/136, 0505230502/41

a -1- [Tr] a!, e! ünlemi.

a.+ unu 0504210602/108

a. 0505230501/23

a.+ unun 0501110201/9

a: -4- [Tr] a!, e! ünlemi.

a.+ unı 0504210602/60,

a. 0504210601/58,

0504210602/61, 0505230501/33,

0504220301/42, 0504220301/45,

0505230501/34

0505230501/25

a.+ unna 0502111401/47

a:b -2- [F] آب su.

a.+ i 0501121801/18,

a. 0501231301/72,

0502111401/43, 0502111401/47,

0502111402/8

0503111201/10, 0503111201/5,

a:buhwa: -1- [F-A] أبوها hava

0504210601/140, 0504210601/141,

durumu; iklim.

0504210601/93, 0504210602/111,

a.+ unna 0504220801/5

0504210602/59,

0508120101/23, 0508120101/26

a:buhwa: -1- bk. **a:buhwa:**

a. 0504220801/24

a:dam -114- [A] آدم adam, kişi.

a:ɖɯɯ -1- [Tr] acıkmak.

a. 0501210702/11,

a.- up 0501231302/11

0501210702/23, 0501210702/24,

0501210703/21, 0501210703/4,

a:d -32- [Tr] ad, isim.

0501220502/3, 0501220502/7,

a. 0504210601/58

0501220601/23, 0501220601/28,

a.+ a: 0504210601/55

0504210202/25, 0504220101/45

a.+ um 0502111403/1,

0501231301/36,

0502111403/48, 0502111403/60

0501231301/93, 0501231302/11,

a.+ uma: 0504210602/101

0501231303/59, 0501231303/78,

a.+ umuð 0504210201/2

0501231303/85, 0501240201/14,

a.+ umi 0502111403/50

0502111401/32, 0502111403/18,

a.+ una 0501231301/93,

0502111403/26,

0502113101/11,

0501242201/19, 0502111403/23,

0503111201/26, 0504120701/4,

0504210201/93, 0504210203/19, 0502113101/24, 0504210601/118,
 0504210601/102, 0504210601/121, 0504210601/55, 0504210602/56,
 0504210601/129, 0504210601/9, 0504220801/41
 0504210601/99, α.+ uNqa: 0501210703/20
 0504210602/107, α.+ i 0501231303/77,
 0504210602/109, 0504210602/121, 0504210601/85, 0504220301/41,
 0504210602/130, 0504210602/26, 0508120101/22
 0504210602/36, 0504210602/50, α.+ la 0501110202/4,
 0504210602/6, 0504210602/98, 0501120201/13, 0501120201/17,
 0504220301/10, 0501120601/21, 0501121802/9,
 0504220302/17, 0501210702/18, 0502111401/7,
 0504220302/28, 0504220302/40, 0502111402/4
 0504220302/44, 0504220302/45, α.+ ĩa 0505230502/31
 0504220801/7, 0504220802/26, α.+ lamuð 0502111401/33,
 0504220802/29, 0505120301/10, 0502111401/41
 0505120301/17, α.+ laN 0502111402/4,
 0505120301/8, 0505230502/11, 0505110901/16
 0505230502/23, 0505230502/32, α.+ lara 0504220801/1
 0505230502/33, 0505230502/58, α.+ larũnuN 0508120101/63
 0505230502/59, 0505230502/60, α.+ laruN 0504220801/36
 0508110601/16, 0508110605/18, α.+ lari 0504210602/2
 0508120101/19, α.+ muɸduq 0501231303/60,
 0508120101/22, 050911501/14 0504210601/137, 0504210601/145
 α.+ α 0501110202/14, α.+ 0501231303/78
 0508110602/23, 0511110101/1 α.+ θu 0501210703/3,
 α.+ dan 0504210601/103 0501231303/78
 α.+ duur 0501240201/17 α.+ θuNi 0504210203/20
 α.+ di 0504120701/9, α.+ θi 0504210203/63
 0508110601/1 α.:dami: -4- [A] آدمي koca, eṣ.
 α.+ ði 0501220601/18, α.+ m 0504210201/83,
 0502113101/14 0505120301/27, 0505120301/29
 α.+ uN 0501231303/71, α.+ ni 0504220801/7

a:dami:ðat -1- [A-F] آدميزاد
insanoğlu.

a. 0504220301/36

a:ddaquulan -4- [Tr] adını taşıyan,
ailenin eski üyelerinden birinin adını
taşıyan çocuk.

a.+ i 0505230502/52,
0505230502/53, 0505230502/54,
0505230502/55

a:dam -1- [A] آدم adam, kişi.

a. 0504220302/46

a:dres -5- [Fr] Adresse Adres.

a. 0511110101/11

a.+ e 0511110101/13

a.+ im 0511110101/12,
0511110101/15

a.+ in 0511110101/10

a:G -1- [Tr] ağ.

a. 0504220101/65

a:Ggala: -8- [Tr-F] آق قلا Akkale,
şehir adı.

a. 0504220802/14,
0505220204/33, 0504220802/20

a.+ da 0501241701/19,
0505230502/19

a.+ dan 0501231301/10,
0505220201/7

a.+ q 0505220203/10

a.+ N 0504210601/36

a:Ggamuŋ -1- [Tr] آق قمیش Akkamış,
köy adı.

a. 0508120101/26

a:K -3- [Tr] devrilmek, alabora
olmak.

a.- uup 0504220801/10

a.- uupdur 0504210601/24

a.- ja: 0508110601/27

a:K -5- bk. **a:G**

a. 0504210201/65,
0504210201/66, 0508110605/10,
0508110605/11

a.+ um 0504220101/28

a:Ka -7- [Tr] I. bey II. Ağabey, abi II.
Amca.

a. 0501110203/3

a.+ m 0504210602/124,
0508110605/2

a.+ ma 0504210602/29

a.+ muuN 0501241701/3

a.+ muð 0501242201/13,
0508110605/26

a.+ θ 0505220202/11

a:Ka: -2- bk. **a:Ka**

a.+ je 0502111401/39

a:Karan -5- [Tr] deve sütünden
elde edilen birnevi ayran.

a. 0504210201/93,
0504210202/1

a.+ uua 0504210201/88

a.+ i 0504210201/91

a.+ i 0504210202/1

a:katava:j -2- [Tr] Akatabay, boy
adı.

a. 0501220502/3, 0501220502/5

a:ɤdar - -1- [Tr] devirmek,
çevirmek, alabora etmek.

a.- dula 0504220801/30

a:ɤur - -3- [Tr] ağırmaq, acımaq.

a.- iğ 0505220203/14,
0505220203/15

a.- maθun 0505220204/39

a:ɤla - -3- [Tr] ağlamak.

a.- dum 0501240201/16

a.- di 0505220201/5

a.- dı 0505220201/5

a:ɤla: - -5- bk. **a:ɤla** -

a.- nna 0505220201/8

a.- p 0501240201/4,
0504210202/20, 0505220201/9

a.- rduq 0501240201/8

a:ɤlat - -1- [Tr] ağlatmaq.

a.- maɖaq 0501231304/45

a:ɤøj -1- [Tr] Türk çadırı, yurt.

a.+ yn 0504220801/6

a:ɤøjli -2- [Tr] Aköyli, kişi adı.

a. 0502113101/52

a:ɤum -1- bk. **a:ɤuri:**

a. 0504220301/10

a:ɤur -10- [A] آخر son, sonunda.

a. 0501231304/7, 0504220301/5

a.+ da 0504210203/25,

0504210203/62, 0505110901/10,
0505230502/58

a.+ ũna 0504220301/1,

0504220301/3

a.+ unna 0501110204/17

a.+ i:m 0504220302/41

a:ɤuri -9- [A] آخری sonu.

a. 0501121802/2,

0504210203/60, 0504210601/143,

0504220301/7, 0504220302/10,

0504220302/19, 0504220302/35,

0508110601/2, 0508110601/3

a:ɤuri: -2- [A] آخری ya.

a. 0504220302/13,

0504220302/63

a:ɤuri:m -12- bk. **a:ɤuri:**

a. 0504220302/10,

0504220302/12, 0504220302/16,

0504220302/22, 0504220302/27,

0504220302/39, 0504220302/43,

0504220302/54, 0504220302/55,

0504220302/61,

0504220802/17, 0508110605/2

a:ɤuri: -1- bk. **a:ɤuri:**

a. 0504220302/3

a:ɤuri:m -1- bk. **a:ɤuri:**

a. 0504220302/7

a:ɤurqu -1- bk. **a:ɤurqi**

a. 0508120101/7

a:ɤurqi -2- [A-Tr] son, sondaki.

a. 0504220301/1, 0504220301/7

а:хуаrqи: -1- bk. а:хуаrqи	0504210601/87,	0504210602/19,
а.+ mĩ 0504210201/72	0504220802/30,	0505230502/16,
а:хи -1- bk. а:хуаrи:	0505230502/39,	0505230502/40,
а. 0504220302/26	0505230502/41,	0505230502/47,
а:хĩ -1- bk. а:хуаrи:	0508110601/24,	
а. 0509210401/12	0508120101/19	
а:хи: -2- bk. а:хуаrи:	а.+ а: 0504120701/14	
а. 0504220101/47,	а.+ джа:n 050911501/15	
0505230501/9	а.+ уаn 0504120701/24,	
а:хи:m -1- bk. а:хуаrи:	0504210601/5,	0504220301/26,
а. 0508110604/6	0504220802/32, 0505230502/44	
а:хи:m -1- bk. а:хуаrи:	а.+ na 0508110601/4	
а. 0504220301/25	а.+ nо 0504210201/77	
а:ху:l -4- bk. а:ху:n	а.+ non 0504210601/88	
а.+ l 0504210201/43	а:ху:ndи: -1- [Tr] آخوندي din	
а.+ lо 0504210201/34,	hocasına mensup veya özel olan.	
0505220201/7	а. 0508110601/17	
а.+ lуаrni 0502113101/55	а:хун -1- bk. а:ху:n	
а:ху:m-9- bk. а:ху:n	а.+ уаn 0505230502/16	
а. 0504120701/14,	а:q -2- [Tr] ak, beyaz.	
0504210201/15, 0504210201/16,	а. 0501121801/30,	
0504210201/77, 0504210201/79,	0504210201/97	
0508110601/6, 0508110601/7,	а:qbent -2- [Tr-F] آق بند Akbent,	
050911501/2, 050911501/8	köy adı.	
а:ху:n -32- [F] آخوند din hocası.	а.+ ten 0501210701/3,	
а. 0504120701/11,	0501210701/4	
0504120701/12, 0504120701/13,	а:qbi:vi -2- [Tr] Akbibi, kişi adı.	
0504120701/14, 0504120701/17,	а. 0501231303/85,	
0504120701/5, 0504210201/73,	0501240201/25	
0504210201/76, 0504210201/82,	а:qđa -3- [Tr] beyaz.	
0504210601/86,	а. 0505230501/35,	

0505230501/36, 0505230501/39

a:qdeyif -3- [Tr] آفدگش Akdeğış, köy adı.

a. 0505120301/23

a.+ e 0505120301/21, 0505120301/22

a:qum -1- [Tr] Akım, kişi adı.

a. 0501240201/23

a:qpu:r -1- [Tr-F] Akpur, soyadı.

a.+ lordon 0501220601/8

a:qθaGgal -1- [Tr] Aksakal, ihtiyar.

a.+ ummud 0505230502/39

a:qθalta:l -1- bk. **a:qθalta:n**

a.+ laN 0505230501/36

a:qθalta:n -1- [Tr-A] Aksoltan, kişi adı.

a. 0505230501/35

a:lun -1- [Tr] I. alın II. ön, ön taraf.

a.+ na 0501221301/8

a:lija -4- [A] Aliye, kişi adı.

a. 0505230501/47, 0505230501/7

a.+ duwumi 0505230501/49

a:lla - -1- [Tr] aldatmak, kandırmak.

a.- dzaq 0501231303/7

a:lla: - -1- [Tr] bk. **a:lla** -

a.- pdwrla 0501120201/4

a:m -1- [A] عاّم Avam.

a. 0505230502/11

a:mu:zeʃ -1- [F] آموزش eğitim.

a. 0501220601/22

a:mu:zeʃga:h -1- [F] آموزشگاه eğitim merkezi.

a.+ e 0501110202/9

a:mu:zeʃo pærværef -2- [F] آموزش و پرورش Eğitim ve Öğretim, İran'da Milli Eğitim Kurumu.

a.+ e 0508110603/4, 0508110603/7

a:nna -1- [F] آدینه I. Anna, kişi adı. II. Cuma günü.

a. 0501220601/11

a:nnakwldz -2- [F-Tr] bk. **a:nnakwluʃ**

a. 0504120701/13, 0504120701/14

a:nnakwluʃ -1- [F-Tr] bk. **a:nnakwluʃ**

a. 0504210601/3

a:nnakwluʃ -1- [F-Tr] Annakılıç, kişi adı.

a. 0504210602/9

a:nnatuwoq -2- [F-Tr] Annatuvak, kişi adı.

a. 0504210602/69, 0504210602/70

a:ntu -1- [Tr] Antı, kişi adı.

a. 0501120201/12

a:nurθi -1- [Tr] ötesi, diğer tarafı.

a. 0504210601/69

a:r -2- [A] عار oç, intikam.

a. 0501242201/13
 a.+ un 0508110602/19
a:r -2- [Tr] yorulmak.
 a.- ma:N 0502111403/3
 a.- m 0502111403/65
ā:ra -1- bk. **a:ra**
 a. 0505220204/2
a:ra -20- [Tr] ara.
 a. 0501231303/56,
 0504220101/26, 0505110901/5,
 0505230501/52, 0508110605/5
 a.+ dan 0501121802/18,
 0501121802/21, 0504220801/19,
 0504220801/41
 a.+ larunna 0504220101/37
 a.+ θunni 0504220101/7
 a.+ θunna 0504220801/4,
 0504220801/7, 0504220802/1,
 0505230502/61, 0508120101/71
 a.+ θunna 0504220101/6
 a.+ θi 0504220101/18,
 0504220101/7
a:ra: -2- [Tr] bk. **a:ra**
 a.+ muḏḏa 0501241701/25
 a.+ ni 0508110605/14
a:raluḵ -1- [Tr] bk. **a:raluq**
 a.+ i 0504220301/27
a:raluq -1- [Tr] aralık, mesafe,
 mabeyn.
 a.+ da 0502111401/12

a:rezu: -1- [F] أرزو arzu, dilek.
 a.+ θi 0508110603/19
a:rma -2- [Tr] kolay gelsin!
 a. 0502111403/30,
 0502111403/42
a:s -1- [Fr] as I. as, iskambil
 oynunda as kartı. II. tek, çok değerli.
 a. 0508120101/24
a:f -1- [Tr] aç.
 a. 0504210203/41
a:fur -1- [A] عاشور Aşır, kişi adı.
 a. 0505230502/16
a:fur kyti -1- [A- T] عاشور Aşır
 Küti, kişi adı.
 a. 0505230502/57
a:fna: -1- [F] آشنا tanidik.
 a. 0501110202/21
a:t -8- [Tr] ad, isim.
 a. 0501242201/13,
 0501242201/25, 0502111401/36,
 0502111401/39, 0502113101/52,
 0504210602/56, 0504210602/82,
 0508120101/19
a:w -3- [Tr] av.
 a. 0504210203/12,
 0504210602/79, 0504220102/16
a:wun-1- [Tr] acı çekmek, yaralanmak.
 a.+ num 0504210201/14
a:wū -1- [Tr] acı.
 a. 0501240201/26

a:vullejmuw -2- [F] آبليمو limonsuyu.

a. 0505230501/42,
0505230501/43

a:vuraj -3- [Tr] itibar.

a. 0504210601/120,
0504210601/120, 0508120101/71

a:vilejmu: -1- [F] bk. **a:vullejmuw**

a.+ dʒuug 0504220302/23

a:j -23- [Tr] ay.

a. 0501110203/18,
0501120601/20, 0501120601/21,
0501231303/11, 0501231304/24,
0501240201/22, 0501240201/3,
0502111401/40, 0502113101/43,

0504120701/22,
0504210201/57, 0504210201/80,
0505230501/32, 0508110602/10,
0508110602/11, 0508110605/10,
0508120101/18, 0508120101/27

a.+ a: 0501231303/58

a.+ da 0510110101/15

a.+ unuun 0508120101/3

a.+ im 0505220202/19

a.+ inna 0503111201/9

a:ja -2- [Tr] avuç içi, aya.

a.+ N 0501231301/24

a.+ 0i 0504210601/138

a:ja:n -1- [A] عيان açık, net, belli.

a. 0504220101/53

a:jad -2- bk. **a:jat**

a.+ una 0501240201/11,

0505220203/15

a:jat -1- [A] آية/آية yas, taziye.

a. 0501231301/12

a:jduun -1- [Tr] aydın.

a. 0501120601/20

a:jende -1- [F] آينه gelecek.

a.+ 0i 0504220801/40

a:jænde -2- bk **a:jende**

a. 0508120101/71

a.+ de 0508120101/71

a:jændæ: -2- bk **a:jende**

a.+ mið 0508120101/69

a:jla: --1- [Tr] döndürmek; gezdirmek.

a.- p 0510110101/18

a:jluq -1- [Tr] I. aylık maaş II. bir ay içerisindeki.

a.+ da 0505230501/31

a:jtemir -1- [Tr] آيتيمير Aytemir, köy adı.

a. 0501122201/3

a:jterek gynterey -1- [Tr] bir çeşit oyun.

a. 0505120301/15

a:ð -6- [Tr] az.

a. 0501121803/2,
0501220502/18, 0502111402/4,
0504220302/8, 0510110101/14

a.+ ulla:q 0504210201/91

a:ða:t -3- [F] آزاد özgür, hür.

a. 0505110901/5,

0505120301/33, 0505120301/34

a:ðadɣaɣ -1- [Tr] azıcık.

a. 0501220501/5

a:ðaaɣ teney -1- [Tr] < **a:ðaaɣ tenek** az miktarda, ufak tefek.

a. 0501121803/3

a:ðal - -3- [Tr] azalmak.

a.- wup 0504220801/41

a.- ja: 0501210702/24,
0501210702/25

a:ðaldul - -1- [Tr] azaltılmak.

a.- wup 0504220801/8

a:ðanra:ɣaɣ -1- [Tr] bir az daha az.

a.+ mufduq 0508120101/45

a:ðanra:q -1- [Tr] daha az.

a. 0501220501/6

a:ðervajɣa:n-1- [F] آذربايجان
Azerbaycan, bölge ve vilayet isimi.

a. 0504220102/13

a:za:d -2- bk. **a:ða:t**

a. 0501220601/18,
0508120101/68

a:za:t -1- bk. **a:ða:t**

a. 0501231304/41

a:zæri: -1- [F] آذرى Azeri, Halk adı.

a. 0505230901/14

aɣ - -5- [Tr] açmak.

a.- arduq 0508110605/23

a.- wup 0508110602/25

a.- malû 0501220501/5

a.- malî 0501220501/5

a.- ja: 0508110605/14

aɣaqla - -1- [Tr] açıklamak.

a.- malî 0503111201/25

aɣaqla: - -1- bk. **aɣaqla** -

a.- ruu 0503111201/25

aɣaɣ - -1- [Tr] açılışmak.

a.- ja: 0508110605/5

aɣɣala: -1- bk. **a:ɣɣala:**

a.+ N 0504210601/36

aɣaɣ -3- [Tr] ağaç.

a. 0504210601/141

a.+ laN 0504210601/23

aɣaɣ -1- bk. **aɣaɣ**

a.+ dan 0504210602/44

aɣaɣ -1- bk. **aɣaɣ**

a. 0504210601/142

aɣaɣ -1- [Tr] < **aɣaɣ** ağız.

a.+ ɣaɣuunî 0501220501/6

aɣaɣ -1- [Tr] ağır.

a. 0501221301/1

aɣaɣli-1- [Tr] ağırlı

a. 0504220302/29

aɣaɣna aɣaɣ -1- [Tr-F-Tr]
ağızdan ağza.

a. 0503111201/30

aɣlab -2- [A] اغلب çoğunlukla.

a. 0504210203/6,
0504210601/71

aɣlav -1- bk. **aɣlab**

a.+ umuN 0508120101/63

aɣsam -5- [Tr] akşam.

a. 0501231301/80,
0501231303/58, 0504210201/42,
0504210201/87

aɣtuq -2- [Tr] torun.

a. 0504210602/21

a.+ laru 0504210602/18

aɣð -1- [Tr] ağız.

a.+ una 0504220301/9

aɣða: - -1- [Tr] söz etmek,
telaffuz etmek, dile getirmek.

a.- rdi 0502113101/74

aɣum -2- bk. **a:ɣuri:**

a. 0505230501/21,
0505230502/26

aɣur -1- bk. **a:ɣuri:**

a.+ i:m 0501120201/18

aɣuri:m -2- bk. **a:ɣuri:**

a. 0504220302/6, 0504220302/8

aɣi:m -2- bk. **a:ɣuri:**

a. 0504210201/20,
0504210201/27

aɣla:q -1- [A] اhlak ahlak.

a. 0505230502/50

aɣmatfɔɣa:n -3- [A-F] احمدجان
Ahmetcan, kişi adı.

a. 0501231301/33,
0501231301/50, 0508120101/19

aɣtuɣ -1- bk. **aɣtuq**

a.+ um 0503111201/4

aɣtuq -4- bk. **aɣtuq**

a. 0505220202/23

a.+ lamuN 0504210201/69

a.+ laruna 0504210202/30

a.+ lari 0505230502/19

aɣanθ -1- [Fr] *agence* ajans, taksi
acentesi.

a. 0501231301/98

aq - -1- [Tr] akmak.

a.- ar 0501120601/10

aql -1- [A] عقل akıl.

a.+ i 0504210602/131

aqθalta:n -1- [Tr-A] سلطان Aqsultan, kişi adı.

a. 0505230501/39

al - -129- [Tr] almak.

a. 0501231301/42,
0501231301/54, 0501231301/64,
0504210601/98, 0505220204/19

a.- a:na:q 0501231201/23

a.- amda 0501231301/30

a.- amuðða 0504210201/91

a.- amða:q 0502111402/14

a.- an 0508110601/16

a.- ana:q 0501231301/102

a.- anuma 0501210701/11,

0504210203/74
 a.- annur 0504210602/129
 a.- ardi 0504210602/137,
 0508110605/18
 a.- arθ 0504210203/26
 a.- arθuN 0501231301/32
 a.- ajli 0501231302/5
 a.- dzaq 0504210601/32,
 0505110901/15, 0505220203/3,
 0504220801/20
 a.- dula 0501231303/26
 a.- dular 0501231303/27
 a.- di 0501231303/23
 a.- uug 0501231301/2,
 0501231304/7, 0501240201/2,
 0504220802/18
 a.- unan 0505230502/3
 a.- unupdur 0505230502/3
 a.- unja:nuN 0504220301/44
 a.- up 0501120201/16,
 0501231304/38, 0502111401/25,
 0502113101/11, 0504120701/14,
 0504210202/27, 0504210203/25,
 0504210203/72, 0504210601/125,
 0504210602/143,
 0504210602/145, 0508110601/4
 a.- updulla 0504210201/11,
 0504210201/14, 0504210601/71
 a.- updur 0504210601/86,
 0508120101/20
 a.- uverθin 0501231301/61
 a.- ig 0501120201/10,
 0501120601/13, 0501231301/63,
 0501241701/28, 0501242201/17,
 0502113101/49, 0504210602/146,
 0504220302/49
 a.- la: 0501231301/89
 a.- luq 0502113101/7,
 0504220101/27, 0505230501/51,
 0508120101/54
 a.- lula 0504210201/22
 a.- lum 0501210701/19,
 0501210701/2, 0501210701/3,
 0501210701/4, 0501210701/8,
 0504210201/70, 0504210201/71,
 0504210201/72, 0504210203/75,
 0505230901/19, 0508110602/9
 a.- li 0501110201/17,
 0501210701/23, 0501210701/24,
 0501231301/62, 0501231301/95,
 0501231304/6, 0501240201/22,
 0504210601/107, 0505220203/3,
 0505220203/9, 0504210601/99
 a.- ma:na 0501231303/25,
 0504220802/16, 0505120301/20,
 0508110602/19
 a.- ma:ni 0504210201/14
 a.- ma:nnur 0502113101/55
 a.- madan 0502111402/13
 a.- mali 0508120101/54
 a.- maθaN 0505220204/19
 a.- maja:lla 0501231304/2

a.- θa_N 0501110201/12,
0501231301/32

a.- θa_{NA}: 0505220204/19

a.- θu_N 0501240201/19

a.- ja: 0501210702/21,
0501231301/93, 0504210201/93,
0504210602/138, 0504210602/144,
0504210602/28, 0505120301/37

a.- ja:q 0501241702/6

a.- ja:la 0502111401/11

a.- ja:lla 0501242201/23,
0504220301/42, 0504220301/49

a.- ja:llamufduq
0501110201/15

a.- ja:n 0501241702/9,
0505220204/1

a.- ja:ntfa:m 0504110301/3,
0505220203/18

a.- ja:N 0504210602/63,
0505220204/4

a.- ja:θ 0501122201/7,
0504210203/52

a.- ja:tduq 0501110203/4

ala:ka -1- [A] علاقه alaka, ilgi.

a. 0510110101/16

ala:matf -1- bk. **ala:mat**

a.+ dʒu_{ki} 0504210602/85

ala:mat -2- [A] علامت/علامة
alamet.

a. 0504210601/22,
0504210602/115

alal -1- bk. **alan**

a.+ lari 050911501/9

alan -2- [Tr] alan kişi.

a. 0504210601/68,
0505220204/11

alapdʒar -1- [Tr] cevval, hızlı alan.

a. 0505110901/18

aldur -3- [Tr] aldirmek.

a.- du_m 0504210201/14,
0504210201/8

a.- maððuq 0508110601/13

alawul -1- [Tr] alınmış olan.

a.+ dʒa 0501210701/13

alun -3- [Tr] alınmak.

a.- ano:q 0501231303/22

a.- ma_{ja} 0502111401/24

a.- ja: 0504210203/35

alla: -8- [A] الله Allah, özel isim.

a. 0501231201/29,
0501231301/15, 0502111403/3,
0502113101/61, 0508120101/69

a.+ nu_N 0509210401/13,
0502111403/42, 0502111403/30

alla:kuwa:t -1- [A] الله قوت/قوة kolay
gelsin!

a. 0502111403/65

alla:huekber -1- [A] الله اكبر Allahü
Ekber.

a. 0504210203/71

alla:ræhmeti: -2- [A] الله رحمتي

rahmetli.

a. 0502113101/14,
0502113101/3

alla:taɣa:la: -1- [A] الله تعالى Allahü
Teala.

a. 0508120101/71

alla:taɣala: -1- bk. **alla:taɣa:la:**

a. 0508120101/70

allahuekber -1- bk. **alla:huekber**

a. 0504220301/17

alma -1- [Tr] elma

a. 0505220203/6

alma: -2- bk. **alma**

a. 0501120201/9

a.+ nĩ 0505220203/8

alt -3- bk. **alti**

a. 0504210601/53,
0505230502/59, 0505230502/60

altu -2- bk. **alti**

a.+ landzi 0501210701/11

a.+ 0i 0504210201/67

altun -1- [Tr] altın.

a.+ uN 0504210601/39

alti -13- [Tr] altı.

a. 0501110204/8,
0501121801/15, 0501231301/53,
0502111402/2, 0502111402/9,
0504120701/30, 0504210203/30,
0504210601/54, 0504210602/135,
0504220301/49,

0505110901/13, 0505110901/14,
0505220203/5

altıyð -1- [Tr] altı yüz.

a.+ ðøn 0504210602/143

altmıf -4- [Tr] altmış.

a. 0504120701/5,

0504210602/13, 0504220102/8

a.+ a 0504210602/11

altmıfılandzi -1- [Tr]
altmışıncı.

a. 0503111201/1

ama:lli -1- [A-Tr] Amanlı, kişi
adı.

a. 0501110201/16

ama:ŋ -1- bk. **ama:N**

a. 0505120301/1

ama:N -1- [A] امان < **ama:n** aman,
güvenli.

a. 0501231201/24

ammar -1- [F] انبار depo, ambar.

a. 0508110605/21

ammarolum -2- [F-Tr] انبارالوم
Anbarolum, köy adı.

a. 0504210601/35

amri:ka:ji: -1- [F] أمريكایی Amerikan,
Amerikalı, Amerika'ya mensup.

a. 0501110204/11

annamuɣammed -1- [F-A] أنامحمد
Annamuhammet. Kişi adı.

a. 0508120101/19

anur -17- [Tr] öte, diğer taraf.

a. 0505110901/8

a.+ da 0501120201/3,
0501221301/12, 0502111403/36,
0504210203/51, 0505230502/11,
0505230901/4

a.+ dan 0501220502/6,
0504210203/24, 0504210601/58

a.+ da 0504220301/55

a.+ lamuð 0505110901/1

a.+ θuna 0504210203/25

a.+ θunna 0505230502/6

a.+ θunna 0502113101/11

a.+ θi 0501220502/3

anurqi -1- [Tr] öteki, diğer
taraftaki.

a. 0501231301/100

anurra:q -1- [Tr] bir az öte.

a.+ da 0505230502/10

anurθu -1- bk. **anurθi**

a.+ ni 0504210601/49

anurθi -4- [Tr] ötesi.

a. 0504210601/13,
0504210601/54, 0504210601/6,
0504210602/53

anurvaʃ -1- [Tr] çok iyi, âlâ
derecede olan

a.+ unı 0505230502/6

anri -1- [Tr] öte, diğer taraf.

a. 0504210601/5

anri: -18- bk. **anri**

a.+ g 0504210203/28,
0504210203/29, 0504210203/30

a.+ q 0501120201/17,
0504210203/26, 0504210203/51,
0504210203/56, 0504210601/69,
0504220101/36, 0504220101/37,
0504220101/38, 0504220101/45,

0504220301/28

a.+ m 0501122201/12

a.+ muð 0504220802/7

anrivæ:ri -3- [Tr] öte beri.

a. 0502113101/62,
0504210601/71, 0505230502/42

ara:ʒʒa:n -2- [F] ارازجان Arazcan,
kişi adı.

a. 0505230502/16

ara:ð -3- [F] روزہ<آراز Araz, kişi adı.

a. 0501231303/58,
0502113101/78, 0504210602/87

ara:ða-3- [F] روزہ<آراز I. oruç II.
Ramazan ayı.

a. 0504210601/10,
0504210601/7, 0501231301/17

ara:ða:j -4- [F-Tr] Ramazan ayı.

a. 0504210202/27,
0508110602/10, 0508110602/11

a.+ di 0508110602/10

ara:ðajt -1- [F-A] عيد + روزہ<آرازا
Ramazan bayramı, Şeker bayramı.

a.+ da 0505120301/4

arafa:t -1- [A] عرفات Arafat, yer adı.

α. 0504210201/23

aram -3- [M] < **aran** ‘ağıl, avlu’ ME 91; kışlak yeri.

α. 0501242201/3,
0501242201/4, 0501242201/6

araθθala: - -1- [Tr] temizlemek.

α.- p 0501231302/14

aravala - -1- [Tr] kağına yüklemek.

α.- :p 0504210602/5

arf -1- bk. **arfa**

α. 0501241701/13

arfa -2- [Tr] arpa.

α. 0501122201/14,
0501122201/16

arqa -6- [Tr] arka, sırt.

α. 0503111201/19

α.+ dıwıķına 0504210203/33

α.+ θuın 0501120201/16

α.+ θuına 0504210203/38

α.+ θuınnā 0504210203/41

arqa: -1- bk. **arqa**

α.+ mā 0502113101/11

arna -3- [Tr] I. ırmak, nehir II. kanal, akarsu

α. 0504220101/14,
0504220101/15, 0504220102/11

arrexku:tfek -1- [F] Arıh-i Kuçek ya

da Türkmençe adı ile Kiçi Arık (Türkmenler bu köye Balaca Arık da der); köy adı.

α. 0508120101/4

arrexku:tfek -1- bk. **arrexku:tfek**

α. 0508120101/2

arfi:v -1- [Fr] *archive* arşiv.

α.+ i 0504220802/16

art - -1- [Tr] arıtmak, soymak.

α.- ar 050911501/15

arðu -1- [F] آرزو arzu, dilek.

α.+ lbr 0501121801/18

aθ - -1- [Tr] asmak.

α.- uın 0504220101/61

aθul - -1- [Tr] asılmak.

α. 0504210601/131

aθul -1- [A] اصل asıl.

α.- uıp 0504210203/50

aθur -3- [A] عصر I. dönem II. asır, yüzyıl.

α.+ da 0504220801/7

α.+ lardan 0504220801/3

aθl -1- [A] اصل asıl.

α.+ uınnā 0504210201/9

aθlam -2- bk. **aθlan**

α. 0502111403/33,
0504210202/23

aθlan -5- [A] اسلا asla, kesinlikle.

α. 0504210201/14,
0504210202/21, 0504220301/15,

0504220301/36, 0505220203/9
alijet -1- [A] اصلیت asliyet.
 a.+ i 0505230502/1
assan -1- bk. **alān**
 a. 0501231301/102
astāra:xa:n -1- [Tr] Astrahan, şehir
 adı.
 a. 0504220102/12
af -2- bk. **aç**-
 a.- faq 0501231301/38,
 0508110602/24
af -1- [Tr] aş.
 a. 0504220302/28
afa:ɣ -5- bk. **afa:q**
 a.+ unna 0505220203/20
 a.+ unnan 0504210601/33
 a.+ unı 0504220302/54
 a.+ i 0504220302/55
 a.+ ra:q 0504220302/57
afa:q -11- [Tr] I. alt, aşağı II. batı.
 a. 0501122201/12,
 0504210203/45, 0504210203/48,
 0504210203/50, 0504210601/17,
 0504210601/24, 0504220102/14,
 0504220102/8, 0504220302/55,
 0504220802/1, 0505220203/10
afkava:d -1- bk. **afkava:d**
 0502111403/34
afkava:d -3- [Tr] Aşkabat, şehir
 adı.

a.+ a 0502111403/10,
 0502111403/9
 a.+ un 0502111403/34
afpæzxa:na: -1- [F] آشپزخانه mutfak.
 a.+ N 0504220301/54
afpæzi: -1- [F] آشپزی aşçılık,
 yemek yapma işi.
 a. 0501110202/16
at -22- [Tr] at.
 a. 0501110201/3,
 0502113101/11, 0502113101/66,
 0502113101/69, 0502113101/70,
 0510110101/10, 0510110101/12,
 0510110101/13
 a.+ a 0510110101/1,
 0510110101/14, 0510110101/3,
 0510110101/4, 0510110101/6
 a.+ dan 0510110101/18,
 0510110101/7
 a.+ un 0510110101/1,
 0510110101/3, 0510110101/6
 a.+ unqi 0510110101/13
 a.+ la 0502113101/69
 a.+ larūna 0505230502/43
at -6- [Tr] atmak.
 a.- up 0504220302/3
 a.- upduulla 0504210602/80
 a.- ma:ka 0501231302/5
 a.- mağ 0501120201/3
 a.- ja:n 0504210602/72
 a.- ja:nfa: 0502113101/60

ata -9- [Tr] baba.

a. 0501220502/3,
0501220502/7, 0504210601/15

a.+ lamuð 0501242201/1

a.+ larnaqlı 0502113101/60

a.+ θ 0501121802/16

a.+ θi 0501220502/6,
0503111201/6

ata: -5- bk. **ata**

a.+ muuð 0501231301/62

a.+ muuða 0504220801/10

a.+ muuðuN 0501120201/15

a.+ N 0501231301/51

a.+ nuuð 0501231301/61

ata:va:t -1- [Tr+F] عطاءآباد Ataabat,
köy adı.

a. 0505220204/31

atar - -1- [Tr] yemeği pişirmeye
başlamak, tencereyi ocağa koymak.

a.- mali 0504220302/22

atava:j -4- [Tr] I. Atabay, boy adı
II. Akatabay boyunun kısaltılmış şekilde
telaffuzu.

a. 0504210602/88,
0504210602/89, 0504210602/95

atuş - -4- [Tr] atışmak.

a.- uşp 0501242201/23,
0505230502/57

a.- uşpdur 0504210602/88

a.- ja:lla 0501242201/17

atlı -3- [Tr] atlı.

a. 0501120201/8,
0501120201/9, 0501242201/15

atoklon -1- [Tr] jokey.

a. 0510110101/8

avfđza:n -1- [A+F] عبدجان
Abdican, kişi adı.

a. 0504120701/12

aj -77- [Tr] ya! anlamına gelen bir
ünlem.

a. 0501110203/13,
0501120601/14, 0501120601/18,
0501121801/10, 0501121801/11,
0501121803/5, 0501210703/1,
0501210703/11, 0501210703/13,

0501210703/16,

0501210703/17, 0501210703/2,
0501210703/5, 0501220601/12,
0501220601/28, 0501231201/11,
0501231201/16, 0501231301/15,
0501231301/25,

0501231301/27,

0501231301/30, 0501231301/35,
0501231301/49, 0501231301/70,
0501231301/71, 0501231301/84,
0501231301/88, 0501231302/11,
0501231302/13,

0501231302/8, 0501242201/21,
0502111403/30, 0502111403/44,
0502111403/51, 0502113101/19,
0502113101/24, 0502113101/31,
0502113101/35, 0502113101/49,

0502113101/53,
0502113101/57, 0502113101/69,
0502113101/71, 0502113101/80,
0504210203/29, 0504210601/118,
0504210601/83, 0504210601/96,
0504210602/17,

0504210602/33, 0504210602/8,
0504210602/86, 0504210602/92,
0504220101/28, 0504220101/30,
0504220101/36, 0504220101/45,
0504220101/46, 0504220101/51,

0504220302/26,
0504220802/10, 0504220802/24,
0505120301/23, 0505220201/3,
0505220202/9, 0505220204/19,
0505230502/31, 0505230502/49,
0508110602/20,

050911501/15, 050911501/16,
050911501/5, 050911501/7

aja:l -1- [A] عيال kadın, hanım, bayan.

a. 0505220203/22

aja:llorxon -5- [A+Tr] kızkardeş.

a.+ um 0505220201/1,
0505220203/11

a.+ uma 0505220203/11

a.+ ũma 0505220203/6

a.+ i 0501241701/18

ajak -5- bk. **ajaq**

a.+ una 0504210203/39,
0504210203/50

a.+ unna 0504210203/44

a.+ i 0504210203/61

ajaq -3- [Tr] ayak.

a.+ larũ 0504220301/57

a.+ larũnu 0504220301/58

a.+ lari 0504220301/50

ajalloxon -1- bk. **aja:llorxon**

a.+ um 0505220203/7

ajan -1- bk. **ajaq**

a.+ unna 0504210203/46

ajtf -2- bk. **ajt** -

a.- dzaq 0505230501/11,

050911501/18

ajd -38- bk. **ajt** -

a. 0511110101/16

a.- amo:q 0501231303/17

a.- an 0502111403/40,

0505230901/6

a.- anna 0501110201/10

a.- arduula 0502113101/60

a.- arun 0504120701/34,

0504120701/36

a.- artduq 0504110301/15,

0504110301/19

a.- artduula 0504110301/13

a.- ajuun 0508110605/1

a.- ajin 0501121802/19,

0501210703/11

a.- ub 0504220101/55

a.- uß 0504210202/26

a.- ulan 0504210602/114

a.- ulup 0503111201/30
 a.- updum 0502111403/60
 a.- upduN 0502111403/48
 a.- updur 0501231301/100,
 0501231301/91, 0503111201/28,
 0503111201/29, 0504210602/113,
 0504210602/114
 a.- updurla 0504210601/140
 a.- updurla 0503111201/32
 a.- uv 0504210601/143
 a.- uverme[i] 0501231303/2
 a.- iğ 0502111403/10
 a.- ja: 0504210602/33,
 0504210602/45
 a.- ja:lla 0504210601/85
 a.- ja:n 0504210601/42,
 0505230502/12
 a.- ja:nuu 0508110601/29
 a.- ja:nuuN 0502111403/43
ajdara - -2- [Tr] söyleyivermek.
 a.- r 050911501/10,
 050911501/18
ajdum -7- [Tr] şarkı.
 a. 0501110201/10,
 0501231303/94, 0501231303/95,
 0504220802/15, 0504220802/16
 a.+ ları 0502111403/40
ajduf -5- [Tr] söyleyiş.
 a.+ um 0504220801/24,
 0505230502/14, 0505230502/36,
 0505230502/49

a.+ unna 0504210602/55
ajür - -1- bk. **ajir** -
 a.- updur 0504210203/11
ajir - -4- [Tr] ayırmak.
 a.- duula 0501231303/20
 a.- up 0508110604/2
 a.- mal 0501220501/1
 a.- mali 0509210401/13
ajla - -2- [Tr] I. çevirmek, döndürmek
 II. gezdirmek, dolaştırmak.
 a.- duula 0504210201/28
 a.- ma:na 0502111401/15
ajla: - -2- bk. **ajla** -
 a.- n 0504220801/36
 a.- p 0502111401/18
ajlan --8- [Tr] I. dönmek, sarmak II.
 dolaşmak, gezmek.
 a.- ajlı 0504210602/126
 a.- up 0504210602/137,
 0505220204/35
 a.- nuuq 0504210201/29
 a.- θanuð 0501110204/8
 a.- ja:n 0505220204/22
 a.- ja:r 0505230901/11,
 0505230901/12
ajlanf - -1- [Tr] tekrar dönerek
 gelmek, dolaşmak, uğramak.
 a.- up 0501121801/3
ajnu -1- bk. **ajni**
 a. 0504210203/38

ajni -2- [A] عيني/عينه/عين aynı.

a. 0505230502/15,
0505230901/14

ajni -2- bk. **ajni**

a. 0504210202/25,
0504210202/6

ajni: -1- bk. **ajni**

a. 0504220301/47

ajni: -2- bk. **ajni**

a. 0504220301/1,
0508110605/16

ajr - -1- bk. **ajir** -

a.- up 0504220801/19

ajruul - -20- [Tr] ayrılmak.

a.- an 0505230502/16

a.- anna 0501121802/13,
0501121802/4, 0504210602/7

a.- anθon 0505230502/46

a.- up 0501241701/28,
0510110101/5

a.- updur 0501121802/11,
0501121802/14, 0501121802/15,
0502113101/27, 0504220802/27

a.- l 0504210602/22,
0505230502/48

a.- li 0501121802/16,
0504120701/2, 0505230502/40,
0505230502/47

a.- θa 0501221301/9

a.- ja: 0504220801/18

ajruulj - -2- [Tr] birbirinden

ayrılmak.

a.- up 0510110101/3,
0510110101/7

ajθ - -4- bk. **ajt** -

a.- θaq 0502111403/4

a.- θam 0501241701/17,
0508120101/24, 0508120101/28

ajt - -65- [Tr] söylemek, demek, dile
getirmek.

a. 0501231303/36,
0504210601/115, 0505120301/4,
0505120301/7, 0508110602/7

a.- duuq 0504220101/36,
0505230501/31, 0508110603/6,
0508110603/7

a.- duula 0502111403/40,
0508110602/4

a.- duum 0501210701/20,
0501231301/57, 0501231303/50,
0501231304/16, 0501231304/41,
0502111403/28, 0504210201/54,
0504210203/26, 0504210601/96,
0504220802/21,

0504220802/23,

0504220802/24, 0505220203/14

a.- duma: 0504210601/113

a.- di 0501221301/2,
0501231301/23, 0501231301/30,
0501231301/32, 0501231301/46,
0501231303/31, 0501231304/36,
0502111403/69, 0504120701/24,

0504210201/35,

0504210201/43, 0504220101/32,
0504220101/43, 0504220101/57,
0504220101/64, 0504220301/11,
0505230501/16, 0505230501/17,
0505230501/55,

0508110603/4

a.- ma:na 0504210601/10

a.- maluu 0501121801/4

a.- mali 0504210601/64

a.- ja: 0501231301/58,
0501231303/85, 0504210202/12,
0505230501/23, 0508110603/7

a.- ja:q 0504210201/55

a.- ja:lla 0501231303/80,
0502111401/20

a.- ja:n 0504210203/60,
0504220802/30, 0505220203/16

a.- ja:na: 0501241702/4,
050911501/17

a.- ja:nna: 0505230501/56

a.- ja:N 0504220301/15

a.- ja:θ 0505230502/25

ajtnamað -1- [A+F] bayram namazı
okunan yer.

a. 0504120701/7

aðɑ:ntfuu -1- [A+Tr] müzezzin.

a.+ θüθi 0502113101/61

aði:m -1- [A] عظیم Azim, kişi adı.

a. 0504220102/22

aði:ð -1- [A] عزیز aziz, değerli.

a. 0501221301/3

n

nwal -1- bk. **nwɔl**

n. 0504220801/9

nwɔdɔlln- -1- [Tr] güzelleştirmek.

n. 0501231301/55

nwɔdɔm -2- bk. **nwɔdɔn**

n. 0504220302/13,

0504220302/24

nwɔdɔn -4- [Tr] güzel.

n. 0501121802/6,

0504220301/43, 0504220302/12,
0505230901/4

nwɔl -22- [A] قبل evvel, önce, daha
önce.

n. 0501210702/19,

0501240201/25, 0504210203/13,

0504210203/27, 0504210203/74,

0504210601/1, 0504210601/15,

0504210601/50, 0504210601/59,

0504210601/74, 0504210601/9,

0504210601/99, 0504220102/6,

0504220801/36, 0505110901/11,

0505110901/12, 0508120101/38

n.+ a: 0501210702/18,

0504210201/1

nwɔlqi-1- [A-Tr] önceki.

n. 0504210601/78

nwɔndɔɟaɟaɟ -1- [Tr] ufacık.

n. 0501220501/14

nwɔndɔɟaɟ -3- [Tr] ufak, ufacık.

n. 0501220501/14, 0501220502/13, 0501231301/1,
 0501220501/3 0501231301/22, 0501231301/35,
 n.+ lara 0508110601/9 0501231301/53, 0501231301/67,
nwnuq -2- [Tr] ufak, küçük. 0501231301/93, 0501241701/10,
 n. 0504210601/48, 0501241701/22, 0501241701/23,
 0504210601/49 0502111401/26, 0502111401/8,
nwnuq dəwnik -1- [Tr] ufak 0502111402/4, 0502113101/50,
 tefek. 0504210201/82, 0504210203/31,
 n. 0505230502/49 0504210203/70, 0504210602/52,
nwwnl-1- bk. nwnl 0504220101/30, 0504220101/37,
 n. 0505110901/15 0504220102/2, 0504220301/24,
nwwnlqi -1- bk. **nwnlqi** 0504220301/52, 0504220301/54,
 n. 0504210601/28 0504220301/59, 0504220302/47,
njt -2- bk. **njt** - 0504220302/48, 0504220801/18,
 n.- di 0504210201/16 0504220802/14, 0505220202/15,
 n.- mali 0504210601/64 0505220204/28,
 0505220204/36, 0505230501/30,
 0505230501/31, 0505230502/35,
 0505230502/4, 0508110602/2,
 0508110602/3, 0508110603/17,
 0508110604/1,
b -3- bk. **bi** 0508120101/37,
 b. 0502111402/17, 0510110101/20, 0511110101/15,
 0504210601/64, 0504220101/57 0511110101/5, 0511110101/6
ba: -1- bk. **ba:r** b.+ dawkunı 0504210203/41
 b. 0504210602/121 b.+ dur 0504220802/10,
ba: -74- bk. **ba:r** 0504220802/13
 b. 0501110201/14, b.+ di 0502113101/17,
 0501110202/18, 0501110202/22, 0502113101/31, 0502113101/35,
 0501110204/3, 0501110204/8, 0502113101/53, 0502113101/73,
 0501121801/15, 0501210703/5, 0504120701/13, 0504210601/92,
 0501210703/6, 0501210703/8, 0504210601/94, 0504220301/23,

0505110901/19,
0505230502/19, 0508110605/21

b.+ tdi 0502113101/53,
0504210601/91

ba: -2- bk. **ba:r**

b. 0504220101/35,
0511110101/15

ba:bolsær -6- [F] بابلسر Babulser,
şehir adı.

b. 0508120101/29

b.+ de 0508120101/30

b.+ e 0508120101/43,
0508120101/44, 0508120101/45,
0508120101/56

ba:dza -1- [Tr] bacanak.

b.+ 0i 0501231304/34

ba:dzi:ra:n -1- [F] باجگیران Bacgiran,
şehir adı.

b.+ uN 0502111403/34

ba:ɤ -4- [F] باغ I. ağaç II. bahçe.

b. 0502113101/28,
0502113101/30

b.+ dan 0505220203/6

b.+ lardan 0502111401/13

ba:ka -1- [Tr] Bağa, boy adı.

b. 0505110901/11

ba:ɤla -1- [Tr] bağlamak,
kapatmak.

b.- mali 0504210203/39

ba:ɤlan -2- [Tr] bağlanmak,
kapanmak.

b.- ni 0504220101/15,
0504220101/7

ba:ɤlu -1- bk. **ba:ɤli**

b.+ muɤduq 0504220802/17

ba:ɤli -2- [Tr] kapalı.

b. 0502111403/15,
0502113101/29

ba:hæm -1- [F] باهم birlikte,
beraber.

b. 0508110604/6

ba:la: -2- [F] بالا yukarı, üst.

b. 0505230502/15,
0505230502/16

ba:luɤ -1- bk. **ba:luq**

b.+ a 0510110101/21

ba:luq -2- [Tr] balık.

b. 0510110101/19

b.+ dan 0510110101/20

ba:m -2- [F] بام tavan, çatı.

b. 0508110602/16

b.+ dan 0501231301/78

ba:r -29- [Tr] var.

b. 0501231301/28,
0504210201/20, 0504210602/118,
0504220301/10, 0504220301/7,
0504220302/10, 0504220302/12,
0504220302/27, 0504220302/3,
0504220302/41,
0504220302/54, 0504220302/6,
0504220302/63, 0504220302/7,
0504220302/8, 0505230501/25,

0505230501/9, 0505230901/19,
0508110604/6,

0508110605/2, 0508120101/14,
0508120101/8, 0509210401/4

b.+ a: 0505220202/15

b.+ duur 0504210601/25

b.+ uumi 0504210201/68

b.+ unnan 0505220204/1

b.+ i 0504210203/60

ba:r -1- [Tr] bk. **ba:r**

b. 0504120701/30

ba:ra -2- [F] باره konu, mevzu.

b.+ d 0501121801/4

b.+ da 0503111201/23

ba:tur -3- [M] I. alp, savaşı, bahadır II. cesur, korkmaz.

b. 0504210601/4, 0504210601/5

ba:tin -2- [A] باطن bātın, insanın içi yahut gönlü, zâhirin karşıt anlamı.

b.+ i 0509210401/7

b.+ i 0509210401/4

ba:va -4- [Tr] dede, annenin babası.

b. 0504210601/15

b.+ muḍa: 0501220502/3

b.+ mlara 0501121802/15

b.+ mlarda 0501121802/15

ba:j -10- [Tr] zengin.

b. 0501120201/1,

0504210602/36, 0504210602/56,

0504220801/7, 0505230502/6

b.+ in 0501120201/2,
0505230502/34, 0505230502/6

b.+ la 0501120201/2

b.+ lar 0501210703/6

ba:jad-1- [F] باید zaruri, elzem.

b. 0504210202/5

ba:ḍar-14- [F] بازار pazar, piyasa.

b.+ a 0505220204/17,

0505220204/23, 0505220204/24

b.+ da 0502111401/26,

0504220801/21, 0504220801/32

b.+ uun 0501110204/8,

0504220302/49, 0505220204/15

b.+ i 0505220204/24

b.+ la 0505220204/21

b.+ lara 0505220204/1

b.+ larda 0505220204/25,

0505220204/35

ba:ḍari: -1- [F] بازاری pazar veya piyasa ehli, esnaf, kesebe.

b. 0502113101/19

ba:ḍnifeθ -1- [F] بازنشست emeklilik.

b. 0505220203/2

ba:zresi: -1- [F] بازرسی teftiş.

b. 0504220301/29

baḥfu-4- bk. **baḥfi**

b.+ laN 0501121801/24,

0502111403/40

baḥfi -1- [Tr] bahşi, aşık, halk ozanı.

b. 0504220802/15

baha -1- [F] بها paha, fiyat, değer.

b. 0501210703/18

baha:duur -1- [F] بهادر Bahadır, kişi adı.

b.+ α 0501231301/84

baha:ji: -2- [F] بهایی Bahayi (Bahâî) mezhebine inanan.

b.+ lar 0504210602/143, 0504210602/146

bahağwluq -1- [F-Tr] pahalılık, her şeyin pahalı olması durumu.

b. 0501210703/18

bahala - -1- [F-Tr] pahalılaşmak.

b.- dñ 0505220204/7

baq - -4- [Tr] bakmak.

b.- an 0504210601/147

b.- arduq 0504210601/74

b.- wup 0505110901/3

b.- ja: 0505120301/37

baqa: -1- [Tr] taraf, yön, istikamet.

b. 0504220802/2

baqan -1- [Tr] bakan kişi.

b.+ nuq 0504210601/8

balha:n -3- [Tr] Balhan, kişi adı.

b. 0501231301/24, 0501231301/39, 0501231301/56

balli -3- [Tr] küçük kardeş.

b. 0504210601/112, 0505230501/38, 0505230501/66

bar - -131- [Tr] varmak.

b. 0505230501/28

b.- α:ja:duwla 0508110605/17

b.- am 0504210201/14, 0504210201/8

b.- amda 0502111403/12, 0504210203/23, 0505230501/50, 0508120101/45

b.- amda 0501240201/11, 0504220802/32

b.- amuðda 0504210201/63, 0504210201/9, 0508120101/67, 0505230501/46

b.- an 0501231303/37, 0504210201/8, 0508120101/53

b.- anna 0501231303/29, 0501241701/29, 0504220301/43

b.- annur 0504210602/11

b.- ano:q 0504210601/45

b.- anda 0508110601/21

b.- ar 0501121801/14

b.- arduq 0504210601/74

b.- artduq 0504110301/12

b.- ajli 0502111403/55, 0502111403/60

b.- duq 0501231303/66, 0502111403/61, 0504210201/5, 0504220101/47, 0505110901/24, 0505230501/45, 0505230501/49, 0508110603/1, 0508110603/6, 0505230501/51, 508120101/9

b.- duwla 0502111403/57,

0505110901/18

b.- dum 0501231304/25,

0502111403/11, 0502111403/19,

0504210201/9, 0504210601/109,

0504220802/19, 0504220802/24,

0501231201/1

b.- di 0504210203/2,

0504210601/78, 0504210601/99

b.- ub 0504210601/105

b.- ũlanna 0505110901/25

b.- up 0501110202/14,

0501121801/15, 0501121802/23,

0501210702/11, 0501231301/1,

0502111403/16, 0502111403/17,

0504210201/39, 0504210201/9,

0501120601/7

0504210203/67,

0504210601/142, 0504210601/35,

0504210601/40, 0504210601/80,

0504220102/10, 0504220102/23,

0504220301/18, 0505110901/16,

0505230501/45,

0505230502/42, 0508120101/10

b.- updur 0501121802/15,

0501231302/3

b.- updurla 0501120201/17

b.- i:ntfa: 0501120601/7

b.- ig 0501121801/24

b.- ma:muððan 0504220301/24

b.- maduq 0508120101/55

b.- malũ 0501220501/8

b.- mali 0501210702/13,

0504210202/24

b.- θaq 0501110201/3,

0501110202/18, 0501110202/22,

0501110202/23, 0505230501/62

b.- θaŋ 0501221301/3,

0502111403/10, 0504210601/76,

0504210601/77, 0504220102/10

b.- ja: 0501210701/10,

0501210703/16, 0501231303/90,

0501231304/12, 0501240201/1,

0504210201/40, 0504210201/42,

0504210203/72, 0504220301/44,

0504220301/55,

0504220801/41, 0505230501/1,

0505230501/38, 0505230501/52,

0505230901/11, 0511110101/8

b.- ja:q 0504220101/42,

0504220101/57

b.- ja:qa:m 0504210203/54

b.- ja:qa:ma: 0504210203/56

b.- ja:la 0508110604/2

b.- ja:lla 0504220801/41

b.- ja:m 0504220101/51

b.- ja:n 0501121802/22,

0501231302/2, 0501231303/72,

0501231304/38, 0501231304/5,

0504210601/142, 0505220204/24

b.- ja:N 0501231303/95,

0505230501/42

b.- ja:lla 0501221301/8

bar - -2- bk. **bar** -

b. 0505230501/21

b.+ di 0504210203/66

baran -2- [Tr] varan kişi.

b. 0501231302/11

barɟaɞ -1- [Tr] varacak kişi.

b. 0501210702/11

barul - -1- [Tr] varılmak,
gidilmek.

b.- ano:q 0501231303/67

barmaq -2- [Tr] parmak.

b.+ laɲi 0504220301/55

b.+ lari 0504210203/42

barman -2- bk. **barmaq**

b.+ uɲi 0504210201/52

b.+ ni 0504210201/54

barf -5- [Tr] varış, varma tarzı, gidiş
şekli.

b.+ a: 0501210703/2

b.+ um 0504220101/55

b.+ uma 0504220101/49

b.+ umuɟa 0504210201/5,
0504210201/6

baθ - -2- [Tr] basmak.

b.- updur 0505230502/24

b.- uv 0502111402/14

baθul - -1- [Tr] basılmak.

b.- ja: 0508110601/21

baθum -1- [Tr] hemen, hızlı bir
şekilde.

b. 0504210602/62

baθur - -4- [Tr] basırmak.

b.- ug 0501241702/5

b.- up 0504220302/38

b.- mali 0504220302/34

b.- ja: 0504220302/35

baθurɟan - -2- [Tr] kabus görmek,
kötü rüya görmek.

b.- updur 0501120201/10,
0501120201/7

baθurɟuli -1- [Tr] üstü kapalı,
örtülü.

b. 0505220203/3

baθmaɟi -4- [Tr] haydut.

b. 0501220601/26,
0501220601/28, 0501220601/4,
0501220601/7

baθmaɟi: -1- bk. **baθmaɟi**

b.+ ni 0501220601/30

baθθur - -1- [Tr] bastırmak.

b.- an 0505230502/33

baɟ -8- [Tr] I. baş, kafa II. başkan,
önde gelen.

b. 0505220203/11

b.+ um 0501231304/7

b.+ uma 0505120301/30

b.+ umuɟ 0501120201/9

b.+ umuɟɟa 0508110605/26

b.+ unna 0504210601/109

b.+ unnan 0501241702/4

b.+ i 0505230502/6

başar - -6- [Tr] başarmak.

b.- an 0504210201/43

b.- arθuınuð 0504210201/35,
0504210201/36

b.- maduq 0508110605/7

b.- θam 0504220302/32

b.- ja:N 0508110605/10

başafa:G -1- [Tr] baş aşağı.

b. 0504220301/48

başk -1- bk. **başka**

b. 0501210703/1

başka -29- [Tr] başka, diğer.

b. 0501210702/1,
0501210702/10, 0501210702/7,
0501210703/4, 0501210703/9,
0501220601/14, 0501231303/49,
0502113101/63, 0502113101/68,
0501242201/19,
0504110301/10,
0504210203/76, 0504210601/118,
0504210601/58, 0504220101/24,
0504220102/20, 0504220301/35,
0504220301/36, 0504220801/19,
0504220801/34,
0504220801/6, 0505220201/6,
0508110603/10, 0508110603/8,
0508110603/9, 0508110605/6,
0510110101/20, 0510110101/21

başqi -1- [Tr] ilk, ilk önceki, evvelki.

b. 0504210203/2

başla --4- [Tr] başlamak.

b.- dum 0505230901/21

b.- duıN 0501231301/19

b.- di 0501110204/18

b.- mali 0501110204/19

başla: - -2- bk. **başla** -

b.- b 0504220102/23

b.- pduı 0504220102/3

başluı -1- [Tr] başkan.

b.+ uımuð 0505230502/39

bat - -2- [Tr] batmak.

b.- uı 0504210601/134

b.- uıpdur 0504210601/144

bava: -1- [Tr] dede, annenin babası.

b. 0501242201/21

baj -1- [Tr] çok, defalarca, bayağı.

b. 0505220202/20

bajdza:n -2- [Tr] Baycan, kişi adı.

b. 0501121802/18

bajraq -2- [Tr] ödül.

b. 0501110201/3,
0502113101/68

bajram -1- [Tr] bayram.

b. 0502111403/52

bajramyeı -1- [Tr] Bayramgeldi, kişi adı.

b. 0504120701/11

bajramıuldz -1- bk. **bajramıulıııf**

b.+ uııqa: 0501121803/16

bajramıulııf -1- bk. **bajramıulıııf**

b. 0501121803/8

bajramkışlũŧ -1- [Tr] Bayramkılıç, kişi adı.

b. 0501240201/10

bajtal -1- [Tr] kısarak.

b. 0505110901/3

be -4- [F] به Frasçada yönelme hal eki anlamını ifade eden bir edat.

b. 0501110204/13, 0501110204/15, 0501110204/5, 0502111402/4

be: -1- [A] ب Be harfi.

b.+ i 0501231304/24

bedŷer -5- [Tr] I. onarmak, tamir etmek II. yapmak, kurmak, inşa etmek.

b.- iŷ 0502111401/19

b.- ip 0502113101/23

b.- meŷi 0501231302/13

b.- jæ:k 0504210203/32

b.- jæ:lle 0502111401/14

bedŷerd -1- [Tr] becertmek.

b.- erdi 0505110901/21

bedŷeriŷ -2- [Tr] becerilmek.

b.- jæ: 0502111401/18, 0504210203/33

bede -3- [Tr] kışın hayvanlara verilmek üzere tırpanlanmış ve kurutularak depolanan ot.

b. 0502111401/14, 0502111401/18

b.+ ŷeri 0502111401/19

begejre -1- [F-A] بغير ...dan başka.

b. 0504110301/10

bey -1- [Tr] beğ.

b. 0504220801/7

beyen -4- [Tr] sevinmek.

b.- dirdiŷið 0501121801/2

b.- nim 0505120301/3

b.- jæ:n 0502113101/11

beynu:r -4- [Tr] Beğnur, kişi adı.

b. 0504210601/7, 0504210601/9

b.+ i 0504210602/101

behda:ft -3- [F] بهداشت I. sağlık, hijyen II. sağlık merkezi

b.+ d 0501110202/2

b.+ da 0501110202/8

b.+ uun 0501110202/9

behdaft -1- bk. **behda:ft**

b.+ uun 0501110202/2

behæ:rsu:ræt -1- [F-A] به هر صورت her hâlükârda.

b. 0505230502/15

behtæri:n -2- [F] بهترین en iyi.

b. 0501110204/2, 0508110603/2

behværz -3- [F] بهورز sağlık merkezi görevlisi, sağlıkçı.

b. 0501110202/1, 0501110203/7

b.+ ŷeri 0501110202/19

behværzy: -2- [A] بهورزی sağlık

merkezi görevlisi olma işi, mesleği.

b. 0501110202/18,
0501110202/9

belli -5- [Tr] belli.

b. 0504210601/57,
0504210601/68, 0504210602/116,
0504220101/53, 0504220801/41

bendē -1- [F] بندہ kul, allahın kulu.

b. 0501221301/17

bendēr -1- [F] بندر liman.

b.+ iŋ 0504220301/26

bendæ: -2- bk. **bendē**

b. 0501221301/17,
0501221301/18

bener -1- [İng] *banner* afiş.

b. 0501121801/24

benne -2- bak. **bendē**

b. 0501220502/16,
0504210602/92

bennehuda:j -1- [F] الله بنده Allahın kulu.

b. 0508120101/20

benner -2- bk. **bendēr**

b.+ de 0508110604/9

b.+ iŋ 0504220802/1

benneryeð -2- [F] بندر گز Bender-i Gez, Gez limanı anlamında olan bir şehir adı.

b.+ e 0508120101/10

b.+ ðe 0508120101/12

bennertyrkmen -1- [F-T] بندر

ترکمن Bender-i Türkmen, Türkmen limanı anlamına gelen bir şehir adı.

b.+ iŋ 0508120101/2

bennæ: -1- bak. **bendē**

b.+ ŋ 0505230501/60

ber - -50- [Tr] vermek.

b.- a: 0501231303/49

b.- a:ka 0501231201/18

b.- dʒeg 0505220203/9

b.- dʒek 0501121802/1,

0505220201/3

b.- dʒeŋŋi 0504210601/115

b.- di:kø:r 0501242201/2

b.- diŋe 0501231301/94

b.- dim 0501231304/22,

0504210203/1

b.- en 0501231304/31

b.- ena:q 0501231301/102,

0501231301/103

b.- eŋden 0505220204/26

b.- er 0503111201/21

b.- erin 0505220201/9

b.- erīθ 0505230501/56

b.- ejin 0505230501/29

b.- ejli 0501242201/22

b.- iɕ 0504220302/61

b.- ib 0501231301/100

b.- iŋ 0504210601/119

b.- ip 0501231301/12,

0502111401/10, 0505110901/14

b.- ipdi||e 0502111401/34

b.- ipdir 0501231301/94,

0501231303/70

b.- meðgeŋŋi 0504210601/115

b.- me||i 0501231301/101,

0504210201/86

b.- meθem 0504210601/116

b.- meθeŋ 0504210601/116

b.- meja: 0504210202/18,

0504210202/20, 0504210202/23

b.- meja:tdi 0508110603/12

b.- θe 0504120701/36

b.- θek 0501110201/3

b.- ja: 0502111401/33,

0502111401/36, 0502111401/38,

0502111401/39

b.- ja:||e 0504210602/53

b.- ja:n 0505220204/26,

0505220204/6

b.- ja:rdi 0501231303/29

b.- ja:θ 0504210201/21

b.- ja: 0508120101/47

b.- ja:n 0502111403/3

ber - -2- bk. **ber** -

b.- dim 0504210602/66

b.- emde 0508120101/41

berda:ka -1- [Tr] Berdi Ağa, kişi adı.

b. 0502111403/29

berdi -3- [Tr] Berdi, kişi adı.

b. 0502111403/23,

0502111403/48, 0502111403/63

berdikø:r -3- [Tr-F] بردی کور Berdi Kør, kişi adı ve ayrıca söz konusu şahsın adını alan bir köyün adı.

b. 0501242201/13,

0501242201/25

berdir - -1- [Tr] verdirmek.

b.- mæ:jl:i:ŋ 0501242201/14

bereke||a: -2- [A] بارک الله barekellah, aferin.

b. 0504220301/28,

050911501/15

bereket -4- [A] بركة/برکت bereket.

b. 050911501/6, 050911501/7

b.+ ini 0504210203/11

beren -1- [Tr] veren.

b.+ ne 0505220204/16

beril - -3- [Tr] verilmek.

b.- ip 0504220801/28

b.- medi 0508120101/53

berif -1- [Tr] veriş, verme şekli.

b.+ ine 0505230502/12

beθvellj -1- [Tr] besbelli, apaçık.

b. 0504210602/118

besja:r -1- [F] بسیار çok, fazla.

b. 0508110603/17

beter -30- [F] بتر I. beter, daha kötü II. daha, çok, hayli.

b. 0501110204/3,
0501121802/16, 0501121802/3,
0501121802/5, 0501121802/7,
0501221301/1, 0501231303/12,
0501231304/13, 0501231304/41,

0501240201/11, 0501240201/5,
0502111403/3, 0502113101/22,
0502113101/81, 0504210202/22,
0504210203/18, 0504210601/7,
0504210601/70, 0504220102/14,

0504220102/7, 0504220302/52,
0504220802/16, 0505120301/3,
0505220202/21, 0505220202/4,
0505230501/58, 0505230501/61,
0508110602/12, 0508110605/19

b.+ di 0505220202/17

bəwr -1- [Tr] böğür, yan.

b.+ ime 0504210203/59

bejd - -4- bk. **bejt** -

b.- ejin 0502113101/3

b.- ig 0501121801/29

b.- ip 0501231301/95,
0504210203/62

bejdij - -1- [Tr] böyle edilmek.

b.- meθeη 0505220204/19

bejik -4- [Tr] I. büyük, ulu II. yüksek,
yüce.

b. 0504210601/13,
0504210601/14, 0504210601/15

b.+ de 0504210201/39

bejle -1- [Tr] böyle.

b. 0504220801/36

bejl -2- bk. **bejle**

b.+ |e 0501241701/30

b.+ |en 0504220301/10

bejle -7- [Tr] I. böyle II. diğer taraf

b. 0501231304/25,
0505230501/55, 0505230501/63,
0505230502/21

b.+ de 0501110203/5,
0505220203/4

b.+ |erde 0508110604/10

bejlē -1- bk. **bejle**

b.+ |e 0508120101/38

bejlek -3- bk. **bejleki**

b. 0502113101/58,
0502113101/59, 0502113101/69

bejlekæ: -1- bk. **bejleki**

b. 0502113101/49

bejleki -4- [Tr] diğer, öteki.

b. 0502113101/59,
0504220801/28, 0504220801/3,
0505230901/17

bejleki: -1- bk. **bejleki**

b.+ ni 0501220502/19

bejlæ: -9- bk. **bejleki**

b.+ y 0501231301/55

b.+ k 0501220502/14,
0501231301/55, 0501241701/29,
0504210202/23, 0504220102/13,
0504220302/10, 0504220802/2,
0508120101/45

bejt - -2- [Tr] böyle etmek, böyle etmeğin kısaltılmış şekli.

b.- jæ: 0501231301/93,
0501231304/25

bejtilla: -1- [A] بيت الله Beytullah,
Allahın evi.

b. 0501231201/14

beʔonva:n -1- [A] بعنوان ... olarak,
... unvanı ile.

b.+ e 0504220101/17

bæ:d -1- [A] بعد sonra.

b. 0501110204/18

bæ:fi:t -1- [F] يهيو yarar, çıkar, menfaat.

b. 0501231301/97

bæ:r -3- bk. **bæ:ri**

b.+ de 0501121802/17

b.+ den 0501120201/13

b.+ de 0509210401/5

bæ:ri: -1- bk. **bæ:ri**

b.+ g 0504210601/36

bæ:ri -8- [Tr] beri, bu taraf.

b. 0503111201/4,
0504210601/141, 0504210601/4,
0504210601/5, 0504210601/62,
0505230502/9

b.+ k 0504210601/37

b.+ 0i 0504210601/23

bæ:ri -1- bk. **bæ:ri**

b.+ 0inne 0502113101/11

ĩæ:ri -1- bk. **bæ:ri**

b. 0501121802/19

ĩæ:ri -1- bk. **bæ:ri**

b.+ 0i 0504220301/26

bæ:ri: -13- bk. **bæ:ri**

b.+ g 0501110203/16,
0505220202/6

b.+ k 0501110203/8,
0501110204/4, 0501120201/11,
0504210203/6, 0504210601/125,
0504210601/21, 0504210601/23,
0504210601/35, 0504220101/14,

0504220101/29, 0505220202/10

ĩæ:ri: -2- bk. **bæ:ri**

b.+ k 0504210203/24,
0504210602/79

bæ:rki -1- [Tr] berideki, bu taraftaki.

b. 0504210601/88

bæ:r0i -1- [Tr] bu taraf, bu tarafı.

b. 0504210601/5

bæ:f -24- [Tr] beş sayısı.

b. 0501110204/8,
0501120601/18, 0501210701/10,
0501210701/11, 0501231303/40,
0501241701/4, 0501241701/5,
0501242201/15, 0502111402/2,

0502111402/9, 0502113101/37,
0503111201/2, 0504210201/2,
0504210201/3, 0504210203/30,
0504210602/140, 0504210602/33,
0504220301/49, 0505120301/4,

0505230502/59, 0510110101/9

b.+ e 0502113101/2,
0502113101/36

b.+ itdi 0505220203/12

bæ:fatar -1- [Tr] beşatar adlı
birnevi tüfek, Rus yapımı Mosin-Nagant
modelli tüfeklerin genel adı..

b. 0501242201/16

bæ:føjli -1- [Tr] Beşöyli, köy adı.

b. 0501220502/12

bæ:fjyð -3- [Tr] beş yüz sayısı.

b. 0501242201/5,
0504210602/138

b.+ ðøn 0504210602/143

bæ:ði -1- [A-F] بعضى bazi, kimi,
birtakım.

b. 0504210201/93

bæ:tfje -1- [F] بچہ çocuk.

b. 0501231301/91

bæga:ji: -1- [A-F] بقایى Bakayi,
soyadı.

b. 0504220301/16

bæ:da:d -1- [A] بغداد Bağdat, şehir
adı.

b.+ da 0508120101/20

bæhæ[kæ: -1- bk. **bæhæ[ke**

b.+ η 050911501/11

bæhæ[ke -1- [Tr] Behelke, boy adı
ve bu boyun yaşadığı bir köyün adı.

b.+ de 050911501/1

bæhrebærda:rij -1- [F] بهربرداری

kullanım, yararlanma, işletme.

b.+ e 0504220102/23

bæk -1- [Fr] bac benzin deposu.

b.+ ine 0504210203/58

bæna:der -1- [A<F] بندر liman
anlamında olan ‘bender’ kelimesinin
çoğulu; limanlar.

b.+ e 0504220102/13

bær -1- [F] بر ... üzere.

b. 0502111402/15

bærg -1- [F<A] برق elektrik.

b. 0501231301/77

bærɣord -1- [F] برخورد I. çakışma,
çarpma II. karşı koyma.

b. 0508120101/36

bærna:ma -2- [F] برنامه program,
plan.

b. 0508110604/3, 0508110604/6

bærna:mæ: -1- bk. **bærna:ma**

b.+ η 0508120101/71

bærresi -1- [F] بررسی tetkik,
inceleme, gözden geçirme.

b.+ je 0502111402/15

bui -9- [Tr]

b. 0504210203/44,

0504210602/13

b.+ l 0508110602/19

b.+ la 0501220502/2

b.+ lan 0502111403/12

b.+ lara 0501231303/19

b.+ laru 0501210701/19
b.+ lari 0501121801/29,
0501231304/6

bukat-1- [Tr+A] bu kadar, bunca.

b. 0510110101/2

bul -1- [Tr]

b.+ a: 0501231304/25

bula -35- [Tr] bunlar.

b. 0501220601/24,
0501220601/29, 0501241702/26,
0501242201/10, 0501242201/13,
0501242201/17, 0501242201/18,
0501242201/2, 0501242201/3,

0501242201/9, 0502111403/14,
0502111403/57, 0502111403/67,
0504210201/19, 0504210201/4,
0504210202/28, 0504210203/34,
0504210602/14, 0504220301/11,

0505230502/16,
0505230502/59, 0508110601/29

b.+ N 0501220601/22,
0502111403/62, 0504210202/29,
0504210602/33, 0505230501/16,
0505230501/4, 0508110602/14,
0508110602/16, 0508110602/3,

0508110605/4

ḥula -1- bk. **bula**

b.+ N 0502111403/63

bula: -3- bk. **bula:j**

b.+ dan 0504220101/10

b.+ q 0504210602/63

b.+ θumi 0504210602/74

bula: -1- bk. **bula:j**

b.+ da 0504220101/64

bula:j -1- [Tr] bura, burası (< [**buta:j**]
< [**bu ta:j**]).

b.+ da 0504210602/95

bula:jli -1- [Tr] buralı.

b. 0504210602/120

bular -14- bk. **bula**

b. 0504210602/30,
0505230502/34

b.+ a 0501242201/13,
0504210602/33, 0504210602/48,
0504210602/53

b.+ da 0505230502/22,
0505230502/23, 0505230502/34

b.+ dan 0505230502/58

b.+ i 0501242201/23,
0504210203/36, 0504220101/33,
0504220101/34

buma:d -1- bk. **buma:t**

b.+ a: 0501110203/10

buma:t -1- [Tr+A] bu vakit,
şimdi.

b.+ da 0501231301/85

bumahal -1- [Tr+A] bu vakit,
şimdi.

b.+ a: 0501210702/16

buθθumuulla: -1- [A] بسم الله
bismillah.

b. 0504210201/24

buṭa: -27- bk. **buṭa:j**

b.+ d 0501110203/7

b.+ da 0501110202/21,
0501110203/15, 0501110203/8,
0501110203/9, 0501110204/15,
0501122201/13, 0501210702/27,
0501210702/9, 0501220601/11,

0501242201/24,
0502111402/11, 0504210601/23,
0504220102/20, 0505110901/1,
0505110901/18, 0505220204/29,
0508110604/10, 050911501/10

b.+ daqa: 0504220102/7

b.+ dan 0502111402/4,
0504220301/3

b.+ g 0501210702/26

b.+ q 0501110203/9,
0510110101/6

b.+ larda 0501210702/10

b.+ 0uun 0504220102/7

buṭa:j-7- [Tr] burası.

b.+ da 0501220502/12,
0502113101/16, 0502113101/17,
0504210203/47, 0504210203/49

b.+ i 0505230501/5

b.+ larnu 0504210203/10

bi -13- [Tr] bu.

b. 0501121803/1,
0501210703/17, 0501231301/24,
0502111403/16, 0502111403/21,
0502111403/32, 0502111403/38,

0504210201/89, 0504210602/73,

0504220302/34, 0504220801/8,

0508120101/37

bi:ṭæ:ræ: -1- bk. **bi:ṭæ:re**

b.+ niṭ 0504120701/28

bi:ka:r-2- [F] بیگار angarya, ücretsiz
mesai.

b. 0505110901/18,

0505110901/20

bi:r -1- bk. **bir**

b. 0504220302/36

bila:ḡara -2- [A] بالآخره sonunda.

b. 0504210601/70,

0504210601/84

bilaḡara -1- bk. **bila:ḡara**

b. 0504210601/72

bir -10- [Tr] bir.

b. 0504210201/50,

0504210201/55, 0504210201/64,

0504210201/87, 0505230501/31,

0505230501/32, 0505230501/44

ḡir -1- bk. **bir**

b. 0504210201/87

birtoḡor -1- [Tr] birçok, bir sürü.

b. 0504220302/17

biṭa: -3- bk. **buṭa:j**

b.+ dan 0508120101/69

b.+ q 0508120101/34,

0508120101/39

biṭa:j -2- bk. **buṭa:j**

b.+ da 0508120101/30
 b.+ i 0504210601/63
bijil -1- [Tr] bu yıl.
 b. 0501210703/20
bi -72- [Tr] bu.
 b. 0501110201/17,
 0501110204/6, 0501120201/16,
 0501121801/6, 0501121801/9,
 0501220601/13, 0501220601/28,
 0501220601/4, 0501220601/7,
 0501220601/9, 0501221301/15,
 0501231201/12, 0501231301/91,
 0501231303/51, 0501231304/24,
 0501231304/25, 0501231304/36,
 0501241701/28, 0501242201/13,
 0501242201/8, 0502111401/19,
 0502111403/31, 0502111403/32,
 0502111403/65, 0502113101/3,
 0502113101/53, 0502113101/6,
 0502113101/61, 0503111201/19,
 0504210201/52,
 0504210201/64, 0504210201/66,
 0504210202/11, 0504210203/16,
 0504210203/43, 0504210601/106,
 0504210602/142, 0504210602/81,
 0504220101/3,
 0504220101/43,
 0504220102/23, 0504220301/43,
 0504220801/39, 0504220801/8,
 0504220802/14, 0504220802/17,
 0504220802/33, 0504220802/4,
 0504220802/6,

0505120301/19,
 0505120301/31, 0505220203/18,
 0505220204/6, 0505230502/25,
 0505230502/50, 0505230901/19,
 0505230901/20, 0508110602/21,
 0508110603/3,
 0508110605/21,
 0508120101/39, 0508120101/53,
 050911501/9, 0511110101/3
 b.+ jæ: 0501231301/25,
 0508110602/26
bi: -1- bk. **bi**
 b. 0501231301/86
bi:ɟa:re -1- bk. **bi:ɟæ:ræ:**
 b. 0508110603/5
bi:ɟæ:ræ: -1- [F] بیچاره (<
[bi:ɟæ:re]) zavallı.
 b.+ niŋ 0504120701/32
bi:derek -1- [F+Tr] I. kötü II.
 faydasız, yararsız.
 b. 0501240201/5
bi:ka:r-2- [F] بیکار işsiz.
 b. 0501241701/1,
 0502113101/19
bi:ke -1- [Tr] Bike, kişi adı.
 b. 0502113101/80
bi:kedžeke -1- [Tr] Bike Eceke, kişi
 adı.
 b.+ miŋ 0502113101/80
bi:qara:r -1- [F+A] بیقرار bitap,
 sıkkın.

b. 0501231303/22
bi:l -5- [Tr] bel.
 b.+ im̃den 0504210201/11
 b.+ ime 0501231303/38
 b.+ imiŋ 0501231303/39
 b.+ ine 0504210601/99
bi:r -6- bk. **bir**
 b. 0501110202/19,
 0501110202/23, 0501221301/10,
 0501221301/9, 0501231301/32,
 0504210602/113
bi:ræ: -1- bk. **bi:ri**
 b. 0504120701/16
bi:ri -40- [Tr] biri, birisi.
 b. 0501110204/4,
 0501120601/18, 0501220601/8,
 0501221301/17, 0501231301/49,
 0501231301/5, 0501231302/1,
 0501231303/40, 0501241701/19,
 0501241701/21,
 0501241702/16, 0504120701/12,
 0504120701/17, 0504210201/76,
 0504210602/113, 0504210602/117,
 0504220101/39, 0504220301/43,
 0504220802/5,
 0505110901/14,
 0505110901/16, 0505110901/2,
 0505110901/3, 0505110901/4,
 0505220201/4, 0508110602/15
 b.+ ne 0505110901/2,
 0505110901/3, 0505110901/4

b.+ ni 0501110201/9,
 0501231301/74, 0502111402/4,
 0505220203/6, 0505230502/29
 b.+ nĩ 0505220203/10
 b.+ nne 0502111403/16
 b.+ 0i 0501221301/9
bi:rĩ -10- bk. **bi:ri**
 b. 0501220502/21,
 0503111201/30, 0504110301/19,
 0505220202/18, 0505230901/19,
 0508110605/11, 0508110605/14,
 0508110605/16, 0508110605/17,
 0508110605/9
bi:ri: -2- bk. **bi:ri**
 b.+ ŋ 0504210203/21
bi:0nwot -7- [F-A] بيسواد okuma
 yazması olmayan, eğitimsiz.
 b. 0502113101/41,
 0502113101/44, 0502113101/45,
 0502113101/46, 0505120301/26
bi:0nwotluk -1- [F-A-T] okuma
 yazması olmama durumu, eğitimsizlik.
 b.+ um 0505120301/31
bi:furwa:n -4- [Tr] Bibi Şirvan, bir
 kasabanın adı.
 b.+ a 0505110901/18,
 0505110901/24, 0505110901/25
 b.+ da 0505110901/24
bi:fter -4- bk. **bi:ftær**
 b. 0501110203/2,
 0501121803/7, 0502111402/3,

0502113101/67

bi:ftær-6- [F] بیشتر daha çok.

b. 0501122201/10,
0501122201/16, 0501122201/8,
0502111402/10, 0504220102/1,
0501122201/14

bi:vedže -1- [Tr] Bibi Ece, kişi adı.

b. 0501241702/27

bi:virowka -1- [Tr] Bibi Rabia, kişi adı.

b. 0501231303/18

bi:ðar-2- [F] بيزار bıkkın, bezgin, usanmış.

b. 0510110101/18

b.+ uum 0501231301/51

bidžire-2- [Tr] bu şekilde, böyle.

b. 0501231303/39,
0501231304/19

biğf -2- [Tr] I. biçmek II. kısırlaştırmak.

b.- ip 0504210602/145

b.- jæ: 0504210602/139

bil -3- bk. **biļe**

b. 0504210201/71,
0504210201/72, 0501210701/8

biļ -102- [Tr] bilmek.

b.- dʒeg 0501110203/14,
0501231304/18, 0505230501/26

b.- dʒek 0504210601/105

b.- ema:ɤ 0501121802/2

b.- ema:q 0501121802/11,
0501121802/12, 0501121802/8

b.- emə:q 0504210203/56

b.- ema:k 0501231304/19

b.- emo:q 0501231303/1,
0501231303/42, 0504210601/65,
0504210602/21, 0504220101/18,
0504220101/56, 0504220801/16

b.- emoɤ 0504210601/29

b.- emoq 0504210602/15

b.- emðo:q 0504210601/142,
0504210601/66, 0505230501/48,
0505230501/49, 0508110605/20

b.- en 0504210602/109,
0505230501/11

b.- ena:q 0503111201/27,
0505220203/4

b.- eno:q 0502111403/21,
0504210201/82, 0504210203/41,
0504220101/15

b.- eno:q 0504210602/70

b.- er 0504220802/30

b.- ip 0501121801/4,
0501210703/12

b.- iv 0504210602/114

b.- li 0505230501/33

b.- mel 0501231304/36

b.- meli 0501231304/37

b.- meli 0501231304/37

b.- meθe 0501231304/29

b.- meja:q 0508110603/7,

0508110603/9

b.- mejæ: 0501121801/12,
0504210203/53, 0505230502/51,
0508110602/25

b.- mejæ:m 0501231304/20

b.- mejæ:n 0502111403/44,
0502111403/47, 0502113101/13,
0502113101/57, 0504220801/15,
0508110603/3

b.- meja: 0504220101/22

b.- meja:n 0504210602/21

b.- mæ:nnir 0504210602/108

b.- mijæ:nnæ: 0501241702/28

b.- ðe 0510110101/15

b.- ja:lla 0504220802/13

b.- ja:n 0508110605/15

b.- jæ: 0504210202/18,
0504210202/25, 0504210602/92,
0504220802/11, 0504220802/13

b.- jæ:dim 0504210601/59,
0508120101/55

b.- jæ:lle 0504210203/73

b.- jæ:m 0504210203/33,
0504220301/55

b.- jæ:n 0501120601/1,
0502111402/1, 0504220802/10,
0505110901/9, 0505230501/24

b.- jæ:nni 0501241702/28

b.- jæ:nnirθiŋ 0504210203/33

b.- jæ:ŋ 0501110201/16,
0501110201/18, 0501231301/100,

0502111401/40, 0504210203/69,
0504220301/46, 0504220301/53

b.- jæ:rin 0504210601/62,
0504210602/19

b.- ja 0501231301/77

b.- ja: 0504210202/25,
0504220101/56, 0501120601/16

b.- ja:g 0504220302/48

b.- ja:q 0501231304/37

b.- ja:nnur 0504210201/81

b.- ja:n 0504120701/10,
0504210602/26, 0504210602/80,
0504220301/32

biļa:χara -1- bk. **biļa:χara**

b. 0504210601/24

biļe -10- [Tr] birlikte, beraber olarak.

b. 0501221301/13,
0501240201/10, 0501241702/6,
0502111403/65, 0504120701/35,
0504210201/49, 0504210202/19,
0504210601/49, 0504220302/18

biļe:n -1- bk. **biļen**

b.+ dʒik 0504220302/57

biļedʒe-2- [Tr] beraberce.

b. 0504210201/56

biļen -23- [Tr] ile.

b. 0501120601/13,
0501220502/21, 0501231302/19,
0501231303/40, 0501240201/10,
0502111401/15, 0502111403/37,
0502111403/42, 0502111403/52,

0502113101/31,	0501210702/7,	0501210703/20,
0504210601/106,	0504220101/58,	0501220501/3,
0504220302/14,	0504220302/21,	0501220501/6,
0504220801/7,	0504220801/8,	0501220501/8,
0505220202/1,	0505230901/9,	0501220502/11, 0501220502/13,
0508110602/26,	0501220502/18,	0501220502/2,
0508120101/34,	0501220502/5,	0501220502/9,
0509210401/12, 0509210401/13	0501220601/24,	0501220601/28,
biļen -3- bk. biļen	0501220601/30,	0501221301/14,
b.	0501231201/12, 0501231201/15,	
0504210201/82,	0501231201/21,	
0504210602/48, 0508120101/6	0501231201/22,	0501231201/5,
biļeņilḡe -1- [Tr] kasten, bilerek.	0501231201/8,	0501231301/22,
b. 0501231303/7	0501231301/36,	0501231301/37,
biļin - -2- [Tr] bilinmek.	0501231301/53,	0501231301/55,
b.- meja: 0501231303/80	0501231301/69,	
b.- meḡḡi 0504210203/74	0501231301/80,	
biļja:r -1- [Tr] < biļjæ:n iyi bilen.	0501231301/82,	0501231301/95,
b.+ ra:k 0504220802/26	0501231302/19,	0501231302/4,
bir -412- [Tr] bir.	0501231302/6,	0501231303/11,
b.	0501231303/29,	0501231303/32,
0501110201/7,	0501231303/51,	
0501110202/8,	0501231303/62,	
0501120201/18,	0501231303/63,	0501231303/67,
0501121801/10, 0501121801/14,	0501231303/72,	0501231303/77,
0501121801/16,	0501231303/84,	0501231303/88,
0501121801/18,	0501231303/92,	0501231304/29,
0501121801/6,	0501231304/8,	
0501122201/15,	0501240201/17,	
0501210702/11,	0501240201/22,	0501241701/24,
0501210702/2,	0501241701/6,	0501241702/18,
0501210702/24, 0501210702/4,	0501241702/24,	0501242201/2,
	0501242201/23,	0501242201/4,
	0501242201/9,	

0502111401/15,		0504210203/4,	0504210203/5,
0502111401/16,	0502111401/17,	0504210601/109,	0504210601/12,
0502111401/19,	0502111401/28,	0504210601/128,	0504210601/13,
0502111401/33,	0502111401/35,	0504210601/133,	0504210601/134,
0502111401/37,	0502111401/44,	0504210601/135,	0504210601/137,
0502111401/7,		0504210601/138,	
0502111401/8,	0502111402/11,	0504210601/147,	0504210601/149,
0502111402/4,	0502111403/13,	0504210601/150,	0504210601/16,
0502111403/15,	0502111403/22,	0504210601/37,	0504210601/58,
0502111403/30,	0502111403/37,	0504210601/63,	0504210601/70,
0502111403/50,	0502111403/52,	0504210601/76,	
0502111403/66,		0504210601/77,	
0502111403/67,	0502111403/68,	0504210601/85,	0504210601/86,
0502113101/11,	0502113101/25,	0504210601/91,	0504210602/107,
0502113101/31,	0502113101/37,	0504210602/115,	0504210602/124,
0502113101/43,	0502113101/66,	0504210602/26,	0504210602/34,
0502113101/7,		0504210602/41,	
0503111201/1,	0503111201/23,	0504210602/45,	
0503111201/26,	0504110301/10,	0504210602/61,	0504210602/62,
0504110301/4,	0504110301/7,	0504210602/72,	0504210602/75,
0504110301/8,	0504120701/1,	0504210602/98,	0504220101/19,
0504120701/19,	0504120701/24,	0504220101/22,	0504220101/23,
0504120701/30,	0504120701/4,	0504220101/26,	
0504210201/1,	0504210201/25,	0504220101/27,	
0504210201/26,	0504210201/27,	0504220101/28,	0504220101/29,
0504210201/29,	0504210201/46,	0504220101/31,	0504220101/34,
0504210201/57,	0504210201/72,	0504220101/37,	0504220101/38,
0504210201/85,		0504220101/41,	0504220101/43,
0504210202/10,	0504210202/2,	0504220101/45,	
0504210202/27,	0504210202/4,	0504220101/46,	
0504210203/17,	0504210203/19,	0504220101/52,	0504220101/53,
0504210203/20,	0504210203/24,	0504220101/6,	0504220101/60,
0504210203/34,		0504220101/61,	0504220101/63,

0504220102/10,	0504220102/16,	0505230501/13,	0505230501/16,
0504220102/2,		0505230501/22,	0505230501/23,
0504220301/10,		0505230501/29,	0505230501/38,
0504220301/12,	0504220301/23,	0505230501/43,	0505230501/51,
0504220301/26,	0504220301/28,	0505230501/7,	
0504220301/31,	0504220301/32,	0505230502/11,	
0504220301/42,	0504220301/45,	0505230502/14,	0505230502/15,
0504220301/49,		0505230502/21,	0505230502/25,
0504220301/52,		0505230502/42,	0505230502/47,
0504220302/10,	0504220302/12,	0505230502/49,	0505230502/50,
0504220302/26,	0504220302/27,	0505230502/51,	
0504220302/3,	0504220302/4,	0505230502/56,	
0504220302/55,	0504220302/57,	0505230502/57,	0505230502/58,
0504220302/61,		0505230502/59,	0505230502/6,
0504220801/13,		0505230901/15,	0505230901/3,
0504220801/19,	0504220801/20,	0505230901/9,	0508110601/12,
0504220801/24,	0504220801/25,	0508110601/26,	
0504220801/36,	0504220801/41,	0508110601/27,	
0504220801/6,	0504220801/7,	0508110601/28,	0508110601/7,
0504220802/10,		0508110602/1,	0508110602/16,
0504220802/13,		0508110602/23,	0508110602/26,
0504220802/14,	0504220802/2,	0508110602/3,	0508110602/4,
0504220802/29,	0504220802/4,	0508110602/8,	
0504220802/9,	0505110901/1,	0508110602/9,	0508110603/1,
0505110901/11,	0505110901/8,	0508110603/20,	0508110604/10,
0505120301/10,		0508110604/11,	0508110604/2,
0505120301/14,		0508110604/3,	0508110604/6,
0505120301/40,	0505220201/3,	0508110604/7,	0508110604/9,
0505220201/8,	0505220202/11,	0508110605/20,	
0505220202/6,	0505220203/6,	0508110605/21,	0508110605/23,
0505220204/10,	0505220204/11,	0508110605/26,	0508120101/17,
0505220204/3,		0508120101/18,	0508120101/26,
0505220204/38,		0508120101/29,	0508120101/3,

0508120101/32,

0508120101/36,

0508120101/38, 0508120101/39,

0508120101/43, 0508120101/45,

0508120101/54, 0508120101/63,

0508120101/67, 0508120101/68,

0508120101/7,

0508120101/71, 0508120101/8,

050911501/10, 050911501/17,

0509210401/10, 0509210401/3,

0510110101/13, 0510110101/15,

0510110101/3, 0510110101/6,

0510110101/7, 0510110101/9,

0511110101/1, 0511110101/15

b.+ de 0508110601/23

b.+ dir 0504210601/48,

0504210601/49

bir -4- bk. **bir**

b. 0501120601/17,

0504210601/92, 0504210602/45,

0508120101/70

bira:ð -1- [Tr] biraz.

b. 0504210601/135

birdzde -3- bk. **birdze**

b. 0501121803/4,

0501121803/5, 0501122201/11

birdze -4- [Tr] sadece, fakat.

b. 0501220502/12,

0501231301/16, 0505220202/11

birdzyre -1- [Tr] bir türlü, bir şekilde.

b. 0501231303/72

birtfdze -1- bk. **birdze**

b. 0504210201/83

birtfik -1- [Tr] biraz.

b. 0501220501/4

birden -3- [Tr] birden, ani bir şekilde.

b. 0501231303/79,

0501231304/29, 0501231303/71

birdz -1- bk. **birdze**

b. 0504210602/52

birentey -1- bk. **birentek**

b.+ i 0504220801/37

birentek -3- [Tr] birçok, bir hayli.

b. 0501242201/23,

0504220801/19, 0504220801/8

birguro -1- [Tr] ansızın, birden.

b. 0504210201/71

biri -1- [Tr] biri.

b. 0504220101/32

birindzi -2- [Tr] birinci, ilk.

b. 0503111201/4,

0504220101/48

birkytf -3- [Tr] bir iki üç; birkaç.

b. 0502113101/35,

0502113101/46, 0504220802/25

birkydz -1- bk. **birkytf**

b. 0504120701/22

birkyf -1- bk. **birkytf**

b. 0510110101/1

birmejd:n -1- [Tr-F] ميدان bir süre,

bir müddet.

b. 0502111403/14

birmilju:n -1- [Tr-Fr.] *million* bir milyon.

b. 0504210201/8

birnæ:tfe -1- [Tr] birkaç.

b. 0502111403/36

birtoφor -5- [Tr] bir sürü, bir hayli.

b. 0504220302/35,
0504220302/40, 0504220302/44,
0504220302/45, 0504220302/46

birja:l -2- [Tr] bir riyal.

b. 0505110901/14

b.+ i 0505110901/15

birða:t -1- [Tr] bir şey.

b. 0505110901/19

biş -7- [Tr] pişmek.

b.- er 0504220302/7

b.- jæ: 0501220501/15,
0501220501/7, 0501220501/9,
0502111401/25, 0502111401/26,
0504220302/57

bişir -9- [Tr] pişirmek.

b.- dʒek 0504220302/1,
0504220302/22

b.- erdim 0508110601/24

b.- ip 0504220302/38

b.- me 0501220501/12

b.- meʃi 0504220302/34

b.- jæ: 0504220302/35

b.- jæ:ʃlæ: 0504220301/57

b.- jæ:rin 0504220302/32

bit -1- [Tr] bitmek.

b.- jæ: 0504210201/25

bitir -4- [Tr] bitirmek.

b.- erθiŋið 0502111403/67

b.- ip 0503111201/20,

0504210201/8

b.- jæ:miʃdik 0503111201/20

bijð -1- [Tr] bu yüz, bu taraf, bura.

b.+ ðen 0502111402/2

bið -169- [Tr] biz.

b. 0501110201/16,
0501110202/14, 0501110202/5,
0501110203/1, 0501120601/1,
0501210702/26, 0501220502/16,
0501231201/21, 0501231201/26,

0501231201/27,

0501231301/73, 0501231304/18,
0501231304/37, 0501241701/1,
0501241701/16, 0501241701/26,
0501241701/27, 0501241701/31,
0501242201/13,

0501242201/22, 0501242201/9,

0502111401/12, 0502111402/15,
0502111402/4, 0502111403/4,
0502113101/10, 0504110301/11,
0504110301/12, 0504110301/13,

0504110301/15,

0504110301/19, 0504210201/21,
0504210201/22, 0504210201/55,

0504210201/91,	0504210201/94,	b.+ em 0502111403/60
0504210203/19,	0504210601/31,	b.+ æ 0504210601/8
0504210601/73,		b.+ æ: 0501121802/4,
0504220101/17,		0501210702/3, 0504210601/138,
0504220101/20,	0504220101/25,	0504210601/142, 0504210601/74
0504220101/36,	0504220101/43,	b.+ æ:ni 0509210401/8
0504220301/24,	0504220301/40,	b.+ i 0501121801/2,
0504220802/1,	0504220802/8,	0501220601/12, 0501240201/6,
0505110901/11,		0502111402/12, 0502113101/61,
0505110901/18,		0504210201/62, 0504220101/3,
0505110901/24,	0505120301/17,	0508120101/71
0505220202/14,	0505220202/2,	b.+ in 0501110201/1,
0505230501/14,	0505230501/48,	0501110202/6, 0501210703/1,
0505230502/38,	0508110601/11,	0501231301/56, 0501231301/59,
0508110603/1,		0501241701/25, 0501242201/1,
0508110603/16,		0501242201/13, 0502111401/22,
0508110603/20,	0508110603/21,	0508110601/3,
0508110603/6,	0508110605/7,	0502111402/16, 0502111402/5,
0508120101/6,	0508120101/62,	0502111403/5, 0502113101/18,
0508120101/8,	0508120101/9,	0504110301/17, 0504110301/18,
0509210401/13,		0504210601/142, 0504210602/102,
0510110101/19,		0504210602/118, 0504210602/27,
0510110101/21, 0510110101/4		0504220102/1, 0504220302/47,
b.+ e 0501110202/15,		0504220801/10, 0504220801/9,
0501110203/3,	0501231304/22,	0504220802/7, 0505110901/1,
0501231304/29,	0502111403/65,	0505110901/11, 0505120301/16,
0503111201/30,	0504210201/20,	0505120301/8, 0505230502/12,
0504210201/34, 0505120301/17,		0505230502/39, 0505230502/7,
0505120301/6, 0505230502/20,		0505230901/17, 0505230901/5,
0505230502/21,	0508110603/11,	0508110602/1, 0508110603/16,
0508110603/7,	0508120101/7,	0508110603/19, 0508110603/4,
0508120101/71,	0509210401/10,	0508110605/2, 0508110605/3,
0509210401/3		

0508110605/4, 0508120101/5,
0508120101/55, 0508120101/63,
0509210401/13, 0510110101/20

b.+ iŋki 0501210703/1

b.+ iŋki[e 0505230502/1

b.+ ðe 0501220601/31,
0501240201/12, 0504220802/33

b.+ ðedi 0501241702/26

b.+ ðedi[e 0501241702/27

b.+ ðen 0505230502/38,
0509210401/1

bo: -1- [Tr] oh, oho, oha!

b. 0502113101/31

bo:tla: - -1- bk. **bo:tlo** -

b.- nnan 0504210201/85

bo:tlo - -1- [Tr] yavrulamak
(deve ile ilgili).

b.- ja: 0504210201/85

boŋ - -1- [Tr] boŋmak.

b.- ja: 0501231304/4

bol - -261- [Tr] olmak.

b. 0501210703/17,
0501220502/3, 0501220502/5,
0501231301/39, 0501231302/1

b.- dʒoŋi 0504220101/53

b.- dʒoŋ 0501210703/7,
0510110101/8

b.- dʒoŋdi 0505230901/14

b.- dʒeŋ 0501231301/25,
050911501/16

b.- di 0502111403/45

b.- ʷpduŋla 0504220801/4

b.- l 0501231301/48

b.- lu 0504210602/104

b.- li 0501210702/13,
0501210703/18, 0501241702/3,
0502113101/16, 0504210201/27,
0504210203/71, 0504210601/114,
0504210602/5, 0504220101/43,

0505120301/41,
0505220203/13, 0508110601/6,
0508110601/8, 0508110605/19,
0508120101/28, 050911501/10

b.- luŋum 0504210203/63,
0504210203/69

b.- luŋi 0501210703/14

b.- luŋ 0501110202/12,
0501231303/71, 0502111402/9,
0502113101/19, 0502113101/6,
0504110301/11, 0504210201/49,
0504210201/51, 0504210201/56,

0505120301/21,
0508110603/18, 0508120101/10,
0508120101/11

b.- lum 0505120301/28

b.- luN 0501242201/24

b.- ma:qa: 0501240201/22

b.- ma:n 0505220204/16

b.- ma:na 0508110604/1

b.- ma:ni 0504210203/25

b.- ma:nθaŋ 0504220801/40

b.- mali 0504210601/88
 b.- mani 0504220801/41
 b.- maja: 0501231304/42,
 0505230502/23
 b.- mo 0504210201/16
 b.- modum 0508120101/44
 b.- modum 0504210201/14
 b.- modi 0501231201/17,
 0505220203/9, 0508110603/11
 b.- modī 0501231304/8
 b.- moli 0501220601/8,
 0504210601/55, 0504210601/88
 b.- mor 0504220101/45
 b.- mora: 0511110101/7
 b.- moθo 0501231304/38,
 0504220801/23
 b.- moθo 0504210602/21
 b.- moθoN 0511110101/7
 b.- moja: 0504210202/4,
 0504220101/23, 0505220201/3,
 0505220204/26, 0505230502/15,
 0510110101/5, 0510110101/7
 b.- moğ 0501221301/12,
 0504210601/97
 b.- ollorunna 0504210601/85
 b.- omdo 0504220802/20
 b.- omuđđa 0505230501/52
 b.- omuđđa 0504210201/1
 b.- on 0501221301/10,
 0502113101/53
 b.- ona:ka: 0501121801/11
 b.- onnur 0502113101/13
 b.- onno 0501240201/14,
 0501241702/21, 0505230901/20
 b.- onnon 0502113101/16
 b.- ono:q 0504210201/26,
 0504220101/65
 b.- onθoN 0501110203/8,
 0503111201/32, 0504210602/48,
 0504220801/4, 0505220202/2,
 0505230502/25, 0508120101/17,
 0508120101/5
 b.- onđo 0504220302/20
 b.- or 0501221301/1,
 0504220101/36, 0505220201/3,
 0505220201/4
 b.- ordi 0502113101/66,
 0508110605/24, 0508110605/26
 b.- ortdi 0505230501/19
 b.- ower 0501240201/15,
 0501240201/17
 b.- θa: 0504210203/70
 b.- θa:ni 0509210401/12
 b.- θo 0501121801/19,
 0501121801/6, 0501210701/20,
 0501220501/4, 0501231201/7,
 0501231301/65, 0502111401/45,
 0502111402/4, 0502111403/43,
 0505230502/21,
 0502113101/46,
 0502113101/53, 0504210202/27,

0504210601/32,	0504220302/13,	b.- updur	0501241701/30,
0504220302/43,	0504220302/44,	0502111403/43,	0502113101/29,
0504220302/8,	0505230501/16,	0504210601/56,	0504220802/9
0505230501/56,		b.- uv	0504220101/57
0505230502/21, 0508120101/69		b.- ug	0504210201/17,
b.- θoq 0509210401/13		0504220301/11	
b.- θom 0501121802/1		b.- ja:	0501110201/12,
b.- θoN 0501231301/66,		0501110204/7,	0501120601/6,
0504210201/84,	0504210602/93,	0501210701/23,	0501231301/45,
0504220101/47,	0504220302/12,	0501231301/49,	0501231301/64,
0504220302/22,	0504220302/7,	0501231303/41, 0502111401/20,	
0504220801/21, 0505230501/40		0502111401/29,	
b.- θoNwð 0504220102/10		0502111401/37,	0503111201/23,
b.- θun 0501121801/30,		0504210201/44,	0504210202/2,
0501231301/65,	0501231301/97,	0504210202/26,	0504210203/17,
0504210201/91,	0504210601/119,	0504210203/70,	0504210601/23,
0504220101/28,	0504220302/55,	0504210602/79,	
0510110101/3		0504220101/11,	
b.- ub 0501210701/10,		0504220101/53,	0504220102/24,
0505110901/4		0504220302/10,	0504220302/11,
b.- ug 0505230502/59		0504220302/13,	0504220302/19,
b.- up 0501121801/26,		0504220302/26,	0504220302/43,
0501121801/31,	0501221301/2,	0504220302/44,	
0501231303/29,	0501231304/46,	0504220302/8,	0504220302/9,
0501240201/4,	0501240201/7,	0504220802/26,	0505120301/3,
0502111401/1,	0504210201/3,	0505230501/30,	0505230501/56,
0502111401/1,		0505230502/31,	0508110602/21,
0504210202/1,	0504220101/4,	0508120101/32, 0509210401/1,	
0504220801/8,	0505120301/22,	0509210401/6, 0511110101/2	
0505220201/10,	0505220201/5,	b.- ja:di 0504220101/8	
0505220202/3,	0505220204/15,	b.- ja:q	0501110202/21,
0505230502/11, 0505230502/57		0504220101/4,	0504220101/43,

0504220101/44, 0508120101/8
 b.- ja:qa:q 0504220301/47
 b.- ja:lla 0508110602/24
 b.- ja:mmuɟduq
 0501231303/63
 b.- ja:n 0501231301/38,
 0501231301/86, 0503111201/21,
 0504220301/51, 0504220801/25,
 0509210401/12, 0511110101/1
 b.- ja:nnur 0505230501/5
 b.- ja:θ 0501121801/19
bol - -9- bk. **bol** -
 b.- li 0503111201/3,
 0504210601/118
 b.- θa: 0504220302/8
 b.- θo 0504210601/150
 b.- θom 0504220101/47
 b.- up 0504210201/82
 b.- updur 0504210602/106
 b.- updir 0501242201/19
 b.- ja: 0504210201/92
bola: - -2- [Tr] oluvermek.
 b.- ja: 0501231303/25,
 0504220102/17
bolɟ -1- [Tr] oluş, olma biçimi.
 b.+ i 0505230502/16
bolun - -1- [Tr] olunmak.
 b.- on 0504220102/25
boluɟ -1- [Tr] oluşmak.
 b.+ i 0501121801/17

boluviɟ - -1- [Tr] olabilmek.
 b.- mejæ: 0505230502/23
bordɟæɟ -2- bk. **bordɟæk**
 b.+ i 0504220301/24
 b.+ iɲ 0504220301/38
bordɟæk -4- [F] برجک kulecik,
 küçük kule, nöbetçi kulesi.
 b. 0504220301/23,
 0504220301/39, 0504220301/6
 b.+ i 0504220301/23
boɟluq -1- [Tr] boşluk.
 b. 0504220101/38
boj -1- [Tr] boy.
 b.+ uno 0501231302/1
bojdof -4- [Tr] arkadaş (kız).
 b. 0505230501/23
 b.+ ɟm 0505230501/22
 b.+ umuN 0505230501/31
 b.+ lom 0505120301/4
bojdof θojdof -1- [Tr] arkadaş
 markadaş.
 b. 0505230501/27
bojn -1- [Tr] bk. **bojun**
 b.+ umuɟatdi 0502111402/16
bojo - -2- [Tr] boyamak.
 b.- ja:duq 0508110605/21,
 0508110605/22
bojok -1- [Tr] boya.
 b.+ o 0508110605/24
bojun -1- [Tr] boyun.

b. 0504120701/31

boð - -1- [Tr] bozmak.

b.- up 0505120301/27

boðoxlon -2- [Tr] Bozoğlan, Eymür boyunun XVI. yüzyılda yaşamış olan ünlü tarihi şahsiyeti ve hanı; kişi adı.

b. 0501220502/15

b.+ i 0501220502/16

boðuq -1- [Tr] bozuk.

b. 0505110901/24

boðuqđzo -1- [Tr] buzukça.

b. 0505110901/11

bø: - -8- bk. **jø:** -

b. 0504120701/21,
0504210203/27

b.- dyk 0508120101/59

b.- k 0501241701/16

b.- kæk 0501231304/23,
0508120101/7

b.- ø 0501122201/5,
0508120101/62

bø:leğzik -1- [Tr] parçacık, küçük parça.

b. 0504120701/1

bø:løy -1- bk. **bø:løk**

b.+ ini 0508110602/8

bø:løk -6- [Tr] parça.

b. 0501120601/4,
0501210702/22, 0504210601/6,
0504210602/81

bø:r - -3- bk. **jø:** -

b.- æ:l[e 0504220102/23

b.- æ:n 0508120101/63

bø:ryk -2- [Tr] şapka.

b. 0504210201/38,
0504210201/68

bø:θ -1- [Tr] < **jø:θ** < **jø:ryθ**
geziyoruz.

b. 0501122201/7

bør - -12- **jør** -

b.- æ: 0504220302/44,
0504220302/45, 0504220302/46

b.- æ:mmiðe 0508120101/28

b.- æ:n 0501231303/78,
0508120101/28

b.- æ:nθek 0508120101/66

b.- ært dik 0505120301/13

b.- mø 0501231304/29,
0505230501/7

b.- mørθiŋ 0505230502/31

bu -1- [Tr] bu.

b. 0504210201/17

bu:ð -1- [Tr] buz.

b. 0502113101/25

buxdoj -2- [Tr] buğday.

b. 0501241701/12

b.+ don 0502111401/27

buxdojli -3- [Tr] Buğdaylı, kişi adı.

b. 0505230502/2, 0505230502/3

buḡa:ra: -3- [Tr] Buhara, şehir adı.

b.+ da 0502113101/50,
0502113101/51, 0502113101/53

bul -1- bk. **bu**

b. 0504210602/94

bula:rdə -1- [Tr] bu arada, burada.

b. 0504120701/14

bulor -1- [Tr] bunlar.

b. 0509210401/6

buma:d -1- [Tr-A] bu vakit.

b.+ a: 0504220802/27

buma:l -1- [Tr-A] bu vakit.

b.+ a: 0501122201/6

burdʒ -1- [S] (< [burʃ]) biber.

b.+ uni 0504220302/6

burn -1- [Tr] burun.

b.+ umo 0504220101/50

burow -1- [Tr] I. manuel matkap II.
artezyen kuyusu.

b. 0501210702/27

burʃ -1- bk. **burdʒ**

b.+ dʒaʁað 0504220302/57

buta: -1- bk. **buta:j**

b.+ q 0505220202/6

buta:j -1- [Tr] bura, burası.

b.+ da 0504210601/18

bʊta: -1- bk. **buta:j**

b.+ g 0505220202/11

bu·tʏe -1- [R] бʏdʁka I. kiosk, kulübe II.
küçük dükkan.

b. 0502113101/23

buwa:t -3- [Tr-A] bu vakit.

b. 0501210703/14,

0505220204/25

bujruk -1- [Tr] buyruk, emir.

b.+ i 0504120701/26

bu -4- bk. **bi**

b. 0504120701/28,

0504120701/33, 0504120701/37,

0504210601/64

bu: -1- bk. **bi**

b. 0504120701/29

buwn -2- bk. **buwʊn**

b. 0501231303/99, 050911501/8

buwʊn-2- [Tr] bugün.

b. 0501231303/83,

0505220204/7

by -1- bk. **bi**

b. 0504120701/14

byʒnu:rt -1- [F] Bocnurd, şehir
adı.

b. 0504220301/35

byjr -1- bk. **byjyr** -

b.- ypdır 0509210401/8

byjyr --1- [Tr] buyurmak.

b.- jæ: 0509210401/3

byjʏr --1- bk. **byjyr** -

b.- ipdir 0509210401/10

byjðy -1- [Tr] burası, bu yüzü..

b.+ mde 0504210201/13

β

βol - -281- bk. **bol -**

β. 0501220502/5

β.- α:r 0504210602/68

β.- ar 0505220201/8

β.- dzoq 0501210701/19,
0501210701/20, 0501210701/22,
0504210602/118, 0504210602/128,
0505230901/14

β.- up 0502111403/56

β.- updur 0504220801/1

β.- li 0501110203/17,
0501120201/4, 0501210701/8,
0501210703/18, 0501231301/24,
0501231304/35, 0501231304/44,
0501240201/24, 0502111403/32,

0502111403/38,

0502111403/57, 0504120701/21,
0504210201/19, 0504210601/100,
0504210602/100, 0504220101/30,
0504220301/39, 0505120301/20,
0505120301/35,

0505120301/36,

0505120301/39, 0505220202/11,
0505220202/20, 0505220202/6,
0505220203/16, 0505220203/8,
0505230501/16, 0505230502/47,
0508110603/3,

050911501/1

β.- li 0501231301/31,
0505220203/6

β.- luq 0501110203/8,
0501231304/45, 0501241702/19,
0502111402/2, 0508110601/11,
0508110601/22, 0508110603/1,
0508120101/13

β.- luq 0504210201/18

β.- lulo 0501241702/11,
0501241702/14, 0501241702/15

β.- lum 0501121801/26,
0508120101/54

β.- lum 0504210601/44,
0508120101/5

β.- lun 0502111403/35,
0505220203/2

β.- lun 0504210201/21

β.- li 0504210602/7

β.- ma:na 0504210201/91

β.- ma:nnan 0501231304/42

β.- ma: 0501231303/8

β.- modi 0501231304/15,
0504120701/28, 0504210602/17

β.- molu 0501121801/11,
0501242201/20

β.- moli 0501220601/3,
0501231303/79, 0504210201/97,
0504210202/5, 0504210601/50,
0504220301/45, 0504220302/28,
0505110901/25, 0505230502/27,

0510110101/13

β.- molī 0501110201/14, 0508110605/4
 0504210601/88
 β.- mor 0505220201/8
 β.- moθo 0501121801/6
 β.- moθoN 0504210202/4
 β.- omdo 0508120101/12
 β.- omuððan 0501121801/27
 β.- onno 0505230502/50
 β.- onnon 0501241701/28
 β.- ono:q 0504220302/30, 0508110605/13
 β.- or 0504210602/111, 0504220302/39
 β.- ordi 0501120601/12, 0505230502/42
 β.- ortdi 0505230501/20
 β.- θa: 0501210703/19
 β.- θo 0501121801/17, 0501121801/30, 0501121802/22,
 0501210703/14, 0501220502/3,
 0501221301/17, 0501221301/2,
 0501231303/11, 0501231304/22,
 0501241701/32, 0502111401/4,
 0502113101/47, 0504210203/63,
 0504210601/141, 0504210601/15,
 0504210602/118, 0504210602/121,
 0504210602/66, 0504210602/68,
 0504220102/19,
 0504220302/13, 0504220302/26,
 0504220801/18, 0505220204/24,
 0505230502/21, 0508110605/17,
 0508110605/4
 β.- θoq 0504220801/11,
 0508120101/69, 0508120101/70
 β.- θom 0503111201/21
 β.- θoma: 0501121801/4
 β.- θoN 0504210202/9,
 0504210601/102, 0504220302/1,
 0504220302/51, 0504220302/6,
 0504220801/20
 β.- θun 0501110201/6,
 0501121801/6, 0501231301/3,
 0501231301/65, 0501242201/13,
 0504220101/19, 0504220302/33,
 0505120301/26
 β.- ub 0501210703/2,
 0501231303/72, 0501231304/5,
 0505230502/31, 0505230502/51
 β.- uq 0504210203/21
 β.- uG 0501241701/32,
 0504220801/41, 0505230502/49
 β.- up 0501110203/10,
 0501121801/12, 0501210701/11,
 0501210703/5, 0501220502/19,
 0501221301/8, 0501231201/15,
 0501231301/95, 0501231303/22,
 0501231303/91,
 0501242201/15, 0502111401/15,
 0502111403/50, 0502113101/16,
 0502113101/27, 0504110301/8,
 0504120701/20, 0504210602/72,
 0504210602/81,
 0504220301/11,

0504220801/19,	0505110901/15,	0504220302/11,	0504220302/16,
0505220203/9,	0505230502/56,	0504220302/26,	
0508110605/10,	0508110605/8,	0504220801/25,	
0508120101/17,	0508120101/54,	0504220802/28,	0505220202/24,
0508120101/62,		0505230501/18,	0505230501/3,
0508120101/69		0505230502/15,	0505230502/45,
β.- up 0504210201/4,		0505230502/49,	0505230502/50,
0504210203/20		0508110602/11,	
β.- updur 0501120201/12,		0508110605/2,	0508110605/3,
0501120601/14,	0501220502/22,	0508120101/64,	0509210401/6
0501220502/4,	0501231301/81,	β.- ja: 0504210202/3,	
0502111403/50,	0502113101/56,	0504210201/89	
0504210601/66, 0504210601/87,		β.- ja:q 0504220101/5,	
0504210601/88,		0508110601/28, 0508110605/11	
0504210602/75, 0504220802/9		β.- ja:n 0501231301/38,	
β.- ug 0504210602/67,		0501231303/7,	0504220101/33,
0510110101/11		0504220101/34,	0508120101/27,
β.- ja: 0501110201/15,		0509210401/13	
0501210702/22,	0501220501/1,	β.- ja:nfɑ:m 0505220203/18	
0501220501/11,	0501220501/14,	β.- ja:nuið 0508110603/5	
0501220501/5,	0501220601/18,	β.- ja:r 0504220801/20	
0501231303/19, 0501231303/64,		β.- ja:tduq 0501110203/4	
0501242201/11,		βola: - -1- bk. bola: -	
0502111401/20,	0502111401/30,	β.- θa 0501122201/17	
0502111401/33,	0502111401/7,	βolf -1- bk. bolf	
0504210201/80,	0504210201/90,	β.+ um 0505230501/66	
0504210201/93,	0504210201/95,	βurdoj -2- bk. burdoj	
0504210203/47,		β. 0501122201/14,	
0504210203/50,		0501122201/16	
0504210601/16,	0504210602/116,	βurf -1- bk. burdž	
0504210602/20,	0504220102/10,	β. 0501220501/4	
0504220301/32,	0504220301/56,		

دژ

dʒa:dde -1- [A] جاده cadde, yol.

dʒ.+ l̥erde 0508110605/8

dʒa:farva:j -4- [Tr] Cafarbay,
Yomutların bir alt boyu; boy adı..

dʒ. 0501220502/5,
0504210602/89, 0504210602/95

dʒ.+ uN 0504210602/88

dʒa:hul -1- [A] جاهل cahil,
bilgisiz.

dʒ. 0501221301/13

dʒa:lli -1- [F-Tr] canlı, sağ.

dʒ. 0501220502/3

dʒa:m -1- [Tr] جام kadeh, metalden
yapılan kase.

dʒ. 0505230501/1

dʒa:n -5- [F] جان can.

dʒ. 0501221301/9,
0505220201/8

dʒ.+ ũni 0504210601/75

dʒ.+ unnan 0504220101/24

dʒ.+ ına 0504220302/28

dʒa:nefi:n -1- [F] جانشين I. alternatif,
yerine geçen I. başkan vekili

dʒ.+ e 0504220301/16

dʒa:j -14- [F] جای I. yer, mekan II.
bina.

dʒ. 0501110203/11,
0501110203/18, 0501210701/12,
0501210701/7, 0501221301/4,
0504210601/43, 0505110901/8,

0505220203/18

dʒ.+ unnan 0504210203/67

dʒ.+ i 0504210203/54

dʒ.+ imuð 0501110202/22,
0501110203/17, 0501110202/18

dʒ.+ imuðða 0501231301/56

dʒa:jgyða:r -1- [F] جایگذار yerini
doldurma, eksiğini giderme.

dʒ. 0504210602/144

dʒa:jla: -1- [F-Tr] I. yerleştirmek
II. (öleni) defnetmek, toprağa vermek.

dʒ.- pduulla 0504210602/82

dʒa:jlan -1- [F-Tr] I.
yerleştirilmek II. (ölenin) defnedilmesi,
toprağa verilmek.

dʒ.- ni 0501231301/17

dʒa:jlaʃ -2- [F-Tr] iyice
yerleşmek, iyice sığmak.

dʒ.- anni 0503111201/27

dʒ.- up 0504120701/6

dʒa:jlaʃ -1- [Tr] iyice yerleştirme,
iyice sığdırma.

dʒ.+ i 0503111201/23

dʒalajin -3- [Tr] bk. **dʒalajinnefe**

dʒ. 0501220502/11,
0501220502/13, 0501220502/14

dʒalajinnefe -1- [Tr] Calayindepe, köy
adı.

dʒ. 0501241701/19

dʒama:kat -1- [A] جماعة/جماعت
cemaat.

dʒ. + uN 0501231301/16
 dʒama:letdi:n -1- [A] جمال الدين
 Cemaleddin; kişi adı.
 dʒ. 0501121803/10
 dʒamaʁat -1- bk. **dʒama:ʁat**.
 dʒ. + umuð 0502111403/70
 dʒanawar -1- [F] جانور canavar.
 dʒ. + lan 0504220801/6
 dʒandar -1- [Fr] *gendarme*
 jandarma.
 dʒ. 0501220601/29
 dʒedde -1- [A] جد Cedde, şehir adı.
 dʒ. + den 0504210201/7
 dʒeddæ: -1- bk. **dʒedde**
 dʒ. 0504210201/6
 dʒedid -1- [A] جديد yeni.
 dʒ. 0504220301/14
 dʒeha:ŋgi:rɣa:n -1- [F-Tr]
 Cihangir Han, kişi adı.
 dʒ. 0505230502/59
 dʒe[d -1- [A] جلد cilt, kitabın kapağı.
 dʒ. + iniŋ 0501121801/21
 dʒemi:le -2- [A] Cemile, kişi adı.
 dʒ. 0505230501/42
 dʒ. + diyi 0505230501/49
 dʒemi:[edʒa:n -2- [A-F] Cemileciğim,
 kişi adı.
 dʒ. 0505230501/64
 dʒ. + a: 0505230501/46
 dʒeŋ -1- [F] جنگ cenk, savaş.

dʒ. 0501210702/5
 dʒeŋge[-1- [F] جنگل orman.
 dʒ. 0504220301/48
 dʒerye[a:n -1- [Tr] Cergelen, yer adı.
 dʒ. + a 0505230502/42
 dʒeriθaki:l -1- [A] جرثقیل vinç.
 dʒ. 0501231201/25
 dʒerja:l-1- [A] جریان I. cereyan, akım II.
 konu, mevzu.
 dʒ. + lari 0504210203/2
 dʒeθæ:d -1- [A] جسد ceset, naaş.
 dʒ. + i 0504210602/110
 dʒeɣwer -1- [A] جوهر cevher.
 dʒ. 0504210201/77
 dʒeva:b -1- bk. **dʒoʁa:b**
 dʒ. 0501231301/102
 dʒeva:p -1- bk. **dʒoʁa:b**
 dʒ. 0501231301/103
 dʒæ:rdʒəw -1- [F] Çarcu, Çarcuy: yer
 adı.
 dʒ. 0501110204/6
 dʒæhæt-1- [A] جهة/جهت cihet, yan,
 istikamet.
 dʒ. + innen 0509210401/9
 dʒæmbe -1- [A] جنبه I. bakış, açığı II.
 kabiliyet, kapasite.
 dʒ. + den 0504220102/14
 dʒærrøbæhs -1- [A] جروبحث tartışma.
 dʒ. 0508110603/3
 dʒæzza:bijjæt -1- [A] جذائیت cezzabiyet,

çekicilik.

ď.+ i 0510110101/6

ďuɖɑm -2- [M] katlanma,
dayanıklılık, takat.

ď.+ u 0504220301/50

ď.+ i 0504220301/49

ďuɖɑmɑlluɖ -1- [Tr]
dayanıklılık.

ď. 0504220801/24

ďuɑm -1- bk. **ďuɑm**

ď. 0501231201/27

ďuɑmɑ -2- bk. **ďuɑm**

ď. 0501231301/16,

0501231301/8

ďuɑn -1- [A] ج̌ cin.

ď. 0508110602/13

ďoɑ:b -1- [A] جواب cevap, yanıt.

ď. 0504210203/1

ďoɑ:n -1- bk. **ďuɑ:n**

ď.+ qɑ:m 0504210602/86

ďozve -1- [A] جزوه derste kullanılan
parça metin ya da kopya.

ď. 0501122201/7

ďozʔi:jja:t -1- [A] جزئیات detaylar,
ayrıntılar.

ď.+ uɑni 0501110203/14

ďuda: -1- [F] جدا I. ayrı, kopuk II.
oldukça, çok, birhayli.

ď. 0505230502/26

ďuɑm -1- [A] جمعه Cuma günü.

ď. 0505220204/34

ďunu:bfu -1- [A-Tr] Güneyli, İran
güneyinden gelen.

ď.+ la 0504220301/48

ďuɑ:n -1- [F] جوان civan, genç.

ď. 0502113101/12

ďuɑ:r -1- bk. **ďuɑ:n**

ď.+ rɑuɑn 0501231303/8

ďyft -2- [F] جفت çift, eş.

ď. 0504220301/5

ďyrø -3- [Tr] tür, şekil.

ď. 0501231304/28,

0504210601/31

ď.+ ræ:k 0501110203/11

ďyrø -1- bk. **ďyrø**

ď. 0504220302/16

ďyjďyviʔdi -1- [Tr] Cüycübişdi;
birnevi çocuk oyunu.

ď. 0505120301/14

ʃ

ʃɑ:boksæva:r -1- [F] چابکسوار jokey.

ʃ. 0510110101/11

ʃɑ:duɖ -2- [Tr] çadır.

ʃ. 0501242201/10

ʃ.+ da 0504210201/23

ʃɑ:ba -2- [Tr] çocuk.

ʃ.+ duɑn 0504220101/1

ʃ.+ θuɑni 0504210202/23

ƒa:ƒur - -2- [Tr] çağırmaq.

ƒ.- ur 0504210201/61

ƒa:p -1- [F<H] چاپ baskı.

ƒ. 0505230901/20

ƒa:r -1- [F] چار dört.

ƒ.+ da 0502111401/44

ƒa:rƒæmme -1- [F] چارشنبه Çarşamba.

ƒ. 0505220204/32

ƒa:v -4- bk. ƒa:p

ƒ. 0501121801/18,

0501121801/19, 0501121801/29

ƒa:j -9- [Ç] çay.

ƒ. 0501110202/14,

0501231302/4, 0501231303/19,

0501231303/70, 0504210602/132

ƒ.+ a 0508110601/26

ƒ.+ dƒa:ð 0504210601/109

ƒ.+ un 0504220302/43

ƒ.+ i 0501231303/69

ƒafaq -8- [Tr] kızılğöz, bir balık türü.

ƒ. 0504220101/10,

0504220101/11, 0504220101/25,

0504220101/27, 0504220101/29,

0504220101/31, 0504220101/8,

0504220302/60

ƒafaqli-1- [Tr] Çapaklı, köy adı.

ƒ. 0504220301/26

ƒafan -1- bk. ƒafaq

ƒ.+ n 0504210203/14

ƒafuul --2- [Tr] (at) koşturulmak.

ƒ.- ardi 0502113101/66,

0502113101/70

ƒaq -6- [Tr] teknelerde kullanılan

büyük kürek.

ƒ. 0504220101/46,

0504220101/47, 0504220101/48,

0504220101/51

ƒal - -6- [Tr] çalmak.

ƒ.- ur 0501231303/77

ƒ.- luq 0504210201/22

ƒ.- lum 0501231303/76

ƒ.- malû 0504210201/20

ƒ.- θana 0501231303/89

ƒ.- ja:lla 0504210201/21

ƒalaƒulo -1- [Tr] yarımıyamalak,

baştan savma.

ƒ. 0504220302/15

ƒalamulo -1- bk. ƒalaƒulo

ƒ. 0504220302/26

ƒalaθum -1- [M] hızlı, seri, çabuk.

ƒ. 0504220302/54

ƒaldur - -1- [Tr] çaldırmak.

ƒ.- urdur 0501231303/94

ƒalki -1- [Tr] I. tırpan, ot biçmekte

kullanılan alet II. havlu.

ƒ. 0502111401/14

ƒalma: -1- [Tr] çalma işi.

ƒ.+ ni 0504210201/22

ƒan -1- [Tr] I. toz II. çan, zil.

ƒ. 0504210203/70

ƒap - -1- [Tr] çapmak, koşmak veya koşturmak (at ile ilgili).

ƒ.- di 0502113101/69

ƒapdur - -1- [Tr] koşturmak.

ƒ.- up 0501110201/3

ƒapka: -1- [Tr] < ƒapki; at yarışı.

ƒ. 0510110101/4

ƒarkad -1- [F-A] چارقد İran Türkmenlerinde kullanılan birnevi başörtüsü.

ƒ.+ umi 0501231304/6

ƒarç -1- [F] چرخ tekerlek.

ƒ. 0508110605/4

ƒarwada:r -2- [F] چاروادار hayvancı.

ƒ. 0504220801/4,
0508120101/65

ƒowluq -2- [Tr] torun çocuğu.

ƒ. 0504210602/21

ƒ.+ lari 0505230502/19

ƒeberesebe -1- [F] چه برسد به ... bir yanda dursun!

ƒ. 0508110605/18

ƒefer -1- [F] چیر çit.

ƒ. 0502113101/30

ƒek - -26- [Tr] çekmek.

ƒ.- dżek 0504220101/47

ƒ.- diyow 0508120101/6

ƒ.- dik 0510110101/2

ƒ.- di[e] 0504220101/14

ƒ.- dim 0504210203/51

ƒ.- enne 0501220501/6

ƒ.- eno:q 0504210203/60

ƒ.+ eŋde 0504220302/57

ƒ.- er 0504220302/39

ƒ.- erdi 0502113101/75

ƒ.- ib 0504220101/49,
0504220101/51

ƒ.- ig 0504220101/46,
0504220101/47

ƒ.- ip 0501110204/14,
0502111403/6, 0504210201/47,
0504210203/67

ƒ.- mejæ:tdi 0508110602/6

ƒ.- mæ:n 0502111403/16

ƒ.- jæ: 0504210203/43,
0504220301/48

ƒ.- jæ:m 0504220101/51

ƒ.- jæ:n 0505220204/38

ƒ.- jæ:nim 0504220101/48

ƒekdir - -1- [Tr] çekdirmek.

ƒ.- æ'ye 0504210203/39

ƒekdirme -3- [Tr] Salça ile yapılan birnevi pilav.

ƒ. 0504220302/33,
0505230501/53

ƒekdirmæ: -1- bk. ƒekdirme

ƒ.+ ni 0504220302/1

ƒekiŋ[i] -1- [Tr] çekili, çekilmiş.

ƒ. 0504210601/123

ƒeki[-] -2- [Tr] çekilmek.

ƒ.- i:nƒæ: 0501231303/58
 ƒ.- li 0504210601/34
 ƒekişler -2- [Tr] Çekişler, kasaba
 adı.
 ƒ. 0504210602/40,
 0504220102/12
 ƒekişlerƒi -1- [Tr] Çekişlerli,
 Çekişler kasabasından olan kişi.
 ƒ.+ mişdik 0504210602/39
 ƒeleken -1- [Tr] Çeleken, kasaba
 adı.
 ƒ. 0504220102/12
 ƒeli -1- bk. ƒeli
 ƒ. 0502113101/2
 ƒellæ: -1- bk. ƒeli
 ƒ. 0504220101/23
 ƒelli -7- [Tr] kadar, deĒin.
 ƒ. 0501231304/11,
 0501240201/3, 0502113101/36,
 0504210203/25, 0505120301/14,
 0505230501/59, 0505230501/60
 ƒelli -1- bk. ƒeli
 ƒ. 0501221301/11
 ƒelli -1- bk. ƒeli
 0501110202/3
 ƒelli:m -1- bk. ƒeli
 ƒ. 0505230502/57
 ƒem -2- [Tr] uygun durum veya fırsat.
 ƒ. 0501231303/8,
 0504210601/124

ƒeme[en - -1- [Tr] hazırlanmak ve
 uygun pozisyona geçmek.
 ƒ.- ipdil[le 0504220801/3
 ƒenda:n -2- [F] چندان o kadar,
 onca.
 ƒ. 0504220801/32,
 0505110901/9
 ƒeşme -1- [F] چشمه I. pınar II. kaynak.
 ƒ.+ 0i 0502113101/25
 ƒet -2- [M] I. kenar, köşe II. ücra yer.
 ƒ.+ inne 0504210601/4
 ƒ.+ innen 0504210601/126
 ƒæsbændegi: -1- [F] چسبندگی
 yapışkanlık.
 ƒ.+ 0i 0510110101/3
 ƒæt -1- [Ing] chat çet.
 ƒ. 0511110101/2
 ƒıuq - -60- [Tr] çıkmak.
 ƒ.- a:qa 0502111402/17
 ƒ.- an 0504220301/12,
 0508120101/26
 ƒ.- anna 0501241702/24
 ƒ.- annur 0501120201/18
 ƒ.- anda 0501110201/11
 ƒ.- ar 0501120601/5
 ƒ.- ardi 0501120601/4,
 0501120601/5
 ƒ.- dzaq 0502111403/55
 ƒ.- dzaq 0501242201/18
 ƒ.- du 0501210702/27

ƒ.- di 0501121802/18,
0501121802/21, 0502111403/15,
0502111403/17, 0502111403/59,
0504210201/2, 0504210601/41,
0504210601/42, 0504210601/72,
0504210601/85,
0505230501/47, 0505230501/62

ƒ.- ub 0502111401/40,
0504210203/2, 0504220801/41,
0505230501/38

ƒ.- ug 0504220802/20

ƒ.- up 0501110204/18,
0501110204/19, 0501120601/3,
0501220502/21, 0502111403/15,
0504220101/12

ƒ.- updur 0501110204/2,
0504210601/134, 0504210601/135,
0504210601/137, 0504210601/149,
0504210602/98, 0504220801/37

ƒ.- updi 0504210601/93

ƒ.- iq 0508110603/13,
0508110603/14

ƒ.- ma 0510110101/14

ƒ.- mali 0508120101/69

ƒ.- maja: 0505220204/11

ƒ.- 0a 0504210601/33,
0505220204/13

ƒ.- ja: 0501231302/15,
0501231304/27, 0501231304/30,
0504210601/16, 0504210601/82,
0504220801/28, 0504220801/29

ƒ.- ja:n 0501210702/22

ƒuqa: - -1- [Tr] çıkıvermek.

ƒ.- malı 0504210601/33

ƒuqal -1- bk. ƒuqan

ƒ.+ la 0504210201/82

ƒuqan -1- [Tr] I. çıkan II. teyze oğlu
veya kızı, kuzen.

ƒ.+ umuð 0501121803/16

ƒuqar - -26- [Tr] çıkarmak.

ƒ. 0501231304/32

ƒ.- allam 0501121801/15

ƒ.- am 0504220802/13

ƒ.- ajin 0501220601/15

ƒ.- d3aq 0501110203/10,
0501121801/31, 0501242201/11

ƒ.- dum 0504210201/72,
0505220203/5

ƒ.- di 0501121801/30,
0504120701/14, 0504120701/5,
0504120701/8, 0504210601/125

ƒ.- up 0501242201/23,
0504210601/68, 0504220801/41,
0505220202/6

ƒ.- ig 0501220601/21

ƒ.- malı 0504220302/26

ƒ.- a:mali 0505230501/66

ƒ.- ja:0 0508120101/68

ƒuqara: - -1- [Tr] çıkarıvermek.

ƒ.- mali 0504220302/20

ƒuqaru: - -1- [Tr] çıkarılmak.

ƒ.- ja:n 0510110101/20

ƒuqdaɟɟu -1- [Tr] gider, masraf.
 ƒ.+ 0i 0501121801/30
 ƒuun -1- [Tr] gerçek.
 ƒ. 0503111201/10
 ƒuunθuwlɪ: -1- [Tr] Çınsuvlı; köy adı.
 ƒ.+ g 0505220204/32
 ƒi:kuur - -1- [Tr] çığırmaq.
 ƒ.- up 0501231304/7
 ƒi:kuurɟ - -2- [Tr] çığırmak.
 ƒ.- up 0505230502/61
 ƒi:le -1- [F] چله kırk günlük çile.
 ƒ.+ den 0501241702/24
 ƒibehter -1- [Tr] چه بهتر ne güzel;
 daha iyi.
 ƒ. 0502113101/11
 ƒiɣid -4- [Tr] çekirdek.
 ƒ.+ i 0502111401/26
 ƒ.+ in 0502111401/24,
 0502111401/25
 ƒilim -1- [H] I. sigara II. nargile.
 ƒ. 0502111403/16
 ƒirk -1- [F] چرك irin, enfeksiyon.
 ƒ.+ in 0501231301/83
 ƒolo -1- [Tr] çorak, تنها; kalabalık
 olmayan yer.
 ƒ. 0504210602/93
 ƒom -1- bk. ƒon
 ƒ. 0508120101/38
 ƒon -7- [F] چون çünkü, zira.
 ƒ. 0502111402/1,

0504210601/146, 0504220301/30,
 0505230901/14, 0508110603/8,
 0508120101/55, 0508120101/56
 ƒonki -1- [F] چونکه çünkü, zira.
 ƒ. 0508120101/5
 ƒökök -1- [Tr] alçak.
 ƒ. 0504210601/23
 ƒöl -2- [M] çöl, bozkır.
 ƒ. 0504220801/4
 ƒ.+ yɳ 0504220801/5
 ƒörək[i] -1- [Tr] ekmekli, durumu olan,
 zenginlik sahibi.
 ƒ. 0504220801/7
 ƒörɳɳ - -3- [Tr] uğraşmak.
 ƒ.- dik 0502111402/17
 ƒ.- ø 0504210203/25
 ƒ.- il[i] 0504210203/16
 ƒ.- ip 0504210203/25
 ƒörøɣ -1- bk. ƒörök
 ƒ. 0501231303/68
 ƒörök -2- [Tr] ekmek.
 ƒ. 0501231303/80,
 0508110605/17
 ƒörökhuɟ -1- [Tr-F] katık, ekmekle
 yenmeye yarayan herhangi bir yiyecek.
 ƒ. 0504210201/89
 ƒuqur -19- [Tr] çukur.
 ƒ. 0504210601/16,
 0504210601/31, 0504210601/32,
 0504210601/68, 0504210601/75,

0504210601/76, 0504210601/77, d. 0501231301/27
0504210601/78, 0504210602/88, da -212- [Tr] da.
0504210602/91, 0504210602/96 d. 0501110201/14,
ğf.+ duur 0504210601/79, 0501110202/6, 0501110203/16,
0504210602/91 0501110203/9, 0501110204/10,
ğf.+ lori 0504210601/78, 0501110204/3, 0501110204/8,
0504210602/94 0501120201/18, 0501121801/13,
ğfyri: -4- [Tr] ötürü. 0501121801/15,
ğf. 0503111201/32, 0501121802/17, 0501121802/19,
0505220201/7, 0509210401/3 0501121802/6, 0501122201/10,
ğfyri:m -4- bk. ğfyri: 0501122201/15, 0501210701/19,
ğf. 0502111402/12, 0501210701/21, 0501210701/28,
0502111402/13, 0504210602/106 0501210702/10,
ğfyrynk -1- [Tr] demliğin ağzı. 0501210702/7, 0501210703/17,
ğf. 0504210601/18 0501210703/21, 0501220501/14,
ğfyrryğ -1- [Tr] birnevi çocuk oyunu. 0501220502/12, 0501220601/18,
ğf. 0501120601/20 0501220601/22, 0501220601/23,
0501220601/26, 0501220601/28,
0501231201/18,
0501231201/22, 0501231201/5,
0501231301/13, 0501231301/15,
0501231301/16, 0501231301/55,
0501231301/8, 0501231301/85,
0501231303/69,
0501231303/70,
0501231301/49, 0501231301/52, 0501231304/13, 0501231304/41,
0501231301/70, 0501231304/44, 0501240201/14, 0501240201/6,
0502111401/27, 0502111401/28, 0501240201/9, 0501241701/13,
0502111401/29, 0504110301/15, 0501241701/20, 0501241701/29,
0504210602/129, 0501242201/19,
0504220302/45, 0504220302/46, 0501242201/23,
0504220302/54, 0505220204/35 0502111401/12, 0502111401/14,
đ -1- bk. da

0502111401/32,	0502111401/47,	0504210602/13,	
0502111402/10,	0502111402/17,	0504210602/134,	
0502111403/21,	0502111403/63,	0504210602/28,	0504210602/48,
0502113101/13,		0504210602/52,	0504210602/6,
0502113101/16,		0504210602/67,	0504210602/68,
0502113101/39,	0502113101/40,	0504210602/71,	0504210602/81,
0502113101/53,	0502113101/69,	0504210602/86,	
0502113101/82,	0503111201/1,	0504220101/22,	
0503111201/18,	0504210201/14,	0504220101/29,	0504220101/33,
0504210201/19,		0504220101/50,	0504220101/64,
0504210201/47,		0504220102/10,	0504220102/16,
0504210201/62,	0504210201/63,	0504220301/13,	0504220301/21,
0504210201/68,	0504210201/69,	0504220301/58,	
0504210201/79,	0504210201/89,	0504220302/13,	
0504210201/90,	0504210201/94,	0504220302/17,	0504220302/26,
0504210203/11,		0504220302/32,	0504220302/48,
0504210203/31,		0504220302/54,	0504220302/56,
0504210203/32,	0504210203/34,	0504220302/6,	0504220302/60,
0504210203/49,	0504210203/51,	0504220801/1,	
0504210203/52,	0504210203/62,	0504220801/18,	
0504210203/63,	0504210203/68,	0504220801/25,	0504220801/32,
0504210203/71,		0504220801/39,	0504220801/40,
0504210601/10,		0504220802/13,	0504220802/15,
0504210601/109,	0504210601/120,	0504220802/22,	0505120301/27,
0504210601/123,	0504210601/140,	0505120301/29,	
0504210601/142,	0504210601/16,	0505220201/5,	0505220201/6,
0504210601/23,	0504210601/59,	0505220201/8,	0505220202/9,
0504210601/80,		0505220203/14,	0505220203/16,
0504210601/85,		0505220203/23,	0505220203/4,
0504210601/99,	0504210602/101,	0505220203/5,	0505220204/25,
0504210602/108,	0504210602/109,	0505230501/26,	
0504210602/116,	0504210602/122,	0505230501/49,	0505230501/5,
0504210602/125,	0504210602/127,	0505230501/50,	0505230501/8,

0505230502/15,	0505230502/23,	0501210703/12,	0504210203/10,
0505230502/26,	0505230502/31,	0504210203/19,	0504210602/139,
0505230502/32,		0504220102/21, 0504220302/32,	
0505230502/40,		0504220302/43, 0505220202/6,	
0505230502/43,	0505230502/45,	0505220204/1,	0508110604/11,
0505230502/50,	0505230502/58,	0508120101/3	
0505230502/9,	0505230901/12,	da: -2- bk. da	
0505230901/19,	0505230901/7,	d.	0501231301/86,
0508110601/10,		0505230502/15	
0508110601/20,		da: -240- bk. da	
0508110602/10,	0508110602/2,	d.	0501110201/12,
0508110602/20,	0508110602/3,	0501110201/13,	0501110201/15,
0508110604/11,	0508110604/2,	0501110202/18,	0501110202/19,
0508120101/16,	0508120101/22,	0501110202/22,	0501110203/1,
0508120101/24,		0501110203/12, 0501110203/2,	
0508120101/27,		0501110203/4, 0501110203/6,	
0508120101/29,	0508120101/55,	0501110203/8,	0501110203/9,
0508120101/60,	0508120101/65,	0501120201/10,	0501120201/17,
050911501/10,	050911501/11,	0501120201/18,	0501120201/5,
050911501/6,	0509210401/11,	0501120201/6, 0501120201/7,	
0510110101/3		0501120601/14,	
d.+ j 0502113101/63		0501120601/21,	0501120601/8,
dă -1- bk. da		0501120601/9,	0501121801/10,
d. 0501210703/3		0501121803/7,	0501210701/1,
da -7- bk. da		0501210701/11,	0501210701/14,
d.	0501231303/65,	0501210701/20,	
0502113101/58,	0502113101/80,	0501210701/21,	
0504210201/78,	0504220101/22,	0501210701/23,	0501210701/9,
0504220101/52, 0505220204/27		0501210702/27,	0501210702/5,
da -14- bk. da		0501210703/16,	0501210703/21,
d.	0501121802/18,	0501220502/14,	0501220601/18,
0501122201/17,	0501210702/11,	0501220601/20,	

0501220601/28,		0504210203/1,	
0501220601/29,	0501231201/12,	0504210203/13,	0504210203/3,
0501231201/19,	0501231301/13,	0504210203/34,	0504210203/41,
0501231301/32,	0501231301/35,	0504210203/44,	0504210203/59,
0501231301/5,	0501231301/56,	0504210203/63,	0504210203/70,
0501231301/58,		0504210601/102,	0504210601/127,
0501231301/78,		0504210601/130,	
0501231302/11,	0501231302/12,	0504210601/131,	0504210601/138,
0501231302/16,	0501231302/17,	0504210601/139,	0504210601/14,
0501231302/19,	0501231302/3,	0504210601/150,	0504210601/34,
0501231303/19,	0501231303/3,	0504210601/43,	0504210601/49,
0501231303/40,		0504210601/70,	
0501231303/50,		0504210601/74,	
0501231303/53,	0501231303/61,	0504210601/83,	0504210601/91,
0501231303/63,	0501231303/64,	0504210601/99,	0504210602/100,
0501231303/80,	0501231303/86,	0504210602/116,	0504210602/120,
0501231304/1,	0501231304/42,	0504210602/146,	0504210602/148,
0501231304/43,		0504210602/17,	
0501231304/44,	0501240201/1,	0504210602/54,	
0501240201/23,	0501240201/24,	0504210602/71,	0504210602/78,
0501240201/26,	0501240201/27,	0504210602/79,	0504210602/81,
0501241701/16,	0501241702/19,	0504210602/95,	0504220101/15,
0501241702/23,	0501242201/19,	0504220101/28,	0504220101/34,
0501242201/2,	0502111401/36,	0504220101/38,	
0502111402/1,	0502111402/17,	0504220101/4,	0504220101/43,
0502113101/26,	0502113101/57,	0504220101/50,	0504220101/56,
0502113101/58,	0502113101/71,	0504220101/62,	0504220101/64,
0502113101/80,	0504210201/10,	0504220102/19,	0504220102/23,
0504210201/11,		0504220102/24,	0504220102/25,
0504210201/19,	0504210201/23,	0504220102/3,	0504220301/14,
0504210201/48,	0504210201/9,	0504220301/3,	0504220301/31,
0504210201/94,	0504210201/96,	0504220301/48,	0504220301/50,
0504210202/18,	0504210202/22,	0504220302/26,	0504220801/25,

0504220801/41, 0504220802/13,
 0504220802/16,
 0504220802/19, 0504220802/26,
 0504220802/28, 0504220802/3,
 0504220802/6, 0505110901/8,
 0505120301/23, 0505120301/24,
 0505220201/1,
 0505220202/2, 0505220202/20,
 0505220202/21, 0505220202/4,
 0505220202/7, 0505220203/12,
 0505220203/14, 0505220203/7,
 0505220203/8, 0505220204/12,
 0505220204/2, 0505220204/21,
 0505220204/3, 0505220204/37,
 0505230501/1, 0505230501/12,
 0505230501/17, 0505230501/26,
 0505230501/4, 0505230501/43,
 0505230501/48,
 0505230501/49, 0505230501/63,
 0505230502/24, 0505230502/31,
 0505230901/1, 0505230901/19,
 0508110601/13, 0508110601/21,
 0508110601/27,
 0508110601/7, 0508110602/10,
 0508110602/7, 0508110603/17,
 0508110603/21, 0508110604/12,
 0508110604/3, 0508110604/6,
 0508110604/7, 0508110605/14,
 0508110605/2, 0508110605/5,
 0508110605/7, 0508110605/9,
 0508120101/38, 0508120101/46,
 0508120101/54, 0508120101/59,
 0508120101/64, 0508120101/65,

0508120101/68,
 0508120101/71, 050911501/20,
 050911501/5, 0510110101/1,
 0510110101/10, 0510110101/17,
 0511110101/12
 ða: -9- bk. **da**
 d. 0501110201/15,
 0501121803/2, 0501231303/51,
 0501231303/85, 0501231304/7,
 0502113101/38, 0504210203/70,
 0504220802/10, 0505230502/33
 da:ʁ -19- [Tr] dağ.
 d. 0504220301/31,
 0504220301/47, 0505230501/62
 d.+ a 0504210201/28,
 0504210201/46
 d.+ d 0501210702/19,
 0501210702/20
 d.+ da 0501210702/20,
 0504210201/23, 0504210201/29
 d.+ dan 0501210702/21
 d.+ uN 0501110201/11,
 0501110201/12, 0501110201/15,
 0504210201/29, 0504210201/33,
 0504210201/39
 da:ʁi -8- bk. **daʁi**
 d. 0501110204/7,
 0501120601/6, 0501231301/26,
 0501240201/20, 0504210601/105,
 0504210601/118, 0504210602/11,
 0511110101/10
 da:ʁi -5- bk. **daʁi**

d. 0504210601/105,
0504210602/86, 0505220202/18,
0505220202/21

da:ɣla - -2- [Tr] I. yağda pişirmek
II. dağlamak.

d.- mali 0504220302/60,
0504220302/62

da:ɣla: - -1- bk. **da:ɣla** -

d.- nda 0504220302/60

da:m -1- [F] دام hayvan.

d. 0501122201/10

da:ma:d -1- [F] داماد damat, güvey.

d. 0508110604/6

da:mda:ri: -3- bk. **da:mda:ri:**

d.+ daɣ 0501241701/7

d.+ N 0502111401/19,
0504220102/21

da:mda:ri: -2- [F] دامداری hayvancılık
çiftliği.

d. 0501122201/8,
0508120101/63

da:neɣdu: -2- [F] دانشجو üniversite
öğrencisi.

d. 0508120101/16

d.+ h 0508120101/32

da:neɣga: -7- [F] دانشگاه üniversite.

d. 0501110202/8,
0508120101/15, 0508120101/16,
0508120101/24, 0501231301/42

d.+ laN 0508120101/24

d.+ ni 0508120101/38

da:nuɣɣæ: -2- bk. **da:neɣga:**

d. 0505120301/33

d.+ de 0505120301/34

da:nuɣɣa -1- bk. **da:neɣga:**

d.+ da 0505230501/10

da:nuɣɣa: -2- bk. **da:neɣga:**

d.+ da 0505230501/13

d.+ demifdik 0505230501/46

da:ni -7- [Tr] da.

d. 0501231303/63,

0501231303/91, 0501231303/93,

0505110901/22, 0505110901/5,

0505120301/33, 0505230502/47

da:niɣga: -1- bk. **da:neɣga:**

d. 0501231301/27

da:r -1- [Tr] dar.

d. 0501231303/67

da:ruuɣ - -1- [Tr] sıkışmak, zor
durumda kalmak.

d.- up 0504210203/61

da:rke[ɑ: -1- [F] دارکلا Darkela, köy
adı.

d. 0501242201/8

da:rluN -1- [Tr] < **da:rluq** darlık.

d.+ ni 0504220101/4

da:ru:ɣa:na -1- [F] داروخانه eczane.

d.+ da 0501231201/21

da:ru:ɣa:na: -1- bk. **da:ru:ɣa:na**

d. 0501231201/15

da:ɣ -11- [Tr] taş.

d. 0504210201/23,
0504210201/24, 0504210601/142,
0504210601/20, 0504210601/41,
0504210601/42, 0504210601/43,
0504210602/115, 0504210602/118

d.+ uN 0504210602/117
da:ʃlɯburun -1- [Tr] Daşlıburun,
kasaba adı.

d.+ no 0501110204/4
da:ʃlɯburun -2- bk. **da:ʃlɯburun**
d. 0501121802/13
d.+ natduq 0501121802/13

da:ʃliburun -1- bk. **da:ʃlɯburun**
d. 0501110204/5

da:wa: -1- [A] دعوى/دعوا dava.
d. 0504220802/9

da:ja: -1- bk. **da:ji**
d. 0505230501/62

da:ji -13- [Tr] dayı.
d. 0505230501/39

d.+ laN 0505230501/5
d.+ lari 0502113101/73,
0502113101/82

d.+ m 0501121802/20,
0501121802/21, 0501240201/1,
0501240201/18, 0502113101/77

d.+ muð 0501121801/6

d.+ N 0505230502/29

d.+ θuNi 0502113101/74

da:jĩ -1- bk. **da:ji**

d. 0501121802/17

daκun -1- bk. **daκi:n**

d. 0502113101/69

daκi -14- [Tr] I. da, daha II. varya.

d. 0501121801/15,
0501231201/5, 0501231303/33,
0502111401/25, 0504210601/102,
0504210601/123, 0504210602/130,
0504210602/136, 0504220101/63,

0505120301/2, 0505230501/60,
0505230502/48, 050911501/11

đaki -2- bk. **daκi**

d. 0501220601/27,
050911501/19

daκi:ka -1- [A] دقیقه dakika.

d. 0501231303/40

daκi:n -2- [Tr] I. ya, varya II. üstesine.

d. 0502113101/58,
0502113101/59

daκi:ni -1- bk. **daκi:n**

d. 0502113101/61

daha:ti: -3- [F] دهاتی köylü.

d.+ |e 0504110301/15,
0504110301/16, 0504110301/19

dahati: -1- bk. **daha:ti:**

d.+ |e 0504110301/14

daq - -1- [Tr] takmak.

d.- dum 0504210201/68

daqul - -1- [Tr] takılmak.

d.- ani 0502113101/52

daquş -1- [Tr] takış, takma tarzı.

d.+ larunnan 0501220502/9

damağ -1- bk. **damağ**

d. 0504220301/54

damağ -2- bk. **damağ**

d.+ a 0504220302/30

d.+ i 0504220302/30

damağ -2- [Tr] I. damak II. yemek,
yiyecek.

d. 0504220302/26,
0504220302/29

daneşga: -2- bk. **da:neşga:**

d. 0508120101/24

d.+ la 0508120101/33

dan -2- [Tr] tan.

d. 0502113101/60

d.+ dan 0505230502/57

dan - -2- [Tr] ipe bağlamak.

d.- dum 0504210601/130

d.- di 0504210601/99

danul - -1- [Tr] ipe bağlanmak.

d.- ja: 0504210203/37

dannulu -1- [Tr] < **danuqli** ipe
bağlanan.

d.+ di 0504210201/10

darğa --10- [Tr] dağılmak, bozulmak.

d.- du 0504210602/17

d.- di 0504120701/2,
0504210601/104, 0504210601/108,
0504210602/13, 0504210602/14,

0504210602/17

d.- ma:nnur 0504210601/145

d.- mali 0504210602/75

darğa: - -5- bk. **darğa** -

d.- n 0504210601/96

d.- p 0501220502/14,
0504210602/77

d.- pduurla 0501220502/21

d.- pdi 0504120701/21

darğad - -1- [Tr] dağıtmak,
bozmak.

d.- up 0501231304/12

dağ -8- [Tr] uzak.

d. 0501231303/63,
0504210602/75, 0504220802/24

d.+ da 0502111401/1

d.+ una 0502113101/30,
0504210601/123

d.+ unnam 0508120101/70

d.+ unnan 0508120101/30

dağari -2- [Tr] dışarı.

d. 0502111403/15,
0505220202/22

dağari: -1- bk. **dağari**

d.+ q 0501231304/27

dat -1- [İng] *dot* nokta.

d. 0511110101/17

dajandz -1- [Tr] yaslanacak yer.

d.+ i 0505230502/14

dajow -1- [Tr] güçlü, kuvvetli.

d. 0502111402/4	0501210701/10,	0501210701/19,
dajð -1- bk. dajða	0501210701/20,	
d. 0501240201/25	0501210701/28,	0501210701/8,
dajða -9- [Tr] teyze.	0501210701/9,	0501210702/17,
d. 0501121802/17,	0501210702/4,	0501210703/10,
0501231201/3,	0501220501/10,	0501220501/13,
0505230501/40, 0505230501/50	0501220501/7, 0501220502/22,	
d.+ m 0505220202/19,	0501220502/9, 0501220601/13,	
0505230501/61	0501220601/21,	0501220601/6,
d.+ muN 0501121803/16	0501221301/15,	0501221301/17,
d.+ η 0501121802/17	0501231201/12,	0501231301/103,
dad -2- [Tr] Daz, boy adı.	0501231301/55, 0501231301/93,	
d. 0501210703/6	0501231302/1, 0501231303/35,	
d.+ lardan 0501121803/17	0501231303/58,	0501231303/6,
db -11- bk. da	0501231303/97,	0501231304/17,
d. 0501110201/17,	0501231304/2,	0501231304/32,
0501110204/2,	0501240201/12, 0501240201/6,	
0504210201/14,	0501240201/9, 0501241701/29,	
0504210201/8,	0501241701/30,	0501241701/32,
0504210602/47, 0504210602/56,	0501241701/5,	0501242201/6,
0505120301/27, 0505230501/18	0502111401/10,	0502111401/26,
de -194- bk. da	0502111401/3, 0502111402/17,	
d. 0501110201/12,	0502111402/8, 0502111403/3,	
0501110201/15,	0502111403/65,	0502113101/11,
0501120201/16,	0502113101/13,	0502113101/37,
0501121801/14,	0502113101/46,	0502113101/49,
0501121801/19,	0502113101/53, 0502113101/62,	
0501121801/4, 0501121801/9,	0502113101/66,	
0501121802/13,	0502113101/67,	0503111201/25,
0501121803/10,	0504120701/14,	0504120701/17,
0501121803/17,	0504210201/13,	0504210201/24,
0501122201/14,	0504210201/75,	0504210201/79,
0501122201/7,	0504210201/87,	

0504210202/27,	0504210202/4,	0504220802/17,	0505110901/23,
0504210203/16,	0504210203/27,	0505120301/11,	
0504210203/39,	0504210203/52,	0505120301/23,	
0504210203/69,	0504210203/72,	0505120301/34,	0505220201/5,
0504210203/74,	0504210203/8,	0505220202/11,	0505220202/24,
0504210601/129,		0505220203/21,	0505220204/20,
0504210601/131,	0504210601/140,	0505220204/36,	0505220204/37,
0504210601/146,	0504210601/25,	0505220204/6,	
0504210601/45,	0504210601/86,	0505230501/16,	
0504210602/122,	0504210602/125,	0505230501/56,	0505230501/65,
0504210602/137,		0505230502/14,	0505230502/2,
0504210602/144,		0505230502/29,	0505230502/38,
0504210602/145,	0504210602/16,	0505230901/14,	0505230901/5,
0504210602/48,	0504210602/5,	0508110601/13,	
0504210602/52,	0504210602/66,	0508110601/24,	0508110601/9,
0504210602/75,	0504210602/81,	0508110602/12,	0508110603/14,
0504210602/90,		0508110603/7,	0508110605/9,
0504210602/97,		0508120101/12,	0508120101/16,
0504220101/21,	0504220101/36,	0508120101/24,	0508120101/28,
0504220101/51,	0504220101/6,	0508120101/36,	
0504220101/65,	0504220102/13,	0508120101/43,	0508120101/45,
0504220102/23,	0504220301/20,	0508120101/50,	0508120101/62,
0504220301/29,		0508120101/70,	0508120101/71,
0504220301/32,		050911501/12,	0509210401/4,
0504220301/46,	0504220301/54,	0510110101/17,	
0504220301/57,	0504220301/58,	0510110101/19,	0510110101/8,
0504220302/19,	0504220302/23,	0510110101/9	
0504220302/30,	0504220302/31,	de -2- bk. da	
0504220302/48,		d.	0504210602/125,
0504220302/54,		0504220801/5	
0504220801/24,	0504220801/27,	de -11- bk. da	
0504220801/28,	0504220801/33,	d.	0501231301/5,
0504220801/39,	0504220802/14,		

0501231303/47, 0502113101/14,
 0504210602/125, 0504220102/17,
 0504220302/51, 0505220204/11,
 0505220204/19, 0505230501/2,
 0505230502/31
 ðe: -1- bk. **da**
 d. 0501122201/1
 defe -13- [Tr] I. tepe II. yüksek,
 yukarı.
 d. 0502111403/50,
 0504210201/87, 0504210601/37,
 0504210601/83, 0504220301/45,
 0510110101/6, 0510110101/9
 d.+ den 0504210601/149,
 0504210601/20, 0504210601/27
 d.+ [ere 0502111401/40
 d.+ 0i 0504210601/132
 defæ: -1- bk. **defe**
 d. 0504210601/26
 defæ: -6- bk. **defe**
 d. 0505230501/37
 d.+ di 0504110301/18
 d.+ k 0504220302/55
 d.+ ɲ 0504210601/135,
 0504210601/38, 0504210601/75
 deffe -2- [A] دفعه defa, kere.
 d. 0508120101/18,
 0508120101/27
 dey - -4- [Tr] değmek.
 d.- en 0505120301/10
 d.- mel 0504210203/9

d.- mejæ: 0504120701/30
 d.- mæ:ɲ 0504210203/9
 deyen -1- [Tr] değen.
 d. 0505230502/49
 deyirmen -3- [Tr] değirmen.
 d. 0501231303/62
 d.+ iɲ 0501231303/67,
 0501231303/78
 deyif - -2- [Tr] I. değışmek II.
 şakalaşmak, espri yapmak.
 d.- di 0501231303/71
 d.- fek 0511110101/9
 deyθin -1- [Tr] sevabı, ruhuna ulaşsın
 diye ölmüş kişinin ardından dağıtılan
 yemek.
 d. 0501231301/2
 dehiθθa:n -1- [F] دهستان Dehistan,
 yer adı.
 d. 0504210602/13
 deχa: [æt -1- [A] دخالت/دخاله
 müdahale, karışmak.
 d. 0501220601/14
 dekke -1- [A] دکه kulübe, büfe.
 d. 0504220301/28
 dekmeθ -1- [F] دمکش çaydanlık.
 d. 0501231301/53
 dekor -2- [Fr] décor dekor.
 d.+ do 0501231301/54
 d.+ u:n 0501231301/56
 del[i:] -2- [A] دليل gerekçe.

d.+ i 0501242201/2,
0504220301/25

demdeθyæ: -1- [F] دستگاه alet ve
edevat.

d.+ [er 0504220801/3
demir -2- [Tr] demir.

d. 0504210601/22,
0504220801/3

dem|e - -1- [F-Tr] demlemek.

d. 0501231303/84
dem|æ - -1- bk. **dem|e** -

d.- :p 0501110202/14
deŋ -2- [Tr] denk, eşit.

d. 0504210601/54
d.+ dik 0508110605/4

deŋeʃ -1- [Tr] kadar, deŋin.

d. 0504220301/1
deŋæ: --1- [Tr] < **deŋæ:** - denemek,
ölçmek.

d.- ŋde 0504220801/34
dep - -1- [Tr] tepmek, tekme atmak.
d.- mæ:ne 0501231301/52

depder -3- [F] دفتر defter.
d. 0501121801/28
d.+ e 0501121801/17
d.+ [emi 0501121801/27

depæ: -1- bk. **defe**
d.+ ŋ 0504210601/141

dera:mad -1- [F] درآمد kazanç.
d. 0504220102/20

dera:med -1- bk. **dera:mad**

d.+ i 0502113101/22

derd -5- bk. **dert**

d.+ e 0505230502/49
d.+ i 0505220203/17
d.+ im 0501231303/39
d.+ imið 0505230901/5

dere -3- [Tr] dere, vadi.

d. 0501110201/7
d.+ [eŋ 0502111401/30

dereðze -1- [A] درجه derece, rütbe.
d.+ [er 0504210201/74

ðereðgeda:r -1- [A-F] درجہ دار yüksek
rütbeli (asker).

d.+ la 0504210203/67

dereðzæ: -1- bk. **dereðze**
d.+ ŋ 050911501/15

derey -1- [Tr] < **derek** ana sermaye,
ana para.

d.+ in 0504220801/34

derek|i -5- [Tr] dolayı.

d. 0504210203/19,
0504210601/17, 0504210601/44,
0504220101/14

d.+ dir 0504220101/24

dereŋ -1- [Tr] < **derek+iŋ** ana paran.
d. 0505220204/11

deræ: -1- bk. **dere**
d.+ ŋ 0501110201/9

deri -2- [Tr] deri, cilt.

d.+ θinnen 0504220801/12,
0504220801/6
derma:n -1- [F] درمان I. derman,
şifa II. ilaç.
d. 0502113101/47
derrəw -2- [F] درو hemen, derhal.
d. 0504210202/19,
0504210203/64
derθ -15- [A] درس ders.
d. 0501122201/1,
0501122201/2, 0501122201/3,
0501122201/5, 0501122201/7,
0502113101/62, 0504210201/80,
0504210201/82, 0508110601/5,
0508110601/9, 0508110605/6
d.+ æ: 0508110605/7
d.+ i 0501122201/4
d.+ imið 0508120101/10,
0508120101/69
ðerθ -1- bk. **derθ**
d. 0501231304/27
dert -1- [F] درد dert.
d.+ den 0505220203/18
derja: -20- [F] دریا deniz.
d. 0504210601/40,
0504220101/6, 0504210203/11,
0504210203/15, 0504210601/24,
0504210602/78, 0504210602/98,
0504220101/3, 0504220102/16
d.+ da 0504210601/143,
0504220101/11

d.+ dan 0504210601/134,
0504210602/107, 0504220101/12,
0504220102/13, 0505230502/42
d.+ di 0504210203/10,
0504220102/16
d.+ muşduq 0504210601/133
d.+ N 0504210602/80
derja:ʃi -1- [F-Tr] denizci.
d. 0504220101/2
derja:jiχaðar -1- [F] دریای خزر Hazar
Denizi.
d.+ dan 0505230502/42
deθyæ: -1- bk. **deθya:**
d. 0504220801/3
deθya: -1- [F] دستگاه cihaz, alet.
d. 0504210601/72
deθla:p -3- [F] دستلاف siftah.
d. 0501241702/20,
0505230901/7
d.+ qi 0504220101/48
deθθe[æ: - -1- [F-Tr] demetlemek,
balyalamak.
d.- p 0501241702/6
deʃ - -2- [Tr] delmek.
d.- ib 0504220301/55
d.- ip 0501231301/78
deşwdyr-1- [Tr] dövdürmek.
d.+ e[erinnen 0502111401/11
deşwerek -1- [Tr] etraf.
d.+ [erinne 0501121801/15

dəwyl[i]-1- [Tr] dövülmüş.	d.	0502113101/68,
d. 0501220501/4	0504210203/6	
dəwir -2- [A] دور devir, dönm.	dæ -1- bk. da	
d. 0504220801/8	d. 0504210601/60	
d.+ [eri 0504220801/19	dæ: -55- bk. dæ:l	
dəwir -1- bk. dəwir	d.	0501110202/8,
d.+ [er 0504220801/35	0501110204/15,	0501110204/17,
dəwlət -3- bk. dəwlət	0501120201/15,	0501210701/11,
d. 0505230502/56	0501210701/20,	0501210703/15,
d.+ in 0504210203/20	0501231201/4, 0501231301/1,	
d.+ inki[e 0504210203/14	0501231301/12, 0501231301/5,	
dəwlət -8- [A] دولة/devlet.	0501231301/51,	0501231301/53,
d. 0502111401/33,	0501231301/6,	0501231301/67,
0504210203/18, 0504210601/131,	0501231301/73,	0501231301/77,
0504210601/88, 0505230502/8,	0501231301/78, 0501231301/86,	
0505230502/9	0501231301/93, 0501231303/4,	
d.+ e 0504220802/28	0501231304/28,	0501231304/39,
d.+ in 0502113101/68	0501231304/45,	0501241702/13,
dəwlət -1- bk. dəwlət	0501242201/21,	0504210601/105,
d.+ in 0504220102/19	0504210602/114, 0504210602/120,	
dəwr -1- bk. dəwir	0504210602/129,	
d.+ e 0504220801/24	0504210602/80,	0504220301/11,
dəwr -2- bk. dəwir	0504220301/15,	0504220802/24,
d.+ i 0504210601/30	0505120301/13,	0505120301/23,
d.+ idiyini 0504210601/29	0505220204/10,	0505220204/3,
dəwrə -1- [A] دوره I. dönm II. döngü.	0505220204/8,	
d. 0510110101/9	0505230501/11,	
dəwyverjæ:l -1- [Tr] dövüveren.	0505230501/59,	0505230501/6,
d.+ [eri 0502111401/10	0505230502/15,	0505230502/32,
dæ -2- bk. da	0508110602/2	
	d.+ di 0508120101/58	
	d.+ dim 0508120101/57	

d.- mij 0502113101/53

d.- mijdik 0501240201/11,
0505230501/57

ðæ: -1- bk. **dæ:l**

d. 0501231301/21

dæ:de -51- [Tr] baba.

d. 0501231303/65,
0508110602/14, 0508110605/26

d.+ [emiðin] 0505230502/12

d.+ m 0501110203/13,
0501120201/7, 0501231303/65,
0501240201/10, 0502113101/1,
0502113101/48, 0502113101/49,
0503111201/7, 0504210602/118,
0504210602/121,
0504210602/125, 0504210602/134,
0504210602/137, 0504210602/144,
0504210602/28, 0504210602/48,
0504220802/11, 0504220802/13,
0504220802/6,
0505220201/3, 0505220201/8,
0505220202/14, 0505220202/8,
0505230501/25, 0505230502/57,
0508110605/2, 0508120101/17,
050911501/19

d.+ mæ: 0501231201/23,
0501231301/20

d.+ min 0502113101/50,
0504210602/120, 0504210602/136,
0504210602/24, 0504210602/34

d.+ mið 0505120301/6

d.+ ŋ 0510110101/15

d.+ θi 0508120101/19

d.+ θi 0504120701/12,
0504210602/120, 0504210602/48,
0504210602/50, 0505220202/15,
0508110605/2

d.+ θi[eri] 0504220101/35

d.+ θine 0504210602/27

d.+ θiniŋ 0505230501/34

dæ:dedʒa:n -1- [Tr-F] babacığım.

d. 0505220203/2

dæ:dæ: -2- bk. **dæ:de**

d.+ k 0505220203/1

d.+ ni 0501241701/15

dæ:l -6- [Tr] değıl.

d. 0504210601/55,
0504210601/57, 0504210601/70,
0504220801/32, 0505230901/15

d.+ a: 0501210702/25

dæ:ne -29- [F] تانه tane.

d. 0501110202/8,
0501121803/4, 0501121803/5,
0501122201/1, 0501220501/3,
0501220601/6, 0501231301/10,
0501231301/62, 0501241701/17,
0501241701/18,
0501241701/21, 0501241701/24,
0501241701/28, 0501241702/15,
0501242201/5, 0502111401/32,
0502111401/35, 0502111401/40,
0503111201/2,
0504120701/15,

0504210203/54,	0504220101/28,	dæhmærde -1- [F] دهمرده Dehmerde,
0504220101/29,	0504220301/23,	bir kişinin soyadı.
0508110602/20,	0508120101/26,	d. 0504220301/16
0510110101/1, 0511110101/15		dæhret -1- [A] طهارت/طهارة taharet, aptes.
dæ:ni -12- [Tr]		d. 0504210201/97
d.	0501121801/10,	dæhret[i] -2- [A-Tr] aptesli.
0501231301/100,	0501231303/46,	d.
0504120701/15,	0504220302/60,	0504210201/97,
0505220201/10,	0505230502/1,	0504210202/4
0505230502/31, 0505230502/37,		dæhretθið -1- [A-Tr] aptessiz.
0505230502/4, 0505230502/8,		d. 0504210202/9
0508110601/5		dæ[ænd -1- [F] Delend, köy adı.
ðæ:ni -1- bk. da		d.+ ow 0501242201/8
d. 0501231303/21		dæra:χær -1- [F-A] در آخر sonunda.
dæbi:r -8- [F] دبیر lise hocası.		d. 0504110301/18
d.	0508110603/11,	dærha:[i:ke -1- [F-A-F] در حالیکه
0508110603/7, 0508110603/9		hâlbuki.
d.+ e 0508110603/1,		d. 0508110603/19
0508110603/8		dærχa:st -1- [F] dilekçe, istek, talep.
d.+ imiðin 0508110603/10		d. 0508110603/4
d.+ imiðði 0508110603/1		dærs -3- bk. derθ
d.+ jemiðði 0508110603/2		d.+ e 0508110603/5
dæbi:resta:n -1- [F] دبیرستان lise.		d.+ i: 0508110603/12,
d. 0508110603/1		0508110603/15
dæbilju· -2- [İng] double-u Latin		dærvɑ:ge -1- [F-A] doğrusu,
alfabesinde w harfinin adı.		aslında.
d. 0511110101/17		d. 0504110301/14
dæxi:q -1- [A] دقیق dakik, dikkatli.		dæva:zdæ: -1- [F] دوازده on iki.
d. 0504210202/25		d.+ de 0501220601/2
dæh -1- [F] ده 10 sayısı.		da -1- bk. da
d.+ de 0501220601/1		

d. 0505120301/7	0501110201/8,	0501110204/6,
đā -1- bk. da	0501121802/17,	0501220502/15,
d. 0504210203/59	0501220601/15,	0501220601/18,
dumgaranqı -1- [Tr] kapkaranlık.	0504210601/10	
d. 0504220301/2	0501220601/21,	
dı:naq -1- [Tr] Dınak, kişi adı.	0501220601/23,	0501220601/30,
d. 0504210602/112	0501231301/72,	0501231302/19,
dı:naqqa:qa -2- [Tr] Dınak dede, kişi adı.	0501231302/7,	0501231303/59,
	0501231303/62,	0501231303/65,
	0501231303/66,	
d. 0504210602/100	0501231303/68,	
dı:naqmaqtum -1- [Tr] Dınak Mahtım, kişi adı.	0501231303/69,	0501231303/71,
	0501231303/72,	0501231303/73,
d. 0504210602/99	0501231303/74,	0501231303/75,
dı:wa:rpi:war -1- [F] duvar puvar.	0501231303/77,	0501231303/78,
d. 0504210601/123	0501231303/82,	
dı:đ -2- [Tr] diz.	0501231303/85,	
d.+ um 0504210203/58	0501231303/88,	0501231303/89,
d.+ uma 0504210203/62	0501231303/90,	0501231303/94,
di - -253- bk. dij -	0501231304/12,	0501231304/26,
d.- ja: 0504220102/3	0501240201/10,	0501240201/11,
d.- ja:malı 0502113101/81	0501240201/14,	
d.- ja:tdula 0504110301/10	0501240201/15,	
d.- jen 0504210601/42,	0501242201/13,	0501242201/14,
0504220801/19	0501242201/16,	0501242201/18,
d.- jeniñ 0502113101/62,	0502111401/20,	0502111401/39,
0505220204/7	0502111401/40,	0502111401/47,
	0502111403/68,	
d.- jæ 0501231303/84,	0502113101/32,	
0501240201/11	0502113101/53,	0502113101/80,
d.- jæ: 0501110201/13,	0502113101/81,	0504210201/25,
0501110201/5,	0504210201/26,	0504210201/30,
0501110201/7,	0504210201/40,	0504210201/41,

0504210201/42,
 0504210202/12,
 0504210202/13, 0504210202/15,
 0504210202/26, 0504210203/59,
 0504210203/61, 0504210601/136,
 0504210601/139, 0504210601/30,
 0504210601/46,
 0504210602/27,
 0504210602/33, 0504210602/34,
 0504210602/45, 0504210602/47,
 0504210602/81, 0504210602/9,
 0504220101/3, 0504220301/29,
 0504220801/28,
 0505110901/18, 0505220203/1,
 0505220203/22, 0505220203/24,
 0505220203/25, 0505220203/26,
 0505220203/6, 0505220203/8,
 0505220204/7, 0505220204/8,
 0508120101/19, 050911501/18,
 0509210401/12, 0510110101/18,
 0511110101/17, 0511110101/2
 d.- jæ:di 0502113101/77
 d.- jæ:di|e 0502111403/23,
 0505230502/57
 d.- jæk 0501110202/22,
 0504220101/3, 0510110101/21
 d.- jæ:ke 0501231303/97
 d.- jæ:|e 0504220101/9,
 0505230501/39
 d.- jæ:| 0502113101/61
 d.- jæ:|le 0501110201/5,
 0501231201/25, 0501231302/10,
 0504210201/22, 0504210201/48,
 0504210602/105, 0504220101/9,
 0504220801/22, 0504220802/1,
 0505220203/2, 0505230502/3,
 0505230502/51, 0508120101/65
 d.- jæ:|ler 0504210601/20
 d.- jæ:|leri 0504210601/35,
 0504210601/60, 0504210601/66
 d.- jæ:m 0509210401/13
 d.- jæ:me|i 0501110202/18
 d.- jæ:n 0501122201/3,
 0501122201/4, 0501220601/8,
 0501231301/27, 0501231303/94,
 0501231303/95, 0501241701/19,
 0503111201/18, 0503111201/23,
 0503111201/26, 0503111201/4,
 0504210203/2, 0504210203/22,
 0504210203/60, 0504210601/35,
 0504210601/42, 0504210602/2,
 0504210602/26, 0504210602/30,
 0504210602/40,
 0504220301/28, 0505220203/23,
 0505230502/1, 0505230502/2,
 0505230502/3, 0508110605/18,
 0508110605/26, 0508120101/19,
 0508120101/2,
 0508120101/22,
 0508120101/29, 0508120101/4
 d.- jæ:ñdir 0504210601/4
 d.- jæ:ni 0504210601/50,
 0504220101/6, 0509210401/2
 d.- jæ:nim 0502111403/63,

0504210602/50
d.- jæ:nɪŋ 0504210601/60,
0504210601/61
d.- jæ:nmɪfɪdɪk 0501110201/17
d.- jæ:ŋ 0501231301/46,
0504210202/12, 0504210202/4,
0505220204/8
d.- jæ:r 0501220502/13
d.- jæ:rle 0501121802/10,
0501121802/7, 0501220502/12,
0502113101/52, 0504210601/62
d.- jæ:θ 0504210201/95,
0505230502/25
d.- jælle 0504210602/106
d.- jætɪle 0501110201/5
d.- ja: 0501231303/80
d.- ja: 0501231303/3,
0501231303/70, 0511110101/10,
0511110101/11, 0511110101/12,
0511110101/14, 0511110101/15,
0511110101/16, 0511110101/6,
0511110101/7, 0511110101/8
d.- ja:la 0508120101/25
d.- ja:n 0508120101/7
d.- ja:θ 0504210201/94
d.- januð 0501231301/69
d.- jɪp 0504210601/140,
0504220101/23
d.- jɪp 0504210203/16,
0504220802/14, 0508110605/10
ðɪ - -8- bk. **dij** -
d.- jæ: 0501231303/65,
0502111401/40, 0502113101/9,
0504210203/9, 0504210602/45
d.- jæ:lle 0501242201/6
d.- jæ:rle 0501121802/13
d.- jɪp 0505230502/29
ðɪ:g -1- bk. **di:y**
d.+ le 0504220301/54
di:y -1- [F] دىگ kazan.
d.+ e 0504220301/57
di:n -1- [A] دىن din.
d. 0508110602/15
di:plom -1- bk. **diplom**
d.+ uun 0501231301/42
di:r -1- [F] دىر geç.
d. 0504220302/25
di:rey -1- [Tr] direk.
d.+ i 0504120701/27
di:ri -2- [Tr] diri.
d. 0504220302/11,
0504220302/8
di:ʃ -2- [Tr] diş.
d.+ e 0505220203/22
d.+ leri 0501231303/85
di:va:r -1- [F] دیوار duvar.
d.+ a 0508110602/16
diyisejid -1- [Tr] Dikgi Seyit; köy
adı.
d.+ e 0501242201/2
dikdʒe -1- [Tr] Dikce; köy adı.

d.+ den 0501121803/17

dil -19- [Tr] dil.

d. 0509210401/12

d.+ e 0504220301/36,
0505230901/4

d.+ im 0501231303/44

d.+ imiðe 0502111402/3

d.+ imiððe 0505230901/17

d.+ indæ:ki 0505230901/17

d.+ ine 0505230901/14,
0505230901/16

d.+ inne 0502111402/1,
0505230901/13, 0508120101/3

d.+ iŋ 0504220301/37

d.+ [e 0505230901/17

d.+ [en 0505230901/14

d.+ [eri 0504220301/35,
0504220301/36

ðil -1- bk. **dił**

d.+ inne 0508120101/64

di[e - -1- [Tr] dilemek.

d.- me[ı 0508110605/17

di[entfey -1- [Tr] dilenci.

d.+ ræ:k 0505230502/25

dilijawryŋ -1- [Tr] < **dilijawryk**
sivri dilli.

d. 0504210602/113

diplom -1- [Fr] *diplôme* orta öğretim
diploması.

d. 0504110301/3

di·plom -1- bk. **diplom**

d.+ umuða 0508110603/16

dij - -401- [Tr] demek, söylemek.

d. 0505230501/43,
0510110101/15

d.- a:lla 0504210201/21

d.- a:ma:ŋ 050911501/20

d.- β 0505220204/16

d.- d 0502111403/49

d.- di 0501210701/10,
0501231201/10, 0501231201/25,
0501231201/3, 0501231201/9,
0501231301/23, 0501231301/27,
0501231301/30, 0501231301/32,
0501231301/33,
0501231301/34, 0501231301/46,
0501231301/49, 0501231301/56,
0501231301/58, 0501231301/59,
0501231301/62, 0501231301/63,
0501231301/70,
0501231301/89,
0501231303/32, 0501231303/5,
0501231303/51, 0501231304/16,
0501231304/30, 0501231304/36,
0501231304/38, 0501231304/39,
0501240201/16,
0501240201/17,
0502111403/32, 0502111403/34,
0502111403/38, 0502111403/43,
0502111403/46, 0502111403/5,
0502111403/50, 0502111403/55,
0502111403/56,

0502111403/64,		0505220201/4, 0505230501/12
0502111403/65,	0502111403/67,	d.- diyi 0501242201/4,
0502111403/69,	0502113101/3,	0503111201/19, 0509210401/12
0502113101/37,	0504210201/16,	d.- dik 0502113101/41,
0504210201/17,	0504210201/35,	0504220101/36, 0505230501/14,
0504210201/36,		0505230501/31, 0505230501/55,
0504210201/37,		0508110603/6, 0508110603/7
0504210201/43,	0504210201/44,	d.- diġe 0502111402/11,
0504210201/55,	0504210601/107,	0502111403/10, 0504220101/30,
0504210601/128,	0504210601/95,	0504220101/31, 0504220301/19,
0504210601/98,	0504220101/32,	0505230501/35, 0508110602/4,
0504220101/33,		0508110603/9, 0508120101/7
0504220101/40,		d.- dim 0501110201/16,
0504220101/41,	0504220101/57,	0501231201/11, 0501231201/19,
0504220101/61,	0504220301/12,	0501231201/26, 0501231201/28,
0504220802/29,	0504220802/30,	0501231201/8, 0501231301/24,
0504220802/31,	0504220802/33,	0501231301/25, 0501231301/26,
0505220201/3,		0501231301/31,
0505220201/5,	0505220201/8,	0501231301/39, 0501231301/40,
0505220201/9,	0505220202/13,	0501231301/41, 0501231301/42,
0505220202/9,	0505220203/3,	0501231301/43, 0501231301/51,
0505230501/13,	0505230501/16,	0501231301/54, 0501231301/55,
0505230501/21, 0505230501/28,		0501231301/57,
0505230501/31,		0501231301/64,
0505230501/32,	0505230501/40,	0501231301/71, 0501231303/4,
0505230501/56,	0508110603/4,	0501231303/49, 0501231303/50,
0508110603/5,	0508110603/7,	0501231303/6, 0501231304/21,
0508110603/8,	050911501/10,	0501231304/22, 0501231304/28,
050911501/15		0501231304/31,
d.- dī	0501231303/72,	0501231304/41,
0501231303/73,	0501231303/84,	0502111403/28, 0502111403/29,
0501231303/89,	0501231303/94,	0502111403/30, 0502111403/36,
0501240201/15,	0504220101/34,	

0502111403/37,	0502111403/39,	0501121802/7,	0504110301/13,
0502111403/40,	0502111403/44,	0504110301/14	
0502111403/45,		d.- ejin	0501110202/6,
0502111403/47,		0504210602/95,	0510110101/14
0502111403/48,	0502111403/49,	d.- æ:	0501240201/17,
0502111403/51,	0504210203/26,	0502111403/33	
0504210601/111,	0504210601/113,	d.- æ:n	0501110201/10,
0504210601/115,	0504210601/116,	0501121801/12,	0501121802/14,
0504210601/96,		0501210703/5,	0501231201/29,
0504210601/97,		0501231301/30,	0504210602/88
0504210602/128,	0504210602/64,	d.- æ:tdim	0501231301/26
0504220802/21,	0504220802/24,	d.- ig	0504210602/132
0505120301/26,	0505220203/18,	d.- ib	0502111401/33,
0505230501/23,	0505230501/24,	0505230502/23	
0505230501/30,		d.- ĩb	0501242201/22,
0505230501/38,		0505230501/7,	0505230502/15
0505230501/39,	050911501/5	d.- ig	0501110201/10
d.- emɑ:q	0501231304/27	d.- ĩg	0504210201/21,
d.- emđæ:ni	0501231303/51	0510110101/8	
d.- en	0501110201/7,	d.- ilipdir	0504210602/55
0505120301/17,	0505230901/16	d.- iljæ:n	0504210201/27
d.- enɑ:q	0501121801/11	d.- ip	0501110201/3,
d.- eni	0509210401/12	0501231303/17,	0501240201/16,
d.- eno:q	0501231303/65	0501242201/22,	0504210201/79,
d.- erdi	0502113101/76,	0504220101/10,	0504220101/22,
0502113101/77		050911501/16	
d.- erdik	0505230502/17	d.- ĩp	0501120201/1,
d.- erdiļe	0504220301/51	0501120201/14,	0501120201/16,
d.- ertdi	0501121801/14	0501120601/17,	0501121801/19,
d.- ertdĩ	0502113101/80	0501121801/6,	0501210701/23,
d.- ertdiļe	0501121802/6,	0501221301/5,	0501231201/10,
		0501231301/94	

0501231201/28,
0501231301/94, 0501231303/22,
0501231303/29, 0501231304/8,
0501242201/24, 0502111401/20,
0502111401/26, 0502111401/37,
0502111401/39,
0502111402/11,
0502111403/30, 0502111403/40,
0502111403/41, 0502113101/31,
0502113101/41, 0502113101/44,
0502113101/5, 0504110301/14,
0504110301/19,
0504210201/14,
0504210201/24, 0504210203/21,
0504210601/113, 0504210601/85,
0504220101/28, 0504220101/44,
0504220101/45, 0504220302/26,
0504220302/54,
0504220802/13, 0504220802/8,
0504220802/9, 0505230502/27,
0505230502/6, 0505230901/1,
0508110604/5, 0508120101/39,
0509210401/1, 0509210401/3,
0510110101/17, 0510110101/18
d.- ĩpdiŕle 0504210602/54
d.- ĩpdir 0501110201/13,
0501120201/9, 0501221301/12,
0501231301/92, 0501231302/16,
0501231302/18, 0502111403/69,
0504210602/112
d.- ĩpdir 0501231301/100,
0501231302/14, 0501231303/87,
0501240201/19
d.- ĩpdirle 0501120201/4
d.- iv 0501231303/80
d.- ĩv 0502111401/36,
0502111403/48, 0502111403/67,
0503111201/32, 0504210201/55,
0505110901/14, 0505230501/55,
0505230901/7, 0508110603/7
d.- mertdi 0505120301/6
d.- mæ:jin 0504220301/26
d.- p 0501110201/6,
0501121802/5, 0501242201/24,
0504210203/58, 0504210601/82,
0504210602/56, 0504210602/82,
0504220301/15, 0504220301/39,
0504220301/42,
0504220801/25, 0505230502/31
d.- ðem 0501210701/19,
0505230502/42
d.- ðeq 0501231303/2,
0504220102/17, 0504220801/14,
0504220801/19, 0508110605/6,
0508120101/24, 0508120101/38,
0508120101/71
d.- ðeqæ: 0505220204/18
d.- jæ: 0501220601/9
d. 0504210203/72
d.- diŕer 0505230901/20
đij - -26- [Tr]
d.- di 0501231301/23,
0502111403/54, 0504210201/43,

0504210602/63, 050911501/15

d.- dik 0505230501/14,
0505230501/15

d.- dim 0501210701/9,
0501231301/26, 0501231301/28,
0501231301/29, 0501231301/4,
0501231301/40, 0502111403/29,
0502111403/30, 0502111403/41,

0502111403/42, 0504210201/54

d.- e||eri 050911501/11

d.- erđi 050911501/20

d.- erdik 0505230502/16

d.- æ: 0501220601/23,
0501231303/67

d.- ĩp 0501231303/48

d.- p 0504210602/99

dija: - -1- [Tr] deyivermek.

d.- θa_N 0501210703/7

dijdir - -1- [Tr] dedirtmek.

d.- mæ:j_{in} 0501121802/16

dije -14- [Tr] deve.

d. 0501120201/3,
0501122201/10, 0501122201/11,
0501122201/12, 0501231303/65,
0504210202/10, 0504210202/14,
0504210202/9, 0504210203/68,

0504210602/5, 0504210602/76,
0505230502/42

d.+ |e 0504210203/72

dijæ: -5- bk. **dije**

d. 0501120201/17,

0501231303/76

d.+ ni 0504210201/84,
0504210203/54

d.+ ŋ 0501231302/19

dijil - -7- [Tr] deyilmek.

d.- mejæ: 0504220101/22

d.- θe 0501210702/13

d.- jæ: 0504210201/27

d.- jæ:n 0504220801/1,
0504220801/17, 0504220801/3,
0505230901/17

do -105- bk. **da**

d. 0501110203/17,
0501120601/10, 0501121802/21,
0501210701/12, 0501210701/16,
0501210701/17, 0501210701/18,
0501210701/23, 0501210701/5,

0501210701/8, 0501210702/14,
0501210702/24, 0501210702/5,
0501220501/14, 0501220502/12,
0501220502/13, 0501220502/14,
0501221301/2, 0501231301/27,

0501231301/29,

0501231301/31, 0501231301/43,
0501231301/66, 0501231301/68,
0501231301/71, 0501231302/8,
0501231303/90, 0501231304/38,
0501231304/42,

0501240201/12,

0501241701/12, 0501241701/22,
0501241701/25, 0501241701/5,
0501241702/3, 0501242201/16,

0502111401/22,	0502111401/25,	0508110605/17,	0508110605/24,
0502113101/11,		0508120101/24,	0508120101/61,
0502113101/77,		0508120101/68,	0510110101/10,
0503111201/11,	0504110301/10,	0510110101/13,	
0504210201/2,	0504210201/3,	0511110101/17,	0511110101/6
0504210201/57,	0504210203/6,	də -4- bk. da	
0504210203/63,	0504210203/8,	d.	0504220301/29,
0504210601/120,		0505230502/46,	0508120101/10,
0504210601/2,	0504210601/64,	0508120101/33	
0504210602/131,	0504210602/148,	do· -1- bk. da	
0504210602/36,	0504210602/62,	d. 0504220301/24	
0504210602/81,	0504210602/88,	đo -4- bk. da	
0504220101/38,	0504220101/46,	d.	0501231302/9,
0504220101/47,		0501231303/40,	0504210203/70,
0504220101/52,	0504220102/17,	0504210601/85	
0504220102/8,	0504220301/22,	do: -1- [F] ى iki.	
0504220301/8,	0504220302/16,	d.+ nuN 0508120101/3	
0504220302/21,	0504220302/48,	do:l - -7- [Tr] dolmak.	
0504220801/23,		d.- li 0504210201/23	
0504220801/28,		d.- lıb 0504210602/14	
0505120301/23,	0505120301/24,	d.- or 0501110201/3	
0505120301/35,	0505220202/18,	d.- 0o 0501231301/60	
0505220203/11,	0505220203/6,	d.- 0un 0501231301/60	
0505220204/16,	0505220204/25,	d.- updur 0501231301/56,	
0505220204/26,		0501231301/59	
0505230501/15,		đo:l - -1- [Tr] bk. do:l -	
0505230501/25,	0505230501/44,	d.- or 0501110201/13	
0505230501/66,	0505230502/29,	do:ldur - -1- [Tr] doldurmak.	
0505230502/59,	0505230901/15,	d.- duq 0508110605/27	
0505230901/17,	0505230901/20,	do:li -1- [Tr] dolu.	
0508110601/4,			
0508110601/8,	0508110603/11,		
0508110603/4,	0508110604/1,		

d. 0501121801/28
do:llur - -1- [Tr] doldurmak.
d.- up 0508120101/40
do:θ -17- [F] دوست dost, arkadaş.
d. 0501110201/16,
0501221301/10, 0501221301/9,
0501241702/11, 0501241702/15,
0501241702/19, 0504210601/95,
0508110605/11, 0508120101/54,
0501241702/14
d.+ um 0504220101/2,
0505230501/16, 0505230501/32
d.+ um 0504210602/45
d.+ umuð 0501121801/22
d.+ uN 0501221301/10
d.+ unuð 0505230501/31
doba:re -1- [F] دوباره tekrar,
yeniden.
d. 0501231301/47
doφulũf - -1- [Tr] saldırmak,
hücum etmek.
d.- up 0501242201/23
dogguð-6- [Tr] dokuz.
d. 0501110203/18,
0501220601/20, 0501240201/22,
0505110901/25, 0505220202/19
d.+ o 0504210201/23
dok - -2- [Tr] doğmak.
d.- up 0508110601/29
d.- updur 0501220502/7
doka: -9- [A] دعا dua.

d. 0501231301/1,
0501231301/2, 0504120701/14,
0504210201/49, 0505120301/41,
050911501/5, 050911501/6
d.+ mdan 0505120301/41
d.+ nü 050911501/12
dokø -1- [Tr] doğuŝtan.
d. 0504210602/16
dokol -5- bk. **dokon**
d.+ luq 0508110605/18
d.+ lorunnan 0501242201/12
d.+ lori 0501231303/92,
0504120701/19
d.+ lormuð 0502111403/70
dokom -1- bk. **dokon**
d. 0501241702/19
dokon -24- [Tr] kardeş.
d. 0501121803/12,
0501121803/8, 0501220502/6,
0501231303/21, 0502111403/30,
0502111403/64, 0504210201/61,
0504210201/62, 0504210601/9,
0505220202/3, 0505230501/27,
0505230502/27, 0505230901/8,
0508110605/19, 0508110605/2,
0504210201/58
d.+ u 0505230501/16
d.+ um 0508110604/11
d.+ ũnuN 0505220202/14
d.+ i 0502113101/78,
0504210602/24, 0508110605/20

d.+ nwn 0504210602/136
dokonovlon -2- [Tr] kuzen, amca oğlu
veya kızı.

d. 0505220202/18,
0505230502/27

doqr -1- bk. **doqrı**

d. 0501231301/58

doqrı -1- [Tr] doğru.

d. 0508120101/20

doqrı -1- bk. **doqrı**

d. 0502111403/43

doqrı: -1- bk. **doqrı**

d.+ N 0504220301/11

doqro -4- [Tr] doqramak.

d.- molı 0501220501/14

d.- θon 0501220501/14

d.- ja:n 0501231303/40

d.- ja:N 0501220501/3

doqrol - -1- [Tr] düzelmek.

d.- onüni 0504210602/15

doqrı -15- [bk. **doqrı**

d.+ θi 0501121801/4,
0504210203/56, 0504210601/142,
0505220201/5, 0505220203/9,
0508120101/28, 0508120101/30,
0508120101/37, 0508120101/39,

0508120101/4, 0508120101/54,
0508120101/57, 0508120101/63

d.+ θi 0508120101/66

doqrı -4- bk. **doqrı**

d.+ θi 0504210203/20,
0504210601/82, 0504210601/89,
0508120101/17

doqruluq -1- [Tr] doğruluk.

d. 0504120701/35

doqr -2- [Tr] doğurmak.

d.- θun 0501121802/19,
0505230501/11

doqr -2- bk. **doqr** -

d.- on 0501121802/17

doqrula: - -2- [Tr] düzeltmek.

d.- p 0508110605/24

d.- rduq 0508110605/22

doqrulon - -3- [Tr] düzelmek.

d.- ma:n 0501210701/14

d.- modi 0501231304/43

d.- θo 0501210701/15

doqij - -1- [Tr] dokumak.

d.- ja:duq 0501241702/7

doqijıl - -1- [Tr] dokunmak.

d.- up 0504220801/19

doqma: -1- bk. **doqmo**

d.+ nü 0508110601/25

doqmo -3- [Tr] dokuma tezgahı.

d. 0501241702/7,
0505120301/11

d.+ lor 0504220801/19

doqoj -1- [M] < **toqoj** I. koru, orman II.
ırmağın kıvrımı.

d.+ i 0505230502/42

doquj - -1- bk. doqij -	0504220302/48
d.- qrdıuq 0505120301/11	dø -5- bk. da
dola:r -2- [Tr] dolar.	d. 0501241701/14,
d. 0504210201/13,	0504220302/22, 0504220302/24,
0504210201/14	0504220302/9, 0508120101/55
dommol -1- [Tr] birnevi tekne.	dø:rd -3- [Tr]
d.+ ımmuği 0504220101/20	d. 0502111401/40,
don - -1- [Tr] donmak.	0505220203/12
d.- ja: 0504220301/50	d.+ ø 0501231301/23
dondur - -1- [Tr] dondurmak.	dø:rdy[øndgi -1- [Tr] dördüncü.
d.- ja: 0502113101/25	d.+ ıi 0501121803/11
doræg -1- [Tr] melez, hibrit.	dø:rt -30- [Tr] dört.
d. 0504220301/35	d. 0501120601/18,
dojæmme -1- [F] دوشنبه Pazartesi.	0501120601/8, 0501121803/12,
d. 0505220204/30	0501121803/8, 0501122201/1,
dow -2- bk. do	0501122201/17, 0501220501/3,
d.+ v 0504220101/38,	0501220502/10, 0501221301/1,
0504220101/39	0501231301/10,
dow[æt-2- bk. dewlet	0501231303/58, 0502111401/32,
d. 0508120101/8	0502113101/11, 0504210203/66,
dowor -2- [Tr] davar.	0504210601/1, 0504210602/140,
d. 0502113101/6	0504210602/33, 0504220101/28,
d.+ ımmuğ 0502113101/17	0505120301/34,
dovvom -1- [F] دوم ikinci.	0505220203/3, 0505230502/36,
d. 0508110603/2	0505230502/37, 0505230502/57,
doj - -1- [Tr] doymak.	0508120101/12, 0508120101/13,
d.- di 0501210703/20	0508120101/46, 0508120101/47,
dø -4- bk. da	0510110101/13
d. 0501120201/17,	d.+ døm 0504220301/54
0501231304/28, 0503111201/1,	đø:rt -1- bk. dø:rt
	d. 0502111401/44

dø:rtjyð -2- [Tr] dört yüz.
d. 0504210602/138
d.+ ðøn 0504210602/143
døk - -2- [Tr] dökmek.
d.- dyk 0501210702/4
d.- øjin 0504210602/25
døky[-1- [Tr] dökülmek.
d.- ip 0505230502/56
døkym -1- [Tr] < **døkyn** gübre.
d. 0504220801/28
døræ: -3- bk. **dørø** -
d.- n 0505230502/7
d.- nne 0504220102/3
d.- p 0504220801/3
dørø - -2- [Tr] türemek.
d.- mæ:kæ: 0508110601/29
d.- jæ:mmif 0501220601/26
dørød -1- [Tr] türetmek.
d.- yp 0504220801/5
døwøk -1- [Tr] harman dövme işi, yeri
veya zamanı.
d. 0502111401/12
døwra:n -1- [A] دوران devran,
dönem.
d. 0504210601/66
du: -12- [Tr]
d. 0501121801/31,
0501231301/92, 0501231303/75,
0504220302/17, 0504220801/40,
0504220801/8, 0505220203/5,

0505220203/8, 0508110601/20
d.+ N 0508120101/34
du: - -4- [Tr] durur, duruyor,
durmaktadır.
d. 0504210602/4
d.- duq 0501231201/2
d.- θ 0501231201/21
d.- tdi 0504220101/50
du:z -1- bk. **du:ð**
d.+ za:að 0501220501/2
du:l -2- [Tr] odanın, çadırın iç
kısımının sağ veya sol yanı.
d.+ un 0501110201/13,
0501110201/3
du:ta:r -1- [F] دوتار; Türkmenlerin
milli sazı olan iki telli kopuz.
d. 0501121801/24
du:ð -4- [Tr] tuz.
d.+ uni 0504220302/16,
0504220302/61
d.+ unı 0504220302/16,
0504220302/61
du:ðluq -1- [Tr] tuzlu yer.
d. 0504210203/4
du:ðuļfereve -1- [Tr-A] tuzlu su.
d. 0504220302/52
dunjæ: -1- bk. **dynjæ:**
d. 0504110301/1
dur - -37- [Tr] durmak.
d.- 0502111403/49,

0505230501/38

d.- nma:q 0501121802/23

d.- di 0501231301/52,

0504220301/9

d.- dula 0504210201/19

d.- dulo 0504210201/63

d.- mo 0505220201/9

d.- molu 0501241702/8

d.- moja: 0504210202/20,

0504210202/9

d.- ollbrunna 0504220101/22

d.- omo:q 0501121801/4

d.- on 0501120201/13,

0501210703/12, 0501231201/6

d.- ondo 0501231301/44

d.- orduuq 0508110605/25

d.- ordula 0505230502/43

d.- orθun 0501231301/43

d.- oθi 0501231201/12

d.- ojin 0504210202/16

d.- θam 0501231303/40

d.- θo 0505220204/15

d.- θon 0501121801/12

d.- θona: 0505220204/18

d.- un 0501121801/3

d.- ug 0504210203/54

d.- ja: 0502111401/15,

0504210203/49, 0504210203/50,

0504220301/5

d.- ja:lla 0502111401/5,

0504210601/150, 0505230502/57

durdi -2- [Tr] Durdı; kişi adı.

d. 0501231301/12,

0501231301/13

durmuş-7- [Tr] hayat, yaşam.

d. 0504220801/16

d.+ do 0504220801/12

d.+ uua 0509210401/12

d.+ uun 0505230502/50

d.+ lordo 0504220801/8

d.+ lordon 0504220801/30

d.+ o 0504220801/37

durovi] - -1- [Tr] durabilmek.

d.- mæ:ni 0504210203/62

durş -3- bk. **durüş**

d.+ uno 0501110202/6,

0502113101/26, 0504220302/11

durūlon - -1- [Tr] durulanmak.

d.- ordi 0501120601/11

durüş -1- [Tr] duruş.

d.+ uua 0501220501/12

dujbu -1- [Tr] duygu.

d. 0504220101/52

duğodzuq -1- bk. **duğodzuq**

d.+ i 0504210203/33

duğodzuq -1- [Tr] tuzakçık, küçük tuzak.

d. 0504210203/31

duğoq -2- [Tr] tuzak.

d. 0504210203/41

d.+ lo 0504210203/31	d.- dym 0505220201/10
dyktør -4- [Fr] <i>docteur</i> doktor.	d.- dynið 0504110301/16
d. 0501231304/21,	d.- ena:q 0501110202/7
0501240201/24, 0505120301/35,	d.- æ:p 0501231303/58
0505120301/36	d.- øn 0501242201/20
dynjæ: -6- [A] دنيا/dünya.	d.- ønne 0501220501/11
d. 0508120101/3	d.- ønne 0504210203/43
d. 0503111201/9	d.- ør 0502111401/4
d.+ de 0504210201/17	d.- ørdik 0501120601/12
d.+ deŋ 0501231301/16	d.- ørt dik 0504110301/15
d.+ ŋ 0505230501/1	d.- ørt dik 0504110301/13
dynjø -3- bk. dynjæ:	d.- θø 0504210601/85
d.+ døn 0503111201/27	d.- ug 0504210201/41
d.+ døn 0502111401/46	d.- yb 0501241701/24
d.+ døn 0503111201/26	d.- yp 0504210203/50,
dynjø -3- bk. dynjæ:	0504210601/124, 0510110101/1,
d.+ den 0504210602/121,	0510110101/3
0504210602/122	d.- jæ: 0501220501/10,
d.+ døn 0502111401/44	0504210203/42
dyrø -2- [Tr] tür.	d.- jæ:ntfæ:k 0508110601/26
d. 0504220301/35,	d.- jæ:ŋ 0501110201/7
0504220301/36	dyfæ: -2- [Tr] döşemek.
dyrvi:n-2- [F] دوربین dürbün.	d.- pdi e 0502111403/52
d. 0504210203/19,	dyføk -2- [Tr] döşek.
0504210203/65	d. 0502111403/52
dyf - -28- [Tr] düşmek, inmek.	d.+ d 0502111403/58
d.- a:malı 0504210601/85	dyfyl - -1- [Tr] I. düşülmek, inilmek II.
d.- di 0501231301/96,	anlaşılmaq.
0505220201/2, 0505230901/1	d.- øno:q 0504220801/40
d.- dy 0505220201/1	dyfymθið -3- [Tr] anlamayan.

d. 0504120701/29,
0504120701/33, 0504120701/37

dyfyn --8- [Tr] anlamak.

d.- ip 0505230901/16

d.- mɔja: 0504220301/36

d.- niŋ 0504210602/4,
0504210602/49, 0504210602/96

d.- jæ:ŋ 0504210602/13,
0504210201/53, 0504210602/119

dyfyndir - -3- [Tr] anlatmak.

d.- eviɫmedim 0504120701/33,
0504120701/37

d.- iv 0504210601/143

dyfyndir - -1- bk. **dyfyndir** -

d.- di 0504210601/128

dyfynf - -1- [Tr] anlaşmak, farkına
varmak.

d.- jæ: 0504220101/4

dyfyr - -15- [Tr] dűřürmek.

d.- dyk 0504220101/20,
0504220101/21

d.- iɡ 0504220301/3,
0504220301/4

d.- iɡ 0504220301/3,
0504220301/7

d.- ip 0502113101/11,
0505230901/14

d.- ipdir 0501231301/74

d.- mæ:ne 0504220301/5

d.- ɵ 0505230901/14

d.- ɵ 0505230901/14,
0505230901/17

d.- jæ: 0504220301/6

dyj -1- bk. **dije**

d. 0501120601/19

dyjn -2- [Tr] dün.

d. 0501231301/74, 050911501/8

dyđ -5- [Tr] düzlük, ova.

d. 0504210602/95

d.+ ɭordɔn 0502111401/13

d.+ ɔi 0501120601/3

d.+ ɔ 0504210601/8

d.+ ɔ 0504210201/23

dyđolum -2- [Tr] Düzolum; köy
adı.

d. 0501122201/3

d.+ do 0501121803/2

dyđym -1- [Tr] dizi.

d. 0501120601/21

e

e: -7- [Tr] e! ünlemi.

e. 0501110204/11,
0501122201/3, 0501122201/5,
0501231301/70, 0503111201/21,
0504110301/6, 0508110603/3

e:la:m -2- [A] اعلام ilan, duyuru.

e. 0501231201/10,
0501231201/28

e:j -1- [Tr] ey!

e. 0505220202/22
 eberka:r -1- [F] Eberkar; bir
 kişinin soyadı.
 e. 0501121801/22
 ebteda:ji -1- [A] ابتدایی I. ilk, ilkel
 II. ilkokul.
 e.+ ni 0508120101/4
 edz - -3- bk. **et-**
 e.- dʒek 0508110602/21,
 0508120101/71, 0508120101/8
 edʒa:r -2- [A] اجاره < **edʒa:ra** kira.
 e. 0508120101/54
 edʒa:ða -1- [A] اجازه izin, ruhsat.
 e. 0501240201/19
 edʒba:r-2- [A] اجبار zorunluluk, zorlama.
 e. 0501220601/16
 e.+ a 0501220601/15
 edʒe -33- [Tr] I. anne II. babaanne.
 e. 0501231301/23,
 0501231301/46, 0501231301/49,
 0501231301/56, 0501231301/58,
 0501240201/9
 e.+ m 0501120201/14,
 0501121802/1, 0501121802/13,
 0501121802/14, 0501121802/15,
 0501121802/3, 0501121802/5,
 0501231301/34, 0501240201/12,
 0502113101/14, 0502113101/5
 e.+ me 0501121802/6,
 0502113101/80
 e.+ mi 0501121802/11,

0501121802/12
 e.+ miŋ 0501231301/1,
 0501231301/2, 0502113101/73,
 0502113101/78
 e.+ mið 0501240201/4
 e.+ ŋ 0501121802/17,
 0501231301/32, 0501240201/5
 e.+ ŋe 0501121802/10,
 0501121802/7
 e.+ θiniŋ 0505230501/20
 edʒeke -3- [Tr] abla veya hala.
 e. 0505220204/18
 e.+ [eri 0505230501/4
 e.+ miŋ 0505120301/19
 edʒi:ð[æ: - -1- [A-Tr] güçsüzleşmek.
 e.- nnir 0501242201/9
 eʃ - -6- bk. **et-**
 e.- dʒeyæ: 0501231301/51
 e.- dʒek 0501121801/19,
 0504210202/1, 0504220302/12,
 0511110101/1, 0511110101/2
 eʃer -3- bk. **eʃeri**
 e.+ demif 0502111403/12,
 0502111403/14
 e.+ den 0502111403/17
 eʃeri -2- [Tr] içeri.
 e. 0504220801/19,
 0505220202/22
 ed - -118- bk. **et-**
 e.- e[lerinne 0504210601/71

e.- emɑ:q 0501210701/26	0505220204/22
e.- emden 0505220202/13	e.- ilip 0504220801/13
e.- emo:q 0504220302/32	e.- inipdir 0505110901/10
e.- en 0504210201/36,	e.- iŋ 0509210401/9
0504210201/45, 0504210202/13,	e.- ip 0501110201/18,
0504210601/147, 0505230501/31	0501120201/18, 0501121801/12,
e.- enne 0501220501/6,	0501121801/16, 0501121801/20,
0501231301/95	0501121801/24, 0501122201/7,
e.- ennen 0501231301/87	0501210701/2, 0501210701/27,
e.- eno:q 0504220302/40,	0501220502/19,
0505230502/27	0501220601/22, 0501231301/12,
e.- eŋde 0505230502/51	0501231301/2, 0501231301/95,
e.- eŋðe 0504220302/16,	0501231303/91, 0501241701/26,
0505230502/51	0501241701/29, 0501241701/5,
e.- er 0505230502/43,	0501242201/10,
0508120101/71	0502111401/3, 0502111403/50,
e.- erdiŋe 0502113101/54	0502111403/70, 0502113101/30,
e.- erθiŋið 0504210201/43,	0502113101/41, 0502113101/58,
0504210201/44	0502113101/59, 0502113101/69,
e.- ertdik 0502111402/10	0503111201/24, 0504110301/19,
e.- ejin 0501110202/6,	0504120701/24,
0501221301/7, 0502111403/17,	0504210201/44, 0504210201/68,
0504210602/35	0504210202/24, 0504210203/38,
e.- ejli 0501121801/29,	0504210203/67, 0504210602/144,
0501242201/22	0504210602/28, 0504210602/4,
e.- ejli:ŋ 0501242201/21	0504220102/8,
e.- æ:ke 050911501/12	0504220302/31,
e.- ig 0504220301/20	0504220302/38, 0504220302/40,
e.- ib 0504220302/32	0504220302/53, 0504220302/55,
e.- iþ 0502111401/12	0504220302/60, 0504220302/62,
e.- ig 0504220302/9,	0505120301/25, 0505220202/6,
	0505220204/2,

0508110603/21, 0508110603/3,
0508110603/7

e.- ipdi[l]e 0504210602/110,
0504220301/24

e.- ipdir 0501241701/29,
0502111402/4, 0505230501/53

e.- ipdir[e] 0501220502/9,
0502113101/30

e.- iver 050911501/5

e.- jæ: 0504210601/140,
0504210602/29, 0504220301/2,
0504220301/30, 0504220302/40

e.- jæ:[e] 0502111401/10,
0504220301/50, 0508120101/36

e.- jæ:[l]e 0502111401/7

e.- jæ:n 0501122201/4,
0502111403/70

e.- ja:θ 0508120101/66

eda:me-1- [A] ادامه devam, idame.

e. 0508120101/69

eda:r -1- [A] اداره I. idare II. yönetme

e. 0501220601/6

edde -1- [A] عده idde, grup.

e.+ ji: 0504220102/24

edem -1- bk. **eden**

e. 0501231301/5

eden -1- [Tr] eden, yapan.

e. 0501210701/23

edevija:t -1- [A] ادبيات edebiyat.

e.+ i 0501121801/25

edi:l -1- bk. **edil**

e. 0508110605/2

ediyl[i] -1- [Tr] edilmiş, yapılmış.

e.+ dir 0504210601/22

edil -3- [A] عدل aynı, aynen.

e. 0502113101/80,

0504210601/41, 0502113101/80

edil - -5- [Tr] edilmek.

e.- enniñ 0504220301/25

e.- eno:q 0504220801/17

e.- erdi 0504220801/16

e.- mæ:nθeñ 0504220801/2

e.- jæ:n 0504220801/8

edif -1- [Tr] yapış, yapma tarzı.

e.+ imið 0501121801/18

eftey -1- [F] هفتیک I. Kuran'ın yedide biri II. Eski zamanlarda Kuran'ın yedide birini içeren ders kitabı (heftyek).

e.+ i 0502113101/59

egda:m-1- [A] اقدام eylem, hareket, girişim.

e. 0508110603/7

egtesa:d -1- [A] اقتصاد ekonomi, iktisat.

e.+ i 0504220102/26

eýer -8- [F] اگر eğer, şayet.

e. 0502111401/45,

0502113101/11, 0504220301/15,

0508120101/28, 0508120101/69,

0509210401/12, 0510110101/15

eyimmaǵ	-1- bk. eyinmaǵ	e.-	jæ:k	0501241701/11,
e.	0504220801/5	0501241701/12,		0501241701/13,
eyin	-3- [Tr] eǵin, gövde.	0501241702/2		
e.	0504210601/13	e.-	jæ:l[e	0501110204/11,
e.+ iŋ	0504210601/13	0501110204/12,		0501110204/14,
e.+ ne	0504210201/68	0501110204/15		
eyinmaǵ	-2- [Tr] kıyafet, giysi.	e.-	jalla	0502111401/27
e.	0501231201/5	ekera:nǵıwluq	-1- bk. ekera:nǵıwluq	
e.+ uını	0501231201/5	e.	0504220801/8	
eyinmaǵ	-1- bk. eyinmaǵ	ekera:nǵıwluq	-1- [Tr] tarım.	
e.+ laruını	0501231201/6	e.	0503111201/23	
eǵrıboǵođ	-1- [Tr] Eǵrıboǵaz; köy adı.	ekerem-10-	[Tr] Ekerem; boy adı.	
e.+ o	0501210702/26	e.	0504210601/46,	
ehsa:n	-1- [A] إھسان İhsan; kişi adı.	0504210601/47,	0504210601/49,	
e.	0501231301/92	0504210601/50,	0504210601/55,	
ehtema:læn	-2- [A] احتمالاً	0504210601/56, 0504210601/57		
muhtemelen, olasılıkla.		e.+ iŋ	0504210601/54	
e.	0501110201/14,	ekeğ	-2- [Tr]	
0504220102/24		e.+ đe	0504220101/65	
ek -	-18- [Tr] ekmek.	e.+ di	0504220101/64	
e.- di[e	0504220801/19	ekil -	-19- [Tr] ekilmek.	
e.- erdik	0502113101/18	e.- di	0501121803/3	
e.- ig	0501241702/1	e.- en	0504220801/28	
e.- ip	0504220801/27,	e.- erdi	0502113101/18	
0504220801/8		e.- [i	0501122201/18	
e.- ipdi[lle	0502111401/7	e.- mæ:nθeŋ	0504220801/2	
e.- ipdir[e	0502113101/28	e.-	θe	0501110201/12,
e.- θeŋ	0502111401/29	0501122201/15		
e.- jæ:	0502111401/28	e.-	jæ:	0501110204/13,
		0501110204/17,		0501122201/14,
		0501122201/15,		0501122201/16,

0501122201/17, 0502111401/22, 0504220302/35, 0504220302/50
0502111401/24, 0502111401/27, e.+ iŋið 0505220204/39
0502111401/31, 0504220801/27 e.+ |e 0504210203/32,
e.- jæ:n 0501110204/4 0504220801/19
eki| -2- bk. **ekin** e.+ |eŋ 0504220101/50
e.+ |e 0502111401/3 e.+ |erini 0504220301/58
e.+ |eŋ 0502111401/5 e|bette -1- bk. **e|vetde**
ekin -8- [Tr] ekin. e. 0504220101/56
e. 0501120601/7, e| ŋek --2- [Tr] el çekmek, bırakmak.
0501210703/20, 0502111401/21, e.- merin 0505220203/18
0502111401/22, 0502111401/7, e.- ðene 0505220203/17
0502113101/18 e|| -2- bk. **e||i**
e.+ i 0502111401/9 e. 0504120701/5, 0504220102/8
e.+ iŋki:ni 0502111401/11 e||e - -2- [Tr] dokunmak, ellemek.
e| -27- [Tr] el. e.- jæ:ŋ 0504210201/96,
e. 0501121801/16, 0504210201/97
0504220301/50, 0505220204/25, e||i -7- [Tr] elli.
0505220204/26, 0504210203/20 e. 0501110201/11,
e.+ ime 0505110901/14, 0501120601/14, 0502111401/40,
0505230901/1 0502111403/59, 0504210602/7,
e.+ imið 0504210203/19 0504220802/11, 0504220802/12
e.+ imiððe 0504210203/19 e|t - -7- [Tr] götürmek, iletmek.
e.+ ine 0504210201/68 e.- dim 0501231301/12
e.+ inne 0504210202/16, e.- ib 0501231301/1
0508120101/19 e.- ip 0501231301/2,
e.+ innen 0501231301/95, 0504210201/48
0501231304/7 e.- jæ: 0504210201/40,
e.+ iŋ 0504210601/138, 0504210201/42
0504220101/4, 0504220301/55 e|tema:s -1- [A] التماس yalvarmak.
e.+ iŋde 0504220302/18 e. 0510110101/2
e.+ iŋdæ:ki 0504220302/26,

e[ti] - -1- [Tr] götürölmek, iletölmek.

e.- mejæ:nmiʃem 0502111403/13

e[vet] -1- bk. **e[vetde]**

e. 0502111403/13

e[vetde]-1- [A] البته elbette, tabii ki.

e. 0504210601/145

em -1- [Tr] şifa.

e. 0504220302/42

emdir --1- [Tr] emdirmek.

e.- me[ʃi] 0504210201/85

eme -12- bk. **neme**

e. 0501121802/7,

0501241702/24, 0504220101/31,

0504220302/4, 0504220801/6,

0505220201/3, 0505230901/3,

0508120101/17, 0508120101/45

e.+ dʒik 0504220302/23

e.+ ræ:k 0504220302/3

ëme -2- bk. **neme**

e. 0508110604/2

e.+ ræ:k 0508110603/20

emedʒik -1- [Tr] < **nemedʒik**

şeycik, küçük şey.

e. 0504220101/41

ëmedʒik -1- bk. **emedʒik**

e. 0504220101/34

emi:næ: -2- [A] امينه Emine.

e.+ ŋ 0501231304/34

emka:n -1- [A] امکان imkan,

olasılık.

e.+ i 0510110101/3

emka:na:t -2- [A] امکانات imkanlar.

e.+ e 0508120101/32

e.+ umuð 0508120101/30

emma: -12- [A] اما ama.

e. 0504210202/3,

0504210601/79, 0504220801/21,

0504220801/8, 0505230502/10,

0505230502/15, 0505230502/26,

0505230502/34, 0505230502/59,

0508120101/39,

0508120101/44, 0508120101/71

emma:n -1- bk. **enna:m**

e.+ unnan 0504220801/20

emmæ: -10- bk. **emma:**

e. 0501122201/12,

0501122201/13, 0501221301/14,

0502113101/10, 0502113101/47,

0502113101/56, 0502113101/59,

0503111201/21, 0503111201/4,

0508110605/7

emr -2- [A] امر emir.

e.+ i 0504120701/26,

0509210401/10

emteha:m -1- bk. **emteha:n**

e. 0501110202/8

emteha:n -1- [A] امتحان imtihan,

sınav.

e. 0501110202/8

emteha:na:t -1- [A] امتحانات

imtihanlar, sınavlar.

e.+ e 0508110603/16
emtiʒa:z -2- [A] امتياز I. imtiyaz,
ayrıcalık II. patent.

e.+ i: 0508120101/8
en -1- [Tr] bk. **ene**

e. 0501220502/7
ena:ji -3- [F] انابين I. çok iyi, âlâ II.
ilginç.

e. 0501220501/11,
0504220102/16, 0504220102/24

ene -6- [Tr] ana.

e. 0501121801/19,
0501241702/22, 0503111201/6

e.+ [erini 0508110602/16

e.+ ɨ 0501231301/51

e.+ θiniɨ 0508110602/19

enna:m -2- [F] اندام vücut.

e. 0504210601/75

e.+ uunna 0504210203/54

enteɣa:b -1- [A] انتخاب seçim.

e.+ e 0508120101/41

entek -1- [F] اندك I. azıcık II. henüz.

e. 0504220101/21

enzeba:t -1- [A] انضباط disiplin,
düzen.

e. 0501110202/15

eɨ - -1- [Tr] eğmek.

e.- meɟæ: 0504120701/31

eɨl - -1- [Tr] eğilmek.

e.- mæ:pdır 0508110602/23

erek -1- [Tr] I. küçük bir kuyruğa
sahip olan koyun türü II. çift hörgüçlü
deve.

e. 0501242201/7

eremeðða:m -1- bk. **eremeðða:n**

e. 0501231304/17

eremeðða:n -2- [A] رمضان I.
Ramazan; kişi adı II. Ramazan ayı.

e. 0501231304/13,

0501231304/16

erfa:n -1- [A] عرفان irfan.

e. 0503111201/5

eridzey -1- [Tr] erikçik, küçük erik.

e.+ i 0501220501/13

erik -3- [Tr] erik.

e. 0501220501/3,

0501231302/14, 0501231302/19

erk -1- [Tr] erk, yetki.

e. 0504210601/137

erka:n -1- [A] temeller.

e.+ i 0509210401/5

erkek -6- [Tr] erkek.

e. 0504210202/27,

0504210602/137, 0504210602/138,

0504210602/143, 0504220301/15,

0508110604/11

erti: -19- [Tr] I. yarın II. sabah.

e. 0501231301/37,

0501231301/38, 0505220204/2,

0501110202/3, 0501120201/7,

0501210702/12, 0501210702/13,

0504210201/37, 0504210201/40,
0504210201/87, 0504210203/25,
0504210203/65,

0505220204/24, 0505220204/5,
0508110601/24, 0508110605/24

e.+ θi 0504220101/30,
0504220101/35

e.+ θi 0501231303/99

erti:r -1- [Tr] sabah.

e. 0501220502/20

eθ - -9- bk. **et-**

e.- θe 0508120101/69

e.- θeη 0504120701/31,
0504210202/23, 0504220302/15

e.- θæ 0505230501/56

e.- θin 0501220601/14,
0501231301/15, 0502113101/61,
0510110101/6

eθenmæ:d -1- [Tr-A] Esenmet; kişi
adı.

e.+ iηki 0504220301/54

eθeηnuli -1- [Tr] Esengulı; şehir
adı.

e. 0504210602/80

eθeηnuli -1- bk. **eθeηnuli**

e.+ lam 0504210602/79

eθθe -1- [A] حصه hisse, kat.

e. 0504210201/17

esemes-1- [İng] *Short Message System*
(SMS) kısa mesaj.

e. 0501231301/103

esfeha:ni: -1- [F] اصفهانی İsfahanlı.

e. 0501231301/91

este:da: -1- [A] استعداد yetenek.

e.+ i 0508120101/8

estexda:m -3- [A] استخدام istihdam.

e. 0501220601/23,

0501220601/24, 0501220601/26

estexda:mi: -1- [A] استخدامی istihdam
ile ilgili.

e. 0501110202/8

ejd - -2- bk. **ejit** -

e.- eno:q 0504210602/69

e.- erdi 0504210602/124

efey -3- bk. **efek**

e. 0501231302/2

e.+ i 0502113101/11

e.+ ine 0502113101/49

efek -3- [Tr] eşek.

e. 0501120601/13,

0502113101/11, 0505230502/42

efekha:n -1- [Tr] Eşekhan; kişi adı.

e. 0505230502/57

ejit - -2- bk. **ejit** -

e.- dik 0504210601/89

e.- ja:N 0504210602/27

ejif - -1- bk. **ejit** -

e.- dgek 0501231301/66

ejidil - -1- [Tr] işitilmek, duyulmak.

e.- jæ: 0502111401/26

efiy -1- bk. **efik**

e.+ i 0504220801/6	0504110301/2,	0504210201/4,
eşik -2- [Tr] giysi.	0504210201/69,	0504210201/73,
e. 0504220801/5	0504210602/56,	0505120301/41
e.+ [er 0504220801/13	e.- diriv 0501231301/78	
eşit - -5- [Tr] işitmek, duymak.	e.- me 0505220203/1	
e.- dim 0505230901/7	e.- medzek 0501231303/91	
e.- jæ:θ 0504210601/138,	e.- meden 0509210401/3	
0505230502/6	e.- medi 0505230501/63,	
e.- jæ:tdik 0505230502/6	0510110101/2	
e.- ja:nđurθuN 0508110605/15	e.- medik 0502113101/42	
eşit - -1- bk. eşit -	e.- medim 0502113101/4	
e.- medik 0505230501/60	e.- me[i 0501231302/13,	
et - -94- [Tr] etmek.	0501231304/22,	0504220101/33,
e. 0501231301/55	0504220302/12,	0504220302/25,
e.- d 0508110601/2	0504220302/27,	0504220302/59,
e.- di 0501241702/24,	0508120101/71	
0501241702/25,	e.- me[i 0501231302/12,	
0504120701/22,	0504220302/37,	0504220302/58,
0510110101/17	0504220302/63	
e.- dik 0501121801/18,	e.- merdile 0504110301/14	
0504110301/9,	e.- meθe 0508120101/70	
0505230501/51,	e.- meθeη 0505110901/23	
0508110603/20,	e.- meθin 0501221301/2	
0510110101/2	e.- mejæ:le 0508110604/9	
e.- dile 0501231201/28,	e.- mejæ:tdik 0501110202/14	
0504210601/75,	e.- meja: 0504210201/45	
0504220102/22,	e.- meja:n 0501231303/93	
0505230501/32	e.- mæ:ne 0501231301/79	
e.- dilera: 0501231201/10	e.- mæ:pdil[le 0504220301/29	
e.- dim 0501210701/7,	e.- mæ:pdir 0508110602/23	
0501231301/47,		
0501231301/48,		

e.- mæ:werθin 0501221301/18	0504220302/3,	0504220302/56,
e.- mæ:jl̥i 0501242201/13	0504220302/7	
e.- jæ 0502111402/4	e.+ iŋi 0504220302/2,	
e.- jæ: 0501210701/26,	0504220302/51	
0501220601/13, 0501231301/77,	e.+ iŋi 0504220302/51	
0501241701/26, 0504210201/37,	etdir - -1- [Tr] ettirmek.	
0508110603/13	e.- dim 0504210602/57	
e.- jæ:l̥le 0501242201/23	etey -1- bk. etek	
e.- jæ:l̥low 0504220102/24	e.+ innen 0504210601/38	
e.- jæ:mmiʃd̥ik 0501220601/6	etek -5- [Tr] alt, aşağı.	
e.- jæ:n 0501121801/30,	e. 0501110204/9,	
0501220601/19, 0502113101/24,	0502111403/52	
0504220302/59, 0505120301/16,	e.+ d 0501231303/56	
0505220204/1, 0505220204/2,	e.+ de 0502111401/16,	
0505220204/24, 0505230501/37,	0508120101/42	
0505230502/29, 0501210701/22	eteŋ -1- bk. etek	
e.- jæ:θ 0502111402/15	e.+ ŋiððe 0504220301/15	
e.- jæ:td̥ik 0501110202/16	etl̥i -1- [Tr] I. etli II. şişman.	
e.- jæ:td̥im 0501110203/3,	e. 0501231301/4	
0504220802/13	etra:f̥f̥u -1- bk. etra:f̥f̥i	
e.- jæn̥ni[l̥le 0504220101/24	e.+ la 0504110301/13	
e.- ja: 0501231301/36	etra:f̥f̥i-3- [A-Tr] kırsaldan gelen, şehir	
e.- ja:ŋ 0501220601/11	etrafındaki köylerden gelen, köylü.	
et -14- [Tr] et.	e. 0504110301/10,	
e. 0501231301/84,	0504110301/11, 0504110301/14	
0504220302/21, 050911501/6	etrek -3- [Tr] Etek ırmağı.	
e.+ dir 0504220801/38	e. 0501120601/10,	
e.+ i 0501220501/9,	0501120601/11	
0504220302/18	e.+ den 0502113101/11	
e.+ ini 0504220302/14	etreŋ -2- [Tr] bk. etrek	
e.+ iŋ 0501231302/15,		

e. 0502111401/30,
0501120601/17

ettefa:gaen -2- [A] اتفاقا tesadüfen.

e. 0501231301/7,
0501231301/76

ettefa:q -1- [A] اتفاق olay.

e. 0501110202/6
ettela:ʔa:t -1- [A] اطلاعات I. bilgiler
II. istihbarat teşkilatı.

e.+ uumuð 0504220102/1
ette[a: -2- [A] اطلاع bilgilenme,
bilgilendirme.

e. 0501231304/22 .
0501231304/29

ew -13- [Tr] ön.

e.+ e 0504220801/24,
0504220801/35

e.+ i 0504220301/24

e.+ imde 0504210201/19,
0504210201/63

e.+ imiðe 0505120301/8

e.+ imiðden 0501210702/11,
0505230501/62

e.+ imiðden 0505230501/47

e.+ inne 0501231301/16,
0502111401/25

e.+ innen 0502111401/15,
0504220101/53

ew - -1- [Tr]

e.- ertdiðe 0501121802/5

ewewð -4- [A] عوض I. bedel, karşılık II.
değişim.

e. 0504210602/56,
0505230502/49, 0505230502/50

ewewð et - -1- [A-Tr] değiştirmek.

e.- jæ:lle 0504220102/6

ewinŋæ: -8- [Tr] önce.

e. 0501231301/11,
0501210701/1, 0501210702/11,
0501210702/4, 0502111402/8,
0502113101/9, 0503111201/20

ewinŋæ:y -1- bk. ewinŋæ:

e.+ æ: 0501242201/1

ewinŋæ:k -1- bk. ewinŋæ:

e. 0501110201/16

ewinŋæ:k -4- bk. ewinŋæ:

e. 0501242201/15,
0503111201/26, 0504210201/65,
0504220302/61

ewır - -1- [Tr]

e.- ip 0501241702/6

ewır - -2- [Tr] I. evirmek, çevirmek II.
geri vermek.

e.- ip 0501220501/6

e.- mæ:ni 0501231303/91

ewky -1- [Tr] öndeki.

e. 0501231301/17

ewla:d -1- [A] اولاد I. evlat, çocuklar II.
Türkmenlerde dört kutsal boy (Ata,
Hoca, Şih ve Mahtım)

e.+ i 050911501/15

ęwređ -	-3- bk. ęwret -	e.	0501231303/33,
e.- erdi	0508110601/9	0504220301/15	
e.- ipdir	0508120101/20	eje	-8- [Tr] iye, sahip.
ęwre[æ: -	-1- [Tr] tekrarlamak,	e.	0504120701/20,
yinelemek.		0504120701/21,	0504210601/87,
e.- p	0504210201/82	0504210601/88	
ęwren -	-3- bk. ęwren -	e.+ θ	0504210202/12
e.- ipdir[ε	0505220204/6	e.+ θi	0504220801/14
e.- θeη	0504220302/30,	e.+ θiniη	0501231301/86
0504220302/31		e.+ θinnen	0504210202/10
ęwreñ -	-1- bk. ęwren -	eje[æ: --3- [Tr]	sahip olmak.
e.- ni	0501231304/42	e.- pdir	0504210602/74
ęwren -	-3- [Tr] öğrenmek.	ej[ε -	-2- [Tr] eylemek, yapmak.
e.- ipdir	0505220203/1	e.- dim	0504120701/29
e.- nik	0501110202/13	e.- mek	0504120701/26
e.- nim	0504220101/49	ej[æ: -1- bk. ejle -	
ęwren[-	-1- [Tr] alışmak.	e.+ k	0501220502/14
e.- θeη	0505120301/24	ejmir	-7- [Tr] Eymir, köy ve boy adı.
ęwreñ[dir -	-1- [Tr] alıştırmak.	e.	0501220502/1,
e.- jæ:	0501240201/6	0501220502/10,	0501220502/12,
ęwret -	-2- [Tr] öğretmek.	0501220502/5,	0505220204/29
e.- di	0501110202/15,	e.+ den	0501241702/16
0501110203/3		e.+ [ε	0501220502/14
ęwretdir -	-1- [Tr] öğrettirmek.	ejne	-1- bk. ajni
e.- di	0501110202/16	e.	0501241701/32
ęwri[-	-1- [Tr] geri dönmek.	ejni	-1- bk. ajni
e.- enθeη	0504220801/24	e.	0504220302/57
ęwyvi[-	-1- [Tr] övebilmek.	ejra:lli	-1- [Tr] İranlı.
e.- dzeg	0508120101/39	e.	0502111403/64
ej	-2- [Tr] ey!	ejra:n	-4- [Tr] İran; ülke adı.

e.+ α 0502111403/32, 0502111403/33	0504210601/80, 0505230901/19	0505230502/49,
e.+ na 0502111403/70	æ:fet -1- [A] آفت/آفة afet.	
e.+ nan 0502111403/29	æ. 0501231304/14	
ejjæ:m -2- [A] أيام I. devir, dönem II. hemen, çabuk.	æ:[im -1- [A] عالم alim, hoca.	
e. 0501231304/42	æ.+ [er 0504120701/27	
e.+ in 0501231303/81	æ:nneverdi -2- [F-Tr] Annaberdi; kişi adı.	
eð - -1- [Tr] ezmek.	æ. 0502113101/32,	
e.- jæ:n 0501241702/4	0502113101/53	
eðɑ:fa -6- [A] اضافه fazla.	æ:nnevi:vi -1- [A-Tr] Annabibi; kişi adı.	
e. 0501242201/24, 0502111402/1, 0504210203/60, 0504220102/20, 0504220102/21, 0508110604/2	æ. 0501241702/20	
eðɑ:falandır - -1- [A-Tr]	æ:r -2- [Tr] I. koca, eş II. er æ.+ i 0501231304/34 æ.+ inide 0504210201/44	
artırmak, fazlalaştırmak.	æ:rθɑ:ri: -3- [Tr] Ersarı; boy adı. æ.+ lar 0504210602/69 æ.+ ni 0504210602/69, 0504210602/70	
e.- dʒaq 0504220302/6	ædīl -1- [A] عدل çuval. æ.+ [en 0508110605/23	
eðveθ -1- [F] ازیس okadar çok.	æfsær -1- [F] افسر rütbeli asker. æ. 0504220301/11	
e. 0505220202/21	æge -1- bk. eyer æ. 0508110603/5	
ezdeva:ɖʒ -1- [A] ازدواج izdivaç, evlenme.	æɤæ[-1- [A] أقل en az. æ. 0501242201/5	
e. 0501241701/29	æhæ: -2- [Tr] işte. æ. 0504110301/15,	
æ		
æ -1- bk. æ:		
æ. 0504210601/20		
æ: -7- [Tr] ee, şey.		
æ. 0501210702/10, 0501220501/2, 0504210201/74,		

0504210203/37

æχi:ræn -1- [A] أخيراً son
zamanlarda, yakın zamanlarda.

æ. 0501110204/6

æχla:q -1- bk. axla:q

æ.+ larw 0504110301/10

æke[-3- [Tr] getirmek.

æ.- dʒek 0508110602/21

æ.- ip 0508110603/20,

0508110603/9

ækid - -13- bk. ækit -

æ.- eno:qla 0504210201/20

æ.- erdi 0505110901/20,

0505110901/22, 0505110901/23,

0505220202/2

æ.- ejin 0502113101/3

æ.- ib 0501231304/23

æ.- iq 0504210202/25

æ.- iŋ 050911501/4

æ.- ip 0504210201/62

æ.- ipdi||e 0504210602/5

æ.- jæ: 0508110602/16

ækidi[-1- [Tr] götürülmek.

æ.- ip 0504220801/13

ækit - -7- [Tr] götürmek.

æ.- di|e 0504210201/28,

0504210201/9

æ.- dim 0501231304/33

æ.- jæ: 0504220101/3

æ.- jæ:dik 0504220802/2,

0504220802/3

æ.- jæ:n 0501231304/21

ækið -1- bk. æks

æ. 0504210203/67

ækθer -1- bk. æksær

æ.+ i 0501210703/3

æks -1- [A] عكس fotoğraf.

æ.+ |eri 0504220102/25

æksær -3- [A] أكثر çoğunluk.

æ. 0508110604/10,

0508110604/6, 0508110604/8

æqimissæ|æ:tæ |iðikri: -1- [A] اقم

الصلاة لذكرى “Namazı, beni anmak için

okuyunuz!” Kuran’ın Taha (20.)

suresinin 14. ayeti.

æ. 0509210401/8

æ|a:gi: -1- [Tr] علاقی soyadı.

æ.+ laN 0504220802/22

æ|ef -1- [A] الف elif harfi.

æ.+ i 0501231304/24

æ|efba: -1- [A] الفبا alfabe.

æ.+ ni 0501231304/39

æ|æ:n -1- [A] الآن şimdi, hâlihazırda.

æ. 0510110101/20

æ|hæmdululla: -1- [A] الحمد لله

elhamdulillah.

æ. 0501210703/15

æ|hæmdulla: -1- bk. æ|hæmdululla:

æ. 0502113101/32

æ|i: -1- [A] على Ali; kişi adı.

æ. 0510110101/17
 æmi:rkæbi:r -1- [A] اميرکبير I. Mirza
 Taki Han Emir-i Kebir (1807-1852);
 Nasiriddin Şah'ın ünlü sadrazamı; kişi
 adı II. burada bir ilkokulun adı.
 æ.+ e 0501231304/16
 æmni:je-1- [A] امنيه jandarma.
 æ. 0501220601/29
 æmu: -2- [A] عمر amca.
 æ.+ m 0508110605/2
 æ.+ N 0501110203/1
 æmuw -1- bk. **æmu:**
 æ.+ mið 0501241701/27
 ændʒa:m -1- [F] انجام yapmak,
 gerçekleştirmek.
 æ. 0501231301/84
 ænti:γ -1- [Fr] *Antique* I. antika II. çok
 iyi, çok güzel.
 æ. 0504220301/49
 ængɔʃtʃoma:r -1- [F] انگشت شمار az
 sayılı, seyrek, nadir.
 æ. 0508120101/26
 æpber - -1- [Tr] atmak.
 æ.- æ:ke 0502111403/66
 æra:zi: -1- [A] اراضي arazi, topraklar.
 æ.+ den 0502111402/12
 ærteʃ -1- [F] ارتش ordu.
 æ.+ de 0501220601/23
 æru:s -1- [A] عروس gelin.
 æ. 0508110604/6

æsa:s -1- [A] اساس esas, temel.
 æ.+ e 0502111402/15
 æs[-1- bk. **aθl**
 æ.+ im 0501110203/12
 æs[en -2- bk. **aθlan**
 æ. 0501231304/29,
 0510110101/18
 æs[æn -1- bk. **æs[en**
 æ. 0508110603/15
 æs[ijjet -1- [A] اصلیت I. asıl II. asalet.
 æ.+ im 0501110203/12
 æsna:d -1- [A] اسناد belgeler.
 æ.+ ow 0502111402/15
 æsr -1- bk. **aθur**
 æ.+ inne 0502111402/4
 æʃøj -2- [Tr] mutfak.
 æ.+ dʒyγimæ: 0508110601/20
 æ.+ dʒyγym 0508110601/18
 æti:ge -1- [A] عتيقه antika.
 æ. 0501121801/16
 ætra:f -1- [A] اطراف etraf.
 æ.+ umna 0501110204/14
 æver - -5- [Tr] alıp vermek.
 æ. 0501231301/49,
 0501231301/52, 0505230501/13
 æ.- erin 0501231301/45
 æ.- iverθin 0501231301/51
 ævæz -1- bk. **ewəð**
 æ. 0508110603/3
 ævve[-14- [A] اول ilk, birinci.

æ. 0501110204/15,
0504210602/54, 0504210602/55,
0504220101/5, 0504220302/1,
0504220302/14, 0504220302/31,
0504220302/61, 0505120301/32,
0504220302/17

0508120101/41, 0511110101/3

æ.+ |en 0502111403/4,
0510110101/1

ævvæ|ki -4- [A-T] ilk önceki,
önceki.

æ. 0501121803/16,
0504220301/7, 0508120101/53

æ.+ θinnen 0501241701/18

ævvæ|ki: -1- bk. ævvæ|ki

æ.+ nĩ 0504220301/6

ævvæ| -3- bk. ævvæ|

æ.+ e 0508110603/1

æ.+ i: 0508110603/3

æ.+ o 0508110603/2

ævvæ|i:n -1- [A-F] أولین ilk.

æ. 0502111403/7

ævvæ|i:ŋ -1- bk. ævvæ|i:n

æ. 0501220601/3

ævvæ|ki -2- bk. ævvæ|ki

æ. 0504220101/26,
0504220301/7

æj -2- [Tr] ya!, ah! ünlemi.

æ. 0501231301/30,
0501240201/5

æjneŋ -1- bk. æjneŋ

æ.+ im 0501231303/51

æjneŋ -1- [A-F] عینک gözlük.

æ. 0501231303/49

æjneŋ -1- bk. æjneŋ

æ. 0501231303/47

æði:ðɑ:va:t -3- [A-F] عزیزآباد
Azizabat; köy adı.

æ. 0508120101/19,

0508120101/25

æz -6- [F] از Farsçada ayrılma hâl
eki (-DAn) anlamına gelen bir edat.

æ. 0501110204/18,

0501231301/72, 0502111402/14,

0508110603/1, 0508110603/2,

0508120101/31

æzlaha:ze -2- [F-A] لاحظ از
açısından, bakımından.

æ. 0504110301/18

a

ajt - -1- bk. ajt-

a.- di 0502111403/67

f

fa:mi:| -1- [Fr] family soyadı.

f.+ i 0501241701/26

fa:regottæhsi:l -1- [A] فارغالتحصیل
mezun.

f. 0508120101/69

fa:rsi: -2- [F] فارسی Farsça.

f. 0502111402/3
 f.+ den 0502111402/4
 fa:se|e -5- [A] فاصله mesafe.
 f.+ duxũni 0504220101/18
 f.+ 0i 0504220101/19,
 0504220101/19
 f.+ je 0504220101/37,
 0504220101/38
 fa:sula -1- bk. **fa:se|e**
 f. 0504220301/26
 fakat -3- [A] فقط fakat, ancak, ama.
 f. 0501122201/13,
 0504110301/14, 0505220204/17
 fala:n -2- bk. **pala:n**
 f. 0501242201/22,
 0504220101/35
 fala:n pytyk -1- [A-Tr] filan falan.
 f. 0504220802/8
 fark -2- [A] فرق fark.
 f. 0501241701/26
 f.+ i 0508110605/16
 fe:|æn -1- [A] فعلاً fiilen, şimdilik.
 f. 0510110101/9
 ferfi:fdʒa:m -1- bk. **færfiddʒa:n**
 f. 0501241702/18
 ferfi:d -2- [F] فرشید Ferşid; kişi adı.
 f. 0501110203/1, 0501110203/3
 ferfi:t -3- bk. **ferfi:d**
 f. 0501231301/21,
 0501231301/72, 0505230501/9

fejz -1- [A] فيض feyzalmak.
 f. 0501110203/4
 færahment -1- [F] فرهمند Ferehmend;
 kişi adı.
 f. 0501241702/16
 færi:ma:n -1- [F] فریمان Feriman;
 şehir adı.
 f. 0504220301/35
 færfiddʒa:n -2- [F] فرشیدجان
 Ferşidciğim.
 f.+ a 0502111402/10
 f.+ uN 0502111402/2
 færværdi:n -1- [F] فروردين Ferverdin;
 hicri şemsi takviminde Nevruz günü ile
 başlayan ilk ay.
 f.+ in 0501110204/17
 fæs| -3- [A] فصل mevsim.
 f.+ ini 0508110602/9
 f.+ in 0505220204/12
 fæza: -3- [A] فضا I. uzay II. ortam,
 atmosfer.
 f.+ je 0508120101/32
 f.+ je 0508120101/32,
 0511110101/5
 faqi:h -1- [A] فقيه fakih.
 f. 0501221301/2
 fi:l -1- [A] فيل fil.
 f. 0501231301/62
 fikr -1- bk. **pikir**
 f. 0504220802/13

fi im -3- bk. fi im	0502111401/17, 0502111401/19
f. 0508110602/4, 0508110602/5,	φ.+ ra:q 0504220101/43
0508110602/7	
fi im -4- bk. fi im	
f. 0501122201/7, 0508110602/5,	g
0508110602/6	geʃ - -49- [Tr] geçmek.
f.+ miʃdik 0508110602/12	g. 0504220101/59
fi imberda:r -1- [Fr-F] فیلمبردار	g.- a:pduur 0501120201/5,
kameraman.	0501120201/6
f. 0504210201/68	g.- a:jli 0504220101/64
fi imberda:ri:j -1- [Fr-F] فیلمبرداری film	g.- em 0504220101/63
çekme, çekim yapma.	g.- emde 0501231301/23,
f. 0504210203/67	0508120101/45
fi im -2- [Fr] film film.	g.- emiððe 0504220101/60,
f.+ i 0508110602/12	0504220101/57
f.+ iŋ 0508110602/7	g.- emiððen 0504220101/55
form -1- [Fr] forme şekil.	g.- en 0504220101/64,
f. 0508120101/31	0504220102/1, 0505230502/10
forum -2- bk. form	g.- enimiði 0504220101/56
f. 0508120101/36,	g.- enne 0504210203/26
0508120101/38	g.- ennir 0504120701/12
fowge[isɑ:ns -1- [A-Fr] فوق لیسانس	g.- eno:q 0504220801/14,
yüksel lisans.	0504220801/21
f.+ a 0508120101/69	g.- eŋde 0504210203/52,
	0504220301/28
φ	g.- er 0504210601/23
φorm -1- bk. form	g.- ib 0504220101/57,
φ.+ i: 0510110101/3	0505230501/1
φorum -4- bk. form	g.- ig 0503111201/26,
φ. 0501220601/28,	0504210203/25, 0504210203/7,

0504210203/9

g.- ip 0501231201/22,

0504210203/51

g.- ipdir 0501220502/16

g.- medim 0508120101/44

g.- merθ 0504220101/32

g.- meθek 0504220101/36,

0504220101/44

g.- mejæ: 0505220204/38

g.- mæ:kæ: 0501231201/22

g.- mæ:kæ:m 0508120101/43

g.- ja:q 0504220101/55

g.- jæ: 0504210203/28,

0504220102/4, 0505220204/38,

0508110603/14

g.- jæ:di 0502111401/45

g.- jæ:n 0504220101/45,

0508120101/50

g.- jæ:tdi 0501110202/17

g.- jæ:k 0504220101/58

g.- ja: 0508120101/50

g.- ja:n 0504220301/28

geʃfen -1- [Tr] geçen.

g. 0504210601/50

geʃi -3- [Tr] keçi.

g. 0501122201/10,

0502111401/32

g.+ :mið 0501241701/9

geʃfir - -13- [Tr] geçirmek.

g.- dik 0504110301/19,

0505120301/9

g.- ena:q 0501231301/93

g.- erdik 0508110605/23

g.- ertdik 0504110301/16

g.- ig 0501121801/17

g.- ib 0505120301/13

g.- ipdir 0501231301/74

g.- ipdir[e 0501120201/17,

0502113101/10

g.- medik 0502113101/10

g.- jæ: 0504210203/17

g.- jæ:[le 0504220102/6

geʃiʃ -1- [Tr] geçiş.

g.+ ine 0508110605/5

geʃmæ:g -1- [Tr] < geʃmæ:k
geçmek.

g.+ e 0501120201/11

geʃmiʃ -1- [Tr] geçmiş.

g.+ i 0504220801/36

gedema:va:d -2- bk. **gedema:va:t**

g.+ a 0501110203/12,

0501110203/14

gedema:va:t -1- [Tr] Gedemabad; köy
adı.

g.+ da 0501110203/4

gez - -1- bk. **geð** -

g.- zek 0504210601/102

ge[- -196- [Tr] gelmek.

g. 0504210201/66,

0502111403/60, 0504210602/93,

0508110602/4, 0508110605/12, g.- erdik 0501120601/13
 0510110101/15 g.- erdiļe 0505230502/42
 g.- a: 0505230501/8 g.- erin 0504220802/10
 g.- a:qa 0504210601/99 g.- eweri 0501231301/84
 g.- a:maθuwn 0504210203/21 g.- i:nfæ: 0502111401/12
 g.- aka 0501231303/33 g.- ig 0501110201/11,
 g.- dʒeg 0501231304/12, 0508120101/50
 0505220202/20 g.- im 0501241701/5
 g.- dī 0505220201/5, g.- iŋ 0501220601/23,
 0508110605/26 050911501/4
 g.- elj:mið 0501231201/27 g.- ip 0501120201/10,
 g.- emde 0504210201/60, 0501210702/27, 0501242201/10,
 0504210201/66, 0508120101/39 0501242201/17, 0501242201/23,
 g.- emiððe 0508110603/12, 0502111402/6, 0502113101/36,
 0508120101/62 0503111201/26, 0503111201/27,
 g.- ena:q 0505220203/3 0504110301/4, 0504110301/6,
 g.- enime 0504210201/23 0504210601/26, 0504210601/39,
 g.- eniŋ 0504210601/58 0504210602/31, 0504220101/50,
 g.- eniŋe 0505120301/3 0504220102/8, 0504220301/49,
 g.- enn 0508110603/4 0504220301/9, 0504220801/6,
 g.- enne 0501231201/15, 0505110901/5, 0508120101/20,
 0504120701/23, 0505220202/11, 050911501/11
 0508110603/3 g.- ipdiļe 0501110204/6
 g.- eno:q 0504210203/57, g.- ipdir 0504210601/24,
 0504220101/52 0504210601/51
 g.- enθeŋ 0504220801/24 g.- ipdirin 0501241701/3
 g.- eŋðe 0501231303/33 g.- ipdirθiŋ 0505120301/1
 g.- eŋiððe 0501121801/3 g.- ipθiŋið 0502111403/2
 g.- er 0504210201/17, g.- iŋi 0504220301/11
 0504210203/57, 0510110101/10 g.- iver 0501231303/17
 g.- li 0501231301/49,

0501231301/69, 0501241702/20, g.- mæ:kæ: 0502111401/25
 0501241702/22, 0502111403/31, g.- θe 0510110101/20
 0502111403/51, 0504120701/21, g.- θeŋ 0508120101/34
 0504120701/3, 0504210203/24, g.- ja:qa:m 0504210203/57
 0504220301/16, g.- ja:tduq 0504110301/8
 0504220301/19, 0505110901/19, g.- jæ: 0501120201/8,
 0505220201/7, 0505220203/14, 0501120201/9, 0501120601/17,
 0505220203/15, 0505230501/38, 0501220502/9, 0501220601/2,
 0505220204/7 0501220601/23, 0501220601/9,
 g.- [ik 0501110203/9, 0501231303/37, 0501242201/6,
 0501210702/6, 0501210702/7, 0501242201/9, 0504110301/13,
 0502113101/16, 0504110301/7, 0504110301/14, 0504210203/42,
 0504210201/3, 0504210201/46, 0504210203/6, 0504210601/39,
 0504210201/57, 0504210201/8, 0504210602/30, 0504210602/37,
 0504220802/24, 0504210602/38, 0504210602/48,
 0505120301/22, 0505230901/18, 0504220301/10, 0504220301/7,
 0508120101/61 0504220801/35, 0505230502/20,
 g.- [ile 0501241702/21, 0505230901/9, 0508110603/13
 0505220201/6, 0505220202/18
 g.- [im 0501241701/2, g.- jæ:kæ: 0504210601/41
 0502111403/41, 0504110301/1, g.- jæ:kæ: 0504220302/5
 0504210601/108, 0505230901/19, g.- jæ:kæ:mæ: 0505220204/22
 0508120101/29, 0508120101/43 g.- jæ:[le 0501220601/22,
 g.- [in 0501231303/10, 0501231303/36, 0504210201/21,
 0501231303/9, 0501242201/24, 0504220301/13, 0505230502/21
 0502111403/54 g.- jæ:[ler 0504220801/39
 g.- [injð 0504110301/16 g.- jæ:m 0504210203/9
 g.- me 0508110605/10 g.- jæ:mmifdik 0504220102/8,
 g.- medi 0504210203/58 0504220801/9
 g.- medī 0501120201/14, g.- jæ:n 0501220502/8,
 0501120201/16 0504220301/7, 0504220301/8,
 g.- medi|e 0504120701/23 0504220801/10, 0508110602/9

g.- jæ:ntfæ: 0508110601/24
g.- jæ:ntfæ:|e 0504220301/50
g.- jæ:now 0501120201/9
g.- jæ:θ 0501110202/4,
0502111402/14
g.- jæ:tdi 0504220102/8
g.- jænnir 0504210601/21
g.- ja: 0501231303/36,
0501231303/58, 0501231303/59
g.- ja:qɑ 0504220302/56
g.- ja:qɑ: 0504210601/130
g.- ja:qɑ:q 0504210203/62
g.- ja:qɑ:m 0504210201/19
g.- ja:lla 0504220301/14
g.- jannulla 0502111401/6
ge|ɑ: - -1- [Tr] gelivermek.
g.- θɑ: 0501122201/17
ge|dicurva:n -1- [Tr-A] Geldigurban;
kişi adı.
g. 0505220202/4
ge|iyθið -1- [Tr] gelmemiş.
g. 0501231301/6
ge|i| -4- bk. **ge|in**
g.+ |e 0505230501/65
g.+ |em 0504210201/4
g.+ |emden 0501210701/25
g.+ |emið 0504210201/63
ge|im -2- bk. **ge|in**
g. 0501241701/3,
0505120301/22

ge|in -10- [Tr] gelin.
g. 0503111201/3,
0504210201/72, 0504210202/6,
0504210602/28, 0505120301/17,
0505120301/21, 0505120301/29,
0508120101/71, 0511110101/9
ge|in - -2- [Tr] gelinmek.
g.- jæ:n 0504220801/8
g.- jæ:nmiðdik 0505110901/5
ge|in -1- bk. **ge|in**
g.+ e 0505220203/16
ge|i| -1- [Tr] geliş.
g.+ ine 0501231301/11
ge||edze -4- [Tr] < **ge|nedze**
yenge.
g. 0501241702/22
g.+ m 0501121803/15,
0505220202/17
g.+ mi 0501120201/16
ge||iburva:n -1- bk. **ge|dicurva:n**
g. 0505220202/4
ge|n -8- bk. **ge|in**
g.+ im 0501210701/22,
0501231301/65, 0504210201/64
g.+ ime 0504210201/65,
0504210201/66
g.+ imi 0501210701/2
g.+ iñ 0504210201/67,
0505120301/2
geredziy -1- [Tr] < **geredzik**
gerekçik, lazım olan ufak tefek şey.

g.+ ini 0501231303/23
gereg -2- bk. **gerek**
g. 0501231301/57,
0501231303/13
gerek -5- [Tr] gerek.
g. 0501231303/14,
0503111201/25, 0505220203/13,
0505230502/21, 0509210401/1
geʃ - -27- bk. **geʃ** -
g.- di 0501110201/6,
0501210701/10, 0501231304/24,
0505120301/33
g.- diyow 0508120101/62
g.- dik 0508110603/17,
0508120101/16, 0508120101/60
g.- dim 0504210203/56,
0508120101/56
g.- ʰek 0504220101/44
g.- ʰeŋ 0504220101/31,
0504220101/41
g.- ʰin 0504210203/53
g.- ʃek 0504220101/57
g.- ti 0504210203/24,
0504210203/29
g.- tiyow 0504220101/55
g.- tik 0504210203/62,
0504220101/45, 0504220101/54,
0504220101/59, 0504220101/62
g.- tim 0504210203/30
geʃ -1- bk. **geʃ** -
g. 0502111403/65

getir - -32- [Tr] getirmek.
g. 0504210202/25
g.- a: 0504210602/47
g.- ɖʒek 0508120101/71
g.- di 0502111403/65
g.- dik 0501231303/82,
0505220202/10, 0505220202/6,
0505220202/7
g.- erdiʎe 0505230502/42
g.- ejin 0504210602/35,
0504210602/46
g.- ip 0501110202/9,
0502113101/11, 0504210201/88,
0504210203/62, 0504210602/144,
0504210602/48, 0504220301/17,
0504220301/57, 0504220801/21
g.- ipdiʎe 0501231303/83
g.- ipdir 0505110901/16
g.- meʎi 0501231301/78,
0504210602/76, 0504220302/27
g.- ʰeŋ 0505110901/14
g.- jæ: 0501110201/10,
0504220302/49
g.- jæ:ʎe 0501220601/7,
0501242201/3
g.- jæ:n 0504210602/72
getiril --1- [Tr] getirilmek.
g.- jæ:nmiʃdik 0501220502/20
geʃwiʎi -1- [Tr] gönüllü.
g. 0505120301/20
geʃwiŋ -2- [Tr] gönül.

g. 0504120701/34	0508120101/63
g.+ ni 0504210602/48	g.- ip 0501231301/18,
gəwɪnθið -1- [Tr] gönülsüz,	0501241701/26, 0501241702/19,
isteksiz.	0504210201/57, 0504210201/8,
g.+ ræ:k 0504210601/114	0504210601/103, 0504220801/2,
gəwn -3- bk. gəwɪn	0510110101/15, 0510110101/8
g.+ im 0505220203/8	g.- meɣine 0504220801/4
g.+ ɪme 0501231301/88	g.- meɭi 0504210203/20
g.+ ɪmðe 0505120301/10	g.- mæ:ne 0505220202/2
ğəwn -1- bk. gəwɪn	g.- jæ: 0501210702/27
g.+ ɪmiðe 0510110101/20	g.- jæ:ŋ 0505120301/6
gej - -2- [Tr] giymek.	g.- jæ:θ 0504210203/19
g.- diŋ 0501231301/40	g.- ði 0501210701/5,
g.- jæ:n 0501231303/8	0501210701/6, 0501231304/46,
gejdır --3- [Tr] giydirmek.	0501240201/12, 0501240201/24,
g.- dim 0504210201/68	0501240201/3, 0504210602/67
g.- meɭi 0504210203/38	g.- ðik 0508110605/8
geð - -38- [Tr] gezmek.	geðek -3- [Tr] I. nöbet, sıra II. defa,
g. 0510110101/15	kere.
g.- em 0501240201/10	g. 0504210601/63,
g.- en 0502111403/5,	0504220101/48
0505120301/2	g.+ me 0504210601/63
g.- enimnen 0502113101/19	geðiɭ - -1- [Tr] gezilmek.
g.- ennen 0501210701/7	g.- ip 0505110901/7
g.- erdik 0504210203/13	gæ: -13- bk. dæ:ɭ
g.- erθiŋ 0501210701/9	g. 0505220202/20,
g.- ertdik 0505120301/4,	0505220203/9, 0501110203/14,
0505120301/5, 0505120301/7	0501231301/25, 0501231301/57,
g.- ig 0501110203/18	0501231301/89, 0501231303/13,
g.- ib 0501231303/78,	0501231304/12, 0501231304/18,
	0501242201/18, 0505230501/26,

0508120101/39, 0510110101/17
 gæ:miʃ -1- [F] گومیش manda, camış.
 g.+ imið 0501241701/9
 gæ:miʃilʃi -1- [F-Tr] Gemişlili;
 Gemişli köyünden olan kişi.
 g. 0504210602/70
 gæ:miʃl -1- [F-Tr] < **gæ:miʃli**
 Gemişli; köy adı.
 g. 0504220802/1
 gæ:r -1- bk. **dæ:l**
 g. 050911501/16
 gæ:ð -5- [Fr] gaze gaz, doğalgaz.
 g. 0504220301/52
 g.+ i 0504220301/55
 g.+ iŋ 0504220302/54,
 0504220302/55
 g.+ le 0504220301/53
 gærd -2- [Fr] garde I. gard, muhafız II.
 muhafız alayı.
 g.+ den 0504210601/36
 g.+ iŋki 0504210601/35
 gærma:zæde -1- [F] گرمزده sıcak veya
 güneş çarpma rahatsızlığına yakalanan.
 g. 0501231301/81
 gærmsi:ri: -1- [F] گرمسیری sıcak
 iklim, yayla havası.
 g. 0504220301/50
 giʃfar -1- [Tr] I. eğilmek II. uzanmak <
gaʃfar -.
 g.- up 0504210203/65

gi:ð -2- [Tr] geç.
 g. 0501231302/2,
 0505230502/57
 gi:dze -7- [Tr] gece.
 g. 0501220601/21,
 0501220601/9, 0504220301/42,
 0505110901/14, 0505110901/17,
 0505120301/14, 0508110601/23
 gi:dzæ: -4- bk. **gi:dze**
 g.+ ni 0504220101/26
 g.+ ŋ 0505120301/14,
 0511110101/1, 0511110101/17
 gi:ŋ -2- [Tr] geniş.
 g. 0503111201/31,
 0503111201/32
 gi:ŋlik -1- [Tr] genişlik.
 g. 0503111201/32
 gi:r -1- [F] گير sıkışık yer.
 g.+ e 0501231301/96
 gi:r - -13- [Tr] girmek.
 g.- a:ka 0505220202/13
 g.- di 0510110101/11
 g.- en 0510110101/14
 g.- ena:q 0505220203/22,
 0505220203/23, 0505220203/24,
 0505220203/26
 g.- enne 0510110101/11
 g.- eŋde 0504220301/56
 g.- ðeŋ 0505220204/17
 g.- jæ: 0501231304/30,

0505220203/22 g.- enni 0503111201/27

gi:rdedzi -1- [Tr] gelir, kazanç. g.- eno:q 0504220301/3

g. 0504220801/40 g.- eņde 0504210201/27

gidz - -1- bk. git - g.- erdi 0504210602/143,
0504210602/146

g. dzek 0501220601/15

gidze -2- [Tr] gece. g.- erdik 0504210601/74,
0505220202/2

g. 0505220203/22

g.+ 0ine 0502113101/60 g.- erdi:le 0504210602/147

giŋ - -6- bk. git - g.- ere 0505230502/28

g.- dzeg 0510110101/17 g.- er:θ 0501231301/63

g.- dzek 0504210201/1, g.- ermiŋdik 0502113101/49

0504220101/3, 0505230501/52 g.- ejin 0501121802/16,
0508110603/4

g.- dzekdi 0508110603/10

gid - -76- bk. git - g.- ejli 0504220101/3

g.- a: 0501231301/64 g.- ejli:ŋ 0501242201/13

g.- eļle 0501220601/3 g.- ib 0501231303/42,
0501231303/90

g.- em 0504220101/47

g.- ema:q 0502111403/32 g.- ig 0501210702/1,
0501210702/6, 0504210201/23,
0504210201/3

g.- emde 0502111403/8

g.- emde 0501231301/27, g.- ip 0501110202/8,
0501120601/12, 0501120601/16,
0501122201/1, 0502111401/13,
0502111401/42, 0504210202/11,
0504220101/18, 0504220301/42,
0504220302/49, 0505220204/2,
0508120101/69, 0510110101/4,
0510110101/9

0504210201/60

g.- emiðde 0504210201/24,

0504210203/19, 0504220802/10

g.- emo:q 0501231303/35

g.- emða:q 0501231201/27

g.- en 0501210702/7,

0501220502/19, 0501231201/9,

0505230502/11

g.- enne 0502111403/7,

0502113101/49 0501231302/5, 0501231303/32,

0503111201/26, 0504210202/10, g. 0504220301/26,
 0504210602/122, 0505110901/4, 0504220301/28, 0504220301/49,
 0505230501/50 0504220301/54
 g.- ipdirin 0505110901/15 gıfıdzek -1- bk. **kıffık**
 g.- ipdirle 0501241701/28 g. 0504220301/52
 g.- ivi|medim 0501241702/21 git - -75- [Tr] gitmek.
 g.- jæ: 0504210202/11, g. 0504220101/36
 0504210601/20, 0504210601/27, g.- d 0501231301/18,
 0504210601/69, 0504220301/3, 0501231303/29, 0504210602/51
 0504220301/42, 0505230502/59 g.- di 0501231303/28,
 g.- jæ:di 0504220301/42 0501231303/30, 0502113101/14,
 g.- jæ:nmıf|dik 0504210601/82 0502113101/78, 0504210203/25,
 gidi| - -2- [Tr] gidilmek. 0504210601/2, 0504210602/10,
 g.- jæ: 0504210203/21 0504210602/17, 0504210602/6,
 g.- jæ:nmıf|dik 0505110901/6 0505220204/7, 0508110601/10,
 gidiş -1- [Tr] gidiş. 0510110101/1
 g.+ in 0501221301/11 g.- diyiñ|fe 0504210602/79
 gidiş -1- [Tr] gidişmek. g.- dik 0501110202/8,
 g.- ipdir 0504210602/117 0501210702/2, 0501231303/65,
 gidiver - -1- [Tr] gidivermek. 0501231303/66, 0502111403/6,
 g.- dik 0505230501/36 0502113101/40, 0504210201/10,
 gidivi| - -1- [Tr] gidebilmek. 0504220101/21, 0504220101/25,
 g.- ena:q 0501231301/14 0504220101/26,
 gızzık -1- bk. **kıffık** 0504220101/28, 0508110605/7
 g. 0504210602/55 g.- di|e 0501210703/13,
 giθ - -3- bk. **git** - 0501241702/10, 0504210601/3
 g.- θeñ 0504220101/36 g.- dim 0502111403/7,
 g.- θin 0504210203/9, 0502111403/8, 0502111403/9,
 0504210601/119 0504210201/73, 0504220101/47,
 gıfıdzik -4- bk. **kıffık** 0504220301/18, 0505230501/36,
 g.- me 0505220203/1 0508120101/27

g.- medim 0502113101/72

g.- me|i 0504220101/4,
0504220101/46, 0504220101/5,
0508110605/4

g.- me|i 0501231201/10,
0501231201/28

g.- meθem 0508110603/5

g.- mæ:pdi 0501231301/8

g.- jæ 0501220601/1

g.- jæ: 0501220601/17,
0502111401/46, 0504210203/7,
0504220802/4, 0508110603/13

g.- jæ:k 0501110202/3

g.- jæ:|e 0505220204/19

g.- jæ:|e 0502111401/41,
0505230502/61, 0508110602/19,
0508110602/20

g.- jæ:n 0501231201/13,
0505220204/1, 0505220204/2

g.- jæ:r 0505230901/11

g.- jæ:rin 0504210203/22

g.- jæ:θ 0504210201/23,
0505220204/28, 0505220204/29,
0505220204/32

g.- ja:duq 0504220101/17

gomi:fa:n -1- bk. **gymi:fa:n**

g.+ na 0508110603/8

gomrokxa:na -1- [F] گمرکخانه Gümrük
binası.

g. 0504220102/8

gø:βæ:r - -1- bk. **gø:βør** -

g. 0508110601/24

gø:βør - -5- [Tr] bırakmak.

g.- di 0502113101/41

g.- di 0502113101/46

g.- dik 0501210702/26

g.- me|i 0501120601/7

g.- θø 0505230501/44

gø:βør - -1- bk. **gø:βør** -

g.- ipdi|e 0502111403/10

gø:y -1- bk. **gø:k**

g. 0502111403/47

gø:yört - -2- [Tr] göğertmek.

g.- jæ:k 0501241702/1,
0501241702/5

gø:k -1- [Tr] gök, mavi.

g.+ døn 0502111403/31

gø:kfa:j -3- [Tr-Ç] yeşil çay.

g. 0501231303/84

g.+ ı 0501231303/85

gø:ki -2- [Tr] Göki; kişi adı.

g. 0501220601/15,
0501220601/8

gø:k|øŋ -1- [Tr] Göklen; boy adı.

g.+ ø 0504210601/66

gø:kpatlawuq -1- [Tr] Türkmenistan'da
bir yer adı.

g. 0504210602/30

gø:ŋ -3- [Tr] gök, gökyüzü, sema.

g.+ døn 0504210601/130

g.+ ø 0504210203/43

g.+ yñ 0504120701/27
gø:ver - -1- bk. **gø:þør** -
g.- jæ: 0501220601/21
gøſ - -20- [Tr] göçmek, göç etmek.
g.- ug 0501110203/16,
0501210702/20, 0504220802/8
g.- yb 0505110901/18,
0505110901/25
g.- yg 0501120601/17,
0502113101/16, 0504120701/23,
0504120701/3, 0504210601/2,
0504210601/3, 0504210602/37,
0504210602/38, 0505110901/6,
0501120601/16
g.- yp 0501110203/9,
0501220502/14
g.- ypdik 0501110203/12
g.- ypdırθ 0501110203/14
g.- jæ:lle 0502111401/42
gøſmøk -1- [Tr] göç, göçmek, göç
etmek.
g.+ dø 0503111201/19
gøſø -1- [Tr] göçen, göç eden.
g.+ leriniñ 0501242201/2
gøſy - -1- [Tr] göçülmek, göç edilmek.
g.- jæ:nmiſdik 0505110901/5
gødøk -2- [Tr] hoyrat, patavatsız.
g. 0501231304/13
g.+ diyiñi 0501231304/19

gømrøγ -2- [F<Tr<Y] گمرک <
κομμέρκι(ον) gümrük.
g.+ i 0502111403/34
gømyl - -1- [Tr] gömülmek.
g.- ig 0504210601/84
gør - -63- [Tr] görmek.
g.- a:qa 0501121801/13
g.- døk 0504220102/10
g.- di 0504210602/61
g.- dyk 0504210201/48,
0505230502/5, 0508110603/16
g.- dym 0504210201/74,
0504210203/54, 0505230901/4,
0508110602/9
g.- mæ:nnir 0504210602/119
g.- mødik 0504210601/89
g.- mødik 0501121802/4
g.- møθin 0501231301/49
g.- ømdø 0508120101/39
g.- ømiððe 0504210203/40
g.- ømo:q 0501231303/36,
0501231303/53
g.- ømyððe 0501231304/37
g.- ømða:κ 0501220502/16
g.- ømða:q 0501210702/1
g.- ømðo:G 0504210201/22
g.- ømðo:q 0504210201/48,
0504210601/73
g.- øn 0501121802/1,
0501121802/9, 0504210601/146,

0505230501/11, 0505230502/13

g.- øŋdø 0504220801/8

g.- ør 0501231201/4

g.- ørdi 0504210601/102

g.- ørmuqa:m 0501231301/26

g.- ørθiŋið 0505230901/21

g.- øθim 0501231303/34

g.- øj]i 0508110602/8

g.- θeŋ 0504220301/13

g.- θø 0501121801/28,
0504220102/15

g.- θøm 0501121801/25,
0501231303/15, 0508120101/45

g.- θøŋ 0501110201/11,
0501121801/24, 0504220302/9,
0504220801/22, 0505230502/31

g.- θøŋ 0504210202/7

g.- yp 0501231201/4,
0501231304/1, 0504220801/40,
0504220801/6, 0508110605/20,
0508120101/34

g.- ypdīr 0504210601/147

g.- yv 0501231304/36

g.- ja:q 0508110605/9

g.- jæ:m 0504210203/33

g.- jæ:n 0501231303/52,
0508120101/30

g.- jæ:ŋ 0508120101/38

gørmø -1- [Tr] görme.

g.+ 0504120701/34

gøra: - -1- [Tr] görüvermek.

g.- maθaq 0508110605/20

gøræ: -3- [Tr] göre.

g. 0505220204/27,

0505220204/12

gørkøð -1- [Tr] göstermek.

g.+ jæ:n 0501121801/8

gørnyf -1- [Tr] görünüş.

g.+ inneŋ 0508120101/30

gørødž -1- [Tr] iyi gören.

g. 0501231303/49

gørøf -1- [Tr] güreş.

g. 0504210601/104

gørŋ -2- [Tr] < gøryf görüş.

g.+ ymdøn 0508120101/38

g.+ yn 0508120101/30

gøryl - -1- [Tr] görülmek.

g.- ørdi 0501240201/9

gørŷl - -1- bk. gøryl -

g.- ip 0504220801/38

gøryn --1- [Tr] görünmek.

g.- møð 0501120201/3

gørŷn --1- bk. gøryn -

g.- yß 0501120201/17

gørŋ - -1- bk. gøtf -

g.- di 0505230501/22

gøt -2- [Tr] göt, popo.

g.+ ynī 0501220501/5

g.+ ynnø 0501220601/9

gøttikme[i] -1- [Tr] küçük çadır
sahibi.

g.+ θi 0504210602/16

gøttikmø -1- [Tr] küçük çadır.

g. 0504120701/4

gøwdzæ: -1- bk. **gøwdzø**

g.+ η 0505220204/4

gøwdzø -2- [F] گوجه domates.

g. 0505220204/12

gøwrø -1- [Tr] gövde.

g. 0504220801/6

gøð -9- [Tr] göz.

g. 0504210201/39,

0504220801/8

g.+ ym 0501231303/45,

0501231303/46

g.+ ymið 0508120101/59

g.+ ymø 0508110601/21

g.+ yη 0501231301/49,

0508120101/34

gøððe - -2- [Tr] bakmak.

g.- me[i] 0504210203/21

g.- θeη 0504210203/21

gøððæ: - -14- bk. **gøððe** -

g.- g 0504210203/19,

0504210203/20

g.- η 0504110301/19

g.- g 0504220802/10

g.- miððe 0504210201/39

g.- na:qla 0505220204/20

g.- ηde 0504210201/38,
0504220102/26

g.- p 0501110203/11,

0501120201/13, 0504210203/30

gøððø - -5- bk. **gøððe** -

g. 0501231303/60,

0508110602/4

g.- diη 0508110602/15

g.- meja:tdum 0508110602/5

g.- mæ:ne 0508110602/6

gøððøη - -2- bk. **gy:ðyen** -

g.- ig 0504210203/28

g.- ip 0504210203/51

gu:fij -1- bk. **guwfi:**

g. 0508110603/14

guwfi: -1- bk. **guwfi:**

g. 0501210702/16

gu:fii: -1- bk. **guwfi:**

g.+ m 0501231201/17

guwfe -1- [F] گوشه köşe.

g.+ dæ: 0508110605/21

guwfi: -2- [F] گوشی cep telefonu.

g.+ n 0501231301/102

g.+ ni 0501231201/23

guwjende -1- [F] گوینده spiker.

g.+ θi 0502111403/68

gy:ðyen - -2- [Tr] gizlenmek.

g.- ipdir 0504210201/47

g.- iv 0504210201/31

gyl -1- [F] گل çiçek.

g. 0504210201/63
gy| -1- bk. **gyn**
g.+ |øri|mi|e 0502111403/52
gy|lyda:ɤ -2- [Tr] Güllüdağ; dağ ve bölge adı.
g. 0504220301/28
g.+ dan 0504220301/28
gy|ysta:m -1- [F] گلستان < **gy|ysta:n**
Gülistan; vilayet adı.
g. 0504220301/27
gy|y| -1- [Tr] gülüşmek.
g.- ip 0504110301/19
gym -2- [F] گم güm, kayıp.
g. 0504210201/27,
0504210203/74
gymi:fa:n -4- [Tr] Gümüşan veya Kümüşdepe; şehir adı.
g. 0504210602/103,
0504210602/104, 0504210602/106,
0504210601/131
gymmet -2- bk. **kymmöt**
g.+ de 0502111402/9,
0510110101/10
gyn -4- [Tr] gün.
g. 0504210203/17,
0504220101/47, 0505230501/52
g.+ y 0504210602/125
ğyn -1- bk. **gyn**
g.+ nø 0502111401/20
gyna:fa -1- [Tr] günaşırı.

g. 0501121802/21
gynni:ð -1- [Tr] gündüz.
g.+ ine 0504220301/20
gynorta:n -2- [Tr] gün orta vakti; öğlen.
g. 0504210201/42,
0504210201/87
gynøta:n -1- bk. **gynorta:n**
g.+ a: 0501231301/9
gyrbætʃow -1- [R] Горбачёв Mihail Gorbacov, eski Sovyet birliği devlet başkanı.
g. 0504210602/74
gyrda:n -1- [F] گردان tabur, askeri birim.
g. 0505230502/56
gyrgan -1- bk. **gyryøn**
g.+ iŋ 0504220102/4
gyr ɣaðɤi -1- [Tr] siper ve mevzi amaçlı kullanmak için kazılan bir kanalın adı.
g. 0504210602/88
gyryøn -1- bk. **gyryøn**
g. 0504220102/4
gyryøn -4- [F] گرگان I. Gürgen ırmağı II. eski Cürcan şehri (şimdiki Günbed-i Kavus) III. şimdiki Gürgen şehri (eski Esterabad) IV. Gürgen bölgesi.
g. 0501231302/1, 0505110901/5
g.+ n 0502113101/3
g.+ nø 0508120101/16

gyrɣøn -5- bk. **gyrɣøn**

g.+ e 0501110202/8

g.+ iŋ 0504210601/109,
0505220204/1

g.+ ne 0501210702/10

g.+ nø 0501220502/17

gyr[æ: - -1- [Tr] I. konuşmak II.
iddialı konuşmak, blöf yapmak.

g.- ŋde 0502111403/48

gyr[øf - -1- [Tr] konuşmak,
muhabbet etmek.

g.- ərθ 0511110101/16

gyrryŋ -20- [Tr] laf, sohbet.

g. 0501121801/32,
0501220601/13, 0501231303/61,
0502111403/46, 0503111201/21,
0504210201/34, 0504210203/1,
0504210203/76, 0504220802/12,

0504220802/6, 0505230502/12,
0511110101/1

g.+ i 0501121802/1,
0505230502/25

g.+ i 0501110201/16

g.+ imið 0501231301/70

g.+ iŋ 0502111403/37

g.+ [ø 0501231301/36

g.+ [øri 0501231301/22,
0501231301/35

gyru:h -1- bk. **gyru:h**

g. 0501220601/3

gyru:h -1- [F] گروه grup.

g. 0501110202/14

gyru:hi: -1- [F] گروهی grupça,
grup şeklinde.

g. 0501110202/16

gywfi: -3- bk. **guwfi:**

g. 0501210702/14,
0501210702/17, 0501210702/14

gyjdɣ -2- [Tr] güç.

g.+ i 0501242201/11

g.+ yŋ 0501231301/64

gyjmen - -1- [Tr] oylanmak.

g.- ig 0504210203/13

gyjd -5- [Tr] sonbahar.

g. 0502111401/25,
0502111401/26, 0503111201/9

g.+ yŋ 0502111401/25

g.+ ynø 0504220801/25

gyjdæ:t dæ:de -1- [Tr] Güzet Dede; kişi
adı.

g. 0503111201/9

gyjdæ:t dæ:dæ: -1- bk. **gyjdæ:t
dæ:de**

g.+ ŋ 0503111201/8

gyjdømuɣommet -1- [Tr-A]
Güzmuhammet; kişi adı.

g. 0503111201/10

G

ga:l - -25- [Tr] kalmak.

g.- an 0504210602/20	g.+ larunnan 0504210602/18
g.- ano:q 0504210201/79	ga:n -1- [Tr] kan.
g.- anđa 0504210201/25	g. 0504220801/24
g.- ardum 0504220802/10	ga:nat -1- [Tr] kanat.
g.- ardi 0504210203/15	g.+ unnan 0504210203/43
g.- ug 0501220502/13	ga:nu:n -1- [A] قانون kanun, yasa.
g.- up 0501231301/2, 0508120101/70	g.+ i: 0502111402/14
g.- updur 0504210601/84, 0505230502/49	ga:nun -1- bk. ga:nu:n
g.- lum 0502113101/22, 0502113101/38	g.+ i: 0502111402/14
g.- lun 0501231303/94, 0501231303/95	ga:r -1- [Tr] karmak, karıştırmak.
g.- li 0502111403/49, 0502113101/61, 0508110603/11	g.- up 0504210202/1
g.- ma:na 0501110202/18	ga:r -2- [Tr] kar.
g.- malı 0502113101/37	g. 0504220301/47
g.- maθan 0504210201/26	g.+ da 0504220301/49
g.- θa 0504210601/140	ga:rıfıfeyi -1- [Tr] karçıçeği.
g.- ja: 0501242201/25, 0504210203/28	g. 0505230901/16
ga:l -1- bk. ga:n	ga:rgylı -1- [Tr-F] karçıçeği.
g.+ larūna 0504220801/6	g. 0505230901/16
ğal -1- bk. ga:l -	ga:rihara: -1- [A] غار حراء Hira Mağarası.
g.- uβ 0501231303/43	g. 0504210201/30
ga:lan -1- [Tr] kalan.	ga:wun -1- bk. ga:wun
g.+ uduur 0505220204/8	g. 0501121803/1
ga:lannaʃal -1- [Tr] fazla kalan.	ga:wuĩ -5- bk. ga:wun
	g.+ ĩb 0501110204/2, 0501110204/7
	g.+ ĩri 0501110204/2, 0501110204/8
	ga:wul -1- bk. ga:wun
	g.+ ĩri 0501110204/3

gə:wun-3- [Tr] kavun.

g. 0501110204/9,
0501122201/15

g.+ un 0501110204/4

gə:va -1- [Tr] kuşatmaq.

g.- p 0504220801/8

gə:vaκ -1- [Tr] kuşatma, abluka.

g. 0504220801/5

gə:var - -1- [Tr] kabarmak.

g.- up 0504220101/50

gə:jeg -1- bk. **gə:jiq**

g.+ [e 0504220102/11

gə:jumluq -1- [Tr] sağlamlıq, peklilik.

g. 0504220801/24

gə:jummol - -1- bk. **gə:jimmol** -

g.- updur 0504210201/47

gə:jüna:ka -1- [Tr] kayınbirader.

g.+ θi 0501231301/10

gə:jiq -1- [F<Tr] قايق kayak, küçük
tekne.

g.+ lan 0504220101/60

gə:jimmol - -1- [F-Tr] gizlenmek,
saklanmak.

g.- uv 0504210201/30

gə:jñata: -3- [Tr] kayınbaba.

g.+ m 0505230501/16,
0505230501/17

g.+ mun 0505230501/18

gə:jinekedzi: -1- [Tr] görünce veya
baldız.

g.+ m 0501210701/4

gə:jñekedzi: -1- bk. **gə:jinekedzi:**

g.+ miñ 0501210701/3

gə:jñøj -1- [Tr] kayın evi.

g.+ ymdø 0505230501/19

gə:jñN -1- bk. **gə:jiq**

g.+ N 0504220101/60

gə:jna:ka -1- bk. **gə:jüna:ka**

g.+ lama 0501121802/16

gə:jñne-2- [Tr] kayınvalide.

g.+ η 0505230501/2

g.+ ηñden 0505230501/8

gə:ðan -2- [Tr] kazan.

g.+ α 0504220302/26

g.+ na 0501220501/6

gabul -1- bk. **qabul**

g. 0508120101/44

gaŋ - -15- [Tr] kaçmak.

g.- alla 0501220502/13

g.- an 0504210602/98

g.- ub 0505110901/24

g.- ug 0504210203/15,

0504210602/42

g.- up 0505230502/61

g.- ig 0504210202/10,

0504210202/11, 0505230502/61

g.- madı 0508110603/19

g.- malüluq 0508110603/20

g.- maθun 0504210602/32

g.- ja: 0504210201/38

g.- ja:nwð 0508110603/5
gatʃagatʃ -1- [Tr] kaç ha kaç,
kaçma, firar.

g. 0502113101/56
gatʃak -1- [Tr] < **gatʃaq** kaçak.

g. 0504210203/13

gatʃaqʃu -3- bk. **gatʃaqʃi**
g.+ la 0504220101/16,
0504220101/22

g.+ lan 0504220101/21
gatʃaqʃi -1- [Tr] kaçakçı.

g. 0504220101/23

gatʃaqʃi -2- bk. **gatʃaqʃi**
g. 0504220101/17,
0504220101/18

gadakən -1- [Moğ] yasak.

g. 0502111403/13

gadi:m -8- [A] قديم kadim, eski.

g. 0501121801/16,
0502113101/63, 0504210601/28,
0504220801/2, 0505230901/19

g.+ ðan 0502111401/34,
0508110605/21

g.+ qulardan 0501241701/17

gadi:mi: -1- [A] قديمي kadimi, eski.

g.+ radʒuq 0508120101/35

gadr -1- [A] قدر kadir.

g.+ uni 0504210203/73

gafak -2- [Tr] kapak.

g.+ una 0501231303/97

g.+ na 0501231303/94

gafu -1- [Tr] kapı.

g.+ dam 0504210601/110

gafü -1- bk. **gafu**

g.+ θunna 0505220202/6

gaflat -1- [A] غفلة/غفلت gaflet.

g. 0509210401/13

gafu:r bi:ze -1- [A-F] Gafur Bije; kişi
adı ve soyadı.

g. 0505230502/18

gahar -1- [A] قهر öfke.

g. 050911501/10

gahardʒan -1- [A-Tr] öfkeli, sinirli.

g.+ ra:q 0501240201/17

gaharlan -1- [A-Tr] öfkelenmek.

g.- θan 0504210202/20

gaharlui -1- [A-Tr] öfke.

g.+ ra:k 0501240201/14

gal - -8- [Tr] kalkmak.

g.- ani 0504210601/57

g.- up 0501231303/40

g.- luula 0502111403/62

g.- li 0504210602/132

g.- malüli 0508120101/52

g.- ja: 0504210201/89

g.- ja:lla 0505230502/59

gal - -1- bk. **gal** -

g.- ja: 0502111401/47

gala:dʒuq -1- [Tr] Kalacık; köy adı.

g.+ da 0508110601/10
 gala:ɖʒuN -1- bk. **gala:ɖʒuq**
 g.+ N 0504210601/21
 galafa -4- [A] غلبه çoğunlukla.
 g. 0502111401/32
 g.+ 0i 0501210703/8,
 0501210703/13, 0504210602/22
 galdur - -3- [Tr] kaldırmak.
 g.- uɖ 0504220302/54
 g.- maja: 0504210202/4,
 0504210202/7
 galuN -1- [Tr] I. kalın II. başlık parası.
 g. 0502111401/13
 galuʃ -1- [Tr] kalkış.
 g.+ i 0501242201/13
 gallur - -1- bk. **galdur** -
 g.- du 0508120101/38
 galma -1- [Tr] deve sütünden elde
 edilen bir ürün.
 g. 0504210201/89
 galma: -1- bk. **galma**
 g. 0504210201/89
 galmaʒal 0almaʒal -1- [Tr] gürültü
 mürültü.
 g. 0504220101/30
 gamaq -1- [Tr] şeytanti bitkisinin
 kurumuş dalları.
 g.+ laN 0504210203/65
 gani:mat -5- [A] غنیمت/غنیمه I.
 ganimet II. nispeten iyi, orta hâlde.

g. 0501231301/28,
 0501231303/46, 0504210203/71,
 0508120101/22
 g.+ la 0504220102/18
 gap - -1- [Tr] I. kapmak II. ısırmaq.
 g.- ɖʒaʒ 0504210202/26
 gapdal -6- [Tr] kenar, yan.
 g.+ uNda 0504210601/141
 g.+ unna 0504210601/141,
 0504220802/1
 g.+ unnan 0504220802/4
 g.+ uN 0502113101/26
 g.+ lara 0504220102/13
 gapdal -1- [Tr] kenar.
 g.+ una 0504210601/135
 gaplanli -1- [Tr] Gaplanlı; köy adı.
 g. 0501110201/7
 gar -1- bk. **gara**
 g. 0502113101/8
 gara -7- [Tr] I. siyah II. karartı.
 g. 0501220501/4,
 0501231303/9, 0501242201/7,
 0502111401/23, 0502111401/24,
 0502113101/6, 0504220101/29
 gara:ʔat -1- [A] قرائت kıraat, kuran
 okuma.
 g.+ i 0508120101/27
 garaʒuʃ -2- [Tr] siyah biber.
 g. 0501231302/14,
 0501231302/19

garad̥z -2- bk. **garad̥za**

g. 0501120201/9, 0501220501/3
garad̥za -3- [Tr] I. karaca, siyah II.
esmer.

g. 0501120201/10,
0501120201/5, 0501121803/16

garad̥za: -1- bk. **garad̥za**

g. 0501120201/18
garad̥zyðym -2- [Tr] siyah kuru üzüm.

g. 0501231302/14,
0501231302/19

garakaş -1- [Tr] Karaağaç; köy
adı.

g.+ da 0501220601/30

garakur -1- [Tr] Karagır; bölge
adı.

g. 0501121802/14

garakul -2- [Tr] Garagul; kişi adı.

g. 0504210602/68

g.+ ın 0504210602/67

garaki:le -1- [Tr] Garakile; köy adı.

g.+ de 0504210602/52

garamo:llo -1- [Tr] Gara Molla; kişi
adı.

g. 0501231303/91

garanq̥i -1- [Tr] karanlık.

g. 0504220801/40

garathuw -1- [Tr] Garasu; köy adı.

g.+ don 0505110901/14

garaf̥i:χ -1- bk. **garaf̥i:χ**

g.+ i:η 0505230502/52

garaf̥i:χ -1- [Tr] Gara Şılı; kişi
adı.

g. 0505230502/51

garaf̥i:χ: -1- bk. **garaf̥i:χ**

g.+ N 0505230502/3

garaf̥ij̥i:χ -2- bk. **garaf̥i:χ**

g.+ ni 0505230502/56

g.+ η 0505230502/54

garavad -1- [Tr] = **gavat** yakın
(yer).

g.+ umuð̥di 0504220301/40

garajaθlan -1- [Tr] Garayaslan;
bölge adı.

g. 0504210601/37

garað -5- [A] غرض velhasıl, özetçe.

g. 0501110202/19,

0501220601/22, 0501231303/27,

0501231303/70, 0504220101/28

garđam -1- [Tr] Garcam; kişi adı.

g. 0501240201/10

garçal -1- [Tr] Garçal; kişi adı.

g. 0504210601/121

garfuð -15- [Tr] karpuz.

g. 0501110204/1,

0501110204/11, 0501121803/1,

0501121803/2, 0501122201/15,

0502111401/22, 0502111401/23,

0505220204/12, 0501110204/18

g.+ a 0501110204/14

g.+ uun 0501110204/1,
0502111401/24

g.+ lari 0501110204/10,
0501110204/19

garwi -1- [Tr] kaniş.

g. 0504120701/4

garuun -1- [Tr] karm.

g.+ ni 0508110602/17

garuuf -1- [Tr] kariş.

g.+ dan 0508110601/27

gari:ndziy -2- bk. **gari:ndzik**

g.+ in 0505230502/11,
0505230502/9

gari:ndzik -3- [Tr] Garincik; köy ve
boy adı.

g. 0505230502/41

g.+ de 0504120701/14,
0505230502/14

gari:ndzin -4- bk. **gari:ndzik**

g. 0504210602/9,
0505230502/14, 0505230502/36,
0505230502/6

gari:p -1- [A] غريب fakir.

g. 0501221301/2

gari:ptfuluuk -1- [A-Tr] fakirlik.

g.+ a 0504210602/17

gari:va-1- [A] غريبه yabancı, yad.

g. 0504210602/43

gari:ndzik -1- bk. **gari:ndzik**

g. 0505230501/4

garn -1- bk. **garuun**

g.+ a: 0501210703/20

garnaş -9- [Tr] akraba.

g. 0504210201/58,
0504210201/62, 0505230501/27,
0508110602/2

g.+ umuð 0504210602/51,
0508110602/1

g.+ i 0504210201/61

g.+ lanuð 0502111403/64

g.+ laruður 0505230501/2

ğarnaş -1- bk. **garnaş**

g.+ lardan 0502111403/30

garr -4- bk. **garri**

g. 0501110203/5,
0501231303/5, 0511110101/1

garrawi -1- [Tr] Garravı; boy adı.

g. 0502113101/82

garrau -5- bk. **garri**

g. 0501231303/60

g.+ la 0504220802/10

g.+ lari 0504210602/34

g.+ ra:k 0511110101/1

g.- duumi 0501231303/6

garraulıq -1- [Tr] yaşlılık,
ihtiyarlık.

g.+ dandur 0501231303/1

garri -7- [Tr] yaşlı, ihtiyar.

g. 0501210703/10,
0501231301/34, 0501231303/3,

0501231303/4, 0501241701/17,
0501241701/28, 0508110605/21

garri: -2- [Tr] yaşlanmak.

g.- p 0501210703/10

g.- pduur 0504210602/124

garri gyryøn -2- [Tr] Yaşlı Gürgen;
Settar Sokı (Savçı) şairin bir
manzumesinin adı.

g.+ iñ 0505230901/18

g.+ ø 0505230901/19

garri gyryøn -1- bk. **garri gyryøn**

g.+ e 0505230901/6

garfa -2- [Tr] sürekli, ardı ardına.

g. 0501231304/21,

0501231304/23

garfu -1- [Tr] karşı.

g.+ θunnnan 0502111403/61

garfi: -1- bk. **garfu**

g.+ n 0501210702/26

garf - -1- bk. **garf** -

g.- dum 0504220301/18

gat bol - -2- [A-Tr] kesilmek.

g.- onno 0504210602/75

g.- updur 0504210602/73

gatu -1- bk. **gati**

g.+ ra:q 0501231303/97

gatuu -1- bk. **gatuq**

g.+ i 0504220302/33

gatuq -2- [Tr] yoğurt.

g. 0504220302/48,

0504220801/6

gatuqlağ -2- [Tr] yoğurtlaç.

g. 0501231301/4

g.+ i 0501231301/1

gatuuluq -1- [Tr] sertlik.

g. 0501221301/12

gatuun -1- bk. **gatuq**

g. 0504220302/33

gatuşdur - -1- [Tr] karıştırmak.

g.- uup 0504220801/6

gatuşuğ -1- [Tr] < **gatuşuq**
karışık

g.+ ra:q 0504220302/13

gati -7- [Tr] sert, katı.

g. 0501121801/2,

0501121801/25, 0503111201/31,

0503111201/32, 0504210601/82,

0505230502/44, 0505230901/4

gati -1- bk. **gati**

g. 0504210203/18

gatna -2- [Tr] gidip gelmek.

g.- duuq 0508120101/6

g.- dum 0504210203/23

gatna: - -3- bk. **gatna** -

g.- p 0502113101/35,

0504210201/19, 0505230502/29

gatnağ -6- [Tr] gidip gelişmek;
irtibatta olmak, ilişki kurmak.

g.- duuq 0501241702/16

g.- uup 0501241702/19

g.- ja:q 0501241701/32
 g.+ ama:q 0501121802/19
 g.- artduq 0501121802/18
 g.- ja:mmuŋfduq 0504220102/12
 gatnaŋuŋ -2- [Tr] < **gatnaŋuq**
 irtibat, gelme gitme, görüşme.
 g.+ i 0504220102/13
 g.+ muð 0501241701/31
 gatnaw θatnaw -1- [Tr] gelip
 gitme.
 g. 0505230502/27
 gaw -1- bk. **gawi**
 g. 0501122201/18
 gawu -1- bk. **gawi**
 g.+ di 0502113101/15
 gawuŋŋuŋuq -1- [Tr] iyilik.
 g. 0501210703/19
 gawur - -1- [Tr] kavurmak.
 g.- dzaq 0504220302/51
 gawi -1- bk. **gawi**
 g. 0501210703/15
 gawı -1- bk. **gawi**
 g. 0504220801/41
 gavrıθθa:m -1- bk. **gavrıθθa:n**
 g. 0504210602/100
 gavrıθθa:n -3- [Tr] mezarlık.
 g. 0504210602/106
 g.+ i 0504210602/83
 gaja: -1- [Tr] Irmak yatağı.
 g.+ q 0504210601/36

gajd - -2- bk. **gajt** -
 g.- dzaq 0501240201/14,
 0504220802/20
 gajd - -19- bk. **gajt** -
 g.- arduŋla 0504220301/49
 g.- a:ja: 0504220301/4
 g.- am 0504210601/124
 g.- an 0504220801/41,
 0504220802/8
 g.- anna 0501240201/4
 g.- upduŋla 0504220801/5
 g.- updur 0504210602/42,
 0504210602/78, 0504210602/79
 g.- upduŋla 0501231302/7
 g.- uverjæ: 0504210601/38
 g.- ja: 0504210601/35,
 0504210601/36, 0504210601/37,
 0504220301/3, 0504220301/48,
 0504220301/6
 gajduŋ - -2- [Tr] dönülmek.
 g.- an 0504220801/19
 g.- updur 0504220801/7
 gajıf -1- [Tr] kayış.
 g.+ dan 0504220801/13
 gajıf -1- bk. **gajıf**
 g. 0504220801/13
 gajna: - -2- [Tr] kaynamak.
 g.- nna 0504220302/17
 g.- r 0504220302/7
 ğajna: - -1- bk. **gajna:** -

g.- nna 0504220302/22
 gajnad - -1- bk. **gajnat** -
 g.- up 0501231303/69
 gajnat - -1- [Tr] kaynatmak.
 g.- mali 0504220302/34
 gajra -19- [Tr] I. geri, arka II. kuzey.
 g. 0501121803/2,
 0504210601/38, 0505110901/11,
 0505230501/25
 g.+ da 0501121802/13,
 0501241702/23, 0502113101/50,
 0502113101/53, 0504220101/30,
 0505110901/5, 050911501/9
 g.+ dam 0504210602/78
 g.+ dan 0504210601/34,
 0504210601/50, 0504210602/30
 g.+ θunna 0504210203/2
 g.+ θunnan 0504210601/38,
 0504210601/39
 gajrā -2- bk. **gajra**
 g.+ ra:ɖuq 0504220101/36
 g.+ ra:qda 0504220101/31
 gajra: -8- bk. **gajra**
 g. 0501110201/17
 g.+ g 0501120201/5,
 0501120201/6, 0504210602/32
 g.+ q 0504210601/69,
 0504210602/79, 0504220101/21,
 0504220101/64
 gajra:qlijn -1- [Tr] arkaya doğru.
 g. 0504220802/20

gajra:t -1- [A] غيرت/غيرة gayret.
 g. 0501231301/84
 gajra:tli -1- [A-Tr] gayretli.
 g. 0505230502/27
 gajra:tʃi -1- [Tr] kuzeyli.
 g. 0501231301/53
 gajraqi -2- [Tr] kuzeydeki.
 g. 0501242201/12,
 0505220202/19
 gajralū -1- bk. **gajrali**
 g. 0504210602/120
 gajrali -1- [Tr] kuzeyli.
 g. 0501231303/21
 gajra:q -1- [Tr] biraz arkada,
 biraz geri.
 g. 0504220101/41
 gajθ - -1- bk. **gajt** -
 g.- θaq 0505230501/62
 gajt - -12- [Tr] dönmek, geri gitmek.
 g.- duq 0501110203/18,
 0501210702/28
 g.- duɭa 0501240201/2
 g.- dum 0501110203/16,
 0501231304/7, 0504220802/18
 g.- di 0504120701/17,
 0504210601/108, 0505230501/41
 g.- malu 0501110203/8
 g.- mali 0501210702/13
 g.- ja: 0504210201/41,
 0504210202/17

ԳԺ - -11- [Tr] kazmak.
 Գ.- allarunna 0504210601/71
 Գ.- աթ 0504210601/149
 Գ.- աւաթ 0504210602/96
 Գ.- աթ 0504210601/68,
 0504210602/88, 0504210602/95
 Գ.- օգ 0504210601/41
 Գ.- յա: 0504210601/31
 Գ.- յա:la 0504210601/16
 ԳԺ - -2- bk. ԳԺ -
 Գ.- թաՆ 0504210601/17,
 0504210601/25
 ԳԺա: -2- [A] غذا gıda, yemek.
 Գ.+ lari 0504220302/30
 Գ.+ թաւ 0504210201/40
 ԳԺան - -1- [Tr] kazanmak.
 Գ.- an 0508120101/19
 ԳԺաւ - -2- [Tr] kazılmak.
 Գ.- an 0504210601/78
 Գ.- յաննի 0504210601/73
 ԳԺառ:Բ -1- [Tr] kazmak.
 Գ.+ ա 0504210601/150
 ԳԺ -9- bk. ԳԺ
 Գ. 0501231301/13,
 0501231301/20, 0501231303/12,
 0502113101/14, 0503111201/24,
 0505120301/23, 0505120301/24,
 0505230901/15, 0508110601/1
 ԳԺճ -11- [Tr] iyice.
 Գ. 0501231301/41,
 0504220302/14, 0504220302/2,
 0504220302/27, 0504220302/38,
 0504220302/51, 0504220302/56,
 0504220302/59, 0504220302/61
 ԳԺճ -1- bk. ԳԺճ
 Գ. 0504220302/34
 ԳԺճ -3- bk. ԳԺճ
 Գ. 0504220302/53,
 0504220302/60, 0504220302/62
 ԳԺա -8- bk. ԳԺ
 Գ. 0504220301/56,
 0505120301/1, 0505120301/23,
 0505220202/4
 Գ.+ ճ 0505220202/5
 Գ.+ աթճաթ 0501110202/12
 Գ.+ տա 0505220202/21
 Գ.+ տճ 0501110202/17
 ԳԺա -3- bk. ԳԺ
 Գ. 0504220101/44
 Գ.+ ա:թաթ 0502111402/4
 ԳԺա, -1- bk. ԳԺ
 Գ.+ ճ 0502113101/22
 ԳԺա -1- bk. ԳԺ
 Գ. 0504220302/29
 ԳԺաթաթ -1- [Tr] iyilik.
 Գ. 0501210703/15
 ԳԺաթ - -5- [Tr] kavurmak.
 Գ.- աթաթ 0504220302/55,
 0504220302/57
 Գ.- աթ 0504220302/3,

0504220302/53

g.- malî 0504220302/54

göwüşür - -2- bk. **göwüşür** -

g.- uup 0501220501/6

göwi -59- [Tr] iyi.

g. 0501110201/12,

0501110203/3, 0501121802/3,

0501121802/5, 0501121802/7,

0501210701/20, 0501210701/22,

0501210701/25, 0501210703/2,

0501220601/22,

0501221301/10, 0501221301/14,

0501231301/65, 0501231302/8,

0501231303/11, 0501242201/21,

0502111401/21, 0502111401/3,

0502111403/3,

0502111403/40,

0502111403/54, 0504120701/19,

0504120701/7, 0504220302/3,

0504220302/30, 0504220302/31,

0504220302/52, 0504220302/61,

0505120301/2,

0505220202/18,

0505220204/14, 0505220204/15,

0505220204/18, 0505230501/58,

0505230501/65, 0505230502/6,

0505230901/17, 0508110602/12,

0508120101/13,

0508120101/14,

0508120101/15, 0508120101/20,

0508120101/26, 0508120101/27,

0508120101/39, 0508120101/71

göwî -11- bk. **göwi**

g. 0501210701/5,

0501231301/65, 0502111401/1,

0502113101/65, 0504220101/31,

0504220101/40, 0504220101/41,

0504220101/52, 0504220801/27

g.+ ra:q 0504210602/79

göwr - -1- bk. **göwüşür** -

g.- önnö 0504220302/18

göwü -1- bk. **göwi**

g.+ di 0502113101/39

göwür - -1- bk. **göwüşür** -

g.- molî 0504220302/14

göwwöl - -1- [Tr] iyileşmek.

g.- maja: 0504210202/4

göwwör - -1- bk. **göwwör** -

g.- maja: 0505220203/25

göwwer - -1- bk. **göwwör** -

g.- ja:n 0508110602/7

göwwöl - -1- bk. **göwwöl** -

g.- öön 0505230501/65

göwwör - -1- [Tr] sevmek,
hoşlanmak.

g.- ip 0504210202/24

gesmæt -1- [A] قسمت/قسمة I.
kısmet II. bölüm.

g.+ ini 0501231301/77

gejmæt -1- bk. **gijmat**

g. 0502111402/15

gæbu:l -2- bk. **qaðu:l**

g. 0508110603/1,
0508110603/18

gæbu: [i: -1- [A] قبولى kabul edilen.

g.+ θin 0501110202/9

gæβu:l -3- bk. **qaβu:l**

g. 0508120101/10,
0508120101/11, 0508120101/12

gædi:m-1- bk. **gadi:m**

g. 0504220102/4

gædi:mi: -1- bk. **gadi:mi:**

g. 0501220601/31

gævi: -2- [A] قوئى güçlü.

g. 0501231304/42,
0504220802/16

gudzaq -1- [Tr] kemence.

g. 0501121801/24

guludɟ -1- [Tr] kılıç.

g.+ ow 0501242201/17

gur - -2- [Tr] kırmak.

g.- up 050911501/9

g.- arduq 0508110601/26

ğurax -1- [Tr] کنار, yan.

g.+ uanna 0502111401/19

garkowul -1- [Tr] sülün.

g. 0501231302/6

garɣan -1- [Tr] kıyım, toplu
ölüm.

g. 050911501/9

garul - -1- [Tr] kırılmak.

g.- malı 050911501/10

gurumθa -4- [Tr] Gırımsa; köy adı.

g. 0504220301/2

g.+ da 0504210602/50,

0504210602/52

g.+ da:qi 0504210602/48

gurumθa: -2- bk. **gurumθa**

g.+ ni 0504210602/26

gurq -10- [Tr] kırk.

g. 0501110201/11,

0501220502/7, 0501241702/24,

0502111403/59, 0504220801/11,

0508110605/1, 0508110605/2,

0510110101/9

g.+ dan 0501231303/77

gurq - -1- [Tr] kırkmak.

g.- up 0504220801/20

gurlum -1- [Tr] toplu ölüm.

g. 0505220202/18

gurnax -1- bk. gurnaq

g.+ i 0501120201/15

gurnaq -2- [Tr] cariye.

g. 0501120201/14,

0501120201/16

gurtuɟ-1- [Tr] < **gurtuɟ** ilkbaharda
yetişen kısa boylu birnevi ot.

g. 0501120601/4

guθ - -1- [Tr] kısmak.

g.- up 0504210201/11

guθθa - -1- [Tr] sıkıştırmak.

g.- ma:wer 0501231304/21

Գառթան - -2- [Tr] sıkışmak.
 Գ.- թալա 0505230502/20,
 0505230502/21
 Գառթատ - -1- [Tr] sıkıştırtmak.
 Գ.- մաճաղ 0501231304/45
 Գալ -10- [Tr] kış.
 Գ. 0502111401/40,
 0502111401/42, 0510110101/20
 Գ.+ ա 0502111401/14
 Գ.+ առա 0502113101/25,
 0504220801/25
 Գ.+ առա: 0501120601/16
 Գ.+ աղ 0505220204/14
 Գ.+ առ 0502111401/20
 Գառ -1- [Tr] kıt, az, nadir.
 Գ.+ ճառ 0504210602/130
 Գալձ -2- bk. Գիձ
 Գ. 0508120101/71
 Գ.+ լար 0504220801/39
 Գաձ - -1- [Tr] kızmak.
 Գ.- աթ 0501231301/73
 Գաձար - -7- [Tr] kızarmak.
 Գ.- առա 0501220501/8,
 0504220302/4
 Գ.- ճառ 0504220302/14
 Գ.- իգ 0504220302/5,
 0504220302/56
 Գ.- յա: 0501220501/6
 Գաձարձ - -1- bk. Գաձարձ -
 Գ.- աթճառ 0504220302/57

Գաձարձ - -1- [Tr] kızartmak.
 Գ.- մալի 0504220302/3
 Գաձարձ - -1- bk. Գաձարձ
 Գ.+ լային 0504220302/35
 Գաձարձ - -6- [Tr] sıcak, kızgın.
 Գ. 0501231301/85,
 0501231303/66, 0502113101/25,
 0504220301/56
 Գ.+ ռա 0504220801/5,
 0505220204/9
 Գաձարձան - -1- [Tr] ilgi duymak,
 ilgilenmek.
 Գ.- յա: 0501121801/25
 Գաձարձ -7- [Tr] I. kızıl, kırmızı II. altın.
 Գ. 0504210201/65,
 0504210601/122, 0504210601/71,
 0504210601/81, 0504210601/88,
 0504210602/16
 Գ.+ ա: 0504210601/71
 Գաձարձալան -2- [Tr] Gızıl Alan; aynı
 adı taşıyan arkaik bir seddin kalıntıları ve
 bu kalıntıların bulunduğu bölge.
 Գ. 0504210601/20,
 0504210601/62
 Գաձարձար - -2- [Tr] I. ısıtmak II.
 ateşlenmek (hasta vs.).
 Գ.- առ 0504220301/55
 Գ.- յա: 0501231301/82
 Գաձարձարձ - -1- [Tr] ısıtılmak.
 Գ.- յա: 0504220301/54
 Գի: Գառ - -1- [Tr] bağlamak.

g.- duum 0501231201/16
 gi:z -1- bk. **gi:ð**
 g.+ za:kað 0505230501/38
 gi:qfı:q -1- [Tr] bağırma çağırma.
 g. 0505120301/24
 gi:n -2- [Tr] zor, çetin.
 g. 0502113101/5,
 0504210601/102
 gi:η -1- bk. **gi:n**
 g. 0504210203/8
 gi:r -1- bk. **gi:n**
 g.+ ra:g 0504210602/61
 gi:jmat -1- bk. **gijmat**
 g. 0505220204/3
 gi:jfar - -1- bk. **gijfar** -
 g.- θa 0504220302/11
 gi:ð -26- [Tr] kız.
 g. 0501241701/21,
 0501241701/28, 0503111201/2,
 0504210201/58, 0504210201/72,
 0504210202/6, 0505230501/13,
 0505230501/23, 0505220202/11
 g.+ u 0505230501/66
 g.+ uum 0505120301/26,
 0505220203/12
 g.+ uumi 0505120301/25,
 0505120301/31
 g.+ uun 0501210701/3
 g.+ uuni 0504210602/28,
 0504210602/29
 g.+ i 0505120301/39
 g.+ qa:q 0505120301/18,
 0505120301/9
 g.+ lam 0503111201/3
 g.+ lamuð 0504210201/63
 g.+ lami 0505220203/5
 g.+ larüni 0502113101/79
 g.+ lari 0505230501/25
 gi:ηfuluq -1- [Tr] zorluk.
 g.+ lari 0505220204/3
 gij - -1- [Tr] ince kesmek.
 g.- uup 0502113101/58
 gija:fa -2- [A] قیافه poz, görünüş.
 g.+ lari 0501220601/19
 g.+ θuni 0501231304/37
 gijadzıuq -2- [Tr] çaprazca.
 g. 0501220501/14
 gijkuur - -2- [Tr] bağırmaq.
 g.- θa 0505220201/8
 g.- θam 0505220201/8
 gijmat -6- [A] kıymet/قیمت kıymet, fiyat.
 g. 0505220204/5
 g.+ a 0505220204/4
 g.+ uuna 0505220204/6
 g.+ i 0501110204/1,
 0502111401/26, 0504220801/32
 gijn -1- bk. **gi:n**
 g. 0504220301/37
 gijnan - -2- [Tr] üzölmek.
 g.- uu 0505230502/21

g.- up 0505230502/20
 gijfar - -2- [Tr] eğilmək.
 g.- maθa: 0504220302/10
 g.- ja: 0504220302/10
 giǰǰ -8- bk. **gi:ǰ**
 g. 0501221301/1,
 0504220301/45, 0505220201/3,
 0505220202/11
 g.+ i 0501231303/21
 g.+ la 0501110202/17
 g.+ lam 0501231303/26
 go:ri: - -3- [Tr] korumak.
 g.- β 0504210203/21
 g.- dʒaɣ 0501231201/7
 g.- mali 0504220101/34
 go:ri:j - -1- bk. **go:ri:** -
 g.- ja: 0501231201/7
 go:ri: - -1- bk. **go:ri:** -
 g.- θa 0501231201/29
 go:ri:j --1- bk. **go:ri:** -
 g.- ja: 0501231201/29
 godʒuɣ -1- [Tr] Gocuk; boy adı.
 g. 0501210703/6
 golla:b -1- [A] قلاب kanca, olta.
 g. 0504210203/33
 goloj -2- [Tr] yakın.
 g.+ do 0505230501/32,
 0505230502/47
 gon - -3- [Tr] konmak.
 g.- nulo 0502113101/31

g.- ordı 0504210601/14
 g.- up 0501210702/20
 gonmoq -1- [Tr] konmak.
 g.+ do 0503111201/19
 goŋʃu -2- [Tr] komşu.
 g.+ don 0508110605/18,
 0508110605/19
 gor -7- [Tr] mayalık olarak testide
 bırakılan deve sütü ayranı.
 g. 0504210201/94,
 0504210201/95
 g.+ i 0504210201/94,
 0504210202/1
 g.+ un 0504210202/4
 g.+ unı 0504210202/6
 gor - -1- [Tr] çökmək.
 g.- up 0504220101/7
 gorq - -8- [Tr] korkmak.
 g.- up 0504210602/42
 g.- ma:nı 0504210203/56
 g.- ordı 050911501/19
 g.- up 0504210203/58,
 0504210203/62, 0504220301/15
 g.- uɣ 0504220301/14
 g.- ja:nnulla 0504220101/24
 gorquǰ - -1- [Tr] korkutmak.
 g.- ja:di 0504220301/21
 goʃʁu -1- [Tr] şiir.
 g. 0501121801/12
 goʃvi: -3- bk. **goʃʁu**

g.+ m 0505230901/6
 g.+ ni 0501121801/18,
 0501121801/4
 gofku -4- bk. **gofku**
 g.+ lomdon 0501121801/15
 g.+ lori 0501121801/8
 g.+ θuini 0501121801/24
 g.+ θuinna 0501110201/3
 gofʃa:n-1- [Tr] Goçcan ya da Goşşan;
 kişi adı.
 g. 0505110901/11
 gofʃul -1- [Tr] < **goşun** ordu.
 g.+ lori 0505230502/61
 goj - -29- [Tr] koymak, bırakmak.
 g.- α: 0501231301/56
 g.- dula 0504220301/20
 g.- dum 0501121801/17
 g.- omdo 0504210602/61
 g.- ondo 0504210201/92,
 0504210202/2
 g.- θon 0504220302/61
 g.- up 0505230901/21
 g.- updulla 0501110202/8,
 0504210602/110, 0504210602/115,
 0504210602/56, 0504210602/99
 g.- upduallar 0504210602/82
 g.- upduur 0501231304/41,
 0508120101/8
 g.- ja: 0502111401/17
 g.- ja:q 0501110202/20,

0501241702/5
 g.- ja:lla 0501110202/21,
 0502111401/19, 0504220301/55
 g.- jan 0508110602/12
 g. 0501231301/59,
 0501231301/60, 050911501/6
 g.+ ja:θ 0502111401/14
 ğoj - -1- bk. **goj** -
 g.- ma:qa:n 0504220302/36
 goja: - -2- [Tr] koyuvermek.
 g.- pduur 0501121801/24
 g.- pθuN 0501121801/29
 gojn -7- bk. **gojun**
 g.+ u 0501120201/5
 g.+ i 0502111401/41,
 0504210203/68, 0504210602/136
 g.+ umuð 0501241701/9
 g.+ uN 0502111401/40,
 0504220801/20
 gojul -3- bk. **gojun**
 g.+ lon 0504220801/6
 g.+ loru 0501242201/7
 g.+ lorı 0504210202/29
 gojul - -2- [Tr] koyulmak, bırakılmak.
 g.- on 0509210401/3
 g.- ja:n 0504220801/25
 gojul - -1- bk. **gojul** -
 g.- ja: 0504210203/33
 gojullu -1- [Tr] Koyunlu, koyun
 sahibi.

g.+ la 0504220301/32
 gojum -1- bk. **gojun**
 g. 0508120101/67
 gojun -20- [Tr] koyun.
 g. 0501120201/3,
 0501122201/10, 0501122201/13,
 0501210703/1, 0501210703/9,
 0501242201/3, 0501242201/4,
 0501242201/7, 0502111401/32,
 0504210202/28,
 0504210203/68, 0504210602/137,
 0504210602/138, 0504210602/143,
 0504210602/144, 0504210602/5,
 0505110901/2, 0505230502/42
 g.+ ður 0504220801/6
 g.+ ni 0501242201/23
 gojver - -1- [Tr] bırakmak.
 g.- jæ:lle 0504210602/141
 götf - -1- [Tr] göçmek, göç etmek,
 taşınmak.
 g.- ug 0501210702/28
 götör - -1- [Tr] götürmek.
 g.- yv 0501231301/1
 gøtlykmø -1- [Tr] birnevi küçük
 çadır.
 g. 0504220801/6
 gu:fa:n-1- [Tr] Koçan; şehjir adı.
 g.+ a 0504220802/2
 gu:rij - -2- [Tr] kurumak.
 g.- annan 0502111401/15
 g.- ja: 0502111401/14

gu:rũ -1- [Tr] kuru.
 g. 0501231303/19
 guda: -1- bk. **gudo**
 g.+ m 0505230501/60
 gudo -2- [Moğ] dünür.
 g. 0504210602/48,
 0505230501/66
 gudolũ -1- [Moğ-Tr] dünür
 sahibi.
 g.+ luq 0501241701/4
 gudolux -3- [Moğ-Tr] < **gudoluq**
 I. dünürlük II. kız isteme.
 g.+ a 0505220201/3,
 0505220201/6, 0505220201/7
 gudolũx -1- bk. **gudolux**
 g.+ a 0505220201/2
 gudrot -1- [A] kudret, güç.
 g.+ i 0504210202/14
 gulfov -1- [Tr] at kuyruğu şeklindeki
 saç, kulpak.
 g.+ um 0501220601/18
 gulfoql -1- [Tr] < **gulfoqlu**
 kulpak sahibi olan.
 g.+ lum 0501220601/21
 gullux -1- [Tr] < **gulluq** hizmet.
 g. 0505230502/43
 gulmeryen -4- [Tr] Gul Mergen; kişi
 adı.
 g. 0504210602/2
 g.+ iñ 0504210602/1,

0504210602/5, 0504210602/7	g. 0502111403/27
culox -2- [Tr] < culoq kulak.	gurbun -2- [Tr] sağlam, durumu iyi olan.
g. 0504220101/61	g. 0502111403/20,
g.+ üna 0501210701/21	0505120301/2
culjaqa -1- [Tr] çiçek şeklinde	gurog -1- bk. guroq
büyük broş.	g. 0504220301/31
g. 0504210601/138	guroq -3- [Tr] kurak.
gum -2- [Tr] I. toprak II. kum.	g. 0501210703/18,
g. 0502113101/10,	0504220301/31
0504210203/70	guroqfuluq -1- [Tr] kuraklık.
gumoq -1- [Tr] kumlu.	g. 0501110201/14
g. 0504220301/31	gurruq -1- [Tr] su çukuru.
gupbo -1- [A] كُوبَة kubbe.	g. 0501210702/24
g. 0508110601/18	guru:r -1- [A] غُرُور gurur, bencillik.
gur - -6- [Tr] kurmak.	g.+ i 0502113101/12
g.- duq 0504220101/26	guruθwð -1- [A-Tr] gurursuz.
g.- molı 0501231301/75	g. 0501231301/73
g.- omıððan 0504220101/27	gurul - -1- [Tr] kurulmak.
g.- θoq 0501110201/3	g.- on 0501220601/25
g.- ub 0504220101/65	gurva:l-1- bk. gurva:n
g.- uß 0504220101/39	g.+ luqda 0505120301/7
gura:n -2- bk. gurʔa:n	gurva:llux -1- bk. gurva:llux
g. 0502113101/56	g.+ a: 0504210201/20
g.+ i 0502113101/59	gurva:llux -2- [Tr] Kurban bayramı.
gurβa:nguli -1- [Tr] Kurbangulı; kişi	g. 0504210201/20,
adı.	0504210201/22
g. 0504210601/126	gurva:llux -1- bk. gurva:llux
gurβa:nguli: -1- bk. gurβa:nguli	g.+ nı 0504210201/22
g.+ N 0504210601/127	gurva:n -2- [Tr] kurban.
gurbum -1- bk. gurbun	g.+ i 0504210203/63,

0504210203/69

curva: nnaðar -1- [Tr] Kurbannazar; kişi
adı.

g. 0502113101/61

gurʔa:n -5- [A] قرآن Kuran.

g. 0508120101/18,

0508120101/24

g.+ ʔ 050911501/12

g.+ i 0508120101/20

g.+ na 0508110602/23

guʃ -23- [Tr] kuş.

g. 0501231301/62,

0501231302/5, 0501231302/6,

0504210203/16, 0504210203/24,

0504210203/40, 0504210203/41,

0504210203/49, 0504210203/50,

0504210602/72, 0504210602/80

g.+ don 0504210203/1,

0504210203/68

g.+ ʔ 0504210203/20

g.+ ʔN 0504210203/19

g.+ i 0504210203/19,

0504210203/21, 0504210203/30,

0501231302/13

g.+ lo 0504210203/6,

0504210203/7

g.+ UN 0504210203/46

g.+ ʔN 0504210203/16

guʃak -3- bk. **guʃoq**

g.+ ʔni 0504210601/119

g.+ i 0504210601/130,

0504210601/99

guʃaq -1- bk. **guʃoq**

g. 0504210601/94

guʃo -1- bk. **guʃoq**

g.+ N 0504210601/112

guʃok -12- bk. **guʃoq**

g.+ ʔm 0504210601/96

g.+ ʔmða 0504210201/10

g.+ ʔmʔduq 0504210601/127

g.+ ʔni 0504210601/107,

0504210601/111

g.+ ʔN 0504210601/126

g.+ i 0504210601/115,

0504210601/125, 0504210601/130,

0504210601/95, 0505220202/1

guʃoq -3- [Tr] kemer, kuşak.

g. 0504210601/100,

0504210601/104, 0504210601/90

guʃON -1- bk. **guʃoq**

g.+ Ni 0504210601/107

gutor - -2- [Tr] I. bitmek II. kurtarmak.

g.- duq 0501121801/20

g.- dum 0501231303/16

guwruq-1- [Tr] < **guwruq** kuyruk.

g.+ i 0501120201/1

guj -3- bk. **guji**

g.+ dʒakad 0501210702/21

g.+ lo 0504210601/11

g.+ UN 0501210702/22

guj - -31- [Tr] dökmek, koymak.

g.- a: 0505230501/43
 g.- a:qa 0504210201/92
 g.- a:ma:li 0504220302/7
 g.- a:ma:li 0504220302/6
 g.- dzoq 0504220302/20,
 0504220302/7
 g.- maja: 0504210201/93
 g.- moli 0501220501/12,
 0501231302/14, 0504220302/23,
 0504220302/5
 g.- ondo 0504220302/16
 g.- ondon 0504220302/9
 g.- orθun 0504220302/56
 g.- orθun 0504220302/56
 g.- ortdum 0501210701/21
 g.- θon 0504220302/16
 g.- ug 0504220301/55
 g.- up 0501220501/6,
 0504210202/2, 0504220101/15,
 0504220302/17, 0504220302/22,
 0504220302/57
 g.- ũv 0505230501/42
 g.- ja:lla 0504210201/91,
 0504210202/1
 g.- ja:θ 0504210201/91
 guja: - -1- [Tr] döküvermek,
 koyuvermek.
 g.- mali 0501220501/13
 guji -1- [Tr] kuyu.
 g. 0504210602/3

gujü -4- bk. **guji**
 g.+ don 0501241702/9
 g.+ θi 0504210602/1,
 0504210602/5, 0504210602/9
 guðu -1- [Tr] kuzu.
 g.+ duur 0504220801/38
 qqg
 Y
 yeŋf - -1- bk. **geŋf** -
 y.- jæ:n 0505120301/8
 yeł - -31- bk. **geł** -
 y.- 0504210602/97
 y.- ełlerinnæ: 0505220202/23
 y.- em 0501242201/19
 y.- ib 0511110101/8
 y.- ip 0504210601/121,
 0504220801/3, 0505110901/20,
 0505230502/9
 y.- ipdir 0501231303/18,
 0501241701/24, 0503111201/9,
 0504210602/43
 y.- li 0501231301/10,
 0502111401/21, 0504210201/15,
 0505120301/30, 0508120101/7
 y.- lile 0501231301/11
 y.- lim 0502111403/29,
 0508120101/3
 y.- liŋið 0501121801/1

ʏ.- meθe 0505220202/24
 ʏ.- meʝæ: 0501231201/12
 ʏ.- mæ:n 0504210601/59
 ʏ.- θeŋ 0504210602/92
 ʏ.- ʝæ: 0504110301/15,
 0504210601/26, 0504210601/36,
 0504220102/11, 0505230901/4
 ʏ.- ʝa: 0501231303/34
 ʏeʎin -1- bk. **geʎin**
 ʏ.+ i 0501210701/8
 ʏeʎʎedʝe -2- bk. **geʎʎedʝe**
 ʏ. 0501231201/9
 ʏ.+ mæ: 0501120201/12
 ʏeʎn -1- bk. **geʎn**
 ʏ.+ i 0501210701/9
 ʏerek -1- bk. **gerek**
 ʏ. 0504210601/141
 ʏeʃ - -1- bk. **geʃ** -
 ʏ.- dim 0508120101/44
 ʏetir - -10- bk. **getir** -
 ʏ.- dʝeg 0501231301/89
 ʏ.- dʝek 0504220302/6
 ʏ.- di 0505220202/8
 ʏ.- diŋ 0501231303/12
 ʏ.- ib 0504210602/53
 ʏ.- ip 0501231304/36
 ʏ.- mæ:ndʝek 0501231301/87
 ʏ.- ʝæ: 0501231303/99,
 0504210602/48
 ʏ.- ʝæ:n 0501231301/88
 ʏeð - -2- bk. **geð** -
 ʏ.- ib 0508120101/66
 ʏ.- ði 0501210701/9
 ʏeðek -1- bk. **geðek**
 ʏ. 0502111403/8
 ʏi:r - -3- bk. **gi:r** -
 ʏ.- di 0504210601/124
 ʏ.- ipdir 0501231201/15,
 0505110901/3
 ʏiʃ - -1- bk. **git** -
 ʏ.- dʝek 0501231304/16
 ʏid - -9- bk. **git** -
 ʏ.- en 0501120201/12
 ʏ.- enne 0501120201/14
 ʏ.- ejʎi 0504210602/125
 ʏ.- ejʎi 0504220802/23
 ʏ.- ip 0508110605/6,
 0508120101/20
 ʏ.- ipdir 0501120201/13,
 0501120201/14, 0505110901/2
 ʏiθ - -1- bk. **git** -
 ʏ.- θek 0510110101/21
 ʏit - -15- bk. **git** -
 ʏ. 0501231301/42
 ʏ.- di 0501241702/12,
 0504210602/14, 0505230501/60
 ʏ.- dik 0501210702/3,
 0501241702/25, 0504210601/10
 ʏ.- dim 0501231303/65,
 0505220203/15, 0508120101/18,

0501241702/24
 y.- jæ: 0501210702/18,
 0501231304/30
 y.- ja 0501231301/79
 y.- ja: 0501231301/79
 yør - -14- bk. **gør** -
 y.- dʒək 0504210602/93
 y.- di 0501121801/27
 y.- dym 0504210203/54,
 0505230501/13
 y.- mœ|i 0510110101/9
 y.- θø 0504210202/7
 y.- θøŋ 0505220204/10,
 0505220204/11
 y.- yp 0501220601/22,
 0502111403/37
 y.- ypdır 0501231302/11
 y.- jæ: 0501220601/10
 y.- jæ:ŋ 0505220204/10
 yøræ: -12- bk. **gøræ:**
 y. 0508120101/68,
 0501210702/25, 0504110301/10,
 0504220801/24, 0504220801/5,
 0505230502/12, 0508110605/5,
 0508120101/9
 yøð -2- bk. **gøð**
 y.+ i 0504210601/118
 y.+ ym 0501231303/9
 yyllæ: - -2- [Tr] < **gyllæ:** - gün
 uzamak, gün sürmek.

y.- p 0505220204/36,
 0505220204/37
 yyllık -3- < **gynlyk** günlük.
 y. 0508110604/10,
 0508110604/9
 y.+ di 0508110604/11
 yym -4- bk. **gyn**
 y. 0501231301/98,
 0501231304/10, 0502111401/12,
 0504210202/16
 yyn -18- bk. **gyn**
 y. 0504210203/23,
 0504210203/24, 0504220101/30,
 0504220101/35, 0504220302/36,
 0505120301/7, 0505220204/38,
 0508110602/4, 0508110604/10,
 050911501/17, 0510110101/9
 y.+ i 0508120101/3
 y.+ nœ 0508110601/12,
 0508110601/28
 y.+ ø 0504220302/39,
 0508110604/10
 y.+ ø 0504220101/23
 yyrryŋ -4- bk. **gyrryŋ**
 y. 0505230502/26,
 0502111403/67
 y.+ i 0504210201/55
 y.+ lœri 0504220802/32
 yyjmen - -1- bk. **gyjmen** -
 y.- jæriθ 0508120101/67

к

ка:л - -10- bk. **ca:l** -

к.- ур 0504210602/17,
0505110901/10

к.- урдуу 0501242201/19

к.- луq 0504210201/25,
0504210601/74

к.- луm 0501231303/33

к.- li 0504120701/18,
0505220203/20

к.- mali 0501241701/14

к.- ja:θ 0504210201/23

ка:p -1- bk. **ca:p**

к. 0505230501/51

каf - -2- bk. **caf** -

к.- урдуу 0501231201/25

к.- ja: 0501231304/3

кадар -1- [Tr] < **cadar** kadar.

к. 0501231303/39

кага -4- bk. **cara**

к. 0501121803/6,

0501122201/10, 0501210703/17

кардаf -1- [Tr] < **cardaf** kardeş.

к.+ la 0501221301/3

карнаf -1- bk. **carnaf**

к.+ umuð 0504210602/52

катура:q -1- [Tr] < **gatura:q** daha
sert, biraz sert.

к. 0501231303/94

каwũ -1- bk. **cawũ**

к.+ дуу 0501231303/51

каwfuу - -1- bk. **kwfuу** -

к.- ja:n 0502111403/30

каjd - -2- bk. **cajt** -

к.- uwerdi 0501231201/3

к.- ja:lla 0501242201/15

каjnad - -2- bk. **cajnat** -

к.- ур 0501231303/70

к.- урдуу 0501231303/70

каjra -1- bk. **cajra**

к. 0501120201/4

каjθu -2- bk. **hajθi**

к.+ na 0504210201/68

к.+ ni 0501220502/9

каjθũ -1- bk. **hajθi**

к.+ nuuN 0505230502/50

каjθi -6- bk. **hajθi**

к. 0501110204/7,

0501220502/2, 0501220502/5,

0501231303/26, 0505110901/1,

0505230502/45

каjt - -1- bk. **cajt** -

к.- дула 0504210203/67

каð - -3- bk. **cað** -

к.- ур 0504210601/19

к.- mali 0504210601/32

к.- ja: 0504210601/31

каðwł - -1- bk. **caðwł** -

к.- anna 0504210601/85

кwuw -1- bk. **kwı**

ы. + муфдуқ 0505230501/61
 ыўи -3- бк. ыўи
 ы. 0505220202/21,
 0505230501/64, 0508120101/33
 ыўфур - -1- [Tr] < ыўфур -
 кавуштурмак.
 ы.- ыана 0501231303/73
 ы:ǵ -4- бк. ы:ǵ
 ы. 0505220203/5
 ы. + ыуыни 0505230501/48
 ы. + уи 0504210201/64
 ы. + уи 0504210602/28
 ы:ǵ -2- бк. ы:ǵ
 ы. 0501220502/7
 ы. + ы 0505220202/9
 ыолој -1- бк. ыолој
 ы. 0502111401/26
 ыој - -9- бк. ыој -
 ы. 0501231301/54,
 0501231301/55
 ы.- дуқ 0504210602/60
 ы.- дум 0501231303/48
 ы.- дуN 050911501/15
 ы.- моди 0501231201/5
 ы.- ыоN 0504220302/39
 ы.- ур 0504220302/21
 ы.- урдулла 0502111403/52
 ыојул - -1- бк. ыојул -
 ы.- ли 0501231301/16
 ыур - -1- бк. ыур -

ы.- ур 0501242201/10
 ыуфоқ -1- бк. ыуфоқ
 ы. 0504210601/96
 ыууа:т -2- бк. ыууа:т
 ы. 0502111403/30,
 0502111403/42
 ыуј - -11- бк. ыуј -
 ы.- мали 0504210201/88
 ы.- мולי 0501220501/9,
 0504220302/1, 0504220302/22,
 0504220302/4
 ы.- оно:қ 0504220101/13
 ы.- ур 0501220501/6,
 0504220302/57
 ы.- ја: 0504220101/12,
 0504220101/14
 ы
 ыа -1- бк. ыа:
 ы. 0501110201/9
 ыа: -36- [Tr] ya, a.
 ы. 0501210701/10,
 0501210701/4, 0501210702/11,
 0501210702/28, 0501220501/12,
 0501220501/6, 0501220502/6,
 0501220601/27, 0501221301/8,
 0501231304/23,
 0502111403/24, 0502111403/25,
 0502113101/12, 0504110301/17,
 0504210201/48, 0504210202/23,
 0504210602/113, 0504210602/114,

0504210602/119,

0504210602/131,

0504210602/27, 0504210602/44,

0504220101/56, 0504220301/11,

0504220301/14, 0504220301/41,

0504220301/5, 0505110901/15,

0505230501/2,

0505230502/16,

0505230502/23, 0505230502/28,

0505230502/32

ha:ɖʒi -1- bk. **ha:ɖʒi**

h. 0503111201/7

ha:ɖʒi: -1- bk. **ha:ɖʒi**

h.+ N 0501231201/12

ha:l -5- [A] حال hal, durum, vaziyet.

h. 0505220202/16,

0508110601/12

h.+ i 0501231303/90,

0501231303/71

ha:la - -2- [F-Tr] beğenmek.

h.- ma:ja:n 0504220302/49

h.- ja:n 0504220302/49

ha:la: --3- bk. **ha:la** -

h.- nūni 0504220302/50

h.-v 0501210701/24

ha:lat -1- [A] حالة/حالت durum, şekil.

h. 0501210703/21

ha:latluq -1- [A-Tr] durum ile ilgili.

h.+ dan 0504220801/29

ha:lʃa -1- [Tr] halça, küçük halı.

h. 0504220801/19

ha:lū -2- bk. **ha:li**

h. 0504220801/19,

0508110601/28

ha:li -1- [Tr] halı.

h. 0502111403/52

ha:ʃæt -1- bk. **ha:lat**

h.+ den 0504220802/27

ha:m -1- [F] حام I. ham, çığ II.

büyükbaş hayvanın derisi.

h.+ un 0501220501/1

ha:muʎa -1- [A] حامله hamile.

h.+ dum 0501241702/21

ha:muʎ -2- [A] حامد Hâmid; kişi adı.

h. 0501241702/21,

0501241702/24

ha:n -4- [Tr] han.

h. 0501210703/14,

0501220502/15, 0501231301/20

ha:na:m ɖʒa:na:m -1- [Tr] canım cicim.

h. 0505220204/18

ha:ndʒa:ni: -1- [Tr] Hancani soyadı.

h. 0501231201/2

ha:niwa:da -1- [F] خانواده aile.

h. 0504220801/7

ha:tuʎa -1- [A] خاطره anı.

h.+ lari 0502111403/4

ha:jat -1- [A] حياط avlu, bahçe.

h. 0502113101/30
hadʒ -1- bk. **hadʒi**
h. 0504210602/33
hadʒa: -1- bk. **hadʒi**
h. 0504210602/33
hadʒa:χu:n -1- [A-F] حاجى آخوند hacı ahun, hacı olan din alimi.
h. 050911501/17
hadʒu -2- bk. **hadʒi**
h.+ lan 0501240201/10,
0505230501/36
hadʒi -28- [A] حاجى hacı.
h. 0501121801/6,
0501231201/15, 0501231201/19,
0501231201/3, 0501231201/9,
0501231301/13, 0501231303/3,
0501231303/61, 0501241702/20,
0504210602/68
0502113101/2, 0503111201/8,
0504210201/21, 0504210201/25,
0504210601/4, 0504210601/7,
0504210601/9, 0504210602/123,
0504210602/23, 0504210602/24,
0504210602/27,
0504210602/44, 0504210602/50,
0504210602/67, 0505230501/35,
0505230502/57, 050911501/11,
050911501/15
hadʒi: -9- bk. **hadʒi**
h.+ q 0501231201/8
h.+ N 0501231301/12,
0504210201/26, 0504210601/121,
0504210601/5, 0504210602/28,
0504210602/54, 0504210602/56
haʃan -6- [Tr] ne zaman.
h. 0503111201/27,
0504210602/15, 0505230901/20
h.+ a 0501231304/11
h.+ nam 0501121801/4
hadʒa:ka -1- [A-Tr] hacı ağa, hacı bey.
h. 0504210602/33
haggaʃt -2- [A] حقیقتاً hakikaten.
h. 0501231304/23,
0504220302/17
haq -6- [A] حق hak.
h. 0504120701/34,
0504120701/35, 0504120701/36
h.+ da 0502111403/47
h.+ datdi 0502111403/47
h.+ unna 0504120701/24
haqulli -1- [A-Tr] akıllı.
h. 0501121802/16
halga -1- [A] حلقه halka.
h.+ larüni 0504210203/33
halil: -1- [A] خليل Halil; kişi adı.
h. 0504210601/5
halima: -1- [A] حليمه Halime.
h. 0505230501/23
halq -6- [A] خلق halk.
h. 0502111403/40,

0505220201/8

h.+ dan 0504210602/144

h.+ uun 0501231303/67,

0508110601/13

halta -1- [A] خريطة poşet, kese, çuval.

h. 0501231302/19

hama:na -20- [F] همانا örneğin,
mesela.

h. 0504110301/10,

0504210601/12, 0504210601/133,

0504210601/62, 0504220301/26,

0505110901/5, 0505220202/13,

0505220202/6, 0508120101/24,

0508120101/26,

0508120101/30, 0508120101/31,

0508120101/34, 0508120101/46,

0508120101/6, 0508120101/7,

0508120101/70, 0508120101/71

hamu:ja -1- [F] هميان para kesesi.

h. 0504210201/10

hami:r -2- [A] خمير hamur.

h. 0501210701/27,

0508110601/23

hani -2- [Tr] hani.

h. 0501231303/52,

0511110101/16

hapbakodžo -1- [Tr] I. Hobbi Hoca,
Yesevi tarikatının pirllerinden biri II.
şaşkınlığı gösteren ünlem (ya Hobbi
Hoca!).

h. 0501231304/31

hara:mi -2- [A] حرامی I. necis,
haram II. yolkesen, haydut.

h. 0501120201/14,

0501120201/16

haradža:t -1- [A] خرجات gider,
masraflar.

h.+ i 0501121801/30

hardž -2- [A] خرج harç.

h. 0501221301/7

h.+ u 0504220801/20

hardži: -1- [A] خرجی harçlık.

h.+ muği 0508120101/68

harman -1- [F] خرمن harman.

h. 0501110201/3

harman -2- bk. **harman**

h. 0501110201/10,

0501110201/13

haθa:v -1- bk. **haθap**

h. 0501121801/12

haθap -1- [A] حساب hesap.

h. 0504220302/32

hat -1- [A] خط I. hat, yazı II. mektup.

h.+ una 0504210601/36

hatar -1- [Tr] sıra, dizi.

h. 0504210203/52

hatarli -1- [A-Tr] tehlikeli.

h. 0504210203/19

hatda -1- [A] خطّه cadde, yol.

h. 0505110901/21

hatda: -3- [A] حَتَّى hatta.

h. 0502111401/27,
0502113101/66, 0505230502/29

hati:dʒa -2- [A] خديجه Hatice; kişi
adı.

h. 0504210201/32,
0504210201/37

hati:dʒa: -3- bk. **hati:dʒa**

h.+ N 0501231301/10,
0504210201/36, 0504210201/43

hawwa-1- bk. **hawwa**

h. 0504210202/1

havar -3- [A] خبر haber.

h. 0504210203/64,
0508120101/7

h.+ ũmuð 0501231201/26
havarda:r -3- [A-F] خبردار I.
dikkatli, ihtiyatlı II. haberdar, haberli.

h. 0501240201/15,
0501240201/17, 0504210203/20

havarlaş - -1- [A-Tr] haberleşmek.

h.- uverme[li] 0501210702/16

haş -6- [Tr] ay!

h. 0501231201/4,
0502113101/68, 0504210601/117,
0504210601/95, 0504220301/8,
050911501/14

hajdarba:ba: -3- [Tr] I. Haydarbaba
dağı II. şehriyar'ın Haydarbaba'ya
Selam eseri.

h. 0505230901/8

h.+ da 0505230901/7

hajdarba:b'a -1- bk. **hajdarba:ba:**

h.+ jasala:m 0505230901/1

hajurlan - -5- [A-Tr] faydalanmak,
kullanmak.

h.- up 0504220801/19,
0504220801/2, 0504220801/6

h.- ja:lla 0504220801/23

h.- ja:n 0504220801/13

hajurlanul - -1- [A-Tr] faydalanmak,
kullanılmak.

h.- ja:n 0504220801/8

hajr -2- [A] خير hayır.

h.+ i 0501231303/47,
0504220801/31

hajθa: -1- bk. **hajθi**

h. 0504220301/28

hajθu -1- bk. **hajθi**

h.+ ni 0501110202/6

hajθi -3- [Tr] hangi, hangisi.

h. 0501210703/5,
0505230501/48, 0508110605/1

hajja:d -2- bk. **hajja:t**

h.+ uN 0501231303/35,
0501231303/36

hajja:t -5- [A] حياط avlu, bahçe.

h. 0508110605/3

h.+ da 0501231303/56,
0508110605/21

h.+ umuð 0508110605/3

h.+ umuðða 0508120101/67

hə:w -1- [Tr] hey!	h. 0504210601/4
h. 0505220202/18	həwwə-65- [Tr] evet.
həwa: -1- [A] هوا/هوا hava.	h. 0501110202/18,
h. 0501231301/85	0501110203/11, 0501110203/12,
həwa:ji: -1- [A] هوائى/هوايى I.	0501120601/14, 0501121801/3,
havayi, hava ile ilgili II. boş, faydasız,	0501121802/3, 0501210701/13,
işe yaramayan.	0501210701/24, 0501210701/26,
h. 0504220302/41	0501210701/4, 0501220501/7,
həwə -5- bk. həwwə	0501220501/8, 0501220502/14,
h. 0501220502/7,	0501231301/3, 0501231301/37,
0504210601/17, 0504210601/86,	0501231302/11, 0501231303/16,
0504210602/5, 0504210602/97	0501231303/31, 0501231303/5,
həwə -1- bk. həwwə	0501231304/31,
h. 0501231301/45	0501241701/14, 0501241702/13,
həwə: -1- bk. həwa:	0501241702/21, 0501241702/23,
h.+ tdi 0501231303/66	0502111401/32, 0502111401/43,
həwə:ji: -1- bk. həwa:ji:	0502113101/13, 0502113101/17,
h. 0504220302/63	0502113101/55,
həwene -1- [A-Tr] Havva Ana.	0502113101/61, 0504120701/8,
h. 0501220502/3	0504210201/39, 0504210201/8,
həwla: - -1- [Tr] havlamak.	0504210203/72, 0504210601/6,
h.- p 0504220302/36	0504210601/81, 0504210602/124,
həwləd - -2- [Tr] havlatmak.	0504210602/50, 0504210602/83,
h.- u 0504220302/54	0504210602/91,
h.- up 0504220302/40	0504210602/93, 0504220101/38,
həwlux - -1- [A-Tr] acele etmek.	0504220102/25, 0504220301/38,
h.- ma:ndzaq 0504220302/55	0505120301/1, 0505120301/18,
həwli: -1- [A] حولى avlu, bahçe.	0505120301/24, 0505120301/37,
h.+ N 0502111401/19	0505120301/4,
həww -1- bk. həwwə	0505220202/15,
	0505220202/18, 0505220202/19,
	0505220203/14, 0505220203/19,

0505220203/5,	0505220204/12,	h.+ innen 0501241701/21,
0505230501/32,	0505230501/5,	0501241701/24, 0501241701/28
0505230501/65,		h.+ le 0505220204/17
0505230502/53,		h.+ [e 0501110202/4,
0505230502/55,	0508110601/3,	0505220204/18, 0505220204/6
050911501/6,	0511110101/15,	h.+ [er 0504210201/35
0511110101/7		he[ej θivir -1- [Tr] kadın madın.
he: -1- [Tr] a!, e!		h. 0504210601/129
h. 0501231201/3		hel[æ: -1- [Tr] öyle değil mi?
he:j -1- [Tr] ey!		h. 0505220204/19
h. 0505230501/1		hem -11- [F] هم hem, de.
he:j -1- bk. he:j		h. 0502111403/42,
h. 0504220302/54		0502113101/62, 0502113101/67,
hedʒri -1- [A] هجری hicri; hicri		0502113101/70, 0504220801/19,
takvimine göre.		0504220801/24, 0505120301/11
h.+ je 0508120101/3		hemi:je -2- [F] همیشه her zaman,
hefa:zæt -1- [A] حفاظت I. koruma		daima, sürekli.
işi II. koruma bölümü.		h. 0501110201/12,
h. 0504220301/16		0501231304/44
hefte -2- [F] هفته hafta.		hemm -1- bk. hemme
h. 0501122201/6, 0501122201/7		h. 0501231303/59
hekta:r-3- [Fr] hectare hektar.		hemme-42- [F] همه bütün, hep.
h. 0502111401/7		h. 0501110202/15,
h.+ a 0504210203/5		0501210702/16, 0501220502/22,
hekta:rluq -1- [Fr-Tr] hektarlık.		0501231303/54, 0501241701/10,
h. 0501110201/11		0502111403/12, 0502113101/58,
he[ej -13- [Tr] kadın, karı.		0503111201/24, 0504210201/75,
h. 0501231301/30,		0504210202/25,
0501231301/32, 0504210602/29		0504210202/30, 0504220101/13,
h.+ i 0501241701/17		0504220101/45, 0504220301/13,
		0504220302/48

h.+ d̤iɣi 0505230501/65
h.+ leri 0502111403/62
h.+ θi 0501110202/6,
0501210703/14, 0501220502/3,
0501220502/6, 0501241701/32,
0502111401/5, 0502113101/15,
0502113101/29, 0502113101/30,
0504220301/14, 0505220202/3,
0505220202/5, 0508110601/10,
0510110101/22
h.+ θine 0504210201/58,
0504210201/69
h.+ θini 0501210701/26,
0501220501/12, 0501231201/6,
0502113101/41, 0502113101/44,
0504210602/92, 0504220301/7
hemmed̤æ: -4- [F-Tr] hep, tamam.
h.+ mið 0508110603/17,
0508110603/19
h.+ ɲið 0508110603/5
hemmæ: -1- bk. **hemme**
h.+ mið 0501240201/8
hemmeθi -1- [F-Tr] hepsi.
h. 0501220601/14
hemmæ: -6- bk. **hemme**
h.+ mið 0501240201/4,
0501240201/7, 0501241702/6
h.+ miðin 0501220502/3
h.+ ɲið 0504220101/57
h.+ ɲiðe 0502111403/64
hemra: -2- [F] همراه yoldaş, yol arkadaşı.

h. 0501241701/16,
0504220801/41
hemθa:ja -2- [F] همسایه komşu.
h.+ la 0505220202/21
h.+ lari 0505220202/18
hemðe -1- [A] حمزه I. Hamza; kişi adı II.
İslam peygamberinin amcasının adı.
h. 0503111201/14
hemðæ: -1- bk. **hemðe**
h.+ ɲ 0503111201/13
hene -1- bk. **jene**
h. 0501220501/10
heni:ð -1- [F] هنوز henüz, hâlâ, şimdilik.
h. 0501231301/8
hennek -1- [A] خندق hendek.
h. 0504210602/95
her -39- [F] هر her.
h. 0501110202/18,
0501110202/19, 0501110202/22,
0501110202/23, 0501110204/1,
0501110204/7, 0501121801/3,
0501122201/17, 0501122201/7,
0501210703/14, 0501210703/5,
0501220502/2, 0501220502/5,
0501220502/9, 0501231301/22,
0501231301/97, 0501231303/23,
0501231303/26, 0502111401/32,
0502111401/35,
0504110301/12, 0504210201/1,
0504210201/24, 0504210201/33,
0504210201/68, 0504210601/19,

0504210601/85, 0504220101/16,
0504220101/18,

0504220802/10, 0505110901/1,
0505220204/12, 0505220204/27,
0505230502/45, 0505230502/50,
0508120101/31, 0508120101/33

hera:sæt -1- [A] حراسة/حراست
korumak.

h.+ [eri 0504220101/22
herdʒire -2- [F-Tr] her türlü.
h. 0504210203/63,
0504220302/29
herkim -12- [F-Tr] herkes.

h. 0502113101/54,
0504210203/68, 0504210203/72,
0504210601/14, 0504210601/15,
0504220302/50, 0504220802/28,
0505110901/10, 0505110901/22,
0508110601/6, 0508120101/24,
0510110101/6

heθa:p -1- [F] حساب hesap.

h. 0508120101/8

heθa:v -2- bk. **heθa:p**

h. 0502111403/50
h.+ uun 0505230502/26

heθe[-1- [Tr] Hesel; kişi adı.

h. 0501231201/2

hes -1- [A] حسن his, duygu.

h. 0504220101/52

hesa:bda:ri: -2- [A-F] حسابداری
muhasebecilik.

h.+ ni 0508120101/29

h.+ θuna 0508120101/44

hesa:bda:ri: -1- bk. **hesa:bda:ri:**

h. 0508120101/42

hesa:pda:ri: -1- bk. **hesa:bda:ri:**

h.+ dan 0508120101/57

hesa:pda:rij -1- bk. **hesa:bda:ri:**

h.+ e 0508120101/45

hesa:pdari: -1- bk. **hesa:bda:ri:**

h.+ ni 0508120101/46

heʒwæ:θ -3- bk. **heʒwæ:θ**

h. 0501210701/2,
0501210701/22, 0501210701/23

hevi:p[-1- [Tr] Habipli; boy adı.

h. 0501210703/6

hej -5- [Tr] hey!

h. 0501231301/102,
0501231304/4, 0504210203/28,
0504220301/11

hejdærba:ba: -1- bk. **hajdarba:ba:**

h.+ θuni 0505230901/19

hejdærbaba: -1- bk. **hajdarba:ba:**

h. 0505230901/11

hejlë -3- [Tr] öyle.

h. 0501231301/72,
0504210602/101, 0504210602/74

hejra:n -1- [A] حیران hayran, şaşkın

h. 0501231304/18

hejwa:n -2- [A] حیوان hayvan.

h. 0504210203/41,

0504210203/53

hejwaj -1- [Tr] vay!

h. 0504210201/27

hejwa:j -1- bk. **hejwaj**

h. 0504210203/58

hejwere -32- [F] خوره I. oldukça,
çok II. cüzzam.

h. 0501110204/10,
0501121802/6, 0501122201/18,
0501210701/25, 0501220601/13,
0501220601/18, 0501220601/22,
0501220601/28, 0501220601/31,
0501220601/19

0501220601/8, 0501231301/21,
0501231302/11, 0502113101/21,
0502113101/65, 0502113101/69,
0504120701/14, 0504120701/7,
0504210601/102, 0504210601/105,

0504210601/82,
0504210602/130, 0504220301/21,
0504220802/15, 0505120301/18,
0505120301/9, 0505220202/18,
0505230502/27, 0505230901/5,
0508110601/1,

0510110101/14

hejwere -2- bk. **hejwere**

h. 0508120101/26

h.+ de 0508120101/60

heza:r -2- [F] هزار bin.

h.+ o 0501220601/1,
0508120101/3

hæ: -4- [Tr] aha!

h. 0501231301/28,
0502111403/17, 0504110301/13,
0504110301/19

hæ:ɖjimæ:t -1- bk. **hæɖjimæ:met**

h. 0504210602/56

hæ:k -3- bk. **hæ:ki**

h. 0505230501/37,
0505230501/45, 0505230501/63

hæ:ki -19- [Tr] adı geçen, söz konusu
olan.

h. 0501110202/19,
0501121802/17, 0501122201/10,
0501122201/16, 0501122201/17,
0501231201/12, 0501231301/62,
0501231302/17, 0501231304/15,

0502111402/4, 0504210203/67,
0504210601/42, 0504210602/41,
0504220301/53, 0504220301/7,
0505230502/15, 0505230502/25,
0505230502/51

h.+ θi 0504210601/22

hæ:ki: -2- bk. **hæ:ki**

h.+ m 0505230501/27

h.+ mið 0501110202/18

hæ:[i] -1- [A] حالى bir süre önce.

h. 0501121802/20

hæ:nið -1- [F] هنوز henüz, hâlâ, şimdilik,

h. 0501241701/23

hæ:ðir -15- [F] حاضر henüz, hâlâ,
şimdilik,

h. 0501231301/93,
0501231303/71, 0501231303/75,
0501231303/85, 0504210601/140,
0504210601/25, 0504210601/45,
0504210602/52, 0504220101/1,

0504220101/23,
0504220102/24, 0504220301/29,
0505220203/3

h.+ ki 0501210703/2

hædʒimæ:d -1- bk. **hædʒimæ:met**

h. 0505220201/7

hædʒimæ:met -1- [A] حاجى محمد
Hacımuhammet ya Hacımet; kişi adı.

h. 0502113101/2

hædʒimæ:t -5- bk. **hædʒimæ:met**

h. 0503111201/15,
0503111201/16, 0504210602/23,
0504210602/33, 0504210602/54

hædd -1- [A] حد had, sınır.

h.+ e 0501242201/5

hæfta:d -1- [F] هفتاد yetmiş.

h.+ o 0508120101/3

hæfte -2- bk. **hefte**

h. 0501110202/5

h.+ je 0508110603/3

hæftegi: -1- [F] هفتگی haftalık.

h. 0505220204/21

hæma:hæŋgi:j -1- [F] هماهنگی
koordinasyon, uyumluluk.

h. 0502113101/59

hæni:m -1- bk. **heni:ð**

h. 0505230501/11

hæni:ð -1- bk. **heni:ð**

h. 0505230502/21

hæfta:d -2- [F] هشتاد seksen

h.+ dam 0504220102/22

h.+ u 0502111401/44

hætmæn -1- [A] حتماً kesinlikle.

h. 0504220101/33

hætta: -2- [A] حَتَّى hatta.

h. 0501242201/23,

0504220102/8

hadʒi -1- [A] حاجى hacı.

h. 0501231201/2

hajt -1- [Tr] hey!

h. 0505230501/38

hajja:t -1- [Tr]

h.+ una 0508120101/49

hi:βuw -1- [Tr] abu!

h. 0505220203/16

hi:wa -1- [Tr] Hive, şehir ve bölge adı.

h.+ dan 0505110901/5

hi: -4- [Tr] ne?, efendim?

h. 0501231301/75,

0501240201/4, 0505220203/22,

0505230501/42

hi:ʃ -10- [F] هیچ hiç.

h. 0501231301/14,

0501231301/16, 0501231301/5,

0501231301/8, 0501231303/42,

0501231304/5, 0504210602/97,

0505220203/18, 0508120101/39,
050911501/13

hi:ʃgu:ne -3- [F] هیچگونه hiçbir
şekilde, hiç türlü.

h. 0508110603/12,
0508110603/15, 0508110603/7

hi:ʃgu:ne -1- bk. **hi:ʃgu:ne**

h. 0504210201/16

hi:ʃim -1- bk. **hi:ʃkim**

h.+ e 050911501/13

hi:ʃkim -3- [F-Tr] kimse.

h. 0503111201/27,
0504210201/45

h.+ e 0504210202/6

hi:ʃjer -1- [Tr] hiçbir yer.

h.+ i:k 0505230501/27

hi:ʒdæh -1- [F] هیجده/هجده on sekiz.

h. 0501110202/9

hi:kʃim -1- bk. **hi:ʃkim**

h.+ i 0501221301/18

hi:ʃi -4- [Tr] < **hi:ʃi** şekilli, türlü.

h. 0501210703/5,
0505230502/37, 0505230502/38

h.+ ræ:k 0501121801/32

hi:ʃi -1- bk. **hi:ʃi**

h. 0501231303/72

hi:ʃ -11- bk. **hi:ʃ**

h. 0501110202/14,
0501231301/4, 0501231303/13,
0501231304/20, 0501231304/27,

0504210203/12, 0504220101/22,
0504220101/23, 0504220101/45,

0504220102/15

hi:ʃ -2- [Tr]

h. 0504120701/28,
0504220801/14

hi:ʃim -2- [Tr]

h. 0504210601/146,
0504210602/108

hiŋŋil[en - -1- [Tr] fısıldamak,
nağmelenmek.

h.- erdim 0505230901/13

hi:ʃ -1- bk. **hi:**

h. 0501240201/9

ho: -1- bk. **ho:l**

h. 0501120201/17

ho:l -1- bk. **hol**

h. 0501120201/8

ho:w -1- [Tr] ya!

h. 0501120201/3

ho:ð -1- [Tr<F] گوز ceviz.

h. 0504220302/44

hodʒolor -4- [Tr] Hocalar;köy adı.

h.+ dɔ 0508120101/5,
0508120101/6, 0508120101/7

h.+ ɔ 0508120101/6

hodʒonefeθ -5- [Tr] Hocanefes;
kasaba adı.

h. 0504220301/1, 0504220802/1

h.+ de 0504210601/91

h.+ e 0504210601/108
h.+ 0en 0504220102/6
hoðʒonija:ð -1- [Tr] Hoca Niyaz; kişi adı.
h. 0505230502/57
hol -1- [Tr] o.
h. 0501231301/23
ho[ændi: -1- [F] هلندی Hollandalı, Hollanda'dan gelen.
h. 0501110204/11
hono -1- [Tr] işte.
h. 0504210203/31
hormot-3- [A] حرمة/حرمت hüret, saygı.
h. 050911501/15
h.+ i 0505230502/44
h.+ lor 0505230502/46
hormotli -1- [A-Tr] hürmetli, saygılı, saygıdeğer.
h. 0504220801/7
hof -8- [F] خوش I. hoş, iyi II. hoşça kalın!
h. 0501110202/17,
0501121801/1, 0504210201/4,
0505120301/1, 0505120301/13,
0505120301/18, 0505120301/9,
0508120101/71
hotel -2- [Fr] hotel otel.
h.+ in 0501231201/3
h.+ [e 0501231201/26
howse[æ: -1- [A] حوصله ilgilenme

kabiliyeti, takat, sikkınsızlık, sıkılmama durumu.

h.+ m 0508110602/6
howzævi: -1- [A] حوزوی dini medrese ile ilgili.

h. 0508120101/17
høkmæ:n -4- [A] حکماً/حتماً kesinlikle.

h. 0501231301/52,
0501242201/21, 050911501/18,
0509210401/13
hørøk -2- [F] خوراک I. serum II. besin, yemek.

h. 0501231301/80
høwæ:θ -1- [A] هوس heves.
h. 0505120301/25

høwi -1- [Tr] vay!
h. 0504210203/60
hu:d -1- [İng] hood aspiratör.
h.+ 0504210203/34

huda:j -21- [F] خدای tanrı, allah.
h. 0501231303/33,
0504210201/55, 0504210201/75,
0504210203/11, 0504210203/58,
0505120301/35, 0505120301/40,
0505120301/41, 0505220203/13

h.+ a 0501210703/17,
0501210703/19, 0505230501/57,
0505230501/65, 0505230501/66,
0508120101/13, 0508120101/14,
0508120101/60, 0508120101/62

h.+ dan 0505120301/38
h.+ un 0504210202/14
hudu:den -1- [A] حدوداً tahminen,
yaklaşık olarak.

h. 0504220102/6
hudu:t -1- [A] حدود seviyeler, sınırlar.

h.+ da 0502113101/13
hugu:gi-1- [A] حقوقی hukuki.

h.+ je 0502111402/8
hula:θa -3- [A] خلاصه özet, özet
olarak.

h. 0502111403/52,
0502111403/64, 0508120101/27
hurʃluɣ-1- [F-Tr] < **hurʃluq** yemek sosu
ile ilgil; yemek sosuna yarayan.

h. 0501231302/5
hurʃ -1- [F] خورش yemek sosu.

h. 0504220302/21

huw -1- [Tr] oho!

h. 0501210701/10
huðu:r -1- [A] حضور huzur, hazırlık, var
olmak, bulunmak.

h.+ u 0509210401/7
huzu:r -1- bk. **huðu:r**
h.+ unna 0502111403/25

hydʒre -1- bk. **hydʒrø**
h. 0504210201/78
hydʒrø -1- [A] حجره mektep.
h.+ θi 0508110601/4

hydʒyrø -1- bk. **hydʒrø**

h. 0502113101/34
hydʒyrø -2- bk. **hydʒrø**
h.+ dø 0508110601/9
h.+ θi 0508110601/10
hydʒyrø pydʒyrø -1- [A-Tr] mektep
filan.
h. 0508110601/10

χ
χa:bga: -10- [F] خوابگاه yurt,
öğrenci yurdu.

χ. 0501110202/11,
0501110202/12, 0508120101/47,
0508120101/48, 0508120101/51,
0508120101/53, 0508120101/55

χ.+ da 0501110202/17

χ.+ n 0508120101/49

χ.+ θi 0508120101/45

χa:hineχa:hi -1- [F] خواهی خواهی ister
istememez.

χ. 0509210401/13

χa:li:θ -1- [A] خالص öz, saf, halis.

χ. 0505230901/14

χa:nbebi:n -1- [F] خان‌بین Hanbebin;
şehir adı.

χ. 0501242201/8

χa:ne -1- [F] خانه ev.

χ. 0501110202/2

xa:neva:de -2- [F] خانواده aile.
 x.+ |e 0508110605/16
 x.+ |i 0501241701/28
 xa:neva:dæ: -2- bk. **xa:neva:de**
 x.+ mið 0508110605/3,
 0508120101/58
 xa:nom -2- [F<Tr] خانم hanım,
 bayan.
 x.+ um 0501110203/16,
 0501110203/7
 xa:tere -3- [A] خاطره anı.
 x. 0508110603/13
 x.+ |emið 0508120101/14
 x.+ |erden 0508110605/1
 xa:tuun -2- [Tr] kadın.
 x. 0501221301/14
 xa:vær -1- [F] خاور kamyonet.
 x. 0504220301/9
 xa:jiʃ -2- [F] خواهش rica.
 x. 0505220204/38,
 0510110101/2
 xarmanku:β -1- [F] خرمن کوب patoz.
 x.+ o 0502111401/10
 xat -1- bk. **hat**
 x.+ i 0504210602/117
 xajr -1- bk. **hajr**
 x.+ i 0505230502/34
 xa:fe -1- [F] خفه boğuk, boğulmuş.
 x. 0501231304/5
 xærdʒi: -1- [A] خرجی harçlık.

x. 0504220101/28
 xæri:d -4- [F] خرید satın alma.
 x. 0505220204/1,
 0505220204/2, 0505220204/22,
 0505220204/24
 xudmat -3- [A] خدمة/خدمت I.
 hizmet II. askerlik.
 x. 0501220601/22,
 0502113101/42, 0504220301/30
 xidmat -1- bk. **xudmat**
 x. 0504210201/44
 xija:ba:n -1- [F] خیابان cadde,
 sokak, yol.
 x.+ na 0501221301/3
 xija:va:n -2- bk. **xija:ba:n**
 x.+ na 0501231304/6
 x.+ na 0511110101/12
 xija:van -1- bk. **xija:ba:n**
 x.+ na 0501231304/3
 xo:b -3- [F] خوب/خب evet!, he!, peki!
 x. 0508110603/20,
 0508110603/6, 0510110101/8
 xo:p -4- bk. **xo:b**
 x. 0502111403/2,
 0502111403/3, 0505230502/24,
 0508110602/8
 xo:rluq -1- [F-Tr] horluk, zorluk, çile
 x. 0501221301/12
 xodgærda:m -1- bk. **xodgærda:n**
 x. 0508120101/51

χodgærdɑ:n -2- [F] خودگردان özerk.

χ. 0508120101/48

χ.+ α 0508120101/55

χomejnij -2- [F] خمینی Humeyni;
kişi soyadı.

χ.+ e 0501231304/1,
0501231304/2

χop -1- bk. χo:b

χ. 0505230502/15

χora:sa:n -1- [F] خراسان Horasan;
bölge ve vilayet adı.

χ. 0504220301/27

χora:sa:n -1- bk. χora:sa:n

χ. 0504220301/28

χof -1- bk. hof

χ.+ i 0501220601/22

χofαχla:q -1- [F-A] خوشاخلاق iyi
huyly.

χ.+ di 0508110601/1

χofgsa:li -1- [F] خشکسالی kuraklık.

χ. 0501110201/14

χofmeððe -1- [F] خوشمزه lezzetli.

χ. 0501231302/11

χotұл -1- bk. hotel

χ.+ α 0504210201/9

χozejni: -1- [F] خزینی Huzeyni;
kişi soyadı.

χ.+ [e] 0504220102/9

χu:zesta:nfıu -1- [F-Tr] خوزستان
Huzistanlı.

χ.+ la 0504220301/48

χuda: -1- bk. χuda:j

χ.+ nuuN 0504120701/26

χuda:j -14- [F] خدای tanrı, allah.

χ. 0501220502/4,
0501221301/16, 0501221301/18,
0501221301/2, 0501221301/3,
0501221301/9, 0502111401/2,
0504220301/15, 0501221301/9

χ.+ α 0502111401/21,
0503111201/3, 0503111201/4

χ.+ im 0504120701/35

χ.+ iN 0509210401/11

χuda:jtaʁala: -2- [F-A] خدای تعالی allah
teala, yüce tanrı.

χ. 0509210401/10,
0509210401/8

χula:θa -14- [A] خلاصه özet,
özetçe, kısacası, sözün kısıası.

χ. 0501110203/14,
0501242201/17, 0502113101/13,
0502113101/17, 0502113101/4,
0502113101/57, 0502113101/59,
0502113101/7, 0502113101/71,

0504210602/17,

0504220101/52, 0504220101/64,
0505230502/25, 0508120101/6

χuθu:θa:n -1- [A] خصوصاً özellikle.

χ. 0505230502/6

χuθuθan -1- bk. χuθu:θa:n

χ. 0505230502/11

χusu:sij -1- bk. χusu:si:

χ. 0508120101/48

χusu:si: -1- [A] خصوصی özel.

χ. 0508110604/7

χuʃu: -1- [A] خشوع huşu, alçak gönüllülük.

χ. 0509210401/7

χy[ɑ:θɑ -1- bk. χula:θɑ

χ. 0504210201/67

u

uʁallu -1- [Tr] nemli.

u. 0501110201/15

ula:jta-2- [A] عليحه özellikle.

u. 0504220801/1,

0504220801/7

uilmata -1- [A-Tr] ilim babası.

u.+ θuua 0504120701/11

uma:m -5- [A] امام imam.

u. 0504120701/18,

0504210602/35, 0504210602/46,

0504210602/53

u.+ uNuð 0504210602/45

uma:m dʒumko -3- [A] امام جمعه
Cuma imamı.

u. 0504220802/26,

0504220802/28

u.+ θi 0504220802/25

umam dʒumko -1- bk. uma:m

dʒumko

u. 0504220802/29

uuntuɣɑ:n -1- [A] امتحان imtihan,
sınav.

u. 0504220302/9

uuntuja:ð -1- [A] امتياز I. imtiyaz,
ayrıcalık II. puan III. patent.

u.+ um 0502113101/39

unθɑ:n -1- [A] انسان insan.

u.+ uN 0505230502/50

uuntuðɑ:r -1- [A] انتظار beklenti,
bekleme.

u.+ uni 0502113101/75

uNGuɫɑ:p -1- [A] انقلاب devrim,
inkılap.

u. 0502113101/16

uNGuɫab -1- bk. uNGuɫɑ:p

u. 0502113101/16

uNθɑ:n -1- bk. unθɑ:n

u. 0504210203/53

uura:ði:-3- [A] راضی razı, memnun,
hoşnut.

u. 0501210701/25,

0505120301/38, 0505120301/41

uura:ðij-1- bk. uura:ði:

u. 0501231301/95

urahat-1- [A] راحت rahat.

u. 0501231303/55

urθ -1- [A] رزق rızk.

u.+ a 0501210702/25

urja:l -1- [F] ريال riyal, İran'ın para

birimi.

u. 0505110901/14

uθθufa:dalan - -1- [A-Tr]

kullanmak.

u.- mǝja:la 0504220801/13

uttuula:a:t -1- [A] اطلاعات I. bilgi,
istihbarat II. istihbarat teşkilatı.

u.+ uNquula 0504210203/63

i

i: -2- [Tr] ay!

i. 0501231301/27,

0501231303/80

i:θka - -1- [Tr] koklamak.

i.- duN 0501231301/24

i:ð -35- [Tr] iz.

i.+ uma 0504210203/57

i.+ umda:qi 0504210203/26,

0504210203/59

i.+ umdan 0504210201/18,

0505110901/16

i.+ umuððan 0504210203/21

i.+ una 0501241701/24,

0504210203/58, 0504210601/124,

0504220801/40, 0505230502/61,

0510110101/1, 0510110101/3

i.+ una 0504210203/67

i.+ uni 0505220204/26,

0505230901/20, 0505230901/21

i.+ unna 0504220301/52,

0504220801/11, 0505220204/37,

0510110101/6

i.+ unnan 0501120201/16,

0501220601/23, 0502111402/11,

0502111402/17, 0504220301/7,

0504220301/8, 0504220302/7,

0504220801/10, 0508110605/25,

0508110605/27

i.+ i 0501121801/14

i.+ i 0504220301/19

i.+ ini 0504120701/20

i.+ ðan 0501242201/12

i:ðarla - -1- [Tr] takip etmek.

i.- θaN 0504210601/49

imtuha:m -2- bk. **umtuwxa:n**

i. 0508120101/10,

0508120101/15

imtuham -2- bk. **umtuwxa:n**

i. 0508120101/16,

0508120101/41

imtiha:n -1- bk. **umtuwxa:n**

i. 0501122201/7

iθθifa:da -1- [A] istifade, kullanım

i. 0504210602/4

ijð -1- bk. **i:ð**

i.+ unnan 0502111401/16

i

i: -1- [Tr] ay!

i. 0501231301/1

i:d - -1- [Tr] yedmek, yedeklemek.

i.- erin 0504120701/35
i:der - -1- [Tr] ilgilenmek.
i.- ipdir 0504210601/51
i:[] -7- [Tr] el.
i. 0508120101/71
i.+ e 0505230502/34
i.+ ine 0504120701/32
i.+ [ere 0504120701/29,
0504120701/33, 0504120701/37
i.+ [erine 0505230901/11
i:[a:t -1- [Tr-A] halk.
i.+ una 0504220801/1
i:[am -1- [F] ايلام İlâm; şehir adı.
i. 0504220301/34
i:[im gynym -1- [Tr] benim el gün.
i. 0504210201/4
i:[verdi-1- [Tr] İlberdi; kişi adı.
i. 0502113101/32
i:ma:m-1- bk. **i:man**
i. 0505230501/62
i:man -1- [A] ايمان iman.
i.+ ũn 0501231303/91
i:manθuð -1- [A-Tr] imansız.
i. 0504220301/22
i:mendzi -1- [Tr] korkunç.
i. 0505230502/42
i:nfɛβurun -1- [Tr] İnçeburun;
kasaba adı.
i. 0501122201/3
i:r -8- [Tr] erken.

i. 0501220502/16,
0501220601/18, 0504220801/19,
0505220203/5
i.+ dem 0508110601/25
i.+ den 0501240201/5
i.+ ræ:k 0501231304/15,
0504220802/6
i:ra:llw -1- [F-Tr] İranlı.
i.+ duwũmw 0502111403/21
i:ra:n -9- [F] ايران İran; ülke adı.
i. 0504210201/14
i.+ uN 0504210201/13,
0504210203/7, 0504210203/8,
0504220101/22, 0504220102/13,
0508120101/24
i.+ uNa: 0502111403/4
i.+ nan 0501231201/22
i:ri -1- [Tr] iri.
i. 0504210601/48
i:ri: -1- bk. **i:ri**
i.+ ŋ 0504210601/49
i:θ -1- [Tr] koku.
i.+ i 0504220101/50
i:sga: -2- [F] ايستگاه durak, istasyon.
i. 0502111403/10,
0502111403/11
i:st -1- [F] ايست dur!
i. 0504220301/29
i:f -42- [Tr] iş.
i. 0501120601/21,

0501122201/9, 0501210701/26,
0504210203/13, 0504220801/1,
0504220801/19, 0504220801/7,
0505120301/30, 0505230901/15,
0508110601/6, 0508110601/8,
0508120101/70
i.+ de 0504210602/92,
0505220204/6
i.+ den 0501231301/6
i.+ dæ:ki|e 0504210203/67
i.+ e 0501231301/43,
0501231301/44, 0502111402/17,
0502113101/49
i.+ æ: 0501122201/9
i.+ i 0501231304/22,
0504210201/35, 0505230502/21,
0508110601/11, 0511110101/9
i.+ im 0504210602/17
i.+ imið 0501110202/6,
0501210703/9, 0501231301/70,
0502111402/5, 0505120301/16
i.+ ini 0503111201/20,
0504210201/36, 0504210201/43,
0504210201/45
i.+ iŋ 0505220204/17
i.+ |e 0503111201/23,
0508120101/68
i.+ mið 0501210703/1
i:f - -2- [Tr] ipi elle eġirmek.
i.- ip 0504210203/36

i:fɑ:l -1- bk. i:fɑ:n
i.+ laN 0504120701/3
i:fɑ:lla: -1- [A] انشاالله inşallah.
i. 0505230501/56
i:fɑ:llaθa -1- bk. i:fɑ:lla:
i. 0505230501/66
i:fɑ:m -3- bk. i:fɑ:n
i. 0504210602/45, 050911501/3,
0504210602/34
i:fɑ:n -8- [F] bir kişinin dini açıdan
saygınlığını gösteren bir unvan.
i. 0504210602/37,
0504210602/38, 0504210602/39,
0504210602/48, 050911501/5
i.+ ă 050911501/20
i.+ i 0504210602/35,
0504210602/48
i:fɑ:no:βo -1- [Tr] İşan Oba; köy
adı.
i.+ dɔ 0504210602/23
i:fkæ:r -2- [Tr+F] I. memur (< i:fɣæ:r)
II. çalışan.
i.+ |e 0502111403/12,
0502111403/14
i:f|e - -10- [Tr] çalışmak.
i.- mæ:ne 0501231301/79
i.- θe|e 0504220101/23
i.- ja:tduq 0501110203/2
i.- jæ: 0501110203/7
i.- jæ:|le 0501122201/8

i.- jæk 0501110202/5
i.- jæn 0501110202/2,
0504210203/10
i.- jærθ 0502111403/56
i.- ja:θ 0508120101/68
i:ʃled - -1- [Tr] çalıştırmak.
i.- erdi 0505110901/21
i:ʃlejɖzi -1- [Tr] çalışan.
i.+ ɭeri 0501122201/8
i:ʃlejæ:ĩ -1- [Tr] çalışan (<
i:ʃlejæ:n).
i.+ ɭere 0502111403/30
i:ʃlæ: - -6- bk. i:ʃle -
i.- β 0502111402/7
i.- n 0508110601/11,
0508110601/13
i.- p 0501241701/16,
0508110601/22
i.- pdilɭe 0504210602/78
i:ver - -12- [Tr] göndermek.
i.- ɖæk 0501231301/38
i.- di 0504210201/18
i.- dilɭe 0502111402/12,
0502111403/30
i.- dim 0504220101/29
i.- eno:q 0504210201/81
i.- eɳde 0501231301/103
i.- ipdir 0501240201/18,
0501240201/21, 0502111403/64,
0505110901/14

i.- jæ:θ 0501122201/7
i:ð -2- [Tr] I. iz II. arka, peş.
i.+ umdan 0504210602/133
i.+ unĩ 0504120701/21
iɣ -59- [Tr] iç.
i. 0501231301/4,
0501231301/40
i.+ i 0501220501/7,
0501231303/67, 0501241701/5
i.+ im 0504210203/27
i.+ ine 0501220501/12,
0501220501/13, 0501231303/35,
0501231303/50, 0501240201/19,
0504210203/35, 0504210203/65,
0504210601/124, 0504220301/18,
0504220302/10,
0504220302/23, 0504220302/6
i.+ ini 0501210701/28,
0501231301/71, 0501231302/14,
0501231302/19
i.+ inne 0501110202/10,
0501110202/9, 0501110204/17,
0501110204/8, 0501121801/24,
0501210703/5, 0501210703/8,
0501231303/36, 0501231303/48,
0501241701/14,
0502111401/39, 0503111201/23,
0504210203/12, 0504210203/3,
0504210601/122, 0504220101/25,
0504220301/45, 0504220301/54,
0504220302/36,
0505230502/37,

0508110602/14, 0508120101/13, i. 0501210701/8, 0501210701/9,
 0508120101/24, 0508120101/28, 0501210702/4, 0501220601/6,
 0508120101/41, 0508120101/66, 0501231301/73, 0501231304/10,
 0508120101/68 0501241701/18, 0501241701/21,
 i.+ innen 0504220301/10, 0501241701/28,
 0508120101/54 0502111401/15,
 i.+ innæ:ki 0508120101/36, 0502111401/46, 0502111401/7,
 0508120101/63 0502111403/70, 0503111201/2,
 if - -10- [Tr] içmek. 0503111201/4, 0504120701/15,
 i.- α:θu:n 0505230501/42 0504210202/16, 0504210203/21,
 i.- ip 0504210601/109 0504210203/39,
 i.- ipdir[e 0504210602/5 0504210203/58,
 i.- me[ĩ 0504210201/90 0504210203/62, 0504210601/100,
 i.- mæ:n 0501231301/4 0504210602/31, 0504220101/19,
 i.- mæ:ni 0501240201/4, 0504220101/63, 0504220301/52,
 0501240201/7 0505220201/3, 0505230502/59,
 i.- jæ: 0504220302/49 0508110601/24,
 i.+ inne 0501220501/15 0508110604/10, 0508110605/2,
 i.+ ini 0501231302/9 0508110605/3, 0508120101/28,
 iýdir -1- [Tr] İğdir; boy adı. 0508120101/45, 0508120101/47,
 i. 0501220502/5 0508120101/48, 0508120101/54,
 iýne -1- [Tr] iğne. 0510110101/15,
 i.+ θĩ 0501231301/83 0510110101/9
 ik -11- bk. **iki** i.+ θi 0501241702/16,
 i. 0501120201/8, 0501120201/9, 0504210201/67, 0504210601/48,
 0501231301/22, 0505220202/25, 0504210601/49, 0508110605/2
 0505220203/5, 0505230502/48, i.+ θĩ 0501121803/13,
 0505230502/58, 0508110602/14, 0501241701/20, 0501241701/22
 0508120101/27, i.+ θini 0504210201/71,
 0508120101/67 0504210201/72, 0504210201/70
 iki -55- [Tr] iki. i.+ θinĩ 0508110601/24

iki:	-13- bk. iki	ilerı	-1- [Tr] I. ilerı II. güney tarafı.
	i.+ ye 0501110202/3		i. 0504220102/13
	i.+ mið 0501121803/14,	ilerı	-2- bk. ilerı
0501231301/66,	0501231301/67,		i. 0501120201/4
0501231303/65,	0508110605/22,		i.+ ðinnen 0504210601/39
0508110605/25, 0508110605/4		ilerı:	-1- bk. ilerı
	i.+ miðæ: 0501121803/8		i.+ k 0504220102/13
	i.+ miðıñ 0501120201/9	ilerı:k[i]jn	-1- [Tr] güneye doğru.
	i.+ n 0505220203/9		i. 0504220802/4
	i.+ næ: 0505220203/6	ilerki	-2- [Tr] ileriki, ilerideki.
iki endğ	-1- bk. iki endğ		i. 0501242201/7,
	i. 0508120101/3		0504210602/34
iki endğ	-7- [Tr] ikinci.	ilkindğ	-1- [Tr] ilk, ilkindi.
	i. 0501241701/21,		i. 0508110602/26
0504210201/64,	0504210201/66,	il et	-1- [A] عِلَّةٌ/عَلَّتْ neden.
0505230901/21, 0508120101/40			i.+ i 0501242201/2
	i.+ ði 0501121803/17,	imejl	-1- [İng] e-mail elektronik mesaj.
0501121803/9			i. 0511110101/14
ikindğ	-1- [Tr] ikinci.	indğir	-3- [F] انجیر incir.
	i. 0502111403/8		i. 0502113101/31
ikinni:	-2- [Tr] ikindi.		i.+ e 0502113101/27
	i.+ mi 0501231303/56		i.+ mi f 0502113101/26
	i.+ n 0501231303/56	indğirl	-1- bk. indğirl
ikinni:n	-3- [Tr] ikindi vakti.		i. 0502113101/33
	i. 0504220101/26,	indğirlı	-1- bk. indğirlı
0505220204/2, 0505230501/52			i. 0502113101/25
ilerı	-1- bk. ilerı	indğir i	-2- [F+Tr] İncirli; köy adı.
	i.+ ðinnæ:ki 0502111403/34		i.+ de 0502113101/6
iler	-1- bk. ilerı		i.+ den 0502113101/35
	i.+ de 0505110901/11		

indžir[i -1- bk. **indžirli**

i.+ [e 0502113101/25

ine -3- [Tr] işte.

i. 0501221301/14,

0502113101/7, 0505230501/55

iner -1- [F] نر erkek deve.

i. 0501231303/72

i'nhæme -1- [F] اينهمه bu kadar,
bunca.

i. 0504220101/45

ini -2- [Tr] küçük erkek kardeş.

i. 0508110605/10,

0508110605/11

ink -1- bk. **i'nke**

i. 0504210602/29

i'nke -1- [F] اينكه bu ki.

i. 0502111402/4

inn -2- bk. **inni**

i. 0501210701/18,

0504210601/80

inni -134- [Tr] imdi, şimdi.

i. 0501110201/1,

0501110201/11, 0501110201/13,

0501110201/16, 0501110201/5,

0501110203/11, 0501110204/18,

0501110204/19, 0501121801/12,

0501121801/15,

0501121801/16, 0501121801/17,

0501121801/19, 0501121801/20,

0501121802/22, 0501121803/14,

0501210701/10, 0501210701/11,

0501210701/12,

0501210701/13,

0501210703/10, 0501210703/13,

0501210703/19, 0501220501/8,

0501220601/22, 0501231301/100,

0501231301/28, 0501231301/47,

0501231301/48,

0501231301/72,

0501231301/93, 0501231301/94,

0501231301/98, 0501231303/19,

0501231303/47, 0501231303/64,

0501231303/75, 0501231303/94,

0501231304/17,

0501241701/16,

0501242201/19, 0501242201/20,

0501242201/9, 0502111401/12,

0502111401/30, 0502111401/33,

0502111401/7, 0502111403/4,

0502111403/55,

0502113101/13,

0502113101/61, 0502113101/64,

0503111201/21, 0504110301/17,

0504120701/15, 0504120701/19,

0504120701/20, 0504120701/22,

0504210201/23,

0504210201/79,

0504210202/16, 0504210203/1,

0504210203/11, 0504210203/16,

0504210203/18, 0504210203/2,

0504210203/57, 0504210203/72,

0504210203/73,

0504210601/101,

0504210601/104, 0504210601/31,

0504210601/59,	0504210601/74,	insa:n -2- [A] انسان insan.
0504210601/79,	0504210602/117,	i. 0501221301/14
0504210602/129,	0504210602/34,	infa:lla: -3- [A] انشاالله inşallah.
0504210602/4,		i. 0502111401/2,
0504210602/49,	0504210602/5,	0503111201/25
0504210602/58,	0504210602/74,	infa:llah -1- bk. infa:lla:
0504210602/84,	0504210602/96,	i. 0508120101/69
0504220101/15,	0504220101/43,	infaʔalla: -1- bk. infa:lla:
0504220101/62,	0504220101/9,	i. 0508120101/71
0504220102/15,		infaʔalla:h -2- bk. infa:lla:
0504220102/23,	0504220102/3,	i. 0508120101/70,
0504220301/4,	0504220801/13,	0508120101/71
0504220801/17,	0504220802/27,	inʔk -2- bk. inʔki
0505120301/39,	0505220202/17,	i. 0501240201/27,
0505220203/12,		0504210602/29
0505220203/2,	0505220204/35,	inʔki -5- en.
0505230501/48,	0505230501/49,	i. 0504110301/18,
0505230501/52,	0505230501/66,	0504210602/34,
0505230502/49,	0508110602/10,	0504220102/18,
0508110602/19,	0508110603/16,	0504220301/1, 0504220301/7
0508110604/2,	0508110604/3,	irefî:d -1- [A] رشيد Reşid; kişi adı.
0508110604/6,	0508110604/8,	i.+ in 0501220601/27
0508110605/18,	0508110605/19,	iθyend̥er -4- [Y] Αλέξανδρος
0508110605/9,	0508120101/20,	İskender, Aleksandr; kişi adı.
0510110101/12,	0510110101/14,	i. 0504210601/60,
0510110101/15,		0504210601/61, 0504210601/66
0510110101/20,	0510110101/8,	i.+ in 0504210601/30
0510110101/9,	0511110101/1	iθ[e - -2- [Tr] istemek.
i.+ [er 0504220801/39		i.- jæ: 0501242201/12
inniki -2- [Tr] bir sonraki.		i.- jæ:n 0505230501/43
i. 0504220801/12,		isla:ma:va:t -1- [A+F] اسلام آباد
0504220802/19		

İslamabat; köy adı.

i. 0504220301/28

ispi|et -1- [İng] *split* split klima.

i. 0501231301/79

isterjo -1- [İng] *stereo* stereo.

i. 0504220802/14

istifa:d -3- [A] استفاده istifade, kullanım.

i. 0502111402/4,

0504220102/24, 0508120101/66

ijf - -5- bk. **ijf** -

i.- dʒek 0504210602/132,

0504210602/75

i.- di 0501231301/4

i.- dik 0501231303/71

i.- θe 0504220302/39

ijdi: -1- [Tr] I. işte II. şimdi, yakın
zamanda.

i. 0501231303/36

itik|e - -1- [Tr] iteklemek, itmek.

i.- jæ: 0504210203/61

itik|æ: - -1- bk. **itik|e** -

i.- p 0504220101/21

ij - -25- [Tr] yemek.

i. 0501231301/40

i.- dʒek 0504220302/28

i.- dik 0501231303/68,

0501231303/71, 0505230501/54

i.- er 0504220302/59

i.- eθiŋ 0504220302/31

i.- ib 0504220302/46

i.- ĩb 0501231304/12,

0504220302/44, 0504220302/45

i.- ip 0504220302/30

i.- ĩv 0501231301/40,

0501240201/4, 0501240201/7,
0504220302/49

i.+ mæ:ne 0504220302/26

i.- θe 0502111401/20,

0504220302/61

i.- θeŋ 0504220302/30,

0504220302/33

i.- jæ: 0504220302/50

i.- jæ:m 0504220302/29

ijm -3- [Tr] yem.

i. 0501210703/18

i.+ ini 0504210201/86

i.+ inĩ 0504210201/84

ijmendĩr - -1- [Tr] dehşete
düşürmek, çok korkutmak (< ejmendĩr -
).

i.- jæ: 0504220301/41

ijmæ: -1- [Tr] yeme işi.

i.+ ni 0504220302/31

ijmit -2- [Tr] yiyecek, besin.

i. 0504220801/25

i.+ ini 0504210201/42

ijviŋfer -1- [Tr] yiyecek içecek.

i.+ ini 0504210602/66

3

zenetik -1- [Fr] *génétique* genetik.

3. 0504220801/24

k

k -5- bk. **ki:**

k. 0501231302/6,
0504210203/11, 0504220101/36,
0505120301/32, 0508120101/18

ka:me[æn] -1- [A] کاملاً tamamen,
bütün şekilde.

k. 0501110204/13

ka:mi[] -1- bk. **ka:mi[]**

k. 0502113101/58

ka:mi[] -1- [A] کامل kamil.

k. 0502113101/58

ka:rga:-3- [F] کارگاه imalathane.

k. 0501110202/21

k.+ muð 0508110605/21

k.+ ni 0508110605/27

ka:rɣa:na -3- bk. **kæ:rha:na**

k. 0501122201/9

k.+ da 0501231301/79,

0501231301/93

ka:rɣa:na: -2- bk. **kæ:rha:na**

k.+ N 0501231301/86,

0501231301/91

ka:rmænd -3- [F] کارمند memur.

k. 0501110203/8

k.+ [e] 0504220102/18

k.+ [eri] 0504220102/19

ka:rʃena:s -1- [F] کارشناس I. bilir kişi,
uzman II. lisans diplomalı.

k.+ la 0502111402/15

kampiyu:teri: -1- [İng-F] کامپیوتری
bilgisayar ile ilgili.

k. 0508120101/32

kaneks-2- [İng] *conex* prefabrik oda
veya külübe.

k. 0504220301/29

ka:rt -3- [Fr] *carte* kart.

k. 0502111401/33,

0502111401/37

k.+ la 0502111401/41

kaseta -1- bk. **kaset**

k.+ θi 0502111403/40

kaset -1- [Fr] *cassette* kaset.

k.+ e 0502111403/69

ke -24- bk. **ki:**

k. 0501110204/17,

0502111402/2, 0502111402/5,

0504110301/10, 0504110301/11,

0504110301/13, 0504110301/15,

0504110301/17, 0504110301/18,

0504110301/6, 0504110301/7,

0504220101/14, 0504220101/35,

0508110603/1, 0508110603/16,

0508110603/3, 0508110603/7,

0508120101/30, 0508120101/63

ke: -2- bk. **ki:**

k. 0504220102/17,

0504220102/23

keŋfe -4- [Tr] keçe.

k. 0501120601/21,

0501241702/7, 0504220801/17

k.+ dir 0504220801/6

kef -2- [F] گپ söz.

k.+ i 0501220601/13

k.+ in 0505230501/60

kefir -2- [F] کپور sazan balığı.

k. 0504210203/14,

0504220302/60

kela:la -1- [F] Kelale; şehir adı.

k. 0504220301/28

kela:s -6- [Fr] classe sınıf.

k.+ da 0508110603/13

k.+ di 0504110301/17

k.+ uumuð 0504110301/17,

0504110301/18, 0504110301/8

k.+ uumuða 0508110603/4

kelas -1- bk. **kela:s**

k. 0501110202/20

ke[-2- [F] كل kel.

k. 0504210601/92,

0504210601/91

ke[a:muulla: -2- [Tr] كلام الله Allahın
sözü, Kuran.

k. 0501231303/91,

0504210602/82

ke[ef -1- [F] كلاف ip çilesi.

k.+ ini 0504210201/47

kel[e -3- [F] كله baş, kelle.

k.+ ðine 0504210201/65,

0504210201/66, 0504210201/68

kel[æ: -9- bk. **kel[e**

k.+ m 0504210601/101,

0504210601/105, 0505220203/14,

0505220203/15

k.+ me 0504210601/130

k.+ mde 0504210601/94

k.+ mden 0504210601/99

k.+ ŋ 0504210601/102

k.+ ŋdæki 0504210201/38

ke[tæ: -1- [Tr] < **kel[te** Kelte; boy adı.

k. 0504210602/19

kem -4- [Tr] Kem; boy adı.

k. 0501231303/77,

0504210602/1, 0504210602/2

kemberbendi: -1- [F] کمربندی çevre yolu.

k.+ den 0504220802/20

kem[er -2- [Tr] Kemler; köy adı.

k. 0504210201/77

k.+ de 0504210201/77

kemma:jil -1- bk. **kemma:jin**

k.+ la 0502111401/6

kemma:jin -2- [İng] combine
biçerdöver

k. 0502111401/8

k.+ uun 0501231302/17

kena:r -2- [F] کنار kenar, yan.

k.+ uunna 0504210602/80

k.+ ra:ʁi 0501120601/17
kenɒ:l -5- [Fr] *canal* kanal.
k. 0504210601/34,
0504210601/35, 0504210601/36
k.+ i 0504210601/41
kent[ĩ] -1- [Tr] köylü.
k.+ [eŋ] 0501242201/7
kepɒir -4- [F] كڤڤير kevgir.
k. 0504220302/10
k.+ iŋ 0504220302/10,
0504220302/11
kepɒer -1- [F] كڤر güvercin.
k.+ iŋ 0504210203/33
keplaxa - -1- [F-Tr] konuşuvmek.
k.- di 0501231303/18
kepl[e] - -3- [F-Tr] konuşmak.
k.- jæ: 0504210202/14
k.- jæ:n 0505220201/7
k.- jæ:θ 0502111402/3
kepl[eʃ] - -1- [F-Tr] konuşmak.
k.- iβ 0501121802/21
keplæ: - -3- bk. **kepl[e]** -
k.- β 0501231303/44
k.- p 0505220204/18
k.- jli 0502111402/3
kepter -8- bk. **kepter**
k. 0504210203/45,
0504210203/48
k.+ i 0504210203/41
k.+ iŋ 0504210203/38,

0504210203/39, 0504210203/43,
0504210203/47
kera:matl -1- [A-Tr] < **kera:matli**
keramet sahib; mucize sahibi.
k. 0504210601/145
kere -1- [F] كره tereyağı.
k. 0504220801/6
keræ: -1- bk. **kere**
k.+ ŋ 0504220302/43
kerfiʃ -3- [Tr] kerpiç.
k. 0504210601/41,
0504210601/42, 0504210601/43
kertoφ -1- [R] *картофель* patates.
k.+ i 0501220501/14
kertop -1- bk. **kertop**
k. 0501220501/2
kerwen-1- [F] كروان kervan.
k.+ iŋ 0501231303/78
keθ - -4- [Tr] kesmek.
k. 0504210601/96
k.- ennir 0501120201/18
k.- ip 0504210201/11
k.- jæ: 0508110602/17
keθarqa -2- [Tr] Kesearka; boy
adı.
k. 0501210703/6,
0503111201/18
keθarqa: -1- bk. **keθarqa**
k.+ N 0503111201/18
keθe -5- [Tr] Kese; boy adı.

k. 0505230501/16
k.+ den 0505230501/16
k.+ [ɛrden 0505230501/15,
0505230501/16, 0505230501/23
keθe[-1- [A] كسل hastalık, rahatsızlık.
k.+ i 0509210401/13
keθkalan -3- [Tr] Kesikalañ;
halihazırda Akabat olarak bilinen yer ve
köy adı.
k. 0501231303/63
k.+ a 0501231303/62
k.+ da 0501231303/62
keθib -1- bk. **keθp**
k. 0504220801/41
keθi[-1- [Tr] kesilmek.
k.- meðði 0501120601/11
keθip -1- bk. **keθp**
k.+ [e 0504220801/41
keθp -1- [A] كسب kazanç.
k. 0504220801/19
kefa:værzi: -5- [F] كشاورزی tarım,
ziraat.
k. 0501121803/7,
0501122201/14, 0501122201/8,
0504220102/17, 0508120101/63
kefa:værzij -1- bk. **kefa:værzi:**
k. 0501241701/7
kefti: -1- [F] كشتی gemi.
k.+ [e 0504220102/12
kewif -1- [F] كفش ayakkabı.

k. 0504220801/13
keva:p -1- [F] كباب kebap.
k. 0504220302/57
kejfijjet -1- [A] كلفة/کیفیت kalite.
k.+ i 0504220801/23
kæ: -10- [F] گاه I. bazı, kimi II. kah,
bazen.
k. 0508110605/12
k.+ de 0504220301/4,
0504220802/2, 0508110605/9,
0508120101/67, 0508120101/68
kæ:de -7- [F-Tr] bazen, kimi zaman.
k. 0501121802/22,
0501122201/15, 0501231301/66,
0501231301/67, 0501231301/71,
0501231301/72
kæ:di: -1- bk. **kæ:di**
k.+ nĩ 0504220302/20
kæ:di -1- [F] كبر kabak.
k. 0504220302/19
kæ:fe -1- [Fr] café I. kahve, kahvehane
II. lokanta.
k.+ θi 0501121801/23
kæ:fæ: -1- bk. **kæ:fe**
k.+ ŋ 0501121801/24
kæ:m -4- bk. **kæ:n**
k. 0504120701/8,
0504210601/44, 0504210602/143
k.+ miʃdik 0501220601/28
kæ:mi[-1- [A] كامل kamil.

k. 0509210401/3
kæ:n -57- [F] كان I. çok, fazla II.
maden.

k. 0501110201/7,
0501120201/3, 0501121801/16,
0501121802/12, 0501121802/23,
0501121803/1, 0501121803/2,
0501121803/6, 0501122201/10,
0504210201/95

0501122201/12, 0501220501/5,
0501220601/28, 0501231303/25,
0501231303/93, 0501231304/21,
0501240201/24, 0502111401/41,
0502111403/16, 0504120701/14,

0504120701/23, 0504120701/5,
0504120701/6, 0504210201/83,
0504210202/29, 0504210203/28,
0504210203/51, 0504210601/44,
0504210601/70, 0504210601/71,

0504210602/103,
0504210602/72, 0504220102/13,
0504220301/48, 0504220302/12,
0504220302/8, 0504220801/13,
0504220801/33, 0504220802/15,
0505120301/41,

0505220204/25,
0505220204/26, 0505230501/27,
0508110601/3, 0508110604/1,
0508110604/2, 0508110604/6,
0508110604/9, 0508120101/66,
050911501/5

k.+ ni 0505230502/44

k.+ θi 0501122201/10
kæ:ne[-1- [F-Tr] çoğalmak,
artmak.

k.- ip 0504210203/72
kæ:N -1- bk. **kæ:n**
k. 0504210202/3

kæ:red -1- [F-Tr] etkilemek.
k.- eno:q 0504220301/15

kæ:ryæ:r -1- [F] کارگر işçi.

k. 0501241702/6
kæ:ryæ:r[il]ik -1- [F-T] işçilik, işçi
hayatı.

k. 0501210703/1
kæ:rha:na -1- [F] کارخانه fabrika.

k.+ θi 0504220801/15
kæ:rɣa:na -1- bk. **kæ:rha:na**

k. 0505220202/25
kæ:θe -3- [F] کاسه kase, kadeh.

k. 0501231301/53,
0501231302/4, 0504220302/57

kæ:θæ: -1- bk. **kæ:θe**

k.+ η 0501231303/86

kæ:θi:p-2- [A] کاسب I. kesebe II. meslek.

k. 0504220801/7

k.+ [e 0504220801/35

kæ:θi:v-1- bk. **kæ:θi:p**

k.+ i 0504220801/1

kæ:wæxt -1- [F-A] bazen, kimi
zaman.

k. 0504210203/21

kæ:vedʒa:l -1- [A-F] Kabecan, kişi
adı.

k.+ lara 0501231301/53

kæ|a:f -3- bk. **ke|ef**

k. 0508110605/24

kæ|ema:t -1- [A] كلمات kelimeler,
sözcükler.

k.+ e 0502111402/4

kæ|eme -1- [A] كلمه kelime,
sözcük.

k.+ |erden 0508120101/66

kævi:ri: -1- [F] بوزکیر bozkır ya da
çöl iklimine sahip olan.

k. 0504220301/31

kævʃen-1- [Fr] *capochon* mont.

k. 0504210201/68

kırasnovodesk -1- [R] Красноводск
Krasnovodsk veya yeni adıyla
Türkmenbaşı; Türkmenistan'da bir şehir
adı.

k. 0504220102/12

ki -27- bk. **ki:**

k. 0501110202/14,

0501110202/8, 0501121801/28,

0501231302/4, 0501231303/28,

0501231303/88, 0501231304/2,

0502111401/21, 0502111403/66,

0504210202/2,

0504210601/109, 0504220101/29,

0504220301/12, 0504220301/49,

0504220302/61, 0505230501/51,

0505230901/17,

0508110601/7,

0508110603/3,

0508120101/18,

0508120101/26,

0508120101/27,

0509210401/10,

0510110101/3,

0510110101/6, 0510110101/8

ki: -1- bk. **ki:**

k. 0510110101/13

ki: -31- [F] كه ki.

k.

0501122201/7,

0501231301/34,

0501231301/59,

0501231304/19,

0501241701/17,

0501241701/2,

0501242201/13,

0502111401/25,

0502111402/2,

0504220101/47

0504210203/34,

0504210203/69,

0504220101/44,

0504220301/46,

0505220202/16,

0505220202/20,

0505220203/9,

0505220204/14,

0508110603/11,

0508110604/1,

0508120101/22,

0508120101/26,

0508120101/32,

0508120101/7,

0508120101/71,

0508120101/8,

0509210401/10,

0509210401/12, 0510110101/20

ki:f -1- [F] کیف çanta.

k.+ imi 0501231304/6

ki:m -1- bk. **ki:**

k. 0501220601/14

ki:n -3- bk. **ki:**

k.

0501241701/12,

0501241701/14, 0501241701/7
ki:p -1- [F<T] sıkışık, yan yana.

k. 0504220801/13

ki:θe -3- [F] كيسة kese, çuval.

k. 0501231302/19

k.+ [eri 0501231302/17

ki:fî -2- [Tr] küçük.

k.+ mi:fðik 0502113101/37

k.+ ræ:g 0504220801/6

ki'lu'metr -5- [Fr] *kilomètre*

kilometre.

k. 0504220101/19,

0504220101/63

k.+ i: 0504220101/38

ki'lo'metr -2- bk. **ki'lu'metr**

k. 0504210203/30

ki'lu: -1- bk. **ki'luw**

k.+ θi 0504220801/22

ki'lu: -1- bk. **ki'luw**

k.+ θi 0501110204/1

ki'luw -3- [Fr] *kilo* < *kilogramme* kilo.

k. 0501110204/7

k.+ den 0501110204/9

k.+ ini 0505220204/4

ki'luw[uk -1- [Fr-Tr] kiloluk.

k. 0501231302/17

kim -17- [Tr] kim?

k. 0501210703/14,

0501220601/28, 0501231301/5,

0501231301/78, 0501231303/23,

0504210601/107, 0504210601/19,
0504210602/63, 0504210602/84,

0504220802/25, 0508110602/22

k.+ di'yini 0501231303/17

k.+ e 0501220601/28

k.+ i 0501231301/16,

0501231304/5

k.+ [e 0504220301/32

kirma:nfa: -1- [F] Kirmanşah; şehir
adı.

k.+ N 0504220301/34

ki:f -1- [Tr] < **ki:fî** kişi.

k. 0501120201/12

ki:fedzik -1- [Tr] küçücük.

k. 0508120101/5

ki:f'fik -2- bk. **ki:fedzik**

k.+ kæ:m 0501110203/14,

0501121802/11

kita:p -3- [A] كتاب kitap.

k. 0501121801/18

k.+ larî 0502113101/53,

0502113101/59

kita:v -4- bk. **kita:p**

k. 0501121801/6

k.+ unna 0501110201/18

k.+ uN 0501121801/21

k.+ i 0501121801/30

kollæn -4- [A] كلاً tamamen.

k. 0501110202/15,

0501110202/3, 0502111402/2,
0508110605/3

kol|æn -5- bk. **kollæn**

k. 0501110204/4,
0501242201/23, 0504110301/8,
0508110603/12, 0508110603/14

kolme -1- [F] كلمه kızılköz balığı.

k. 0504220101/9

kolmæn -1- [İng] *coleman* genelde
soğuk su için kullanılan musluklu termos
(aslında bir markanın adıdır).

k. 0504220101/9

konku:r -1- [Fr] *concourse*
üniversiteye giriş sınavı.

k.+ umuðā 0508110603/16

koṇkæ:r -1- bk. **konku:r**

k.+ α 0508120101/41

kø:køŋ -1- bk. **kø:køð** -

k.- dʒøk 0505230501/40

kø:kød -1- bk. **kø:køð** -

k.- øjin 0505230501/40

kø:køt -3- bk. **kø:køð** -

k. 0508110602/8

k.+ me|ĩ 0504210202/6,
0504210202/6

kø:køð -2- [Tr] göstermek.

k.- øjin 0504210602/94

k.- jæ:n 0501121801/7

kø:nø -5- [F] كهه eski.

k. 0504210601/96

k.+ dön 0504220801/1

k.+ dön 0501210703/12

k.+ |ørdøn 0501210703/11

kø:nø| -1- [F-Tr] eskimek.

k.- ib 0504210601/78

kø:røkøn -3- [Moğ] damat, güvey.

k.+ i 0505220202/12,
0505220202/14

kø:θø|i -3- [Tr] Köseli; köy ve alt boy
adı.

k. 0505230502/37,
0505230502/38

kø:şøŋ -1- bak. **kø:şøk**

k.+ i 0504210202/27

kø:şøŋ -1- bak. **kø:şøk**

k. 0504210201/85

kø:şøk -1- [Tr] deve yavrusu.

k. 0504210202/19

køŋfekil -1- [Tr] Köçekli; Köçek
köyünden olan kişi.

k.- |eŋ 0501242201/11

køŋføk -1- [Tr] boy ve köy adı.

k. 0501220502/5

køfløŋŋ -1- bk. **køpløŋŋ**

k. 0505230502/21

køfø| -1- bk. **køfø|** -

k.- |i 0505230901/20

køf -3- bk. **køp**

k.+ ø 0504210602/17

k.+ ræk 0501220501/6

k.+ ýði 0505230502/35
køφø[-6- [Tr] çoğalmak.
k.- ip 0504210601/56
k.- ønne 0502113101/27
k.- ønnæ: 050911501/9
k.- ønθON 0501210702/24
k.- jæ: 0501210702/23
køk -1- [Tr] kök.
k. 0505120301/2
kø[ø]yø -1- [Tr] gölge.
k.+ dø 0501120601/21
kømøg -1- [Tr] I. yardım II. kişi adı.
k. 0505230502/21
kømøy -3- bk. **kømøg**
k. 0501242201/12
k.+ ø 0501242201/13,
0501242201/19
kømøk calandār -2- [Tr] Kömek
Galandar; kişi adı.
k. 0503111201/12
k.+ uN 0503111201/11
kømø[øk] -1- [Tr] mantar.
k. 0501120601/5
køp -7- [Tr] çok.
k. 0504120701/29,
0504220801/13, 0504220801/31,
0504220801/36, 0505120301/38
k.+ θi 0501122201/16
k.+ θy 0501122201/10
køpløntf -2- bk. **køpløntf**

k. 0504220801/2, 0504220801/4
køpløntf -2- [Tr] çoğunlukla.
k. 0504220801/33,
0504220801/6
køpløntf -3- bk. **køpløntf**
k. 0504220801/19,
0504220801/25, 0504220801/8
kørfæ: -3- bk. **kørfø**
k.+ m 0501210701/17
k.+ mæ: 0505220203/5
k.+ næ: 0505220203/9
kørfø -1- [Tr] ailede erkek kardeşlerin
en küçüğü.
k. 0501241701/3
kørfø -2- bk. **kørfø**
k. 0501241701/14
køθø[i: -1- [Tr] Köseli; boy adı.
k.+ η 0505230502/14
køtyy -1- bk. **køtyk**
k.+ inne 0505230502/4
køtyk -1- [Tr] Kötük; köy adı.
k.+ dø 0505230502/57
køtyη -1- bk. **køtyk**
k.+ η 0505230502/61
køwyf -3- bk. **kewif**
k. 0502113101/19,
0502113101/20
k.+ [erini 0502113101/24
køjnøy -2- [Tr] < **køjnøk** gömlek.
k. 0501231303/26

k.+ æ: 0501231303/28
 ku[er -1- [İng] cooler klima.
 k.+ ĩmið 0501231301/73
 kummøt -1- bk. **kymmøt**
 k.+ dę 0501210702/10
 kummøt -1- bk. **kymmøt**
 k.+ de 0508110604/11
 ku'rs -1- [Fr] course kurs.
 k.+ e 0510110101/10
 kũ:løpofti: -1- [F] كوله پشتی sirt
 çantası.
 k. 0504210203/38
 kũwɟe -1- [F] كوچه sokak.
 k.+ de 0511110101/12
 kũwɟæyęhortum -1- [Tr] Köçek
 Hortum köyü.
 k. 0501242201/2
 kũwze -1- [F] كوزه testi.
 k. 0501231301/72
 kũwzegær -1- [F] كوزمگر testici,
 çömlekçi.
 k. 0501231301/72
 kylu:b -1- [Fr] clube kulüp.
 k. 0504220802/14
 kyl[en -1- bk. **kyl[en**
 k. 0502111401/1
 kyl[en -3- [A] كلاً I. tamamen, komple II.
 genelde
 k. 0502111401/12,
 0504220301/11, 0508110602/13

kyl[en -1- [bk. **kyl[en**
 k. 0504220301/15
 kyl[æn -1- bk. **kyl[en**
 k. 0504220301/24
 kyl[ijjet -1- [A] کلیّة/کلیت genellik,
 umumiyet.
 k.+ de 0504220102/24
 kyl[tym -1- [Tr] ip veya hortum gibi
 nesnelerin çile ya çember şeklinde
 toplanmış hâli.
 k. 0504210602/141
 kymę -1- bk. **kymø**
 k. 0504220101/20
 kymæ: -1- bk. **kymø**
 k.+ ŋ 0504220101/18
 kymmed -1- bk. **kymmøt**
 k.+ iŋ 0501110204/14
 kymmęd -2- bk. **kymmøt**
 k.+ e 0504210601/61
 k.+ iŋ 0504210601/62
 kymmøt[fi -1- [F-Tr] Günbedli.
 k. 0508110604/12
 kymmød -1- bk. **kymmøt**
 k.+ iŋ 0505220202/6
 kymmød -2- bk. **kymmøt**
 k.+ ĩ 0501220601/6
 k.+ iŋki 0505220204/34
 kymmøt -12- [F] گنبد Günbed,
 Günbed-i Kavus; şehir adı.
 k. 0502111403/5,

0508110604/10

k.+ de 0503111201/6

k.+ dør 0503111201/6,

0505220202/24, 0508120101/26

k.+ dør 0504120701/13,

0504120701/14, 0505220202/21,

0505230501/24

k.+ dør 0505220202/18

k.+ dør 0501241702/16

kymmør -5- bk. **kymmør**

k.+ de 0501110202/9,

0501110203/1, 0501110203/18,

0502111402/2, 0505120301/19

kymør -1- [F] كومه külübe.

k.+ dşik 0504120701/4

kymør -7- bk. **kymør**

k. 0504220101/36,

0504220101/37, 0504220101/38,

0504220101/39, 0504220101/40,

0504220101/41

kymmørşf -1- bk. **kymmørşfi**

k. 0508120101/54

kymyş -6- [Tr] gümüş.

k. 0504210601/137,

0504210601/139, 0504210601/149,

0504210602/142

k.+ defe 0504210602/55

k.+ di 0504210602/142

kymyşdefe -18- [Tr] Kümüşdepe;
şehir adı.

k. 0504210601/131,

0504210601/133, 0504210601/140,

0504210601/90, 0504220802/1

k.+ d 0504210602/44

k.+ de 0504110301/4,

0504110301/6, 0504110301/7,

0504110301/9, 0504120701/10,

0504210601/86, 0504210602/19

k.+ den 0504210602/34,

0504210602/37, 0504210602/38,

0505230501/22

kymyşdefeşfi -1- [Tr] Kümüşdepe.

k.+ le 0504110301/10

kymyşdefæ: -2- bk. **kymyşdefe**

k. 0504210602/43,

0504210602/77

kymyşdefæ: -13- bk. **kymyşdefe**

k. 0504110301/8,

0504210602/14, 0504220102/24

k.+ næ: 0504120701/10

k.+ ŋ 0504210601/132,

0504210601/4, 0504210602/55,

0504220102/13, 0504220102/14,

0504220102/25, 0504220102/4,

0504220102/8, 0505230502/4

kymyşteppe -2- bk. **kymyşdefe**

k. 0504210602/102,

0504210602/105

kymyşteppæ: -1- bk. **kymyşdefe**

k.+ ŋ 0504210602/110

kyndzy -1- [F] كندج susam.

k. 0502111401/27

kyndyð -1- [Tr] alıç.

k. 0502111401/28

kyrd -4- bk. **kyrt**

k.+ y 0504220301/35

k.+ ynnøn 0504220301/33,
0504220301/34, 0504220301/35

kyrdyssa:n -1- [F] كردستان Kürdistan;
İran'da bir il adı.

k. 0504220301/34

kyrmønŋ -1- [F] کرمانج Kurmanç;
Kürtlerin bir boyu.

k.+ le 0504220301/32

kyrøn -4- [Tr] Küren; köy adı.

k. 0501110203/12,
0501122201/3

k.+ yŋ 0501110201/7,
0501110204/19

kyrøn -1- bk. **kyrøn**

k.+ nen 0501110203/16

kyrønŋi -1- [Tr] Kürenli.

k. 0501110203/12

kyrt -5- [F] كُرد Kürt, halk adı
(etnonim).

k. 0501220502/3,
0502113101/53, 0504220301/33

k.+ lɛ 0501110201/8

k.+ yŋ 0505220204/30

kyt -1- [Tr] küme, yığın.

k. 0504220801/28

kyjθe -1- [Tr] özlemek.

k.- θæ: 0508110605/12

q

qa:ɖʒi:m -2- [Tr] I. Kakacığım; kişi
adı II. saygı gösteren bir unvan olarak bir
kişinin adına eklenirse “amcam!”
anlamına gelir.

q. 0501231303/65

q.+ i 0501231303/78

qa:di:r -2- [A] كادر Kadir, kişi adı.

q. 0502111403/68,
0502111403/70

qa:kwəð -2- [F] كاغذ kağıt.

q. 0501240201/18,
0501240201/21

qa:qa -25- [Tr] dede.

q.+ lamuð 0501242201/1

q.+ lamuðu:n 0505230502/12

q.+ laru 0505230501/16

q.+ laru:nu:n 0505230501/16

q.+ m 0501220601/1,
0501231301/58, 0501241701/17,
0501241701/18, 0501241701/20,
0502111401/44, 0504210602/48,
0505230502/51, 0505230502/9

q.+ mu 0501220601/10

q.+ mu:n 0502111401/35,
0502111401/43, 0505230502/3

q.+ muð 0501241701/28,
0503111201/19, 0504220801/9,
0505230502/7

q.+ müddətə: 0501120201/15
q.+ mi 0505230502/8,
0505230502/9
q.+ 0505230501/20
qa:qa kərəzə -1- [Tr] Kaka Garaca; kişi
adı və soyadı.
q.+ lən 0504210602/50
qa:qalır -1- [Tr] üvey dede.
q.+ ümüd 0508110605/26
qa:qana:j -1- [Tr] Kaka Bay, kişi
adı.
q. 0501231303/3
qa:ri: -7- [A] قاری kari, Kuran okuyan.
q. 0508120101/19,
0508120101/21, 0508120101/22
q.+ n 0508120101/19,
0508120101/23
qa:ri:fuluq -2- bk. **qa:ri:fuluq**
q.+ a 0508120101/18
q.+ unı 0508120101/20
qa:ri:fuluq -3- [A-Tr] karilik, Kuran
okuma.
q. 0508120101/26
q.+ lən 0508120101/24
qa:ri:fa:n -1- [A-F] قاری ایشان kari
işan; kari efendi anlamında bir unvan.
q. 0508120101/19
qa:jim -1- [Tr] sağlam.
q. 0509210401/9
qaβu:l -1- [A] قبول kabul.

q. 0501231301/3
qa'lıp -1- [A] قالب kalıp.
q. 0502113101/20
qara:r -2- [A] قرار karar.
q.+ um 0508110602/4,
0508110602/6
qarağ -1- [Tr] beklemek.
q.- ıb 0508120101/59
qaβu:l -1- bk. **qaβu:l**
q. 0505120301/41
qow -8- [Tr] kovmak.
q. 0505230501/8
q.- up 0504210601/135
q.- updur 0504210601/146
q.- ig 0501120601/7,
0504210602/147
q.- uq 0502113101/41
q.- uq 0502113101/46
qowla: -1- [Tr] kovalamak.
q.- v 0501220502/19
qul -1- [Tr] kılmak, yapmak.
q.- mali 0504210201/97
qura:ʔat -1- [A] قراءة/قرائت kıraat,
kuran okuma.
q.+ u 0509210401/6
qija:m -1- [A] قیام kıyam, ayağa kalkma.
q.+ u 0509210401/6
qija:mat -2- [A] قیامة/قیامت kıyamet.
q. 0501221301/10
q.+ a 0501221301/11

quwa:t -1- [A] قُوَّة/قوت kuvvet, güç.

q. 0502111403/3

l

la -7- bk. **da**

l. 0501220501/8,
0501231301/64, 0501241702/8,
0504210602/126, 0504210602/68,
0504210602/98, 0505110901/15

la: -17- bk. **da**

l. 0501110201/14,
0501121801/11, 0501231301/71,
0501231304/20, 0501242201/20,
0504210201/12, 0504210201/81,
0504210201/90, 0504210202/25,
0504210601/33,
0504210601/85, 0504210602/120,
0504220102/26, 0505220204/16,
0505230901/15, 0508110601/28,
0508110602/8

la:leba:k -1- [F] Lalebağ; köy adı.

l. 0501242201/8

la:ri -1- bk. **la:ri**

l. 0504210602/32

la:ri -3- [Tr] sarnıç, su deposu.

l.+ :m 0508110601/14,
0508110601/19, 0508110601/20

la:ji -1- bk. **da:ji**

l.+ m 0505220202/3

la:ki -1- bk. **da:ki**

l. 0504210602/7

laha:z -3- [A] لحاظ bakış açısı, bakım,
açı,

l.+ dan 0508120101/31,
0508120101/33

l.+ e 0508120101/31

laq - -1- bk. **daq** -

l.- dum 0504210201/65

lap -3- [Moğ] lab “bayağı, güçlü,
oldukça” anlamında pekiştirici öge.

l. 0504210602/125,
0504210602/131, 0504220301/48

laj -1- bk. **da+aj**

l. 0501121803/4

lo -1- bk. **da**

l. 0501240201/25

lo -2- bk. **da**

l. 0504210602/142,
0504220802/24

lo:k - -2- bk. **do:k** -

l.- ja: 0504210601/52,
0504210601/53

law[ekɛfɪ: -1- [F] لوله کشی boru
döşeme.

l. 0501110203/2

law[ekɛfɪ:j -1- bk. **law[ekɛfɪ:**

l. 0501110203/3

l

le -2- bk. **da**

l. 0501121801/16,

0504220302/17

[eba:s -1- [A] لباس giysi.

[. + uɪnɑ: 0501231301/40

[efyer -2- [F] لشكر ordu.

[. 0505230502/56,

0505230502/57

[ejno -1- [R] Ленин Vladimir Lenin;

kişi adı.

[. 0504210602/74

[æ: -27- bk. dæ:l

[. 0501220501/1, 0501220501/5,

0501231201/10, 0501231201/28,

0501231301/5, 0501231301/72,

0501231301/75, 0504210201/86,

0504210202/21,

0504210202/6, 0504210203/9,

0504210601/88, 0504210602/101,

0504210602/142, 0504210602/74,

0504220302/26, 0504220302/37,

0504220302/54, 0504220302/58,

0504220302/63, 0510110101/20

[. + di 0504210602/142

[. + diŷĩnĩ 0501231304/37

[ægæb -1- [A] لقب lakap, unvan.

[. + i 0503111201/18

[æptap -1- [İng] laptop dizüstü

bilgisayar, laptop.

[. 0501122201/7

[i - -8- bk. dij -

[. - jæ: 0502113101/25,

0502113101/80, 0502113101/81

[. - jæ:l[e 0505230502/52,

0508110602/8

[. - jæn 0504210601/91,

0504210601/92

[. - jæ:tdi[e 0504210601/3

[i:va:n -1- [F] ليوان bardak.

[. + dʒuq 0504210202/2

[isa:ns -1- [Fr] licence lisans.

[. 0508120101/70

[ij - -21- bk. dij -

[. - di 0502113101/37,

0504210601/110, 0504210602/125,

0504210602/126, 0504210602/63,

0505220201/8

[. - dim 0501231301/45,

0504210201/66, 0504220802/23,

0505230501/23

[. - æ: 0501231303/81

[. - æ:n 0501122201/12

[. - æ:nim 0501231303/96

[. - ip 0508110605/12

[. - ĩp 0501231302/5,

0501242201/9, 0504210201/20,

0505220203/8

[. - ipdir 0501231303/86

[. - ĩpdir 0501231302/12

[øk - -1- bk. løk -

[. - tyk 0504210201/1

m

m:lda:rtfuluq -1- [A-F-Tr] hayvancılık.

m. 0504220801/7

ma: -48- bk. ba:r

m. 0501110201/16,
0501210701/17, 0501210701/20,
0501231301/12, 0501231301/78,
0501231303/52, 0501240201/10,
0501241701/6, 0502111401/12,

0502111401/32, 0502113101/5,
0503111201/2, 0504210201/17,
0504210201/64, 0504210202/23,
0504210602/16, 0504210602/34,
0504220101/2, 0504220101/28,

0504220101/32,
0504220101/45, 0504220302/29,
0505220202/19, 0505220203/12,
0505220204/10, 0505230501/16,
0505230501/32, 0508110601/14,
0508120101/51,

0508120101/67, 050911501/3

m.+ dur 0504210602/26,
0504210602/50

m.+ di 0501220601/18,
0501231303/21, 0501231303/62,
0501241702/18, 0502113101/34,
0504210601/122, 0505220203/12,
0508110601/18, 0508110601/19,

0508120101/54

m.+ qa: 0501121802/18

m.+ mu:fduq 0501120201/14

m.+ tdi 0501121802/20,

0504220802/22

ma:dde -1- [A] ماده madde.

m.+ ha:je 0502111402/14

ma:h -2- [F] ماه ay.

m. 0501110202/9

m.+ e 0501110204/18

ma:hi:gi:ri: -1- [F] ماهیگیری balıkçılık,
balık avlama.

m.+ den 0504210203/33

ma:l -36- [A] مال mal.

m. 0501120601/16,
0501121803/4, 0501121803/6,
0501122201/10, 0501210702/23,
0501210703/17, 0501242201/10,
0502113101/6, 0504210601/11,

0504210601/147,

0504210601/74, 0504210601/8,
0504220801/10, 0504220801/2,
0504220801/31, 0504220801/36

m.+ a 0504220801/2

m.+ umuð 0501121803/4,
0501210702/19, 0501210702/27,
0504210601/74

m.+ una 0504210601/19

m.+ un 0501210702/18,
0504220801/2, 0504220801/5

m.+ unı 0501120601/7

m.+ i 0504220801/12,
0504220801/7, 0504220801/8

m.+ lamuði 0501210702/26

m.+ lan 0504220801/24,

0504220801/6, 0504220801/8

m.+ laruna 0505230502/43

m.+ lari 0501120201/3

ma:ldʒaʁað -1- [A-Tr] malcık, küçük
ya da az mal.

m.+ i 0504210203/68

ma:lda:r -4- [A-F] مالدار hayvancı.

m. 0502111403/47,
0505110901/1

m.+ duq 0502113101/17

m.+ lan 0504220801/39

ma:lda:rʃuluq -4- [A-F-T]
hayvancılık.

m. 0504220801/1,
0504220801/4, 0508120101/64

m.+ dan 0503111201/32

ma:lʁara -4- [A-Tr] ev hayvanları.

m. 0502111401/20,
0502111401/32, 0502113101/10

m.+ dan 0503111201/32

ma:lʁara: -1- bk. **ma:lʁara**

m.+ muð 0504220302/47

ma:ll -1- bk. **ma:lli**

m. 0501210702/18

ma:lla:r -1- bk. **ma:lda:r**

m.+ lan 0504220801/30

ma:lli -1- [A-Tr] mal sahibi, hayvan
sahibi.

m.+ mijdik 0504220801/9

ma:ma -4- [Tr] anneanne, büyük anne.

m. 0501240201/9

m.+ m 0501240201/6

m.+ mi 0501240201/2

m.+ N 0501240201/11

ma:ma:ji: -1- [F] مامایی ebelik.

m. 0505120301/36

ma:mu:r -1- [Tr]

m. 0504210601/99

ma:ni: -1- [A] معنى anlam.

m.+ θi 0504210601/133

ma:r -7- bk. **ba:r**

m. 0504210201/27,
0504220301/25, 0504220302/19,
0504220302/43, 0504220302/61

m.+ a: 0504220101/16,
0504220301/16

ma:ra: -1- bk. **ba:r+a:**

m. 0504210601/42

ma:t -1- bk. **ba:r**

m.+ di 0508110601/17

ma:wu -1- [A] مای mavi.

m. 0505220202/19

ma:jadʒa:n -1- [Tr] Mayacan; kişi
adı.

m. 0501231301/60

ma:jadʒa:n -2- bk. **ma:jadʒa:n**

m. 0501231301/2,
0501231301/54

maʁru:f -1- [A] معروف ünlü.

m. 0504120701/26

maǵtym -1- [A] مخدوم boy adı.

m. 0504210602/112

maǵtymǵulı -1- bk. **maǵtymǵulı**

m. 0504210602/98

maǵtymǵulı -4- [Tr] Mahtımkulu
Firaki; Türkmen şairi.

m. 0501110201/1,
0501110201/18, 0501110201/3,
0505230501/30

maǵtymǵulı: -1- bk. **maǵtymǵulı**

m.+ N 0501110201/4

maǵð -1- [F] مغز I. ilik II. beyin III. bir
şeyin içi, iç kısmı.

m.+ unı 0509210401/7

maha:rat -1- [A] مهارة/مهارة
maharet, ustalık.

m. 0501220601/22

mahal -11- [A] محلّ I. mahal, yer II.
zaman, süre.

m. 0501210702/10,
0501210702/14, 0501210702/15,
0501210702/17, 0501210702/4,
0501210702/8, 0501221301/3,
0501231301/5, 0504220801/14

m.+ larda 0505110901/5

maǵyur -2- [Tr] Mahır; kişi adı.

m. 0503111201/18

m.+ un 0503111201/17

maǵθu:θ -1- [A] مخصوص mahsus,
özel, özgün.

m. 0509210401/5

maǵsu:θen -1- [A] مخصوصاً

mahsusen, özellikle.

m. 0505230502/14

maq - -1- bk. **baq** -

m.- ub 0505110901/2

malaj -3- bk. **malajfi:χ**

m. 0503111201/26

m.+ da 0503111201/26

m.+ i 0503111201/24

malajfi:χ -2- [Tr] köy adı.

m. 0503111201/22,

0503111201/23

malli -1- bk. **balli**

m. 0505230501/1

mantaka -1- [A] منطقة mintaka,
bölge.

m.+ da 0501110201/2

mantaka: -1- bk. **mantaka**

m. 0504220801/24

mana -24- [Tr] bana.

m. 0501121802/7,
0501231301/11, 0501231301/49,
0501231301/52, 0501231303/13,
0501231303/84, 0501240201/16,
0502111403/10, 0502111403/60,

0502111403/65,

0504210601/115, 0504210601/120,
0504210601/130, 0504210602/125,
0505220201/2, 0505220201/6,
0505220203/23, 0505220203/24,
0505220203/26,

0508110602/10,
0508110602/11, 0508120101/53
manuð -1- bk. **maḵḵ**
m. 0504220302/45
manlaj -1- [Moğ] *manlay* alın.
m.+ ina 0505120301/35
mar - -5- bk. **bar** -
m.- mali 0501210702/12
m.- artdun 0501231301/5
m.- dzaq 0504210602/84
m.- dum 0501231304/10,
0504210601/110
marawa -1- bk. **marawadefe**
m. 0502111403/5
marawa: -4- bk. **marawadefe**
m. 0502113101/16
m.+ N 0502111401/44,
0502113101/61
marawadefe -2- [Tr] Maravadepe;
şehir adı.
m. 0502111403/1
m.+ de 0502111401/4
marta -1- [A] مرتع otlak.
m. 0504220801/25
maḥlaḫat -1- [A] مصلحة/مصلحت
maslahat.
m. 0504220101/43
maqat -1- [A] مشهد Meşhed; şehir adı.
m. 0501231201/19
maqka -3- bk. **baḫka**

m. 0501122201/17,
0501122201/9, 0510110101/19
maqkala -2- [Tr] مشغله I. aile, çoluk
çocuk II. eş, karı.
m.+ lara 0504220801/19
m.+ 0i 0504210601/109
maḫḫi:l -1- bk. **maḫḫi:n**
m.+ lari 0504210203/21
maḫḫi:llu -1- [Fr-Tr] arabalı.
m.+ dza 0504210602/126
maḫḫi:m -1- bk. **maḫḫi:n**
m. 0501231303/64
maḫḫi:n -9- [Fr] *machine* araba.
m. 0504210203/66,
0505220203/3
m.+ um 0501231301/92
m.+ umı 0501231301/94
m.+ un 0505220203/20
m.+ utdu 0501231301/86
m.+ i 0504220301/2
m.+ i 0501231301/85
m.+ nan 0504220101/20
maḫḫi:nθuð -1- [Fr-Tr] arabasız.
m. 0501231301/98
matu:r -2- [Fr] *moteur* motosiklet.
m.+ un 0504210203/58,
0504210203/67
maðða:li -3- [F-Tr] ne var ki,
Allahtan.
m. 0501231303/9,

0504120701/21, 0504210601/119
medɟbu:r -1- [A] مجبور mecbur.
m. 0502113101/38
meɟɟi:d -3- bk. **meɟɟi:t**
m.+ e 0504120701/23
m.+ imið 0502113101/33
m.+ iŋ 0504220802/31
meɟɟi:t -5- [A] مسجد cami.
m. 0501220502/17,
0502113101/50, 0504120701/20,
0504120701/6
m.+ den 0508110601/24
mederθe -5- bk. **medreθe**
m. 0501122201/6,
0505230501/30
m.+ de 0501231304/21
m.+ [e 0508120101/7
m.+ θinnen 0501231304/24
mederθæ -1- bk. **medreθe**
m.+ :ŋi 0501231301/41
mederθæ: -3- bk. **medreθe**
m. 0501231301/38,
0501231304/25, 0508110605/4
medet -1- [A] مدد I. yardım II. Medet,
kişi adı.
m. 0504120701/36
medi:ne -2- [A] مدينة Medine, şehir
adı.
m.+ de 0504210201/18,
0504210201/49

medi:næ: -1- bk. **medi:ne**
m. 0504210201/5
medi:næ: -1- bk. **medi:ne**
m. 0504210201/8
medreθe -2- [A] مدرسه okul.
m. 0502113101/2
m.+ θi 0504120701/20
mecda:r -1- [A] مقدار miktar.
m. 0501242201/9
meyer -1- [F] مگر meğer.
m. 0510110101/14
mehdi: -1- [A] مهدى Mehdi, kişi adı.
m.+ ni 0501231304/1
mehma:n -1- [F] مهمان misafir,
konuk.
m. 0501110202/22
mehnet-1- [A] محنة/محنث çile.
m. 0504220801/31
mehr -1- [F] مهر Mehr ayı, hicri şemsi
takviminin 7. ayı.
m.+ inne 0508120101/3
mehra:n -3- [F] مهران Mehran, kişi
adı.
m. 0505230501/18,
0505230501/23
m.+ a 0505230502/26
mekge -4- [A] مكة Mekke, şehir adı.
m.+ de 0504210201/18,
0504210201/5, 0504210201/8
m.+ den 0504210201/66

mekgedʒa:n	-1- [A-F] aziz Mekke.	0501121802/8, 0501121803/11,
m.+ na	0504210201/29	0501210701/26, 0501210701/27,
mekgæ:	-2- bk. mekge	0501210701/28, 0501210703/11,
m.	0504210201/12,	0501220601/15, 0501220601/19,
0504210201/7		0501231201/1, 0501231201/16,
mekgæ:	-8- bk. mekge	0501231201/26, 0501231201/8,
m.	0501210702/2,	0501231301/23, 0501231301/24,
0501210702/4,	0501210702/6,	0501231301/57, 0501231301/64,
0501231201/25,	0504210201/1,	0501231301/68, 0501231301/71,
0504210201/3,	0504210201/5,	0501231303/17, 0501231303/21,
0504210201/73		0501231303/42,
me e	-1- [Tr] toprak rengi.	0501231303/50, 0501231303/62,
m.	0501120601/12	0501231303/72, 0501231303/74,
me edʒe	-2- [Tr] Melece, kişi adı.	0501231303/98, 0501231304/1,
m.	0501241702/12,	0501231304/12, 0501231304/19,
0501241702/16		0501231304/21,
me eɲ	-5- bk. bi en	0501231304/27, 0501231304/3,
m.	0501122201/10,	0501231304/40, 0501231304/41,
0501122201/13,	0501122201/5,	0501231304/5, 0501231304/7,
0501122201/7		0501241701/14, 0501241702/21,
me ik i	-1- [Tr] bencil.	0501241702/24, 0502111402/2,
m.	0501240201/11	0502111403/11,
mem	-3- bk. ben	0502111403/14, 0502111403/17,
m.	0504210602/132,	0502111403/22, 0502111403/24,
0504210602/65, 0508110601/13		0502111403/32, 0502111403/33,
men	-185- [Tr] ben.	0502111403/34, 0502111403/40,
m.	0501110202/1,	0502111403/41,
0501110203/14,	0501121801/23,	0502111403/44,
0501121801/30,	0501121801/4,	0502111403/47, 0502111403/66,
0501121801/7,	0501121802/1,	0502113101/1, 0502113101/11,
0501121802/11, 0501121802/2,		0502113101/3, 0502113101/38,
		0502113101/4, 0502113101/45,
		0502113101/48,

0503111201/21,		0505230502/12,	0505230502/26,
0503111201/23,	0503111201/25,	0505230502/52,	0505230502/53,
0504110301/5,	0504210201/54,	0505230502/55,	
0504210202/16,	0504210203/1,	0505230901/13,	
0504210203/26,	0504210203/60,	0505230901/18,	0505230901/19,
0504210601/105,		0505230901/6,	0508110602/5,
0504210601/108,		0508110603/4,	0508110603/5,
0504210601/111,	0504210601/113,	0508120101/1,	0508120101/28,
0504210601/124,	0504210601/130,	0508120101/38,	
0504210601/44,	0504210601/94,	0508120101/4,	0508120101/41,
0504210601/96,	0504210602/12,	0508120101/5,	0508120101/54,
0504210602/128,		0508120101/57,	050911501/11,
0504210602/135,		0510110101/17,	0511110101/6
0504210602/148,	0504210602/15,	m.+ em 0502111403/30	
0504210602/16,	0504210602/21,	m.+ æ: 0504220101/1	
0504210602/35,	0504210602/56,	m.+ æ: 0501231301/26,	
0504210602/64,	0504210602/66,	0501231303/33,	0501231303/4,
0504210602/86,		0501231304/29,	0501231304/35,
0504210602/92,		0501241702/24,	0502111403/29,
0504220101/33,	0504220101/47,	0502111403/36,	0502111403/39,
0504220101/48,	0504220101/51,	0504120701/33,	
0504220101/56,	0504220802/21,	0504120701/37,	0504220101/29,
0504220802/23,	0504220802/24,	0504220301/18,	0505230501/13,
0504220802/32,		0505230501/24	
0505110901/13,		m.+ i 0501231301/70,	
0505110901/14,	0505110901/25,	0501231303/73,	0502111403/35,
0505110901/27,	0505110901/8,	0502111403/50,	0504210201/4,
0505220201/10,	0505220201/8,	0509210401/9	
0505220202/13,	0505220204/22,	m.+ ĭ 0501231304/4	
0505230501/22,		m.+ ne 0504120701/34	
0505230501/23,		m.+ nen 0501231303/37,	
0505230501/26,	0505230501/27,	0501231303/94,	0501231303/95,
0505230501/29,	0505230501/30,		

0504210602/50, 0504210602/62
mene -2- [Tr]
m. 0505220203/24,
0508110603/4
meni -1- [Tr]
m. 0505120301/20
menne -1- [Tr]
m. 0502111401/13
meŋ -63- [Tr]
m. 0501110203/7,
0501121801/27, 0501122201/1,
0501220601/10, 0501231301/92,
0501231301/94, 0501231303/15,
0501231303/6, 0501231304/31,
0501241701/17,
0501241701/18, 0501241701/2,
0502111401/35, 0502111401/43,
0502111401/44, 0502111403/21,
0502111403/48, 0502111403/49,
0502111403/50,
0502111403/51,
0502113101/37, 0502113101/9,
0503111201/22, 0503111201/4,
0503111201/7, 0504210201/50,
0504210601/101, 0504210601/111,
0504210601/44,
0504210601/96,
0504210602/101, 0504210602/121,
0504210602/125, 0504210602/24,
0504210602/28, 0504210602/29,
0504210602/45, 0504210602/48,
0504210602/93,

0504210602/97,
0504220101/32, 0504220101/50,
0505110901/26, 0505110901/9,
0505220201/5, 0505230501/16,
0505230501/23, 0505230502/3,
0505230502/51,
0505230502/8, 0505230502/9,
0505230901/1, 0508110601/29,
0508110604/11, 0508110604/12,
0508110605/2, 0508120101/17,
0508120101/38, 0511110101/12
m.+ æ: 0504220101/28
meŋe -1- bk. **mana**
m. 0504210202/12
meŋðe - -2- [Tr] benzemek.
m.- jæ:ŋ 0501121802/10,
0501121802/7
meŋðeŋ-2- [Tr] benzeŋmek.
m. 0501231301/99,
0502113101/81
mer - -19- bk. **ber-**
m. 0501231301/84
m.- di 0504210201/34
m.- diyow 0508120101/10
m.- dik 0501110202/8,
0505220202/19, 0508120101/15
m.- dim 0502111403/46,
0504210601/110, 0504210602/65
m.- emiððe 0508120101/16
m.- ennen 0504210201/53
m.- ertdi 0504220802/6

m.- ejin 0504210203/76,
0510110101/15

m.- me[i 0504210201/84

m.- 0in 0501210703/3,
0505230501/62

m.- jæ: 0501231303/61

m.- jæ:n 0504220802/12

mera:θum -1- [A] مراسم merasim,
tören.

m.+ larunna 0502113101/68

merβu:t -2- [A] مربوط ilgili.

m. 0504220301/28

mered -2- bk. **meret**

m. 050911501/20, 050911501/3

meret -5- [A] برات I. Berat gecesi II.
Şaban ayı.

m. 0504210602/27,
0504210602/28, 0504210602/33,
0504210602/44, 0504210602/50

meri:ð -9- [A] مريض hasta.

m. 0501221301/2,
0501221301/4, 0501231304/15,
0501231304/21, 0501231304/26,
0501231304/44, 0504210601/44,
0505220202/16

m.+ [e 0501221301/8

meri:ðle - -1- bk. **meri:ðle** -

m.- di 0501231301/80

meri:ðle - -1- [A-Tr] hastalanmak.

m.- dī 0501240201/23

meri:ðlæ: - -3- bk. **meri:ðle** -

m.- p 0501121802/15,
0501231304/23, 0502113101/22

merkeð-1- [A] مرکز merkez.

m. 0505110901/8

merte -1- bk. **marta**

m.+ [ere 0502111401/40

merð -10- [F] مرز sınır.

m. 0504210203/57,

0504210203/58, 0504220101/37

m.+ i 0504210203/30

m.+ ine 0504220101/55

m.+ iñ 0504210203/65

m.+ ðen 0504220101/31,

0504220101/32, 0504220101/36,

0504220101/57

meθ -1- [F] مست sarhoş.

m. 0501220502/19

meθa:l -3- [A] مثال örnek.

m. 0504220801/20,

0504220801/6, 0504220801/9

meθe|em -6- bk. **meθe|en**

m. 0504210601/12,

0504210601/145, 0504210601/61,

0504210601/68, 0504210601/71,

0504220101/16

meθe|em -1- bk. **meθe|en**

m. 0505220204/5

meθe|en -33- [A] مثلاً örneğin.

m. 0501110201/1,

0501110201/10, 0501110201/11,

0501110201/4, 0502111401/33,

0502111401/35,	0502111401/39,	m.	0504220101/14,
0502111401/4,	0502111401/40,	0504220101/7	
0502113101/68,		mejɨt -1- [A] مَيِّت cenaze, ölü.	
0502113101/69,	0504220101/1,	m. 0504210601/134	
0504220101/21,	0504220101/22,	mejɨæ: -1- bk. bejɨæ:k	
0504220101/23,	0504220101/25,	m.+ k 0504220801/3	
0504220101/35,	0504220101/47,	meðenn -1- bk. meðenne	
0504220101/57,		m. 0504220302/12	
0504220102/25,		meðenne -16- [A] مَظَنَّة I. tahmin II.	
0504220301/25,	0504220301/42,	tahminen.	
0504220301/51,	0504220301/54,	m.	0501220501/8,
0504220802/10,	0504220802/12,	0502111401/26,	0502113101/43,
0505230502/42,	0505230901/11,	0504210602/136,	0504210602/8,
0505230901/16,		0504220101/27,	0504220302/10,
0508110604/4,	0509210401/3	0508120101/28	
meθnu:ʔi: -1- [A] مصنوعى yapay.		m.+ de	0504210602/10,
m. 0504220801/8		0504210602/13,	0504220101/22,
mesa:l -2- bk. meθa:l		0504220101/47	
m. 0508120101/24		m.+ den 0504220101/45	
meseɨen -1- bk. meθeɨen		m.+ ræ:ɣ 0504220302/55	
m. 0501241701/32		m.+ θinnedi 0504220802/12	
mesi:r -1- [A] مسیر güzergâh, rota.		m.+ tdi 0501231301/9	
m.+ ini 0504220102/6		mæ:de -2- [A] معدة mide.	
mettev -2- [A] مطب muayenehane.		m.+ θ 0504220302/29	
m. 0508110601/9		m.+ θi 0504220302/29	
mejda:n -3- [F] ميدان meydan,		mæ:med -1- bk. mæ:met	
saha, alan.		m.+ iŋ 0504210602/48	
m. 0505220204/1		mæ:meda:lluɣ -1- [Tr]	
m.+ nan 0505220204/2,		Memedanlık, boy adı.	
0505220204/4		m.+ a 0505220203/10	
mejɣu: -2- [Fr] ميگو karides.			

mæ:met -2- [A] مُحَمَّد Muhammet,
Mehmet; kişi adı.

m. 0502113101/2,
0504210602/26

mæ:metgurβa:n -3- [A] محمدقربان
Mehmet Kurban; kişi adı.

m. 0504210602/101,
0504210602/123, 0504210602/24

mæ:mu: [æ]n -1- [A] معمولاً normalde,
olağan hâlde.

m. 0504220802/26

mæ:mu:r -2- [A] مأمور görevli.

m. 0501231301/100,
0501231301/95

mæ:mu: [æ]n -1- bk. mæ:mu: [æ]n

m. 0504220101/22

mæ:reke -3- [A] معركة kalabalık.

m. 0504210601/108,
0504210601/129

m.+ [e] 0504210601/108

mæ:ri -10- bk. bæ:ri

m. 0501121801/4,
0501231301/98, 0501231303/38,
0502111402/6, 0502111402/7,
0504210202/16, 0504210601/98,
0504220102/22, 0505220203/21,

0508110603/1

mæ:rī -1- bk. bæ:ri

m.+ de 0501220502/4

mæ:ri: -2- bk. bæ:ri

m.+ k 0504210601/36,

0508110605/2

mæ:ʃ -5- [F] ماش maş, bir tür bürülce.

m. 0501110204/7,
0501110204/9, 0501220502/13,
0502111401/29, 0505230502/40

mæ:ti -2- [A] مهدي Mehdi, kişi adı.

m. 0502113101/53,
0502113101/58

mæb[æ] -1- [A] مبلغ para tutarı.

m.+ i 0502111402/15

mædʒa:zi: -1- [A] مجازی sanal.

m.+ de 0511110101/5

mædʒbu:r -1- [A] مجبور mecbur.

m.+ duq 0504110301/6

mædʒbu:ræn -1- [A] مجبوراً zorunlu
olarak.

m. 0501110203/8

mæda:rek -1- [A] مدارک belgeler.

m.+ i 0508120101/69

mædrese -1- bk. medreθe

m.+ [ere] 0508110603/10

mædresæ: -4- bk. medreθe

m. 0508110603/1,
0508110603/12, 0508110603/3

m.+ mið 0508110603/3

mægtæ? -1- [A] مقطع kesit.

m.+ e 0501122201/2

mæxær-1- [A] مقر üs.

m.+ den 0504220301/12

mæhdʒu:βi: -1- [A] محبوبي Mahcubi;

kişi soyadı.

m. 0501110201/6

mæhdu:d -1- [A] محدود sınırlı,
kısıtlı.

m. 0504220102/24

mæhe[-1- [A] محل yer.

m. 050911501/13

mæhe[le -1- [A] محله mahalle.

m.+ ji 0502111401/44

mæhkæ:m[ik -1- [A-Tr] sağlamlık.

m. 0504220801/24

mæhr -1- [F] مهر sevgi.

m.+ i 0501121801/19

mæhru:m -1- [A] محروم mahrum,
yoksun.

m. 0508120101/8

mæhsu:l -2- [A] محصول mahsul,
rekolte.

m. 0501110201/12,
0504220801/25

mæmbæ?e?ɑ:b -2- [A-F] منبع آب
su deposu.

m. 0504220301/1

m.+ dan 0504220301/5

mæna:be? -1- [A] منابع kaynaklar.

m.+ [erde 0504220102/2

mæntæge -4- bk. **mantaka**

m.+ de 0501110204/2,
0501110204/8

m.+ je 0501110204/4,

0501110204/5

mæntægeji: -1- [A] منطقه‌ای bölgesel.

m.- tdim 0502111402/8

mæntæke -1- bk. **mantaka**

m.+ de 0501121803/2

mæntæxæ: -1- bk. **mantaka**

m.+ miððe 0502111401/22

mæntæx3 -1- bk. **mantaka**

m. 0508120101/8

mæntakɑ: -1- bk. **mantaka**

m.+ m 0508120101/63

mæntake -1- bk. **mantaka**

m.+ ji: 0508120101/63

mænzɑ:me -1- [A] منظومه manzume.

m.+ θi 0505230901/1

mærdom -1- [F] مردم halk, insanlar.

m.+ uN 0502111402/13

mærkæz -3- bk. **merkeð**

m.+ e 0501110202/2,

0501110202/8, 0501110202/9

mærkæzi: -1- [A] مرکزی merkezi.

m. 0508120101/25

mæθæ[en -1- bk. **meθe[en**

m. 0504210202/7

mæsa:ʔe[-1- [A] مسائل meseleler,
sorunlar.

m. 0508120101/37

mæsæ[em -1- bk. **meθe[en**

m. 0504210202/2

mæsæ[en -2- bk. **meθe[en**

m.	0502111402/2,	0501242201/17,	0502111401/14,
0505220204/32		0502111401/15,	0502113101/5,
mæsæ[æn	-3- bk. meθe en	0504210203/25,	0504210203/51,
m.	0501110202/22,	0504210203/62,	
0504110301/10, 0508110603/12		0504210601/148,	
mæs[æk	-1- [A] مسلک meslek.	0504210602/139,	0504210602/140,
m.+ de 0502111402/7		0504210602/141,	0504210602/42,
mæsu: ijjæt	-1- [A] مسؤوليَّة/مسؤوليَّت	0504210602/56,	0504210602/99,
sorumluluk, mesuliyet.		0504220102/26,	0504220301/2,
m.+ im 0504220101/32		0504220302/55,	
mæʃcu: ijjæt	-1- [A] مشغوليَّة/مشغوليَّت	0505220202/6,	0508110605/13,
uğraş.		050911501/12	
m.+ imið 0501122201/5		m.+ nĩ	0501121801/29,
mæzhævi:	-1- [A] مذهبي mezhebi.	0505120301/34	
m.+ ræ:k 0508120101/17		m.+ ni:N	0501121801/11,
mæʔæ lem	-1- [A] معلّم öğretmen.	0501121801/12	
m.+ eŋ 0508120101/7		m.+ ni:θuɯni	0504210202/3
muu	-93- [Tr] bu.	m.+ nna	0501210703/5,
m.	0504210601/88,	0501210703/6,	0504210601/71,
0504210602/17, 0508110605/26		0504220802/15	
m.+ n	0504210203/37,	m.+ nnan	0501110201/16,
0504210203/39, 0504210203/8		0501121801/18,	0501231304/32,
m.+ nũ 0501242201/11		0502111401/14,	0502111401/44,
m.+ nuuN 0501210703/5		0502111403/36,	0504210203/13,
m.+ ni	0501110201/16,	0504210203/60, 0504210601/74,	
0501110201/6,	0501121801/26,	0504210602/121,	
0501121801/7,	0501220601/21,	0504220102/6,	0504220301/4,
0501220601/23,	0501220601/5,	0505110901/12	
0501220601/7, 0501231301/55,		m.+ N	0501121801/24,
0501231301/92,		0501210701/16,	0501242201/2,
0501231302/12,	0501241701/28,	0502111403/23,	0504210602/108,
		0504210602/111,	0505230501/31,

0505230502/45, 0505230901/20,
0505230901/21, 0508110605/2,
0511110101/5
m.+ Na 0501110201/17,
0501220601/15, 0501231301/100,
0501231301/53, 0501231304/13,
0501231304/19, 0502111403/22,
0502111403/28, 0503111201/32,
0504210203/31,
0504210602/105, 0504210602/54,
0504210602/81
mü -1- bk. **mi**
m. 0504220302/10
mü -4- [Tr] bu.
m.+ n 0504210203/18
m.+ N 0504210203/25
m.+ Na: 0504210602/102
m.+ nı 0504220302/60
muɖa:m -8- [A] مدام her zaman,
sürekli.
m. 0501231301/13,
0501231304/43, 0504210203/13,
0504210203/19, 0504210602/137,
0504220302/31, 0505220202/2,
0505230502/43
muɖda:r -2- bk. **muɖda:r**
m. 0504210601/70,
0504220801/24
muɖa: -2- [Tr] mi acaba?; soru edatı.
m. 0510110101/21
muɖda:r -2- [A] مقدار miktar.

m. 0501210703/20,
0501231302/19
muɖa:jim -1- [A] ملايم I. ılık II.
ılımlı.
m.+ dɖ 0504220302/38
muɖquɖla: - -1- [Tr] yumuşaklıktan
dolayı titreşmek (et vb.).
m.- pɖɖuɖ 0504220302/57
muɖna:dɖa:t -1- [A] مناجات münacat,
yakarış.
m. 0504120701/35
muɖnja:laɖ -1- [Tr] bunun gibi.
m. 0505110901/8
muɖna -1- [Tr] buna.
m. 0504210602/44
muɖθa:l -1- [A] مثال örnek.
m. 0505230502/51
muɖθa:jipɖa:j -1- [A-F] مصاحب جای
sağdıç yeri, düğünde damadın sağdıçları
ile birlikte durduğu yer.
m. 0508110604/5
mi -55- [Tr] mi, soru edatı.
m. 0501120201/15,
0501121801/24, 0501220601/22,
0501231201/24, 0501231301/24,
0501231301/45, 0501231301/49,
0501231303/24, 0501231303/25,
0501231303/52,
0501231303/70, 0501231304/15,
0501240201/22, 0501241702/3,
0502111401/24, 0502111403/20,

0502111403/27,	0504120701/25,	mir	-3- bk. bir
0504210201/35,		m.	0501231304/4,
0504210201/36,			0504210201/87, 0504210203/38
0504210201/44,	0504210602/104,	mi	-78- bk. mi
0504210602/128,	0504210602/26,	m.	0501110201/16,
0504210602/27,	0504210602/69,	0501110201/18,	0501110201/7,
0504210602/70,	0504220101/44,	0501120201/15,	0501210701/11,
0504220101/57,		0501210701/20,	0501210702/4,
0504220101/64,		0501220601/15, 0501231201/4,	
0504220301/15,	0504220301/32,	0501231301/1,	0501231301/12,
0505120301/1,	0505120301/2,	0501231301/21,	0501231301/5,
0505220203/25,	0505220203/3,	0501231301/53,	0501231301/6,
0505230501/10,	0505230501/16,	0501231301/67,	0501231301/7,
0505230501/30,		0501231301/72, 0501231301/73,	
0505230501/31,		0501231301/77,	
0505230502/30,	0508110605/1,	0501231301/78,	0501231301/86,
0508110605/15,	0508110605/4,	0501231301/93,	0501231302/10,
0511110101/10		0501231303/70,	0501231303/86,
mi:ma:n -3- [F] مهمان misafir,		0501231303/9,	0501231304/26,
konuk.		0501231304/45,	
m. 0501231301/53		0501241702/13,	
m.+ um 0501231303/21		0501242201/16,	0502111403/66,
mi:ma:n -1- bk. mi:ma:n		0504210201/30,	0504210201/43,
m. 0501231301/53		0504210201/44,	0504210201/53,
mi:wa -2- [F] میوه meyve.		0504210601/30,	0504210601/52,
m. 0505220204/1		0504210601/88,	
m.+ ları 0502113101/31		0504210602/101,	
mi:wedʒa:t -1- [F] میوهجات meyveler.		0504210602/119,	0504210602/129,
m. 0505220204/13		0504210602/13,	0504210602/17,
mi:wedʒa:tʃ -1- bk. mi:wedʒa:t		0504210602/4,	0504210602/74,
m. 0505220204/13		0504210602/80,	0504220101/29,
		0504220101/3,	

0504220101/9, 0504220102/12,
0504220301/15, 0504220301/16,
0504220301/53, 0505110901/19,
0505120301/1, 0505220203/25,
0505220203/6, 0505220203/9,
0505220204/10,
0505230501/30, 0505230502/15,
0508110602/15, 0508110605/4

mi:di -2- [Tr] Midi, kişi adı.

m. 0503111201/7,
0503111201/8
mi:guw -1- bk. **mejgu:**
m. 0504220102/22

mi:χoræd -1- [F] می‌خورد yiyor.

m. 0501231301/72

mi:ma:n -1- bk. **mi:ma:n**

m. 0504210203/9

mi:r -3- bk. **bi:r**

m. 0501231301/9

m.+ i 0504220301/54

mi:riş -8- [Tr] Miriş, kişi adı.

m. 0505230502/10,
0505230502/11, 0505230502/13,
0505230502/14, 0505230502/22,
0505230502/34, 0505230502/6,
0505230502/7

mikro:p -1- [Fr] *microbe* mikrop.

m.+ lori 0504220302/52

mil -1- bk. **biļe**

m. 0501231301/70

miļe -4- bk. **biļe**

m. 0501231302/19,
0504210201/4, 0504220302/7

miļen -25- bk. **biļen**

m. 0501221301/14,
0501231303/45, 0501231303/65,
0501240201/1, 0501241701/18,
0502111401/40, 0502111403/67,
0504210201/4, 0504210201/49,

0504210602/132,

0504210602/88, 0504220301/27,
0504220302/14, 0505120301/4,
0505220202/18, 0505220204/14,
0505220204/19, 0505220204/7,
0508110605/14,

0508110605/2, 0508120101/36,
0508120101/6

m.+ æ: 0501231201/17

miļlet -12- [A] مِلَّة/مِلَّت millet, halk.

m. 0501210703/7,
0501220502/22, 0501220502/5,
0501220601/14, 0502113101/71,
0504210601/140, 0504210602/4,
0504220101/51

m.+ e 0508120101/20

m.+ i 0504210201/61

m.+ iniņ 0508120101/63

m.+ iņ 0504220801/4

miļjo:n -1- [Fr] *million* milyon.

m. 0502111403/70

miļju:m -1- bk. **miļjo:n**

m. 0510110101/15

mi|ju:n-7- bk. **mi|jo:n**

m. 0504210201/1,
0504210201/14, 0504210203/75,
0510110101/15

m.+ v 0504210203/62

m.+ q 0505220203/3

min - -9- [Tr] binmek.

m.- 0504210203/26

m.- ennen 0510110101/13

m.- er 0510110101/10

m.- erdik 0508110601/25

m.- ip 0510110101/6

m.- me|i 0510110101/12

m.- ni 0510110101/9

m.- niq 0510110101/3

mindir - -2- [Tr] bindirmek.

m.- dik 0501231303/78

m.- ip 0502113101/49

minibu:s -2- [İng] *minibus*
minibüs.

m. 0504110301/8

m.+ dan 0504110301/13

mini| - -1- [Tr] binilmek.

m.- jæn 0505230501/37

mir -4- bk. **bir**

m. 0504220101/2,
0504220302/28, 0505230501/37,
0509210401/13

mif - -1- bk. **bif** -

m.- jæ: 0504220302/54

mijeθθer -1- [A] میسّر hazır,
sağlanılan, imkan dahilinde.

m. 0505120301/40

mo:ll -2- bk. **mo:llo**

m. 0501210701/18,

0508110601/2

mo:lla: -5- bk. **mo:llo**

m.+ muð 0502113101/32,

0508110601/3

m.+ ni 0501120201/10

m.+ N 0502113101/52,

0503111201/15

mo:llo -22- [A] مولا/ملا I. mevla, molla
II. talebe.

m. 0501241702/16,

0502113101/32, 0502113101/52,

0502113101/53, 0502113101/58,

0502113101/76, 0503111201/16,

0504120701/8, 0504210201/15,

0504210602/26,

0504210602/42, 0504210602/48,

0505230502/49

m.+ lori 0504120701/18,

0505230502/43, 0505230502/49

m.+ muşduq 0502113101/58,

0502113101/77

mo:lloqa:qadza:n -1- [Tr] Molla
Kakacan, kişi adı.

m. 0501231302/1

mo:lloluq -1- [A-Tr] talebelik.

m. 0502113101/56

moβülθa:ði: -1- [Fr-F] مبل سازی koltuk
yapımı.

m.+ θi 0505220202/25

moddæt -2- [A] مدّة/مدّت süre,
zaman.

m. 0501110204/16,
0501220601/24

modi:r -4- [A] مدير müdür, yönetici.

m. 0508120101/7

m.+ e 0508110603/3,
0508110603/6

m.+ imið 0508110603/3

mofi:di: -1- [A] مفیدی Müfidi, kişi
asoyadı.

m.+ η 0501231304/34

mohem-1- [A] مهم önemli.

m. 0508120101/24

mohi:tha: -1- [A-F] محيطها çevreler,
ortamlar.

m.+ ji: 0502111402/2

mohta:dž -2- [A] محتاج muhtaç.

m. 0501221301/17,
0501221301/18

mol - -74- bk. **bol** -

m.- 0501231301/42

m.- a:malı 0508110601/6

m.- di 0501231303/80

m.- l 0501231304/17,
0504210201/16

m.- li 0501231304/40,

0504210201/77, 0504210203/74,
0504210602/100, 0505220202/18,
0505230901/6, 0508110603/3

m.- luq 0501241702/19

m.- lum 0504210201/79,
0505120301/29, 0508110601/13

m.- modi 0505120301/10

m.- molutduıa 0508110601/7

m.- moli 0502113101/48,
0504210201/29, 0504210601/71,
0504220101/63, 0504220302/33,
0505220204/17, 0505230502/59,
0508120101/70

m.- molı 0501231304/20

m.- moθo 0501121802/17,
0502113101/11, 0510110101/5

m.- moθo 0504210602/117

m.- on 050911501/2

m.- onuma 0501241701/5

m.- onuıni 0501231301/26

m.- onno 0504210201/95

m.- onθoN 0501231303/64

m.- or 0504210602/112,
0504210602/46, 0504220302/39

m.- ortduıq 0502111402/10

m.- θo 0501210701/22,
0501231301/5, 0502113101/54,
0504220101/51, 0504220802/28

m.- θoN 0504210203/33,
0504220301/55

m.- θun 0501231301/97,

0504220802/13

m.- uN 0501220601/23

m.- up 0501241701/3,

0504120701/14, 0505120301/21,

0505120301/22, 050911501/8

m.- updur 0504220101/45

m.- ja: 0501110201/15,

0501220601/24, 0501220601/26,

0501231302/16, 0501231302/18,

0501231303/97, 0501231303/99,

0504210602/143, 0504220302/13,

0504220302/24,

0504220802/26, 0504220802/28,

0505220204/5

m.- ja:nfɑ:q 0505120301/17

mola: --1- [Tr] oluvermek.

m.- θɑ 0502113101/11

molmæ: -1- [Tr] olmaya.

m. 0504210601/124

momæjjezi: -4- [A] ممیزی
değerlendirme, tetkik.

m. 0502111401/33,

0502111401/36, 0502111401/37

m.+ θi 0502111401/35

morda:b -1- [F] مرداب bataklık.

m. 0504220101/6

moræbbi: -1- [A] مربی antrenör.

m. 0510110101/13

mosa:hebe -4- [A] مصاحبه I. söyleşi,
röportaj II. mülakat.

m.+ de 0508120101/44

m.+ den 0508120101/62

m.+ θine 0508120101/43,

0508120101/61

mosa:hebæ: -1- bk. **mosa:hebe**

m. 0508120101/62

mosællæh -2- [A] مسلح silahlı.

m. 0504220301/12,

0504220301/20

mostæfa: -2- [A] مصطفى Müstafa,
kişi adı.

m. 0501231304/1,

0501231304/2

mostæʔdʒer -1- [A] مستأجر kiracı.

m. 0501110203/9

moʃɑ:ver -1- [A] مشاور danışman,
müşavir.

m.+ e 0502111402/8

moʃke[-1- [A] مشکل sorun, problem.

m.+ i 0510110101/14

motæʔællæg -1- [A] متعلق ait.

m. 0501110204/5

motæʔæssefa:ne -1- [A-F] متأسفانه
maalesef.

m. 0502111402/2

motmæʔen -1- [A] مطمئن güvenilir.

m.+ ni 0502113101/21

mowrəd -4- [A] مورد vaka, konu.

m. 0508120101/69

m.+ de 0508120101/69,

0508120101/71

moj -3- bk. **boj**
m.+ umɒ 0504210201/14
m.+ ũmɒ 0504210201/8
m.+ unno 0504210203/65

moza:hem -1- [A] مزاحم rahatsız
eden.

m. 0502111402/10

moʔa:de[-1- [A] معادل denk,
karşılık.

m.+ ini 0505230901/17

moʔattar -1- [A] معطر hoş kokulu.

m. 0501231302/8

moʔæddæp -1- [A] مؤدب edepli.

m. 0508120101/13

moʔæ[lem -7- [A] معلم öğretmen.

m. 0501231304/34,

0508120101/70

m.+ i 0501231304/17

m.+ imi 0501231304/31

m.+ imiðin 0508110603/19

m.+ in 0501231304/19,

0508120101/61

møhem-2- [A] مهم önemli.

m. 0502113101/68

m.+ ði 0502113101/69

mørættep -1- bk. **myrøttep**

m. 0504210201/86

møj -1- [Tr] örümcek.

m.+ yn 0504210201/47

mu -9- bk. **bi**

m.+ di 0501121802/17

m.+ ni 0501231304/1,

0504220302/54, 0505230901/13,

0505230901/18

m.+ ni:N 0504210201/90

m.+ nnon 0504220801/9

m.+ nuN 0502113101/18

m.+ No 0504220302/57

mu:ka: -2- bk. **mu:ko**

m.+ m 0504110301/5

m.+ N 0504220102/25

mu:ko -20- [A] موقع zaman, vakit.

m. 0501210702/5,

0501220601/13, 0501220601/8,

0501241701/11, 0501242201/16,

0504110301/5, 0504210602/107,

0504210602/109, 0504210602/142,

0504210602/143,

0504210602/146, 0504220102/10,

0504220301/29, 0504220802/10,

0505220204/12

m.+ lorı 0504220802/12

m.+ θunna 0504210602/57,

0504220102/22

m.+ θutdu 0501210702/5

mu:θa: -1- [A] موسى Musa, kişi adı.

m. 0501121803/11

mubajl -1- [İng] mobile cep telefonu.

m.+ una 0511110101/3

muha:dzur -1- [A] مهاجر göçmen.

m. 0504210203/7

muxi -1- [Tr] Muhı, kişi adı.

m. 0501231201/12

muxod -1- bk. **muxot**

m. 0504210602/19

muxomi: -1- [F] مخمی Muhami, kişi
asoyadı.

m. 0501231304/34

muxommet -6- [A] محمد Muhammet,
kişi adı.

m. 0501121803/9,
0504210201/29, 0504210201/30,
0504210201/32, 0504210201/37,
0504210201/40

muxommetbi:ze -1- [Tr]
Muhammet Bije, kişi adı ve soyadı.

m. 0505230502/17

muxot -1- [Tr] Muhat, kişi adı.

m. 0501121801/6

muqaddeθ -1- [A] مقدّس kutsal.

m. 0501121801/18

muntaxul -1- [A] منتقل taşınan,
intikal eden.

m. 0502113101/16

mura:di: -1- [F] مرادی Muradi, kişi
soyadı.

m. 0501241702/16

muşke[a:t -1- [A] مشكلات sorunlar.

m.+ i 0505220204/27

my -1- bk. **mi**

m. 0505120301/2

myddet-2- [A] مدّة/مدّت süre.

m. 0502113101/66,

0504220102/16

myddet-1- bk. **myddet**

m. 0504210201/85

myddot -1- [Tr] bk. **myddet**

m. 0502113101/31

my[kama:nuf -1- [Tr] Mülkamanov,
kişi soyadı.

m. 0501110201/17

myη -7- [Tr] bin.

m. 0501242201/5,

0502111401/44, 0503111201/1,

0504210203/5, 0504210602/136,

0508120101/3, 0510110101/20

myrøttep -1- [A] مرتّب düzenli,
tertipli.

m. 0504120701/20

myşderi -1- [A] مشتری müşteri.

m. 0504210602/143

myşteri: -1- bk. **myşderi**

m.+ η 0505220204/17

myşfemme -1- [A] مشمّع plastik poşet,
muşamba.

m. 0501110204/14

myðöy[llefe -2- [A] مزدلفة Müzdelife,
hac merasiminde ziyaret edilen bir yer.

m.+ de 0504210201/25,

0504210201/26

n
n -8- bk. **da**
n. 0501121801/20,
0501231301/30, 0501231301/57,
0501231303/45, 0501241702/6,
0504120701/4, 050911501/12
na -52- bk. **da**
n. 0501110204/6,
0501121801/22, 0501121801/31,
0501210701/18, 0501210702/10,
0501210702/21, 0501220502/11,
0501231201/29, 0501231301/2,
0501231301/91,
0501231303/39, 0501231303/77,
0501241701/27, 0501242201/11,
0502111402/11, 0502111402/17,
0502113101/59, 0502113101/69,
0504110301/18,
0504210201/14,
0504210202/13, 0504210202/22,
0504210202/27, 0504210203/13,
0504210203/18, 0504210203/37,
0504210203/39, 0504210203/8,
0504210602/106,
0504210602/13,
0504210602/133, 0504210602/61,
0504220301/28, 0504220302/16,
0504220302/49, 0504220302/60,
0504220302/7, 0505120301/34,
0505120301/41,
0505220202/4, 0505220203/8,
0505230501/18, 0505230501/64,

0505230502/11, 0505230502/12,
0508110601/13, 0508110601/25,
0508110602/22, 0508110605/27,
0508120101/7
na: -23- bk. **da**
n. 0501110201/10,
0501110201/2, 0501110201/7,
0501121803/8, 0501220601/14,
0501231201/13, 0501231301/50,
0501231301/79, 0501231303/7,
0501231301/29
0501231303/91,
0501231303/93, 0502113101/24,
0504220102/1, 0505110901/17,
0505220202/22, 0505220203/16,
0505220204/1, 0505220204/17,
0505220204/25,
0505230501/42,
0508110605/18, 0510110101/14
na:duur-9- [A] نادر Nadir, kişi adı.
n. 0501231201/22,
0501231301/69, 0501231301/77,
0501231301/8
n.+ da 0501231301/6
n.+ uun 0501231301/76,
0501231301/93
n.+ i 0501231301/66,
0501231301/67
na:bi -1- bk. **da**bi
n. 0502111401/4
na:bi -1- bk. **da**bi

n. 0508110601/27
na:lij - -1- [Tr] iyi durumda olmak,
memnun kalmak.
n.- ano:q 0504220302/15
na:muθ -2- [A] ناموس namus.
n. 0501242201/13,
0501242201/21
na:n -2- [F] نان ekmek.
n.+ nan 0501110201/13,
0501110201/3
na:ni -1- [Tr] < **da:ni** daha ne, ayrıca.
n. 0508110601/18
na:ra:hat -2- bk. **na:rahat**
n. 0501240201/7,
0504210201/14
na:rahat -2- [F-A] ناراحت rahatsız.
n. 0501231303/91,
0504210201/16
na:ra:hat -1- bk. **na:rahat**
n. 0505220201/5
na:rda:m -1- bk. **na:rda:n**
n. 0501231302/19
na:rda:n -4- [F] ناردان kurutulmuş
nar tanesi.
n. 0501220501/4
n.+ dʒuŋ 0504220302/57
n.+ dʒuŋ 0501220501/4
n.+ uɲi 0504220302/6
na:rda:n -1- bk. **na:rda:n**
n. 0501231302/14

na:rða: -1- [F-A] نارضا hoşnutsuz.
n. 0505230501/59
na:θur -5- [A] ناصر Nasır, kişi adı.
n. 0501231304/34,
0504210201/81, 0508110605/22,
0508110605/25, 0508110605/6
na:tæ:ni: -1- [F] ناتئی üvey.
n. 0501241701/32
na:w -4- [F] نالو tekne.
n.+ i 0504210601/134,
0504210601/144
n.+ la 0504220102/8
na:ji -1- bk. **da:ji**
n.+ nu 0501231301/15
nafaqa -1- [A] نفقه nafaka.
n. 0504210602/17
na:kadar -1- [Tr-A] ne kadar.
n. 0508110601/2
na:kat -2- bk. **na:kadar**
n. 0504220101/18,
0510110101/17
na:kda:lu -1- [Tr] Nagdalı, kişi adı.
n. 0501220502/15
na:ki -3- bk. **da:ki**
n. 0501240201/13,
0505230502/50, 050911501/20
na:kʃa -1- [A] نقشه harita.
n.+ θi 0504210601/139
naha:ji: -1- [A] نهایی nihai.
n. 0508110603/16

nahar -14- [F] ناهار I. yemek II. öğle yemeği.

n. 0501110202/14,
0501210701/27, 0504210201/33,
0504210201/37, 0504220301/57,
0504220302/12, 0505230501/53,
0505230501/54

n.+ uun 0504210201/90,
0504220302/10, 0504220302/11

n.+ i 0501210701/28,
0504220302/33

n.+ laruini 0501231303/20

naχ -1- [F] نخ ip.

n.+ i 0508110605/23

nama:ð -18- [F] نماز namaz.

n. 0504120701/23,
0504210201/49, 0504210201/50,
0504210201/51, 0504210201/53,
0504210201/97, 0504210202/18,
0504210202/26, 0509210401/10,

0509210401/11,
0509210401/13, 0509210401/3

n.+ uuni 0504210202/15,
0504210202/16

n.+ uun 0509210401/12,
0509210401/4

n.+ i 0509210401/9

nama:ðli -2- [F-Tr] namazlı.

n. 0504210202/4, 0504210202/5

nama:ðθuð -1- [F-Tr] namazsız.

n. 0504210202/9

naθ -1- [F] ناس tütün ile külün karışımı birnevi uyuşturucu toz.

n.+ uumi 0504210602/25

nava:t -1- [A] نبات nebat şekeri.

n.+ i 0501231303/85

navatijja:κ -1- [A-Tr] bitki yağı.

n. 0504220302/13

najdefe -1- [Tr] Naydepe, tepe adı.

n. 0501242201/8

najdere -1- [Tr] Naydere, dere adı.

n. 0501110201/8

najipθolta:n -1- [A] نایب سلطان Nayip Sultan, kişi adı.

n. 0505110901/19

najvadaj -1- [Tr] Naybaday, coğrafi ad.

n. 0501110201/7

najða -2- [F] نیزه süngü.

n.+ m 0501121802/18

najða: -1- bk. **najða**

n.+ N 0505230501/39

naðar -6- [A] نظر Nazar, kişi adı.

n. 0501231303/86,

0504120701/24, 0505230502/39,

0505230502/40, 0505230502/41,

0508110601/4

naðardʒa:n -1- [A-F] نظرجان Nazarcan, kişi adı.

n. 0501231303/89
nağarli-1- [Tr] Nazarlı, kişi adı.

n. 0501110201/6
no -1- bk. **da**
n. 0504210601/88
ne -93- bk. **da**
n. 0501120201/13,
0501121801/31, 0501210701/27,
0501210701/9, 0501210703/12,
0501220501/5, 0501231301/100,
0501231301/24, 0501231301/37,
0501231301/64,
0501231301/68, 0501231301/71,
0501231303/17, 0501231303/74,
0501231303/94, 0501231303/95,
0501231303/98, 0501231304/19,
0501231304/24,
0501231304/29,
0501241701/21, 0501241701/24,
0501241701/28, 0501241702/24,
0502111401/21, 0502111402/2,
0502111403/11, 0502111403/14,
0502111403/41,
0502111403/66,
0502113101/18, 0502113101/45,
0502113101/5, 0502113101/53,
0502113101/7, 0504210201/18,
0504210201/49, 0504210202/13,
0504210202/18,
0504210202/19, 0504210203/1,
0504210601/105, 0504210601/108,
0504210601/111, 0504210601/124,
0504210602/128, 0504220101/48,
0504220101/62, 0504220301/15,
0504220302/11,
0504220302/20, 0504220302/25,
0504220302/39, 0504220302/55,
0504220801/12, 0504220801/34,
0504220802/32, 0505110901/8,
0505110901/9,
0505120301/41,
0505220203/10, 0505220203/11,
0505220204/14, 0505220204/2,
0505220204/26, 0505230501/22,
0505230501/27, 0505230501/30,
0505230502/14,
0505230502/52,
0505230901/19, 0505230901/5,
0508110601/24, 0508110602/15,
0508120101/54, 0509210401/3,
0509210401/4, 0509210401/8,
0511110101/5,
0511110101/6
nefe -2- bk. **defe**
n. 0501220502/13,
0501220502/14
nefer -19- [A] نفر kişi.
n. 0501122201/11,
0501231201/12, 0502111401/15,
0502111401/16, 0502111403/56,
0502111403/57, 0502111403/59,
0504210203/21, 0504220301/12,
0508110601/28
n.+ den 0504210201/22,

0504220802/25

n.+ e 0502111401/37,

0504210201/1

n.+ i 0502113101/46

n.+ ĩni 0501220601/22

n.+ iŋ 0501231201/5

neyæhban -1- [F] بڭڭڭڭڭڭ bekçi.

n. 0504220301/11

nem -5- bk. **neme**

n. 0501220501/6,

0501231301/95, 0501231303/93,

0501242201/13, 050911501/12

neme -18- [Tr] şey.

n. 0501210702/24,

0501220502/15, 0501231301/2,

0501231301/62, 0501231301/78,

0501231301/9, 0501242201/16,

0504210602/61, 0504210602/62,

0505230502/42,

0505230502/58, 050911501/5

n.+ de 0505230502/57

n.+ [eri 0505230502/61

n.+ ræ:k 0505230502/25

n.+ θi 0501220502/4,

0505220203/3, 0505230502/22

nemu:da:r -1- [F] نمودار çizelge,
grafik.

n.+ e 0504110301/18

nemu:nedow[æ:ti: -1- [F] نمونه دولتی

üstün zekalılar okulu.

n.+ de 0508120101/12

nemu:nedow[æ:ti: -4- bk.

nemu:nedow[æ:ti:

n. 0508120101/7

n.+ de 0508120101/10,

0508120101/11, 0508120101/15

neθi:χat -1- [A] نصیحت öğüt.

n. 0504120701/31

neθi:b -4- bk. **neθi:p**

n. 0501121801/19,

0504210201/3, 0505120301/22,

0505230501/56

neθi:χat -2- bk. **neθi:χat**

n. 0504120701/29

n.+ i 0504120701/32

neθi:χatkef -1- [A-F] نصیحتکش öğüt
veren.

n. 0504120701/27

neθi:p -2- [A] نصیب nasip, kısmet.

n. 0508120101/70,

0508120101/71

neθi:v -3- bk. **neθi:p**

n. 0505230501/56,

0508120101/69, 0508120101/71

neθi:væ: -1- [A] نصیبه nasip.

n.+ mið 0502111403/6

neθib -1- bk. **neθi:p**

n. 0501210701/10

neθi[-2- [A] نسل nesil, kuşak.

n. 0504220801/10

n.+ be 0504220801/10

neθke -2- [F] نسيه veresiye.	0505220203/9,	0505220204/17,
n. 0505220204/26	0505220204/6,	0505230502/12,
nesa:rij -1- [F] نساري Nesari, kişi soyadı.	0505230502/49,	
n.+ e 0501110201/16	0508110604/6, 0508120101/38	
neti:dge -1- [A] نتیجه netice, sonuç.	n.+ θiņ 0505230502/29	
n. +[e 0501210702/15	næ:dž --1- [Tr] ne etmek.	
new[et -1- bk. dew[et	n.- džek 0504210601/116	
n.+ [eri 0504210203/8	næ:džire -8- [Tr] nasıl?	
nevθedžen -1- [A-Tr] hırslı, ihtirashı.	n. 0501231301/24,	
n.+ mijdik 0505110901/15	0501231303/78, 0502111403/32,	
nej[α:bu:r -1- [F] نیشابور Nişabur,	0502111403/38, 0502111403/50,	
şehir adı.	0504220101/56, 0505230501/14	
n.+ α 0504220802/2	næ:džirek -1- bk. næ:džire	
næ -2- bk. dæ:[]	n. 0504220301/1	
n. 0505220204/8	næ:fe -18- [Tr] kaç?	
n.+ dirθiņ 0505230502/30	n. 0501110202/13,	
næ -1- bk. dæ:[]	0501110202/21, 0501110204/16,	
n. 0504210601/25	0501121802/18, 0501220601/22,	
næ:vi[] -1- [Tr] ne bilmek.	0501231301/98, 0501231303/10,	
n.- ejin 0504210602/148	0501242201/23, 0502111401/14,	
næ: -22- [Tr] ne?.	0502111401/33, 0502111401/7,	
n. 0501210701/10,	0502111402/2, 0502113101/32,	
0501210703/12, 0501220601/14,	0502113101/57, 0503111201/23,	
0501231201/4, 0501231301/7,	0504210201/62, 0504210203/54,	
0501231301/79, 0501241701/1,	0508110602/20	
0502111403/4, 0502111403/46,	næ:řindži -1- [Tr] kaçınıcı?	
0504210601/44,	n. 0502111403/43	
0504210601/73, 0504220301/33,	næ:d -1- bk. næ:t -	
0504220301/34, 0505120301/17,	n.- ip 0501231304/1	
	næ:de -1- bk. dæ:de	
	n. 050911501/5	

næ:dijp	-1- [Tr] neden?	0501231301/14,	
n.	0508110602/26	0501231301/24,	0501231301/33,
næ:hi: [i]	-1- [Tr] nasıl?	0501231301/46,	0501231301/69,
n.	0501121801/17	0501231301/85,	0501231301/94,
næ:hi [i] -1- bk. næ:hi: [i]		0501231303/12,	0501231303/19,
n.	0502111403/35	0501231303/2,	
næ:m	-24- bk. næ:me	0501231303/24,	
n.	0501120201/15,	0501231304/25,	0501231304/43,
0501210701/10,	0501210702/4,	0501240201/9,	0501241701/14,
0501210703/11,	0501210703/13,	0501241702/22,	0501242201/16,
0501220601/11,	0501231301/97,	0501242201/22,	0501242201/24,
0501231302/12, 0501231303/86,		0503111201/23,	
0502111401/7, 0504210201/17,		0504210202/12,	
0504210601/88, 0504210602/110,		0504210203/31,	0504210203/63,
0504210602/17, 0504220101/29,		0504210203/68,	0504210203/70,
0504220301/2, 0504220301/24,		0504210601/110,	0504210601/33,
0504220301/50, 0505110901/19,		0504210601/85,	0504210602/111,
0505220203/25,		0504210602/76,	
0505230501/30, 0508110602/21,		0504220101/9, 0504220102/1,	
0508110602/7, 0508110603/3		0504220301/11,	0504220301/12,
næ:me -101- [Tr] ne?		0504220301/22,	0504220301/39,
n.	0501110201/5,	0504220302/33,	0505110901/18,
0501110202/6, 0501110204/11,		0505110901/8, 0505120301/11,	
0501110204/4, 0501121801/29,		0505220202/1, 0505220202/11,	
0501121801/30, 0501210702/16,		0505220202/21,	0505220204/1,
0501210703/1, 0501210703/12,		0505220204/14,	0505220204/16,
0501210703/13,		0505220204/17,	0505220204/21,
0501210703/16, 0501210703/17,		0505220204/25, 0505220204/27,	
0501210703/3, 0501210703/5,		0505220204/3, 0505220204/37,	
0501210703/9, 0501220601/16,		0505220204/6,	0505230501/27,
0501221301/5, 0501231201/22,		0505230502/25,	0505230502/27,
0501231301/13,		0505230502/42,	0505230901/19,
		0508110601/24, 0508110601/27,	

0508110602/5, 0508110602/7,
0508110605/1, 0508110605/4,
0508120101/71, 050911501/16,
0509210401/1, 0510110101/14,
0511110101/11

n.+ den 0504210601/57,
0504210602/106

n.+ dendir 0501231303/1

n.+ deŋ 0504210203/76

n.+ di 0508110603/19

n.+ diŋini 0505230501/49

n.+ dir 0501221301/1

næ:mě -2- bk. **næ:me**

n. 0501110202/6,
0501121802/17

næ:meŋijp -1- [Tr] < **næ:medijp**
neden?

n. 0504210202/16

næ:mæ: -2- bk. **næ:me**

n. 0509210401/1

n.+ ŋ 0504210601/29

næ:miŋijp -1- bk. **næ:meŋijp**

n. 0501231301/75

næ:ne -8- [Tr] ana.

n. 0501231201/22

n.+ [eri 0504220101/35

n.+ m 0505220202/18

n.+ mið 0505120301/6

n.+ ŋið 0505230502/26

n.+ θi 0505230502/27

n.+ θiniŋ 0505220202/14,
0505230501/34

næ:nedɣa:n -1- [Tr] anacığım!

n. 0505220203/17

næ:næ: -1- bk. **næ:ne**

n.+ ni 0501241701/15

næ:ni -1- bk. **dæ:ni**

n. 0502111403/52

næ:nĩ -1- bk. **dæ:ni**

n. 0505230502/8

næ:rahat -2- [Tr]

n. 0501231303/29,

0505120301/28

næ:vi[-] -1- [Tr] ne bilmek.

n.- ejin 0501231303/1

næsb -1- [A] نصب kurulum.

n. 0501231301/79

næ:t - -1- [Tr] ne etmek.

n.- jæ:le 0504210202/2

næti:dʒe -1- [A] نتیجه netice, sonuç.

n.+ θini 0508110603/16

nævædojek -3- [F] نود و یک doksan
bir.

n.+ de 0502111402/17

n.+ dem 0502111402/6,
0502111402/7

næzm -1- [A] نظم düzen.

n. 0501110202/15

ni - -28- bk. **dij** -

n.- jæ: 0501231303/65,

0501231303/76, 0502111401/39,
0502111401/40, 0502113101/9,
0504120701/11, 0504120701/17,
0504210202/16, 0504210203/9,
0504210601/10,
0504210601/131, 0504210601/37,
0504210602/35, 0504210602/46,
0504220102/12, 0505220203/17,
0505230501/23, 0508120101/19
n.- jæ:di 0505110901/19
n.- jæ:le 0504220301/37
n.- jæ:n 0501122201/3,
0504120701/12, 0505110901/11
n.- jænnir 0504220101/9
ni: - -1- bk. **dij** -
n.- jæ: 0501231303/65
ni:memotæmærkæz -1- [F-A] نیمه
متمركز yarı merkezileşmiş.
n.+ de 0508120101/59
ni:r -2- bk. **ni:re**
n.+ de 0501210702/18
n.+ den 0503111201/27
ni:rde -8- [Tr] nerede?
n. 0502111402/2,
0504210601/106, 0504210601/109,
0505230501/36, 0505230501/39
n.+ kæ: 0501231201/8
ni:rden -1- [Tr] nereden?
n. 0504210602/75
ni:re -1- [Tr] nere?
n.+ diyni 0504210601/65

ni:ræ: -1- bk. **ni:re**
n.+ k 0505230501/42
ni:fe -2- [F] نیشه filiz, tomurcuk.
n.+ θin 0501241702/1
n.+ θinnen 0501241702/4
ni:j - -2- bk. **di:j** -
n.- di 0504210601/119
n.- θe 0501221301/7
nidæ -1- bk. **ni:fe**
n.+ θi 0504120701/31
ni:fe -1- [Tr] nice.
n. 0504220101/36
ni:feme -1- [Tr] nice.
n. 0504220801/31
nikæ: -1- [A] نكاح nikah.
n. 0502113101/58
nij - -84- bk. **dij** -
n.- a:malı 0501110204/5
n.- di 0501231301/59,
0501231301/62, 0501231301/88,
0501231301/89, 0501231304/36,
0501231304/37, 0502111403/32,
0502111403/60, 0502111403/64,
0502111403/70,
0502113101/37, 0504220101/33,
0504220101/64, 0505220201/9,
0505230501/15, 0505230501/16,
0505230501/29, 0505230501/35,
0505230501/40,
0508110603/4

n.- dī 0501231303/89

n.- diļe 0502111403/10,
0504220101/30

n.- dim 0501210701/20,
0501210701/22, 0501231201/8,
0501231301/24, 0501231301/39,
0501231301/44, 0501231301/45,
0501231301/54, 0501231301/60,
0501231301/61,
0501231301/65, 0501231304/21,
0501231304/35, 0502111403/17,
0502111403/30, 0502111403/40,
0502111403/47, 0502111403/51,
0504210203/26,
0504210601/115,
0505120301/26, 0505220203/18,
0505230501/23, 0505230501/30,
0505230501/40, 0505230901/18

n.- erdik 0505230502/16

n.- ertdi 0501121801/13

n.- æ: 0501110204/6,
0501121801/10, 0501220502/15,
0501220601/15, 0501231303/62,
0501231303/71, 0501231303/74,
0501231303/76, 0501231303/78,
0501231303/93,
0501231303/94, 0501231304/27,
0501231304/4

n.- æ:n 0501110201/15

n.- ģb 0502111401/8,
0505230502/59

n.- ip 0508120101/48

n.- ģp 0501121801/29,
0501121801/30, 0501242201/9,
0504210602/32, 0504220802/13

n.- ipdir 0501231302/19

n.- ģpdir 0501231301/92,
0509210401/9

n.- p 0501121802/16,
0504210201/91

nija: - -1- bk. **dija:** -

n.- mali 0501210703/3

no -12- bk. **da**

n. 0501121802/17,
0501210702/17, 0501221301/16,
0501231302/5, 0501241702/2,
0502111402/17, 0504210201/90,
0504220302/26, 0504220801/26,
0508110601/19, 0511110101/15

no:β -1- bk. **no:βo**

n. 0505110901/22

no:βo -1- [A] نوبه sıra.

n.+ θi 0501210701/16

nogguðlondzi -1- bk. **dogguðlondzi**

n. 0504220801/7

noκ - -1- bk. **doκ** -

n.- onnon 0504210203/25

noκoj -3- [Tr] yer adı.

n. 0505230502/1,
0505230502/2, 0505230502/3

noκrū -1- bk. **doκri**

n.+ θi 0504210203/76

noʻkur --1- bk. **noʻkur** -

n.- up 0501231303/39

nomra:t -2- [A] نمرات numaralar,
puanlar, notlar.

n.+ da 0504110301/18

n.+ uuuği 0504110301/19

nomre -3- [A<Fr] نمره numara.

n. 0504110301/18

n.+ je 0501110202/9,

0508110603/17

nomro -2- bk. **nomre**

n.+ lo 0508120101/15

n.+ θuni 0505230901/21

nø -1- bk. **da**

n. 0504220302/34

nø:rt -1- bk. **dø:rt**

n. 0505220203/19

nu: -2- bk. **du:** < **du:r**

n. 0501210701/14,

0504210601/59

nu:ra:li-2- [Tr] Nurali; Caparbay
boyunun bir alt boyu.

n. 0505230502/57

nu:ra:li-1- bk. **nu:ra:li**

n. 0505230502/52

nu:rdʒa:n -7- [A-F] نورجان Nurcan,
kişi adı.

n. 0508120101/19,

0508120101/21, 0508120101/22,

0508120101/23

nu:ʃa:va: -2- [F] نوشابه I. içecek II.
kola.

n.+ N 0504210201/90,

0504220302/33

nur - -1- bk. **dur** -

n.- θo 0505220204/16

η

ηeʃ - -1- bk. **getʃ** -

η.- jæ: 0501241701/7

ηe| - -5- bk. **ge|** -

η.- eŋde 0504220301/55

η.- |i 0501231301/53,

0504210602/133

η.- |iŋ 0505120301/1

η.- jæ: 0504220302/31

ηeljæ:| -1- bk. **geljæ:n**

η.+ |ere 0504110301/10

ηeʃ - -1- bk. **getʃ** -

η.- di 0501231301/16

ηit - -2- bk. **git** -

η.- jæ: 0501231301/98,

0501231301/99

ηør - -2- bk. **gør** -

η.- øriŋ 0501231301/29

η.- jæ: 0504210203/8

ηyn -8- bk. **gyn**

η. 0501210702/11,

0501240201/3

η.+ i 0501210702/25,

0504210601/82,	0504210602/92,	o
0505220204/14		o -379- [Tr] o.
η.+ i 0505220204/14		o. 0501110201/14,
ηyrryη -1- bk. gyrryη		0501110203/14, 0501110203/18,
η.+ i 0504220301/38		0501110204/7, 0501120601/19,
		0501121801/12, 0501121801/27,
		0501121802/13, 0501121802/21,
N		
na:l - -3- bk. ca:l -		0501210701/18,
N.- wβ 0501210703/10		0501210701/23, 0501210701/5,
N.- wpdur 0501220601/30		0501210702/10, 0501210702/11,
N.- luNwδ 0501231201/24		0501210702/14, 0501210702/15,
narnaƒ -1- bk. garnaƒ		0501210702/17, 0501210702/24,
		0501210702/4,
N.+ umwδ 0504210602/27		0501210702/5, 0501210702/8,
naδ - -1- bk. caδ-		0501220501/6, 0501220502/13,
N.- ar 0505230502/44		0501220502/16, 0501220502/20,
Nurnak -1- bk. Gurnak <		0501220601/13, 0501220601/27,
Gurnaq		0501220601/8, 0501231201/9,
N.+ i 0501120201/15		0501231301/1, 0501231301/18,
Ni:δ -1- bk. Gi:δ		0501231301/27, 0501231301/31,
N.+ i 0501121803/16		0501231301/4, 0501231301/5,
Nur - -2- bk. Gur -		0501231301/62, 0501231301/68,
		0501231301/71, 0501231301/86,
N.- θoq 0501110201/10		0501231301/94, 0501231302/8,
N.- θoN, 0501110201/13		0501231303/29, 0501231303/80,
Nuj - -2- bk. Guj -		0501231303/90, 0501231303/93,
N.- molι 0501231302/14		0501231304/19, 0501231304/27,
N.- ondo 0504210202/3		0501231304/28, 0501231304/3,
		0501231304/34,
		0501231304/41, 0501231304/44,
		0501240201/12, 0501240201/24,
		0501241701/25, 0501241701/26,

0501241701/7,	0501241702/21,	0504220302/21,	0504220302/24,
0501242201/16,		0504220302/6,	0504220802/27,
0501242201/9,	0502111401/14,	0505110901/5,	
0502111401/41,	0502111402/4,	0505120301/24,	0505220201/7,
0502113101/31,	0502113101/50,	0505220202/11,	0505220202/18,
0502113101/61,	0502113101/64,	0505220202/4,	0505220203/11,
0502113101/68,	0502113101/77,	0505220203/13,	0505220203/6,
0502113101/78,		0505220203/8,	0505220204/8,
0503111201/11,	0503111201/28,	0505230501/15,	
0503111201/29,	0504110301/18,	0505230501/25,	0505230501/4,
0504110301/5,	0504120701/17,	0505230501/49,	0505230501/50,
0504210201/17,	0504210201/55,	0505230501/66,	0505230502/27,
0504210201/94,		0505230502/34,	0505230502/46,
0504210202/3,	0504210202/7,	0505230502/47,	
0504210203/3,	0504210601/102,	0505230502/48,	0505230502/7,
0504210601/123,	0504210601/17,	0505230901/15,	0505230901/17,
0504210601/18,	0504210601/21,	0508110601/2,	0508110602/26,
0504210601/4,	0504210601/91,	0508110602/5,	0508110603/11,
0504210601/92,		0508110605/27,	0508120101/20,
0504210602/142,	0504210602/36,	0508120101/24,	
0504210602/62,	0504210602/77,	0508120101/33,	050911501/10,
0504210602/81,	0504210602/82,	050911501/11,	050911501/18,
0504220101/14,	0504220101/15,	0511110101/10,	0511110101/6,
0504220101/5,		0511110101/9,	
0504220101/56,		o.+ n 0504210201/90	
0504220101/64,	0504220101/7,	o.+ ndon 0508120101/57	
0504220101/8,	0504220102/14,	o.+ nuu 0501121801/20,	
0504220102/17,	0504220102/7,	0505230501/10,	0505230901/17
0504220301/22,	0504220301/30,	o.+ nũ 0501121801/22,	
0504220301/36,		0501121801/31,	0501210701/18
0504220301/37,		o.+ ni 0501121801/23,	
0504220301/51,	0504220301/56,	0501121801/4,	0501121802/8,
0504220302/15,	0504220302/18,		

0501231301/55,	0501231301/78,	0501121801/10,	0501121802/17,
0501231301/95,	0501231303/17,	0501122201/14,	0501210701/16,
0501231303/81,	0501231303/91,	0501210701/17,	0501210702/4,
0501231303/94,	0501231304/1,	0501210702/6,	0501220501/3,
0501231304/45,	0501241702/2,	0501221301/16,	0501231201/26,
0502111401/10,	0502111401/14,	0501231301/12,	0501231301/29,
0502111403/44,	0502113101/47,	0501231301/30,	0501231301/43,
0503111201/27,	0504210202/23,	0501231301/91,	0501231302/3,
0504210203/30,	0504210601/7,	0501231302/5,	0501241701/28,
0504210602/21,	0504210602/48,	0501241701/5,	0501241702/3,
0504220102/6,	0504220302/15,	0502111402/17,	0502111402/8,
0504220302/26,	0504220302/27,	0502113101/16,	0502113101/19,
0504220302/37,	0504220302/38,	0502113101/27,	0502113101/3,
0504220302/40,		0502113101/31,	
0504220302/54,	0504220801/13,	0502113101/38,	0502113101/44,
0505220202/8		0502113101/53,	0502113101/66,
o.+ nř	0501231302/11,	0504110301/4,	0504120701/13,
0501241701/27,	0504210202/27,	0504120701/14,	0504120701/3,
0504220801/16,	0505230501/14,	0504120701/4,	
0505230501/30		0504210201/28,	
o.+ nno	0501210701/10,	0504210201/38,	0504210201/46,
0501240201/13,	0501240201/20,	0504210201/57,	0504210201/86,
0501241701/30,	0501241702/17,	0504210203/16,	0504210601/137,
0501241702/27,	0502113101/37,	0504210601/23,	0504210601/37,
0504210201/55,	0504210601/116,	0504210602/20,	
0504210602/25,		0504220101/32,	
0504220101/46,	0504220302/11,	0504220101/37,	0504220101/38,
0504220802/29,	0505230501/28,	0504220102/13,	0504220102/2,
0505230501/32,	0505230502/29	0504220102/20,	0504220102/8,
o.+ nnom	0504210601/36	0504220301/11,	0504220301/28,
o.+ nnon	0501110202/9,	0504220301/4,	
0501110204/10,	0501110204/6,	0504220302/26,	
		0504220302/33,	0504220801/13,

0504220801/19, 0504220801/26, 0505230502/44, 0505230502/47,
 0505110901/24, 0505110901/9, 0505230502/52, 0508110602/17,
 0505120301/35, 0505220204/23, 0508120101/19, 0508120101/21
 0505220204/25, o.+ NO 0501110201/8,
 0505230501/61, 0501210701/12, 0501220501/8,
 0505230502/10, 0505230502/16, 0501220502/12, 0501220502/13,
 0505230502/17, 0505230502/46, 0501231201/16, 0501231302/15,
 0505230502/61, 0505230901/11, 0504210601/120, 0504210601/131,
 0505230901/20, 0505230901/9, 0504210602/106,
 0508110601/18, 0504220101/9, 0505230502/42,
 0508110601/4, 0508120101/26, 0505230901/21, 0508110604/5,
 0508120101/68, 0510110101/10, 050911501/16
 0510110101/3, 0511110101/15 o: -10- [Tr]
 o.+ nnoN 0501122201/17, o. 0501120601/10,
 0501122201/9 0501120601/16, 0501220601/11,
 o.+ nŭ 0501241702/2 0502113101/60, 0504210601/109,
 o.+ nuN 0502113101/18, 0504210601/69, 0504220301/18,
 0503111201/27 0504220302/40, 0505120301/5,
 o.+ N 0501220502/9, 0508110604/10
 0501231302/15, 0501231304/19, o:β -1- bk. o:βo
 0502111401/11, 0502111401/25, o. 0504210602/137
 0502111402/17, 0504110301/10, o:βα -1- bk. o:βo
 0504210201/45, 0504210201/82, o. 0504210601/42
 0504210202/16, o:βα: -18- bk. o:βo
 0504210601/139, 0504210601/48, o. 0504210601/70,
 0504210601/49, 0504210601/65, 0504220802/4
 0504210602/15, 0504210602/20, o.+ q 0501110202/18,
 0504210602/59, 0504210602/92, 0501110202/23, 0501122201/1
 0504220302/5, 0504220801/12, 0505220202/6, o.+ mdan 0501210701/4
 0505230501/49, 0505230502/19, o.+ muğ 0504210602/102
 0505230502/34, 0505230502/42, o.+ muđđa 0508110601/10

o.+ ni 0504210601/68,
0504210602/26, 0505110901/20

o.+ N 0501110202/19,
0501210703/3, 0504210203/2,
0504210601/122, 0504220802/1,
0504220802/25

o.+ nuðun 0504210602/26
o:bo -53- [Tr] I. köy II. oba.

o. 0501120601/17,
0501120601/8, 0501122201/3,
0501210702/22, 0501210703/2,
0502113101/27, 0504120701/1,
0504120701/2, 0504210601/13,

0504210601/42,
0504210601/60, 0504210602/103,
0504210602/137, 0504210602/17,
0504210602/72, 0504210602/75,
0504210602/78, 0504210602/79,
0504210602/81,

0504220301/26,
0504220301/28, 0504220301/49,
0504220802/1, 0505120301/23,
0505120301/24

o.+ di 0504210601/6

o.+ do 0501122201/12,
0501122201/3, 0501122201/9,
0501241701/19, 0502113101/33,
0504210203/72, 0510110101/1

o.+ don 0504210602/34,
0504220301/42

o.+ lordo 0502111401/32

o.+ muşduq 0504210601/67,

0504210601/70, 0504210602/16

o.+ θuna 0501220502/13

o.+ θunna 0501122201/12,
0504210201/77, 0508120101/19

o.+ θunna 0508120101/4

o.+ θunna 0508120101/2

o.+ θunna 0508120101/29

o.+ θi 0503111201/22,

0504210602/54, 0504210602/56

o:bofi -1- [Tr] I. köylü II. hemşehri.

o. 0504210602/68

o:bofi: -1- bk. o:bofi

o.+ nuð 0504210201/52

o:boðof -1- bk. o:boðof

o.+ una 0504210201/54

o:boðof -1- [Tr] hemşehri, aynı
köyde yaşayan.

o.+ lönuz 0504210201/49

o:d -1- [Tr] od, ateş.

o.+ o 0504220301/55

o:d al --1- [Tr] ateş almak.

o. - ja: 0508110602/18

o:dun -1- [Tr] odun.

o.+ o 0502113101/49

o:qi: - -1- [Tr] okumak.

o.- di 0508120101/24

o:qi: - -1- bk. o:qi: -

o.- madula 0504120701/23

o:mmyn -1- [Tr] on bin.

o. 0504220801/22

o:n -18- [Tr] on.

o. 0501110201/16,
0501110204/8, 0501121801/28,
0501220502/13, 0501231301/9,
0501231303/28, 0502111403/45,
0502111403/59, 0502113101/27,

0504210201/17,
0504210601/142, 0504210601/74,
0504210601/76, 0504210601/80,
0505220201/8, 0505220203/16,
0505230502/40, 0508120101/67

o:ŋ -3- bk. o:n

o. 0501210702/11,
0501240201/3

o:N -1- bk. o:n

o. 0504210203/74

o:va: -11- bk. o:βo

o.+ mda 0508120101/4
o.+ muð 0508120101/5
o.+ muðuN 0501122201/8,
0502111401/47

o.+ mi 0503111201/21

o.+ nuN 0503111201/23

o.+ N 0501242201/13,
0502113101/15, 0508120101/68

o:j -2- [Tr] alçak yer, çukur yer.

o. 0504210601/16

o.+ uN 0504210601/135

o:jlön --1- [Tr] düşünmek.

o.- up 0501121801/21

obohhæt -1- bk. obohhæt

o.+ i 0505230502/34

obohhæt -1- [A] اِبْهَتْ/اِبْهَتْ ihtişam,
büyüklük, tantana, heybet.

o.+ i 0505230502/22

odzyr -1- bk. odzyrø

o. 0502113101/68

odzyrø -2- [Tr] o türlü, o şekilde.

o. 0505110901/8, 050911501/5

o:ɫ -45- bk. o:ɫ

o. 0505230501/31

o.+ u 0504210602/67

o.+ i 0502113101/49,
0503111201/11, 0503111201/12,
0503111201/13, 0503111201/14,
0503111201/15, 0503111201/16,
0503111201/17, 0503111201/18,

0503111201/8, 0504120701/15,
0504210201/70, 0504210602/101,
0505120301/19, 0505120301/39,
0505220203/11, 0505230501/31,
0505230501/66, 0505230502/47,

0508120101/19,

0508120101/21, 0508120101/23

o.+ i 0504220301/30

o.+ om 0502113101/48

o.+ um 0501231301/65,
0501241701/6, 0502113101/5,
0504210201/64, 0504210201/73,
0504210201/79, 0505220202/25,
0505220203/12, 0505220203/17,

0505230501/10,

0505230501/18, 0505230501/23,
0505230501/55

o.+ umuN 0504210201/76

o.+ un 0505230501/31

o.+ unnon 0505230501/31

o.+ uno 0501231301/4,

0501241701/3

oκlol -37- bk. **oκlon**

o.+ lo 0502111403/55,

0504210203/16, 0504210203/28,

0504220301/12, 0504220301/20,

0504220301/42, 0508110601/6,

0508120101/13

o.+ lom 0501231303/57,

0503111201/3, 0504210201/18,

0504210201/4

o.+ lomud 0502111403/7

o.+ loN 0501240201/19,

0504210203/15, 0504220301/43

o.+ lordon 0504210202/22

o.+ lordon 0501240201/15,

0504220301/40

o.+ lori 0501120201/2,

0501220502/19, 0501241701/30,

0504210203/14, 0504220301/21,

0505220203/1, 0505220203/4,

0505230502/15, 0505230502/16,

0505230502/19, 0508110601/2

o.+ loro 0501122201/7,

0501240201/17, 0508110601/5

o.+ lorç 0508120101/8

oκlolluq -3- [Tr] çocukluk.

o.+ da 0502113101/1

o.+ dan 0501121801/5,

0502111401/44

oκlom -2- bk. **oκlon**

o. 0508120101/54

o.+ muşduka: 0504220301/43

oκlon -26- [Tr] I. çocuk II. oğlan.

o. 0501231301/20,

0501231303/38, 0501231303/39,

0501231303/74, 0501231304/21,

0501231304/35, 0501231304/36,

0501231304/42, 0502113101/35,

0504120701/19,

0504120701/21, 0504210203/19,

0504220301/42, 0504220301/43,

0505120301/37, 0508120101/54,

0510110101/14

o.+ a: 0501231304/39

o.+ um 0505220203/15

o.+ ūmuN 0501231303/21

o.+ uN 0501231304/37

o.+ utduq 0501121802/4

o.+ i 0501241701/21,

0505220202/1

o.+ ni 0505220203/15

oκlonduκ -1- bk. **oκlonduq**

o.+ i 0501231303/7

oκlonduq -4- [Tr] çocuk.

o. 0505230501/38

o.+ dan 0505230501/36

o.+ la 0501110202/4,
0504210601/82

oκlonkufoκ -1- [Tr] çoluk çocuk.

o.+ w 0504210602/42

oκlon -1- bk. **oκlon**

o. 0504210602/133

oκlon -1- bk. **oκlon**

o.+ qa:q 0501120601/1

oκlonnufoκ -1- bk. **oκlonkufoκ**

o.+ i 0505220202/2

oκul -26- [Tr] oğul.

o. 0501220502/7,

0501231301/45, 0501231303/12,

0501241701/21, 0501241701/24,

0504210201/58, 0504210601/110,

0504210601/52, 0504210601/53,

0504210601/54,

0504210602/126, 0504220801/39,

0505220201/8, 0505220202/9,

0505220203/5, 0505230501/39,

0508110602/14, 0508110604/11

o.+ dzyκwm 0501231301/39

o.+ lomϑ 0504210201/68

o.+ lorw 0504210602/18,

0504210602/33

o.+ lori 0504210201/83,

0508110602/26, 0508110602/3

oκullwq -1- [Tr] evlatlık.

o. 0505230501/25

oκurlo - -1- [Tr] çalmak, hırsızlık
etmek.

o.- dwla 0501231301/94

ohom -144- bk. **onθon**

o. 0501110201/6,

0501121801/18, 0501210702/4,

0501210702/6, 0501220501/11,

0501220501/2, 0501220601/10,

0501220601/15, 0501220601/21,

0501220601/22, 0501231201/8,

0501231301/47, 0501231301/48,

0501231301/52, 0501231301/53,

0501231301/58, 0501231301/84,

0501231303/42, 0501231303/67,

0501231303/76,

0501231303/78, 0501231303/88,

0501231303/93, 0501231304/36,

0501231304/44, 0501231304/46,

0501241701/21, 0501241701/28,

0501241701/5,

0501241702/19,

0504110301/14, 0504120701/14,

0504120701/2, 0504120701/6,

0504210201/13, 0504210201/23,

0504210201/4, 0504210201/8,

0504210202/17,

0504210202/30,

0504210203/19, 0504210602/4,

0504210602/63, 0504220101/10,

0504220101/15, 0504220101/25,

0504220101/36, 0504220101/38,

0504220101/4,

0504220101/43,

0504220101/54, 0504220101/64,

0504220101/7,	0504220301/1,	0505230901/6,	0508110602/16,
0504220301/10,	0504220301/16,	0508110602/17,	0508110602/21,
0504220301/19,	0504220301/2,	0508110602/25,	0508110602/3,
0504220301/23,		0508110602/9,	0508110603/10,
0504220301/50,		0508110603/11,	0508110603/7,
0504220302/16,	0504220302/19,	0508110605/24,	
0504220302/24,	0504220302/3,	0508110605/27,	0508110605/5,
0504220302/34,	0504220302/57,	0508120101/10,	0508120101/11,
0504220801/3,	0504220802/13,	0508120101/12,	0508120101/15,
0504220802/14,		0508120101/20,	0508120101/21,
0504220802/18,		0508120101/23,	
0504220802/19,	0504220802/20,	0508120101/24,	
0504220802/21,	0504220802/24,	0508120101/27,	0508120101/37,
0504220802/32,	0504220802/4,	0508120101/42,	0508120101/53,
0504220802/6,	0505220201/4,	0508120101/54,	0508120101/59,
0505220201/5,		0508120101/7,	0511110101/8
0505220201/6,	0505220201/8,	ohöm -4- bk. onθon	
0505220202/1,	0505220202/10,	o.	0504210202/12,
0505220202/14,	0505220202/2,	0504210202/14,	0504210202/27,
0505220202/3,	0505220202/6,	0504210203/34	
0505230501/12,	0505230501/18,	oχod -2- [A] احد Uhud, Mekke'nin	
0505230501/21,		yanında bir dağın adı.	
0505230501/22,	0505230501/28,	o.	0504210201/28,
0505230501/30,	0505230501/31,	0504210201/29	
0505230501/33,	0505230501/34,	oq -1- [Tr] I. ok II. kurşun.	
0505230501/36,	0505230501/37,	o. 0504210602/88	
0505230501/41,		oqa: - -1- bk. oqi: -	
0505230501/45,		o.- rduq 0502113101/62	
0505230501/47,	0505230501/55,	oqi: - -3- bk. oqi: -	
0505230502/11,	0505230502/61,	o.- ja:duq 0502113101/35	
0505230901/13,	0505230901/18,	o.- ja:noq 0504210202/16	
0505230901/2,	0505230901/20,		
0505230901/21,			

o.- jartdi 0504210202/15
oqi: - -39- [Tr] okumak.
o.- 0501231301/41
o.- b 0508120101/28,
0508120101/62, 0508120101/7
o.- durow 0508120101/27
o.- duq 0502113101/36,
0504210201/51, 0508120101/12,
0508120101/6
o.- dum 0502113101/2,
0508120101/38, 0508120101/4
o.- di 0504210201/50,
0504210201/77
o.- dim 0508120101/39
o.- ma:n 0501231303/56,
0504210202/26
o.- ma:ni 0508120101/20
o.- maduq 0505120301/12
o.- mali 0504210201/97,
0508120101/5
o.- mal'i 0502113101/37
o.- maθaN 0504210202/18
o.- p 0501210701/18,
0501231201/27, 0501231301/1,
0501231301/2, 0502113101/2,
0503111201/4, 0504120701/14,
0504210201/49, 0504210201/53,
0501231303/56
0504210201/77, 0504220101/1,
0508120101/29
o.- pduw 0502113101/51

o.- pdir 0504120701/11
oqi:j - -1- bk. oqi: -
o.- ja:N 0508120101/46
oqi:j - -30- bk. oqi: -
o.- 0509210401/3
o.- qjim 0504120701/25
o.- duq 0501110202/10,
0501110202/9, 0504110301/7
o.- dum 0504110301/3,
0505230901/3
o.- di 050911501/12
o.- dim 0504110301/4
o.- dow 0508110605/6
o.- maq 0509210401/7
o.- mal'ulwq 0504110301/6
o.- mali 0509210401/10,
0509210401/11, 0509210401/13
o.- p 0505230901/2,
050911501/8
o.- θun 0501122201/7
o.- ja: 0501121801/9,
0505230501/31
o.- ja:di 0505120301/19
o.- ja:qa:q 0504110301/17
o.- ja:n 0501231303/56,
0501231303/91, 0504110301/5
o.- ja:N 0508120101/46
o.- jammufduq 0502113101/54
o.- jammufduq 0502113101/56
oqi:kan -1- [Tr] okuyan.

o. 0501121801/6	oquj - -3- bk. oqi: -	
oqi: - -2- bk. oqi: -		o.- a:lla 0504120701/7
o.- b 0508120101/28		o.- omdo 0508120101/15
o.- dum 0508120101/18		o.- onnurθuq 0508110602/23
oqla - -2- bk. oqlo -	ol -91- [Tr] o.	
o.- ka 0501231303/86	o.	0501121803/9,
o.- kajli 0501231303/86	0501221301/1,	0501231301/5,
oqla: - -4- bk. oqlo -	0501231301/7,	0501231301/8,
o.- muθda 0504210201/24	0501231301/91,	0501231303/67,
o.- na 0502113101/25	0502111401/7, 0502111403/49,	
o.- p 0502113101/10	0502113101/15,	
o.- rduq 0508110601/12	0504120701/13,	0504120701/2,
oqlo - -4- [Tr] atmak, firlamak.	0504120701/26,	0504120701/36,
o.- ma:na 0504210201/23	0504210201/91,	0504210601/130,
o.- moli 0504210201/24	0504210601/24,	0504210601/28,
o.- θon 0504220302/19	0504210601/36,	
o.- ja:θ 0504210201/24	0504210601/55,	
oqud - -2- bk. oqut -	0504210601/57,	0504210601/6,
o.- qjun 0502113101/3	0504210601/63,	0504210601/64,
o.- up 0504120701/21	0504210601/66,	0504210602/10,
oqul - -1- [Tr] okunmak.	0504210602/104,	0504210602/118,
o.- on 0509210401/11	0504210602/18,	
oqut - -5- [Tr] okutmak.	0504210602/34,	
o.- dum 0505120301/25,	0504210602/39,	0504210602/41,
0505120301/31,	0504210602/51,	0504210602/6,
0505120301/34	0504210602/69,	0504210602/72,
	0504210602/75,	0504210602/78,
	0504210602/79,	
o.- di 0504120701/4	0504210602/9,	0504210602/95,
oquw -1- [Tr] okuma, oğrenim, eğitim,	0504210602/96,	0504220101/2,
tahsil.	0504220301/42,	0504220301/45,
o. 0508120101/69	0504220302/16,	0504220302/39,

0504220302/9, 0504220801/13,
0504220801/23,
0504220801/24, 0504220801/25,
0504220801/27, 0504220801/28,
0504220801/29, 0504220801/32,
0504220801/6, 0505230502/11,
0505230502/13,
0505230502/14,
0505230502/15, 0505230502/22,
0505230502/23, 0505230502/34,
0505230502/46, 0505230502/57,
0505230901/15, 0508110601/1,
0508110602/21,
0508110602/4, 0508110602/7,
0508120101/11, 0508120101/12,
0508120101/48, 0508120101/55,
050911501/5
o.+ α: 0504210201/89,
0504210601/12, 0504210601/88,
0504220301/7, 0504220802/2
ola: -3- bk. **ota:j**
o. 0501210701/9
o.+ da 0504120701/4,
0504210602/84
ola:j -1- bk. **ota:j**
o.+ uñi 0504210602/74
oldz -1- [Tr] < **oldzo** ganimet.
o. 0501242201/23
olgani:k -1- [İng] *organic* organik.
o. 0504220801/29
olo -30- bk. **olor**

o. 0501110201/15,
0501110202/21, 0501110204/8,
0501210701/8, 0501210701/9,
0501220502/18, 0501220601/18,
0501241701/23, 0501241701/31,
0502111402/4, 0504210203/53,
0504210602/148, 0504210602/47,
0504220101/22, 0504220101/24,
0504220301/8, 0504220801/28,
0505220202/24, 0505230502/32,
0508110601/8
o.+ N 0501241701/20,
0501241701/22, 0501241702/23,
0501242201/7, 0503111201/20,
0504210602/22, 0504210602/82,
0504220801/8, 0505230502/61
oloqo:m -1- bk. **oloqo:n**
o. 0504220101/2
oloqo:n -3- bk. **oloqo:n**
o. 0501210701/2,
0504210201/61, 0504210201/65
oloqo:l -1- bk. **oloqo:n**
o.+ lomuağın 0505230502/12
oloqo:llux -1- [Tr] büyüklik.
o.+ i 0504220301/1
oloqo:m -2- bk. **oloqo:n**
o. 0501231301/26,
0501231301/42
oloqo:n -24- [Tr] büyük.
o. 0501110201/1,
0501110204/10, 0501121801/24,

0501220601/20, 0501220601/8, o.+ la 0504110301/2,
 0501231302/17, 0501241701/3, 0504110301/3, 0504110301/5
 0502111403/18, 0504120701/6, o.+ ladun 0504110301/3
 0504120701/9, 0504210203/67, omfōli -1- [Tr] Omçalı, köy adı.
 0504210602/29, 0504210602/96, o. 0505230502/61
 0504220301/54, 0505220203/17, ommæ:f -7- [Tr] on beş.
 0508110601/19, 0508110605/21, o. 0502111403/59,
 0508110605/23 0502113101/27, 0504210201/77,
 o.+ um 0505230501/18 0504210601/74, 0504210602/12,
 o.+ umi 0505220203/10 0505220203/19, 0508120101/67
 o.+ i 0504220802/25 ommi:r-2- [Tr] on bir.
 oloqo:r-2- bk. bk. **oloqo:n** o. 0504210201/18,
 o.+ ra:xi 0502111403/63 0504210203/25
 o.+ ra:q 0504220802/26 ommol - -1- [Tr] domalmak.
 olor -13- [Tr] onlar. o.- up 0501240201/4
 o. 0504210601/2 on -12- bk. **o:n**
 o.+ do 0504220801/24 o. 0501121801/15,
 o.+ don 0504220801/8, 0501220601/20, 0502111401/44,
 0505230502/59, 0505230502/60 0504220801/3, 0504220801/7,
 o.+ u 0505230501/26 0505120301/29, 0505220203/19,
 o.+ i 0501241701/13, 0505220203/5, 0508120101/3
 0502111401/10, 0504210203/32, o.+ nom 0504220801/3
 0504220801/6 o.+ non 0501110204/16
 o.+ o 0501231302/15 ondzyrøy -1- bk. **odzyrø**
 o.+ q 0504220101/22 o.+ ræ:k 0505230502/49
 om -5- bk. **o:n** ondzyrøk -1- bk. **odzyrø**
 o. 0501110204/7, o. 0501122201/9
 0501110204/9, 0501220502/13, onfoqli -1- [Tr] o denli, o kadar.
 0501231301/9, 0505230502/40 o. 0505230901/15
 omfolū -5- bk. **omfōli** oni:nfa -1- bk. **oni:nfa:**
 o.+ da 0504110301/1

o. 0504210601/99
 onî:ntfa: -1- [Tr] ona kadar.
 o. 0501231201/22
 onki -1- [Tr] on iki.
 o. 0502111403/50
 onno -23- [Tr] o zaman, oysa.
 o. 0501220601/12,
 0501220601/16, 0501221301/18,
 0501231201/21, 0501231201/9,
 0501231301/28, 0501231301/32,
 0501231301/58, 0501231301/66,
 0501231302/13,
 0501231303/12, 0501231303/50,
 0501231303/74, 0501242201/13,
 0502111403/46, 0502113101/11,
 0505120301/23, 0505230501/44,
 0505230501/56,
 0508110604/1, 0511110101/12,
 0511110101/16, 0511110101/5
 onnom -1- bk. **onnon**
 o. 0501121802/19
 onnon -1- [Tr] ondan.
 o. 0501210702/7
 onnø:rt-1- [Tr] on dört.
 o. 0504210602/12
 onom -18- bk. **onθon**
 o. 0501110203/16,
 0501110203/8, 0501121803/17,
 0501220601/13, 0501220601/17,
 0501220601/4, 0501242201/13,
 0502113101/37, 0504210203/40,

0504210203/51,
 0504210602/28, 0504210602/44,
 0504210602/45, 0505220204/6,
 0511110101/10, 0511110101/3,
 0511110101/4
 onθeggið -1- [Tr] on sekiz.
 o. 0504210203/62
 onθon -3- [Tr] ondan sonra, daha sonra,
 sonra.
 o. 0501121801/6,
 0504210601/125, 0508110605/27
 onja:laκ -2- bk. **onja:laq**
 o. 0504220302/37,
 0504220302/40
 onja:laq -1- [Tr] onun gibi.
 o. 0504220302/54
 onja:li -1- [Tr] onun gibi.
 o. 0501210702/15
 onjanfa -1- bk. **onî:ntfa:**
 o. 050911501/11
 onk -1- bk. **onki**
 o. 0504220101/1
 onkæ: -1- bk. **onki**
 o. 0504210203/25
 on -7- [Tr] onun.
 o. 0501120201/16,
 0501121801/24, 0501210701/21,
 0501210703/14, 0501231302/9,
 0502113101/28, 0504210601/29
 on -2- [Tr] geçinebilmek, yetinmek,
 idare etmek.

o.- ub 0501241701/16
o.- updur 0501210702/19
onqi -1- [Tr] onunki.
o. 0508110604/11
onor - -1- [Tr] becermek, başarmak.
o.- ormuşduq 0502113101/58
onfuκ -1- [Tr] < onfuq hayatı idame
ettirmek çin gereken para veya varlık,
aile nafakası.
o.+ üni 0504220801/36
onfun -1- bk. onfuκ
o.+ ni 0504210203/17
onuf - -2- [Tr] anlaşımak, uzlaşmak.
o.- ma:nnur 0501110203/13
o.- foq 0501231303/45
onja:n -1- [Tr] idare edebilen.
o. 0501210702/18
or - -5- [Tr] (ot, hasat vb.) biçmek,
orakla kesmek.
o.- onnon 0502111401/10
o.- ondon 0502111401/14
o.- ja: 0502111401/9
o.- ja:q 0501241702/3
o.- ja:lla 0502111401/14
ordi:behešt -3- [F] اردیبهشت
Urdibehešt, hicri şemsi yılının ikinci ayı.
o.+ in 0501110204/17,
0502111401/4
orok -1- bk. oroq
o.+ o 0502111401/4

oroq -2- [Tr] I. orak II. hasat.
o. 0501110201/15,
0502111401/12
orθ -1- bk. orūθ
o. 0504210602/41
orθkwlūf -1- [Tr] Orusgılıç, kişi
adı.
o. 0501240201/14
orto -1- [Tr] orta.
o.+ θunna 0504220102/4
orul - -1- [Tr] biçilmek.
o.- ma:na 0502111401/5
orül - -1- bk. orul -
o.- onnon 0502111401/22
orul - -1- bk. orul -
o.- ja: 0504220801/27
orūθ -3- [R] Ручь Rus.
o. 0502113101/56,
0502113101/59, 050911501/9
oθom -137- bk. onθon
o. 0501110201/15,
0501110201/17, 0501120201/17,
0501120201/6, 0501121801/27,
0501121801/30, 0501121801/7,
0501121802/15, 0501210701/15,
0501210701/21,
0501210701/23, 0501210701/9,
0501210702/11, 0501210702/23,
0501210702/26, 0501210702/27,
0501210702/28, 0501220501/4,
0501220501/5,

0501220501/6,	0501220502/21,	0504210601/24,	0504210601/26,
0501231201/20,	0501231301/12,	0504210601/51,	0504210601/52,
0501231302/11,	0501231302/12,	0504210601/54,	0504210601/6,
0501231302/15,	0501231302/2,	0504210601/66,	0504210601/67,
0501231302/7,	0501231302/8,	0504210601/85,	
0501231302/9,	0501240201/10,	0504210601/90,	0504210602/111,
0501240201/14,	0501240201/18,	0504210602/115,	0504210602/137,
0501240201/2,	0501241702/2,	0504210602/138,	0504210602/140,
0501241702/6,	0501242201/12,	0504210602/141,	0504210602/144,
0501242201/25,	0502111402/12,	0504210602/145,	
0502111402/4,	0502111403/14,	0504210602/30,	
0502111403/22,	0502111403/26,	0504210602/32,	0504210602/33,
0502111403/28,	0502111403/39,	0504210602/37,	0504210602/42,
0502111403/43,	0502111403/52,	0504210602/53,	0504210602/56,
0502111403/53,	0502111403/60,	0504210602/65,	0504210602/73,
0502111403/65,		0504210602/77,	
0502111403/67,	0504120701/4,	0504210602/82,	
0504210203/22,	0504210203/23,	0504210602/99,	0504220301/9,
0504210203/25,	0504210203/26,	0504220302/3,	0504220302/4,
0504210203/31,	0504210203/41,	0504220302/7,	0505110901/24,
0504210203/43,		0505110901/6,	0505120301/13,
0504210203/6,	0504210203/62,	0505120301/17,	
0504210203/65,	0504210203/67,	0505120301/20,	
0504210203/68,	0504210601/104,	0505120301/21,	0505120301/31,
0504210601/106,	0504210601/108,	0508110601/18,	0508110601/25,
0504210601/114,	0504210601/117,	0508110601/27,	0508110601/28,
0504210601/121,		050911501/12,	050911501/15,
0504210601/128,	0504210601/129,	050911501/17	
0504210601/134,	0504210601/135,	oθoN -2- bk. onθoN	
0504210601/136,	0504210601/140,	o.	0504210601/10,
0504210601/146,	0504210601/148,	0504210601/4	
0504210601/16,		ostova:r -1- [Tr] استوار astsubay	
0504210601/2,	0504210601/23,		

kıdemli başçavuş.

o. 0501220601/6

ot -8- [Tr] ot.

o. 0502111401/1,
0502111401/13, 0502111401/20,
0504220801/25

o.+ i 0502111401/14

o.+ i 0502111401/13

o.+ un 0502111401/15,
0501120601/6

ota: -14- bk. ota:j

o.+ da 0501220601/26,
0501241701/30, 0504110301/17,
0504210201/21, 0504210201/23,
0504210201/47, 0504220802/13

o.+ dan 0504220301/3,
0504220301/4, 0505220204/22

o.+ q 0505230501/27,
0510110101/6

o.+ larun 0504220301/31,
0504220301/33

ota:q -1- [Tr] oraya.

o. 0501110202/14

ota:j -5- [Tr] ora, o yer, o taraf.

o.+ da 0504210601/109,
0504220301/32, 0508110601/14,
0508110605/21, 0508120101/39

otur - -2- bk. otur -

o.- up 0504210602/3

o.- updur 0504210602/81

otur - -1- bk. otur -

o.- duuq 0501120601/2

oti: - -23- bk. oti:r -

o. 0502111401/16,
0504210201/50, 0504210601/109,
0504210602/131, 0501120201/17,
0501231301/78, 0504220101/39,
0505220204/10, 0505220204/9

o.- dum 0501231303/16

o.- q 0501231301/73,
0502111401/12, 0504220101/57

o.- qa:q 0501231301/69

o.- qa:la 0504210601/149

o.- n 0501231304/27,
0505220203/16, 0505230502/26

o.- na: 0504210202/26

o.- nuğ 0501231301/70

o.- θ 0502111402/7

oti:r - -1- [Tr] oturur, oturuyor.

o.- un 0504210601/143

oti: - -5- bk. oti:r -

o. 0501231303/44

o.- duula 0501120601/21

o.- qa:m 0501231304/12

o.- n 0501231303/43

o.- θ 0502111402/6

otloκ -1- [Tr] otlak.

o. 0501242201/10

oto - -1- [Tr] otunu ayırmak.

o.- ja:q 0501241702/3

otoκ -1- bk. otoq

o.+ uunwN 0504220301/52
 otoq -2- [Tr] oda.
 o. 0504220301/52
 o.+ do 0508120101/32
 otor - -1- [Tr] otlatmak.
 o.- duum 0501231304/9
 otur - -47- [Tr] oturmak.
 o.- duuq 0504210201/56,
 0505220202/3, 0505230501/51
 o.- dwla 0502111403/57,
 0502111403/58, 0502111403/59
 o.- dum 0501231304/10,
 0501231304/8, 0502111403/14,
 0502111403/26, 0502111403/66
 o.- di 0502111403/16,
 0504210601/1
 o.- ub 0501231301/67
 o.- up 0501231301/66,
 0502111403/16, 0504210201/49
 o.- updulla 0501210702/20,
 0502111403/53, 0504210602/72
 o.- updur 0504210601/13
 o.- molı 0501231304/11,
 0505230501/6
 o.- molı 0505220204/16
 o.- om 0504210201/29
 o.- on 0501210703/10,
 0501231303/77, 0502111403/58,
 0504210201/21, 0504210601/117,
 0504210601/5, 0504210602/23,
 0508110605/2
 o.- ortdi 0501121802/21
 o.- θON 0501231303/59
 o.- ja: 0504210602/44,
 0508110603/13, 0508110604/6
 o.- ja:di 0504120701/2
 o.- ja:la 0501231303/58,
 0502111401/42
 o.- ja:llarwN 0505110901/17
 o.- ja:mmuƒ 0501242201/1
 otur - -3- bk. otur -
 o. 0504210203/21
 o.- updur 0504210201/30,
 0504210201/31
 oturmuƒ -1- [Tr] sandalye.
 o. 0502111403/16
 oturmuƒ -2- [Tr] oturma yeri,
 ikametgâh.
 o.+ um 0502111403/1
 o.+ i 0505230502/1
 oturt - -1- [Tr] oturtmak.
 o.- ja:n 0504210203/36
 otuğ -3- [Tr] otuz.
 o. 0502111403/57,
 0505230901/10, 0508110605/1
 otuđmyŋ -1- [Tr] otuz bin.
 o. 0502111401/26
 otuđvæ:ƒ -1- [Tr] otuz beş.
 o. 0504210601/77
 ow -2- [F] ı ve.
 o. 0504110301/15,

0504220101/32

oja:nbuja:n -1- [Tr] oraya buraya.

o. 0504210601/88

ojna: - -7- bk. **ojno** -

o.- β 0501120601/21

o.- p 0508110603/14

o.- r 0501120601/19

o.- rduq 0501120601/20

o.- tduq 0505120301/14,

0505120301/15

o.- rtdula 0502113101/60

ojno - -3- [Tr] oynamak.

o.- molı 0508110605/4

o.- ja: 0501231304/27

ojyð -1- [Tr] o taraf, ora.

o.+ ræ:yini 0501220501/6

oðol -28- [Tr] daha önce, eskiden.

o. 0501110201/5,

0501110202/21, 0501121801/23,

0501220501/9, 0501220502/15,

0501220502/3, 0501220601/4,

0501231301/89, 0501231301/95,

0501231304/19, 0501240201/6,

0501241702/1, 0502111401/44,

0502111403/10, 0502111403/60,

0502113101/25, 0504120701/1,

0504120701/10, 0504210202/15,

0504210601/3, 0504210602/23,

0504210602/39, 0504220301/7,

0505110901/1, 0505110901/7,

0505220202/16, 0505230502/6

o.+ a: 0504210203/10

oðolqu -1- [Tr] bk. **oðolqi**

o.+ dan 0505220204/8

oðolqi -1- [Tr] önceki.

o. 0504210602/121

ø

ø: -1- [Tr] oo, oha anlamında
ünlem.

ø. 0505230502/42

ø:døk -1- [Tr] Ödek, köy adı.

ø. 0505220204/28

ø:dømiş -3- [Tr] Ödemiş, kişi adı.

ø. 0503111201/18,

0503111201/19

ø.+ iñ 0503111201/18

ø:lleri -1- [Tr] kendileri.

ø.+ n 0504110301/10

ø:n - -6- [Tr] üremek, ortaya çıkmak,
elde edilmek.

ø.- øn 0505230901/8

ø.- øno:q 0504220801/26

ø.- θæ: 0504220302/34

ø.- yp 0504220801/39

ø.- jæ:n 0504220801/2

ø.- yß 0501220502/8

ø:ndør - -2- [Tr] üretmek.

ø.- ib 0504220302/48

ø:ndør - -1- bk. **ø:ndør** -

ø.- ip 0504220801/37

ø:nym -6- [Tr] ürün.	0504220302/50,		
ø.	0502111403/47,	0504220302/57,	0504220801/5,
0504220801/26, 0504220801/37		0504220801/9,	0505120301/16,
ø.+ lør 0504220801/28		0505120301/31,	0505220202/11,
ø.+ lørni 0504220801/2		0505220202/14,	0505220202/7,
ø.+ lørini 0504220801/28		0505220202/8,	
øη -1- [Tr] ön, önce, daha önce.	0505220203/6,	0505220204/12,	
ø. 0505230901/19	0505220204/30,	0505230502/29,	
ø:ηky -1- [Tr] önceki.	0505230502/51,	0505230901/14,	
ø.+ lørni 0505230502/51	0508110601/10,	0508110601/15,	
ø:r - -1- [Tr] örmek.	0508110601/22, 0508120101/17,		
ø. 0502111403/31	0508120101/4,	0508120101/55,	
ø:ryl - -1- [Tr] örülmek.	0508120101/68,	050911501/12,	
ø.- ön 0504210601/43	0511110101/1		
ø:ð -224- [Tr] kendi.	ø.+ æ: 0501231303/27,		
ø.	0501231303/5, 0505230501/23		
0501110202/9,	ø.+ i 0504210601/68		
0501110203/17,	ø.+ i 0501110201/11,		
0501120601/18,	0501120601/20,	0501120601/6,	
0501210701/4,	0501121802/16,	0501210701/10,	
0501210701/8, 0501210703/14,	0501231301/77,	0501231304/20,	
0501220501/15,	0501231304/30, 0502111401/24,		
0501231201/17,	0502111403/13,		
0501241701/20,	0502113101/25,	0502113101/26,	
0501241701/27,	0503111201/24,	0504120701/24,	
0502111402/4,	0504210601/56,	0504220301/7,	
0502113101/37,	0504220302/36,	0504220801/28,	
0503111201/20, 0504110301/8,	0504220801/31,		
0504120701/32,	0505120301/35,		
0504210601/109,	0505120301/37,	0505220202/17,	
0504220101/50,	0505220203/1,	0505230501/1,	
0504220302/26, 0504220302/35,	0505230501/65,	0505230502/1,	

0505230502/11, 0505230502/46, 0501240201/16, 0501241701/2,
 0508110601/4, 0502111403/8, 0502111403/9,
 0509210401/12, 0511110101/1 0502113101/2, 0502113101/66,
 ø.+ ĩ 0501231303/78, 0503111201/25, 0504220802/10,
 0504210203/9, 0508110603/10 0504220802/13, 0505120301/26,
 ø.+ i 0502111403/4, 0505120301/27,
 0502113101/80, 0504210203/47, 0505120301/28, 0505120301/31,
 0504210602/122 0505220201/9, 0505230501/27,
 ø.+ ləri 0501231303/36, 0505230501/40, 0505230901/13,
 0501231303/37 0505230901/6, 0508110604/12,
 ø.+ lørniņ 0501231303/92 0508120101/54,
 ø.+ lər 0501210701/26 0508120101/55, 0508120101/57
 ø.+ ləri 0501210701/24, ø.+ ymdəm 0501231304/40
 0501210701/27, 0501210701/28, ø.+ ymdən 0505230502/51
 0501231303/14, 0501231303/15, ø.+ ymæ: 0504220302/32
 0501242201/11, 0502113101/53, ø.+ ymiņki 0501110203/18
 0504120701/14, 0504210602/72, ø.+ ymið 0501110202/16,
 0505110901/23, 0501210702/28, 0501241701/16,
 0505230502/20, 0505230502/57 0504110301/16, 0504220302/48,
 ø.+ lørnø 0504220801/5 0504220801/11, 0505120301/13,
 ø.+ y 0503111201/6 0505120301/18, 0505230502/5,
 ø.+ ŷ 0501231301/76, 0508120101/67,
 0501231301/79, 0501231301/80, 0510110101/19, 0510110101/4
 0501242201/7, 0502113101/50, ø.+ ymið 0508120101/66
 0504120701/19, 0504220301/43, ø.+ ymiðæ: 0501210703/9,
 0505220203/4, 0505230502/27 0504210601/82, 0504210601/89
 ø.+ y 0504220801/41 ø.+ ymiððe 0504220302/48
 ø.+ ym 0501121801/30, ø.+ ymiððen 0501241701/26,
 0501121801/4, 0501121802/11, 0504110301/15, 0504110301/16,
 0501121802/12, 0501121802/8, 0504220302/48, 0505230502/38
 0501122201/1, 0501210701/19, ø.+ ymkidem 0501210701/22
 0501210701/2, 0501210701/20,

ø.+ ymkiden 0501210701/20
 ø.+ ymkil[erden 0501210701/20
 ø.+ ymø 0504210602/125,
 0505120301/28
 ø.+ yni 0502111403/25,
 0504220302/46
 ø.+ ynĩ 0504210202/19
 ø.+ yniŋ 0505230502/50
 ø.+ ynnø 0501110204/4
 ø.+ ynnø 0501110201/7
 ø.+ ynnøn 0504220801/31
 ø.+ ynø 0501231301/2,
 0504110301/10, 0505220204/12,
 0505220204/27
 ø.+ yŋ 0501210701/1,
 0501231301/100, 0501231301/101,
 0501231304/26, 0504210203/69,
 0504220301/46, 0504220302/34,
 0504220302/6, 0505230502/31,
 0508110605/15
 ø:ð -2- bk. ø:ð
 ø.+ i 0505230502/36,
 0501210702/4
 ø:ðvařuna -1- [Tr] bağımsız,
 müstakil.
 ø. 0504210601/6
 økdø -1- [Tr] hamarat, usta.
 ø.+ ræ:y 0504220302/40
 ø[- -35- [Tr] ölmek.
 ø.- dʒøg 0504210602/125
 ø.- ipdir 0504210602/123

ø.- li 0504210602/125,
 0504210602/127, 0504210602/62
 ø.- li 0501241701/20,
 0505120301/29
 ø.- li 0504210602/12,
 0504210602/134
 ø.- ly 0505230501/60
 ø.- møθøȳæ: 0504210602/97
 ø.- øllørinne 0504210602/82
 ø.- øn 0501240201/4
 ø.- øna:qla 0501241701/23
 ø.- øni 0505220202/17
 ø.- ønne 0501240201/12,
 0505120301/27
 ø.- ønnøm 0501231303/38
 ø.- ørθ 0504210203/26
 ø.- θø 0501240201/5
 ø.- θøk 0504210602/97
 ø.- yß 0504210602/22
 ø.- yg 0504210602/10,
 0504210602/51, 0504210602/6
 ø.- ypdır 0504210601/143,
 0504210602/107
 ø.- ypdıra: 0501240201/25
 ø.- jæ: 0504220302/52,
 0505230502/59, 0505230502/60
 ø.- jæ:n 0504210602/130
 ø.- ja:ŋ 0501231301/23
 ø.+ ømdøn 0505220202/13
 ø[đır - -1- bk. ø[dyr -

ø.- il[i 0504210203/19	ø.+ ynø 0504220801/8
ø[dyr - -5- [Tr] öldürmek.	øŋk -1- bk. øŋki
ø.- α:jɑ:n 0504210602/41	ø. 0501231301/80
ø.- ərđi 0504210203/14	øŋki -4- [Tr] önceki.
ø.- ıpdi[lle 0501220601/28	ø. 0501210703/21,
ø.- jæ: 0504210203/53	0504220801/24, 0504220801/30,
ø.- jæ:[lle 0504210202/27	0508110604/1
ø[i -1- [Tr] ölü.	øŋky -3- bk. øŋki
ø. 0504210601/141	ø. 0501210701/20
ø[i -3- bk. ø[i	ø.+ døn 0501242201/9
ø. 0504210601/149,	ø.+ θi 0505220203/21
0504210601/150, 0504210601/85	øræ:m -1- [Tr] < øræ:n oldukça, çok.
ø[i: -1- bk. ø[i	ø. 0510110101/5
ø.+ nĩ 0501240201/13	ørt - -4- [Tr] örtmek.
ø[llyr - -3- bk. ø[dyr -	ø.- dym 0504210201/65,
ø.- jæ: 0508110602/16	0504210201/66, 0504210201/68
ø.- jæ:[lle 0508110602/20,	ø.- yp 0504220302/40
0508110602/26	øθ - -3- [Tr] I. gelişmek II. esmek.
ømr -1- bk. ømyr	ø.- øn 0505230901/8
ø.+ i 0502111401/45	ø.- ønnen 0501220502/8
ømyr -2- [A] عمر ömür.	ø.- jæ:n 0504220801/39
ø. 0501221301/13,	øt - -3- [Tr] I. geçmek II. affetmek.
0501221301/14	ø.- øn 0501231301/80
øŋ -8- [Tr] ön, önce.	ø.- ti 0502111401/44
ø. 0501110204/4,	ø.- ypdır 0504210602/121
0504210602/16, 0508110604/4,	øtøn -1- [Tr] geçen.
0508110605/15	ø. 0504220802/14
ø.+ α: 0501210701/10	øw -2- [Tr] < øŋ ileri.
ø.+ døn 0501110204/4	ø.+ ø 0501242201/20,
ø.+ [ør 0504220801/13	0504220801/3

øw -1- bk. øw
 ø.+ i 0504210601/42
 øwky -1- [Tr] öndeki.
 ø.+ [e 0504220102/2
 øwri[- -1- [Tr] geri dönmek.
 ø.- ipdir 0504220801/6
 øwyr - -1- [Tr] geri döndürmek, geri
 vermek.
 ø.- mæ:ye 0504220801/3
 øwyr - -1- bk. øwyr -
 ø.- ip 0504220801/8
 øj -82- [Tr] ev.
 ø. 0501120201/17,
 0501120601/18, 0501120601/9,
 0501220502/13, 0501231301/45,
 0504210601/1, 0504210601/15,
 0504210601/63, 0504210601/64,
 0504220301/49,
 0504220801/37, 0504220801/5,
 0505220202/12, 0508120101/54
 ø.+ dʒakað 0504210602/44
 ø.+ di 0501120601/8
 ø.+ dø 0501110202/14,
 0501231301/13, 0501241701/1,
 0501241701/14, 0502111401/35,
 0504210201/79, 0505110901/17,
 0508110601/5
 ø.+ dø 0508110601/9
 ø.+ døn 0504210201/21
 ø.+ i 0504210601/109,
 0505230501/39, 0508110605/4
 ø.+ iŋ 0502111401/19
 ø.+ lœri 0504220102/9
 ø.+ [æ:n 0501220502/20
 ø.+ [øŋ 0502111401/7
 ø.+ [œri 0505230501/36
 ø.+ [œri 0501110203/13,
 0505230501/36
 ø.+ [œrynnø 0504220801/39
 ø.+ myð 0501110203/5
 ø.+ myðø 0501231301/59,
 0504210201/57, 0504210601/105
 ø.+ ø 0501110202/4,
 0501231301/75, 0501231301/87,
 0501231301/89, 0501231302/16,
 0501231302/18, 0501231303/73,
 0501231303/82, 0502111401/32,
 0505220201/3, 0505220202/23,
 0505220202/24, 0508110602/9
 ø.+ ø 0505120301/40
 ø.+ y 0504220301/26
 ø.+ ŷ 0504220802/31
 ø.+ ymæ: 0508110601/15
 ø.+ ymðø 0505220202/11
 ø.+ ŷne 0504210201/47
 ø.+ yniŋ 0501210703/14
 ø.+ ynnø 0501121802/16,
 0502113101/2, 0505230501/18
 ø.+ ynnøn 0508110605/17
 ø.+ ynø 0505220202/14,
 0505230501/50

ø.+ ynø 0504210601/121
ø.+ ynø 0501231303/67,
0504210601/109
ø.+ ýnø 0501231301/1,
0501231301/2, 0504220301/44,
0505220202/12
ø.+ yn 0501110203/5,
0508110605/2
øjkø|ç - -1- bk. øjkø|ø -
ø.- jæ: 0504210202/20
øjkø|ø - -1- [Tr] küsmek.
ø.- di 0504210602/62
øjkøn - -1- [Tr] taklit etmek.
ø.- ip 0505230901/19
øjli -2- [Tr] ev sahibi olan, evli.
ø. 0504210602/52
ø.+ θi 0504210602/16
øjly -1- bk. øjli
ø. 0502113101/27
øj|æ:n -1- [Tr] öğlen.
ø.+ e 0505230502/57
øj|æ:r -2- bk. øj|æ:n
ø.+ ræk 0501210702/13,
0501231302/2
øj|ø -1- [Tr] öğle.
ø.+ døn 0505230501/52
øj|øm - -1- bk. øj|øn -
ø. 0508120101/71
øj|øn - -6- [Tr] evlenmek.
ø.- ni 0501121803/13,

0501121803/8, 0503111201/3
ø.- nim 0503111201/1
ø.- øniñi 0501231301/29
ø.- ørθiñ 0501231301/29
øjlyk -4- [Tr] Öylük, kişi adı.
ø. 0501110201/3,
0501231301/20, 0501240201/1,
0501240201/18
øjør - -10- [Tr] evlendirmek.
ø.- a:malı 0505230501/66
ø.- di 0508110604/11
ø.- dim 0504210201/70,
0504210201/71, 0504210201/72,
0505220203/5
ø.- ipdir 0505230501/39
ø.- ipdir 0504210601/51
ø.- mø|i 0501210701/18
ø.- ørin 0501231301/44
ø:ð -13- [Tr] öz, kendi.
ø.+ i 0504210602/78
ø.+ i 0504210203/15
ø.+ |øri 0501231303/70
ø.+ ym 0504210203/74
ø.+ ym 0504210203/36
ø.+ ymdøn 0504220101/2
ø.+ ymið 0504110301/15
ø.+ ymið 0504210203/32
ø.+ ynı 0505230502/8
ø.+ ynø 0504220102/13
ø.+ yn 0508120101/34

ø.+ yñðøn 0504220302/34

P

pa:dũfa:møwru:d -1- [F] پادشاه مورد
ev içerisinde oynanan bir nevi oyun.

p.+ d 0502113101/60

pa:diya:n -1- [F] پادگان garnizon.

p.+ uN 0504220301/25

pa:diyə:n -1- bk. **pa:diya:n**

p.+ iñ 0504220301/10

pa:muuq -2- [Tr] pamuk.

p. 0504220801/22

p.+ lari 0501241702/23

pa:muuN -1bk. **pa:muuq**

p. 0504220801/22

pa:θiwa:lluq -1- [Tr] polislik, bekçi
askerlik.

p.+ dan 0504210601/93

pa:θiwa:m -1- bk. **pa:θiwa:n**

p. 0504210601/91

pa:θiwa:n -1- bk. **pa:θiwa:n**

p. 0504210601/92

pa:θiwa:n -1- [F] پاسبان polis, bekçi
asker.

p. 0504210601/91

pa:sda:r -2- [F] پاسدار devrim
muhafızı askeri.

p.+ i 0504220301/7

p.+ lari 0504220301/5

pa:sda:rya:na: -1- [F] پاسدارخانه kolluk

güçleri merkezi.

p.+ N 0504220301/9

pa:sga:-2- [Tr] پاسگاه karakol.

p. 0501220601/25,
0504220301/29

pa:ta: -1- [A] فاتحه I. Fatiha suresi II.
hayır dua III. izin, ruhsat.

p. 0508110601/4

pa:ta:tfi -1- [A-Tr] dilenci.

p. 0504210601/50

pa:jæ: -1- [F] رتبه پایه.

p.+ η 0501231304/42

pa:jya: -1- [F] پایگاه üs, karargah.

p. 0504220301/16

pa:ji:n -2- [F] پایین alt, aşağı.

p. 0505230502/16

p.+ i 0505230502/15

pa:ji:n -1- bk. **pa:ji:n**

p. 0508110603/17

pa:kat -3- [A] فقط fakat, sadece.

p. 0501210701/27,
0501210702/10, 0508110601/13

pa:kʃ -1- [F] پخش I. dağıtım II. yayın.

p. 0502113101/54

pa:xi:r -43- [A] فقیر I. yazık, zavallı,
biçare II. rahmetli.

p. 0501110201/6,
0501121801/6, 0501121802/13,
0501121802/16, 0501121802/21,
0501121802/3, 0501231304/13,

0501231304/41, 0501240201/10,
0501231304/13

0501240201/18,

0501240201/23, 0501240201/24,
0501240201/3, 0501240201/9,
0501241702/16, 0502113101/14,
0502113101/74, 0504210601/109,
0504210601/135,

0505220201/4, 0505220201/5,
0505220201/8, 0505220202/3,
0505230501/50, 0505230501/53,
0505230501/60, 0505230501/63,
0505230502/40, 0505230502/47,

0505230502/57,
0505230502/59, 0505230901/12,
050911501/14

p.+ α 0501240201/26,
0505230501/62

p.+ ωN 0504220102/22

p.+ i 0501121802/1,
0501121802/5

p.+ la 0501210703/13,
0505220202/5

p.+ larda 0501221301/6

p.+ lardan 0504220301/17,
0505230501/59

παχι:ρ -2- bk. παχι:ρ

p. 0502113101/48

p.+ la 0505230501/11

παλα:n -8- [A] فلان filan.

p. 0501231303/29,

0501231303/89, 0501231303/96,
0504220802/31, 0505220204/24,
0505220204/7, 0511110101/12

παλα:ntfa -2- [A-Tr] filanca.
p. 0505220204/4, 0505220204/5

παλα:ni: -2- [A] فلاني filan adam.
p. 0505220204/7, 0505220204/8

παραχmat -3- [F] فـهـمـنـد Ferehmend,
kişi adı.

p. 0501121802/20,
0501121802/21, 0501240201/1

parkiη -1- bk. parkiη

p. 0504220301/18

parkiη -1- [İng] parking park yeri.

p.+ ðe 0501231301/85

part -2- [İng] part bölüm.

p.+ uui 0508110602/9

p.+ i 0508110602/26

parti: -1- [Fr] partie torpil.

p. 0501231304/1

parð -3- [A] فرض farz.

p.+ uuuði 0501210702/7

p.+ uui 0504210201/8

p.+ ωN 0504210201/25

παθuρpuθuρ -1- [Tr] paldır küldür.

p. 050911501/14

pajaðla: - -1- [Tr] destelemek.

p.- g 0502111401/17

pe[α:k -1- [Fr] plaque plaka, numara.

p.+ ini 0501231301/86

pe|ak -1- bk. **pe|a:k**

p.+ ini 0501231301/93

pendʒa:ra -2- [F] پنجره pencere.

p.+ da 0501231201/2

p.+ θi 0501231201/3

perper -1- [F] پیر dağılan ve berbat hale gelen.

p. 0501221301/8

personel -1- [Fr] *personnel*

personel, çalışanlar.

p.+ |e 0508120101/36

perʃi:ʃdʒa:n -1- [F] فرشیّدجان

Ferşidciğim, kişi adı.

p. 0501241702/27

perwa:na -1- [F] پروانه kelebek.

p. 0501210701/14

perwenne -1- [F] پرونده dosya.

p.+ de 0502113101/45

peθ -1- [F] پست I. alçak II. kötü.

p. 0504220801/25

peθ|æ: -1- [F-Tr] ölüm haline

gelmek, can çekişmek.

p.- p 0501231303/90

pesæræmu: -2- [F-A] پسر عمو

amcaoğlu, kuzen.

p.+ m 0504220802/22

p.+ mθ 0501241701/2

pejda: -6- [A] فايده fayda.

p. 0505220204/10

p.+ larĩ 0504220801/38

p.+ θa: 0504220801/34

p.+ θuna 0504210602/148

p.+ θi 0501231303/34

p.+ θĩ 0504220801/40

pejda:lan -2- [A-Tr] faydalanmak.

p.- ja: 0504220801/12

p.- ja:nmiʃdik|e 0504220801/2

pejni:r -3- [F] پنیّر peynir.

p. 0504220302/48

p.+ iŋ 0504220302/43,

0504220302/46

pæ:diyə:n -1- bk. **pa:diya:n**

p.+ iŋ 0504220301/1

pæ:ket -1- [Fr] *paquet* poşet, paket, zarf.

p. 0504220101/29

pæ:|iwa:n -1- [F] پهلوان pehlivan, güreşçi.

p.+ uN 0504210601/99

pæ:mi:| -1- [Fr] *famille* I. akraba II. soyad.

p.+ im 0502111403/1

pæ:θyæ: -2- bk. **pa:sga:**

p. 0501220601/9

p.+ de 0501220601/8

pænʃemme -1- [F] پنجشنبه Perşembe.

p. 0505220204/33

pærda:xt -1- [F] پرداخت ödeme.

p. 0502111402/15

pæs -1- [F] پس o zaman, oysa.

p. 0504220802/13

pæti:ke -1- [Tr] Petike, köy adı.

p.+ d 0501242201/1

pæzi:ra:ji: -1- [F] پذیرایی I. misafiri
ağırlama II. Türkmen Sahra'daki
düğünlerinde bir merasim.

p. 0508110604/7

pæzi:ra:ji: -1- bk. **pæzi:ra:ji:**

p. 0508110604/4

puɬʃa:q -1- [Tr] bıçak.

p. 0501231303/40

puɾa:jd-1- [İng] *pride* pride; bir araba
markası.

p.+ uɪni 0501231301/87

puɾkura:m -1- [Fr] *programme*
program.

p.+ da 0502111403/56

puɾpuɾ -1- [Tr] motorun tak tak
sesi.

p. 0504220101/60

puɬuɾa - -1- [Tr] dağılmak.

p.- ja: 0504210601/54

puɬuɾan -1- [Tr] dağılmak.

p. 0501220502/14

pi:χammar -7- [F] پیغمبر peygamber.

p. 0504210201/29,
0504210201/30

p.+ a 0504210202/12

p.+ uɪn 0504210201/32,
0504210202/10, 0504210202/11

p.+ la 0504210201/47

pi:çi -2- [Tr] Pihı, kişi adı.

p. 050911501/11, 050911501/15

pi:ɾpuɬi:r -1- [Tr] oldukça dağınık,
perperişan.

p. 0501220502/22

pi:χammar -2- bk. **pi:χammar**

p.+ a 0504210201/37,
0504210201/40

pi:ɟda:nefɟa:hi: -1- [F] پیش‌دانشگاهی
üniversite öncesi eğitim.

p.+ muɬi 0504110301/9

pi:ɟda:nefɟa:hi: -1- bk.
pi:ɟda:nefɟa:hi:

p. 0504110301/5

pi:ɟda:nefɟa:hi: -1- bk.
pi:ɟda:nefɟa:hi:

p. 0504110301/4

pi:ɟuma:m -1- [F-A] پیش‌امام imam.

p. 0502113101/34

pi:ɟna:ha:d -1- [F] پیشنهاد öneri.

p.+ i 0508120101/9

pikir -1- [A] فکر fikir.

p.+ ime 0504210601/59

pikır -1- [bk. **pikir**

p. 0505230502/51

pikr -1- bk. **pikir**

p. 0505230502/29

piθθe -1- [F] پسته fistik.

p. 0504220302/45

pija:da -2- [F] پیاده yaya.

p. 0504210201/41,
0504220101/39
polomfode -1- [Fr-F] پلمب شده
mühürlenmiş.
p. 0501110204/12
polow -1- [F] پلو pilav.
p.+ üni 0504210602/65
porum -4- [Fr] *forme* form, şekil, biçim.
p. 0502111403/46,
0502113101/63, 0504210601/118,
0504220802/28
porüm -1- bk. **porum**
p. 0505220202/6
post -4- bk. **porum**
p. 0504220301/1
p.+ lori 0504220301/13,
0504220301/15
p.+ to 0504220301/7
poftuwa:m -1- [F] پشتبام dam üstü.
p.+ a 0501231301/74
pofti: -1- [F] پشتي arkalık, yaslanılacak
minder.
p. 0508110605/27
pu:doq -2- [Tr] I. Pudak, kişi adı II. dal,
budak.
p. 0502113101/76,
0502113101/77
puxor -1- bk. **puxora**:
p.+ don 0505110901/5
puxora: -1- [Tr] بخارا Buhara,

şehir adı.
p. 0505230502/31
pul -21- [F] پول para.
p. 0501221301/6,
0501231303/24, 0504210201/1,
0504210201/18, 0504210201/22,
0504210602/142, 0510110101/20,
0510110101/21
p.+ dʒaʁaði 0504210203/17
p.+ ʁ 0504210201/13
p.+ i 0501221301/7,
0504210201/14
p.+ i 0504210201/13
p.+ li 0504210602/142
p.+ um 0504210201/8
p.+ ʁmʊði 0504210201/22
p.+ un 0505220204/11
pu[i:sra: -1- [Fr-F] پلیس راه trafik
polisi.
p. 0504220301/28
pyry:tyæ -2- bk. **pyry:tyæ**:
p. 0501210702/10,
0501210702/9
pyry:tyæ: -1- [F] فرودگاه hava alanı.
p. 0501210702/12

r
ra:dija -3- [Fr] *radio* radyo.
r. 0502111403/2,
0502111403/30

r.+ da 0505220201/7
 ra:hnæma:ji: -4- [F] راهنمائي orta okul.
 r. 0508120101/10
 r.+ ni 0508120101/5,
 0508120101/6, 0508120101/7
 ra:hnæma:ji: -1- bk. **ra:hnæma:ji:**
 r. 0501231301/5
 ra:hnæma:ji: -1- bk. **ra:hnæma:ji:**
 r.+ de 0501122201/2
 ra:nænde -1- [F] راننده sürücü.
 r. 0508110605/8
 ra:nændegüflulw - -1- [F-Tr]
 sürücülük.
 r.- a 0508110605/7
 ra:ja:neji: -1- [F] رایانه‌اي bilgisayar
 ile ilgili.
 r. 0508120101/32
 ra:ði: -4- [A] راضي razı, hoşnut,
 memnun.
 r. 0504220101/57,
 0504220101/64, 0508120101/57
 ra:ði:flulwq -1- [A] memnuniyet, rıza.
 r. 0504220101/58
 ra:ði: -1- bk. **ra:ði:**
 r. 0508120101/58
 ra:xi:m -1- [A] رحيم Rahim, kişi adı.
 r. 0504120701/36
 ra:xi:muf -1- [A-R] Rahimov, kişi
 soyadı.
 r. 0502111403/68

rowa:fl -1- [A] رواج revaç.
 r. 0504220801/4
 remeða:n -1- [A] رمضان I. Ramazan
 ayı II. Ramazan, kişi adı.
 r. 0504220301/26
 reθul -1- [A] رسول Resul, kişi adı.
 r. 0504210201/81
 reſi:d -1- [A] رشيد Reſit, kişi adı.
 r.+ i 0501121801/22
 reſte -6- [F] رشته üniversite
 programlarında bölüm.
 r.+ [emiñ 0508120101/41
 r.+ je 0508120101/28,
 0508120101/29, 0508120101/44,
 0508120101/45, 0508120101/46
 reſtæ: -1- bk. **reſte**
 r. 0508120101/56
 ræhmet-2- [A] رحمة/رحمت rahmet.
 r. 0501231301/15,
 0502113101/61
 ræmeza:n -1- bk. **remeða:n**
 r. 0501110204/18
 ræsm -1- [A] رسم adet, gelenek.
 r.+ iniñ 0501241701/14
 ræ?i:s -2- [A] رئيس reis, başkan.
 r.+ e 0504220301/16
 r.+ i 0501231301/91
 ri:gi: -2- [F] ريگي Rigi, kişi soyadı.
 r. 0504220301/19
 r.+ ŋ 0504220301/19

roφ -3- [A] رب salça.
 r. 0504220302/14
 r.+ uni 0504220302/56,
 0504220302/5
 row -1- [Tr] hey!
 r. 0508110602/7
 rownæg -3- [A] رونق revaç.
 r.+ i 0504220102/14,
 0504220102/21, 0504220102/7
 rownæg -1- bk. rownæg
 r.+ i 0504220102/25
 ru:bezeva:l -1- [F-A] رو به زوال
 çöküşe doğru.
 r. 0504220102/26
 ru:d -1- [F] رود ırmak.
 r.+ e 0504220102/4
 ru:dxɑ:na -1- [F] رودخانه ırmak,
 ırmak yatağı.
 r. 0504220102/5
 ru:h -1- [A] روح ruh.
 r. 0508110602/13
 ru:sta: -2- [F] روستا köy.
 r.+ daŋ 0504110301/10
 r.+ ji 0504210602/57
 ru:ðyæ:r -1- [F] روزگار zamane.
 r.+ in 0504220801/36
 ru:z -1- [F] روز gün, gündüz.
 r.+ e 0501110202/5
 ruva:bi: -1- [A] رباعي rubai.
 r.+ lamuði 0501121801/19

ryku:ɤ -1- [A] ركوع rüku, namazda
 eğilme.
 r.+ u 0509210401/6
 θ
 θa -2- bk. da
 θ. 0504220801/40,
 0511110101/8
 θa: -4- bk. da
 θ. 0505220204/35,
 0505230502/25, 0508120101/62,
 0508120101/66
 θa:da -1- [F] saf, sade.
 θ. 0501231304/14
 θa:daɭwɤ -1- [F-T] saflık.
 θ.+ i 0501231304/14
 θa:ɤadɟ -1- [Tr] < θa:jɤawɤf yün
 dövmeğe kullanılan ılıgın dalı.
 θ.+ i 0504220801/41
 θa:ɤat -8- [A] ساعة/ساعت saat.
 θ. 0501110202/3,
 0501231201/22, 0501231301/16,
 0504210203/25, 0504220101/46
 θ.+ da 0504210602/127,
 0504220101/26
 θ.+ dan 0504220101/46
 θa:luɣverd -1- [Tr] Salihberdi, kişi
 adı.
 θ. 0504120701/17
 θa:luw -3- [A] سالم salim, sağlıklı.

0. 0501231303/71,
 0501231303/77, 0501231303/85
 0a:man -2- [Tr] saman.
 0. 0504220802/3
 0.+ ũni 0502111401/11
 0a:n -3- [Tr] sayı.
 0.+ i 0504220801/41
 0.+ naN 0501210703/10,
 0501231303/43
 0a:na: - -1- [Tr] saymak.
 0.- β 0501231303/16
 0a:naq -2- [Tr] tane.
 0. 0504210601/1,
 0504210601/109
 0a:nũ -4- bk. 0a:ni
 0.+ dʒaq 0504210602/31,
 0504220301/49, 0508120101/67
 0a:ni -1- [Tr] tane.
 0. 0501231302/6
 0a:ra: -4- [A] سارا Sara, kişi adı.
 0. 0505220201/2,
 0505220201/5, 0505220201/8
 0.+ dan 0505220201/2
 0a:ri -2- [Tr] sarı.
 0. 0508110602/21,
 0508110602/25
 0a:rigøđ -1- [Tr] sarı gözlü.
 0. 0508110602/16
 0a:rija:ɤ -1- [Tr] sarı yağ.
 0. 0501231303/68

0a:rija:ɤli -1- [Tr] sarı yağlı.
 0. 0501231303/80
 0a:wɟĩ -1- [Tr] I. görücü, kız isteyen II.
 Savcı, bir şairin tahallüsü.
 0. 0505230901/20
 0adʒ - -1- bk. 0at -
 0.- dʒaq 0504220801/21
 0aɟʃaqlĩ -1- [Tr] sofralı, mecazi
 olarak cömert anlamında.
 0. 0501241702/22
 0adaq -2- bk. 0adaqa
 0. 0501241702/24,
 0501241702/25
 0adaqa -3- [A] صدقه I. sadaka II.
 ziyafet.
 0. 0504210201/4,
 0504210201/59, 0504210201/61
 0adaqa: -1- bk. 0adaqa
 0.+ ni 0501231301/1
 0afa:i:fa:n -1- [Tr] صفايشان Safa
 İşan, köy adı.
 0. 0504210602/61
 0afar -1- [A] صفر I. Safer ayı II. Safer,
 kişi adı.
 0. 0504210201/23
 0afardʒa:n -2- [A-F] صفرجان
 Safercan, kişi adı.
 0. 0501231301/15
 0.+ uN 0501231301/4
 0afarmæ:d -1- bk. 0afarmæ:t

0. + e 0505220203/6
 0afarmæ:t -1- [Tr] صفرمد Safermet,
 kişi adı.
 0. 0505220203/6
 0ak -2- [Tr] sağ.
 0. 0501231201/24,
 0505120301/1
 0ak - -9- [Tr] sağmak.
 0.- ma 0504210202/26
 0.- mali 0504210201/84,
 0504210201/87, 0504210201/88,
 0504210202/19
 0.- malı 0504210201/86
 0.- ja: 0504210202/30
 0.- ja:q 0501241701/8
 0a:kat -1- bk. 0a:kat
 0. 0504220101/47
 0akdza -1- [Tr] sağlıklı olarak.
 0. 0501231303/77
 0akdur - -3- [Tr] sağdırmak.
 0.- an 0504210202/13
 0.- artduum 0504210202/15
 0.- maja: 0504210202/26
 0akdz -1- bk. 0akdza
 0. 0501231303/60
 0akun -2- [Tr] sağmal.
 0. 0501121803/5,
 0505220204/14
 0akı -1- bk. daki
 0. 0504120701/20

0axti: -1- [F] سختي zorluk, çile.
 0. + [ari 0508120101/6
 0aqar -1- [Tr] Sakar, boy adı.
 0. + uun 0502113101/2
 0aqla --19- [Tr] saklamak, tutmak,
 muhafaza etmek.
 0.- dzaq 0504210201/84,
 0504210602/64
 0.- di 0502113101/43,
 0505230501/25
 0.- mali 0501241701/15,
 0504210202/23
 0.- malı 0504210602/63
 0.- p 0502113101/6
 0.- ja: 0501122201/11,
 0504210202/28, 0504210203/68,
 0504210602/140
 0.- ja:lla 0501122201/10,
 0502111401/32
 0.- ja:n 0502111401/32,
 0504210203/68, 0505220202/23
 0.- ja:nun 0504210203/68
 0aqla: - -7- bk. 0aqla -
 0.- muða:q 0501121803/6
 0.- p 0502111401/14,
 0502113101/17, 0502113101/7
 0.- pdur 0504210601/51,
 0505230502/26
 0.- wexθin 0501221301/9
 0aqlanul - -2- [Tr] saklanmak,
 tutulmak, muhafaza edilmek.

0.- ja: 0501122201/12,
 0501122201/13
 0a1 - -20- [Tr] I. sokmak II. kurmak
 (bina vb.).
 0. 0501231303/50
 0.- an 0508110601/22
 0.- dzaq 0501210701/12
 0.- up 0501210701/7,
 0504120701/4
 0.- updur 0504210602/3,
 0504220801/37
 0.- updurla 0501220502/17
 0.- urverjæ: 0504210602/44
 0.- luula 0504210201/4,
 0505230501/62
 0.- li 0504120701/6,
 0504210201/62, 0505220202/14
 0.- ma:ka 0504120701/21
 0.- malla 0501231303/50
 0.- ja: 0504210601/15
 0.- ja:lla 0504210602/31,
 0504210602/32
 0ala: - -1- [Tr] sokuvermek,
 kuruvermek.
 0.- mali 0501210701/15
 0ala:m -7- [A] سلام selam.
 0. 0502111403/30,
 0502111403/64, 0504210201/53,
 0504210201/58, 0504210601/110,
 0509210401/6
 0ala:mal -1- [Tr] sokuvermeli,

kuruvermeli.
 0.+ d3 0501210701/13
 0ala:mlaɣ - -2- [A-Tr] selamlaşmak.
 0.- dum 0502111403/19,
 0502111403/27
 0alawmæ: [ejk -1- [A] سلام عليك selamün
 aleyk.
 0. 0502111403/61
 0allaɣ -1- [Tr] Sallah, köy adı.
 0. 0504210601/50
 0allan - -3- [Tr] asılmak,
 sarkmak.
 0.- ja: 0504210203/45,
 0504210203/48, 0504210203/50
 0allantɕad3uɣ pallantɕad3uɣ -1- [Tr]
 beşik meşik.
 0. 0504210602/86
 0alowmæ: [ejk -1- bk. 0alawmæ: [ejk
 0. 0511110101/4
 0alta:na:lülü -1- [Tr] Soltanalili,
 Soltanali köyünden olan.
 0. 0501242201/1
 0antɕ - -2- [Tr] saplamak.
 0.- ja:q 0501241702/2,
 0501241702/6
 0ana -15- [Tr] sana.
 0. 0501210703/11,
 0501231301/51, 0501231304/29,
 0502111403/70, 0504210201/17,
 0504210601/113, 0504210601/143,
 0504210602/94, 0504220101/52,

0504220101/53,
0505230501/56, 0505230502/42,
0508110605/1, 0508120101/24,
0508120101/28
θarkıud -1- bk. **θarkıut**
θ. + **i** 0502111403/65
θarkıut-4- [Tr] mesaj.
θ. 0502111403/30,
0502111403/64
θ. + **lari** 0502111403/11
θarqur - -1- [Tr] sarktırmak.
θ.- i:p 0504220302/53
θat - -12- [Tr] satmak.
θ.- a:qanı 0501231301/91
θ.- anna 0504210602/144
θ.- arduq 0502113101/20
θ.- di 0501231301/87,
0501231301/90
θ.- ub 0501231303/29
θ.- up 0504210602/141
θ.- ig 0505220204/7
θ.- ja: 0504210602/145
θ.- ja:q 0505220204/13,
0510110101/19
θ.- ja:nnur 0504210602/148
θatan -1- [Tr] iki bacağın ara kısmı.
θ.+ dza 0501231303/56
θatıl --1- [Tr] satılmak.
θ.- ja: 0501110204/1
θatun -1- [Tr] satın.

θ. 0502111402/13
θatıf -1- [Tr] satış.
θ.+ um 0505220204/1
θatlıq -1- [Tr] satılık.
θ. 0504220801/19
θow - -2- [Tr] savmak.
θ.- dıvq 0505230501/43
θ.- ıg 0501210702/7
θowd -1- [A] سواد okuryazarlık.
θ.+ um 0501231301/38
θowtli -2- [A-Tr] okuryazar.
θ. 0502113101/47,
0505120301/26
θowk -2- [Tr]
θ.+ v 0504220301/49,
0504220301/50
θowkat -1- [Moğ] hediye,
armağan.
θ. 0504210201/58
θowık-1- bk. **θowıq**
θ.+ una 0504220801/5
θowıq -1- [Tr] soğuk.
θ.+ dan 0504220301/55
θowıl - -1- [Tr] savulmak,
dönmek.
θ.- ja:n 0501210701/27
θowıl - -1- bk. **θowıl** -
θ.- ma:N 0501221301/10
θowıl - -1- [Tr] kenara çekilmek,
kurtulmak.

0.- arθuN 0505230502/31
 0nwuN - -2- [Tr] soğutmaq.
 0.- mali 0504220302/34
 0.- ja: 0501231301/71
 0nwi: --1- [Tr] soğumak.
 0.- p 0504210203/16
 0nwuq -1- bk. 0nwuq
 0. 0502113101/25
 0e -7- bk. da
 0. 0501231301/83,
 0501231303/99, 0501241701/20,
 0501241701/22, 0504220801/40,
 0508110601/10, 0508120101/19
 0e:wif - -1- [Tr] sövüşmek, küfür
 söylemek.
 0.- ip 0501220502/21
 0ed -1- [A] سد baraj.
 0.+ iq 0504220802/4
 0eddiŋa:j -1- [A-T] سَد چاي Çay
 Barajı.
 0. 0502111402/11
 0ef - -1- bk. 0ep -
 0.- ip 0501120601/21
 0efe|e - -2- [Tr] sepelemek.
 0.- 0eŋ 0501220501/4
 0eggið -18- [Tr] sekiz
 0. 0501110201/16,
 0501110204/1, 0501120601/18,
 0501210702/11, 0501220601/20,
 0502111403/45, 0504210201/23,

0504210201/64, 0504210201/67,
 0504210201/70,
 0504210201/72, 0504210602/122,
 0504210602/123, 0504210602/125,
 0504210602/130, 0504210602/134,
 0505110901/25
 0.+ ðe 0501110202/3
 0eggið|endzi -1- [Tr]
 0. 0504220801/3
 0eggiðmyŋ -1- [Tr]
 0. 0504220801/22
 0eyθen -11- [Tr] seksen.
 0. 0501231302/17,
 0502113101/13, 0504210602/8,
 0504220102/14, 0504220102/26,
 0504220102/8, 0505110901/12,
 0505110901/27, 0505230502/43
 0.+ e 0504210601/45,
 0504210602/11
 0eyθenalti -1- [Tr] seksen altı.
 0. 0502111403/56
 0eyθendördy|øndzi -1- [Tr] seksen
 dördüncü.
 0. 0502111401/44
 0e3de -1- [A] سجده secde.
 0. 0509210401/6
 0e|eŋ -1- [Moğ] serin.
 0. 0501110201/15
 0e|i:mæ: -1- [A] سلیمه Selime, kişi
 adı.
 0.+ ŋ 0505230501/50

0em -5- bk. 0en
 0. 0501231301/5,
 0501231301/70, 0504210601/98,
 0505220204/19, 0508120101/36
 0emeti -7- [Tr] yer adı.
 0. 0501110201/16,
 0501110201/17, 0501110201/18,
 0501110201/5
 0.+ :η 0501110201/11
 0.+ de 0501110201/13,
 0501110201/3
 0en -59- [Tr] sen.
 0. 0501121801/26,
 0501121801/29, 0501121802/10,
 0501210701/1, 0501210701/9,
 0501231201/18, 0501231301/100,
 0501231301/101, 0501231301/23,
 0501231301/41,
 0501231301/59, 0501231301/71,
 0501231301/92, 0501231303/59,
 0501231303/94, 0501231303/95,
 0501231303/98, 0501242201/24,
 0502111401/40,
 0502111403/10,
 0502111403/35, 0502111403/37,
 0502111403/47, 0502111403/50,
 0502111403/54, 0502113101/37,
 0504210201/21, 0504210201/96,
 0504210202/23,
 0504210202/7,
 0504210601/115, 0504210602/63,
 0504210602/69, 0504210602/86,
 0504220101/64, 0504220302/30,
 0505220202/13, 0505220204/14,
 0505220204/37,
 0505220204/4, 0505220204/6,
 0505230501/28, 0505230501/30,
 0505230501/42, 0505230502/29,
 0505230901/20, 0508110602/15,
 0508120101/31, 0508120101/38,
 0508120101/46,
 0510110101/15, 0511110101/5
 0.+ i 0501220601/15,
 0502111403/37
 0.+ ĩ 0502111403/51,
 0505220201/9
 0.+ iη 0501110201/13,
 0501110201/3
 0.+ æ: 0505220203/22
 0endelji: -1- [A] صندلي sandalye.
 0.+ ni 0502111403/66
 0enč -1- bk. 0ana
 0. 0505220203/24
 0enet -1- [A] سند I. belge II. tapu.
 0. 0504220801/8
 0eη -15- [Tr] senin.
 0. 0501231301/26,
 0501231301/56, 0502113101/62,
 0504210201/49, 0504210201/54,
 0504210601/116, 0504210601/42,
 0504220101/4, 0504220802/30,
 0505220204/17,
 0505220204/18, 0505220204/19,

0505220204/20, 0505230501/39,
0508110602/7

θeŋe -1- bk. **θana**

θ. 0504210202/20

θeŋgiθerli -1- [F-Tr] Sengserli,
Sengser şehrinden veya bölgesinden
olan.

θ.+ [er 0504210602/146

θeŋgiθerli -1- bk. **θeŋgiθerli**

θ. 0504210602/143

θeŋki -1- [Tr] seninki.

θ. 0505220204/18

θeŋger-1- [F] سنڱر mevzi, sığınak.

θ. 0505220202/6

θep - -1- [Tr] sepelemek.

θ.- jæ:k 0501241702/5

θer - -2- [Tr] sermek.

θ.- ig 0502111401/14

θ.- mæ:ne 0508110605/25

θera:ði -2- [F] سرازير eğimli, iniş.

θ. 0504210601/12,

0504210601/16

θerfil --1- [Tr] serpilmek, geri çekilmek.

θ.- ip 0505230502/61

θeriyli -1- [Tr] serili, serilmiş.

θ. 0501231201/6

θerva:ð -8- [F] سرباز asker.

θ. 0501220601/6,

0502113101/42, 0504220301/14

θ.+ α 0501220601/1,

0501241702/10, 0501241702/12,
0502113101/40

θ.+ ðα 0501241702/11

θeθ -2- [Tr] ses.

θ.+ i 0504220101/60

θ.+ im 0504210602/129

θet -2- [A] سدّ baraj.

θ. 0502111402/11

θ.+ [erde 0501122201/17

θeveb -2- bk. **θevep**

θ. 0504220801/4,

0505220201/10

θevep -2- [A] سبب sebep, neden.

θ. 0501121801/26

θ.+ den 0501110201/15

θevæ:p -1- bk. **θevep**

θ. 0505230901/9

θevði -1- bk. **θevði**:

θ.+ ŋ 0504220302/33

θevði -1- [F] سبزي sebze.

θ. 0504220302/46

θejid -1- [A] سید Seyit, boy adı.

θ. 0501220601/27

θæ: -2- bk. **dæ:l**

θ. 0501121803/13,

0505220203/21

θæ:ket -1- [A] ساکت sessiz.

θ. 0505120301/24

θæ:ndeli -1- bk. **θæ:ndeli**

θ.+ de 0502111403/66

θæhet -2- [A] سعد uğurlu.

θ. 0504210201/68,
0504220302/61

θændēli -3- [A] صندلي sandalye.

θ. 0502111403/52
θ.+ de 0502111403/58

θaqla - -1- [Tr] saklamak,
tutmak, muhafaza etmek.

θ.- θuun 0501221301/16

θal - -1- [Tr] I. sokmak, girdirmek,
dahil etmek II. kurmak, inşa etmek.

θ.- anda 0504210601/15

θawfān -2- [Tr] fare.

θ. 0502113101/9
θ.+ na 0502113101/10

θawr - -1- [Tr] sığmak.

θ.- maja: 0504120701/32

θawur -17- [Tr] inek.

θ. 0501121803/5,
0501122201/10, 0501122201/13,
0501210703/1, 0501210703/9,
0501241701/8, 0502111401/32,
0502113101/6, 0504210202/30,

0504210602/128,
0505230502/42, 0508120101/67

θ.+ a 0504210602/125,
0504210602/126

θ.+ duur 0504220801/6

θ.+ umuð 0502113101/17

θ.+ i 0504210203/54

θawurdefæ: -1- [Tr] Sığırdepe, köy
adı.

θ.+ η 0504210601/39

θawr -2- bk. **θawur**

θ.+ u 0504210202/29
θ.+ i 0504210203/68

θawrt -1- [Tr] sırt, arka.

θ.+ uunna:qi 0504210602/26

θi:kar -1- [F<Fr] سگار sigara.

θ. 0504220301/42

θi:lawli -1- [Tr] saygdeğer,
saygın.

θ. 0504220801/7

θi:m -5- [F] سيم tel.

θ. 0504210203/35,
0504210601/123

θ.+ i 0504210203/34

θ.+ iη 0504210601/124

θ.+ lari 0501231301/78

θijak -1- [A] سياق dış görünüm.

θ.+ u 0501121802/6

θijla - -1- [Tr] saygı göstermek.

θ.- duuN 050911501/15

θijlaw -2- [Tr] saygı, hürmet.

θ. 0505230502/44

θ.+ lar 0505230502/46

θijlan - -2- [Tr] saygı görmek.

θ.- ja:nmuɟduw 0501240201/13

θ.- ja:nmuɟduq 0501240201/20

θi - -1- bk. **dij-**

θ.- jæ: 0501242201/13	0504220101/57, 0505220204/39,
θi:l -1- [A] سيل sel.	0508110601/5, 0508110603/4
θ.+ [en 0504210602/107	θ.+ e 0502111402/4,
θidzil -1- [A] سجل nüfus cüzdanı.	0502111403/3, 0502111403/30,
θ.+ iniŋ 0505230502/3	0502111403/42, 0503111201/21,
θikte -2- [A] سكتة inme, kalp krizi.	0503111201/24, 0504210201/75,
θ. 0501231303/79	0504210602/35, 0504210602/46
θ.+ θimifdik 0501231303/81	θ.+ iŋ 0504210201/49,
θil -1- [A] verem.	0504210201/52, 0505110901/8,
θ. 0501240201/24	0505230502/26, 0508110603/5
θiri: -2- [Fr] série seri, dizi.	θ.+ ðe 0501240201/23
θ. 0504220101/48,	θo:ra: - -3- bk. θo:ro -
0508120101/61	θ.- muðða 0504220301/40
θij - -4- bk. dij -	θ.- rdi 0502113101/62
θ. 0504210203/26	θ.- ruu 0504220802/10
θ.- d 0504220101/32	θo:ro - -5- [Tr] sormak, süal etmek.
θ.- di 0501231201/21,	θ. 0501210701/1
0505230501/56	θ.- duu 0504210201/55,
θijaqli -1- [A-Tr] güzel görünümlü.	0504220802/25
θ. 0501121802/6	θ.- di 0501221301/1,
θijdik -2- [Tr] sidik, idrar.	0504210203/1
θ. 0501120201/14,	θo:rol - -2- [Tr] sorulmak.
0501120201/16	θ.- ja: 0509210401/1,
θið -30- [Tr] siz.	0509210401/1
θ. 0501220601/23,	θo:rof - -2- [Tr] soruşmak,
0501231201/24, 0501241702/17,	sormak.
0502111403/2, 0502111403/67,	θ.- duq 0505230501/31,
0504210201/35, 0504210201/43,	0505230501/36
0504210203/9, 0504210602/45,	θoqa:l -1- [A] سؤال soru.
0504210602/68,	θ. 0502111403/17
	θoqom -1- bk. θoqon

θ. 0504220302/14	θ. 0501122201/14,
θokɔn -5- [Tr] soğan.	0501210702/28, 0501231301/87,
θ. 0501220501/14,	0501240201/22, 0501242201/23,
0501220501/2	0502111403/15, 0504110301/12,
θ.+ un 0504220302/5	0504220101/55, 0505220202/6,
θ.+ ni 0504220302/4,	0505230901/21, 0510110101/6
0504220302/56	θonro -97- [Tr] sonra.
θoq - -5- [Tr] sokmak.	θ. 0501110203/17,
θ.- molı 0504220302/10	0501121801/27, 0501210701/16,
θ.- ja:lla 0504220301/57,	0501210701/17, 0501210701/7,
0504220301/58	0501210701/8, 0501210702/23,
θ.+ a:qa 0504220302/26	0501210702/24, 0501220501/6,
θolta:n -1- [A] سلطان sultan, kral.	0501220502/22,
θ. 0505110901/19	0501231301/29, 0501231301/43,
θon -5- [Tr] sonra.	0501231304/13, 0501231304/16,
θ. 0504210601/23,	0501231304/42, 0501241701/12,
0505230901/12	0501241701/28, 0501241701/5,
θ.+ uda:ki 0501110201/10	0501241702/25,
θ.+ un 0501210703/3	0501241702/3, 0501242201/2,
θ.+ uni 0502111401/2	0502111401/10, 0502111401/11,
θonr -3- bk. θonro	0502111401/14, 0502111401/15,
θ. 0501231303/85,	0502111401/18, 0502111401/22,
0504210203/65, 0504210602/56	0502111401/25, 0502111401/27,
θonra: -4- bk. θonro	0502113101/16,
θ. 0501220502/19	0502113101/19, 0502113101/22,
θ.+ m 0501110204/16	0502113101/27, 0502113101/31,
θ.+ ni 0508110601/6	0502113101/44, 0502113101/56,
θonrā: -2- bk. θonro	0502113101/59, 0502113101/78,
θ. 0505220202/13	0503111201/20,
θonra:m -11- bk. θonro	0504110301/4, 0504120701/3,
	0504210201/2, 0504210201/28,
	0504210201/3, 0504210201/46,

0504210201/53, 0504210201/57,
0504210201/85, 0504210201/86,
0504210202/17,
0504210202/27, 0504210203/16,
0504210203/68, 0504210601/2,
0504210601/56, 0504210601/72,
0504210601/85, 0504210602/100,
0504210602/17,
0504210602/56,
0504220101/37, 0504220102/8,
0504220301/28, 0504220301/42,
0504220302/21, 0504220302/9,
0504220801/3, 0505110901/18,
0505110901/6,
0505120301/33,
0505120301/35, 0505220201/2,
0505220204/23, 0505220204/25,
0505220204/26, 0505230501/52,
0505230502/46, 0505230502/61,
0505230502/7,
0505230901/11,
0505230901/20, 0505230901/21,
0505230901/9, 0508110601/4,
0508110603/4, 0508110605/24,
0508120101/10, 0508120101/26,
0508120101/61,
0508120101/68,
0510110101/10, 0510110101/13,
0511110101/16

0.+ lor 0504220801/6

00nro -1- bk. **00nro**

0. 0501231301/19

00nuda: -1- [Tr] Sonudağ,
Mahtımkulu'nun mezarının kuzeyinde
yer alan bir dağın adı.

0. 0501110201/3

00k - -2- [Tr] sökmek.

0.- di 0508110601/16

0.- dy[ø 0508110601/15

00j - -2- [Tr] sevmek.

0.- dym 0508110602/9

0.- øno:q 0504220801/16

00jyyl-1- [Tr] sevgili.

0. 0501221301/9

00ð -4- [Tr] söz.

0.+ i 0508120101/9

0.+ [ørini 0505230901/17

0.+ yni 0504120701/36

0.+ yni 0504120701/34

0u:ra:t-1- [A] صورة/صورت resim.

0.+ i 0501121801/24

0u:tf_ufek - -1- [F-Tr] ıslık çalmak.

0.- ig 0505220203/15

0uw -53- [Tr] su.

0. 0501120601/12,

0501120601/13, 0501120601/21,

0501122201/17, 0501210702/25,

0501220501/6, 0501220501/9,

0501220502/20, 0502111401/29,

0504210601/135,

0504210601/146, 0504210601/16,

0504210601/18, 0504210601/24,

0504210601/31, 0504210601/32,
0504210602/5, 0504210602/72,
0504210602/75,

0504220101/12,
0504220101/13, 0504220101/14,
0504220301/55, 0504220302/57,
0505110901/14, 0505230501/43

θ.+ dʒakaðuni 0504220302/53

θ.+ i 0501210702/22,
0501220501/10, 0504210601/19,
0504220302/57

θ.+ ĭ 0501241702/9,
0504210602/76

θ.+ ĭ 0502111401/30

θ.+ o 0501120201/12,
0501120201/13, 0501120201/14,
0501120601/12, 0501220502/19,
0504220301/56

θ.+ un 0504220302/22

θ.+ uni 0504220302/16,
0504220302/22, 0504220302/8

θ.+ ŭni 0501220501/6

θ.+ uno 0504220302/19

θ.+ uN 0504210201/90,
0504220302/22

θ.+ uNĭ 0504220302/12

θuwɣa:l -1- [Tr] ayran.

θ. 0504210201/90

θuwor - -4- [Tr] sulamak.

θ.- uɸ 0501241702/8

θ.- onnon 0501110204/16

θ.- ja:q 0501241702/3

θ.- ja:lla 0501110204/15

θuwūq-1- [Tr] sıvı.

θ. 0504220302/13

θynnöt-1- [A] سنّة/سنّت sünnet.

θ. 0501241702/25

θyη -1- [Tr] iskelet, gövde.

θ.+ ηi 0504210601/145

θyr - -14- [Tr] sürmek.

θ.- 0504210203/59,

0504210203/61

θ.- mœ|i 0508110605/4

θ.- ørdi 0504210602/143

θ.- θø 0501221301/13,
0501221301/14

θ.- yb 0505220203/4

θ.- yg 0501242201/9

θ.- yp 0501220502/17,
0504210601/66, 0504220801/8

θ.- ypdır 0501220502/15,
0501220502/18

θ.- jæ:lle 0501110204/16

θyrmœklij -1- [Tr] sürmek.

θ.+ ine 0509210401/2

θyry -1- [Tr] sürü.

θ. 0504220301/10

θyrylæ: - -1- [Tr] sürü haline
getirmek.

θ.- p 0504210602/147

θyjɖi -3- [Tr] tatlı.

0. 0501110204/3,
0504210601/16

0yjdzj -2- bk. **0yjdzj**

0. 0505220203/6, 0505220203/8

0yjd -9- bk. **0yjt**

0.+ i 0504210202/4,
0504220302/35

0.+ yni 0504210201/91,
0504210202/23

0.+ ynĩ 0504210202/18

0.+ ynnøn 0504220801/6

0.+ yñ 0504220302/34

0.+ ynĩ 0504210201/88,
0504210202/6

0yjrøj -1- [Tr] sürüklemə.

0.+ i 0504120701/28

0yjt -8- [Tr] süt.

0. 0501120601/20,
0504210201/91, 0504210201/92,
0504210201/93, 0504210202/20,
0504220302/48, 0504220801/12,
0504220801/38

0yjtli -1- [Tr] sütli.

0. 0502111401/20

0yð -1- [Tr] süzmek.

0.- møli 0504220302/22

0yðmø -3- [Tr] süzme.

0. 0504220302/22,
0504220302/24, 0504220302/33

s

sa:bege -2- [A] سابقه sabika,
geçmiş.

s.+ je 0508120101/15

s.+ [eri 0501110202/21

sa:bxa:na: -1- [A-F] صاحبخانه ev
sahibi.

s.+ muð 0501110203/10

sa:rat -2- [A] ساعت saat.

s. 0501110202/3, 0501231301/9

sa:xtema:n -1- [F] ساختمان bina.

s. 0508120101/32

sa:l -6- [F] سال yıl.

s.+ e 0502111402/17,

0502111402/6, 0504220102/22,

0508110603/1, 0508110603/2,

0508110603/3

sa:nija -1- [A] ثانیه saniye.

s. 0501231301/16

sa:ri: -1- [F] ساری Sari, şehir adı.

s.+ de 0501231301/86

safa: -1- [A] صفا sefa.

s.+ di 0504210602/59

safa:i:fa:n -2- [A-F] صفاایشان Safa
İşan, kişi adı.

s. 0504210602/57,

0504210602/58

sa:xtema:n -1- bk. **sa:xtema:n**

s. 0508120101/35

sajt -1- [İng] site site.

s.+ da 0504220301/47

se' -1- bk. **se:**
s. 0504220301/23

se: -2- [F] سه üç rakamı.
s.+ de 0501210702/3
s.+ η 0504220101/20

seda:si:ma: -1- [A] صدا سيما Radyo Televizyon Kurumu.
s. 0502111403/13

sefr -2- [A] صفر sıfır.
s. 0501231301/89
s.+ æ: 0504220101/37

seri: -6- [Fr] série seri, dizi.
s. 0501231301/95,
0504110301/10, 0504220102/2,
0504220802/2, 0501231301/53
s.+ nĩ 0504220301/7

serka:rgær -1- [F] سرکارگر işçi başı.
s. 0508110605/27

serwa:m -1- [F] سروان yüzbaşı.
s. 0505230502/59

servi:s -4- [Fr] service servis, hizmet.
s. 0504110301/8
s.+ imið 0504110301/7
s.+ imiðden 0504110301/13
s.+ [e] 0508120101/50

sefæmme -1- [F] سه‌شنبه Salı.
s. 0505220204/31

sevvom -2- [F] سوم üçüncü.
s. 0508110603/3

s.+ e 0508120101/10

sæbtena:m -1- [A-F] ثبت نام kayıt yaptırma.
s. 0508120101/9

sæbz -1- [F] سبز yeşil.
s.+ den 0508120101/32

sæ[ma:n -1- [A] سلمان Selman, kişi adı.
s. 0504220301/30

sæm -1- [A] سم I. zehir II. tarımsal ilaç.
s. 0508110602/15

sændæli -1- [A] صندلي sandalye.
s.+ [e] 0502111403/16

sænʔæt -1- [A] صنعة/صنعت sanayi.
s.+ i:færi:f 0508120101/24

særhæng -1- [F] سرهنگ albay.
s. 0504220301/16

særokælle -1- [F] سروكله baş, kafa.
s. 0501110202/4

særjæna:s -1- [F] سرشناس ünlü.
s.+ uunwN 0501242201/19

suura: -1- [F] سمره üç yol kavşağı.
s. 0504220802/20

sipa:da:nwuf -4- [F] سپاه دانش Bilim Ordusu adlı öğretmen-askerlerden oluşan bir uygulama.
s. 0504210602/63,
0504210602/67
s.+ i 0504210602/63

s.+ lari 0504210602/65
si:ja:hatna:ma -1- [A-F] سياحتنامه
seyahatname, seyahat yazısı.

s.+ larda 0504220102/1
si:mkefi: -1- [F] سيمکشي elektrik
tellerini döşeme işi.

s. 0501231301/77
si:na: -2- [F] سينا I. İbni Sina, kişi adı II.
burada İbni Sina İlkokulu.

s. 0501231304/33,
0501231304/34
si:sæd -2- [F] سيصد üç yüz.

s.+ o 0501220601/1,
0508120101/3

si:va:s -1- [Tr] سيواس Sivas, şehir adı.

s. 0503111201/4
si:zdæhom -1- [F] سيزدهم on üçüncü.

s.+ e 0508120101/3
sirvæt -1- [A] ثروت zenginlik.

s.+ i 0505230502/34
so:bi: -1- [A] صبحي sabahçı, sabah
çalışan.

s.+ kæ: 0501231301/38

so:fi -1- [A] صوفي sufi.
s. 0502113101/61

sobha:na: -1- [A-F] صبحانه kahvaltı.
s.+ ni 0501231301/40

sonnæti: -1- [A] سنتي geleneksel.
s. 0501110204/15

sonnætij -1- bk. **sonnæti:**

s. 0501110204/13
su:pernæfna:l-1- [Ing] *supernational*
uluslarüstü.

s. 0508110602/8
su:ræt -3- [A] I. yüz, çehre I. biçim,
şekil.

s.+ e 0501110204/13,
0501110204/15

s.+ inne 0508120101/20
sutu:n -2- [F] ستون sütun, giriş, direk.

s.+ i 0505230502/11,
0505230502/15

fa: -3- [F] شاه kral.
f. 0504210602/74,
0504210601/66

f.+ uN 0504210602/57
fa:d -2- [F] شاد Öğrenci Eğitim Ağı
adlı uzaktan eğitin için kullanılan
internet programı.

f. 0501122201/5, 0501122201/7
fa:hi:r -3- [A] شاعر şair.

f. 0505220203/7
f.+ umuud 0501110201/1

f.+ lar 0505230901/19

fa:l -3- [F] شال şal.
f. 0501122201/17,
0501122201/18, 0501241701/11

fa:lũ -1- bk. **fa:li**

ʃ.+ lan 0501241701/12
ʃa:luq -2- [F-Tr] krallık.
 ʃ. 0501220502/15,
 0501220502/17
ʃa:li: -1- bk. **ʃa:li**
 ʃ.+ N 0501241702/1
ʃa:li -2- [F] شالي çeltik.
 ʃ. 0501231302/1,
 0501241701/11
ʃa:jad -2- [F] شايد belki.
 ʃ. 0501221301/3,
 0504220802/13
ʃa:jat -2- bk. **ʃa:jad**
 ʃ. 0502113101/13,
 0504220101/19
ʃaxθen -1- [A] شخصاً şahsen, bizzat.
 ʃ. 0502111403/25
ʃaxθi: -1- [A] شخصي kişisel, kişiye özel.
 ʃ.+ di 0504210601/93
ʃaqr -2- [Tr] şakır sesi.
 ʃ. 0504220301/13
ʃallaq -1- [F] شلاق kırbaç.
 ʃ. 0502113101/61
ʃanθ -1- [Fr] chance şans.
 ʃ.+ umdan 0504220802/17
ʃanθ -1- bk. **ʃanθ**
 ʃ.+ uNa 0504210203/16
ʃarq -2- [Tr] tıkırt sesi.
 ʃ. 0501220601/8
ʃarquullad -1- [Tr] tıkırdatmak.

ʃ.- up 0501220601/9
ʃast -1- [F] شصت altmış.
 ʃ.+ u 0501210702/3
ʃaturdad -1- [Tr] sağlam
 bağlamak, sert düğümlemek.
 ʃ.- up 0501231303/85
ʃatwrt -2- [Tr] kırırdama sesi.
 ʃ. 0501231303/85
ʃatlowuq -1- [Tr] bir tür ot.
 ʃ. 0501120601/5
ʃe:r -2- bk. **ʃawur**
 ʃ. 0502113101/54,
 0502113101/59
ʃe:jle -1- [Tr] şöyle.
 ʃ. 0501120601/3
ʃedgere -3- [A] شجرة şecere, sokütüğü.
 ʃ. 0504220802/2,
 0504220802/33
ʃehi:tfilj -1- [A-Tr] şehitlik.
 ʃ.+ in 0504210602/82
ʃekæste -1- [F] شکسته kırık.
 ʃ. 0501231301/72
ʃekl -2- [A] شكل şekil, biçim.
 ʃ.+ imi 0502111403/50
 ʃ.+ in 0502111403/37
ʃemsi: -1- [A] شمسي şemsi; güneş
 takvimine göre.
 ʃ.+ θinne 0508120101/3
ʃepbiy -1- bk. **ʃepbik**
 ʃ. 0504220302/25

jepbik -3- [Tr] yapış yapış.	0501231301/95,	0501231303/33,
f. 0504220302/11,	0501231303/93,	0501242201/25,
0504220302/8	0504210202/23, 0504210203/58,	
jepdali -1- [F] شفتالو şeftali.	0504210203/62,	
f. 0502113101/31	0504210601/130,	0504220801/10,
jer -1- [A] شرّ şer, kötü.	0504220801/19,	0504220801/23,
f. 0505230502/32	0504220801/30,	0504220801/37,
jeref -1- [A] شرف şeref, onur.	0504220801/5,	0504220801/6,
f.+ i 0504220301/37	0504220801/8,	
jerekæt -1- [A] شرکت şirket,	0505120301/37,	
firma.	0508110605/13, 050911501/17	
f.+ e 0502111402/8	f.- ijæ: 0501240201/11	
jeri:f -2- [A] شريف I. şerefli II. Şerif,	f.+ erdi e 0504220301/59	
kişi adı.	f.+ ip 0504220801/9	
f. 0504220802/30,	jejdij -6- [Tr] şöyle demek.	
0504220802/32	f.- jæ:r e 0501121802/9	
jeri:ʔat -4- [A] شريعت şeriat.	f.- dī 0501240201/14	
f. 0509210401/2, 0509210401/3,	f.- dim 0505230501/28	
0509210401/6	f.- ĩp 0501240201/21	
f.+ i 0509210401/3	f.- p 0501240201/16	
jerʔi: -1- [A] شرعي şer'i, şeriata uygun.	f.- pdir 0501121802/16	
f. 0509210401/10	jejle -54- [Tr] şöyle.	
jejfejle -1- [Tr] şöyle büyük.	f. 0501110201/16,	
f. 0504210602/131	0501210701/11,	0501220502/22,
jejd -31- bk. jejt -	0501220601/12,	0501220601/17,
f.- e 0504210601/65	0501221301/15,	0501231304/46,
f.- ejin 0502113101/3	0502113101/6,	0504210201/11,
f.- ig 0504210203/62	0505230502/21	
f.- ip 0501121801/15,	0504210201/12,	
0501121801/30,	0504210201/38,	0504210201/39,
0501231301/16,	0504210201/49,	0504210201/50,

0504210201/9, 0504210203/37,
0504210203/42, 0504210203/46,
0504210203/50,

0504210203/51,
0504210203/59, 0504210203/66,
0504210601/15, 0504210601/34,
0504210601/63, 0504220101/23,
0504220101/42, 0504220301/15,
0504220301/31,

0504220301/47,
0504220801/41, 0505220203/15,
0505230501/12, 0505230501/21,
0505230501/55, 0505230501/63,
0505230502/26, 0508110603/11,
0508110603/6,

0508110603/7

f.+ de 0508110602/18

fejle -2- bk. **fejle**

f.+ le 0510110101/9

f.+ len 0501242201/13

fejlæ: -9- bk. **fejle**

f. 0501242201/9,
0504210601/27

f.+ g 0504210601/20,
0504220301/42

f.+ k 0501231201/13,
0504210202/23, 0504210203/7,
0504220301/43

f.+ ni 0504220802/10

fejlæ:llejim -1- [Tr] o tarafa doğru.

f. 0505120301/21

fejt - -4- [Tr] şöyle etmek.

f.- di 0504210201/52

f.- meşi 0504220302/38

f.- jæ: 0501231301/93

f.- jæ:ŋ 0504210201/54

fejta:n -10- [A] شیطان şeytan.

f. 0508110602/13,
0508110602/16, 0508110602/21,
0508110602/22, 0508110602/23,
0508110602/25

f.+ α 0504210201/24

f.+ dzuq 0508110602/20

f.+ i 0508110602/24

fejtdir - -11- [Tr] şöyle etdirmek.

f.- i:p 0504210203/51

f.- ip 0501121801/17,

0502111401/41, 0504110301/16,
0504110301/19, 0504210203/39,
0504210203/49, 0504210203/51,
0504210203/61

fæ:yell -1- bk. **fæ:yelli**

f. 0504210601/107

fæ:yelli -5- [Tr] Şageldi; kişi adı.

f. 0504210601/106,
0504210601/109, 0504210601/124,
0504210601/91, 0504210601/92

fæ:yelli: -1- bk. **fæ:yelli**

f.+ ŋ 0504210601/109

fæ:ra:ba:d -1- [F] شهرآباد Şehrabad;
şehir adı.

f.+ uin 0504220301/27

ƒæher -3- [F] شهر şəhir.	0502111403/30,	0504210202/6,
ƒ. 0505120301/24	0504210203/26,	0504210203/38,
ƒ.+ de 0504210601/68	0504210203/39, 0504210203/40,	
ƒ.+ miǰdik 0504210601/68	0504220101/14,	
ƒæhër -2- bk. ƒæher	0504220101/56,	0504220102/22,
ƒ. 0505120301/23	0508110602/25	
ƒ.+ iǰ 0508120101/54	ƒ.+ nǎ 0501231301/4,	
	0501231301/89	
ƒæhr -3- bk. ƒæher	ƒ.+ nna 0502111403/56	
ƒ.+ de 0503111201/4	ƒ.+ nnam 0501231304/4,	
ƒ.+ den 0504110301/10	0504220301/25	
ƒ.+ inne 0502111403/1	ƒ.+ nnan 0501231301/27,	
ƒæhresta:n -1- [F] شهرستان ilçə.	0504210602/76,	0504220301/47,
ƒ.+ e 0508110603/8	0504220801/37	
ƒæhrija:r -4- [F] شهریار Muhammed	ƒ.+ N 0501110203/2,	
Hüseynin Şehriyar (1907-1988); İran	0501121801/30,	0501210703/8,
şairi.	0501231301/88,	0502111403/17,
ƒ. 0505230901/7	0504210203/73	
ƒ.+ uN 0505230901/1,	ƒ.+ Na 0502111403/34,	
0505230901/19, 0505230901/5	0502111403/8,	0502111403/9,
ƒæmme -1- [F] شنبه cumartesi.	0504210203/42, 0504210601/72	
ƒ. 0505220204/28	ƒ.+ Na: 0505220203/9	
ƒatlowuq -1- bk. ƒatlowuq	ƒ.+ Np 0504210203/42	
ƒ. 0501120601/3	ƒa -2- bk. ƒi	
ƒu -39- bk. ƒi	ƒ. 0504210203/33,	
ƒ. 0501231303/30,	0504220301/35	
0502111402/16	ƒawar -2- [A] شعر şiiir.	
ƒ.+ lan 0502111403/11	ƒ. 0503111201/23,	
ƒ.+ na:θna:mada 0502113101/37	0503111201/24	
ƒ.+ ni 0501231303/78,	ƒul -1- bk. ƒi	
0502111403/22,	ƒ. 0502111401/12	
0502111403/24,		

fıula -12- [Tr] şunlar.

f. 0501231301/36,
0501242201/15, 0504220301/12,
0505220202/22, 0505230502/27,
0505230502/28, 0505230502/29,
0505230502/57

f.+ N 0501231301/22,
0501231301/38, 0505230502/27

fıula: -2- bk. **fıula**

f.+ q 0504210602/37,
0504210602/38

fıula:r -1- bk. **fıula**

f.+ dan 0504210602/31

fıula:j -2- [Tr] şura, şurası.

f.+ da 0504210602/16,
0504210602/67

fıular -5- bk. **fıula**

f.+ a 0504220301/15

f.+ a: 0501210703/8

f.+ dan 0504220102/1,
0504220801/38, 0505230502/26

fıula: -1- bk. **fıula:j**

f.+ g 0504210602/48

fıuma:t -4- bk. **fıuma:l**

f. 0501231301/73,
0501231301/78, 0501231301/80,
0501231301/96

fıunja:laq -2- [Tr] şunun gibi.

f. 0504220301/52,
0510110101/6

fıur -1- [Tr] düz ve engebesiz yer.

f. 0504210203/2

fıura -1- bk. **fıur**

f. 0504210203/22

fıuta: -19- bk. **fıuta:j**

f.+ dzuq 0504210203/37

f.+ da 0501110201/7,
0501110204/11, 0501121803/14,
0501210702/27, 0501241701/16,
0502111401/22, 0502113101/36,
0502113101/53, 0502113101/69,

0504210203/72, 0505110901/10

f.+ dan 0502111403/10,
0505110901/24

f.+ q 0502111402/12,
0502111402/6, 0502111403/30

f.+ mdadu 0504210201/10

f.+ 0i 0502111403/5

fıuta:Ɂ -1- bk. **fıuta:j**

f.+ a: 0504220802/10

fıuta:j -5- [Tr] şura, şurası.

f.+ da 0501110201/16,
0501231304/5, 0505230502/9

f.+ i 0508110605/2

fıuta: -2- bk. **fıuta:j**

f.+ g 0501231304/12,
0504220802/24

fıuwa:t -2- [Tr] şu vakit, şimdi.

f. 0504120701/19,
0504220102/23

fıuwa:t -1- bk. **fıuwa:t**

۞. 0504210203/74
۞ -37- [Tr] ۞u.
 ۞. 0501110201/2, 0501121803/2,
 0501231301/49, 0502111401/1,
 0502111403/10, 0502111403/11,
 0502111403/17, 0502111403/18,
 0502111403/26,
 0502111403/30,
 0502111403/36, 0502111403/37,
 0502111403/40, 0502111403/41,
 0502111403/43, 0502111403/56,
 0502111403/67, 0504210202/3,
 0504210601/34,
 0504210601/62,
 0504210601/63, 0504210601/72,
 0504210602/34, 0504210602/98,
 0504220302/33, 0504220801/36,
 0508110602/11, 0508110605/3,
 0508120101/24

۞.+ nnan 0508120101/67

۞.+ N 0504220801/11

۞.+ Na 0504210201/95

۞ -1- bk. **۞**
 ۞. 0504220101/55

۞:خ -1- [A] شيخ ۞ih, boy adı.

۞. 0503111201/26

۞zire -1- [Tr] ۞unun gibi.

۞. 0502111403/39

۞ndzir -1- bk. **۞zire**

۞. 0504220302/40

۞nja:laq -2- [Tr] ۞unun gibi.

۞. 0504210201/65,
 0508120101/26

۞ta: -5- bk. **۞ta:j**

۞.+ da 0508120101/62,
 0508120101/70

۞.+ dan 0508120101/69

۞.+ q 0508120101/61

۞ta:j -5- [Tr] ۞ura, ۞urası.

۞.+ da 0504210601/116,
 0508120101/28

۞.+ dan 0504210601/3

۞.+ ü0i 0504210601/67

۞.+ i 0508120101/39

۞jil -3- [Tr] ۞u yıl.

۞. 0504210203/71

۞.+ qi 0501210703/19

۞.+ la 0501122201/18

۞ -74- bk. **۞**

۞. 0501110201/16,

0501110204/11, 0501110204/8,

0501121803/7, 0501231201/12,

0501231301/21, 0501231301/88,

0501231301/92, 0501231303/14,

0501231303/36,

0501231303/38, 0501231303/6,

0501231303/63, 0501231304/21,

0501240201/5, 0501241701/32,

0502111401/11, 0502111401/12,

0502111401/27,

0502111401/47, 0502111402/7,

0502111403/65, 0502111403/69,

0502113101/13, 0502113101/24,
0502113101/59, 0502113101/73,
0504210201/35, 0504210201/43,

0504210201/74,
0504210202/12, 0504210202/25,
0504210203/19, 0504210203/21,
0504210203/28, 0504210203/31,
0504210203/33, 0504210203/60,
0504210601/20,

0504210602/102,
0504220102/1, 0504220102/17,
0504220102/2, 0504220102/22,
0504220102/3, 0504220102/4,
0504220102/9, 0504220301/35,
0504220302/10,

0504220302/44,
0504220801/35, 0504220802/13,
0504220802/22, 0505220202/18,
0505220202/22, 0505220203/15,
0505220203/17, 0505220204/19,
0505230502/31,

0505230502/42, 0505230901/6,
0508110602/19, 0508110603/11,
0508110603/3, 0508110603/7,
0508110605/2, 0508120101/70,
0510110101/18, 0510110101/4

ş.+ dʒakað 0501231303/64

şî -1- bk. **şî**

ş. 0501220601/8

şî -1- bk. **şî**

ş. 0504220102/5

şî:rga:bu:si: -1- [F] شیرقابوسی Şir

Kabusi, kişi soyadı.

ş. 0503111201/5

şî:rmæ:tli -1- [Tr] Şirmetli, boy adı.

ş. 0501210703/6

şîdʒire -8- [Tr]

ş. 0501231304/35,

0502113101/22, 0504210201/44,

0504210201/48, 0504210201/70,

0504220102/17, 0508110601/22

şîdʒirek -1- [Tr]

ş. 0502111403/69

şîzire -1- bk. **şîzire**

ş. 0501231301/35

şîkæ:jet -3- [A] شکایه/شکایت

şikayet, dava.

ş. 0501231301/100,

0501231301/101, 0501231301/94,

0501231301/94

şîndʒire -5- bk. **şîzire**

ş. 0504220801/38,

0504220801/7, 0505230501/66,

0508110605/20

şîrniʒ -1- [F] شیرینی tatlı.

ş. 0505230501/51

şî:f -1- [F] شش altı rakamı.

ş. 0501110202/5

şîwa:t -1- [Tr] şu vakit.

ş. 0504220101/14

şîjil -1- bk. **şîjil**

ş. 0504210201/23

fo	-434- [Tr] o.	0502111403/63,	
∫.	0501110201/11,	0502113101/10,	0502113101/12,
0501110201/9,	0501110202/6,	0502113101/13,	0502113101/25,
0501110202/8,	0501110202/9,	0502113101/26,	0502113101/53,
0501110203/11,	0501110203/2,	0502113101/57,	0502113101/6,
0501110203/6, 0501110203/7,		0502113101/61,	
0501110204/8, 0501121801/15,		0502113101/7, 0502113101/74,	
0501121801/17, 0501121801/22,		0502113101/80, 0502113101/81,	
0501121801/24, 0501121801/32,		0503111201/18, 0503111201/23,	
0501121802/13, 0501210701/11,		0503111201/24, 0504110301/3,	
0501210701/14, 0501210702/22,		0504210201/27, 0504210201/33,	
0501220501/12, 0501220501/8,		0504210201/39,	
0501220502/10, 0501220502/14,		0504210201/67, 0504210201/95,	
0501220502/7, 0501220601/18,		0504210202/19, 0504210203/1,	
0501220601/22, 0501220601/30,		0504210203/14, 0504210203/19,	
0501231201/8, 0501231301/76,		0504210203/22, 0504210203/40,	
0501231301/81, 0501231302/1,		0504210203/58,	
0501231302/13, 0501231303/18,		0504210203/65, 0504210203/9,	
0501231303/56, 0501231303/77,		0504210601/115, 0504210601/141,	
0501231304/13, 0501231304/16,		0504210601/149, 0504210601/17,	
0501231304/34, 0501231304/42,		0504210601/26, 0504210601/35,	
0501231304/44,		0504210601/36, 0504210601/38,	
0501240201/11, 0501240201/12,		0504210601/40,	
0501240201/24, 0501240201/27,		0504210601/41, 0504210601/42,	
0501241701/28, 0501242201/13,		0504210601/44, 0504210601/5,	
0501242201/17, 0501242201/19,		0504210601/54, 0504210601/60,	
0501242201/20,		0504210601/66, 0504210601/67,	
0502111401/16,		0504210601/68,	
0502111401/25, 0502111401/26,		0504210601/71,	
0502111401/36, 0502111401/41,		0504210601/85, 0504210601/90,	
0502111402/12, 0502111402/13,		0504210602/100, 0504210602/109,	
0502111402/15, 0502111403/49,		0504210602/110, 0504210602/116,	
0502111403/52,		0504210602/127, 0504210602/143,	

0504210602/144,		0508110605/26,	0508120101/15,
0504210602/146,		0508120101/27,	
0504210602/35,	0504210602/36,	0508120101/29,	
0504210602/45,	0504210602/48,	0508120101/47,	0508120101/53,
0504210602/78,	0504220101/16,	0508120101/54,	050911501/20,
0504220101/49,	0504220102/11,	0510110101/1,	0510110101/17,
0504220102/12,		0510110101/21,	0510110101/3,
0504220102/25,	0504220102/5,	0510110101/6,	
0504220301/24,	0504220301/25,	0510110101/7,	0511110101/1
0504220301/26,	0504220301/29,	ſ.+ dʒa:ð	0501220501/5
0504220301/42,	0504220301/49,	ſ.+ di	0508110605/27
0504220302/16,	0504220302/31,	ſ.+ dukwɯN	0502111403/51
0504220302/49,	0504220801/5,	ſ.+ lo	0501231303/70,
0504220802/28,	0504220802/4,	0504220301/49	
0504220802/7,	0505110901/12,	ſ.+ lorɨ	0501220501/6
0505110901/15,	0505110901/16,	ſ.+ n	0501231301/4,
0505110901/18,	0505110901/19,	0502111401/27	
0505110901/20,		ſ.+ ni	0501121801/16,
0505220201/10,	0505220201/2,	0501210701/23,	0501231301/75,
0505220201/3,	0505220202/10,	0501231301/78,	0501231301/90,
0505220202/11,	0505220202/12,	0502111401/10,	0502111401/18,
0505220202/17,	0505220202/18,	0502111401/38,	0502113101/11,
0505220202/20,		0502113101/58,	
0505220203/25,		0503111201/25,	0504210202/2,
0505220204/11,	0505220204/21,	0504210202/25,	0504210601/137,
0505230502/16,	0505230502/21,	0504210601/146,	0504210601/51,
0505230502/43,	0505230502/59,	0504210601/59,	0504210601/62,
0505230901/1,	0505230901/14,	0504210601/68,	
0505230901/20,		0504210601/78,	
0505230901/21,		0504210601/82,	0504210601/86,
0508110602/23,	0508110602/26,	0504210601/89,	0504210602/119,
0508110603/1,	0508110603/21,	0504210602/138,	0504210602/27,
0508110604/6,	0508110604/7,		

0504210602/99,	0504220102/24,	0508110603/16	
0504220302/32,		ſ.+ nnom	0501220502/4,
0504220801/20,		0501231303/80,	0504210602/44,
0504220801/23,	0505230501/13,	0505220203/21,	0508110603/1,
0505230501/29,	0505230502/5,	0510110101/19	
0505230901/14,	0505230901/3,	ſ.+ nnon	0501110202/21,
0505230901/6,	0508110602/26,	0501110203/9,	0501210701/23,
0511110101/16		0501220502/3,	0501220502/9,
ſ.+ nſ 0504210602/46		0501221301/12,	0501221301/9,
ſ.+ nn 0504120701/2		0501231201/4, 0501231301/19,	
ſ.+ nno	0501110201/18,	0501231303/71,	
0501120201/2,	0501220601/18,	0501231303/76,	0501240201/22,
0501220601/21,	0501231201/7,	0501241702/19,	0502111403/57,
0501231303/78,	0501240201/16,	0504110301/12,	0504120701/11,
0501240201/22, 0501240201/4,		0504210201/18,	0504210202/17,
0501240201/7, 0501241702/14,		0504210601/108,	
0501242201/8,	0504110301/18,	0504210601/109,	
0504120701/14,	0504210201/22,	0504210601/114,	0504210601/121,
0504210201/30,	0504210201/55,	0504210601/129,	0504210601/130,
0504210203/54, 0504210601/134,		0504210601/135,	0504210601/140,
0504210601/137,		0504210601/149,	0504210601/52,
0504210601/15,	0504210601/41,	0504210601/85,	
0504210601/75,	0504210601/82,	0504210602/48,	
0504210601/85,	0504210602/131,	0504210602/53,	0504220101/29,
0504210602/19,	0504210602/26,	0504220101/30,	0504220101/47,
0504210602/33,		0504220101/59,	0504220101/64,
0504210602/37,		0504220301/16,	0504220301/20,
0504220101/10,	0504220101/52,	0504220301/49,	
0504220301/52,	0504220302/16,	0504220301/5,	0504220801/2,
0504220302/7,	0505110901/14,	0505110901/16,	0505110901/18,
0505120301/28,	0505220202/3,	0505120301/21,	0505230501/41,
0505230901/12,		0505230501/45,	0505230502/16,
		0508110603/4, 050911501/15,	

050911501/17, 050911501/19

ف. + nnoq 0504120701/8

ف. + nnoN 0501220601/30

ف. + nθi 0505230901/5

ف. + nuN 0509210401/7

ف. + N 0501110202/10,

0501121801/11, 0501210701/16,

0501210702/4, 0501220501/6,

0501220501/8, 0501220502/9,

0502111401/39, 0502111401/47,

0502113101/75,

0504120701/12, 0504120701/15,

0504120701/20, 0504120701/24,

0504210601/106, 0504210601/119,

0504210601/145, 0504210601/149,

0504210601/150,

0504210601/33,

0504210601/68, 0504210602/16,

0504210602/27, 0504210602/48,

0504210602/50, 0504210602/60,

0504220801/20, 0504220802/5,

0505110901/11,

0505230501/25,

0505230501/31, 0505230501/33,

0505230502/41, 0505230502/49,

0505230901/16, 0508120101/19,

0508120101/23, 0510110101/7

ف. + NO 0501121801/16,

0501121801/7, 0501121801/8,

0501210702/18, 0501231301/99,

0501231303/55, 0501240201/4,

0501242201/6, 0504210201/33,

0504210203/13,

0504210203/23, 0504210601/136,

0504210601/137, 0504210601/140,

0504210602/115, 0504220102/11,

0504220301/55, 0504220802/10,

0504220802/16,

0504220802/9, 0505110901/15,

0505230901/2, 0508120101/67,

0508120101/68, 0508120101/9,

0510110101/15, 0510110101/22,

0510110101/3

fo:l -1- bk. **fo**

ف. 0504220102/26

fo:r -2- [F] شور I. tuzlu II. tuzluk yer

ف. 0504210203/70,

0504220801/25

fo:rluq -1- [F-Tr] tuzluluk.

ف. 0504210203/4

fodgyrø -5- [Tr] onun gibi.

ف. 0504210602/145,

0505230502/4, 0508120101/24,

0504220302/50

fodgyrø -2- bk. **fodgyrø**

ف. 0504210602/100,

0504210602/53

fodgyrø -1- bk. **fodgyrø**

ف. 0504210602/81

fodgyrøk -1- bk. **fodgyrø**

ف. 0510110101/13

fodurfi -1- [Tr] tamamen, komple.

ف. 0504220801/31

föforum -1- [Tr-Fr] o şəkilde.

f.+ ra:q 0508120101/65

fökl -2- [A] شغل meslek.

f.+ i 0508120101/63,
0510110101/19

fökul -1- bk. **fökl**

f. 0510110101/20

föhi|| -1- [Tr] o şəkilde.

f. 0504220302/32

föl -41- bk. **fö**

f. 0501110201/15,
0501231301/93, 0501231303/79,
0501231303/81, 0501231303/96,
0502111403/16, 0502113101/53,
0502113101/57, 0504120701/20,

0504120701/21,

0504210601/117, 0504210601/13,
0504210601/143, 0504210601/51,
0504210601/61, 0504210601/86,
0504210602/100, 0504210602/119,
0504210602/121,

0504210602/17,

0504210602/37, 0504210602/38,
0504210602/5, 0504210602/50,
0504220101/16, 0504220101/21,
0504220101/29, 0504220301/29,
0504220301/43,

0504220302/16,

0504220801/39, 0505220202/14,
0505220204/6, 0505230501/23,
0508110602/24, 0508120101/10,
0508120101/13, 0508120101/43,

0510110101/1,

0510110101/22

föla: -4- [bk. **föla:j**

f.+ da 0504220101/20,
0505110901/13, 0505110901/25

f.+ q 0504220101/47

föla:j -6- [Tr] ora, orası.

f.+ da 0504210602/52,
0504210602/72, 0504210602/80,
0504210602/82, 0504210602/88,
0504210602/99

föllüq -1- [Tr] böylelik.

f. 0505220202/1

fölo -16- [Tr] onlar.

f. 0501220502/14,
0504220102/19, 0505230501/32

f.+ ŋ 0504220301/54

f.+ N 0501240201/11,
0502111401/31, 0502111403/16,
0502111403/61, 0502113101/79,
0504220801/19, 0505230502/35,
0505230502/43, 0505230901/17,

0508120101/9

fölor -11- bk. **fölo**

f. 0504210602/80

f.+ don 0501220502/13,
0501220502/8, 0502111401/24,
0508120101/68

f.+ uN 0502113101/53,
0505230502/29

f.+ i 0501231301/84,

0502113101/77, 0502113101/79
 f.+ o 0504120701/24
foma:li: -1- [A] شمالي kuzeydeki,
 kuzeyli.
 f.+ n 0504220301/27
foma:lij -1- bk. **foma:li:**
 f.+ e 0504220301/28
foma:re -1- bk. **fuma:ra**
 f. 0501231304/22
fo -2- [Tr] o.
 f. 0501231301/62
 f.+ nnon 0504210601/104
fondzyrø -1- bk. **fodzyrø**
 f. 0504220101/4
fonluq -3- [Tr] öylelik.
 f. 0502111403/52,
 0504220801/7, 0504220801/8
fonja:laq -4- [Tr] onun gibi.
 f. 0501231303/41,
 0504210201/63, 0508120101/59,
 0508120101/60
fono -1- [Tr] ona.
 f. 0501241702/24
fota: -36- bk. **fota:j**
 f.+ da 0501110202/12,
 0501110202/4, 0501110202/9,
 0501121801/23, 0501210702/20,
 0501220601/22, 0501231301/90,
 0501242201/10, 0502113101/42,
 0502113101/54,

0502113101/59, 0504210201/25,
 0504210201/26, 0504210201/30,
 0504210201/34, 0504210601/141,
 0504210601/7, 0504220301/44,
 0505230501/30,
 0505230501/31, 0505230502/9,
 0505230901/16
 f.+ dan 0505230501/38
 f.+ q 0501120201/17,
 0504110301/12, 0504210201/39,
 0504210601/10, 0504210601/26,
 0505220204/24
 f.+ lardan 0504220802/8
 f.+ lari 0505220204/35
 f.+ lari:q 0504220802/7
 f.+ 0504220301/35
 f.+ 0504210601/12,
 0504210601/5
fota:j -18- [Tr] ora, orası.
 f.+ da 0501231301/87,
 0504210201/80, 0504210601/1,
 0504210601/148, 0504210601/66,
 0504210602/72, 0504220301/30,
 0505230502/59, 0508120101/46,
 0508120101/51, 0508120101/52
 f.+ dan 0504210601/10,
 0504210601/16, 0504210601/41,
 0508120101/50
 f.+ i 0504210201/27
 f.+ larda 0504210601/25
fowq -1- [A] شوق şevk, tutku.

f. +u 0504220801/39
føjð -2- [Tr] ora, orası.
 f. + ðe 0504210601/109
 f. + ðø 0502111401/42
fu -29- bk. **fj**
 f. 0501210703/3, 0501221301/3,
 0502111403/51, 0502111403/67,
 0503111201/23, 0504210601/36,
 0504220801/14, 0505230502/14,
 050911501/20,
 0509210401/10,
 0509210401/11, 0509210401/4
 f. + n 0501120601/17,
 0502111403/40
 f. + nuN 0502111403/67
 f. + ni 0501231301/54,
 0502111403/70, 0505230901/2
 f. + nno 0502111403/48,
 0502111403/53, 0502111403/56
 f. + nnon 0501120601/2
 f. + nuN 0502111403/40
 f. + N 0501220502/5,
 0505230901/20
 f. + NO 0502111403/50,
 0502111403/55, 0502111403/69,
 0504210601/74
fū -2- bk. bk. **fj**
 f. 0504220101/23
 f. + N 0504210601/75
fu:ti -1- [F] شوتی aptal, aptalca.
 f. 0501231301/35

fudgyrø -1- [Tr] şunun gibi.
 f. 0502111403/25
fula: -4- [Tr] şura, şurası.
 f. + da 0504120701/6,
 0504210602/3
 f. + q 0504120701/23,
 0504120701/3
fulo -1- [Tr] şunlar.
 f. + N 0502111403/52
fulor -5- bk. **fulo**
 f. 050911501/3
 f. + don 0501220601/22
 f. + o 0501220601/25,
 0502111403/70, 0504220102/12
fulu:gtæri:n -1- [A-F] شلوغترین en
 kalabalık.
 f. + ni 0504110301/17
fulu:gtæri:n -1- bk. **fulu:gtæri:n**
 f. 0504110301/17
fuma:d -1- bk. **fuma:l**
 f. + a: 0501110202/7
fuma:l -2- [Tr] şu vakit, şimdi.
 f. + lam 0504220301/1
 f. + ları 0502113101/7
fuma:ra -1- [F] شماره numara, sayı.
 f. + θun 0504220802/18
fuma:t -13- bk. **fumahal**
 f. 0501110202/18,
 0501110204/1, 0501110204/17,
 0501110204/8, 0504210602/116,

0504210602/118, 0504210602/121,
0504220801/20, 0504220802/11,

0508120101/16,
0508120101/24, 0508120101/28
f. + lam 0505230502/2

fuma:t-1- bk. fumahal

f. 0501110203/15

fuma:t-1- bk. fumahal

f. 0501121803/2

fuma:tlam -1- bk. fumahal

f. 0505230502/51

fumahal -1- [Tr] şu vakit, şimdi.

f. + qı 0501122201/5

futa: -5- bk. futa:j

f. + da 0504120701/1,

0505230502/19

f. + da 0501120601/2

f. + q 0504210601/39,

0505220201/10

futa:j -1- [Tr] bura, burası.

f. + da 0504210601/9

futa:j -1- bk. futa:j

f. + da 0505230502/35

fuwa:d-2- bk. fuwa:rt

f. + a 0502111401/45,

0504210601/54

fuwa:t -23- bk. fuwa:rt

f. 0501231303/20,

0501241701/16, 0501241701/5,

0501242201/13, 0502111401/12,

0502111401/2, 0502111401/4,
0503111201/2, 0503111201/4,

0504120701/20,

0504120701/21, 0504210201/79,

0504220101/57, 0504220101/58,

0504220102/10, 0504220102/15,

0504220102/16, 0505220203/3,

0510110101/15,

0510110101/17,

0510110101/19, 0510110101/20,

0510110101/9

fuwa:tlam -4- bk. fuwa:rt

f. 0504120701/22,

0505230502/16, 0505230502/35

f. + q 0505230502/16

fuwa:rt -2- [Tr] şu vakit, şimdi.

f. 0502111401/26,

0502111401/35

fuwa:rt-2- bk. fuwa:rt

f. 0505230502/3, 0505230502/9

fuwa:rt-1- bk. fuwa:rt

f. + qı 0504220101/6

fuwa:rtlam -4- bk. fuwa:rt

f. 0505230502/19,

0505230502/3

f. + a 0505230501/59,

0505230501/60

fu -9- bk. fi

f. 0503111201/26,

0504210201/91, 0504210601/131,

0504210601/132, 0504210601/135,

0504210601/68, 0505220204/35	0504210601/75,	0504210601/78, 0505230502/6, 0510110101/16	0505110901/7,
ful -1- bk. fi f. 0504210601/118		fydzyrø -2- bk. fydzyrø f. 0501231304/41, 0501110201/18	
fuma:t -1- bk. fumahal f. 0504210602/80		fykyr -15- [A] شكر şükür. f. 0501210703/15, 0501210703/17, 0501210703/19, 0502111401/21, 0503111201/3, 0503111201/4, 0505120301/38, 0505220204/16, 0505230501/57, 0505230501/65, 0505230501/66, 0508120101/13, 0508120101/14, 0508120101/60, 0508120101/62	
fünja:naq -1- [Tr] f. 0508120101/59			
futa: -1- [Tr] şura, şurası. f.+ ları 0504210601/133			
fuwa:t -1- bk. fuwa:t f. 0505110901/27			
fuwan -2- [Tr] şu gun. f. 0505220204/24, 0505220204/4			
fuwän -1- bk. fuwan f. 0501121801/2			
fy -7- bk. fi f. 0504210201/21, 0504220802/32, 0505110901/11, 0505220204/12, 0505220204/2, 0505230502/37, 0509210401/13			
fydzyre -1- bk. fydzyrø f. 0504210201/19			
fydzyre -1- bk. fydzyrø f. 0503111201/30			
fydzyrek -1- bk. fydzyrø f. 0504220301/59			
fydzyrø -5- [Tr] şunun gibi. f. 0501231301/22,			
		fyndzyrø -5- bk. fydzyrø f. 0504220801/35, 0505230501/55 f.+ ræ:k 0504220801/16	
		fynni -1- [Tr] şimdi. f. 0501121802/20	
		fyta:j -1- [Tr] şura, şurası. f.+ i 0504210201/48	
		fyjyð -1- [Tr] şura, şurası. f.+ ðe 0509210401/12	
		fyjð -1- bk. fyjyð f.+ ymde 0504210201/13	
		t ta: -1- bk. tæ: t. 0505230502/57	

ta:besta:n -2- [F] تابستان yaz.
t.+ na 0508120101/18,
0508120101/27

ta:buu00a:n -1- bk. **ta:besta:n**
t. 0504210601/82

ta:ʁandũrdũdʒa:n -2- [Tr]
Tagandurdıcığım, kişi adı.
t. 0502111403/64,
0502111403/65

ta:ʁandũrdi -2- [Tr] Tagandurdı, kişi
adı.
t. 0502111403/1,
0503111201/13

ta:ʁandũrdi: -1- bk. **ta:ʁandũrdi**
t.+ N 0503111201/12

ta:ʁani: -1- [Tr] Tagani; kişi
soyadı.
t. 0502111403/1

ta:ʁanndurdũdʒa:n -1- bk.
ta:ʁandũrdũdʒa:n
t. 0502111403/60

ta:ʁi -1- [Tr] Tagi; kişi adı.
t. 0505230501/16

ta:la:r -1- [F] تالار salon.
t.+ da 0508110604/8

ta:li:p -2- [A] طالب talebe, öğrenci.
t.+ lara 0502113101/54
t.+ muʃduʁa: 0502113101/54

ta:m -7- [Tr] dam, ev.
t. 0504210602/16,

0504210602/31

t.+ ũ 0504210601/122,
0508110601/17

t.+ umuð 0505110901/11
t.+ lardan 0505110901/24

ta:nali -1- [Tr] danalı.
t. 0501121803/5

ta:p -1- bk. **tæ:**
t. 0501231303/58

ta:ri:ʁtʃe -1- [A-F] تاریخچه tarihçe,
kısa tarih.
t.+ ʁerinne 0504220102/12

ta:ri:ʁi: -1- [A] تاریخی tarihi.
t. 0504220102/9

ta:vav -2- [A] طبق tabak.
t.+ i 050911501/4, 050911501/6

ta:vaq 0a:vaq -1- [A-Tr] tabak
mabak.
t. 0504210601/88

ta:j -7- [Tr] eş.
t.+ da 0501110203/6,
0502113101/6, 0508120101/27
t.+ dan 0504220801/24,
0504220801/6, 0505230502/50
t.+ i 0501242201/9

ta:jfa -9- [A] طایفه boy, altboy.
t. 0501210703/5, 0501220502/1,
0501220502/4, 0503111201/23,
0504220102/3
t.+ dana: 0501210703/5

t.+ θwnna 0503111201/26

ta:jfa: -1- bk. **ta:jfa**

t.+ ma 0504210601/46

taf - -11- bk. **tap -**

t.- α:maθaq 0508110605/13

t.- ano:q 0504220801/34

t.- arθwnuð 0501110204/8

t.- ub 0505230501/29

t.- up 0501121801/15,
0501231304/1, 0504210601/86,
0505230901/17

t.- urva: 0508110605/13

t.- arqa:q 0505230501/14

taful --3- [Tr] bulunmak.

t.- ana:q 0501221301/4

t.- ja: 0501231303/24

t.- ja:nmuşduq 0504210601/81

taʁa:la: -4- [A] تعالي yüce
mertebeli.

t. 0501231201/29,
0505120301/35, 0505120301/40

t.+ N 0501220502/4

taʁala: -1- bk. **taʁa:la:**

t. 0504210203/11

taʁam -4- [A] طعم I. tat II. yemek.

t.+ α 0504220302/27,
0504220302/6

t.+ i 0501231302/15

taʁamli -1- [A-Tr] lezzetli.

t. 0504210202/4

taʁri:van -5- bk. **taʁri:ben**

t. 0504210203/30,
0504210203/5, 0504210602/13,
0504210602/7, 0505230502/42

taʁri:ven -2- bk. **taʁri:ben**

t. 0501110201/16,
0505110901/12

taʁri:ben -1- [A] تقريباً tahminen,
yaklaşık olarak.

t. 0504220101/4

taʁri:van -1- bk. **taʁri:ben**

t. 0504220301/52

taʁri:ven -4- bk. **taʁri:ben**

t. 0501242201/19,
0502111401/26, 0502111401/4,
0502111403/45

taʁθi:r -5- [A] تقصير I. taksir II.
büyük hoca (medrese geleneğinde).

t. 0501231303/8, 050911501/17

t.+ α: 0504120701/1,
0504120701/9

t.- di 0505230502/39

taʁθi:r -1- bk. **taʁθi:r**

t. 0505230502/40

taʁta -1- [F] تخته tahta, ahşap.

t. 0501110201/11

taʁta: -1- bk. **taʁta**

t. 0501231304/27

tama: -1- [A] طمع I. tamah II. beklenti.

t.+ N 0504210203/71

tama:m	-8- [A] تمام tamam.	t.- p	0501231304/37,
t.	0501210702/13,		0504220801/7
0501221301/4,	0501231303/97,	t.- g	0504220801/7
0501231303/99,	0502113101/41,	t.- θa	0504210602/116
0502113101/59,	0504210202/21,	tani:j	--2- bk. tani: -
0504210602/5		t.- ja:	0501231304/24
tamasko	-1- [R] тамошка	tani:j	-11- bk. tani: -
gümrük.		t.- ama:q	0501231304/5
t.	0502111403/33	t.- duN	0502111403/50
tamdura	-2- [Tr] kopuz, Türkmen	t.- dim	0502111403/37
dutarı.		t.- maja:duN	0501121801/23
t.	0501220601/30,	t.- ja:n	0505230501/24,
0501220601/31			0505230502/29, 0505230502/30
tana:	--2- bk. tani: -	t.- ja:nnur	0508120101/22
t.- no:q	0504210602/48	t.- ja:N	0505230502/30
t.- no:K	0504210602/48	t.- jãN	0502111403/35
tandurluq	-1- [Tr] tandırılık.	tañker	-1- [İng] <i>tanker</i> tanker.
t.	0508110601/23	t.+ le	0504220301/53
tanuŋf	-1- bk. tanuŋt -	tap	-11- [Tr] bulmak.
t.+ dzaq	0503111201/21	t.- dzaNni	0504210601/115
tanuŋf	-6- [Tr] tanıdık.	t.- duq	0505230501/34
t.	0501110202/23,	t.- duN	0504210203/30
0501121801/26,	0501121801/27,	t.- di	0505230501/10
0501231301/99,	0508120101/13,	t.- maɖzaNni	0504210601/115
0508110602/2		t.- maduq	0504210601/82
tanuŋt	-1- [Tr] tanıtmak.	t.- maq	0509210401/7
t.- ja:	0503111201/24	t.- θaq	0502111402/4
tani:	-6- [Tr] tanımak.	t.- ja:	0501231301/36
t.- b	0501231301/19	t.- ja:lla	0501220601/22
t.- dzaq	0505230502/31	t.- ja:nnuŋfduq	0504210601/82
t.- maɖzak	0501231304/39		

taraf -8- bk. **tarap**

t.+ a 0504220102/13

t.+ dan 0504110301/18

t.+ unna 0504220802/1

t.+ unnan 0501110202/2,
0508120101/7

t.+ i 0501220501/8,
0504220301/35

tarafda:r -1- [A-F] طرفدار taraftar,
yandaş.

t.+ i 0505230901/20

tarap -2- [A] طرف taraf.

t.+ da 0508110604/10

t.+ dan 0502111403/2

tari:qat -2- [A] طریقت tarikat.

t. 0509210401/1, 0509210401/2

tatar -3- [Tr] Tatar; boy adı.

t. 0504210602/101,
0504210602/26

t.+ un 0504210602/101

tavfur -1- [Tr] sipariş etmek,
ısmarlamak, teslim etmek.

t.- ja: 0501240201/16

tavfuruk -1- [Tr] sipariş,
ısmarlama, tavsiye.

t. 0502111403/70

taja -1- [Tr] yağın.

t. 0502111401/19

tajak -1- bk. **tajaq**

t. 0501120201/3

tajaq -1- [Tr] sopa, değnek.

t. 0502111401/15

tajxa:ntfuruk -1- bk. **tajxa:ntfuluq**

t.+ a 0504220801/3

tajxa:ntfuluq -1- bk. **tajxa:ntfuluq**

t.+ lar 0504220801/8

tajxa:ntfuluq -2- [F-Tr] tarım.

t. 0504220801/2,
0508120101/64

tajp -1- [Ing] type klavyeyle yazmak.

t. 0501121801/20

ta?a:la: -3- bk. **ta?a:la:**

t. 0501221301/18,
0502111401/2, 0505220203/13

towla: -1- [Tr] çevirmek.

t.- ndan 0502111401/18

te:da:d -1- [A] تعداد sayı.

t.+ e 0508120101/32

tebi:bi: -3- [A] طبيعي tabii, doğal.

t. 0504220801/25,
0504220801/29, 0504220801/8

teyelek-1- [Tr] yuvarlak.

t. 0504210601/138

tehra:n -9- [F] تهران Tehran; şehir
adı.

t. 0501231304/23

t.+ a 0501221301/3,
0505230901/9, 0510110101/9

t.+ na 0501210702/10,
0505230901/10

t.+ nan 0501210702/8

t.+ natdum 0502111402/2

tekbi:r-1- [A] تكبير tekbir, Allahuekber demek.

t. 0509210401/6

tekeθaɣgal -1- [Tr] keçisakal.

t. 0501120601/5

tekmi:lɛn - -1- [A-Tr] kamilleşmek.

t.- ip 0501210703/16

tekmi:l-1- [A] تکمیل kamilleşme.

t. 0501110203/17

tekni:k -1- [Fr] *technique* teknik.

t. 0504220801/3

teknoloji -2- [Tr] *technologie* teknoloji.

t. 0504220801/24,

0504220801/8

tekra:r -2- [A] تکرار tekrar, yineleme.

t. 0501231301/47,

0501231301/48

teɭek -1- bk. **teɭeke**

t. 0505230502/23

teɭeke -5- [F] تلهه kötü, fena.

t. 0501210703/15,

0501221301/14, 0505230501/57,

0505230502/15

teŋli -1- [Tr] Tengli; köy adı.

t. 0501122201/12

teŋŋ -1- [Tr] Tenge; Orta Asya'da eski

para birimi.

t. 0504210602/131

teŋŋera: -2- [F] تنگراه Tengrah; yer adı.

t.+ ni 0501220601/25

tepbet -1- [Tr] çıkmaz yollu, kapalı yer.

t. 050911501/7

terim -1- bk. **term**

t. 0508120101/53

term -4- [Fr] *terme* dönem, yarıyıl, sömestir.

t. 0508120101/29,

0508120101/38, 0508120101/39

t.+ im 0508120101/53

terθ -2- [Tr] ters.

t. 050911501/7

t.+ ine 0504210203/50

teθvi: -2- [A] تسبیح tesbih.

t. 0501231303/16

t.+ θi 0501220601/8

teθvij -1- bk. **teθvi:**

t.+ i 0501220601/9

tesa:duɣf -2- [A] تصادف I. rastantı I. trafik kazası.

t. 0501231301/87

t.+ uun 0501231301/88

teɣeɣeŋ -1- bk. **təwəɣək**

t.+ ŋi 0504210203/21

teverriy -1- [A] تبرک teberrik, uğur sayma.

t. 0504120701/9

təjja:rla: - -1- [A-Tr] hazırlamak.

t.- p 0501121801/31

tæ: -11- [F] تا ta, -e değin.

t. 0501110202/3, 0502111402/3,
0502113101/36, 0504110301/3,
0504210203/25, 0504220301/26,
0504220301/40, 0504220301/48,
0504220301/50,

0505220203/18

tæ:dʒi -1- [Tr] Tacı; kişı adı.

t. 0504220301/30

tæ:ʃmuxommet -2- [Tr]
Taçmuhammet; kişı adı.

t. 0505220203/1,
0505220203/21

tæ:mi:r -1- [A] تعمیر tamir,
onarım.

t. 0502113101/24

tæ:mi:rga: -1- [A-F] تعمیرگاه
tamirhane.

t.+ da 0501231301/87

tæ:ræ:n -2- bk. **tehra:n**

t.+ ne 0505220202/24,
0505220202/25

tæ:ri:f -2- [A] تعريف I. övgü II. tanım.

t. 0501110202/6,
0508110603/13

tæ:θi:r|en - -1- [A-Tr] etkilenmek.

t.- nim 0505230901/2

tæ:si:r -1- [A] تأثير tesir, etki.

t.+ i 0508110603/16

tæ:ti:| -9- [A] تعطيل tatil, kapalı..

t. 0504120701/22,
0504220301/24, 0504220301/25,
0508120101/27, 0501122201/6,
0504210201/80, 0504220301/39

tæ:ti:|a:t -1- [A] تعطيلات tatil, tatil
günler.

t.+ e 0508120101/18

tæ:vi:ð -1- [A] تعویض değışim.

t. 0504220301/2

tæ:vil -1- [A] تأویل yorumlama.

t. 0501231301/93

tæ:ð -3- bk. **tæ:ðe**

t. 0501231301/59,
0504210203/75, 0504220101/49

tæ:ða:va:d -2- bk. **tæ:ða:va:t**

t.+ uN 0504210602/83

t.+ uNqulardan 0504210602/20

tæ:ða:va:t -2- [A] Tazeabad; köy
adı.

t. 0504210602/71,
0504210602/81

tæ:ðe -7- [F] تازه yeni, taze.

t. 0501220601/25,
0501231301/56, 0504120701/6,
0504210601/79, 0504220102/23,
050911501/2

t.+ den 0504120701/6

tæ:ðe|æ: - -2- [F-Tr] yenilemek.

t.- |lediŋ 0501231303/51

t.- m 0504210602/117

tæ:ðeljik -1- [F-Tr] yenilikler.
t.+ de 0504210203/2

tæ:ði:m -1- [A] تعظيم tazim,
ululama.
t. 0508110602/23

tædʒdi:d -1- [A] تجديد I. yenileme
II. derste sınavı yenilemeye tabi tutulma.
t. 0508110603/20

tædʒrobi: -1- [A] تجربه deneyim.
t. 0501122201/4

tædʒwi:d -1- [A] تجويد tecvid,
Kuran fonetiği.
t.+ i 0508120101/27

tædri:s -1- [A] تدريس ders
avermek.
t. 0501122201/4

tægri:ben -1- [A] تقريباً yaklaşık
olarak.
t. 0504220101/47

tæbri:ben -3- bk. **tægri:ben**
t. 0504220101/18,
0504220101/54, 0504220101/62

tæbri:bæn -2- bk. **tægri:ben**
t. 0501110204/7, 0502111402/6

tæbri:ven -2- bk. **tægri:ben**
t. 0502111401/44,
0502111403/59

tæhijj -1- [A] تهيئه tedarik etmek,
hazırlamak, sağlamak.

t. 0501122201/7

tæhri:k -2- [A] تحريك tahrik,
kıskırtma.
t. 0504220101/43,
0504220101/44

tæhri:me -1- [A] تحريره tahrim;
namazda niyetten sonraki tekbir.
t. 0509210401/6

tæhsi:l -3- [A] تحصيل tahsil, eğitim.
t. 0504110301/9,
0508120101/69, 0508120101/69

tæhsi:lɑ:t -2- [A] تحصيلات eğitim.
t.+ e 0508120101/17
t.+ um 0508120101/4

tæhsi:li: -1- [A] تحصيلي eğitim ile
ilgili.
t. 0508120101/15

tækmi:l -1- [Tr]
t.+ ě 0508120101/59

tæ[ɑ:f] -3- [F] تلاش çaba.
t. 0508110603/20,
0508110603/21, 0508120101/8

tæ[æ]ve -1- bk. **tæ[æ]be**
t. 0502113101/57

tæ[æ]be -1- [A] طلبه talebe.
t.+ mişdik 0502113101/51

tæmællök -1- [A] تملك sahiplenmek.
t.+ e 0502111402/12

tæni: -1- [F] تي üvey olmayan; gerçek
akraba.

t. 0501241701/32
tærbijæt -1- [A] تربية/تربيت terbiye.

t. 0508120101/61
tærbijæte moʔælləm -1- [A] تربيت معلّم Öğretmen Yetiştirme Koleji.

t.+ e 0508120101/16
tærbijætmoʔælləm -3- bk. **tærbijæte moʔælləm**

t. 0508120101/41
t.+ ðen 0508120101/69
t.+ iŋ 0508120101/43
tærbijætmoʔælləmi: -1- [A] تربيت معلّمي Öğretmen Yetiştirme Kolejine mensup.

t. 0508120101/62
tærektyr -1- [Fr] *tracteur* traktör.
t. 0504220801/3

tæri:g -1- [A] طريق yol.
t.+ e 0502111402/14

tærk ed -1- [A-Tr] terk etmek.
t.- ig 0504220301/13

tæsævvor -1- [A] تصوّر tasavvur, göz önüne getirme.
t. 0501220601/19

tævædʒdʒoh -1- [A] توجّه dikkat.
t. 0502111402/4

tævæggøʔ -1- [A] توقّع beklenti.
t.+ umi 0508120101/38

tæzmi:n -1- [A] تضمين garantileme.
t.+ ði 0502113101/21

tæʔædʒdʒob -1- [A] تعجب şaşırma, şaşkınlık.

t. 0501231301/36

tuq -1- [Tr] tıkmak.

t.- aruun 0501231302/19

tuqul tuqul-1- [Tr] üst üste yığılmış, tıka basa.

t. 0504210201/12

tuqma -1- [Tr] tıkma.

t. 0501231302/10

ti:r -1- [F] تير Tir ayı; Hicri Şemsi takviminde dördüncü ay.

t. 0501220502/9

ti:re -2- [F] تيره alt boy.

t. 0505230502/36

t.+ den 0501220502/2

ti:ræ: -1- bk. **ti:re**

t.+ ŋ 0505230502/37

ti:rændu:zi: -1- [F] تيراندازي ok atma.

t. 0501220601/28

tik -7- [Tr] dikmek.

t.- di 0505220202/12

t.- di|e 0504220801/19

t.- dim 0502113101/19

t.- erdik 0502113101/20

t.- ip 0501220501/6,
0504220801/13

t.- ipdi|e 0501231302/9

tiki| -2- [Tr] dikilmek.

t.- ip 0504220801/13

tikme -1- [Tr] dikme, dikiş.

t. 0501231302/10

tiɫɸu:n -4- [Fr] *téléphone* telefon.

t. 0501121802/20,
0501210702/10, 0501210702/17

t.+ muɟɟɟɟɟ 0504210601/62

tiɫvizju:l -3- bk. **tiɫvizju:n**

t.+ lamuð 0502111403/36

t.+ laruna 0502111403/10,
0502111403/11

tiɫvizju:n -6- [Tr] *télévision*
televizyon.

t. 0502111403/2

t.+ na 0502111403/22,
0502111403/24, 0502111403/30,
0502111403/37

t.+ no 0502111403/50

tirippo-1- bk. **rippo**:

t. 0504220301/51

tirippo: -1- [F] تريبو yer adı.

t.+ N 0504220301/52

tirjey -3- bk. **tirjek**

t. 0504220301/42,
0504220301/44, 0504220301/49

tirjek -2- [F] تريك afyon, esrar.

t. 0504220301/46,
0504220301/48

tirjeŋ -1- bk. **tirjek**

t. 0504220301/59

titiræ: -1- [Tr] titremek.

t.- p 0504210203/58

to: -1- [F] تو sen.

t. 0505120301/17

to:βo -1- [A] توبه tövbe.

t. 0501231303/8

toɟɟɟɟɟ -1- [Tr] Totcak; kişi adı.

t.+ o 0501120601/7

toɸor -6- [Tr] grup.

t. 0501242201/4,
0504120701/24, 0504210601/85,
0504220101/60, 0505230502/50

t.+ i 0504220301/31

toɸɸoj-1- [Moğ] I. koru II. orman.

t.+ lordon 0501220502/20

toɸθommæ:ɟilendzi -1- [Tr] doksan
beşinci.

t. 0502111401/21

toɸθon-2- [Tr] doksan.

t. 0502111401/46,
050911501/14

toɸtomuɟ -6- [Tr] Togtamiş; kişi
adı.

t. 0502111401/39,
0502111401/43, 0502111401/44,
0502111401/47

toɸum -1- bk. **toɸum**

t.+ uni 0504220801/6

toɸum -4- [F] تخم tohum.

t.+ lo 0501110204/11,
0501110204/6

t.+ lor 0501110204/11,
0501110204/12

toql -1- bk. **toqlı**

t. 0504210602/144

toqlı -1- [Tr] toklu, bir yıllık kuzu.

t. 0504210601/3

toqli: -1- bk. **toqlı**

t.+ ni 0504210602/145

tomofo-1- [F] تماشا I. seyretmek, izlemek
II. seyretmeye değen ilginç şey.

t. 0501231301/71

tomθ -5- bk. **tomuθ**

t.+ uno 0501120601/10,
0501120601/17, 0502113101/25

t.+ ıı 0501210702/25,
0504210602/92

tomuθ -5- [A<] تموز yaz.

t. 0501210702/27,
0504210602/93, 0504210602/97,
0504220802/14

t.+ uıN 0501120601/20

tomüθ -1- bk. **tomuθ**

t.+ uıN 0504210601/82

tond -1- [F] تند sert (davranış).

t.+ ııradıuq 0508120101/36

torbætedɣa:m-1- [F] تربت Türbet-i
Cam; şehir adı.

t.+ a 0504220802/2

torkije-1- [F<Tr] ترکیه Türkiye.

t.+ de 0503111201/4

towli:d-1- [A] تولید üretim.

t. 0504220102/24

towli:di: -1- [A] تولیدی üretim yeri.

t. 0501122201/9

toj -15- [Tr] düğün, şenlik.

t. 0501121802/22,
0501231303/58, 0501241701/29,
0501241701/5, 0502111403/52,
0502113101/65, 0504210201/4,
0504220801/37, 0505230501/31,

0505230501/32,
0508120101/71, 050911501/1

t.+ do 0502113101/68

t.+ i 0508110604/11

t.+ lorı 0508110604/10

tojɣfuluq -1- [Tr] düğün havası,
şenlik ortamı.

t. 050911501/5

tojul -1- [Tr] Toyılı; kişi adı.

t. 0505220202/3

tø:r -1- [Tr] baş köşe.

t.+ ø 0502111403/65

tøkød - -1- bk. **tykøt** -

t.- ip 0505220204/2

tøkøn - -2- bk. **tykøn** -

t.- ip 0501220501/10

t.- møðði 0501120601/20

tørøkø:r -4- [Tr] Töre Kör; yer adı.

t. 0501110201/6, 0501110201/7

t.+ dø 0501110201/10

tərəti -1- [Tr] Töreti; yer adı.

t. 0501110201/5

təwərey -1- bk. **təwərək**

t.+ imdæ:ki|e 0501231303/58

təwərey -1- bk. **təwərək**

t.+ ĩmi 0502113101/11

təwərey -1- bk. **təwərək**

t.+ e 0502111403/52

təwərək -2- [Tr] çevre, etraf.

t. 0502111401/1

t.+ de 0504210601/103

tu:fa:n-1- [A] طوفان fırtına.

t. 0501231201/15

tut -1- bk. **tut** -

t.- dzoq 0504210203/41

tumod -3- bk. **tumof**

t.+ uin 0504220301/30

t.+ o 0504210601/47,

0504210601/49

tumof -3- [Tr] Tumaç; boy adı.

t. 0504210601/51,

0504220301/30, 0508120101/1

tumoflo -1- [Tr] Tumaçlar; köy adı.

t.+ N 0504210601/39

tur -3- [Tr] kalkmak.

t.- dzoq 0505230501/52

t.- du 0504210601/121

t.- updur 0501120201/7

tura:tf -1- [A] تَراچ turaç, bir tür kuş.

t. 0501231302/6

turfı -2- [F] ترشي ekşi.

t. 0504210201/93,

0504210201/95

turfı: -2- [F-Tr] ekşimək.

t.- p 0504210202/8,

0504220302/36

turfij -1- bk. **turfı** -

t.- ja: 0504220302/36

turfu -3- bk. **turfı**

t. 0504210201/91,

0504210202/3, 0504220302/39

turfud -1- [F-Tr] ekşitmək.

t.- up 0504220302/40

turuð --1- [Tr] uyandırmak, kaldırmak.

t.- ug 0504220301/17

turvatũhejderijje -1- [F] تربت حیدریّه

Türbet-i Hayderiyye; şehir adı.

t.+ de 0502113101/41

tut -38- [Tr] tutmak, yakalamak.

t.- a:ʁa 0508120101/31

t.- a:qa 0504220101/29

t.- a:θana: 0504210203/16,

0504210203/17

t.- ardı 0502111403/36

t.- di 0504210601/126

t.- dulow 0501220601/12

t.- dum 0504210203/51,

0504210601/130

t.- ma:na 0504220101/25

t.- modi 0508110602/4
 t.- moja:tdi 0508110602/6
 t.- on 0508120101/21
 t.- onunm 0504210203/2
 t.- ono:q 0504220302/42
 t.- onda: 0504220301/55
 t.- ondo 0504210203/8
 t.- ortduula 0508110604/4,
 0508110604/5
 t.- ojli 0501242201/9
 t.- θON 0508120101/33
 t.- ub 0505230502/42
 t.- ug 0501220601/7
 t.- up 0501231304/7,
 0504110301/8, 0505110901/8
 t.- updur 0504220801/37
 t.- updurla 0501120201/6
 t.- ja: 0501110201/9,
 0504210203/18
 t.- ja:q 0501241702/6
 t.- ja:lla 0501220601/5
 t.- ja:n 0501231304/3
 t. 0505230502/42,
 0508120101/32
tutdur - -1- [Tr] tutturmak.
 t.- ma:n 0504210202/12
tutl - -1- bk. **tutul** -
 t.- onno 0504210601/10
tutluq -1- [Tr] satılık olmayan.
 t. 0504220801/19

tutul - -6- [Tr] tutulmak.
 t.- up 0504210601/7
 t.- olloruna: 0504210203/2
 t.- updur 0501120201/1
 t.- ja: 0508110604/8
 t.- ja:n 0501120201/2
 t.- ma:ni 0504220801/8
tutun --1- [Tr] tutunmak.
 t.- orθ 0508120101/70
tuweleme -3- [Tr] maşallah.
 t. 0501122201/18,
 0501210703/2, 0504120701/7
tuwi: -3- [Tr] pirinç.
 t.+ ni 0504220302/20,
 0504220302/9
 t.+ ηi 0504220302/7
tuwøleme -2- bk. **tuweleme**
 t. 0502111401/1, 0502111401/3
tuwũ -2- bk. **tuwi:**
 t.+ θini 0504220302/22
 t.+ θiniη 0504220302/23
tyfeng -1- bk. **tyfəη**
 t. 0508110602/26
tyfəηli -1- [Tr] tüfekli.
 t. 0504220301/12
tyfəηlæ: - -1- bk. **tyfəηle** -
 t.- p 0504210203/14
tyfəη -2- [Tr] tüfek.
 t. 0501220601/22,
 0501242201/16

tyfəŋ -1- bk. **tyfəŋ**

t.+ iŋ 0504210203/54

tyfəŋle - -1- [Tr] tüfəkle atəş
etmək, tüfək atmak.

t.- dik 0501220601/30

tyfəŋlə: - -2- bk. **tyfəŋle** -

t.- p 0504210203/55

t.- pdirle 0504210203/54

tykæ:n-2- [A] دكان dükkən.

t.- e 0501231304/30

t.+ nen 0505230501/38

tykən - -3- [Tr] tükenmək.

t.- ip 0508120101/10,
0508120101/69

t.- ənnən 0508120101/10

tykət - -1- [Tr] tüketmək.

t.- dyəow 0508120101/15

tymmək -2- [Tr] tümsek.

t. 0504220301/31

tymən -7- [Tr] tümen, İran'ın para
birimi.

t. 0501110204/1,
0502111401/26, 0504220801/22

t.+ itdi 0501210702/4

t.+ ø 0504220801/21

tymən -1- [Tr] bk. **tymən**

t.+ e 0502111401/26

tyŋfəly -1- [Tr] çay kaynatmak
için kullanılan metal maşrapalı.

t.+ dze 0501231303/69

tyrk -1- [Tr] Türk.

t.+ [ø 0505220202/21

tyrkmeniθθa:n -3- [Tr]
Türkmenistan; ülke adı.

t.+ uN 0504220101/14,
0504220101/25

t.+ nan 0504210602/72

tyrkmeniθθa:n -7- bk.
tyrkmeniθθa:n

t.+ a 0502113101/72,
0504210203/26

t.+ uN 0504210203/25

t.+ uNqa: 0504210203/51

t.+ uNquw 0504210203/52

t.+ nam 0504210203/24

t.+ nan 0504210203/6

tyrkmenista:n -6- bk.
tyrkmeniθθa:n

t.+ a 0502111403/6,
0502111403/7, 0504220101/54,
0504220101/55

t.+ uN 0504220101/55

t.+ nan 0501110204/6

tyrkmeŋθəhra: -1- bk.
tyrkmeŋθəhra:

t.+ da 0508120101/22

tyrkmeŋθəhra: -2- [Tr] Türkmen
Sahra; İran'da Türkmenlerin yaşadığı
bölge.

t.+ da 0508120101/20

t.+ N 0504210203/3

tyrkmənsəhra: -2- bk.

tyrkmənθəhra:

t.+ da 0508120101/24

t.+ N 0508120101/24

tyrkməl -1- bk. **tyrkmən**

t.+ lə 0501242201/9

tyrkməl -1- bk. **tyrkmən**

t.+ lə 0501220601/22

tyrkməm -1- bk. **tyrkmən**

t. 0504210602/88

tyrkmən -14- [Tr] Türkmen.

t. 0502111403/40,
0502111403/70, 0502113101/53,
0504220801/1, 0505230901/13,
0505230901/14, 0505230901/17,
0508120101/64

t.+ iŋ 0504220301/37,
0505230901/14

t.+ ləŋ 0504220801/7

t.+ ø 0504220301/37

tyrkmən -9- bk. **tyrkmən**

t. 0501121801/25,
0501220601/14, 0501220601/28,
0502111402/1, 0504220802/15

t.+ iŋ 0501241701/14,
0505230502/11, 0505230502/14,
0505230502/6

tyrkmənsəhra: -2- bk.

tyrkmənθəhra:

t.+ dan 0501242201/12

t.+ N 0501110204/4

tyrkyjəli -2- [Tr] Türkiyəli.

t. 0504210201/50

t.+ lə 0504210201/50

tyrfəkli -1- [Tr] Türşekli; köy adı.

t.+ de 0501120601/15

tywy -1- bk. **tuwi:**

t.+ lərdən 0501231302/8

u

u:ɖʒo -1- [Tr] I. uca, kuyruk sokumu
kemiği II. düğünde gelin ve damadın uca
eti yediği bir merasim.

u. 0508110604/4

u:l -1- bk. **u:n**

u.+ lori 0501231303/71

u:n -2- [Tr] un.

u. 0501231303/65

u.+ umuɖa: 0501231303/75

uʃ - -1- [Tr] uçmak.

u.- ja:tduq 0501210702/8

uʃur -1- [Tr] uçurmak.

u.- di 0501231201/6

uɤr -2- bk. **uɤur**

u.+ i 0504220301/11

u.+ ɯno 0504210602/88

uɤra: -1- bk. **uɤro -**

u.- muɖɖa 0504220101/10

uɤro -2- [Tr] yola çıkmak, hareket
etmek, kalkmak.

u.- duq 0504220101/10

u.- ja: 0504210201/23

uɣur -3- [Tr] rota, güzergâh.

u. 0504120701/21

u.+ dʒaɣaɗi 0508120101/50

u.+ dotduq 0501110203/2

uhd -1- [A] عهد uhde, görev, sorumluluk.

u. 0502113101/41

ul -1- bk. **uli**

u. 0505230901/15

ulu -1- bk. **uli**

u. 0504210602/28

ulu -1- bk. **uli**

u. 0504220801/7

uli -4- [Tr] ulu, büyük.

u. 0504220801/1,

0504220801/19, 0508110602/21,

0508110602/22

uli: -1- bk. **uli**

u.+ muɗa: 0501121803/8

ullon -2- [Tr] kullanmak.

u.- up 0504220801/8

u.- up 0504220801/5

ullonul -1- [Tr] kullanılmak.

u.- ja:n 0504220801/8

uloɣ -2- [Tr] taşıt, araç.

u. 0504210602/76,

0505230502/42

uloɣli -1- [Tr] taşıtlı, araçlı.

u. 0501231302/2

ulol -4- [Tr] büyümek.

u.- upduwün 0502111402/2

u.- ig 0504220801/39

u.- onno 0501241702/24

u.- ja:nfɑ:q 0505120301/17

ulonul -1- bk. **ullonul** -

u.- up 0504220801/2

ulu -1- bk. **uli**

u.+ ɗi 0501240201/27

ulu -1- bk. **uli**

u.+ ra:b 0504210602/50

ulu:m -1- [A] علوم ilimler, bilimler.

u.+ e 0501122201/4

ulu:me tærbijæti: -1- [A] علوم تربیتی eğitim bilimleri.

u. 0508120101/28

ur -11- [Tr] vurmak.

u. 0501231201/18

u.- a: 0501231201/19

u.- a:ja:q 0508110605/12

u.- di 0501231201/20,

0501231201/22

u.- ortdi 0501121802/20

u.- ɗON 0501231201/8

u.- up 0504220802/19

u.- ja: 0501231301/102,

0511110101/3

u.- ja:n 0501231201/23

uθθa:d -1- [F] استاد hoca, üstat.

u.+ i 0504210201/81

usta:d -2- bk. **u00a:d**

u. 0505230901/5, 0505230901/7

uton - -4- [Tr] utanmak.

u.- uβ 0505230501/6

u.- maja:nuð 0504220301/15

u.- orduuq 0504210601/103

u.- ja:ruun 0504210601/105

uw -1- [Tr] oho.

u. 0501110202/14

uwqi -1- [Tr] uyku.

u. 0511110101/9

uwqu -1- bk. **uwqi**

u.+ θu 0511110101/8

ujbullof - -1- [Tr] uygunlaşmak.

u.- uɸdur 0505230901/5

uðon - -1- [Tr] uzanmak.

u.- a:qa 0504210601/99

u:f - -3- bk. **yjf** -

u.- dy|ø 0504220101/22

u.- yp 0504220101/22

u.- ja:n 0504220101/21

uwduyθið -1- [Tr] üğütülmemiş.

u. 0501231303/75

uwf - -2- bk. **yjf** -

u.- uβ 0501231303/58

u.- ja:lla 0501231303/57

uwfur - -1- bk. **yjfy** -

u.- ip 0504210201/69

uwul - -1- [Tr] üğütülmek.

u.- mæ:kæ: 0501231303/71

uwut - -1- [Tr] üğütmek.

u.- mæ:ne 0501231303/65

y

ytf -23- [Tr] üç.

y. 0501122201/6,

0501210702/4, 0501231201/15,

0501231301/22, 0501231302/6,

0501231304/24, 0501240201/3,

0504210201/33, 0504210201/80,

0504210203/23,

0504210602/140, 0504220802/4,

0505120301/29, 0505220203/12,

0505220203/3, 0505230502/48,

0508110604/10, 0508120101/27,

0508120101/6,

0508120101/67, 0510110101/18

y.+ yθinī 0505220203/11

yfi:n -3- [Tr] için.

y. 0504220801/20,

0504220801/6, 0504220801/9

ýfløndzi -1- [Tr] üçüncü.

y. 0508120101/3

ytfmøk -1- [Tr] kürk.

y. 0504220801/6

yfyłendzi -1- [Tr] üçüncü.

y. 0504210203/24

yfyłendzi -3- bk. **yfyłendzi**

y. 0501241701/24,

0502111403/66, 0508120101/40

yŧyŧendzi -1- bk. **yŧyŧendzi**

y.+ 0i 0501121803/10

yŧjyð -4- [Tr] üç yüz.

y. 0502111401/44,
0503111201/1, 0504220801/20,
0504220801/21

y0 -26- bk. **y00**

y.+ i 0501121801/26,
0504210602/16

y.+ yne 0504210201/39

y.+ yni 0505230502/24

y.+ ynn0 0504210203/14,
0504210601/13, 0504220302/21

y.+ ynn0 0501121801/21,
0504210201/29, 0504210203/19,
0504210602/110

y.+ ynn0n 0504210601/147,
0504210601/21, 0504210601/23,
0504220801/2, 0504220801/6

y.+ ynn0n 0504210601/38

y.+ yn0 0501120601/16,
0504110301/18, 0504210201/91,
0504210201/93, 0504220302/40

y.+ yn0 0504210201/33,
0505230502/56, 0505230502/9

y.+ yŧ0 0504210601/116

y00 -12- [Tr] üst.

y. 0501231301/60

y.+ unn0n 0505230501/44

y.+ y 0501110201/15

y.+ ynn0 0501110201/11,

0504220801/2, 0505230901/18

y.+ ynn0n 0504210203/7,
0504220801/5

y.+ yn0 0501110201/11,
0501110201/12, 0501231301/60,
0505230502/33

yŧ -17- bk. **yŧ**

y. 0501220501/3,
0501231301/62, 0501241701/17,
0501241702/15, 0502111401/32,
0502113101/11, 0504210201/23,
0504210201/24, 0504210201/87,

0504210601/1, 0504220101/28,
0504220302/39, 0508110601/28,
0510110101/13, 0510110101/9

y.+ d0 0504220101/47

y.+ d0m 0504220301/54

yŧyr -1- [A] عشر 0şür.

y.+ ini 0508110601/13

yŧyt - -1- [Tr] üşütmek.

y.- jæ: 0501231301/82

yt - -1- [Tr] ütmek; tüylerini yolmak,
koparmak.

y.- 0rdyk 0501120601/19

yŧŧ -2- [Tr] üç.

y. 0504210601/100,
0505220203/5

ju:rt -1- [Tr]

y.+ ŧeri 0504210602/93

yŧŧ - -7- [Tr] toplanmak.

y.- 0rtđi 0502113101/71

y.- yß 0505120301/15
y.- yp 0501110202/16,
0504210601/63, 0505120301/15
y.- jæ:nmiʃ 0504210601/16
y.- ja: 0501120601/17
yjfmey -1- [Tr] toplanmak.
y. 0502113101/71
yjfsyr - -1- [Tr] toplamak.
y.- ip 0502111401/19
yjtyödił - -1- [Tr] deęiřtirilmek.
y.- ip 0504220801/6
yjtyöl - -1- [Tr] değişmek,
farklılaşmak.
y.- ipdir 0504220801/24
yða: - -1- [Tr] uzamak.
y.- mali 0504210203/71
yðym -3- [Tr] üzüm.
y. 0501220501/3,
0502113101/31
y.+ i 0501220501/13
w
wa:j -1- [A] واي vay!
w. 0501231304/4
wakwt -1-bk. **wakt**
w. 0504210601/133
wakt -32- [A] وقت vakit.
w. 0501220502/20,
0501231303/30, 0501240201/24,
0501241702/21, 0502111403/22,

0502111403/37, 0502111403/54,
0502113101/25, 0502113101/68,
0504210601/73, 0504210602/98
w.+ da 0501110201/14,
0501231303/80, 0501240201/24,
0504210601/123, 0504210601/91,
0504210601/92
w.+ umuð 0504210601/142
w.+ umuðði 050911501/2
w.+ unna 0501210702/12,
0501231302/1, 0502111403/40,
0504120701/17, 0504210601/82,
0509210401/11
w.+ i 0501220601/25,
050911501/10
w.+ la 0504210601/102
w.+ lar 0504210601/18,
0504210601/90
w.+ larda 0502113101/68
w.+ lari 0501231304/23
waxarma:n -4- [Tr] vaharman adlı
kavun türü.
w. 0501110204/2,
0501110204/6, 0501110204/8
waxt -15- bk. **wakt**
w. 0501121802/23,
0504220101/16, 0504220101/23,
0504220101/5, 0504220101/8
w.+ da 0505230502/21
w.+ um 0508120101/28
w.+ umuð 0508120101/27

w.+ una 0505120301/14

w.+ unna 0504210201/84,
0504210202/10, 0505230502/42,
0505230502/44

w.+ lar 0501121802/13

waxt -1- bk. **wakt**

w.+ i 0505230502/45

waxtlam -4- [Tr] vakitlerde.

w. 0505230502/21,
0505230502/43, 0508110602/5

we -3- [A] و ve.

w. 0504210601/113,
0508120101/71, 0509210401/1

weka:lat -2- [A] وكالة/وكالت vekalet.

w.+ umuği 0504210201/21

w.+ unuği 0504210201/21

welæ:jetfje -1- [A-Tr] Farsça.

w. 0504220101/9

welæ:jet -10- [A] ولاية/ولايت I.
vilayet II. Fars.

w. 0501120201/14,
0504210602/66, 0508120101/3,
0508120101/66

w.+ æ: 0505120301/12

w.+ le 0502113101/59

w.+ leŋ 0501242201/7

w.+ ler 0504210602/143

welæ:jet werθæ: -1- [Tr] (<
welæ:jet werθi) Fars mars

w. 0501210703/5

weli jeke -1- [Tr] Veli Yeke; kişi
adı.

w. 0503111201/17

weli jekæ: -1- bk. **weli jeke**

w.+ ŋ 0503111201/16

wef -2- [A] وجه yüz, taraf.

w.+ den 0509210401/3,
0509210401/8

wedijet -1- [A] وضعیة/وضعیت
durum, konum.

w.+ ini 0504220801/30

wæ: -1- [Tr] a!

w. 0502111403/38

wæ:lejk -1- [A] وعلیک ve
aleykümşalam.

w. 0511110101/4

wij -1- [Tr] e!

w. 0501231301/24

wi: -3- [Tr] e!

w. 0501231304/31,
0505220202/24, 0505230501/40

wol - -5- bk. **bol -**

w.- li 0501122201/18,
0501231301/13, 0502111401/1

w.- ordi 0502113101/65

w.- upduur 0501240201/26

wør - -15- bk. **gør -**

w.- di 0502111403/50,
0502113101/5, 0502113101/78

w.- dym 0502111403/24,

0502113101/80

w.- ømdø 0502111403/51

w.- øn 0502111403/25,

0502111403/4, 0502111403/5

w.- øniņ 0502111403/43

w.- θøm 0502111403/26,

0502113101/77

w.- yp 0502111403/50

w.- ypdim 0502111403/22

w.- ypdir 0502113101/79

wørøf -1- bk. **gørøf**

w. 0502113101/66

wørøf - -1- [Tr] (< **gørøf** -)

güreşmek.

w.- ørdim 0502113101/66

wøð -2- bk. **gøð**

w.+ yniņ 0501221301/8

w.+ ynø 0502113101/47

wøððæ - -1- [Tr] **gøððe** -

w.- rdim 0502113101/11

wøððø - -2- [Tr] **gøððe** -

w. 0502111401/37,

0502113101/12

wur - -34- [Tr] vurmak.

w.- anna 0504210203/50

w.- dʒoq 0502111402/11

w.- di 0501231303/38

w.- dum 0508120101/41,

0508120101/42

w.- dun 0504210202/21

w.- molı 0504210202/21

w.- oma:q 0501121801/16

w.- onno 0504210203/42

w.- ordi 0502113101/61

w.- ojin 0505230502/51

w.- θon 0504210202/20,

0504210202/26, 0508120101/24

w.- ulja: 0508110604/3

w.- up 0501110202/4,

0501231304/29, 0504210203/14

w.- up 0504210203/65

w.- updulla 0504210203/55

w.- updur 0501231302/6

w.- ja: 0504210203/52,

0504210203/53, 0504210203/58,

0504210203/59, 0504210601/47,

0504220802/7, 0505230502/56,

0505230502/8

w.- ja:la 0504220301/4

w. 0501231303/94,

0501231303/97

wura - -1- [Tr] vuruvermek,

dövüvermek.

w.- ma:li 0504210202/23

wurdur - -1- [Tr] vurdurmak,

dövdürmek.

w.- du 0504210602/17

wurl - -1- bk. **wurul** -

w.- up 0505230502/59

wurf - -8- [Tr] vuruşmak, kavga etmek.

w.- di 0508110603/3	0501221301/3,	0501231301/1,
w.- on 0504210602/90	0501231301/5,	0501231301/53,
w.- unna: 0501241702/26	0501231301/6,	
w.- unnon 0501241702/25	0501231301/62,	
w.- up 0501220502/21	0501231301/71,	0501231301/73,
w.- updulla 0504210602/96	0501231301/77,	0501231301/78,
w.- upduur 0504210602/95	0501231301/83,	0501231301/86,
w.- ug 0505220204/19	0501231302/17,	0501231303/70,
	0501231304/34,	
wurf -2- [Tr] I. vuruş, kavga II. savaş.	0501241701/18,	0501241701/9,
w.+ unnuN 0504210602/88	0501242201/2,	0501242201/7,
w.+ unno 0505220202/6	0502111401/29,	0502111401/32,
wurul - -5- [Tr] vurulmak,	0502111401/35,	0502113101/25,
dövülmek.	0503111201/23,	0504120701/15,
	0504120701/19,	
w.- up 0505230502/59	0504210201/13,	0504210201/78,
w.- ja: 0504210601/49,	0504210202/29,	0504210203/44,
0505230502/58,	0504210203/54,	0504210203/63,
0508110604/6	0504210203/68,	0504210601/109,
wurüflü -1- [Tr] kavgalı.	0504210601/129,	
w. 0504220802/9	0504210601/13,	
	0504210601/37,	0504210601/42,
v	0504210601/76,	0504210601/77,
va: -173- bk. ba:	0504210602/16,	0504210602/18,
v. 0501110201/7,	0504210602/19,	0504210602/33,
0501110202/21,	0504210602/80,	
0501110203/5,	0504210602/90,	
0501121803/14,	0504220101/35,	0504220101/38,
0501122201/5,	0504220101/60,	0504220102/10,
0501231304/22, 0504220301/28	0504220102/2,	0504220301/24,
	0504220301/26,	0504220301/36,
0501220502/11,	0504220301/37,	
0501220502/12,	0501220502/13,	
0501220601/19,	0501220601/31,	0504220301/49,

0504220301/52, 0504220302/29, 0504210602/136,
0505110901/11, 0505220202/25, 0504220301/28, 0504220301/29,
0505220204/27, 0505220204/29, 0505110901/18, 0508110605/21,
0505220204/34, 0505230501/37, 0508110605/26
0505230501/56, v.+ di 0508110601/4
0505230501/66, v.+ müfduq 0501220601/8,
0505230502/18, 0505230502/19, 0501241701/17, 0501241701/21,
0505230502/9, 0505230901/16, 0501242201/16, 0504220102/13,
0508110602/1, 0508110602/13, 0504220102/25, 0505230501/47
0508110602/14, 0508110602/23, v.+ tdi 0501241702/23,
0508110603/16, 0504110301/10, 0504110301/7,
0508120101/25, 0504220101/5, 0504220101/6,
0508120101/26, 0508120101/48, 0504220802/33, 0508110603/1
0508120101/67, 0508120101/68, v.+ tdow 0504220102/8
0508120101/7, 050911501/11, **va:geʔæn** -5- [A] واقعاً gerçekten,
0509210401/4, 0510110101/21, hakikaten.
0510110101/3, v. 0501231304/41,
0510110101/6, 0511110101/10, 0508110603/16, 0508110603/2
0511110101/6 **va:ʔli** -1- bk. **ba:ʔli**
v.+ duu 0508110605/26 v. 0504210203/16
v.+ duur 0504210601/141, **va:hed**-1- [A] واحد I. birim, birlik II. ders
0504210602/85, 0504220102/9, kredisi.
0504220301/53, 0504220802/10 v. 0508120101/50
v.+ duura: 0501122201/10, **va:r** -18- bk. **ba:r**
0501210702/15, 0501210702/18, v. 0502111403/67,
0501210702/26, 0501210702/3, 0504210602/18, 0504220101/47,
0505230501/43, 0510110101/3 0504220302/13, 0504220302/16,
v.+ di 0501121801/6, 0504220302/22, 0504220302/26,
0502113101/17, 0502113101/32, 0504220302/35, 0504220302/39,
0502113101/33, 0504120701/1, 0504220302/55, 0504220801/7,
0504210201/67, 0504210601/142, 0504220802/17, 0505230502/26
0504210601/74, 0504210601/93,

v.+ a: 0501210702/19,
0501231301/30, 0501241701/24,
0502111403/34

v.+ ow 0501242201/17

va:rada -3- bk. **ba:rada**

v. 0503111201/23,
0504220802/2

va:va -1bk. **ba:va**

v.+ N 0501231303/60

va:j -7- bk. **ba:j**

v. 0505230502/10,
0505230502/14, 0505230502/6

v.+ dan 0505230502/7

v.+ i 0505230502/13

v.+ in 0505230502/11,
0505230502/22

va:ðar-1- bk. **ba:ðar**

v.+ i 0505220204/30

vaqa -2- bk. **baqa**

v. 0504220301/35

v.+ da 0508120101/19

valli -1- bk. **balli**

v. 0505230502/49

vamberi: -1- [Mac] Ármin
Vámbéry (1832-1913) Macar seyyah ve
Türkolog.

v.+ η 0504220102/2

var - -42- bk. **bar** -

v.- ama:q 0502111403/34

v.- amd 0504220802/19

v.- amda 0502111403/10

v.- amđa 0501231304/34

v.- amuđđa 0504220101/39,
0504220101/41

v.- an 0504220301/40

v.- anna 0501110201/17,
0505220201/3

v.- annur 0504210602/11

v.- anda 0504210201/12

v.- duq 0504210201/5,
0504210201/6, 0504210201/7

v.- duula 0505220201/2

v.- dum 0502111403/9,
0504220802/16

v.- di 0508120101/40

v.- up 0502111403/59,
0505220203/18

v.- updur 0504210602/77

v.- mal 0504210601/66

v.- θam 0501231302/16,
0501231302/18

v.- θan 0502111401/32

v.- ja: 0501231304/27,
0504210202/11, 0504210601/40,
0504210601/61, 0504220301/45,
0504220802/4, 0504220802/9,
0508110604/10, 0510110101/22

v.- ja:n 0505220204/23

v.- ja:nfa: 0505230502/42

v.- ja:nfa:m 0505220203/18

v.- janüni 0504210601/62

v.+ duq 0504210201/28,
0504220101/38

v.+ mali 0501210702/12

v.+ ja:mmuɟduq
0501231201/14

vaθ - -1- bk. **baθ** -

v.- ja:duq 0501241702/7

vaf -3- bk. **baɟ**

v.+ un 0501210701/7

v.+ una 0501210701/8

v.+ unna 0502111401/44

vedʒteθmije -1- [A] وجه تسميه
adlandırma gerekçesi.

v.+ θi 0509210401/2

veka:ɬæt -1- [A] وكالة/وكالة vekalet.

v. 0502111402/5

veɭa: -1- bk. **beɭa:**

v. 0501231303/38

veɭi: -1- [A] ولي ama, ancak.

v. 0504220102/24

veŋkeɭi -1- [R+Tr] банка
(teneke) + /II/ eki; tenekeli.

v.+ dʒe 0504210602/16

ver - -43- bk. **ber** -

v. 0504210201/21,
0501231304/29, 0504210601/95

v.- a:ʁa 0501231304/22

v.- di 0501110202/11,
0504220802/32

v.- dik 0504210201/59,

0504210201/61, 0505220202/11

v.- dim 0504210201/4,
0504210201/60, 0504210203/62,

0505220203/10, 0505220203/11,
0505220203/6

v.- ena:q 0501231301/93

v.- erdi 0508110601/5,
0508110601/9

v.- erdik 0508110605/24

v.- erθ 0508120101/69

v.- ejin 0505110901/14

v.- ib 0501122201/5,
0501122201/7

v.- iβ 0501231304/27,
0505230502/26

v.- iŋið 0508110603/4

v.- ip 0504210201/63,
0504210201/82

v.- ipdiɭe 0504210203/64

v.- ipdir 0501231302/4

v.- medi 0508110603/15,
050911501/13

v.- meɭi 0501231303/19

v.- θin 0502111401/2

v.- jalla 0501220601/25

v.- jæ:n 0501122201/1,
0501122201/2, 0501122201/3

v.- jæ:θ 0504210201/22

v.- ja: 0504210201/80,
0504210202/30

veter -1- bk. **beter**

v. 0505230501/61

væ -8- [A] و ve.

v. 0501122201/3,
0501122201/4, 0501122201/8,
0504110301/12, 0504110301/17,
0504110301/6, 0504110301/9,
0508110603/16

væ:r -1- bk. **bæ:ri**

v. 0504210601/80

væ:ri -11- bk. **bæ:ri**

v. 0501110204/8,
0501121802/18, 0501122201/6,
0501231201/27, 0504210601/142,
0504220102/14, 0504220102/26,
0504220801/31, 0505220202/17,
0510110101/4

væ:ri: -1- bk. **bæ:ri**

v.+ k 0504210601/95

væ:f -2- bk. **bæ:f**

v. 0501120601/8,
0504220802/11

væhfætna:k -2- [A-F] وحشتناك
korkunç, dehşet verici.

v. 0501220601/18,
0501220601/19

vælj: -3- [A] ولي ama, ancak.

v. 0501231304/42,
0508110603/20, 0510110101/21

værzeŋi: -1- [F] ورزشي spor ile
ilgili, sportif.

v.+ den 0508120101/32

væzʔ -3- [A] وضع durum.

v.+ e 0508110603/21

v.+ i 0501210703/20,
0504220102/18

væzʔi:jæt -1- bk. **væzʔijjæt**

v.+ i 0508120101/39

væzʔi:jjæt -1- bk. **væzʔijjæt**

v.+ i: 0508120101/30

væzʔijjæt -1- [A]
وضعية/وضعيت durum, konum.

v.+ imiðĩ 0508120101/55

vuu -1- bk. **bi**

v.+ la 0501220502/1

vuuta: -1- bk. **buuta:**

v.+ da 0504210203/68

vi -1- bk. **bi**

v. 0504210601/96

vir -1- bk. **bir**

v. 0504220801/1

vi -10- bk. **bi**

v. 0501110201/17,
0501220601/17, 0501231301/86,
0501242201/21, 0502111403/31,
0502111403/69, 0504210201/39,
0504210203/16, 0504210601/114,
0505230502/15

vi:r -2- bk. **bi:ri**

v.+ de 0505230901/20

v.+ [eri 0501110202/19

vi:ri -11- bk. **bi:ri**

v. 0501220502/21,
0504220802/22, 0508110605/16,
0508120101/24

v.+ miði 0504110301/19

v.+ ne 0503111201/30,
0505230901/19

v.+ nĩ 0501121801/31

v.+ niŋ 0508110605/17

v.+ nnen 0501221301/10,
0501221301/9

vi:ri: -6- bk. **bi:ri**

v.+ mið 0501110202/23,
0505220202/18, 0508110605/11

v.+ miði 0508110605/9

v.+ ŋ 0501120601/18,
0508110605/14

vil - -1- [Tr] bilmek.

v.- ejin 0501231301/79

vilen -2- [Tr] ile.

v. 0501121801/25,
0501121801/26

vil - -9- bk. **bił** -

v.- ema:q 0501241702/28

v.- emðo:q 0504210601/80

v.- medim 0505120301/27

v.- jæ: 0501231303/6,
0502113101/58

v.- jæ:k 0501241701/27

v.- jæ:nnir 0504210601/7

v.- jæ:ŋ 0505220203/6

viļe -13- bk. **biļe**

v. 0501231302/19,
0501241702/22, 0504210201/50,

0504210202/14, 0504210202/19,

0504210203/19, 0504210203/20,

0504220302/13, 0504220302/18,

050911501/10, 050911501/5,

0511110101/9

viļem -1- bk. **biļen**

v. 0501210702/12

viļen -98- bk. **biļen**

v. 0501110202/17,

0501110202/21, 0501110202/3,

0501110202/4, 0501110202/9,

0501110203/13, 0501120201/10,

0501120201/5, 0501120201/7,

0501121801/18,

0501121801/24, 0501210702/13,

0501210703/9, 0501220502/4,

0501220601/6, 0501231201/2,

0501231301/37, 0501231301/38,

0501231301/62,

0501231303/65,

0501231303/68, 0501231303/78,

0501241701/16, 0501241701/26,

0501241701/31, 0501242201/17,

0502111401/14, 0502111401/41,

0502111402/14,

0502111403/11,

0502111403/37, 0502111403/7,

0502113101/7, 0504210201/49,

0504210202/1, 0504210203/61,

0504210203/68,	0504210601/19,	viļēn	-3- bk. biļēn
0504210602/42,		v.	0501110202/19,
0504210602/76,			0501231301/98, 0501231301/99
0504210602/89,	0504220101/6,	vir	-83- bk. bir
0504220102/11,	0504220102/3,	v.	0501120201/4,
0504220301/35,	0504220302/46,		0501120601/18, 0501120601/20,
0504220302/52,	0504220801/2,		0501121801/3, 0501122201/17,
0504220801/34,			0501122201/18, 0501122201/9,
0504220801/35,			0501210701/17, 0501210702/10,
0504220801/39,	0504220801/41,		0501210703/12,
0504220801/8,	0504220802/1,		0501220601/31, 0501220601/6,
0505220202/10,	0505220202/22,		0501231201/4, 0501231302/5,
0505220204/17,	0505220204/2,		0501231303/26, 0501231303/89,
0505230501/27,			0501240201/14, 0502111402/1,
0505230501/43,			0502111402/2,
0505230502/27,	0505230502/28,		0502111403/42,
0505230502/29,	0505230502/57,		0502111403/48, 0502111403/59,
0505230502/61,	0505230901/5,		0504120701/4, 0504120701/9,
0508110601/6,	0508110601/8,		0504210203/59, 0504210203/9,
0508110603/3,			0504210601/118, 0504210601/137,
0508110605/11,			0504210601/67,
0508110605/16,	0508120101/13,		0504210601/68,
0508120101/15,	0508120101/23,		0504210601/72, 0504210601/91,
0508120101/54,	0508120101/6,		0504210602/126, 0504210602/43,
0508120101/70,	0508120101/9,		0504210602/50, 0504220101/1,
0509210401/11,			0504220101/6, 0504220102/21,
0509210401/12,			0504220102/22,
0509210401/13,	0509210401/7,		0504220102/24,
0510110101/1,	0511110101/1,		0504220301/28, 0504220301/45,
0511110101/3, 0511110101/9			0504220302/21, 0504220302/23,
viļēn	-1- bk. biļēn		0504220302/26, 0504220302/36,
0501110202/23			0504220302/59, 0504220801/36,

0504220802/33,

0505110901/11,

0505110901/14, 0505110901/18,

0505110901/4, 0505110901/8,

0505220203/17, 0505220204/27,

0505230502/11, 0505230502/27,

0505230502/45,

0505230502/49,

0505230901/15, 0505230901/16,

0505230901/17, 0508110602/14,

0508120101/15, 0508120101/22,

0508120101/26, 0508120101/27,

0508120101/29,

0508120101/54,

0508120101/61, 0508120101/66,

0508120101/67, 0508120101/68,

0508120101/71, 050911501/1

virja:rum -1- [Tr] (< birja:rum)

bazı, ara sıra.

v. 0502113101/53

viſir - -4- bk. **biſir** -

v.- en 0501210701/27

v.- ip 0501110202/14

v.- jæ: 0501210701/28

við -4- bk. **bið**

v. 0501121803/8,

0501210703/10, 0501242201/18,

0505230502/25

vol - -1- bk. **bol** -

v.- li 0501231304/42

j

ja -1- bk. **ja:**

j. 0501220501/4

ja: -15- [F] ٻ ya, veya, yahut.

j. 0501122201/9,

0501231303/56, 0501231304/37,

0502111402/2, 0502111403/47,

0504110301/10, 0504210602/74,

0504220101/19, 0504220101/24,

0504220301/42, 0504220801/6,

0505230502/21, 0508110605/15,

0510110101/4

ja:d -5- bk. **ja:t**

j.+ uma 0501110202/7,

0502111403/51

j.+ unnan 0504220802/13

j.+ i 0509210401/11,

0509210401/13

ja:da --2- [Tr] yorulmak.

j.- :p 0501231302/11

j.- :g 0501110202/4

ja:ɤ -18- [Tr] yağ.

j. 0501220501/6,

0504220302/13, 0504220302/48

j.+ a 0501220501/10,

0501220501/11, 0501220501/6

j.+ dʒa:ð 0504220302/23

j.+ duur 0504220801/38

j.+ uni 0504220302/1,

0504220302/60

j.+ unñ 0504220302/2

j.+ unnan 0504220801/12,
0504220801/6

j.+ un 0504220302/13,
0504220302/53

j.+ unni 0504220302/3

j.+ i 0501220501/8,
0502113101/25

ja:l -3- bk. **ja:n**

j. 0501121801/16,
0502111403/70

j.+ larunna 0505230501/25

ja:laɤ -2- bk. **ja:laq**

j. 0501121801/12

j.+ a: 0505120301/23

ja:laq -25- [Tr] gibi.

j. 0501110203/18,
0501110204/2, 0501110204/6,
0501120601/17, 0501122201/9,
0501231301/18, 0501231303/40,
0501240201/4, 0501240201/9,

0504210601/137,
0504210601/138, 0504220301/2,
0504220301/54, 0504220302/42,
0504220302/57, 0505120301/24,
0505220202/3, 0505220203/15,
0505220203/7,

0505230502/11,
0505230502/14, 0505230502/16

ja:lǎq -1- bk. **ja:laq**

j. 050911501/3

ja:laN -1- bk. **ja:laq**

j. 0501121801/26

ja:lu -1- bk. **ja:li**

j. 0504210602/20

ja:li -8- [Tr] gibi

j. 0501110201/3,
0501121801/16, 0501210703/19,
0501231302/1, 0504120701/4,
0504210202/6, 0504210602/86,
0509210401/6

ja:n -58- [Tr] yan, kenar.

j.+ dʒa:ðumda 0504210201/50

j.+ dʒa:ðunnan 0504210601/150

j.+ dʒakaðunnadur
0504220802/31

j.+ uma 0501231303/37,
0501231303/57, 0501231303/58,
0504210201/69, 0504210602/93,
0504210602/97, 0505220201/5

j.+ umda 0504220802/22

j.+ umda 0501231303/54

j.+ umdæ:ki|ere 0504220101/32

j.+ umuððæ:k 0504220101/32

j.+ umuððæ:ki 0504220101/61,
0504220101/64

j.+ umuððæ:ki|e
0504220101/56

j.+ ũna 0504220302/33

j.+ unna 0504210601/42

j.+ ũnna 0504210601/109

j.+ unna 0504220302/33

j.+ unuðða:qi 0505110901/8

j.+ i 0504210601/5
j.+ n 0501231301/12,
0501231304/10, 0501231304/11,
0501231304/12, 0501231304/9
j.+ na 0501110203/4,
0501110203/5, 0501210701/21,
0501240201/10, 0502111401/19,
0502111401/31, 0502111401/7,
0502111402/2, 0502111403/17,
0504120701/3, 0504210201/90,
0504210202/24, 0504210203/54,
0504210601/117, 0504210602/50,
0504220101/20, 0504220101/40,
0504220301/37, 0504220802/32,
0505220202/8, 0505220203/18,
0505230501/20, 0505230502/9,
0510110101/15
j.+ nam 0504220302/43
j.+ natduq 0501110203/1
j.+ na 0504210202/11,
0504220101/41, 0501110203/2
ja:nax-2- bk. **ja:laq**
j. 0501231303/91,
0504220302/59
ja:naq-18- bk. **ja:laq**
j. 0501231201/4,
0501231303/58, 0501231303/63,
0501241701/32, 0502111401/40,
0502113101/25, 0504220102/17,
0504220301/26, 0504220801/19,
0504220801/24,
0505230502/36, 0505230502/49,

0508110601/5, 0508110604/1,
0510110101/20
ja:nafuq -1- [Tr] komşu.
j.+ lar 0505220203/18
ja:ndax -1- bk. **ja:ndaq**
j. 0504210203/38
ja:ndaq -2- [Tr] gibicik.
j. 0504220302/57,
0508110601/18
ja:remeða:n -1- [A] يارمضان Ramazan
ayının ortasında yapılan Ya Ramazan
adlı bir merasim.
j. 0504210601/10
ja:rfi -1- [Tr] yarı.
j. 0501220501/8
ja:rum -8- [Tr] yarım.
j. 0501231201/22,
0501231301/9, 0504210201/14,
0504210201/8, 0504220101/46,
0505110901/14
j.+ a 0504210203/75
j.+ i 0502111401/28
ja:ruşdur - -1- [Tr] yarıştırmak.
j.- ardula 0502113101/70
ja:ri -2- [Tr] yarı.
j. 0511110101/1,
0511110101/17
ja:rra:q -1- [Tr] (< ja:li+ra:q)
daha gibi, daha benzer.
j. 0501121801/17

ja:rti -1- [Tr] yarım.

j. 0501231302/19

ja:θ -1- [Tr] yas.

j. 0501121802/22

ja:θi:n -2- [A] ياسين Yasin suresi.

j. 0501231303/91

ja:f -33- [Tr] I. genç II. yaş.

j. 0501231301/14,
0501231303/77, 0501231303/85,
0502111403/40, 0504120701/17,
0504120701/19, 0504220802/12,
0511110101/1, 0511110101/9

j.+ aNra:k 0504220802/29

j.+ aNra:qqa:.m 0504210602/86

j.+ da 0504210602/122,
0505110901/25, 0505120301/29

j.+ um 0502113101/37,
0504210601/44, 0504210601/45

j.+ umda 0505110901/27

j.+ umda 0504210602/135,
0505110901/13

j.+ umda 0505120301/29

j.+ umdaqa:q 0505110901/14

j.+ umdaqa:m 0504210602/12

j.+ unna 0501220601/20,
0502113101/13, 0504210602/118,
0504220802/11, 0505220203/5

j.+ unna:q 050911501/14

j.+ unnakæ: 0502111401/46

j.+ unnatdi 0505220203/19

j.+ un 0501121801/15

ja:fa - -11- [Tr] yaşamak.

j.- duq 0501110203/15

j.- di 0504210602/8

j.- ja: 0501242201/10,
0502111403/70, 0503111201/6,
0505230901/10, 0505230901/7

j.- ja:lla 0501242201/8

j.- ja:mmuɟduq 0504210602/40

j.- ja:n 0503111201/22

j.- ja:tduq 0501110203/6

ja:fa: --9- bk. **ja:fa** -

j.- b 0508120101/63

j.- β 0504210602/130

j.- g 0504220801/5

j.- n 0501110201/2,
0505230901/8

j.- p 0503111201/26,
0504210602/123, 0504210602/125,
0504210602/134

ja:fad - -1- [Tr] yaşatmak.

j.- up 0504210602/145

ja:fajf -2- [Tr] yaşam.

j.+ umuð 0501121802/13

j.+ i 0503111201/23

ja:fa: --1- bk. **ja:fa:** -

j.- g 0504220801/39

ja:ful -3- bk. **ja:fuli**

j. 0501210703/14,
0502111403/18, 050911501/14

ja:fulũ -1- bk. **ja:fuli**

j.+ 0i 0501210703/14

ja:fuli -3- [Tr] büyük yaşlı, yaşı büyük olan.

j. 0502111403/15,
0503111201/28, 0503111201/29

ja:fuli -4- bk. **ja:fuli**

j.+ q 0503111201/28,
0503111201/29

j.+ n 0511110101/8

j.+ na 050911501/15

ja:fulu -1- bk. **ja:fuli**

j.+ lo 0501210703/13

ja:furũ -1- bk. **ja:fuli**

j.+ ra:q 0502111402/4

ja:t -1- [Tr] yabancı.

j. 0508110605/19

ja:t -1- [F] یاد hafıza, akıl.

j.+ dan 0504210203/2

ja:tlamaq -1- [F-Tr] hatırlamak.

j. 0509210401/9

ja:van -1- [F] بیان I. çöl II. çorak yer II. hela.

j. 0501231303/54

ja:jla --2- [Tr] yaylamak.

j.- duq 0501120601/15

j.- ma:ka 0501110201/3

ja:jla -1- [Tr] yayla.

j.+ :m 0504120701/30

ja:jlaκ -1- bk. **ja:jla**

j.+ a 0504120701/30

ja:ð -6- [Tr] yaz.

j. 0502111401/13,
0502111401/14, 0502111401/20,
0505220201/8

j.+ una 0504220801/25

ja:ð -1- [Tr] yazmak, boşanmak, çözülmek.

j.- ja: 0504210203/43

jaκ -11- [Tr] yağmak.

j.- anna 0504210601/16,
0504210601/82, 0504210601/82

j.- di 0502113101/8

j.- up 0502111401/3

j.- maθa 0504210203/71

j.- θa: 0504210203/70

j.- θun 050911501/6,
050911501/7

jaκa: --1- [Tr] yağdırmak.

j.- θa: 0504220102/17

jaκulluq -1- [Tr] (< jaκunluq) yağmurlu.

j. 0502111401/1

jaκum -1- bk. **jaκun**

j. 0508120101/6

jaκun -10- [Tr] yağmur.

j. 0502111401/3, 0502113101/8,
0504210203/70, 0504210203/71,
0504210601/16, 0504210601/82,
0504220102/17, 0505220204/14

jaɤfɯ -1- bk. **jaɤfi**

j. 0502111403/20

jaɤfi -2- [Tr] iyi.

j. 0502111402/4,
0503111201/15

jaɤfi: -1- bk. **jaɤfi**

j.+ N 0503111201/14

jaɤtɯ -1- bk. **jaɤti**

j. 0501121801/6

jaɤti -2- [Tr] aydın.

j. 0501110201/6,
0504220801/36

jaɤtɕa:l -4- [F] بـڤڤال buzdolabı.

j.+ uN 0504220302/36

j.+ la 0504210201/92,
0504220302/36, 0504220302/39

jaɤz - -1- bk. **jaɤð** -

j.- ɤaq 0505230901/20

jaɤq - -8- [Tr] yakmak.

j.- ulja: 0504210601/11

j.- uɤp 0504220302/3,
0504220302/60

j.- uɤpduɤlla 0504210602/5

j.- i:ɤɖɤuɤq 0504220302/53

j.- mali 0504210601/19,
0504220302/2

jaɤqa -4- [Tr] I. yaka II. kenar, sahil.

j.+ dan 0501220502/20

j.+ dæ:ki 0502111401/5

j.+ larda 0502111401/29

j.+ θuɤna 0505110901/5

jaɤi:m -1- bk. **jaɤi:n**

j. 0504220802/28

jaɤi:n -2- [Tr] yakın.

j. 0501231301/9, 0505230901/5

jaɤi:r -1- bk. **jaɤi:n**

j.+ ra:ɖɤuɤq 0508120101/49

jalɤn -2- [Tr] her zaman, sürekli.

j. 0501110201/15,
0502113101/74

jalɤnaɤtɕ -4- [Tr] çıplak.

j. 0501231304/7,
0504210601/101, 0504210601/102,
0504210601/105

jalɤtɕa: -2- bk. **jalɤtɕi**

j. 0504220101/12,
0504220101/13

jalɤtɕɯ -1- bk. **jalɤtɕi**

j.+ da 0504220101/8

jalɤtɕi -3- [Tr] deniz kenarındaki
bataklık veya rakit su bölgesi.

j. 0504220101/5, 0504220101/6

jalɤtɕi: -2- bk. **jalɤtɕi**

j.+ N 0504220101/25,
0504220101/7

jamalla - -5- [Tr] (< jamanla -)
kötülemek, yermek.

j.- ja: 0501231301/68

j.- ja:n 0501231301/68

j.- ja:θ 0501231301/66,

0501231301/67
j.- malî 0501231301/71
jamalla: - -3- bk. **jamalla** -
j.- β 0501231301/70
j.- p 0501231301/69
j.- rfa 0501231301/71
jamalluq -1- [Tr] (< jamalluq)
kötülük.
j. 0501231301/49
jaman -2- [Tr] kötü.
j. 0501231301/82,
0504220301/46
jamaşka:dan -3- [Tr] (<
janu+bafşadan) tekrar, yeni baştan.
j. 0504120701/19,
0505220204/2
jamaşka:nnan -1- bk.
jamaşka:dan
j. 0501241702/6
jamaşkapdan -1- bk.
jamaşka:dan
j. 0504210201/18
jan - -2- [Tr] yanmak.
j.- up 0504120701/31,
0504210203/27
janq -1- bk. **janqi**
j. 0505220201/1
jan -1- bk. **jani**
j. 0504210203/75
jan -2- bk. **jani**
j. 0501240201/11,
0504210201/70
jana: -4- [Tr] taraf.
j. 0501210702/7,
0501231303/32
j.+ q 0504210601/16,
0501110202
jandza -1- [Tr] demincik.
j. 0505230502/26
janu -1- bk. **jani**
j. 0505220203/14
jani -19- [Tr] demin.
j. 0501110203/18,
0501121801/18, 0501231201/10,
0501231303/3, 0504120701/17,
0504120701/22, 0504220802/2,
0505220202/19, 0505220203/16,
0505230501/31,
0505230501/32, 0505230501/39,
0505230502/40, 0505230502/47,
0505230502/5, 0508110603/16,
0508110604/11, 0510110101/18
janq -3- [Tr]
j. 0504210601/121,
0504220801/24, 0505230502/14
janqa: -2- bk. **janqi**
j. 0504210601/116,
0504210601/128
janqu -1- bk. **janqi**
j.+ l 0504220101/43
janqi -46- [Tr] deminki.

j. 0501110201/11,
0501110201/14, 0501110204/11,
0501110204/6, 0501231301/47,
0501231301/49, 0501231302/6,
0501231303/38, 0501231303/78,

0501240201/10,
0501242201/10, 0501242201/13,
0501242201/16, 0501242201/7,
0501242201/8, 0502111403/63,
0502113101/27, 0502113101/53,
0502113101/56,

0502113101/62,
0502113101/66, 0502113101/69,
0504210201/52, 0504210202/11,
0504210202/26, 0504210601/110,
0504210601/117, 0504210601/119,
0504210601/31,

0504210601/4, 0504210601/42,
0504210601/5, 0504210601/60,
0504210602/73, 0504220101/21,
0504220101/25, 0504220102/2,
0504220301/38, 0505220202/25,

0505230501/46,
0505230502/17, 0505230502/61,
050911501/12, 0509210401/6,
0511110101/14

janqĩ -1- bk. **janqĩ**

j. 0501231302/8

janqĩ: -1- bk. **janqĩ**

j.+ N 0501231302/9

jara: - -2- [Tr] I. yaramak II. güce sahip olmak.

j.- na:q 0501231301/14

j.- r 0502111403/70

jaŋ - -2- [Tr] I. (yüzü) örtmek II. (güneş ile ilgili) batmak.

j.- anna 0504220101/47

j.- uub 0505230501/52

jat - -29- [Tr] yatmak.

j.- alla 0501221301/3

j.- an 0501110201/6,
0501120601/3, 0501121801/6,
0501210703/15, 0504210203/70,
0504210601/149, 0504210602/94

j.- arduq 0501240201/4,
0501240201/7

j.- duq 0504220101/21,
0504220101/22

j.- dum 0510110101/18

j.- di 0504210602/5

j.- updur 0504210601/24

j.- i:- 0501231301/73

j.- i:n 0501210701/28,
0504210203/65, 0504210601/44,
0504220301/17

j.- ma:ni 0501231301/16

j.- max 0508110602/10,
0508110602/11

j.- mali 0501210702/11

j.- 0505220203/2,
0511110101/17

jatan -2- [Tr] yatan.

j. 0504210601/149,

0504210601/150

jati: - -2- [Tr] yatıyor.

j. 0501231301/85

j.- di 0504210602/86

javi -1- [Tr] beygir.

j. 0502113101/70

javfur - -1- [Tr] yapıştırmak.

j.- ja:tduula 0504110301/18

jajfandça -1- [Tr] Yaypanca; yer adı.

j. 0501110201/7

jajlum -1- [Tr] yaylım, otlak.

j.+ a: 0501210703/17

jajnat - -1- [Tr] çile çekerek ve bir çare arayışında olarak etrafa bakındırmak.

j.- ma:ni 0501231301/16

jajra: - -1- [Tr] yayılmak.

j.- p 0505230502/16

jajra: - -1- bk. **jajra:** -

j.- g 0501220502/8

jað - -18- [Tr] yazmak.

j.- alları 0505230901/19

j.- an 0501121801/15,

0504220102/2

j.- ardum 0501121801/5

j.- up 0501120601/21,

0501121801/24, 0501122201/7,

0502113101/59, 0505120301/27,

0505120301/35

j.- upduurla 0501110201/18

j.- urv 0501110201/17

j.- urva 0501121801/10,

0501121801/13

j.- ja:nuum 0501121801/4

j.- ðum 0501121801/15,

0501121801/6, 0503111201/23

jaðam -1- [Tr] (< jaðan) yazan.

j. 0502113101/54

jaðwuli -2- bk. **jaðwuli**

j. 0502111401/39

jaðwulu -1- bk. **jaðwuli**

j.+ dur 0504210601/141

jaðwuli -1- [Tr] yazılı.

j. 0505230502/4

jaðul - -3- [Tr] yazılmak.

j.- an 0504220102/1,

0504220102/25

j.- upduurun 0502113101/45

jaðður - -1- [Tr] yazdırmak.

j.- dum 0501231304/1

jed -1- bk. **jedi**

j. 0505230502/60

jedi -20- [Tr] yedi.

j. 0501110204/1, 0501210701/6,

0501210701/7, 0501210701/9,

0504120701/30, 0504210201/24,

0504210203/75, 0504210601/52,

0504220102/3,

0505110901/13,

0505110901/14, 0505110901/27,
0505120301/29, 0505120301/7,
0505220204/36, 0505220204/37,
0508110601/12, 0508110601/28

j.+ θi 0505220202/14

jediłendzi -1- [Tr] yedinci.

j. 0508120101/3

jeyel -1- bk. **jeyen**

j.+ ļemið 0505230501/3

jeyen -5- [Tr] yeğen.

j. 0501121801/10,
0501121801/13, 0501231301/21,
0501231301/72, 0505230501/9

jek -8- [F] يك bir.

j. 0502113101/2,
0504220101/36, 0504220101/37,
0504220301/24

j.+ e 0504220301/6

j.+ i: 0508110603/2

j.+ iŋ 0504220101/40,
0504220101/41

jeke -4- [F] يكه yalnız.

j. 0504210601/50,
0508110605/23

jekedže -1- [F-Tr] biricik.

j. 0504210201/83

jekedž -2- bk. **jekedže**

j. 0502113101/49,
0502113101/5

jeki -1- [F] يكي birlik.

j. 0504220101/38

jekjemme -1- [F] يکشنبه Pazar günü.

j. 0505220204/29

jel -2- [Tr] rüzgar.

j. 0504210601/135,
0508120101/6

jem -3- bk. **neme**

j. 0501242201/23,
0504120701/24, 0504220302/63

jeme -10- bk. **neme**

j. 0501220501/9,
0502113101/32, 0502113101/70,
0504120701/24, 0504210601/35,
0504210602/71

j.+ de 0504210602/52

j.+ θinne 0502113101/68,
0505230502/4

jemelji -1- bk. **nemelji**

j. 0504120701/13

jemæ: -2- bk. **nemæ:**

j.+ ŋ 0501120201/15,
0504210601/5

jen -2- bk. **jene**

j. 0501241702/6,
0504210201/42

jendž -1- [Tr] dövme.

j.- ib 0501231304/29

jene -38- [Tr] yine.

j. 0501121801/31,
0501210701/10, 0501210701/17,
0501210703/19, 0501231301/96,
0501231304/32, 0501241701/29,

0501241702/6, 0502111401/4, 0504210203/69,
0502111403/59, 0504210601/12, 0504210601/13,
0502113101/11, 0502113101/37, 0504210601/15, 0504210601/19,
0504120701/22, 0504120701/6, 0504210602/95, 0504220301/2,
0504210201/18, 0504210201/41, 0504220301/26, 0504220301/31,
0504210201/42, 0504210201/80, 0504220801/3,
0504210202/25, 0505230501/37,
0504210203/25, 0505230501/57, 0505230501/6,
0504210203/65, 0504210602/144, 0510110101/20
0504210602/145, 0504220101/51, j.+ de 0501121802/14,
0504220301/17, 0504220302/31, 0501210702/16, 0501231201/12,
0505110901/18, 0505110901/4, 0502111401/29, 0503111201/25,
0505110901/6, 0504210203/2, 0504210203/57,
0505230501/56, 0504210601/14, 0504210602/40,
0505230901/16, 0508120101/26, 0504220101/22,
0508120101/54, 0508120101/61, 0504220101/23, 0504220301/2,
0509210401/6, 0510110101/19 0504220301/50, 0504220802/31,
jenē -1- bk. **jene** 0505110901/1, 0505110901/8,
j. 0505220204/2 0505230502/1, 0510110101/20,
jeŋ - -1- [Tr] yenmek. 0510110101/21
j.- di 0505220203/9 j.+ den 0501241702/6,
jeŋil -2- [Tr] hafif. 0502111401/9, 0504210601/35,
j. 0505230901/4 0504210602/30, 0504220101/13,
jeŋlid - -1- [Tr] hafifleştirmek. 0504220101/60, 0504220301/26,
j.- a:pdur 050911501/9 0505220201/6, 0505230502/3,
jer -135- [Tr] yer. 0508110603/9
j. 0501110201/11, 0501231303/29, 0501241702/4,
0501110204/15, 0501121803/7, 0501241702/5, 0502111401/7,
0501231303/64, 0501241702/2, 0504210203/22, 0508110605/6
0501242201/22, 0502111403/13, j.+ i 0501110201/6,
0503111201/32, 0504210203/4, 0501121801/6, 0504120701/7,

0504210601/5, 0504210601/68,
0504220801/25, 0505230502/28,
0505230502/3, 0505230901/8

j.+ i:g 0501231303/42

j.+ i:g 0501231301/14,
0501231301/8

j.+ i:k 0502111403/52,
0508110603/10

j.+ i:ŋ 0505220204/24

j.+ im 0501210702/7,
0503111201/22, 0505230501/11,
0505230501/24

j.+ imden 0501210701/23

j.+ imið 0502113101/18,
0504220101/64, 0505230502/13

j.+ imiðe 0504220301/51

j.+ imiðæ: 0502111403/4

j.+ imiððen 0504210201/21

j.+ ine 0504220801/22,
0505120301/31

j.+ ĩne 0501121801/11,
0502113101/28, 0504210201/90,
0504220801/19

j.+ ini 0502113101/18,
0504220801/8

j.+ iniŋ 0504210601/5

j.+ inne 0501210702/18,
0501210702/22, 0501210703/15,
0503111201/25

j.+ innen 0504210601/149

j.+ iŋ 0504120701/27,

0504210601/42, 0504220801/25

j.+ le 0504220801/2

j.+ lemiðæ: 0502111403/5

j.+ leŋ 0505120301/2

j.+ ler 0504220801/27

j.+ lerre 0504220801/4,
0508120101/49

j.+ lere 0504220801/28,
0504220801/8

j.+ leri 0504210203/10,
0504210602/90, 0504220801/25,
0504220801/8, 0505230502/2

j.+ leri:k 0504220801/13

j.+ lerini 0502111402/13

j.+ miŋdik 0505230501/58

j.+ ne 0504220101/21

j.+ ræ:kde 0504220101/16

j.+ i:k 0501120601/17,
0504210201/27

jerl -1- [Tr] (< jerli) yerli, yer sahibi.

j. 0501210703/20

jerle - -1- [Tr] yere gömmek.

j.- dʒek 0504210601/85

jerlæ: - -3- bk. **jerle** -

j.- llerinne 0504210601/137,
0504210601/149

j.- pdirle 0504210601/148

jerθið -1- [Tr] yersiz.

j. 0501210703/21

jeθ -3- bk. **jedi**

j. 0501120601/18,
0501210702/11, 0502111403/45

jeθ - -1- bk. **jet** -

j.- θe 0501231301/64

jeθi:r -7- [A] اسير I. esir II. kadın.

j. 0501121802/6, 0501220502/9,
0504210601/109, 0505230502/27

j.+ [e 0504210601/117,
0504210601/119

j.+ miθdik 0501121802/16

jeθθeggið -2- [Tr] yedi sekiz.

j. 0505230502/49,
0508110601/26

jet - -8- [Tr] yetmek, ulaşmak.

j.- dik 0504220802/20,
0508110603/21

j.- eno:q 0504210201/39

j.- er 0504210203/5

j.- ip 0501110204/18

j.- ipdir 0503111201/30

j.- mejæ: 0501242201/11

j.- jæ: 0501110204/17

jetik -1- [Tr] bilgili, bilgi sahibi.

j.+ dir 0504210602/87

jetir - -2- [Tr] yetirmek.

j.- di 0505120301/40

j.- θin 0504210201/75

jetmif -8- [Tr] yetmiş.

j. 0502113101/13,
0504210602/10, 0504210602/135,

0504220102/14, 0504220102/8,
0505230502/43, 0505230901/20,
0508120101/3

jæ: -13- bk. **ja:**

j. 0501121801/24,
0504210202/23, 0504210203/14,
0504210203/15, 0504210203/26,
0504210203/58, 0504220102/25,
0504220801/13, 0505230502/50,

0505230502/6, 0508110603/14

jæ:ni -1- bk. **jæ:ni:**

j. 0508120101/45

jæ:ni: -18- [A] يعني yani.

j. 0502111403/2,
0502111403/25, 0502111403/50,
0504110301/12, 0504110301/14,
0504210202/18, 0504210202/9,
0504220301/59, 0508110603/15,

0508110603/17,

0508110603/18, 0508110603/2,
0508110605/2, 0508120101/3,
0509210401/12, 0509210401/3,
0509210401/7

ja -3- bk. **ja:**

j. 0501231301/99,
0502113101/37, 0505230502/30

ja: -5- bk. **ja:**

j. 0501122201/15,
0501221301/14, 0502113101/68,
0505230502/29, 0505230502/42

ja:ð -1- [Tr] ilkbahar.

	j.+ i:n 0501120601/5	0501110204/8,	0501120201/18,
javi	-1- [Tr] beygir.	0501120601/14,	0501120601/15,
	j. 0502113101/11	0501121802/18, 0501121803/1,	
jawq	-1- bk. jiq -	0501210701/11, 0501210701/6,	
	j.- du:nwığ 050911501/8	0501210701/7,	0501210701/9,
jib	-2- [Tr] yolmak, koparmak.	0501210702/4,	0501210703/19,
	j.- up 0502111401/14	0501240201/22,	0501241701/4,
	j.- ja:lla 0502111401/13	0502111401/1, 0502111401/21,	
jibna	--1- [Tr] toplamak, bir araya getirmek.	0502111401/44, 0502111402/2,	
	j.- duwq 0508110605/27	0502111402/9,	0502111403/36,
jibna:	-7- bk. jibna -	0502111403/43,	0502111403/45,
	j.- b 0505220204/26	0502111403/50,	0502113101/37,
	j.- p 0501241701/13,	0502113101/57, 0503111201/4,	
0502113101/61, 0504220301/7		0504110301/4, 0504110301/7,	
j.- pduur 0502113101/56,		0504210201/23,	0504210201/27,
0502113101/59		0504210201/77,	0504210202/27,
	j.+ n 0501242201/20	0504210601/74,	0504210601/76,
jibnan	-1- [Tr] toplanmak.	0504210601/77, 0504210601/80,	
	j.- alla 0504120701/22	0504210602/121,	
jiq	-4- [Tr] yolmak, koparmak.	0504210602/7,	0504220102/14,
	j.- arduum 0502113101/67	0504220102/17,	0504220102/26,
	j.- ulupduur 0504210601/85	0504220102/6,	0504220102/8,
	j.- ma:ni 0504210602/48	0504220801/11,	0504220801/31,
jiqul	-2- [Tr] yıkılmak.	0504220801/9,	
	j.- arduum 0502113101/67	0504220802/14,	
	j.- li 0508110601/10	0505110901/12,	0505120301/34,
jil	-89- [Tr] yıl.	0505220203/16,	0505230901/10,
	j. 0501110201/16,	0508120101/12,	0508120101/28,
0501110202/21,	0501110203/15,	0508120101/3,	0508120101/45,
		0508120101/46,	
		0508120101/6, 0510110101/13,	
		0510110101/4	

j.+ α 0508120101/27,
0508120101/40

j.+ α: 0501210703/17

j.+ uum 0502113101/9,
0505110901/26

j.+ uni 0508120101/47,
0508120101/48

j.+ uun 0501241701/5,
0508120101/13, 0508120101/28,
0508120101/47

j.+ i 0508120101/40,
0508120101/7

j.+ la 0502111401/44,
0503111201/1

j.+ lam 0508110605/2

j.+ lan 0504210201/2,
0504210201/3, 0508110601/7

j.+ lana: 0501210701/10

j.+ laN 0501122201/17

jildzar - -1- [Tr] gülümsemek.

j.- α:qa 0501121801/10

jildurowuq -1- [Tr] parlak.

j. 0504220302/13

jilxul -1- [Tr] (< jilxun) ılgın.

j.+ laN 0504210203/65

jilqi -1- [Tr] At yılı.

j. 0505110901/26

jilla: - -3- [Tr] yıl geçirmek.

j.- p 0504210602/140

jilluq -4- [Tr] yıllık.

j.+ d 0505230502/48

j.+ da 0505230502/40

j.+ dan 0508110605/1

jimruul - -1- [Tr] tamamen
yıkılmak, yerle bir olmak.

j.- updur 0504210601/85

jirtuul - -4- [Tr] yırtılmak.

j.- ar 0504210601/113,
0504210601/97

j.- li 0504210601/112

j.- mað 0504210601/98

ji:re -1- bk. **ni:re**

j.+ lerdən 0505230501/15

ji:ræ: -1- bk. **ni:ræ**:

j.+ η 0504220301/35

jiyrim -15- [Tr] yirmi.

j. 0502111401/12,
0502111401/4, 0502111403/57,
0504210201/18, 0504210201/22,
0504210201/8, 0504210601/76,
0504210602/118, 0504210602/121,

0505120301/29, 0505220203/3,
0505230901/10, 0510110101/4

j.+ tfe 0501110203/15

jiyrimbirleñdi -1- [Tr] yirmi
birinci.

j. 0502111401/4

jiyrimleñdi -1- [Tr] yirminci.

j. 0504220801/7

jiyrimmyñ -1- [Tr] yirmi bin.

j.	0502111401/26	0501122201/9, 0501210702/10,
jit -	-3- [Tr] yitmek, kaybolmak.	0501210702/14, 0501210702/15,
j.- di	0504220802/33	0501210702/17, 0501210702/7,
j.- meθæ:	0504220801/41	0501210703/1, 0501210703/12,
j.- með	0504220801/41	0501210703/4, 0501210703/5,
jitir -	-1- [Tr] yitirmek, kaybetmek.	0501210703/7, 0501210703/9,
j.- ib	0504220801/41	0501220601/14, 0501221301/6,
jo:	-19- bk. jo:q	0501221301/7, 0501231201/11,
j.	0501110202/8, 0501121803/4,	0501231201/26, 0501231301/5,
0501210703/15,	0501220501/12,	0501231301/52, 0501231301/70,
0501220501/8,	0501231201/9,	0501231303/34,
0501231301/72,	0501231304/26,	0501231303/37, 0501231303/47,
0501231304/36,		0501231303/87, 0501231303/98,
0502111402/14,		0501241701/31, 0502111402/1,
0502113101/42,	0504210203/1,	0502111403/25, 0502113101/72,
0504210601/98,	0504220101/59,	0504120701/34,
0505220203/23,	0505220204/19,	0504210201/6, 0504210202/1,
0505220204/3,	0505230501/44,	0504210202/13, 0504210203/12,
0508120101/70		0504210601/104, 0504210601/119,
jo:κ -5- bk. jo:q		0504210601/123, 0504210601/139,
j.	0505110901/9,	0504210601/146, 0504210601/18,
0505220202/22		0504210601/90,
j.+ α:	0501231301/25,	0504210602/109, 0504210602/17,
0510110101/19		0504210602/20, 0504210602/45,
j.+ i	0504210203/60	0504210602/70, 0504210602/84,
jo:q -124- [Tr] yok.		0504220101/37, 0504220101/59,
j.	0501110204/9,	0504220102/16,
0501120601/21,	0501120601/7,	0504220102/17,
0501120601/8,	0501120601/9,	0504220102/20, 0504220102/21,
0501121802/17,	0501121803/1,	0504220102/24, 0504220301/15,
0501122201/10, 0501122201/6,		0504220301/49, 0504220301/50,
		0504220302/32, 0504220801/15,
		0504220801/24,

0504220801/25,
0504220801/31, 0504220801/34,
0504220801/39, 0504220801/40,
0505110901/8, 0505120301/17,
0505120301/24, 0505220201/3,
0505220202/15,
0505220202/2, 0505220202/9,
0505220203/24, 0505220204/7,
0505220204/8, 0505230501/24,
0505230501/27, 0505230501/53,
0505230502/13, 0505230502/22,
0505230502/34,
0505230901/17, 0508110601/11,
0508110603/8, 0508110604/1,
0508120101/30, 0510110101/11,
0510110101/21, 0510110101/3,
0511110101/13,
0511110101/9
j.+ di 0501210702/9,
0501231303/39, 0502113101/18,
0502113101/34, 0504110301/5,
0504210201/67, 0505120301/8,
0505220202/1, 0508110601/11,
0508110605/16
j.+ duNwð 0501241702/17
j.+ dır 0505230502/28
j.+ mufduq 0501240201/24
jo:l -19- [Tr] yol.
j. 0501231303/96,
0504220802/24, 0504220802/4,
0509210401/2, 0509210401/3
j.+ i 0501231303/89,

0504210202/25, 0504220101/42
j.+ lo 0501231303/33,
0508110602/20
j.+ lon 0501120201/8,
0501220502/21
j.+ o 0504120701/21,
0504210201/4, 0504210201/62,
0505230501/62
j.+ umi 0501231303/54
j.+ uni 0508120101/21
j.+ un 0508120101/50
jo:ldof -1- [Tr] yoldaş.
j.+ loN 0504210201/49
jo:lludere -1- [Tr] Yolludere; yer
adı.
j. 0501110201/7
joκθo -7- [Tr] yoksa, oysa.
j. 0501231303/44,
0502113101/23, 0505110901/22,
0505220202/18, 0508110605/15,
0502113101/39
joκθom -6- bk. **joκθo**
j. 0504210203/70,
0504210602/48, 0504210602/92,
0504220102/17, 0505230502/36,
0510110101/20
joκθoma: -1- bk. **joκθo**
j. 0501220502/6
joκur --1- [Tr] yağurmak.
j.- ordum 0508110601/23
joκurt -1- [Tr] yoğurt.

j. 0504220302/48	adı.
joqor -6- bk. joqorĩ	j.+ ða:n 0504220802/7
j. 0501220502/13, 0508120101/19, 0508120101/69	jolmoθa:lija:n -2- [Tr] Yolma Saliyan; köy adı.
j.+ do 0501241701/19	j. 0504220802/5
j.+ dom 0501231301/78	j.+ a 0504220802/23
j.+ θu:nna 0504210601/36	jorbo -1- [Tr] binicisini sarsmadan giden at.
joqorũ -1- bk. joqorĩ	j. 0502113101/70
j.+ di 0504220102/7	jorbolux -1- [Tr] binicisini sarsmadan gitme durumu (at ile ilgili).
joqorũ -1- bk. joqorĩ	j.+ una 0502113101/70
j.+ θ 0504210601/65	jort -3- bk. jørt -
joqorĩ -2- [Tr] yukarı.	j.- a:qadzuq 0508110605/17
j. 0502111403/62, 0504220802/2	j.- up 0501231301/49
joqori: -1- bk. joqorĩ	j.- ug 0501231301/69
j.+ g 0501231303/40	jø: -10- bk. jør -
joqorĩ -1- bk. joqorĩ	j. 0503111201/4, 0510110101/8, 0501110203/10, 0501210701/18, 0504210202/12
j. 0502111401/44	j.- k 0510110101/4
jol -2- [Tr] yolmak, koparmak.	j.- llø 0501241701/26
j. 0505220203/8	j.- θ 0501110203/11, 0501121801/17, 0501121801/21, 0505220204/35
j.- lum 0505220203/6	jø:nø -69- [Tr] I. ama, ancak II. sade, yalın III. bedava.
j.- ub 0501231304/38	j. 0501110202/8, 0501110203/14, 0501121801/11, 0501121801/13, 0501121802/20, 0501121802/22, 0501121802/7,
jola:m -1- [Tr] defa, kere.	
j. 0501210702/2	
joldof -2- bk. jo:ldof	
j.+ um 0504210203/59	
j.+ um 0504210203/26	
jolmo -2- [Tr] Yolma; alt boy adı.	
j. 0501120201/2, 0501210703/6	
jolmoğan -1- [Tr] Yolma Han; kişi	

0501121803/2, 0501122201/10,
0501122201/16,
0501210701/13, 0501210701/28,
0501210701/4, 0501220502/1,
0501220502/4, 0501231301/5,
0501231301/71, 0501231303/36,
0501231303/54,
0501231303/91,
0501241701/26, 0501242201/19,
0502111403/6, 0502111403/60,
0502113101/11, 0502113101/28,
0502113101/34, 0502113101/50,
0502113101/73,
0502113101/78,
0503111201/28, 0504210203/34,
0504210601/131, 0504210601/138,
0504210601/139, 0504210601/56,
0504210601/71, 0504210601/85,
0504210601/88,
0504210601/93,
0504210602/117, 0504220102/14,
0504220102/22, 0504220102/7,
0504220301/28, 0504220301/35,
0504220301/41, 0504220302/26,
0504220302/40,
0504220801/41,
0504220802/18, 0505120301/13,
0505120301/23, 0505220202/17,
0505220204/14, 0505230502/14,
0505230502/22, 0505230502/24,
0505230502/31,
0505230901/15,
0505230901/17, 0508110604/1,

0508110604/10, 0508110605/4,
0508120101/18, 0510110101/14
jø:nø -1- bk. **jø:nø**
j. 0505230501/64
jø:nø -8- bk. **jø:nø**
j. 0501241701/31,
0501241701/32, 0504210201/21,
0504210201/22, 0504210201/48,
0504210602/55, 0508120101/38
jø:nøkøj -1- [Tr] olağan, sıradan.
j. 0501121802/23
jør - -4- [Tr] yürümek, gezmek.
j.- dyk 0501241702/19
j.- i:g 0504220301/10
j.- øn 0504210601/103
j.- øn 0504220101/1
jøri - -2- [Tr] yürümek.
j.- g 0504220301/8
j.- p 0504220301/8
jørij - -1- bk. **jøri** -
j.- jæ:mmiʃdik 0501220601/13
jørøn -1- [Tr] gezen.
j. 0501231304/23
jørt - -1- [Tr] koşmak.
j.- yb 0501231201/1
jøry - -2- bk. **jør** -
j. 0504220802/23,
0501231302/5
jørŷ - -2- bk. **jør** -
j. 0504220802/21,

0505230501/40

jöryl - -1- [Tr] yürülmek, gezilmek.

j.- ipdir 0505110901/7

jörýf -1- [Tr] yürüyüş, yürüme tarzı.

j.+ dzyi 0501231301/18

jumuf -2- [Tr] birinden yapması

istenilen ufak tefek işler veya görevler.

j.+ unam 0502111403/67

j.+ i 0502111403/67

juw - -6- [Tr] yıkamak.

j.- moli 0504220302/2,

0504220302/51

j.- θON 0504220302/52

j.- up 0504220302/53

j.- üp 0501220501/13

juwdun - -1- [Tr] yutkunmak.

j.- ni 0501231301/46

juwom-1- bk. **juwon**

j. 0504220302/39

juwon -1- [Tr] yavan, ekşi olmayan, tadı hafif.

j. 0504210201/92

juwondzɔq -1- bk. **juwon**

j. 0504210202/2

juwondzɔk -1- bk. **juwon**

j. 0504210202/1

juwondzɔq -1- bk. **juwon**

j. 0504210201/91

juwof -10- [Tr] yavaş.

j. 0501210703/16,

0501110204/18,

0501210703/16,

0504210203/72,

0504220102/26,

0510110101/12

j.+ don 0510110101/12

juwoffɔq -1- [Tr] yavaşça.

j.+ dan 0501231303/93

juwuθbo -1- [Tr] Yuska, küçük kurgan, mezar üzerinde veya ölüm olayı gerçekleştiği yerde yapılan anıt tümsek.

j.+ θu 0505230502/9

juwüt - -1- [Tr] yutmak.

j.- di 0501231303/88

juwird-1- bk. **juwart**

j.+ i 0504210601/5

juwrd -1- bk. **juwart**

j.+ i 0501242201/9

juward -1- bk. **juwart**

j.+ umiðe 0505220202/7

juwurd -5- bk. **juwart**

j. 0505110901/10

j.+ e 0501210702/1

j.+ imið 0505110901/12

j.+ umið 0505110901/11

j.+ ynne 0502111401/41

juwurd -1- bk. **juwart**

j.- æ: 050911501/8

juward -1- bk. **juwart**

j.+ inne 0508120101/66

juwart-1- [Tr] yurt, ülke.

j. 0501242201/22

juwürt-2- bk. **juwurt**

j.+ denæ: 0501210703/4

j.+ lere 0502111401/42

juwürt - -1- bk. **juwurt**

j.- mifdik 0503111201/31

jyφ -1- bk. **jyp**

j.+ i 0508110605/23

jyk -4- [Tr] yük.

j. 0502113101/10,
0504220802/2

j.+ æ: 0502113101/10

j.+ i 0502113101/11

jyqlæ: - -2- [Tr] yüklemek.

j.- p 0502113101/11

j.- rdim 0502113101/11

jyη -5- [Tr] yün.

j.+ dyr 0504220801/38

j.+ i 0504220801/20

j.+ y 0504220801/14

j.+ ynnøn 0504220801/16,
0504220801/6

jyp -3- [Tr] ip.

j. 0508110605/21,
0508110605/22

j.+ lœmiði 0508110605/22

jyrøγ -2- bk. **jyrøk**

j.+ ŷmið 0508110605/12

j.+ ŷniη 0505230501/43

jyrøγ -1- bk. **jyrøk**

j.+ miððen 0509210401/13

jyrøk -4- [Tr] yürek.

j. 0501231303/76,
0501231303/77, 0509210401/12,
0509210401/13

jyrøη -1- bk. **jyrøk**

j.+ ηø 0504220101/53

jywyrd -1- bk. **juwurt**

j.+ ini 0504220801/8

jyð -24- [Tr] yüz.

j. 0501110204/1,
0501121801/30, 0501210702/4,
0502113101/46, 0504210201/22,
0504210602/118, 0504210602/121,
0504210602/122, 0504210602/123,
0504210602/125,
0504210602/130, 0504210602/134,
0504220801/9, 0505230502/43

j.+ y 0504210601/118

j.+ ymiððæ:k 0501122201/12

j.+ yne 0501240201/3

j.+ ynnø 0504220102/8,
0505110901/11

j.+ yη 0505220204/20

j.+ yηiði 0501231303/53

j.+ ðø 0501220502/13

j.+ ðøn 0502111401/45

jyðelli -1- [Tr] yüz elli.

j. 0504220102/6

jyðcuarq -1- [Tr] yüz kırk.

j. 0504220102/6

jyðlön - -1- [Tr] yüz tutmak, hitap etmek.

j.- ip 0505230901/6

ð

ð -4- bk. **da**

ð. 0504110301/19,
0504220101/43, 0504220302/44,
0504220302/45

ða -6- bk. **da**

ð. 0501110203/10,
0501110204/11, 0504210602/45,
0504210602/87, 0505220202/11

ða: -5- bk. **da**

ð. 0501231301/76,
0502111403/2, 0504210602/51,
0504220101/37, 0504220301/22

ða:ʈ -2- bk. **ða:t**

ð.+ dʒuq 0504120701/4,
0505230501/44

ða:d -92- bk. **ða:t**

ð. 0501110202/13,
0501110203/3, 0501120201/18,
0501220601/22, 0501231301/12,
0501231301/72, 0501231302/13,
0501242201/10, 0502111401/10,
0502111401/12, 0502111401/3,
0502111402/10, 0502111402/4,
0502113101/41, 0504110301/14,
0504110301/19, 0504210202/23,
0504210202/24, 0504220101/24,

0504220101/33,

0504220102/22, 0504220102/8,
0504220302/40, 0505220202/13,
0505220204/2, 0505230501/51,
0505230502/27, 0505230502/51,
0508120101/46,

0510110101/17, 0510110101/6

ð.+ a 0501110202/8,
0501121801/14, 0504220101/25,
0504220801/14, 0504220802/2,
0505220204/7, 0508120101/59,
0508120101/60

ð.+ ũ 0505230501/43,
050911501/18

ð.+ um 0501210703/12,
0501231303/15, 0501231303/22,
0501231303/52, 0501231303/54,
0502111402/1, 0502111403/25,
0505110901/9

ð.+ umuð 0501241701/10,
0502111403/36, 0502113101/17,
0504220302/47

ð.+ umuði 0504220101/20

ð.+ un 0501110202/9

ð.+ uni 0504210202/30,
0504220302/16

ð.+ unnan 0504220101/14,
0504220302/49

ð.+ unnana: 0501210703/5

ð.+ un 0504110301/18,
0504210201/13, 0504210201/90,
0504220101/6, 0508120101/66,

0511110101/13, 0511110101/14
 ð.+ uNwð 0504210602/45
 ð.+ uNĩ 0504220101/4,
 0504220302/2, 0504220302/59
 ð.+ uNĩ 0504220802/30
 ð.+ i 0501231303/8,
 0501231304/22, 0501231304/34,
 0502111401/37, 0502113101/56,
 0504210202/25, 0504210203/16,
 0504210601/146, 0504210602/121,
 0504220102/24,
 0504220102/26, 0504220301/15,
 0504220301/59, 0504220302/31,
 0504220302/41, 0505230502/34,
 0510110101/7
 ð.+ ĩ 0504210201/75
 ð.+ ow 0501242201/17
ð̣a:heri: -1- [A] ظاهري zahiri,
 görünürdeki.
 ð.+ θi 0509210401/6
ð̣a:hir -2- [A] ظاهر zahir.
 ð.+ æ: 0509210401/5
 ð.+ i 0509210401/4
ð̣a:t -143- [A] ذات şey.
 ð. 0501110202/14,
 0501110202/15, 0501110202/21,
 0501121801/16, 0501121803/7,
 0501122201/15, 0501210702/10,
 0501220601/26, 0501220601/28,
 0501231301/4, 0501231303/13,
 0501231303/58, 0501231304/20,

0501231304/22, 0501231304/27,
 0501231304/29, 0501231304/37,
 0501231304/38, 0501231304/4,
 0502111401/1, 0502111401/20,
 0502111401/22, 0502111401/8,
 0502113101/23, 0502113101/32,
 0502113101/54, 0502113101/58,
 0504110301/18, 0504110301/5,
 0504120701/24,
 0504210201/69, 0504210203/12,
 0504210203/9, 0504210601/128,
 0504210601/28, 0504210601/58,
 0504210601/71, 0504210601/85,
 0504210602/114,
 0504220101/22,
 0504220101/23, 0504220101/24,
 0504220101/28, 0504220101/30,
 0504220101/37, 0504220101/45,
 0504220102/15, 0504220102/16,
 0504220301/46,
 0504220302/18,
 0504220302/26, 0504220302/35,
 0504220302/48, 0504220302/50,
 0504220801/17, 0504220802/15,
 0504220802/4, 0505110901/14,
 0505110901/18,
 0505110901/4, 0505110901/8,
 0505120301/24, 0505220204/27,
 0505230501/30, 0505230501/46,
 0505230502/21, 0505230502/51,
 0505230901/16, 0505230901/17,
 0508110602/5, 0508110602/6,
 050911501/16, 050911501/20,

0510110101/20
 ḏ.+ da 0501220601/22,
 0501242201/10, 0508110601/10
 ḏ.+ dan 0501121803/17,
 0502111402/13, 0504210203/1,
 0504210602/41, 0504220301/42,
 0508110601/24
 ḏ.+ dıwıwıni 0504210203/73
 ḏ.+ la 0501210702/15,
 0501231302/6, 0502111401/1,
 0502113101/61, 0502113101/64,
 0504220101/53, 0504220102/11,
 0504220801/25, 0504220801/34,
 0504220801/39, 0505230502/34
 ḏ.+ lam 0508110601/22
 ḏ.+ lan 0504220302/33,
 0504220302/34, 0504220302/44
 ḏ.+ lanqı 0502113101/63
 ḏ.+ lar 0504210601/88,
 0504220801/19, 0504220801/6
 ḏ.+ lara 0504220801/13,
 0504220801/6, 0508120101/69
 ḏ.+ lara: 0501210701/13
 ḏ.+ lardan 0502111401/13,
 0504220302/49
 ḏ.+ larıı 0504110301/10,
 0504220302/6
 ḏ.+ larıuna 0505230901/16
 ḏ.+ larıını 0501110203/14
 ḏ.+ larıını 0502113101/79
 ḏ.+ larıunna 0504220102/12
 ḏ.+ ları 0501210701/14,
 0501231301/47, 0501231301/49,
 0501231301/78, 0502111402/15,
 0502111402/16, 0502113101/62,
 0502113101/7, 0504210201/48,
 0504220101/50, 0504220102/2,
 0504220102/25, 0504220302/6,
 0504220801/13, 0504220801/19,
 0504220801/3, 0504220801/41,
 0504220801/5, 0504220801/8,
 0505230502/15,
 0505230502/50, 0508120101/42
 ḏa:tlı -1- [Tr] şeyli, şey sahibi.
 ḏ. 0501241702/22
 ḏa:jāla - -1- [A-Tr] bozmak, zayi etmek.
 ḏ.- malı 0504220302/58
 ḏa:jāla: - -1- bk. ḏa:jāla -
 ḏ.- m 0504220302/32
 ḏa:ji -1- bk. da:ji
 ḏ.+ m 0502113101/78
 ḏa:jla - -2- bk. ḏa:jāla -
 ḏ.- malı 0504220302/63
 ḏ.- ja: 0504220302/41
 ḏa:jla: - -1- bk. ḏa:jāla -
 ḏ.- p 0504220302/40
 ḏa:jlan - -4- [A-Tr] bozulmak, zayi olmak.
 ḏ.- uß 0505220204/10,
 0505220204/9
 ḏ.- ja: 0504210202/7,

0504210202/8	0505230502/27,	0505230502/38,
ðama:l -2- bk. ðama:n	0508110603/10,	0508110603/16,
ð.+ lar 0504220801/35	0508110603/6,	0508110605/7,
ð.+ lari 0508110605/15	0508120101/58,	
ðama:ĩ -1- bk. ðama:n	0508120101/62,	
ð.+ ĩarda 0504220801/2	0508120101/67, 0508120101/9	
ðama:n -5- [A] زمان zaman, vakit.	ðe -1- bk. de	
ð. 0504210602/72,	ð. 0502113101/50	
0504220801/19	ðehi:n -1- [A] ذهن zihin.	
ð.+ ũnna 0501220601/27	ð.+ imde 0502111403/49	
ð.+ na 0502113101/12,	ðeka:t -1- [A] زكاة/zekat.	
0502113101/61	ð.+ un 0508110601/13	
ðama:na -3- [A] زمانه zaman.	ðekerija: -1- [A] زكريا Zekerya; kişi	
ð. 0505230502/49,	adı.	
0505230502/50, 0508110605/5	ð. 0508120101/1	
ðamřa -3- [Tr] şeker kavunu.	ðena:na -7- [F] زنانه kadın.	
ð. 0501110204/2, 0501110204/4	ð. 0501240201/11,	
ðe -33- bk. de	0501240201/16, 0501240201/19,	
ð. 0501210702/28,	0504210602/42, 0511110101/1	
0501210703/9, 0501231304/18,	ð.+ muşduka: 0501121802/3	
0501241701/7, 0501241701/9,	ð.+ şi 0504210201/32	
0501241702/17, 0501242201/7,	ðena:na: -1- bk. ðena:na	
0502111402/15, 0502111403/2,	ð.+ ni 0501220502/19	
0504110301/11,	ðenđegi: -2- [F] زندگی hayat,	
0504120701/19, 0504210201/21,	yaşam.	
0504210203/19, 0504220101/17,	ð. 0508110605/14	
0504220101/57, 0504220101/64,	ð.+ ni 0505230502/33	
0504220301/43, 0505120301/6,	ðeñ -8- [F] زنگ zil.	
0505220203/4,	ð. 0501231201/18,	
0505220204/39,	0501231201/22, 0501231201/23,	
0505230501/14, 0505230502/21,	0501231201/8, 0501231301/102,	

0504220802/19, 0508110605/12,
0511110101/3

ðereŋ -1- [F] زرنڭ zeki.
ð. 0501231301/21

ðerer -1- [A] ضرر zarar.
ð. 0505220204/11

ðejif -1- [A] ضعيف zaif, güçsüz.
ð. 0504220801/25

ðejnepmaɣtum -3- [Tr]
ð. 0504210601/136,
0504210601/140, 0504210601/141

ðæ:ne -1- bk. **dæ:ne**
ð. 0505230502/43

ðæ:ni -2- bk. **dæ:ni**
ð. 0504110301/15,
0505220202/14

ðæhmet -3- [A] زحمة/zahmet
zahmet, emek.
ð. 0504210203/51

ð.+ i 0504220801/31,
0504220801/33

ðæhmetkef -1- [A-F] زحمتکش
çalışkan, emek sahibi.
ð. 0508110601/22

ða:t -4- [A] ذات şey.
ð. 0501221301/1,
0504210601/137, 0504210601/138,
0504210601/147

ðunna:n -1- [F] زندان hapislane.
ð.+ na 0501220601/12

ðuun - -4- [Tr] atmak, fırlatmak.

ð.- dɣaɣ 0504210601/116

ð.- d 0504210601/130

ð.- di 0501231304/6

ð.- ja:θ 0504210203/40

ðuur -2- [Tr] üst üste, sürekli.

ð. 0502111402/2,
0504210602/65

ðuur wur - -1- [F-Tr] saçmalamak.

ð.- mo 0511110101/17

ðuuri:f -1- [A] اسراف israf, savurganlık.

ð. 0504220302/58

ðuja:rat -2- [A] زيارة/ziyaret
ziyaret.

ð. 0504210201/9

ð.+ a 0504210201/10

ði:l -3- [Tr] tamamen.

ð. 0504220301/13,
0504220301/31, 0508110601/6

ði:ja:rat -1- bk. **ðuja:rat**

ð. 0504210601/140

ð.- jæ: 0501231303/65,
0504210203/9

ði: - -3- bk. **dij -**

ð.- di 0502111403/67

ði:l -2- bk. **ði:l**

ð. 0504210601/79,
0504210602/139

ði:j - -1- bk. **dij -**

ð.- mediŋ 0501231304/26

ðikir -2- [A] ذڪر zikir, allahı hatırlama.

ð. 0509210401/12

ðij - -13- bk. **di** -

ð. 0510110101/15

ð.- di 0501231301/70,

0508110603/4, 0508110603/5,

050911501/8

ð.- dim 0501231201/27,

0501231304/21, 0505230501/23

ð.- æ: 0501220601/23,

0501231303/75

ð.- æ:lle 0502111401/23

ð.- ĩp 0501231301/69,

0504110301/16

ðija:ra:tgæ: -1- [A-F] زیارتگاه türbe,
ziyaret yeri.

ð. 0504210602/100

ðo:l -1- [Tr] sürekli.

ð. 0501241702/8

ðo:rdom -1- bk. **ðo:rdon**

ð. 0501231303/78

ðo:rdon -1- [Tr] zorlukla.

ð. 0501231303/78

ðo:rdor -1- bk. **ðo:rdon**

ð.+ ra:q 0504120701/16

ðo:rla: - -2- [Tr] zorlamak.

ð.- p 0505110901/20

ð.- v 0505110901/23

ðø -2- bk. **da**

ð. 0503111201/6,

0504220301/41

ðø -2- bk. **da**

ð. 0501231301/79,

0501231301/80

z

ze:ʔi:flen - -1- [A-Tr] güçsüzleşmek.

z.- ni 0501242201/9

zendegi: -3- [F] زندگی hayat,
yaşam.

z. 0505230502/24

z.+ mið 0501241701/7

z.+ ŋ 0505230502/15

zendegij -3- bk. **zendegi:**

z. 0501241701/26,

0502111402/4, 0504110301/2

zæba:n -3- [F] زبان dil.

z. 0508110603/8

z.+ umuð 0508110603/1

z.+ na 0508110603/5

zæxi:re -1- [A] ذخیره stok.

z. 0501122201/17

zærfijæt -2- [A] ظرفیّة/ظرفیت
kapasite, kontenjan.

z.+ de 0508120101/59

z.+ i 0508120101/45

zæʔi:f -1- [A] ضعیف zaif, güçsüz.

z. 0501231304/42

SONUÇ

Türkmen toprakları, 1881 yılında Çarlık Rusyası ve İran'ın Kaçar yönetimi arasında imzalanan Ahal Anlaşmasına göre ikiye bölündü ve Türkmenlerin büyük bir kısmı, İran sınırları içerisinde kaldı. Nüfus kalabalığı açısından sırasıyla Yomut, Göklen ve Nohur boylarına mensup olan anacak Salır, Teke, Alili ve Mürçeli olmak üzere diğer birkaç boyun temsilcilerini de aralarında barındıran İran Türkmenleri, genellikle Gülistan, Kuzey Horasan ve Razavi Horasan vilayetlerinde yaşamaktadır.

Günümüzde İran'ın Gülistan Vilayetinde yaşayan Yomut Türkmenleri, tarihî açıdan bakılırsa Türkmenistan'ın Balkan vilayetinde yaşayan boydaşlarının yani Batı Yomut ağzı konuşuru olan Garaçuka Yomutlarının bir uzantısıdır ve çalışmamızdaki dil incelemeleri de, bu gerçeği dilbilimsel açıdan somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Türkmen Türkçesinin ağız araştırmaları 1920'li yıllardan itibaren Türkmenistan'da yapılan ilmî seyahatler ve alan araştırmaları ile bilimsel bir şekilde başlatılmıştır ancak son zamanlara kadar Türkmen diyalekt alanı ile ilgili çalışmalar, genellikle Türkmenistan toprakları ile sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla da dünyada Türkmen nüfusu açısından ikinci kalabalığa sahip olan İran coğrafyasında yaşayan Türkmenlerin dil özellikleri şimdiye kadar yeterince araştırılmamıştır.

Türkmenistan'da Yomut ağzının kuzey (Amansariyev 1954) ve batı altağzı (Şamiradov 1960) ile ilgili yapılan çalışmaların tam metni yayımlanmamış ve sadece Rusça bir özeti neşredilmişken İran Yomutlarının dili ile ilgili günümüze kadar herhangi bir diyalektolojik çalışma yapılmamıştır. İran Türkmenlerinin dili ile ilgili hazırlanan ve çalışma yöntemi gereği İran Yomutlarının dil malzemesini inceleyen sayılı çalışmalar da (örneğin Gurbandurdi Nejad 1994, Âdde 2002, Garabayi 2004 vs.) diyalektolojik bir çalışma niteliğini taşımamaktadır.

İran sahası Türkmen Yomut ağızı ile ilgilenen çalışmamız, ilk önce diyalekt alanının ayrıntılı bir şekilde tespiti ile başlatıldı. İran’da Yomut nüfusunun tamamı Gülistan vilayetine bağlı Günbed-i Kavus, Maravadepe, Kümüşdepe, Akgala, Bender Türkmen, Aliabad ve Ramiyan olmak üzere yedi ilde yaşamaktadır. Yomut Türkmenlerinin diyalekt alanı kuzeyde Türkmenistan sınırları, batıda Hazar denizi, güneyde İran dillerinin konuşulduğu yerleşim birimleri ve doğuda Göklen Türkmen ağzının konuşulduğu bölgeler ile çevrilidir (bk. Harita 34).

Araştırma çerçevesinde 2016-2017 yıllarında Gülistan Vilayetinde yer alan 35 yerleşim biriminden ve toplam 63 Yomut kökenli konuşurdan ses malzemesi derlendi. Alan araştırmasında elde edilen ses malzemesi, 2015 yılında yayımlanan ve 2020 yılında revize edilen IPA versiyonu ile yazıya aktarılıp gramatikal dizini hazırlandıktan sonra Yomut ağzının dil özellikleri, eşsüremli ve bazen artsüremli ve karşılaştırmalı olarak fonetik ve çekim morfolojisi açısından tetkik edildi. Tez çalışmasında İran Yomut ağzının yayılım alanı, ağız özellikleri ve bu özelliklerin tarihî, coğrafi ve etnik gerekçeleri ve ayrıca söz konusu ağzın Türkmen Türkçesi ve Ortak Türkçe içerisindeki konumunun tespiti amaçlanmıştır.

Söz konusu ağız ile ilgili tespit edilen fonetik özellikler, şu şekildedir:

1) [p] ünsüzünün kelime ortasında düzenli olarak sızıcılaşması:

Bilindiği üzere Türkmen Türkçesinde kelime ortasındaki /b/ sesleri her zaman [b > β] şeklinde sızıcılaşmaktadır ancak bu sızıcılaşma eğilimi, Yomut ağzında daha da genişleyerek /b/ sesbiriminin ötümsüz çifti olan /p/ sesbirimine de sirayet etmiş ve orta ses konumundaki /p/’lerin genelde sızıcılaşarak [ϕ] veya [f] altsesine dönüşmesine yol açmıştır. Türkmen diyalektolojisi ile ilgili kaynaklarda kelime ortasında gelen /p/ sesbiriminin Yomut ve Çovdur ağızları ve Göklen Gerkez altağzında [p > ϕ], [p > f] şeklinde sızıcılaşarak söylendiği ifade edilmektedir: OTü. kapug > [gafu], OTü. arpa >

[arfa], ÖTm. körpe > [kørφø], ÖTm. köpel- > [køφø-]. Harezmi ve Çağatay tarihî Türk lehçelerinde de buna benzer bir ses olayının görüldüğüne göre söz konusu eğilimin Harezmi coğrafyası ve Çovdur-Yomut-Göklen komşu boylar arasında devam ettirildiği varsayılabilir.

2) /w/ öncesi geniş ünlülerde görülen düzleşme eğilimi:

Türkmen Türkçesinde /a/ sesbirimi, çift dudak /w/ ünsüzünün gerileyici ve daha seyrek olarak ilerleyici etkisi altında kısmen veya tamamen yuvarlaklaşır. Söz konusu ses değişimi, ÖTm.'de /a/ sesbiriminin tamamen /o/ sesine dönüşmesine yol açarken Yomut ağzında [ɒ] yani yarı yuvarlak bir /a/ sesinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır; Örneğin; ÖTm. ownuk > [ɒwnuq]; ÖTm. sowa- > [θɒwi-]; ÖTm. owadan > ɒwɒdɒn; ÖTm. owal > ɒwɒl vs. Türkmen Türkçesi ile ilgili yapılan araştırmalarda yukarıda açıklanan ses değişiminin kurallı olarak Yomut ağzına ve özellikle de batı altağzına mahsus olduğu ifade edilmektedir (Nartıyev 2010: 89, Amansariyev 1970: 74, 135-136). İncelediğimiz derlemde görülen [o > ɒ] ses değişimi ise, İran Yomut ağzının aslında Türkmenistan'da ve özellikle de Balkan vilayetinde konuşulan Yomut Batı altağzının bir uzantısı olduğu gerçeği ile örtüşmektedir. Sözü edilen değişim, /a/ sesinin ince sıradan karşılığı olan /e/ sesi için de geçerlidir: OTü. öğren- > [ɛwren-]; OTü. böğür > [bɛwr]; OTü. köñül > [gɛwɪn]; OTü. ebir- ~ evir- > ÖTm. öwür- < [ɛwɪr-].

3) [u:] ünlüsünün düzenli olarak [i:] şeklinde yarı ince telaffuz edilmesi:

İran Yomut ağzında /ı:/ sesi, düzenli olarak yarı ince [i:] şeklinde telaffuz edilmektedir. Bu durum, muhtemelen /ı:/ sesinin çıkış yerinin en arkada olduğu ve konuşma organlarının bu konumda tutulmasının zorluğundan kaynaklanmaktadır: OTü. çı:kır- > [tʃi:ɰur-]; OTü. kızı > [gi:ð].

4) Bazı fiil köklerinin sonunda gelen dar ünlülerin korunması:

İran Yomut ağzı ile Ölçünlü Türkmen Türkçesi arasında yapılan fonetik karşılaştırmada birtakım fiil köklerinin sonunda gelen dar ünlülerin Yomut ağzına özgü telaffuzda tarihî şekline yakın bir şekilde korunduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dar ünlüler, ÖTm.'de /ı > a/, /i > e/ şeklinde genişletilmiştir; örneğin: ÖTm. doka- < [doqij-], go:ra- < [go:rij-], ÖTm. sowa- < [θɒwi:-], ÖTm. üšet- < [yʃyt -], ÖTm. yöre- < [jəri:-] vs.

5) Nadir örneklerde ortaya çıkan /gö- > wö-/ ses değişimi:

Güneyde Göklen boyu komşuluğunda yaşayan Yomutların arasında, sık kullanılan birtakım kelimelerin başında /gö- > wö-/ ses değişimi sonucu bir [w] sesinin ortaya çıktığı görülebilir. Göklen ağzının tipik özelliklerinden biri olan bu ses değişiminde kelime başındaki bazı /g-/ sesleri, yuvarlak ünlünün etkisi altında /w-/ sesine dönüşür: göreş > wöreş, gör- > wör-, göz > wöz vs. (Kulmanov 1991: 37, Yıldırım 2019: 364-5) (bk. [wörəʃ], [wör-], [wöð]). Söz konusu etkileşim, İran sahası Türkmen lehçesinin Yomut ve Göklen ağızları arasındaki ilişkilerin bir örneğidir.

6) Alıntı kelimelerde Farsçanın etkisi altında [s], [z], [v], [ʔ] ve [æ] seslerinin kullanımı:

Farsçadan Türkmen Türkçesine giren çok sayılı kelimelerde Türkmen menşeli olmayan [s], [z], [v], [ʔ] (hemze/ayn) ve [æ] sesleri kullanılmaktadır: F. ستون (sutun) > [sutu:n], F. کشاورزي (keşaverzi) > [keʃa:værzij], A. رئيس (re'is) [ræʔi:s]. Bu durum, Farsçanın İran Türkmen Yomut ağzı üzerindeki baskın etkisinin fonetik tezahürüdür.

Derlemde, çekim morfolojisi açısından yapılan incelemede İran Yomut ağzı ile ilgili şu ayırt edici özellikler tespit edilmiştir:

a) Belirsiz geçmiş zaman kipinde /+mİşdIk/ eki:

İran Yomut ağzında isimlerde bildirimin belirsiz geçmiş zaman kipi anlamını ifade etmek için iki ek kullanılmaktadır: /+mİş/ ve daha yaygın bir biçimde kullanılan

/+mİşdik/. İYA., bu bağlamda /+mİş/ eki ve /eken/ edatını kullanan ölçünlü Türkmen Türkçesinden ayrılmaktadır.

/+mİş/ eki gerek tarihî gerek çağdaş Türk lehçelerinde geniş bir şekilde kullanılmaktayken, Yomut ağzına özgü /+mİşdik/ ekinin kullanımı diğer lehçelerde oldukça kısıtlıdır.

Tarihî lehçeler arasında Harzem ve Çağatay Türkçesi metinlerinde (Rabguzi, Bakırgani, Nevâyî, Gedâyî ve Bâbur'un eserlerinde) /émiştük/ ekinin kullanımı dikkat çekicidir; Bu ek, Türkmen edebiyatında Mahtımkulu'nun şiirlerinde de görülmektedir; Derlemdeki birkaç örneği şu şekildedir: ÖTm. yesi:rmış > [jeθi:rmıʃdik], kiçimiş > [kiʃimiʃdik], yo:kmuş > [jo:qmuʃduuq].

b) Süreklilik tasvir fiilinin değişik bir şekilde yapılması:

Fiil köküne veya gövdesine /-A/ ekinin eklenmesi ve /goy-/ yardımcı fiilinin ilave edilmesi ile yapılan süreklilik tasvir fiili, tarihî Türkmen Türkçesi ve klasik edebiyatında /-A goy-/ şeklinde kullanılırken zaman içerisinde /-Agoy/ > /-aga/ > /-A:y/ > /-A:/ veya /-a:/ (örneğin: edegoy-, edaga-, edä:y-, edä:- veya eda:-) şeklinde bir değişime uğramış ve hâlihazırda ÖTm.'de /-A:y/ şeklinde kullanılmaya başlanmıştır. Türkmen ağızlarında yukarıdaki tarihî değişim sürecinin herhangi bir aşamasına dair örnekler bulunabilir. Örneğin söz konusu ek, Göklen ağzının çoğunluğunda /-Agoy/ iken İran Yomut ağzında çeşitli şekillerde /-aga/ ([ajdaʁar], [geʁaʁa], [keplaxadi], [oqlaxa]) veya /-a:/ ([bera:]; [geʁa:maθun], [geʃa:pduur], [ʃuqara:malı]) biçiminde kullanılmaktadır. Söz konusu /-aga/ ve /-a:/ telaffuzlarının bir karışımı olan /-a:ga/ ekinin örnekleri de derlemde mevcuttur: [bera:ka]; [gi:ra:ka]; [tuta:ka]; [vera:ka].

c) -An+(y)o:k eki ve çekimindeki telaffuz farkı:

Türkmen Türkçesinde ve İran Yomut ağzında şimdiki zaman fiilinin olumsuz biçimi ile eş anlamlı olarak şunun gibi bir yapı kullanılabilir: edemo:k = etmeyä:(ri)n,

edeŋo:k = etmeyä:(rsi)ŋ, edeno:k = etmeyä:(r), edemzo:k = etmeyä:(ri)s, edenzo:k = etmeyä:(rsi)ŋiz, edeno:klar = etmeyä:(r), edyä:(r)le(r). Olumsuzluk niteliğini sonundaki /yo:k/ sıfatından kazanan bu yapı, sıfat fiil, iyelik eki ve /yo:k/ sıfatı ile yapılmış ve zaman içerisinde büzüşme sonucu günümüzdeki telaffuzuna ulaşmıştır. Söz konusu fiil biçiminin telaffuzunda Türkmen Sahra'nın batı ve doğu tarafları arasında ufak bir farklılık gözlemlenmektedir; /-Ano:k/ telaffuzu genelde batı bölgelerine aitken /-Ana:k/ telaffuzu doğuda yaşayan Yomut alt boylarına mahsustur; Örneğin: [alunano:q], [bi|emđo:q] telaffuzlarına karşı: [gatnəfama:q], [alamđa:q] vs.

d) Yönelme hâli kullanımında -:k ekinin kullanılması:

Ölçünlü Türkmen Türkçesinde ve birçok ağız ve altağzında genelde yön gösteren ileri, gayra, anrı, bā:ri vb. gibi az sayılı kelimelerde son sesteki ünlünün uzaması ve sadece bir /+K/ sesinin eklenmesi ile ifade edilen yönelme hâli yapısı bulunmaktadır: ileri:k, gayra:k, anrı:k, bā:ri:k vb. Büyük bir olasılıkla bu yönelme hâli eki, Ortak Türkçedeki +KA yönelme hâli ekinin bir kalıntısıdır. Söz konusu şekilde /+:K/ eki ile yapılan yönelme hâlinin kullanımı Yomut Batı altağzında daha da yaygınlaşarak ünlü ile biten birçok kelimede görülebilir (Amansariyev 1970: 108). Yomut Batı altağzının karakteristik bir özelliği olan bu husus, İran Yomut ağızı ile ilgili hazırlanan derlemde de gözlemlenmektedir: ÖTm. A:kgala: > [ɑ:ggala:q], ÖTm. gaya: > [gaja:q], ÖTm. depä: > [defæ:k], ÖTm. ya:şula: > [ja:şuli:q].

e) Emir kipi Ç1K çekimi:

İran Yomut ağızında emir kipinin yapımı ölçünlü Türkmen Türkçesi ile genelde benzer niteliktedir; ancak Ç1K çekiminde ÖTm.'deki /-All(:ŋ)/ yerine İYA.'da ekin farklı bir versiyonu olan /-Ayll(:ŋ)/ kullanılır: [barajli], [edejli], [gidejli:ŋ], [edejli:ŋ].

f) Hikâye birleşik çekiminde -dI/tdI eklerinin kullanılması:

Hikâye birleşik çekimi başlığı altında incelenen geniş zaman hikâyesi ([tutardı], [dijertdi]), şimdiki zaman hikâyesi ([bi|jæ:dim], [etjæ:tdim]) ve gereklilik kipinin hikâyesi ([oqijmalũluuq], [molmolutduula]) örneklerinde -dI eki yerine ihtiyari olarak -tdI ekinin kullanılabilmesi, İran Yomut azğına özgü bir durum olarak tespit edilmiştir.

g) Alıntı kelimelerde bazen Farsça ve Arapça çokluk eklerinin kullanımı:

İran'da devlet dili statüsünde olan Farsçanın son yıllarda giderek artan etkisi altında yeni alıntılanan kelimelerde nadir olmakla birlikte bazı Arapça ve Farsça çokluk biçimlerinin kullanımı da İran Yomut Türkmenleri arasında görülmektedir: A. کلمات (kelimat) > [kæ|ema:t]; A. مشکلات (muşkilat) > [muʃke|a:t]; A.< F. بنادر (benadir) > [bæna:der]; A. اراضی (arazi) > [æra:zi]; A. محيطها (muhitha) > [mohi:tha:]; A. ماده‌ها (maddeha) > [ma:dde:a:]; A. میوه‌جات (mivecat) > [mi:weɟa:t] vs.

Sonuç olarak, 20. yüzyılda İran Türkmenleri arasında siyasi, sosyoekonomik ve kültürel alanlarda gerçekleşen derin ve hızlı değişimler, bu halkın dil özelliklerine doğrudan yansımıştır. Bu bağlamda Türkmenistan Türkmenleri ile ilişkilerin kesilmesi, yerleşik hayata geçme, İran merkezî hükümetine tabi duruma gelmek ve yabancı bir dilde eğitim almak gibi unsurlar, İran'da bugünkü Türkmen Türkçesinin kullanım alanını çok dar ve kısıtlı bir hâle dönüştürmüş vaziyettedir. Türkmen Türkçesini sadece kendi toplumu ve ailesi içerisinde bir konuşma dili olarak kullanan ve kendi dilinde eğitim alma imkânına sahip olmadığı için ana dilinde okuryazar bile sayılmayan İran Türkmenlerinin basın-yayın imkânları da oldukça kısıtlıdır. Devlet dili olan ve her alanda işlek bir şekilde kullanılan Farsçanın baskısı ve etkisi gibi etkenler de bu denkleme katıldığında İran sahasında Türkmen Türkçesinin sadece konuşma diline indirgenmiş olması, yazı dilinden kopuk ağızlar durumuna düşmesi ve her açıdan zayıflanması kaçınılmazdır.

Ama aynı zamanda İran Türkmenleri, kendi ağız özelliklerini Ölçünlü Türkmen Türkçesinin etkisinden uzak bir şekilde koruyabilmişler ve bu yüzden de Türkmen Sahra coğrafyası, ağız araştırmaları için elverişli ve verimli bir bölge niteliğindedir. Günümüz dünyasının çok hızlı bir şekilde değişen ve gelişen şartlarında Yomut başta olmak üzere İran’da konuşulan Türkmen ağızlarını çok geç olmadan kayda almak ve incelemek, gerek İran sahası dil araştırmaları gerek Türkmen Türkçesi ağız araştırmaları ve genel Türklük bilimi için oldukça önemlidir. Bu bağlamda çalışmamız, Türk dünyası ağız araştırmaları ve Türkmen diyalekt alanındaki birtakım eksiklikleri gidermeyi ve boşlukları elden geldiği kadar doldurmayı başardıysa amaçladığı hedefe ulaşmış sayılır.

KAYNAKLAR

- _____ (1983) *Türkmen Sovyet Ensiklopediyası III*, Aşkat: TIA.
- _____ (2009) Tarama Sözlüğü, Cilt VI, 3. baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- _____ (2010) Azərbaycan Dialektoloji Lügəti II, Ankara: TDK.
- ABIK, A. Deniz (2016) “Çağatayca Metinlerde émiştük Yapısı Üzerine”, *MTAD*. C 13 S 3, s. 33-46.
- ÂDDE, Bibi Hamide (2002) *آرایش سازدها در زبان ترکمنی (Türkmen Dilinde Bileşenlerin Dizimi)*, Azad Üniversitesi Merkezi Tahran Birimi, Genel Dilbilim Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.
- AGACANOV, S. G. (2010) *Oğuzlar*, 5. Baskı, İstanbul: Selenge.
- AHALLI, S. (1962), *Ene Dilini Okatmagıñ Metodikası*, Aşkat: TIA.
- AHENGİRİ, Abdulgafur (1381/2002), *ترکمنلر تاریخی (Türkmenler Tarihi)*, Gönbet: İlarman.
- AKALIN, Mehmet (2007) *Eski Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK.
- AKSAN, D. (1979-1982) *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim I-II-III*. Ankara: AÜ.
- ALTAYEV, S.G. ve diğeri (1976) *Türkmen Diliniñ Frazelogik Sözlüğü*, Aşkat.
- AMANSARIYEV C. (1970) *Türkmen Dialektologiyası*, Aşkat: Türkmenistan Neşriyatı.
- AMANSARIYEV, C. (1954) *Северные Говоры Йомудского Дialecta Туркменского Языка (Türkmen Diliniñ Yomut Şivesiniñ Demirgazık Geleşikleri)*, Aşkat: A.M. Gorkiy Türkmen Devlet Üniversitesi, Filoloji bölümünde kandidatlık tez çalışmasının özeti.
- AMANSARIYEV, C. ve diğeri (1978) *Türkmen Dialektologiyasından Praktikum*, Aşkat.

- AMİD, Hasan (1997) فرهنگ عمید (Ferheng-i Amid), Tahran: Emirkebir.
- ANDERSON, J. A. (1973) *Structural Aspects of Language Change*, London: Longman.
- ANNABERDİYEYEV, A. (2004) "Mangışlaktan Horasan'a Türkmen Eli", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 153, s.227-239.
- ANNABERDİYEYEV, A. (2006) *İran Türkmenleri (1881-1979)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, 179 s.
- ANNANEPESOV, M.; ATAGARRİYEYEV, Y. (1995) *Türkmenistanın Tarihundan Materiallar*, Aşkabat: Magarif.
- ANNANUROV, A. ve diğerleri (1972) *Türkmen Dilinin Ärsarı Dialekti*, Aşkabat,
- APPLEBY, J. (1971) "Books on Dialectology" (Review), *American Speech*, Vol. 46, No. 1/2 (Spring - Summer), p. 158-159.
- ARAZKULİYEYEV, S. (1991) *Türkmen Dilinin Farap Dialekti*, Aşkabat.
- ARAZKULİYEYEV, S. ve diğerleri (1977) *Türkmen Dilinin Gısğaça Dialektologik Sözlüğü*, Aşkabat: İlim Neşriyatı.
- ARLOTTO, Anthony (2005) درآمدی بر زبان‌شناسی تاریخی (Introduction to Historical Linguistics), Tahran: Sosyal Bilimler ve Kültürel Araştırmalar Merkezi.
- ASGARİ HANİKAH, Asgar; KEMALİ, Muhammed Şerif (1995), *ایرانیان ترکمن (Türkmen İranlılar)*, Tahran: Esatir.
- ASHBY, P. (2011) *Understanding Phonetics*, London: Hodder Education.
- ATA, Aysu (2002), *Harezm-Altınordu Türkçesi*, İstanbul: Mehmet Ölmez ve Kebikeç.
- ATADJANOV, M. (1959) Салырский Диалект Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Salır Ağzı), Filoloji bölümünde kandidatlık tez çalışmasının özeti. Aşkabat, 18 s.
- ATALAY, Besim (2021) Kâşgarlı Mahmud, *Divanü Lûgat-it-Türk Dizin*, Ankara: TDK.

- ATALAY, Besim (2021) Kâşgarlı Mahmud, *Divanü Lûgat-it-Türk Çeviri*, Ankara: TDK.
- ATANIYAZOV, Soltanşa (1994) *Şecere (Türkmenin Nesil Daragıtı)*, Aşkabat.
- ATANIYAZOV, Soltanşa (1999) "Türkmen Boylarının Geçmişi, Yayılışı, Bugünkü Durumu ve Geleceği", *Bilig*, S.10, s.1-30.
- ATANIYAZOV, Soltanşa (2004) *Türkmen Dilinin Sözköki Sözlüğü*, Aşkabat: Miras.
- ATANIYAZOV, Soltanşa (2005) *Şecere Ansiklopedik Türkmen Etnik Adları Sözlüğü*, Çev. Karasoy, Y., U. D. Aşçı, Konya: Tablet Kitabevi.
- ATANIYAZOV, Soltanşa (2010) *Şecere, Türkmenin Soyağacı*, Çevirenler: S. Arnazarov ve N. Biray, İstanbul: Ötüken.
- ATAYEV, H. (1970) *Освободительное Движение Туркмен в Иране (İran'da Türkmen Kurtuluş Hareketi) (1917-1925 gg.)*, Aşkabat: İlim.
- ATAYEV, H. (1987) *جنبش رهائي بخش ترکمنهائي ايران (İran Türkmenlerinin Kurtuluş Hareketi)*, Çev. Said, Tahran: Hizb-i Tûde-yi İran.
- AUGUSTUS, D. B.C. (1848) "On The Yomud and Goklan Tribes of Turkmania", *Journal of Ethnological Society of London* (1848-1856), Vol. 1, s. 60-78.
- AZIMOV, P. (1950) *Türkmen Dili (Söz Yasayıcı Goşulmalar)*, Aşkabat: Türkmenokuvpedneşir.
- AZIMOV, Pıgam vs. (1992) *Türkmen Dili*, Aşkabat: Magarîf.
- AZİMOV, P. ve diğerleri (1960) *Hâzirki Zaman Türkmen Dili*, Aşkabat.
- AZMUN, Y. (1965) "İran'da Yaşayan Türkmenler", *Türk Kültürü*, S. 31, s. 583-588, Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- AZMUN, Y. (1966) "Türkmen Halk Edebiyatı Hakkında", *Reşit Rahmeti İçin*, Ankara: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, s. 68-83.

- AZMUN, Y. (1978) "İran Türkmençesi-bir Yomut ağzı: Arzuv", *Journal of Turkish Studies-Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Volume 2, Center for Middle East Studies of Harvard University, s.1-46.
- AZMUN, Y. (1983) *مباني دستور زبان ترکمني (اصوات) (Ana Çizgileriyle Türkmençe Dilbilgisi (Ses Bilgisi))*, C.1, Ankara: Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları / Doğu Dilleri ve Edebiyatları Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.
- AZMUN, Y. (1990) "Türkmencede Aslî ve Dolaylı Uzun Ünlüler", *Journal of Turkish Studies (Türklük Bilgisi Araştırmaları)*, Fahir İz Armağanı I, Volume 14.
- AZMUN, Y. (2003) "Söz Mirasımız - Öz Mirasımız", *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Kaf Dağının Ötesine Varmak Günay KUT Armağanı I, C. 27/I, s.161-177.
- AZMUN, Y. (2016) *Söz Kökümüz Öz Kökümüz*, Stokholm: Gün.
- AZMUN, Y. (2021) *Türkmençenin Sesleri ve Yazımı Üzerine*, İstanbul: Kutlu.
- BAHADIRHAN, Abulgazi (1994) *شجره تراکمه (Şecere-yi Terakime)*, Gönbet: İlarman.
- BAHADIRHAN, Abulgazi (2011) *شجره التراکمه (Şeceretü 't-Terâkime)* Çağatay ve Türkiye Türkçesi ile birlikte Farsça çevirisi, Tahran: Pınar.
- BAİLEY, C. J. (1973) *Variation and Linguistic Theory*, Washington D. C.: Center for Applied Linguistics.
- BAKIRİ, Mehri (2009) *تاریخ زبان فارسی (Fars Dili Tarihi)*, Tahran: Katre.
- BALBAY, M. (2007) *İran Raporu*, İstanbul: Cumhuriyet Kitapları, Kurtiş Matbaacılık.
- BANGUOĞLU, T. (2007) *Türkçenin Grameri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- BARTHOLD, V. V. (2019) *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- BARTHOLD, W. (1984) *An Historical Geography of Iran*, Trans. S. Soucek, Ed. and Int. C. E. Bosworth, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

- BARTHOLD, W. (1990) *Moğol İstilâsına Kadar Türkistan*, Haz. H. D. Yıldız, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- BARTHOLD, V. V. (2020) *Mir Ali Şir ve Türkmen Halkının Tarihi*, İstanbul: Post.
- BARUTCU ÖZÖNDER, F. S. (2002) "İran ve Türkler", *KÖK Araştırmalar*, C. IV, S. 2, Güz, s. 101-122.
- BASKAKOV, N. A. (2006) *Türk Dillerinin Tarihi - Tipolojik Sesbilimi*, İstanbul: Multilingual.
- BASKAKOV, N. A. ve diğerleri (1970) *Грамматика Туркменского Языка I, Фонетика и Морфология (Türkmen Dilbilgisi I, Fonetik ve Morfoloji)*, Aşkabat.
- BATTAL, A. (1997) *İbn-i Muhennâ Lûgati*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- BAYATLI, H. K. (1996) *Irak Türkmen Türkçesi*, Ankara: TDK.
- BAYCANOW, B. (2014) *Türkmen Dili*, Aşkabat: Türkmen Döwlet Neşiryat Gullugı.
- BAYLIYEV, S. (1992) *Türkmen Diliniň Tarihi Grammatikası*, Aşkabat.
- BAZİN L. (1988) *Türkmence*, Çev. G. Efresiyap, Erzurum.
- BAZİN, L. (1959) "Le Türkmène", *Philologiae Turcicae Fundamenta (PhTF)*, C 1, s. 308-317, Wiesbaden.
- BEGCANOV, Amantagan (1993) *Maňgışlak Türkmenleri*, Aşkabat: Bereket-Bina.
- BEHZAD, S.; Sh. AGHATABAI (2014) "XIX. yüzyılda Türkmenler Hakkında Yazılan Farsça Sefernameler ve Yazılar", *Tarihte ve Günümüzde Ortadoğu'da Türkmenler Uluslararası Sempozyumu (8-10 Mayıs 2014)*, Şeyh Edebalı Üniversitesi, Bilecik.
- BEKCÄYEV, T. (2010) *Umumi Dil Bilimi*, Aşkabat: Türkmen Döwlet Neşiryat Gullugı.
- BENZING, Johannes (1964) "Die Türkmenische Literatur", *Philologiae Turcicae Fundamenta II*, Aquis Mattiacis Apud Franciscum Steiner.

- BENZİNG, J. ve Sabit S. Paylı (1988) “Altay Filolojisi ve Türkoloji Etütlerine Kılavuz II”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN*1958, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- BERDİYEV, R. (1988) *Türkmen Diliniñ Dialektlerinde ve Geleşiklerinde İşlikler*, Aşabat.
- BERDİYEV, R. ve diğerleri (1970) *Türkmen Diliniñ Dialektleriniñ Oçerki*, Aşabat: Türkmenistan Ilımlar Akademiyası Magtumgulu Adındaki Dil ve Edebiyat İnstitutı.
- BİCKFORD, F. (2006) *A Course in Phonetics*, Wadsworth Cengage Learning.
- BİRAY, Himmet (1997) *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil*, Ankara: TDK.
- BİRAY, Himmet (1999) *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde İsim*, Ankara: TDK.
- BLOCQUEVILLE, Henri (1986) *Türkmenler Arasında*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- BLOOMFIELD, L. (1933) *Language*, New York: Holt.
- BODROGLİGETİ, Andras J. E. (2001) *A Grammar of Chagatay*, Muenchen: Lincom Europa.
- BORCAKOV, A. ve diğerleri (1999) *Türkmen Diliniñ Grammatikası, Morfologiya*, Aşabat: Ruh.
- BOZKURT, Fuat (1999) *Türklerin Dili*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- BÖKE, K. (Ed.) (2010) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Alfa.
- BROKELMANN, Carl (1954) *Osttürkische Grammatik der Islamischen Litteratursprachen Mittelasiens*, Leiden: E. J. Brill.
- BUDAK, A. (1993) "Türkmen Türkçesinin Dialektolojik Atlası", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.86, İstanbul, s.65-67.
- BUDAK, A. (1999) "Türkmenistan'da Bugünkü Oğuz Boyları", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, S. 146, s.45.

- CAFEROĞLU, A. (1931) *Kitâb al-İdrâk li-lisân al-Atrâk*, İstanbul: Evkaf Matbaası.
- CAFEROĞLU, A. (1954) “Azerbaycan ve Anadolu Ağızlarındaki Moğolca Unsurlar”,
Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten C 2 S 1, Ankara.
- CAFEROĞLU, A. (2001) *Türk Dili Târihi*, 4. baskı, İstanbul-Bursa: Alfa.
- CAFEROĞLU, A. (2011) *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- CALLARY, Robert E. (1971) “Dialectology and Linguistic Theory”, *American Speech*,
Vol. 46, No. 3/4 (Autumn - Winter), pp. 200-209.
- CATFORD, J. C. (1988) *A Practical Introduction to Phonetics*, Oxford: Clarendon Press.
- CER, Halil (2012) فرهنگ لاروس (عربی - فارسی) (*Larousse Sözlüğü (Arapça-Farsça)*),
Tahran: Emirkebir.
- CHAMBERS, J. K.; P. TRUDGILL (1980) *Dialectology*, Cambridge.
- CLARK, J.; C. YALLOP (1999) *An Introduction to Phonetics and Phonology*, Malden,
Massachusetts: Blackwell Publishers.
- CLARK, Larry (1998) *Turkmen Reference Grammar*, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- CLAUSON, Gerard (1972) *An Etimological Dictionary of Pre-Thirteenth Century
Turkish.*, Oxford.
- COUPLAND, N.; JAWORSKI, A. (1997) *Socilinguistics, A Reader*, New York: St.
Martin's Press.
- CRONIN, S. (2007) *Tribal Politics in Iran (Rural Conflict and the New State, 1921-1941)*
London and New York: Routledge.
- CRYSTAL, D. (1992) *Encyclopedia of Language*, Cambridge University Press.
- CUMAYEV K. vs. (1993) *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Türkmenistan
Türk Edebiyatı 10.-11. Ciltler*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- ÇAĞATAY, S. (1972) *Türk Lehçeleri Örnekleri II Yaşayan Ağız ve Lehçeler*, Ankara.
- ÇARIYAROV, B. (1969) *Günorta-Günbatır Türki Dillerde İşlik Zamanları*, Aşkabat.

- ÇARIYAROV, B. (1978) *Türkmen Diliniň Orfoepik Sözlügi*, Aşkabat.
- ÇOMMADOV, O. (1991) *Türkmen Diliniň Kerki Topar Dialektleri*, Aşkabat.
- ÇOMMADOV, O. (1992) *Керкинская Группа Дialectов Туркменского в Языка (в Ареально-историческом Аспекте) (Türkmen Dilinde Kerki Grubu Lehçeleri (Alansal-Tarihi Açıdan)*, Filoloji bölümünde kandidatlık tez özeti, Aşkabat, 38 s.
- ÇORILI, M.R. ve diğerleri. (2015) *استان شناسی گلستان (Gülistan Vilayetinin Tanıtımı)*, Tahran: Eğitim Bakanlığı.
- DANKOFF, R. (in collaboration with J. Kelly) (1982-1985) *Maḥmūd al-Kāšgarī. Compendium of the Turkic Dialects, Dīwān Luyat at-Turk I-III*, Sources of Oriental Languages and Literatures 7, Turkish Sources VII, Cambridge: Harvard University Press.
- DAVIS, Lawrence M. (1990) *Statistics in Dialectology*, Tuscaloosa: University of Alabama Press.
- DEMİREZEN, M. (1986) *Phonemics and Phonology: Theory Through Analysis*, Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- DİLAÇAR, A. (1968) *Dil, Diller ve Dilcilik*, Ankara: TDK.
- DİVİTÇİOĞLU, S. (1994) *Oğuz'dan Selçuklu'ya: Boy, Konat ve Devlet*, İstanbul: Eren.
- DOERFER, G. (1969) "İran'daki Türk Dilleri", *TDAY Belleten*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- DOERFER, G. (1973-1974) "Bericht über eine linguistische Forschungsreise in Iran", *TDAY-B*, Ankara.
- DOERFER, G. (1992) "İran'daki Türk Dilleri Üzerine Göttingen'de Yapılan Araştırmalar Üzerine", *Türk Dili*, S. 489, s. 264-266.
- DOERFER, G. (1998a) "Ein çängä in Nordchorasan", *Bahşı Ögisi, Klaus Röhrborn Armağanı*, (Haz. J. P. Laut, M. Ölmez), Freiburg-İstanbul, s. 67-72.

- DOERFER, G. (1998b) “Turkic Languages of Iran”, *The Turkic Languages* (Eds. Lars Johanson, Eva Csáto), London and New York, s. 273-282.
- DOERFER, G. (1999) “İran'daki Türk Dil ve Lehçeleri ile Bunların Hayatta Kalma Şansı”, III. Uluslararası Türk Dil Kurultayı 1996, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- DOERFER, G. ve diğerleri (1990) *Oghusica aus Iran*, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- DOERFER, G.; Wolfram Heschke ve Ravanjar J. (1990) *Oghusica aus Iran*, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- DOERFER, G; Wolfram Heschke (1998) “Türkmenischen Materialien au Gonbad-e Qābūs, Materialia Turcica, Band 19, Göttingen.
- DURDIYEV, M.; Ş. KADIROV (1991) *Dünyadaki Türkmenler*, Aşkabat.
- ECKMANN, János (1971) *The Divan of Gada'i*, Bloomington: Indiana University.
- ECKMANN, János (2003) *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalara*, 2. Baskı, Ankara: TDK.
- ECKMANN, János (2012) *Çağatayca El Kitabı*, Çev. Günay Karaağaç, Ankara: Kesit.
- EDGAR, A. L. (2006) *Tribal Nation: Making of Soviet Turkmenistan*, Princeton University Press.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2001) “Oğuz-Türkmen Dil Kaynakları”, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 11, s. 7-12.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2007a) *Makaleler*, Ankara: Akçağ.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2007b) *Türk Lehçeleri Grameri*, Ankara: Akçağ.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2011) *Türk Dili Târihi*, Ankara: Akçağ.
- ERCİLASUN, Ahmet B.; AKKOYUNLU, Ziyat (2014) *Dîvânu Lugâtî-Türk*, Ankara: TDK.
- ERDAL, M. (1991) *Old Turkic Word Formation, A. Functional Approach to the Lexicon*, Vol. I-II, Wiesbaden: Otto Harrossowitz.

- ERDEM, M. (1998) *Dede Korkut Türkmenistan Varyantları*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.
- ERDEM, M. (2000a) “Türkmen Türkçesi Ağzlarında Olumlu Şimdiki Zaman Kullanımı”, *Bilig*, S. 14, s.55-71.
- ERDEM, M. (2000b) “Türkmen Türkçesinde Akrabalık Terimleri Üzerine”, *KÖK Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 2, S. 1, s.187-204.
- ERDEM, M. (2001) “Türkmenlerde ‘Tire’ ve ‘Tayfa’ Kavramları”, *KÖK Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 3, S. 2, s.87-105.
- ERDEM, M. (2003) *Türkmen Türkçesinde Metaforlar*. Ankara: KÖKSAV.
- ERDEM, M. (2008) "Modern Oğuz Türkçesinde Belirsiz Geçmiş Zaman Ekleri", *Türkiyat Araştırmaları*, S. 9, Güz, s. 199-215.
- ERDEM, M. (2009) *Modern Oğuz Türkçesi Söz Varlığı*, Ankara: Grafiker.
- EREN, H. (1999) *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basım Evi.
- ERGENÇ, İ. (2002) *Konuşma Dili ve Türkçenin Söyleyiş Sözlüğü*, İstanbul: Multilingual.
- ERGİN, M. (1962), *Osmanlıca Dersleri*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- ERGİN, M. (1972), *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- ERGİN, M. (1987) *Üniversiteler İçin Türk Dili*, İstanbul: Bayrak.
- ERGİN, M. (1997) *Dede Korkut Kitabı*, Ankara: TDK.
- EYUBOĞLU, İ. Z. (1988) *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- FİSHMAN, J. (Ed.) (1968) *Readings in the Sociology of Language*. The Hague: Mouton,
- FRANCİS, W. (1989) *Dialectology: An Introduction*, London : Longman.
- GABAİN, A. V. (1988) "Türkçede Fiil Birleşmeleri", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-BELLETEN* 1953, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- GABAİN, A. V. (2000) *Eski Türkçenin Grameri*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

- GALAFASSİ, P. (2010) "Locations of Major Turkmen Tribes (16th to 19th Centuries)",
(www.kunstpedia.com/articles/locations-of-major-turkmen-tribes-%2816th-to-19th-centuries%29.html#axzz2bP0oqrrH)
- GARABAYİ, Nur Ahmed (2004) *بررسی مقابله‌ای آواهای زبان فارسی و ترکمنی (Farsça ile Türkmencede Seslerin Karşılaştırmalı İncelemesi)*, Şehid Behiştî Üniversitesi, Fars Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.
- GARRIYEV, A. ve diğerleri (1970) *Sovet Türkmenistanının Tarihî 1917-1937*, Aşkabat.
- GELDİYİF, M.; G. ALPARIF (1929) *Türkmen Dilinin Grammatikası*, Aşkabat: Türkmenistan Devlet Neşriyatı.
- GEMALMAZ, E. (1987) *Türkmençe Metinler*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- GEMALMAZ, E. (1995) *Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük ve Dizin)*. Ankara.
- GENCAN, Tahir Necat (2001) *Dilbilgisi*, Ankara: Ayraç.
- GOLDEN, Peter B. (2006) *Türk Halkları Tarihine Giriş*, Çeviren: Osman Karatay, 2. Baskı, Çorum: Karam.
- GORGANİ, Mansur (1979) *مسئله زمین در صحرائی ترکمن (Türkmen Sahrasında Toprak Sorunu)*, Tahran: Müellif.
- GÖKDAĞ, B. A. (2007) "İran'daki Türk Ağızlarının Sınıflandırılması", *Türk Yurdu*, S. 27, s. 55-62.
- GRÖNBECH, K. (2000) *Türkçenin Yapısı* (Çev. M. Akalın), Ankara: TDK.
- GRUNİNA, E. A. (2005) *Туркменский Язык (Türkmen Dili)*, Moskova: "Bostaçnaya Literatura" RAN.
- GULZARİ, Mes'ud (1975) *سفرنامه استرآباد و مازندران و گیلان (Esterabad, Mazenderan ve Gilan Seyahatnamesi)*, Tahran: Bunyad-i Ferheng-i İran.

- GUMİLËV, L. N. (2003) *Hazar Çevresinde Bin Yıl*, İstanbul: Selenge.
- GURBANDURDI NEJAD, Ferhad (1994) *نظام آوایی زبان ترکمنی (Türkmen Dilinin Fonetik Düzeni)*, Tahran Üniversitesi, Genel Dilbilim Anabilim Dalı, Basılmamış YL. Tezi.
- GURHANÇI, Muhammed Ali (1981), *نخبه سیفییه (Nuhbe-yi Seyfiyye)*, Tahran: Tarih-i İran.
- GÜLENSOY, Tuncer (1995) *Türkçe El Kitabı*, Kayseri: Bizim Gençlik.
- GÜLİ, Eminullah (1987) *تاریخ سیاسی اجتماعی ترکمنها (Türkmenlerin Siyasi ve Toplumsal Tarihi)*, Tahran: İlm.
- GÜLİ, Eminullah (1991) *Türkmenistanın Tarihi*, Köln: Müellif.
- GÜLSEVİN, Güler (2011) *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara: TDK.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin (2008) *Karahanlı Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK.
- HAKŞİNAS, Ali Muhammed (1992) *آواشناسی (Sesbilim)*, 3. Baskı, Tehran: Agah.
- HAMZAYEV, M. Y. ve diğerleri (1962) *Türkmen Diliniñ Sözlüğü*, Aşkabat.
- HANSER, O. (1977) *Turkmen Manual (Descriptive Grammar of Contemporary Literary Turkmen Text, Glossary)*, Wien.
- HANSER, Oskar (2003) *Türkmençe Elkitabı*, İstanbul: Mehmet ÖLMEZ ve Kebikeç yay.
- HEFFNER, R. M. S. (1969) *General Phonetics*, Madison, Milwaukee, and London: The University of Wisconsin Press.
- HEYET, C. (2004) "İran'da Türk Kültürünün Durumu", *Varlık*, 133-2, s. 126-130.
- HEYET, C. (2008) *Türk Dili ve Lehçelerinin Tarihi Seyri*, Çev. M. Öztürk, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- HIDIROV, M. N. (1962) *Türkmen Diliniñ Tarihından Materiallar*, Aşkabat.
- HOMAYOUN, Homadokht (2001) *Dictionary of Linguistics and Related Sciences (English-Persian)*, Tahran: Institute for Humanities and Cultural Studies.
- HOPPER P. J.; E. C. TRAUGOTT (1993) *Grammaticalization*, Cambridge University Press.

- HUDAYGULIYEV, M. (1992) *H zirk  Zaman Türkmen Dili: Fonetika*, A skabat: Turan.
-  LL YEV, Murat (2003), *1879-1924 Döneminde Türkistan Türkmenlerinde Siyasi, Sosyal ve Kültürel Hayat*, Ankara  n. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
-  LL YEV, Murat (2010) *Türk Tarihinde  ecere Geleneği: Türkmen  ecerelemi  rneği*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, 196 s.
- ÖMER, K. (1995) "Toplumsal Süreçlerin Dile Yansımaları", *Dilbilim Araştırmaları*, 1995, s. 24-38.
- ÖMER, K. ve diğerleri (2013) *Dilbilim Sözlüğü*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
-  RONS, William (2007) * rk n çay  mot (Yomut Türkmenleri)*, Tahran: E kar.
-  SLAMOV, M. İ. ve diğerleri (1990) *Az rbaycan Dilinin Dialektoloji Atlası*. Bakı: Elm.
- JOHANSON, L. (1998) "Code-copying in Irano-Turkic", *Language Sciences* 20, p. 325-337.
- JOHANSON, L. (2000) "Turkic Indirectives", *Evidentials: Turkic, Iranian and Neighbouring Languages*, L. Johanson, B. Uta  (Ed.), Berlin, New York, p. 61-87.
- JOHANSON, L. (2002) *Türk Dili Haritası  zerine Ke ifler*,  ev. Yılmaz, E.-Demir N., Ankara: Grafiker.
- JOHANSON, L. (2005) "Converging Codes in Iranian, Semitic and Turkic", *Linguistic Convergence and Areal Diffusion, Case Studies from Iranian, Semitic and Turkic*, Eds. E. A. Cs  , B. Isakson, C. Jahani, London, New York, p. 3-31.
- JOHANSON, L.; C. BULUT (2004) "Historical, Cultural and Linguistic Aspects of Turkic-Iranian Contiguity", *Turkic-Iranian Contact Areas, Historical and Linguistic Aspects*, Eds. L. Johanson, C. Bulut, Wiesbaden.
- JOHANSON, Lars (2014) *Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler*,  ev. Nurettin Demir,

2. Baskı, Ankara: TDK.

JOHNSON, K. (1997) *Acoustic and Auditory Phonetics*, Cambridge, Massachusetts: Blackwell Publishers.

KANAR, Mehmet (1995) *Büyük Farsça Türkçe Sözlük*, Tahran: Şirin.

KARA, M. (1998a) "Türkmen Türkçesinde Ünlüler", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 6, s. 824-837.

KARA, M. (1998b) *Türkmen Türkçesi ve Türkmen Edebiyatı Üzerine Araştırmalar*, Ankara: Akçağ.

KARA, Mehmet (2001), *Türkmence*, 2. Baskı, Ankara: Akçağ.

KARA, Mehmet (2005), *Türkmen Türkçesi Grameri*, Ankara: Gazi Kitabevi.

KARA, Mehmet (2009), *Türkçenin İzinde*, İstanbul: Kesit.

KARAAĞAÇ, G. (2013a) *Türkçenin Dilbilgisi*, Ankara: Akçağ Yayınları

KARAAĞAÇ, G. (2013b) *Türkçenin Ses Bilgisi*, İstanbul: Kesit Yayınları

KARAGÖZLÜ HEMEDANÎ, Abdullah (1992) *ديار ترکمن (Türkmen Diyarı)*, Hazırlayan: Hüseyin Samadî, Gaemşehr: Müellif.

KARAHAN, Leyla (2011) *Anadolu Ağzlarının Sınıflandırılması*, Ankara: TDK.

KARAHAN, Leyla (2018) *Ağız Atlası Kılavuz Kitabı*, Ankara: Akçağ.

KARATAY, Osman (2017) *İlk Oğuzlar*, İstanbul: Ötüken.

KARAYANIK, S. (1999) "Türkmence Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 7, s. 227-249.

KAŞGARLI, Mahmud (2005) *ديوان لغات الترك (Divan-i Lügâtü't-Türk)*, Farsçaya çeviren: Dr. Hüseyin Muhammetzade Sıddîk, Tebriz: Ahter.

KAZİ, M. D. (2000) *مختومقلى فراغى نینگ كامل ديوانى (Mahdumkulu Fıraki'nin Kamil Divanı)*, Günbet: Gülneşr.

KAZİ, M. D. (2002) *تورکمن فولکلورى (Türkmen Folkloru)*, C. I, Gürgen.

- KAZI, M. D. (2003a) فرهنگ قاضي (*Kadı Sözlüğü: Farsça - Türkmençe*), Meşhed: Gülneşr.
- KAZI, M. D. (2003b) تورکمن فولکلوري (*Türkmen Folkloru*), C. II, Gürgen.
- KELTE, İbrahim (1996) شناخت ایلات و عشائر ترکمن (*Türkmen Boyları ve Aşiretleri ile Tanışma*), Günbet: Talayi yay.
- KENDİ, M. M. (1972) نظري به روستاهاي مازندران (*Mazenderan Köylerine bir Bakış*), Tahran: Peyam Basımevi.
- KERİMİ, Ali (2011) جامعه‌شناسي تنوع قومي (*Etnik Çeşitliliğin Toplumbilimi*), Tahran: SMT.
- KIRAL, F. (2005) "Modal Constructions in Turkic of Iran", *Linguistic Convergence and Areal Diffusion, Case Studies from Iranian, Semitic and Turkic*, Eds. E. A. Csató, B. Isaksson, C. Jahani, London, New York, p. 285-295.
- KİLLİ, G.; Erdem, M.; Özcan Ö. A. (2009) "Türk Diyalekt Coğrafyası Araştırmaları: 'Türk Diyalekt Atlası'nın Hazırlanmasına Giriş ve Özbek Ağızları", 13-17 Temmuz, Tarihselden Moderne Özbekistan: Timur Dönemi ve Sonrası Kaynak Araştırması Sempozyumu, Ankara (basılmamış bildiri).
- KONONOV, Andrey Nikolayeviç (2009) *Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi*, Ankara: TDK.
- KORKMAZ, Zeynep (1973-1974) "XI-XIII.Yüzyıllar Arasında Oğuzca", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Ankara, s. 41-48.
- KORKMAZ, Zeynep (1992) *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- KORKMAZ, Zeynep (2011) *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, Türk Dil Kurumu.
- KORKMAZ, Zeynep (2013) *Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, Ankara: TDK.
- KORKMAZ, Zeynep (2019) *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: TDK.
- KULMANOV, G. (1960) *Геокленский Диалект Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Göklen Ağzı)*, Aşkabat.

- KULMANOV, G. (1991) *Геокленский Дialect Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Göklen Ağzı)*, Aşgabat: Ilm.
- KURATH, H. (1972) *Studies in Area Linguistic*, Indiana University Press.
- KUT, Günay (2003) *Ġarā'ibü's-Şıġar*, Ankara: TDK.
- KÜRENOV S. (1997) *Kafkasya Oġuzları veya Türkmenleri*, Ankara: Ötüken.
- KÜRENOV, S. (1962) "Demirgazık Kavkaz (Stavropol) Türkmenlerinin Gepleşiginde İşliklerin Ayratınlıkları", *Türkmenistan SSR Ilımlar Akademiyası Dil Bilimi İnstitutının İşleri IV*, Aşgabat, s.241-270.
- KÜRENOV, S. (1971) *Türkmen Dilinin Uzun ve Gısga Çekimlileri (Eksperimental - fonetik oçerk)*, Aşgabat: Ilm.
- KÜRENOV, S. (1996) "Türkmen ve Türk Dillerinin Ünlülerinin Özellikleri", *Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Dergisi*, S. 6, s.70-73.
- KÜRENOV, S. (1997) *Kafkasya Oġuzları veya Türkmenleri (Çovdurlar, İġdirler, Söyüncacılar)*, İstanbul: Ötüken.
- LABOV, W. (1972) *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia.
- LABOV, W. (1994) *Principles of Linguistic Change*, Vol. 1: Internal Factors, Oxford: Blackwell.
- LADEFOGED, P. (2001) *Vowels and Consonants*, Blackwell Publishing.
- LADEFOGED, P. (2006) *A Course in Phonetics*, Boston: Thomson Higher Education.
- LAJOS, L. (1942) "Türkçede Uzun Vokaller", *Türkiyat Mecmuası*, İstanbul: Maarif Matbaası.
- LASS, R. (1980) *On Explaining Language Change*, Cambridge: Cambridge University Press.
- LASS, R. (1984) *Phonology: An Introduction to Basic Concept*, Cambridge: Cambridge University Press.

- LASS, R. (1991) *Phonology*, Cambridge: Cambridge University Press.
- LASS, R. (1997) *Historical Linguistics and Language Change*, Cambridge: Cambridge University.
- LAVER, J. (1980) *The Phonetic Description of Voice Quality*, Cambridge: Cambridge University Press.
- LAVER, J. (1994) *Principles of Phonetics*, Cambridge: Cambridge University Press.
- LEHMANN, W. (1962) "Broadening of language materials: dialect geography", *In Historical Linguistics: an introduction*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- LESSING, Ferdinand D. (1960) *Mongolian-English Dictionary*, Berkeley&Los Angeles: University of California Press.
- LESSİNG, Ferdinand (2003) *Moğolca-Türkçe Sözlük I-II*, Çev. Günay Karaağaç, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- LİGETİ, L. (1942) "Türkçede Uzun Vokaller", çev. T. Gökbilgin, *Türkiyat Mecmuası*, VII-VIII, s. 82-94.
- LİNN, M. D. (1983) "Informant Selection in Dialectology", *American Speech*, Vol. 58, No. 3 (Autumn), p. 225-243.
- LOGAŞOVA, Bibi Rabia (1976) *Туркмены Ирана (Историко-этнографическое Исследование) (İran Türkmenleri (Tarihsel ve Etnografik Araştırmalar))*, Moskova: İzdatelstvo "Nauka" Glavnaya Redaktsiya Vostochnoy Literaturı.
- LOGAŞOVA, Bibi Rabia (1980) *ترکمنهای ایران (İran Türkmenleri)*, Farsçaya çevirenler: S. İzedi ve H. Tahvili, Tahran: Şebaheng.
- MAC GAHAN, I. A. (1995) *Hive Seyahatnamesi ve Tarihi*, İzmir: Akademi Kitabevi.
- MACKENZİE, C. F. (1980) *سفرنامه شمال (Kuzey Seyahatnamesi)*, Farsçaya çev. Mansure İttihadiye "Nizam Mafı", Tahran: Gustere.

- MAŞAKOV, H. A. (1949) *Човдурский Дialect Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Çovdur Ağzı)*, Kandidatlık Tezi, Aşkabat, 19 s.
- MATUFİ, Esedullah (2002) *تاريخ، فرهنگ و هنر ترکمان 2 (Türkmen Tarihi, Kültürü ve Sanatı II)*, Tahran: Encümen-i Asar ve Mefahir-i Ferhengi.
- MAVIYEV, N. (1987) *Türkmen Diliniň Arabaçı Dialekti*, Aşkabat.
- MELGUNEV, Grigoriy (1997) *کناره‌های جنوبی دریای خزر (Hazar Denizinin Güney Kıyıları)*, Farsçaya çev. Emir Huşeng Emimi, Tahran: Kitabsera.
- MENGES, K. H. (1951) "Resarch in the Turkic Dialects of Iran (Preliminary report on a trip to Persia)", *Oriens* 4, s. 279.
- MENGES, K. H. (1968) *The Turkic Languages and Peoples*, Wiesbaden.
- MENGİ, Mine (2011) *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Akçağ.
- MERÇİL, Erdoğan (1991a) *Müslüman- Türk Devletleri Tarihi*, Ankara: TTK.
- MERÇİL, Erdoğan (1991b) *Salgurlular*, Ankara: TTK.
- MEREDOV, A.; AHALLI, S. (1988) *Türkmen Klassı Edebiyatınıň Sözlügi*, Aşkabat: Türkmenistan Neşriyatı.
- MESİH, Z. (1976) *استرآبادنامه (Esterabadname)*, Tahran: Emirkebir.
- MİNORSKY, V. (1988) "Türkmenler", *İslâm Ansiklopedisi*, C. 12/2, s. 661-673.
- MİRZA ABDURRAUF, Mirza Siraceddin (1990) *تحف اهل بخارا (Buharalıların Hediyeleri)*, Tahran: Bu'ali.
- MOEİN, F. (2005) *Türkmenistan-İran İlişkileri ve 19. Yüzyılda Bölge Üzerinde Rusya-B.Britanya Mücadelesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- MOULTON, W. G. (1968) "Structural Dialectology", *Language*, Vol. 44, No. 3, p. 451-466.
- MUHIYEV, H. (1959) *Türkmen Diliniň Nohur Dialektiniň Käbir Fonetik Ayratınlığı*,

- Aşkabat: Türkmenistan SSR Ilımlar Akademiyası, Dil ve Edebiyat İnstitutınıñ İşleri.
- MUHİYEY, H. (1959) *Нохурский Дialect Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Nohur Ağzı)*, Tez özeti, Aşkabat.
- MUTTAKİ, Nurmuhamet (1992) *فرهنگ سينا (Sina Sözlüğü)*, Gümişan: Müellif.
- N. NECEF, Ekber; ANNABERDİYEY, Ahmet (2003) *Hazar Ötesi Türkmenleri*, İstanbul: Kaknüs.
- NAPIER, G. C.; KAZİ, Syud Ahmad (1876) “*Extracts from a Diary of a Tour in Khorasan, and Notes on the Eastern Alburz Tract; with Notes on the Yomut Tribe*”, The Journal of the Royal Geographical Society of london Vol. 46, London.
- NARTIYEY, N. (1994) *Türkmen Dialektologiyasınıñ Esasları*, Çärcev.
- NARTIYEY, N. (2010) *Türkmen Dialektologiyası*, Aşkabat: Türkmenistanıñ Bilim Ministrliği.
- NASKALİ, Emine Gürsoy (2000) "Ağız Çalışmalarının Diğer Disiplinlerle İlişkileri" *Türkçenin Ağızları Çalıştay Bildirileri*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, s.17-20.
- NEWTON, B. (1972) *The Generative Interpretation of Dialect*, Cambridge University Press.
- NİKNAHAD, Abdülcebbar (2012) *لباب اللغات (Lübâbü'l-Lugât)*, Günbet: Negin-i Kevir.
- NİSARİ, Amandurdı (2013) *Aydımlar Hazınası*, 2 Cilt, Günbet: İlarman.
- NURBADOV, Kasım (1997) *Eyran Türkmenleriniñ Edebi Durmuşı*, Aşkabat: DTÖİBİ.
- O'GRADDY, William (2005) *درآمدی بر زبان شناسی معاصر (Contemporary Linguistics: an Introduction)*, 2. Baskı (Farsça çeviri), Tahran: SMT.
- O'GRADY W.; J. ARCHİBALD (2001) *Contemporary Linguistics (An Introduction)*, Boston, New York: Bedford / St. Martin's.

- OGURA, M. (1990) *Dynamic Dialectology*. Tokyo: Kenyusha.
- ORKUN, H. N. (2011) *Eski Türk Yazıtları*, Ankara: TDK.
- ÖLMEZ, Zuhâl Kargı (1996) *Şecere-i Terakime*, Ankara: Mehmet Ölmez.
- ÖZALP, F. Esin (2008) *A Historical and Semantical Study of Turkmens and Turkmen Tribes*, YL. Tezi, Bilkent Üniversitesinin Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ankara.
- ÖZEK, F. (2014) *Tarihi Türk Lehçelerinde Ünlüler*, Ankara: Akçağ.
- ÖZMEN, Mehmet (2014) *Türkçede -Ken Zarf-Fiili*, Ankara: TDK.
- ÖZSOY, S. (2004) *Türkçenin Yapısı I, Sesbilim*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- PALMER, L. R. (1936) *An Introduction to Modern Linguistic*, London: Faber.
- PETTYT, K. M. (1980) *The Study of Dialect: An Introduction to Dialectology*, Boulder, Colorado: Westview Press.
- POPPE, Nicholas (2009) *Zemahşeri Mukaddimet'ül-Edeb*, KAÇALIN, Mustafa S. (Haz.), Ankara: TDK.
- POTSELUYESKY, A. P. (1936) *Dialects De La Langue Turkomane*, Aşkhabad.
- POTSELUYEVSKIY, A.P. (1936) *Диалекты Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Ağızları)*, Aşkabat.
- PURKERİM, Huşeng (1966a) 1 ترکمنهای ایران “Turkmenha-yi İran I.”, *Huner ve Merdum*, Sayı 41-42, Tahran, s. 29-42.
- PURKERİM, Huşeng (1966b) 2 ترکمنهای ایران “Turkmenha-yi İran II.”, *Huner ve Merdum*, Sayı 50, Tahran, s. 23-34.
- PURKERİM, Huşeng (1967a) 3 ترکمنهای ایران “Turkmenha-yi İran III.”, *Huner ve Merdum*, Sayı 61-62, Tahran, s. 49-64.
- PURKERİM, Huşeng (1967b) 4 ترکمنهای ایران “Turkmenha-yi İran IV.”, *Huner ve Merdum*, Sayı 63, Tahran, s. 25-33.

- PURKERİM, Huşeng (1967c) “Turkmenha-yi İran V.”, *Huner ve Merdum*, Sayı 64, Tahran, s. 55-62.
- PURKERİM, Huşeng (1968) “İnceburun”, *Huner ve Merdum*, Sayı 71, Tahran, s. 25-41.
- PURKERİM, Huşeng (1970) “Turkmenha-yi Goşatepe”, *Huner ve Merdum*, Sayı 91, Tahran, s. 38-48.
- P. TOLSTOV, Sergey (2017) *Oğuz Şehirleri ve Oğuzlar*, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- RABİNO, H. L. (1986) *مازندران و استرآباد (Mazenderan ve Esterabad)*, 3. Baskı, Tahran: İlmi ve Ferhengi.
- RAHIMOV N., VELİYEV C., GOYUNLIYEV B. (1992) *Türkmenistanın Tarihi Boyunça Hrestomatiya*, Aşkabat: Magarif.
- RAHMETİ ARAT, Reşit (2007) *Kutadgu Bilig*, Ankara: TDK.
- RİYÂHÎ, Vehid (2005) *سیمای تازه استان گلستان (Gülistan Vilayetinin Yeni Görünümü)*, Gürgen: Mahtumkuli.
- RÓNA-TAS, András (2013) *Türkolojiye Giriş*, Ankara: Nobel.
- ROUX, Jean Paul (2001) *Orta Asya*, İstanbul: Kabalcı.
- RUHBAHŞAN, Abdulhamid (1997) “İran’da Bilimsel Diyalektolojinin Geçmişi”, *Name-yi Ferhengistan*, Sayı: 7, Sonbahar 1997, ss. 176-181.
- SAKHİPOVA, F. (2007) *Kazak Türkçesinin Merkezî, Kuzey ve Doğu (Orta Jüz) Ağızları*, Ankara üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.
- SAMARİN, J. William (2008) *زبان‌شناسی عملی (Field Linguistics (A Guide to Linguistic Field Work))*, Çev. Dr. Attari, Tahran: Merkez-i Neşr-I Danişgahi.

- SAMEDİ, Huseyn (1991) فهرست کتابهای ترکمنی چاپ ایران "İran'da Basılan Kitapların Listesi", *Der Galemrov-i Mazenderan I.*, Gaimşehr: Müellif, s. 201-218.
- SAMEDİ, Huseyn (1993) کتابنامه مازندران (*Mazenderan Bibliyografyası I.*), Sari: Mazenderan Vilayeti Program ve Bütçe Kurumu.
- SAPİR, E. (1921) *Language*, New York: Harcourt Brace.
- SAPORTA, S. (1965) "Ordered Rules, Dialect Differences, and Historical Processes", *Language*, Vol. 41, No. 2 (Apr. - Jun.), p. 218-224.
- SARAY, Mehmet (1989) *The Turkmens in the Age of Imperialism*, Ankara: TTK.
- SARAY, Mehmet (1993) *Türkmen Tarihi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- SARAY, Mehmet (1999) ترکمنها در عصر امپریالیسم (*The Turkmens in the Age of Imperialism*), Günbed: Mütercim.
- SARAY, Mehmet (2006) *Türk-İran İlişkileri*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- SARI, B.; Güder, N. (1998) *Türkmencenin Grameri (I Fonetika: Ses Bilgisi)*, Ankara: Türk Dünyası Gençleri'nin Mahtumkulu Yayın Birliği.
- SARI, B.; Güder, N. (1998) *Türkmencenin Grameri (II Morfologiya: Şekil Bilgisi)*, Ankara: Türk Dünyası Gençleri'nin Mahtumkulu Yayın Birliği.
- SARI, B.; Güder, N. (1998) *Türkmencenin Grameri (III Sintaksis)*, Ankara: Türk Dünyası Gençleri'nin Mahtumkulu Yayın Birliği.
- SARIHANOV, M. (2002) "Türkmen Dili" (Çev. S. Sağlık), *Türkler*, C. 19, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 840-848.
- SARLI, Arazmuhammet (1985) ترکستان در تاریخ (*Tarih İçerisinde Türkistan*), Tahran: Emirkebir.
- SARLI, Arazmuhammet (2001) تاریخ ترکمنستان (*Türkmenistan Tarihi*), Tahran: Dışişleri Bakanlığı.

- SELEN, N. (1979) *Söyleyiş Sesbilimi, Akustik Sesbilim ve Türkiye Türkçesi*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- SEMER, Yedullah (1985) *آوانشناسي زبان فارسي (Fars Dilinin Sesbilgisi)*, Tahran: Merkez-i Neşr-i Danişgahi.
- SEREBRENNİKOV, B. A.; GADJİEVA, N. Z. (2011) *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Trihî Grameri*, Ankara: TDK.
- SÖYEGOV, Miratgeldi vs. (2000) *Türkmen Diliniň Grammatikası: Morfologiya*, Aşkabat: Magtımguılı Adındaki Dil ve Edebiyat İnstitutı.
- SÜMER, Faruk (1999) *Oğuzlar (Türkmenler)*, İstanbul: TDAV.
- SÜMER, Faruk (2001) *اوغوزها (ترکمنها) (Oğuzlar (Türkmenler))*, Günbet: Hac Talayı.
- S.FALK, Julia (2004) *زبان شناسي و زبان (Linguistics and Language)*, Tahran: Rehnema.
- ŞADMİHR, Amangılıç (2011) *تاریخ ادبیات ترکمن (Türkmen Edebiyatının Tarihi)*, Günbet: İlarman.
- ŞAHİN, Hatice (2011) *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Akçağ.
- ŞAMIRADOV, K. (1960) *Западные Говоры Йомудского Дialecta Туркменского Языка (Türkmen Dilinin Yomut Diyalektinin Batı Altağızları)*, A.M. Gorkiy Türkmen Devlet Üniversitesi, Filoloji bölümünde kandidatlık tez çalışmasının özeti, Aşkabat.
- ŞÇERBAK, A. M. (1970) *Сравнительная Фонетика Тюркских Языков (Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Sesbilgisi)*, Leningrad: SSSR İlimler Akademisi Dilbilim Enstitüsü.
- ŞEŞEN, Ramazan (2013) *İbn Fadlan Seyahatnamesi*, İstanbul: Yeditepe.
- ŞİHIYEVA, Ogulbayram (2010) *Türkmen Diliniň Stilistikası*, Aşkabat: Türkmenistanın Bilim Ministrliğı.
- ŞİRİN USER, Hatice (2009) *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları (Söz Varlığı İncelemesi)*, Konya: Kömen.

- ŞOVGİ, Abbas (1939) *دشت گرگان (Gürgen Ovası)*, Tahran: Haver Müessesesi.
- TABAKLAR, Ö. (1996) "Türkmen Türkçesi'nde Ünlülerin Uzun Okunmasını Gerektiren Durumlar ve Eklerdeki Uzun Ünlüler", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN* 1994, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 145-155.
- TAŞAĞIL, A. (2004) *Çin Kaynaklarına Göre Eski Türk Boyları (M.Ö. III - M.S. X. Asır)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- TEKİN, T. (1995) *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, Ankara: Simurg.
- TEKİN, T. (2000) "Türkçede Kaynaştırma Sesleri", *XIII. Dilbilim Kurultay Bildirileri*, Haz. A. S. Özsoy, E. E. Taylan, s. 109-112, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- TEKİN, T. (2003) *Altayistik Makaleleri I.*, Ankara: Grafiker.
- TEKİN, T. (2003) *Orhon Türkçesi Grameri*, İstanbul: Kitap Matbaası.
- TEKİN, T.; ÖLMEZ M. (2003) *Türk Dilleri: Giriş*, İstanbul: Kitap Matbaası.
- TENGLİ TANA, Abdürrahman (1985) *فضائل التركمان (Türkmen Faziletleri)*, Günbet: Baziya.
- TENİŞEV, E. R. (1984) *Сравнительно-историческая Грамматика Тюркских Языков: фонетика (Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dilbilgisi: fonetik)*. Moskova.
- THOMAS, A. R. (1967) "Generative Phonology in Dialectology", *Transactions of the Philological Society*, p. 179–203.
- THOMASON, S. G.; T. KAUFMAN (1988) *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*, Berkeley: University of California Press.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri (2005) *Eski Türkiye Türkçesi*, Ankara: Akçağ.
- TOGAN, Zeki Velidî (1981), *Umumî Türk Tarihine Giriş*, İstanbul: İstanbul Edebiyat Fakültesi Yayınları.

- TOPARLI R., ARGUNŞAH, M. (2008) *Mu'inü'l-Mürîd*, Ankara: TDK.
- TRASK, R. L. (2003) *تحول زبان (Language Change)*, Tahran: Tahran Üniversitesi.
- TRUDGILL, P. (2004) *Dialectology*. London & New York: Routledge.
- TRUDGILL, P. (1974) "Linguistic Change and Diffusion: Description and Explanation in Sociolinguistic Dialect Geography", *Language in Society* 3: 215–46.
- TRUDGILL, P. (1975) "Linguistic Geography and Geographical Linguistics", In C. Board et al. (eds.), *Progress in Geography*, vol. 7. London: Edward Arnold.
- TRUDGILL, P. (1983) *On Dialect: Social and Geographical Perspectives*, New York: New York University Press.
- TRUDGILL, P. (1986) *Dialects in Contact*, Oxford: Basil Black Well.
- TRUDGILL, P. (1995) *Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*, Harmondsworth: Penguin.
- TSENG, L. (2002) *Türkiye Türkçesinde Orta Hece Düşmesi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- UNAT, Faik Reşit (1988) *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Ankara: TTK.
- UYAR, Mehmet Ali (2004) *Türkmenistan Türkçesi Ağızlarının Türkiye Türkçesi Ağızları ile Morfolojik Bağlantısı*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı / Türk Dili Bilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, 608 s.
- ÜÇÖK, Necip (2004) *Genel Dilbilim (Lengüistik)*, İstanbul: Multilingual.
- ÜÇÖK, Necip (2007) *Genel Fonetik (Ana Çizgileri)*, İstanbul: Multilingual.
- VÁMBÉRY, Arminius (1880) "The Turcomans Between the Caspian and Merv", *The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, Vol., p. 337-344, Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland

- VÁMBÉRY, Arminius (1991) *سیاحت درویشی دروغین (Sahte bir Dervişin Seyahati)*, Tahran: İlmi ve Ferhengi.
- VÁMBÉRY, Hermann (1885) *Das Türkenvolk in Seinen Ethnologischen und Ethnographischen Beziehungen*, Leipzig: F. A. Brockhaus.
- VARDAR, Berke (2002) *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Multilingual.
- VASİLİEV, Yuri (1995) *Türkçe - Sahaca Sözlük*, Ankara: TDK.
- VEREHRAM, Gulamriza (1993) *تاریخ آسیای مرکزی در دوران اسلامی (İslami Dönemde Orta Asya Tarihi)*, Meşhed: Astan-i Kuds-i Rızavi.
- WEYİSOW, B. (2008) *Türkmen Diliniñ Tarihi*, Aşkabat: Türkmen Döwlet Neşriyat Gulluǵı.
- WEYİSOW, B.; Babayewa, G. (2010) *Türkmen Dili (Praktikum)*, Aşkabat: Türkmenistanın Bilim Ministrliği.
- WEYİSOW, B.; Babayewa, G. (2014) *Türkmen Dili*, Aşkabat: Türkmen Döwlet Gulluǵı.
- YALÇIN, S. K. (2013) *Çağdaş Türk Lehçelerinde Ünlüler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- YAROŞEVSKİ, Dov B. (2013) *خوارزم سرخ (Kızıl Harezmi)*, Çev. Kave Bayat, Tahan: Perdis-i Daniş.
- YATE, C. E. (1900) *Khurasan and Sistan*, Edinburgh & London: William Blackwood.
- YAZBERDİYEV, Almaz (1981) *Arap Grafikasında Neşir Edilen Türkmençe Kitaplar*, Aşkabat: İlim.
- YILDIRIM, Hüseyin (2020) *Türkmen Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK.
- YILDIRIM, Zeynep (2015) *İran Sahası Göklen ve Nohur Türkmen Ağızları*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, XIV+1330 s.
- YILDIRIM, Zeynep (2019) *İran Sahası Göklen ve Nohur Türkmen Ağızları*, Ankara:

TDK.

YILMAZ, C. E. (1991) "Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü", *Türk Dilleri Araştırmaları*, S.

I, s.151-165.

YULE, George (2006) *بررسی زبان (The Study of Language)*, Tahran: Rehnema.

YURI, Bregel (1961) *Хорезмские Туркмены в XIX Веке (19. Yüzyılda Harezmi Türkmenleri)*, Moskova.

YURI, Bregel (2003) *An Historical Atlas of Central Asia*, Leiden-Boston: Brill.

YUSUPOV, N.; YUSUPOVA, C. (1992) *Türkmen Dili ve Edebiyatı*, Aşgabat: Dessur.

YÜCE, Nuri (1993) *Mukaddimetü'l-Edeb*, Ankara: TDK.

ZUEV, Yu.A. (1960) "Тамги Лошадей из Вассальных Княжеств" ("*Vasal Beyliklerinde Atların Tamgaları*"), *Новые Материалы по Древней и Средневековой Истории Казахстана*, s. 93-140, Almaata: Kazakistan SSR İlimler Akademisi.

ÖZET

AGHATABAI, Shahrouz, İran Sahası Türkmen Yomut Ağız, Doktora Tezi, Tez Danışmanı Prof. Dr. Melek ERDEM, XVI + 942 s.

Türkmen Türkçesinin ağız araştırmaları genellikle Türkmenistan toprakları ile sınırlı kalmış ve komşu ülkelerde konuşulan ağızlar henüz yeterince araştırılmamıştır. Türkmenistan’da kullanılan Yomut ağızı birkaç araştırmaya konu edilmiş ancak İran coğrafyasında yaygın olan Yomut ağızı, tatmin edici bir şekilde incelenmemiştir.

İran’ın Türkmen Sahra bölgesinde konuşulan Yomut ağızını konu edinen tez çalışmamızda, 2016-2017 yıllarında Gülistan Vilayetinin Günbed-i Kavus, Maravadepe, Kümüşdepe, Akgala, Bender Türkmen, Aliabad ve Ramiyan olmak üzere yedi ilinde yer alan 35 yerleşim biriminden ve toplam 63 konuşurdan derlenen ses malzemesi, dilbilimsel yöntemlerle ele alınmıştır.

Alan araştırmasında elde edilen ses malzemesi, 2015 yılında yayımlanan ve 2020 yılında revize edilen IPA versiyonu ile yazıya aktarılıp gramatikal dizini hazırlandıktan sonra Yomut ağızının dil özellikleri, eşsüremli ve bazen artsüremli ve karşılaştırmalı olarak fonetik ve çekim morfolojisi açısından tetkik edilmiştir. Tez çalışması İran Yomut ağızının yayılım alanı, ağız özellikleri ve söz konusu ağızın Türkmen Türkçesi ve Ortak Türkçe içerisindeki konumunu tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Çalışmamız bir giriş ve altı bölümden oluşmaktadır: Giriş bölümünde araştırmanın konusu ve türü ve ayrıca malzemenin elde edilişi ve işlenişi gibi genel konulara değinilmiştir. Birinci bölümde Yomut Türkmenlerinin ortaya çıkış süreci, tarihi, boy teşkilatı ve günümüzde yaşadıkları coğrafya açıklanmıştır. İkinci bölümde Türkmen ağız bilimi ile ilgili açıklamaların ardından Yomut diyalekt alanı, bu bağlamda yapılan araştırmaların geçmişi ve tasniflere göre Yomut ağızının konumu ele alınmıştır. Üçüncü bölümde Yomut ağızının betimlemeli sesbilgisi, dördüncü bölümde ise Yomut ağızının çekim biçim bilgisi incelenmiştir. Beşinci bölümde ses malzemesinin yazılmasıyla elde edilen metinler ve altıncı bölümde de söz konusu metinlerin açıklamalı ve gramatikal sözlük-dizini verilmektedir.

Anahtar sözcükler: Türkmen Türkçesi, İran Türkmenleri, Yomut, Ağızbilimi

ABSTRACT

AGHATABAI, Shahrouz, Yomut Dialect of Turkmen in Iran, Phd. Thesis, Advisor Prof. Melek ERDEM, XVI + 942 p.

Dialect study of Turkmen Turkish has usually been limited to the territory of Turkmenistan, and the dialects spoken in neighboring countries have not yet been adequately investigated. The Yomut dialect used in Turkmenistan has been the subject of several studies, but the Yomut dialect spoken in the geography of Iran has not been examined satisfactorily.

In our thesis study on Yomut dialect spoken in the Turkmen Sahara region of Iran, audio material compiled 2016-2017 from 35 settlements and a total of 63 informants in seven regions of Gulistan Province, namely Gonbad-e Kavus, Maraveh Dapeh, Kumish Dapeh, Aq Qaleh, Bandar Torkman, Ali Abad and Ramiyan is investigated according to linguistic methods.

Initially the audio material obtained in the field research was transcribed into IPA version published in 2015 and revised in 2020, and the grammatical index was prepared, then, the linguistic characteristics of Yomut dialect were examined synchronically and diachronically and sometimes comparatively in terms of phonology and inflectional morphology. The thesis study aims to determine the geographic distribution of the Iranian Yomut dialect, its dialectological characteristics and the position of this dialect in Turkmen Turkish and Common Turkish.

Our study consists of an introduction and six sections: In the introduction section, the subject and type of research, as well as general topics such as the collection and analysis of the material are discussed. In the first chapter, the process of emergence of Yomut Turkmens, their history, tribal organization and the geography in which they live today are explained. In the second chapter, after the explanations related to Turkmen dialect study, the Yomut dialect area, the history of research carried out in this context and the position of the Yomut dialect according to the classifications are discussed. In the third part, the descriptive phonology and in the fourth part, inflectional morphology of the Yomut dialect are examined. In the fifth part, the texts acquired through transcribing the audio material and in the sixth part, the annotated and grammatical dictionary-index of the texts in question are given.

Keywords: Turkmen Turkish, Iranian Turkmens, Yomut, Dialect study

EKLER

Ek 01: Gölüstan Vilayetine Türkmen Yomut Yerleşim Birimleri

GÖLÜSTAN (Kod 27)

		Hane	Nüfus	Erkek	Kadın
27	Gölüstan	550,249	1,868,819	938,327	930,492

TÜRKMEN (Kod 02)

kod	ilçe	kod	şehir/bucak	kod	köy	hane	nüfus	erkek	kadın
						21,315	79,978	40,231	39,747
02	Merkezi					17,756	66,520	33,517	33,003
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi			1,821	6,894	3,480	3,414
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017419	اسکله	İskele	*	*	*
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017420	اشوراده	Aşırada	*	*	*
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017429	يومت	Yomut	40	146	66
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017363	چاپاقلی	Çapaklı	770	3,064	1,585
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017369	صيداباد	Seyitabat	159	552	265
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017421	اورکت حاجی	Ürküt Hacı	99	395	199
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	320679	هاشمینلی	Haşmanlı	41	154	83
02	Merkezi	0001	Cafarbay Cinubi	017359	پنج پیکر	Bäşyusga	710	2,528	1,227
02	Merkezi	0002	Firagi			1,423	5,656	2,828	2,828
02	Merkezi	0002	Firagi	017365	خواجه لر	Hocalar	527	2,193	1,089
02	Merkezi	0002	Firagi	017351	ارخ کوچک	Balaca Arık	163	721	359
02	Merkezi	0002	Firagi	017370	اسلام تپه	İslamdepe	267	1,119	526
02	Merkezi	0002	Firagi	323088	اق سین تپه	Aksindepe	56	204	111
02	Merkezi	0002	Firagi	017380	گامیشلی نزار	Gämişli Nazar	290	996	532
02	Merkezi	1156	Bender Türkmen			14,512	53,970	27,209	26,761
03	Süycüval					3,559	13,458	6,714	6,744
03	Süycüval	0001	Garasuv Garbi			2,054	7,816	3,906	3,910
03	Süycüval	0001	Garasuv Garbi	017424	سیجوال	Süyci Val	976	3,747	1,846
03	Süycüval	0001	Garasuv Garbi	017428	نیاز آباد	Nazabat	578	2,226	1,123
03	Süycüval	0001	Garasuv Garbi	017426	قره سو	Garasuv	500	1,843	937
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki			1,505	5,642	2,808	2,834
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	017425	قره تپه	Garadepe	281	982	493
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	017423	پیخی حاجی	Pıhı Hacı	118	483	253
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	320667	صفرحاجی	Safar Hacı	91	352	181
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	320675	آنه حاجی	Anna Hacı	59	198	98
03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	017427	قره قاشلی	Garaagaçlı	677	2,731	1,357

03	Süycüval	0002	Garasuv Şarki	325705	آشوراباد	Aşırabat	6	21	13	8
----	----------	------	---------------	--------	----------	----------	---	----	----	---

ALİABAD (Kod 03)

kod	ilçe	kod	şehir/bucak	kod	köy	hane	nüfus	erkek	kadın
						42,725	140,709	70,385	70,324
01	Merkezî					30,060	97,957	48,786	49,171
01	Merkezî	0002	Ketul			7,801	26,732	13,408	13,324
01	Merkezî	0002	Ketul	021249	اودك دوجي	Ödek Hacı	746	2,691	1,354
01	Merkezî	0002	Ketul	021251	باغه شورنيہ نفس	Baga Şordepe Nefes	117	409	201
01	Merkezî	0002	Ketul	021260	بہلکە نفس	Bâhelke Nefes	196	698	342
01	Merkezî	0002	Ketul	021254	بدراق انہ گلدی	Badrak Annageldi	119	446	225
01	Merkezî	0002	Ketul	021256	بدراق نوری	Badrak Nuri	623	2,283	1,135
01	Merkezî	0002	Ketul	021298	عرفان اباد	İrfanabat (Garakçı)	323	1,163	619
01	Merkezî	0002	Ketul	022344	كوچك استاجيق	Köçek Ustacık	676	2,320	1,179
01	Merkezî	0002	Ketul	022343	كوچك نظرخاني	Köçek Nazarhani	516	1,881	930
02	Kemalan	0002	Şireng	021294	اشورباي	Aşırbay	353	1,262	631
02	Kemalan	0002	Şireng	021308	كوزە لي	Küyzele	121	451	217
02	Kemalan	0002	Şireng	021301	قرە بلاغ	Garabulak	796	3,308	1,767

GÜNBEDE-İ KAVUS (Kod 06)

ko d	ilçe	kod	şehir/bucak	kod	köy	hane	nüfus	erkek	kadın
						97,147	348,744	175,480	173,264
02	Daşlıburun					7,225	27,181	13,678	13,503
02	Daşlıburun	0001	Etrek			4,074	15,244	7,816	7,428
02	Daşlıburun	0001	Etrek	325417	ماسان كوپ	Masan Küp	83	333	158
02	Daşlıburun	0001	Etrek	325418	ارتق قلیچ چشمه	Artıkgılıç Çeşme	22	82	46
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021652	آراقويي	Araguyı	89	369	182
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021659	بيشك تپه	Bişikdepe	53	204	93
02	Daşlıburun	0001	Etrek	325419	قرە كسلخه	Gara Kesarka	48	184	91
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021675	قرە ماخر	Garamahır	351	1,304	668
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021654	اوچقوني	Üçguyı	200	700	354
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021685	نارلي داغ	Narlıdag	227	862	437
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021653	اق بند	Akbent	388	1,415	705
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021672	دماغ	Damak	75	279	147
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021679	قلاق بورتە	Gulakburta	101	371	182
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021683	كلیجه	Küllüce	136	487	253
02	Daşlıburun	0001	Etrek	325741	پاسگاه مرزئ قولاغ بورتە	Pasgah-i Merzi Gulakburta	*	*	*
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021663	پشه لر	Peşşeler	42	145	70
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021681	قیزلر	Gızlar	117	430	221

02	Daşlıburun	0001	Etrek	323788	خيرخواجه سفلي	Hayrı Hoca Süfla	89	320	164	156
02	Daşlıburun	0001	Etrek	323789	خيرخواجه عليا	Hayrı Hoca Ulya	166	591	301	290
02	Daşlıburun	0001	Etrek	325742	پاسگاه مرزئ خيرخواجه	Pasgah-i Merzi Hayrı Hoca	*	*	*	*
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021664	ترشكلي	Türşekli	86	316	153	163
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021667	خيرخواجه نجف	Hayrı Hoca Necef	51	174	91	83
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021677	قره دونگ	Garadoñ	67	256	131	125
02	Daşlıburun	0001	Etrek	323784	شوردگش	Şordegiş	127	456	251	205
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021669	داشلي برون	Daşlıburun	362	1,451	795	656
02	Daşlıburun	0001	Etrek	323785	پاسگاه مرزئ داشلي برون	Pasgah-i Merzi Daşlıburun	*	*	*	*
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021674	فدوي	Fedevi (Düzolum)	563	2,101	1,061	1,040
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021655	اوخي تپه	Ukudepe	93	371	183	188
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021670	دانشمند	Dalışman	72	286	151	135
02	Daşlıburun	0001	Etrek	323783	پاسگاه مرزئ دانشمند	Pasgah-i Merzi Danişmend	*	*	*	*
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021660	پاسگاه مرزئ پل شرقي	Pasgah-i Merzi Pul-i Şarki	6	26	17	9
02	Daşlıburun	0001	Etrek	021665	تنگلي	Teñli	456	1,666	846	820
02	Daşlıburun	0002	Küren				2,558	9,443	4,721	4,722
02	Daşlıburun	0002	Küren	021658	اي تمر	Ay Temir	309	1,151	565	586
02	Daşlıburun	0002	Küren	021686	هوتن	Hötten	633	2,333	1,160	1,173
02	Daşlıburun	0002	Küren	021668	دام داري ارتش	Damdari-i Ertiş	0	0	0	0
02	Daşlıburun	0002	Küren	021671	داده الوم	Däde Olum	62	238	118	120
02	Daşlıburun	0002	Küren	323737	قربان قليچ ملا	Gurbangılıç Molla	22	92	53	39
02	Daşlıburun	0002	Küren	325303	پاسگاه مرزئ كرنند	Pasgah-i Merzi Kürend	*	*	*	*
02	Daşlıburun	0002	Küren	325304	پاسگاه جديد چات	Pasgah-i Cedid-i Çat	*	*	*	*
02	Daşlıburun	0002	Küren	021682	كرند	Küren	1,530	5,616	2,812	2,804
02	Daşlıburun	2496	İnceburun				593	2,494	1,141	1,353
04	Merkezî						89,646	320,894	161,402	159,492
04	Merkezî	0001	Akabat				9,570	36,886	18,448	18,438
04	Merkezî	0001	Akabat	323740	سيد نياز	Seyitniyaz	70	260	131	129
04	Merkezî	0001	Akabat	323756	گوزني تپه بالا	Güzñidepe Bala	34	154	72	82
04	Merkezî	0001	Akabat	325420	شهرک صنعتي گنبد کاوروس	Şehrek-i San'ati-i Günbed-i Kavus	6	18	10	8
04	Merkezî	0001	Akabat	022257	اگري بوغاز	Egribogaz	245	950	516	434
04	Merkezî	0001	Akabat	022287	گوزني تپه	Güzñidepe	80	315	166	149
04	Merkezî	0001	Akabat	022258	امان قره جه	Aman Garaca	293	1,045	499	546

04	Merkezî	000 1	Akabat	32377 3	توتلي كوچك	Tutlı Köçek		362	1,311	632	679
04	Merkezî	000 1	Akabat	02227 0	سارلي مختوم	Sarlı Magtım		461	1,695	843	852
04	Merkezî	000 1	Akabat	02225 4	اق اباد	Akabat		1,403	5,534	2,788	2,746
04	Merkezî	000 1	Akabat	02227 8	عرب سرنګ	Arap Sürnek		383	1,436	717	719
04	Merkezî	000 1	Akabat	02226 3	چکر عطا	Çekir Ata		287	1,141	561	580
04	Merkezî	000 1	Akabat	32566 8	غراولر	Garravılar		67	240	114	126
04	Merkezî	000 1	Akabat	32376 4	تکه لر	Tekeler		289	1,180	586	594
04	Merkezî	000 1	Akabat	02228 3	بوئين اوزين قچق	Boyunuzın Gocuk		185	662	340	322
04	Merkezî	000 1	Akabat	32573 8	شهرک گلستان امام خميني	Şhrek-i Gülstan-i İmam Humeyni		64	222	113	109
04	Merkezî	000 1	Akabat	32376 5	عطالار	Atalar		366	1,433	736	697
04	Merkezî	000 1	Akabat	32376 6	کسکن قچق	Kesgen Gocuk		314	1,209	610	599
04	Merkezî	000 1	Akabat	32377 8	ایشانلر	İşanlar		132	480	229	251
04	Merkezî	000 1	Akabat	02237 9	چاي قوشان بزرګ	Çaygovşan Buzurg		860	3,219	1,622	1,597
04	Merkezî	000 1	Akabat	02238 0	چاي قوشان کوچک	Çaygovşan Kuçek		284	1,094	537	557
04	Merkezî	000 1	Akabat	02228 8	ملک علي تپه	Melekeliidepe		744	2,998	1,489	1,509
04	Merkezî	000 1	Akabat	02193 2	حاجي قوشان	Acıgovşan		1,107	4,546	2,251	2,295
04	Merkezî	000 1	Akabat	02228 1	قره محمدتپه	Garamâtdepe		192	667	338	329
04	Merkezî	000 1	Akabat	02228 9	ملاعلي تپه	Mollalıdepe		76	289	153	136
04	Merkezî	000 1	Akabat	02225 2	آبادان تپه	Owadandep		694	2,675	1,323	1,352
04	Merkezî	000 1	Akabat	02227 9	عوض حاجي	Övez Hacı		209	744	369	375
04	Merkezî	000 1	Akabat	32374 5	امان گل تپه	Amangüldepe		171	658	344	314
04	Merkezî	000 1	Akabat	02226 2	چپر قويمه	Çepergoyma		192	711	359	352
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama					9,643	35,771	17,958	17,813
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02244 5	هيوه چي مرکز ي	Hıvaçı Merkezi		298	1,087	528	559
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02244 2	کاکا	Käke		583	2,140	1,084	1,056
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32404 2	هادي اباد	Hadiabat		153	510	249	261
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32414 1	سرپل	Serpul		142	465	213	252
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	82700 8	گل تپه	Güldepe		85	301	152	149
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32535 4	هيوه چي بالا	Hıvaçı Bala		578	1,983	984	999
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 6	تاقان پاي پتکه	Taganbay Petike		162	574	287	287
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32404 1	مهدي اباد	Mehdiabat		174	584	303	281
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32570 0	داودئ سپاهي دادګر	Davudi Sipahi-i Dadger		69	245	118	127
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02243 4	باغلي ماراما	Baglı Marama		583	2,276	1,099	1,177
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 9	سلاق غايب	Salak Gayıp		335	1,186	610	576
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02234 1	سلاق نوري	Salak Nuri		109	445	249	196

04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32408 5	سلاق تاج محمد	Salak Täçmät		105	435	219	216
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32408 0	شهرک بهشتی	Şehrek-i Beheşti		465	1,778	911	867
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32405 0	كوچك ديك سعيد	Köçek Dikgi Seyit		194	769	382	387
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32405 6	حاجي قليچ	Hacı Gılıç		45	153	75	78
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32405 7	كوچك بردى كر	Köçek Berdi Kör		43	141	69	72
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02234 5	كوچك خرطوم	Köçek Hortum		355	1,265	620	645
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 0	ابه پلنگ	Aba Peleñ		112	417	222	195
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 2	ايمر توره ملا	Eymir Töre Molla		239	915	451	464
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 3	ايمر حاجي الهييار	Eymir Hacı Allayar		119	427	215	212
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 4	ايمر ملاساري	Eymir Molla Sarı		792	3,101	1,533	1,568
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 1	محمد ايمر	Muhammet Eymir		228	864	444	420
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32410 2	شور النگ	Şor Alañ		59	212	113	99
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02234 2	قوچ مراد	Goçmeret		310	1,280	636	644
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02234 6	بارتي قايه	Yartıdepe		239	878	444	434
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32570 1	ميدان مراد	Meydan Meret		46	163	90	73
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 0	توقلاجیق تپه	Togalacıkdép e		138	564	285	279
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32569 9	تپه نورجان	Depe Nurcan		170	638	307	331
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02229 0	سلاق ياسي تپه	Salak Yasıdepe		215	807	393	414
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32410 4	سلاق قليچ تپه	Salak Gılıçdepe		54	183	93	90
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 5	بي بي شيروان	Bişirvan		1,159	4,199	2,138	2,061
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	02233 7	سلاق امان خرلر	Salak Aman Harlar		217	797	403	394
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 3	مزرعه خداقلي نجم الدين	Mezra'a Hudagılı Necmeddin		61	233	103	130
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 4	مزرعه احمد محمدی	Mezra'a Ahmet Muhammedi		175	665	348	317
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 5	مزرعه بيغمبرقلي يلمه	Mezra'a Pıgambergılı Yolma		71	254	129	125
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 6	مزرعه حاجي قاسمي	Mezra'a Hacı Kasımı		65	225	119	106
04	Merkezî	000 2	Baglı Marama	32411 7	مزرعه مشترک محمدی	Mezra'a Müşterek-i Muhammedi		69	267	148	119
04	Merkezî	000 3	Fecr					14,30 4	52,923	27,223	25,700
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 8	ثمبه مختوم	Sümme Magtım		304	1,148	580	568
04	Merkezî	000 3	Fecr	02236 8	ارتق حاجي	Artık Hacı		352	1,249	644	605
04	Merkezî	000 3	Fecr	02236 7	اراز محمداخو ند	Arazmät Ahun		734	2,712	1,365	1,347
04	Merkezî	000 3	Fecr	02239 2	قول حاجي	Gulı Hacı		431	1,528	723	805
04	Merkezî	000 3	Fecr	02239 4	كوچك الوم	Köçek Olum		372	1,299	655	644
04	Merkezî	000 3	Fecr	02238 7	سارلي عليا	Sarlı Ulya		391	1,479	707	772
04	Merkezî	000 3	Fecr	02238 6	سارلي سفي	Sarlı Süfla		476	1,760	887	873

04	Merkezî	000 3	Fecr	02238 1	حاجي بلخان	Hacı Balkan		477	1,723	866	857
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 5	پشمك پنده	Peşmek Penadeh		682	2,413	1,186	1,227
04	Merkezî	000 3	Fecr	02239 1	قرلچہ پشمك	Gızılca Peşmek		392	1,359	683	676
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 1	ايگدر عليا	İgdir Ulya		466	1,685	855	830
04	Merkezî	000 3	Fecr	02239 3	قوينلي	Goyunlı		397	1,285	628	657
04	Merkezî	000 3	Fecr	02239 5	كوچك يورت شيخان	Köçek Yurt Şıhan		307	1,119	556	563
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 0	ايگدر سفلي	İgdir Süfla		793	2,825	1,440	1,385
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 2	ايمر محمدقلي اخوند	Eymir Mämmetgılı Ahun		320	1,158	565	593
04	Merkezî	000 3	Fecr	02225 9	پلي حاجي	Polı Hacı		819	3,055	1,521	1,534
04	Merkezî	000 3	Fecr	02226 4	حاجي لر قلعه	Hacılar Gala		882	3,397	1,713	1,684
04	Merkezî	000 3	Fecr	02238 5	سارجه كر	Sarıca Kör		825	3,002	1,516	1,486
04	Merkezî	000 3	Fecr	02237 3	بايلر	Baylar		424	1,468	729	739
04	Merkezî	000 3	Fecr	32543 3	بوزاق آباد	Buzagabat		40	120	54	66
04	Merkezî	000 3	Fecr	32543 5	جالين تپه	Calayindepe		39	151	76	75
04	Merkezî	000 4	Soltanalı					11,39 8	43,404	21,874	21,530
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32567 5	خوجملي	Hocamlı		115	438	220	218
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32568 3	عطاآباد	Ataabat		52	198	105	93
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02227 1	ساري بخش	Sarı Bağşı		513	1,950	961	989
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32410 9	مزرعه نورجان شير محمدی	Mezra'a Nurcan Şirmuhammedî		144	510	264	246
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32411 1	مزرعه قربان شير محمدی	Mezra'a Gurban Şirmuhammedî		57	176	94	82
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	82701 1	خيرآباد مراد ميهن	Hayırabat-Mırat Meyhen		78	321	167	154
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02226 1	چاروايلقي	Çarva Yılğay		258	953	474	479
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02226 8	ديکچه	Dikce		598	2,477	1,231	1,246
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02228 0	قزاقلي	Gazıklı		354	1,323	659	664
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02228 4	قورپلجه	Gorpulca		747	3,044	1,527	1,517
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02228 5	کورکلي	Körtükli		177	673	345	328
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32402 6	داشلي سفلي	Daşlı Süfla		79	305	151	154
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32403 6	قلندرآبادبالا	Kalenderabat Bala		562	2,185	1,080	1,105
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02226 5	حالي اخوند	Hallı Ahun		622	2,209	1,089	1,120
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32403 7	قلندرآبادپاتين	Kalenderabat Payın		302	1,106	548	558
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32421 5	آقچلي سفلي	Akcalı Süfla		341	1,259	648	611
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	02227 5	سلطانعلي	Soltanalı		461	1,699	844	855
04	Merkezî	000 4	Soltanalı	32402 7	داشلي عليا	Daşlı Ulya		245	909	463	446

04	Merkezî	0004	Soltanalı	324034	نور آباد	Novurabat		373	1,456	730	726
04	Merkezî	0004	Soltanalı	022286	گدم آباد	Gedemabat		2,144	8,250	4,179	4,071
04	Merkezî	0004	Soltanalı	022255	اق قيه	Akgaya		2,169	8,148	4,153	3,995
04	Merkezî	0004	Soltanalı	324035	ارمي آباد	Ärmiabat		429	1,695	857	838
04	Merkezî	0004	Soltanalı	022260	قراول تپه	Garavuldepe		120	430	231	199
04	Merkezî	0004	Soltanalı	323763	بهرام آباد	Behramabat		58	239	120	119
04	Merkezî	1186	Günbed-i Kavus					44,731	151,910	75,899	76,011

AKGALA (Kod 08)

ko d	ilçe	kod	şehir/buca k	kod	köy		hane	nüfus	erkek	kadın
							35,989	132,733	66,535	66,198
01	Vuşmgi r						8,388	30,745	15,389	15,356
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi				2,128	7,681	3,812	3,869
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	021243	تازه اباد	Täzeabat	107	375	189	186
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	323053	مزرعه منصور جرجاني	Mezra'a Mansur Cüecani	35	131	66	65
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	325672	مزرعه كريم جرجاني	Mezra'a Kerim Cüecani	47	169	74	95
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	021264	چين سولي	Çınsuvlı	1,219	4,254	2,112	2,142
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	021300	قرنجيك پورامان	Garincik Pur Aman	352	1,319	634	685
01	Vuşmgi r	0001	Mezra'a Cinubi	021244	اقدگش عليا	Akdegiş Ulya	315	1,280	655	625
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali				4,300	16,061	8,128	7,933
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali	021266	حبيب ايشان	Hebip İşan	245	979	509	470
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali	323044	گوگ تپه پك	Gökdepe Yek	276	968	483	485
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali	323031	گوگ تپه دو	Gökdepe 2	110	347	189	158
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali	323034	شيخ اباديلمه ساليان	Şıhabat Yolma Sahıyan	49	177	88	89
01	Vuşmgi r	0002	Mezra'a Şimali	021319	يلمه ساليان	Yolma Sahıyan	1,104	4,103	2,050	2,053
01	Vuşmgi r	2509	Ambarolu m				1,960	7,003	3,449	3,554
02	Merkezi						27,601	101,988	51,146	50,842
02	Merkezi	0001	Akaltın				6,017	22,020	10,965	11,055
02	Merkezi	0001	Akaltın	323096	انبار تپه	Ammardepe	219	754	362	392
02	Merkezi	0001	Akaltın	021263	پيرواش عليا	Piravaş Ulya	182	638	309	329
02	Merkezi	0001	Akaltın	021262	پيرواش سفلي	Piravaş Süfla	1,298	4,667	2,349	2,318
02	Merkezi	0001	Akaltın	021291	شفقالوباغ سفلي	Şepdalıbag Süfla	486	1,784	873	911
02	Merkezi	0001	Akaltın	021290	شفقالوباغ عليا	Şepdalıbag Ulya	541	2,202	1,096	1,106
02	Merkezi	0001	Akaltın	323099	اونق يلقي عليا	Ovnuk Yılğay Ulya	403	1,539	807	732
02	Merkezi	0001	Akaltın	323095	شيخ تپه	Şihdepe	128	458	227	231
02	Merkezi	0001	Akaltın	021296	عطا اباد	Ataabat	1,451	5,333	2,622	2,711

02	Merkezî	000 1	Akaltın	02130 7	کرد	Kürt		639	2,234	1,126	1,108
02	Merkezî	000 1	Akaltın	02130 4	قزلی	Gızılı		308	1,194	594	600
02	Merkezî	000 1	Akaltın	02130 2	قره نیه	Garadepe		129	435	222	213
02	Merkezî	000 1	Akaltın	32567 3	اونق بلقي سغلي	Ovnuk Yılğay Süfla		177	595	285	310
02	Merkezî	000 2	Şih Musa					4,203	15,651	7,861	7,790
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 5	بدراق ملا	Badrak Molla		352	1,337	666	671
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 2	باغه شيخ موسي	Baga Şih Musa		96	370	182	188
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 3	باغه بلمه ساليان	Baga Yolma Saliyan		61	232	119	113
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	32570 7	سخي آباد	Sahiabat		117	457	250	207
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	32571 1	سازمان حيدرئ	Sazman-i Hayderi		38	161	73	88
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 9	بهلكه شيخ موسي	Bähelke Şih Musa		616	2,251	1,132	1,119
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 8	بهلكه داشلي	Bähelke Daşlı		312	1,077	534	543
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02130 3	قره داغلي	Garadaglı		301	1,153	603	550
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02125 7	بهلكه بايرام اخوند	Bähelke Bayram Ahun		183	692	337	355
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02130 9	گري دوجي	Gerey Düyeci		753	2,826	1,446	1,380
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02127 0	خيولي	Hıvalı		321	1,234	615	619
02	Merkezî	000 2	Şih Musa	02124 8	اوچ نيه	Üçdepe		485	1,885	953	932
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy					7,883	29,201	14,594	14,607
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02128 8	سيدر	Seyitler		126	462	239	223
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02124 5	اقز بير	Agzıbir		319	1,061	547	514
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02131 4	ميرزا علي بلقي	Mirzeli Yılğay		344	1,234	587	647
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02128 7	سلاق بلقي	Salak Yılğay		379	1,442	732	710
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02130 6	قوشجان اباد	Goşcanabat		300	1,013	488	525
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02131 6	گاميشلي بلقي	Gämişli Yılğay		424	1,490	746	744
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02128 6	سقر بلقي	Sakgar Yılğay		296	1,132	548	584
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02131 1	محمدالق	Mämmetanlı k		119	478	247	231
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02129 7	قائقرمه	Gaňırma		602	2,197	1,101	1,096
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02126 1	پير اغاچ	Piragaç		118	467	240	227
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02124 7	خوجه توپ	Hoca Top		61	200	107	93
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02130 5	قلعه جيق	Galacık		398	1,566	782	784
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02127 1	دليجه	Dälice		283	1,123	570	553
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02126 5	حاجي قره	Hacı Gara		177	692	339	353
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02129 9	قربان اباد	Gurbanabat		351	1,357	676	681
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02129 2	شورحيات	Şor Hayyat		292	1,076	545	531
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02127 2	دوگونجي	Düvünçi		692	2,704	1,402	1,302
02	Merkezî	000 3	Gürgenboy	02124 2	اق قبر	Ak Gabır		214	768	376	392

02	Merkezî	0003	Gürgenboy	021317	يامپى	Yampı		767	2,822	1,399	1,423
02	Merkezî	0003	Gürgenboy	021293	صحنه سفلى	Sähne Süfla		1,030	3,676	1,816	1,860
02	Merkezî	0003	Gürgenboy	021318	يلمه خندان	Yolma Handan		329	1,313	640	673
02	Merkezî	1180	Akgala					9,498	35,116	17,726	17,390

KELALE (Kod 09)

ko d	ilçe	kod	şehir/bu ca k	kod	köy		hane	nüfus	erkek	kadın
							32,998	117,319	58,836	58,483
02	Merkezî						25,604	90,342	45,381	44,961
02	Merkezî	0001	Aksuv				3,624	13,166	6,606	6,560
02	Merkezî	0002	Temiran				4,853	17,832	9,026	8,806
02	Merkezî	0002	Temiran	021953	صوفي شىخ	Sofî Şîh	55	197	94	103
02	Merkezî	0002	Temiran	325191	مالاي شىخ عطالار	Malay Şîh Atalar	0	0	0	0
02	Merkezî	0002	Temiran	021954	صوفي شىخ غراوى	Sofî Şîh Garravı	467	1,685	835	850
02	Merkezî	0002	Temiran	021933	صوفي شىخ داز	Sofî Şîh Daz	379	1,351	676	675
02	Merkezî	0002	Temiran	021983	يارم تپه	Yarımdepe	240	867	431	436
02	Merkezî	0002	Temiran	021687	يلى بدراق	Yelli Badrak	440	1,689	873	816
02	Merkezî	0002	Temiran	325187	اوقچى كوچك	Okçı Kuçek	100	362	179	183
02	Merkezî	0002	Temiran	325188	اوقچى بزرگ	Okçı Buzurg	224	884	432	452
02	Merkezî	0002	Temiran	325184	گچ سو بالا	Geçisuv Bala	131	476	235	241
02	Merkezî	0002	Temiran	325185	گچ سو پايين	Geçisuv Payın	74	259	136	123
02	Merkezî	0002	Temiran	827043	قره ترناو	Gara Ternav	17	62	32	30
02	Merkezî	0002	Temiran	021680	قويچق	Guyucık	98	354	187	167
02	Merkezî	0002	Temiran	021962	قره تپه شىخ	Garadepe Şîh	57	253	120	133
02	Merkezî	0002	Temiran	325189	چالجه	Çalca	61	216	123	93
02	Merkezî	0002	Temiran	021941	دوجى	Düyci	72	260	126	134
02	Merkezî	0002	Temiran	325193	گينك ليك قره صحنه	Ginlik Gara Sähne	27	101	47	54
02	Merkezî	0002	Temiran	021982	مالاي شىخ گينك ليك	Malay Şîh Ginlik	627	2,385	1,179	1,206
02	Merkezî	0004	Küññür				6,781	23,168	11,660	11,508
02	Merkezî	0004	Küññür	325211	مجاور	Mücevür	77	250	130	120
02	Merkezî	1185	Kelale				10,346	36,176	18,089	18,087
03	Pişkeme r						7,394	26,977	13,455	13,522
03	Pişkeme r	0001	Zavkuh				1,877	6,397	3,216	3,181
03	Pişkeme r	0001	Zavkuh	021676	قره اغاچ	Garaagaç	396	1,445	720	725
03	Pişkeme r	0001	Zavkuh	021912	اراز علي شىخ	Arazalı Şîh	9	16	8	8
03	Pişkeme r	0002	Arapdag				3,907	14,803	7,434	7,369

AZADŞEHR (Kod 10)

ko d	ilçe	kod	şehir/buca k	kod	köy		hane	nüfus	erkek	kadın
							28,965	96,803	48,384	48,419
01	Çeşmesara n						4,837	15,282	7,733	7,549
01	Çeşmesara n	0001	Çeşmesara n				3,100	9,808	5,016	4,792
02	Merkezi	0002	Nizamabad	021729	ارازتقان	Araztagan	138	478	252	226
02	Merkezi	0002	Nizamabad	324213	اق امام	Ak Imam	0	0	0	0
02	Merkezi	0002	Nizamabad	021728	ممي اچلي	Mämi Akcalı	89	329	151	178
02	Merkezi	0002	Nizamabad	325677	احمد آباد	Ahmetabat	223	824	434	390
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022390	قزلجه آق امام	Gızılca Ak Imam	688	2,584	1,206	1,378
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022376	پشمک طوق تمیش	Peşmek Togtamiş	192	625	304	321
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022433	اچلي عليا	Akcalı Ulya	103	371	177	194
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022440	عطابيلکه	Ata Bähelke	176	561	280	281
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022377	تاتاربايجق	Tatar Baycık	252	926	482	444
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022439	صاتلق باي زيتونلي	Satlık Bay Zeytunlı	70	264	122	142
02	Merkezi	0002	Nizamabad	324249	اچلي قرخلر	Akcalı Gırıklar	75	258	128	130
02	Merkezi	0002	Nizamabad	325678	مزرعه يزداني	Mezra'a Yezdani	147	514	255	259
02	Merkezi	0002	Nizamabad	325679	مزرعه مختارزاده	Mezra'a Muhtarzade	21	78	42	36
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022444	نظرچاقلي	Nazar Çaklı	230	819	419	400
02	Merkezi	0002	Nizamabad	325351	حاجي نبي گلچشمه	Hacı Nebi Gülçeşme	274	1,046	539	507
02	Merkezi	0002	Nizamabad	827001	بهرام صوفي	Behram Sofı	61	233	112	121
02	Merkezi	0002	Nizamabad	827037	وحدت _ حاجي نبي 2	Vahdet-Hacı Nebi	58	241	113	128
02	Merkezi	0002	Nizamabad	022441	قورچاي	Guruçay	1,044	3,847	1,941	1,906
02	Merkezi	1182	Azadşehir				13,206	43,760	21,798	21,962
02	Merkezi	2640	Neginşehir				2,344	8,138	4,173	3,965

RAMİYAN (Kod 11)

ko d	ilçe	kod	şehir/buca k	kod	köy		hane	nüfus	erkek	kadın
							25,579	86,210	43,083	43,127
01	Fenderes k						10,771	36,472	18,074	18,398
01	Fenderes k	0001	Fenderesk-i Cinubi				5,263	18,435	9,111	9,324
01	Fenderes k	0002	Fenderesk-i Şimali	324292	ارازگل	Arazgül	423	1,524	723	801
01	Fenderes k	0002	Fenderesk-i Şimali	827036	چقر	Çakır	50	167	84	83
01	Fenderes k	1183	Hanbebin				3,328	10,878	5,443	5,435
02	Merkezi						14,807	49,737	25,008	24,729
02	Merkezi	0001	Delend				6,188	20,754	10,416	10,338
02	Merkezi	0001	Delend	324441	اوخلي پائين		113	401	205	196
02	Merkezi	0001	Delend	022436	تاتار سفلي	Tatar Süfla	543	2,094	1,069	1,025

02	Merkezî	0001	Delend	021768	ناركلاته	Nar Kelata		207	738	380	358
02	Merkezî	0001	Delend	324440	اوخلى بالا	Okılı Bala		102	370	184	186
02	Merkezî	0001	Delend	021755	قره قاچ	Garaagaç		576	1,914	956	958
02	Merkezî	0001	Delend	021758	كلو	Kelev		195	656	346	310
02	Merkezî	0001	Delend	325687	ابه حاجي نظر	Aba Hacı Nazar		30	97	48	49
02	Merkezî	0003	Kalemiran	021756	قورچاي	Guruçay		102	344	170	174
02	Merkezî	1184	Ramiyan					3,772	12,426	6,252	6,174
02	Merkezî	2195	Delend					2,453	8,184	4,084	4,100
02	Merkezî	2765	Tatar Ulya					1,317	4,782	2,415	2,367

MARAVADEPE (Kod 12)

ko d	ilçe	kod	şehir/buca k	kod	köy		hane	nüfus	erkek	kadın
							16,211	60,953	30,427	30,526
01	Merkezî						8,141	31,262	15,550	15,712
01	Merkezî	0001	Meravetepe				3,575	13,302	6,627	6,675
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022125	قرقیق	Gargıcık	128	499	243	256
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022134	قزل دالک	Gızıl Dalak	36	135	67	68
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022152	يازگلدی	Yazgeldi	101	352	176	176
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022150	نازلی آجی سو پائین	Nazlı Acısuv Payın	301	1,079	559	520
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022161	اق تغه جدید	Aktokay Cedid	440	1,702	843	859
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324990	قره گل تخته وسط	Garagöl Tagta Vasat	115	492	257	235
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324991	قره گل غربی	Garagöl Garbi	244	932	461	471
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022074	اق تغه قدیم	Aktokay Kadim	8	31	14	17
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324987	قره گل کله	Garagöl Kelle	129	496	250	246
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324989	قره گل شرقی	Garagöl Şarkı	223	863	413	450
01	Merkezî	0001	Meravetepe	827042	قره گل پمپاژ	Garagöl Pompaj	47	159	81	78
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022113	سوزش	Süzüş	198	727	372	355
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022151	همت اباد	Himmetaba t	51	194	84	110
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324981	چایلی	Çaylı	117	402	190	212
01	Merkezî	0001	Meravetepe	325006	چرله	Çürle	16	53	27	26
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022105	خوجه گلدی	Hocageldi	170	623	323	300
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022111	ساری قمیش	Sarıgemiş	121	444	222	222
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022130	قره اقلچلی	Garaagaçlı	69	249	116	133
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324973	شورجه بالا	Şorca Bala	41	140	76	64
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022081	اینچرلی	İncirli	12	54	28	26
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022115	شارلوق یموت	Şarlavuk Yomut	60	223	112	111

01	Merkezî	0001	Meravetepe	022124	قربان پیکار	Gurban Peykar		115	429	209	220
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324971	قره دام جنوبی	Garadam Cinubi		58	218	117	101
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022080	ایستگاه مایکروویو نهصدو نه شهر ایاد	İstgah Maykrovey v		*	*	*	*
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022082	باباشمک	Baba Şemlek		98	370	185	185
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022084	بالکور	Balkör		43	153	83	70
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022092	پایگاه نظامی شلمی	Paygah-i Nizami Şelemlî		*	*	*	*
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022108	دکلی داش	Dikili Daş		83	266	135	131
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022155	یکه چنار	Yeke Çınar		111	390	187	203
01	Merkezî	0001	Meravetepe	324954	قره قول تپه	Garavuldepe		69	285	129	156
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022085	بالی قایه	Balı Gaya		*	*	*	*
01	Merkezî	0001	Meravetepe	022101	چناران	Çınaran		365	1,307	638	669
01	Merkezî	0002	Palizan					2,494	9,289	4,684	4,605
01	Merkezî	0002	Palizan	022078	اله نور	Allanur		60	228	112	116
01	Merkezî	0002	Palizan	022083	باقی	Bakı		15	55	30	25
01	Merkezî	0002	Palizan	022091	پالچقلى يموت	Palçıklı Yomut		30	130	65	65
01	Merkezî	0002	Palizan	022135	قوشه تپه	Goşadepe		80	288	151	137
01	Merkezî	0002	Palizan	022146	یکه تپه	Yekedepe		37	164	84	80
01	Merkezî	0002	Palizan	022147	محمدشاهیر	Muhammet Şahır		34	148	76	72
01	Merkezî	0002	Palizan	022144	گوندر	Gönder		87	288	130	158
01	Merkezî	0002	Palizan	324962	ترناولی پائین	Ternavlı Payın		74	319	159	160
01	Merkezî	0002	Palizan	324964	فرق سرپائین	Parhasar Payın		210	870	442	428
01	Merkezî	0002	Palizan	324959	یکه توت پائین	Yeketut Payın		110	402	213	189
01	Merkezî	0002	Palizan	022086	بسطام دره	Bassamdere		102	380	194	186
01	Merkezî	0002	Palizan	022106	دادلی قزنین	Datlı Gazneyn		116	400	200	200
01	Merkezî	0002	Palizan	022110	دولت اورلان	Deövlet Urlan		69	243	116	127
01	Merkezî	0002	Palizan	022114	شاخلی	Şahlı		31	116	60	56
01	Merkezî	0002	Palizan	022120	عطا جان قزبانلی	Atacan Gurbani		24	91	51	40
01	Merkezî	0002	Palizan	324958	شیخ لرسفلی	Şıhlar Süfla		169	642	323	319
01	Merkezî	0002	Palizan	324969	مردم دره	Merdemdere		46	172	85	87
01	Merkezî	2498	Merave					2,072	8,671	4,239	4,432
02	Güllüdağ							7,806	28,728	14,351	14,377
02	Güllüdağ	0001	Güllüdağ					4,520	16,687	8,237	8,450

GÜMİŞAN (Kod 13)

ko d	ilçe	kod	şehir/buca k	kod	köy	hane	nüfus	erkek	kadın
						18,474	68,773	34,715	34,058

01	Merkez î						9,448	34,751	17,567	17,184
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi				3,306	11,819	5,953	5,866
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017366	خواجه نفس	Hocanefes	1,429	5,129	2,584	2,545
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017372	قرمسه	Gırımsa	89	325	155	170
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017374	قره کیله	Garakile	289	1,024	505	519
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017367	دهنه	Dähene (Agızlı Oba)	384	1,401	685	716
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017364	چارقلی	Çarıklı	779	2,730	1,403	1,327
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017360	توماچلر چارقلی	Tumaçlar Çarıklı	175	664	347	317
01	Merkez î	0001	Cafarbay-i Garbi	017381	گامیشلی خواجه نفس	Gâmişli Hocanefes	161	546	274	272
01	Merkez î	0002	Neftlice				1,013	3,741	1,922	1,819
01	Merkez î	0002	Neftlice	017356	پاسگاه سنگرتپه غربی	Pasgah-i Senger Teppe Garbi	*	*	*	*
01	Merkez î	0002	Neftlice	017358	پاسگاه مخدومقلی مرزی	Pasgah-i Mahtumkul ı Merzi	*	*	*	*
01	Merkez î	0002	Neftlice	017362	تویلی کلتنه	Toylı Kelte	0	0	0	0
01	Merkez î	0002	Neftlice	017382	ناردانلی	Nardanlı	7	29	16	13
01	Merkez î	0002	Neftlice	320644	صفالیشان	Safa İşan	118	449	254	195
01	Merkez î	0002	Neftlice	320707	قلعه جیق کوچک	Kiçi Galacık	21	86	48	38
01	Merkez î	0002	Neftlice	320708	کله پست	Kellepos	196	710	373	337
01	Merkez î	0002	Neftlice	017352	التین تخماق	Altın Tokmak	200	697	338	359
01	Merkez î	0002	Neftlice	320706	قلمس	Gulmes	99	383	172	211
01	Merkez î	0002	Neftlice	017375	قلعه جیق بزرگ	Ulı Galacık	370	1,374	708	666
01	Merkez î	1155	Gümüştepe				5,129	19,191	9,692	9,499
02	Güldeşt						9,025	34,021	17,147	16,874
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki				1,695	6,605	3,298	3,307
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	017353	بصیراباد	Basirabat	828	3,259	1,627	1,632
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	017379	کملر	Kemler	248	975	503	472
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	320641	غفارحاجی	Gaffâr Hacı	35	129	65	64
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	320712	توماچلر التین	Tumaçlar Altın	79	306	139	167
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	017368	سقرتپه	Sığırdepe	379	1,447	732	715
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	320727	مرادبردی	Mıratberdi	62	223	113	110
02	Güldeşt	0001	Cafarbay-i Şarki	320761	کوسلی	Köseli	64	266	119	147
02	Güldeşt	0002	Kızıl Alan				2,837	10,211	5,132	5,079
02	Güldeşt	0002	Kızıl Alan	320717	قرنجیک گوکچلی	Garincık Gökçeli	180	637	328	309
02	Güldeşt	0002	Kızıl Alan	017373	قرنجیک خواجه خان	Garincık Hocahan	965	3,414	1,720	1,694
02	Güldeşt	0002	Kızıl Alan	017378	کریم ایشان	Kerim İşan	289	985	493	492

02	Güldeşt	000 2	Kızıl Alan	32072 4	قلعه قره جلر	Gala Garacalar		86	314	166	148
02	Güldeşt	000 2	Kızıl Alan	01737 6	قلعه حاجي گلدی خان	Gala Hacıgeldi Han		132	461	227	234
02	Güldeşt	000 2	Kızıl Alan	32072 5	قلعه گمش دغه	Gala Kümüşdepe		153	535	274	261
02	Güldeşt	000 2	Kızıl Alan	01735 0	ارخ بزرگ	Ulı Arık		833	3,128	1,568	1,560
02	Güldeşt	000 2	Kızıl Alan	01736 1	توماچلر	Tumaçlar		199	737	356	381
02	Güldeşt	258 0	Siminşehr					4,493	17,205	8,717	8,488

